M Levistein

Leo Stern

Zum Andenken
von Frau Fränzel Baumgart.

הסליחות

לכל השנה·

Die

Selichoth-Gebete

für

alle Buß- und Fasttage,

nach deutschem Ritus.

Sorgfältigst nach Handschriften corrigirt und mit deutscher Uebersetzung begleitet

von

S. Baer.

„Bei Dir, Herr, ist die Verzeihung,
Auf daß Du gefürchtet werdest!"
(Ps. 130, 4).

Rödelheim,
Druck u. Verlag von J. Lehrberger & Comp.
1863.

הסליחות לכל השנה

לפי

מנהג האשכנזים

מסודרות ומוגהות היטב גם מתורגמות אשכנזית

על ידי

יצחק בן אריה יוסף דוב

S. Baer.

„כי עמך הסליחה למען תורא".
(תהלים ק"ל, ד'.)

רעדעלהיים,

דרוקק אונד פערלאג פאן י. לעהרבערגער אונד קאמפאגניע.

בשנת תרכ"ה לפ"ק.

בעז״ה. הסליחות כמנהג בני אשכנז אף כי הודפסו כבר בשנת תקל״ד ע״פ הגהות ובאורים שהכניסם אחריו ברכה רוו״ה ז״ל ואף כי גם אנכי הגהתין עוד הפעם בשנת תרע״ו בכל זאת נשארו בהן טעיות הרבה בהרבה מקומות אם לענין ניקוד אם לענין נוסחתן, כי אז בשנת תרע״ו לא הונח לי להגיה בהן רק בקצת המקומות ולא על פני כולן. לכן עתה קרבתי ובדקתי בעיון דק ושקידה גדולה את כל הסליחות האלה מראשן עד סופן להסיר מהן את כל טעות ולישר את כל העקוב ולהושיב את הכל על איתנו ויושר לשונו ע״פ כמה כ״י ישנים נאמנים וסדורי דפוס נושנים ממנהגים שונים אשר מבני אלהים והביאם לפני. ונוסף לזאת גם כוננתי לכל פיוטי הסליחות העתקה ללשון אשכנזי צחה וברורה אשר על פיה יבואר כל דבר אף לאינם מבינים בלשון הקדש. ואברך את הטוב והמטיב על חסדו אשר גמלני והחייני ועזרני בחפצי להביא את הספר הזה אל תכלית שלמותו מלובן ומזוקק וטוב להשתמש בו מכל אשר היו לפניו.

דברי המסדר המתרגם והמגיה
יצחק בן אריה יוסף דוב.

ביבריך על נהר רהיין בשנת תרכ״ה לפ״ק.

הסליחות והתחנות כמנהג אשכנז.

מסודרות על סדר א"ב, עם סמניהן למצוא מקום מושבותיהן.

שמות הפייטנים של הסליחות מנהג אשכנז.

אברהם בר מנחם, חבר סמן קל"ז.

אברהם יצחק אפרים, חתום בסמן קל"ט.

אליה בר שמעיה, חי בחצי השני של מאה השביעית של אלף החמישי, לו הסליחות סמן י"ז. כ"ז. ל'. ל"ג. ל"ח. ס"ח. ע'. ע"ח. פ"א. כ"א. כ"ג. ק'. וק"א.

אליעזר בר נתן, הוא הראב"ן בעל ס' אבן העזר זקנו של הרא"ש וחי במגנצא בימי גזרת תתנ"ו, הוא חבר סמן קכ"ג. וקכ"ח.

אמתי, חתום בסמן כ"ד. הוא אמתי בר שפטיה החתום באופן לשמיני עצרת המתחיל אראלים ומלאכים, וחי סביב לחצי השני של מאה השביעית אחרי האלף הד'.

אפרים בר יעקב מעיר בונא (Bonn) נולד בשנת ד' תתל"ג, וישב בווארמש, ממנו סמן כ"ב. וק"ז.

אפרים בר יצחק מרעגנזבורג שנפטר בשנת תתקל"ה, חבר סמן ל"ד. וק"א. גם סמן קל"ט נראה שהוא לו וחתם בו שם זקנו ושם אביו לפני שמו.

בנימן בר זרח הנקרא בעל שם וחי בימי רש"י חבר סמן כ"א. וק"י. גם סמן ע"א. כ"ט. ס"א. ס"ו. ל"ט. קכ"ב. קל"ו. גם תמת צורים לליל י"כ גם בת עמי לי"כ קטן נראה שהם ממנו.

ברוך בר שמואל ממגנצא בעל ס' החכמה שחי סביב ד' תתק"פ חבר סמן קכ"ז.

גרשום בר יהודה מאור הגולה ממגנצא תלמיד של האי גאון וחי באמצע מאה השמינית אחר אלף הרביעי, ממנו סמן י"ב. י"ג. כ"ו. מ"א. כ"ה. ע"ו. קכ"ו.

דוד בר משלם חי בזמן תתנ"ו כיוצא מסליחתו סמן מ"ט.

דויד בר שמואל הלוי, חי במגנצא בזמן תתנ"ו וחבר סמן מ"ד.

זבדיה, חבר סמן ע"ה. ומ"ז.

יהודה, חתום בסמן כ"ד.

יוסף בר יצחק, חבר סמן ל"ט. ואפשר כי הוא אביו של רד"ק.

יוסף, חתום בסמן י'. ס'. קל"ב.

יעקב בן חזקיה חתום בסמן קמ"ו.

יעקב בר מאיר, הוא רבנו תם שנפטר בשנת ד' תתק"ל, חבר סמן פ"ו.

יצחק בר אביגדור, חתום בסמן קי"א.

יצחק בר יקר, חבר סמן מ"ו.

יצחק בר מאיר, חבר סמן ו'. נראה שהוא הריב"ם אחיו של רבנו תם.

יצחק בר סעדיה, חבר סמן פ"ט.

יצחק הכהן החבר, חתום בסמן ל"ז.

יצחק, חתום בסמן פ'. ופ"ה.

מאיר בר יצחק בר שמואל אשר מזכירו רש"י לתהלים ע"ג, י"ב. והיה ש"ץ בווארמש סביב לד' אלפים וח' מאות ונקבר שם, חבר סמן כ"א. פ"ד. ק"ל.

מאיר, חתום בסמן כ"א. ל"א. אפשר שהוא הנזכר או שהוא מאיר בר ברוך מרוטנבורג.

מנחם בר יעקב שחי בוורמש סביב ד' תתק"ג, חבר סימן ס"ג. קי"ג.

מנחם בר מכיר מרעגענסבורג בזמן תתנ"ו, ממנו סימן קמ"ג.

מרדכי בר שבתי ארוך (או הסון) חבר סימן קי"ח. קכ"ט. קל"ד. ודע כי ארוך או הסון הוא אחד ושניהם שם כנוי משפחתו, ונמצא שם הארוך הזה לכנוי משפחה גם בתשובות ר' יהודה בן הרא"ש ס' פ"ג.

משה בר שמואל בר אבשלום, חבר סימן ע"ג. ע"ז. כ"ו. קמ"ז. קל"א.

משלם, חבר סימן ע"ה. קמ"ג.

קלונימוס בר יהודה, ממשפחת בעל הרוקח וחי בזמן תתנ"ו, ממנו סימן כ'. וקמ"ה. גם סימן ק"ב נראה שהוא לו.

שלמה בר יהודה אבן גבירול, הפייטן המפואר הידוע מן מאלאגא בספרד שחי בשליש הראשון של מאה הח' אחרי האלף הרביעי, חבר סימן כ"ג. ס"ד. כ"ה. ק"ד. קמ"ז. גם סימן פ"ג נראה שלו.

שלמה בירבי יהודה (הבבלי) חבר סימן ל'. ק"ב. (ועיין רש"י בפירושו לאיכה א', ו')

שלמה בר יצחק, חבר סימן כ"ח. וק"ט. ואפשר שהוא מאורנו רש"י.

שלמה, חתום בסימן ג'. ז'. ח'. י"ח. כ'. כ"א. כ"ט. ל"ד. ס"ג. ע"ב. ע"ט. פ"ב. צ"ב. צ"ז. ואין להכריע בברור למי מהנזכרים הם.

שמואל בר אברהם הלוי, חי בראש אלף הששי, ולו הסימן פ"ח.

שמואל כהן, חבר סימן ט'. ונראה שהוא שמואל בר יהודה הכהן שחי בימי גזרת תתנ"ו.

שמואל, חתום בסימן ד'. ל"ה. קי"ט. קמ"א.

שמעון בר יצחק בר אבון ממגנצא תלמיד של רב אלפס ונפטר ימים מעטים לפני גזרת תתנ"ו, ממנו סימן כ"ב. ס"ז. פ"ז. ק"ו. קכ"ה. ק"מ. גם הסליחה אותך אדרוש שאומרים בליל י"ב ממנו היא, גם הסליחות סימן ט"ו. ע"א. וקכ"א נראה שהם לו.

שפטיה חבר סימן י"ד. ונראה שהוא אביו של אמתי הנזכר למעלה.

ונמצאו סליחות הרבה שלא נודע מי מחברן והן סימן א'. ב'. ה'. י"א. ט"ז. י"ט. כ"ג. כ"ה. ל"ב. ל"ו. מ'. מ"ב. מ"ג. נ"ז. ס"ה. ס"ט. ע"ד. ק"ג. ק"ה. קי"ג. קי"ד. קט"ו. קי"ז. קכ"ד. קל"ג. קל"ה. קל"ח. קמ"ד. אבל סימן כ"ו, המתחיל ובכן יהי רצון עד ולא עלה להרים ראש, הוא חלק מבקשה גדולה שחברה רבינו סעדיה בר יוסף הגאון הגדול בישיבת סורא ונדפסה בסוף ספר תפוחי זהב (דפוס מנטובה שנת שפ"ג) ומחדש בס' קובץ מעשה ידי גאונים (ברלין שנת תרט"ז, דף פ').

סדר הסליחות

Die Selichoth.

סדר סליחות׃

אֵל מֶלֶךְ׃ יוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא רַחֲמִים׃ מִתְנַהֵג בַּחֲסִידוּת מוֹחֵל עֲוֹנוֹת עַמּוֹ׃ מַעֲבִיר רִאשׁוֹן רִאשׁוֹן׃ מַרְבֶּה מְחִילָה לְחַטָּאִים וּסְלִיחָה לְפוֹשְׁעִים׃ עוֹשֶׂה צְדָקוֹת עִם כָּל־בָּשָׂר וְרוּחַ׃ לֹא כְרָעָתָם תִּגְמוֹל לָהֶם׃ אֵל שֶׁהוֹרֵיתָנוּ לוֹמַר (מדות) שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה׃ זְכָר־לָנוּ הַיּוֹם בְּרִית שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה׃ כְּמוֹ שֶׁהוֹדַעְתָּ לֶעָנָו מִקֶּדֶם׃ וְכֵן כָּתוּב׃ וַיֵּרֶד יְיָ בֶּעָנָן וַיִּתְיַצֵּב עִמּוֹ שָׁם וַיִּקְרָא בְשֵׁם יְיָ׃ (ושם נאמר)

וַיַּעֲבֹר יְיָ ׀ עַל־פָּנָיו וַיִּקְרָא

יְיָ ׀ יְיָ אֵל רַחוּם וְחַנּוּן אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב־חֶסֶד וֶאֱמֶת׃ נֹצֵר חֶסֶד לָאֲלָפִים נֹשֵׂא עָוֹן וָפֶשַׁע וְחַטָּאָה וְנַקֵּה׃ וְסָלַחְתָּ לַעֲוֺנֵנוּ וּלְחַטָּאתֵנוּ וּנְחַלְתָּנוּ׃

סְלַח־לָנוּ אָבִינוּ כִּי חָטָאנוּ׃ מְחַל־לָנוּ מַלְכֵּנוּ כִּי פָשָׁעְנוּ׃ כִּי־אַתָּה אֲדֹנָי טוֹב וְסַלָּח וְרַב־חֶסֶד לְכָל־קֹרְאֶיךָ׃

לַייָ הַיְשׁוּעָה עַל עַמְּךָ בִרְכָתֶךָ סֶּלָה׃ יְיָ צְבָאוֹת עִמָּנוּ מִשְׂגָּב לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֶלָה׃ יְיָ צְבָאוֹת אַשְׁרֵי אָדָם בֹּטֵחַ בָּךְ׃ יְיָ הוֹשִׁיעָה׃ הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם קָרְאֵנוּ׃ כִּי לֹא עַל צִדְקֹתֵינוּ אֲנַחְנוּ מַפִּילִים תַּחֲנוּנֵינוּ לְפָנֶיךָ׃ כִּי עַל רַחֲמֶיךָ הָרַבִּים׃ אֲדֹנָי ׀ שְׁמָעָה אֲדֹנָי ׀ סְלָחָה אֲדֹנָי הַקְשִׁיבָה וַעֲשֵׂה אַל תְּאַחַר לְמַעַנְךָ אֱלֹהַי כִּי שִׁמְךָ נִקְרָא עַל עִירְךָ וְעַל עַמֶּךָ׃

Die Selichoth.

אל מלך Allmächtiger! König! der Du auf dem Throne der Barmherzigkeit sitzest und Gnade übest, der Du die Missethaten Deines Volkes vergibst und nach und nach hinwegnimmst, der Du Sündern viel Vergebung und Frevlern Verzeihung gewährest und allem Fleisch und Geist Wohlthat erzeigst — o vergilt ihnen nicht nach ihrer Bosheit! Allmächtiger! der Du uns gelehrt hast, Dich nach Deinen dreizehn Gnadentiteln anzuflehen*), gedenk uns heute den Bund dieser dreizehn, wie Du es einst dem Demüthigen (Mosche) kund gethan! denn so steht geschrieben (II. M. 34, 5): „Der Ewige ließ sich in der Wolke herab, stellte sich zu ihm hin und rief den Namen: Ewiger!

Es zog nämlich der Ewige ihm vorüber und rief:

„Der Ewige, der Ewige, allmächtig, allbarmherzig und allgnädig, langmüthig und groß an Gnade und Wahrheit, der die Gnade dem tausendsten Geschlechte aufbewahrt, der da vergibt Missethat, Frevel und Sünde und der rein macht!" —

סלח Vergib unsere Missethat und unsere Sünde und laß uns Dein Eigenthum bleiben! Verzeihe uns, unser Vater, denn wir haben gesündigt; vergib uns, unser König, denn wir haben gefrevelt! denn Du, Herr! bist gütig und verzeihend und groß an Gnade Allen, die Dich anrufen. —

לי׳ הישועה Bei'm Ewigen ist die Hülfe; deinen Segen über Dein Volk! Selah! Der Ewige Zebaoth sei mit uns, unsere Zuflucht der Gott Jakob's! Selah! Ewiger Zebaoth, Heil dem Manne, der Dir vertraut! Ewiger, hilf! o König, antworte uns am Tage unseres Flehens! Denn nicht um unserer Tugenden willen legen wir unsere Bitten Dir vor, sondern im Vertrauen auf Deine große Barmherzigkeit. Herr, erhöre! Herr, verzeihe! Herr, vernimm und willfahre, säume nicht! um Deinetwillen, mein Gott! denn nach Deinem Namen wird Deine Stadt und Dein Volk genannt.

---

*) Die im II. M. 34, 6. 7. vorkommenden Worte, mit welchen Gott dem Mosche seine allwaltende Gnade in 13 verschiedenen Benennungen (מדות) bekannt machte, und (nach der Tradition) ihm dabei zugleich die Versicherung gab, daß jeder Bußfertige, der diese 13 Gnadentitel in seinem Gebete erwähnt, Verzeihung erlangen soll (Talmud Rosch hasch. 17, b.)

אֲדוֹן עוֹלָם אֲשֶׁר מָלַךְ׃ בְּטֶרֶם כָּל־יְצִיר נִבְרָא׃
לְעֵת נַעֲשָׂה בְחֶפְצוֹ כֹּל׃ אֲזַי מֶלֶךְ שְׁמוֹ נִקְרָא׃
וְאַחֲרֵי כִּכְלוֹת הַכֹּל׃ לְבַדּוֹ יִמְלוֹךְ נוֹרָא׃
וְהוּא הָיָה וְהוּא הֹוֶה׃ וְהוּא יִהְיֶה בְּתִפְאָרָה׃
וְהוּא אֶחָד וְאֵין שֵׁנִי׃ לְהַמְשִׁיל לוֹ לְהַחְבִּירָה׃
בְּלִי רֵאשִׁית בְּלִי תַכְלִית׃ וְלוֹ הָעֹז וְהַמִּשְׂרָה׃
וְהוּא אֵלִי וְחַי גֹּאֲלִי׃ וְצוּר חֶבְלִי בְּעֵת צָרָה׃
וְהוּא נִסִּי וּמָנוֹס לִי׃ מְנָת כּוֹסִי בְּיוֹם אֶקְרָא׃
בְּיָדוֹ אַפְקִיד רוּחִי׃ בְּעֵת אִישַׁן וְאָעִירָה׃
וְעִם רוּחִי גְּוִיָּתִי׃ יְיָ לִי וְלֹא אִירָא׃

לְךָ אֲדֹנָי הַצְּדָקָה וְלָנוּ בֹּשֶׁת הַפָּנִים׃ מַה נִּתְאוֹנֵן וּמַה נֹּאמַר מַה נְּדַבֵּר וּמַה נִּצְטַדָּק׃ נַחְפְּשָׂה דְרָכֵינוּ וְנַחְקֹרָה וְנָשׁוּבָה אֵלֶיךָ׃ כִּי יְמִינְךָ פְשׁוּטָה לְקַבֵּל שָׁבִים׃ לֹא בְחֶסֶד וְלֹא בְמַעֲשִׂים בָּאנוּ לְפָנֶיךָ׃ כְּדַלִּים וּכְרָשִׁים דָּפַקְנוּ דְלָתֶיךָ׃ דְּלָתֶיךָ דָּפַקְנוּ רַחוּם וְחַנּוּן׃ נָא אַל תְּשִׁיבֵנוּ רֵיקָם מִלְּפָנֶיךָ׃ מִלְּפָנֶיךָ מַלְכֵּנוּ רֵיקָם אַל תְּשִׁיבֵנוּ כִּי אַתָּה שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה׃

שֹׁמֵעַ תְּפִלָּה׃ עָדֶיךָ כָּל בָּשָׂר יָבֹאוּ׃ יָבוֹא כָל־בָּשָׂר לְהִשְׁתַּחֲוֹת לְפָנֶיךָ׃ (לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ יִכְרְעוּ וְיִפֹּלוּ׃ וְלִכְבוֹד שִׁמְךָ יְקָר יִתֵּנוּ׃) יָבֹאוּ וְיִשְׁתַּחֲווּ לְפָנֶיךָ אֲדֹנָי׃ וִיכַבְּדוּ לִשְׁמֶךָ׃ נָבוֹאָה לְמִשְׁכְּנוֹתָיו׃ נִשְׁתַּחֲוֶה לַהֲדֹם רַגְלָיו׃ בֹּאוּ נִשְׁתַּחֲוֶה וְנִכְרָעָה׃ נִבְרְכָה לִפְנֵי יְיָ עֹשֵׂנוּ׃ בֹּאוּ שְׁעָרָיו בְּתוֹדָה׃ חֲצֵרֹתָיו בִּתְהִלָּה׃ הוֹדוּ לוֹ בָּרְכוּ שְׁמוֹ׃ הִנֵּה בָּרְכוּ אֶת יְיָ כָּל־עַבְדֵי יְיָ׃ הָעֹמְדִים בְּבֵית

אדון עולם Der Herr der Welt, er hat regiert, ehe noch ein Wesen geschaffen war. Zur Zeit, als durch seinen Willen das All entstand, da ward sein Name Regent genannt. Und wenn das All zu Ende geht, so wird er allein, der Furchtbare, fortregieren. Er war, er ist und wird immer sein in Herrlichkeit. Er ist einzig, kein Zweiter ist ihm gleich zu stellen oder zuzugesellen. Ohne Anfang ist er und ohne Ende, bei ihm ist die Macht und die Herrschaft. Er ist mein Gott, er, der Lebendige, mein Erlöser, der Hort in meinem Leiden zur Zeit der Noth. Er ist mein Panier, und Zuflucht mir, er meines Kelches Heil, wenn ich ihn anrufe. Seiner Hand empfehle ich meinen Geist, wenn ich schlafe und wenn ich erwache; und mit meinem Geiste auch meinen Leib. Gott ist mit mir, ich fürchte nichts!

לך אדני Dein, o Herr! ist die Gerechtigkeit; unser aber ist die Scham des Angesichtes. Was können wir klagen? was können wir sprechen? was reden und womit uns rechtfertigen? Unseren Wandel wollen wir untersuchen und erforschen, und zurückkehren zu Dir; denn Deine Rechte ist ausgestreckt, um Bußfertige aufzunehmen. Nicht mit Frömmigkeit und Gutthaten erscheinen wir vor Dir; wie Arme und Dürftige klopfen wir an Deinen Pforten an. Ja, an Deinen Pforten, Barmherziger und Gnädiger, klopfen wir an; o laß uns nicht leer von Dir zurückkehren! Von Dir, unser König, laß uns nicht leer zurückkehren; denn Du erhörst ja das Gebet! —

שומע Erhörer des Gebets, zu Dir kommt alles Fleisch! Alles Fleisch kommt, Dich anzubeten. Vor Dir, Ewiger, unser Gott! knieen sie und fallen nieder und verherrlichen Deinen ehrwürdigen Namen; sie kommen Dich anzubeten, Herr! und Deinen Namen zu ehren. — So lasset uns eintreten in seine Wohnung und uns niederwerfen vor seiner Füße Schemel! Kommt, laßt uns anbeten und uns knieen und beugen vor dem Ewigen, unserem Schöpfer! Gehet in seine Thore ein mit Dank, in seine Vorhöfe mit Lobgesang, danket ihm, lobt seinen Namen! Wohlan, lobet den Herrn, alle Diener des Herrn, die ihr des Nachts in seinem Hause dienet!

יְיָ בַּלֵּילוֹת׃ שְׂאוּ יְדֵכֶם קֹדֶשׁ וּבָרְכוּ אֶת יְיָ׃ בָּרְכוּ יְיָ
מַלְאָכָיו גִּבֹּרֵי כֹחַ עֹשֵׂי דְבָרוֹ לִשְׁמֹעַ בְּקוֹל דְּבָרוֹ׃ בָּרְכוּ
יְיָ כָּל־צְבָאָיו מְשָׁרְתָיו עֹשֵׂי רְצוֹנוֹ׃ בָּרְכוּ יְיָ כָּל־מַעֲשָׂיו
בְּכָל־מְקֹמוֹת מֶמְשַׁלְתּוֹ· בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת יְיָ׃ בָּרְכִי
נַפְשִׁי אֶת יְיָ· וְכָל־קְרָבַי אֶת שֵׁם קָדְשׁוֹ׃ יְיָ אֱלֹהַי גָּדַלְתָּ
מְאֹד· הוֹד וְהָדָר לָבָשְׁתָּ׃ וַאֲנַחְנוּ נְבָרֵךְ יָהּ מֵעַתָּה
וְעַד עוֹלָם הַלְלוּיָהּ׃ וַאֲנַחְנוּ בְּרֹב חַסְדְּךָ נָבוֹא בֵיתֶךָ·
נִשְׁתַּחֲוֶה אֶל הֵיכַל קָדְשְׁךָ בְּיִרְאָתֶךָ׃ נִשְׁתַּחֲוֶה אֶל
הֵיכַל קָדְשְׁךָ וְנוֹדֶה אֶת שְׁמֶךָ· עַל חַסְדְּךָ וְעַל אֲמִתֶּךָ·
כִּי הִגְדַּלְתָּ עַל כָּל־שִׁמְךָ אִמְרָתֶךָ׃ כִּי שֵׁם יְיָ אֶקְרָא·
הָבוּ גֹדֶל לֵאלֹהֵינוּ׃ גַּדְּלוּ לַייָ אִתִּי· וּנְרוֹמְמָה שְׁמוֹ יַחְדָּו׃
רוֹמְמוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲווּ לַהֲדֹם רַגְלָיו· קָדוֹשׁ הוּא׃
רוֹמְמוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲווּ לְהַר קָדְשׁוֹ· כִּי קָדוֹשׁ יְיָ
אֱלֹהֵינוּ׃ הִשְׁתַּחֲווּ לַייָ בְּהַדְרַת קֹדֶשׁ חִילוּ מִפָּנָיו כָּל־
הָאָרֶץ׃ כָּל־הָאָרֶץ יִשְׁתַּחֲווּ לְךָ וִיזַמְּרוּ לָךְ· יְזַמְּרוּ
שִׁמְךָ סֶלָה׃ זַמְּרוּ אֱלֹהִים זַמֵּרוּ· זַמְּרוּ לְמַלְכֵּנוּ זַמֵּרוּ׃
כִּי מֶלֶךְ כָּל־הָאָרֶץ אֱלֹהִים· זַמְּרוּ מַשְׂכִּיל׃ גָּדוֹל יְיָ
וּמְהֻלָּל מְאֹד בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ הַר קָדְשׁוֹ׃ גָּדוֹל יְיָ וּמְהֻלָּל
מְאֹד· וְלִגְדֻלָּתוֹ אֵין חֵקֶר׃ כִּי גָדוֹל מֵעַל שָׁמַיִם חַסְדֶּךָ·
וְעַד שְׁחָקִים אֲמִתֶּךָ׃ כִּי גָדוֹל אַתָּה וְעֹשֵׂה נִפְלָאוֹת·
אַתָּה אֱלֹהִים לְבַדֶּךָ׃ לְךָ יְיָ הַגְּדֻלָּה וְהַגְּבוּרָה וְהַתִּפְאֶרֶת
וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד· כִּי כֹל בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ· לְךָ יְיָ הַמַּמְלָכָה
וְהַמִּתְנַשֵּׂא לְכֹל לְרֹאשׁ׃ מִי לֹא יִרָאֲךָ מֶלֶךְ הַגּוֹיִם· כִּי
לְךָ יָאָתָה· כִּי בְכָל־חַכְמֵי הַגּוֹיִם וּבְכָל מַלְכוּתָם מֵאֵין

erhebt euere Hände zum Heiligthum und lobet den Herrn! Lobet den Herrn, ihr, seine Engel, ihr starke Helden, die ihr sein Geheiß ausübet, der Stimme seines Wortes gehorchet! Lobet den Ewigen, ihr, seine Heere alle, seine Diener, Vollführer seines Willens! Lobet den Ewigen, ihr, seine Werke alle, an allen Orten seiner Herrschaft! Lobe, meine Seele, den Herrn! Lobe, meine Seele, den Herrn, all mein Inneres seinen heiligen Namen! Ewiger, mein Gott, Du bist sehr groß; Pracht und Glorie ist Dein Gewand! Darum preisen wir den Herrn von nun an bis in Ewigkeit, Hallelujah! — Im Vertrauen auf Deine große Gnade betreten wir Dein Haus und werfen uns in Ehrfurcht vor Dir nieder in Deinem heiligen Tempel. In Deinem heiligen Tempel werfen wir uns nieder und danken Deinem Namen für Deine Gnad' und Deine Treue, daß Du Deine Verheißung*) gleich Deinem hohen Namen groß gemacht. Des Ewigen Name rufe ich an; gebet unserem Gotte die Größe! Preist mit mir des Ewigen Größe, laßt uns vereint seinen Namen erheben! Erhebet den Ewigen, unseren Gott, betet an vor seiner Füße Schemel! Heilig ist Er! Erhebet den Ewigen unseren Gott, betet an auf seinem heiligen Berge! denn heilig ist Er, der Ewige, unser Gott. Betet an den Ewigen in heiligem Schmuck, bebet, alle Welt, vor Ihm! Alle Welt bete Dich an und singe Dir, besinge Deinen Namen, Selah. Singet Gott, lobsinget! singt unserem Könige, singet! Denn König aller Welt ist Gott, singet ein sinnig Lied! Groß ist der Ewige und hochgerühmt in der Stadt unseres Gottes, seinem heiligen Berge. Groß ist der Ewige und hochgerühmt, unerforschlich seine Größe. Denn es überragt die Himmel Deine Gnade, und die Wolken Deine Treue! Denn groß bist Du und Wunder wirkend, Du, Gott, Du allein! Dein, Ewiger, ist die Größe, die Stärke, die Herrlichkeit, der Sieg und die Majestät, ja Alles im Himmel und auf Erden! Dein, Ewiger, ist das Reich und Du bist über alles Hohe erhaben! Wer sollte Dich nicht fürchten? König aller Völker! Dir allein gebührt die Ehre. Unter allen Weisen der Völker und in allen ihren Reichen gibt es Deinesgleichen nicht. Deinesgleichen,

*) Nämlich die Verheißung, dem Sünder zu verzeihen. Siehe Raschi zu Psalm 138, 2.

כָּמוֹךָ: מֵאֵין כָּמוֹךָ יְיָ · גָּדוֹל אַתָּה · וְגָדוֹל שִׁמְךָ בִּגְבוּרָה: לְךָ זְרוֹעַ עִם גְּבוּרָה · תָּעֹז יָדְךָ תָּרוּם יְמִינֶךָ: כִּי מִי בַשַּׁחַק יַעֲרֹךְ לַיְיָ · יִדְמֶה לַיְיָ בִּבְנֵי אֵלִים: אֵל נַעֲרָץ בְּסוֹד קְדוֹשִׁים רַבָּה · וְנוֹרָא עַל־כָּל־סְבִיבָיו: יְיָ אֱלֹהֵי צְבָאוֹת מִי כָמוֹךָ חֲסִין יָהּ · וֶאֱמוּנָתְךָ סְבִיבוֹתֶיךָ: מִי כָמֹכָה בָּאֵלִם יְיָ · מִי כָּמֹכָה נֶאְדָּר בַּקֹּדֶשׁ · נוֹרָא תְהִלֹּת עֹשֵׂה פֶלֶא: מִי אֵל כָּמוֹךָ נֹשֵׂא עָוֹן וְעֹבֵר עַל פֶּשַׁע לִשְׁאֵרִית נַחֲלָתוֹ · לֹא הֶחֱזִיק לָעַד אַפּוֹ · כִּי חָפֵץ חֶסֶד הוּא: לְכוּ נְרַנְּנָה לַיְיָ · נָרִיעָה לְצוּר יִשְׁעֵנוּ: נְקַדְּמָה פָנָיו בְּתוֹדָה · בִּזְמִרוֹת נָרִיעַ לוֹ:

אין דען עשרת ימי תשובה שטעהט מאן נאך דיעזען פערז אויף.

צֶדֶק וּמִשְׁפָּט מְכוֹן כִּסְאֶךָ · חֶסֶד וֶאֱמֶת יְקַדְּמוּ פָנֶיךָ: לְךָ יוֹם אַף לְךָ לָיְלָה · אַתָּה הֲכִינוֹתָ מָאוֹר וָשָׁמֶשׁ: לְךָ שָׁמַיִם אַף לְךָ אָרֶץ · תֵּבֵל וּמְלוֹאָהּ אַתָּה יְסַדְתָּם: אַתָּה הִצַּבְתָּ כָּל־גְּבוּלוֹת אָרֶץ · קַיִץ וָחֹרֶף אַתָּה יְצַרְתָּם: אַתָּה רִצַּצְתָּ רָאשֵׁי לִוְיָתָן · תִּתְּנֶנּוּ מַאֲכָל לְעָם לְצִיִּים: אַתָּה פוֹרַרְתָּ בְעָזְּךָ יָם · שִׁבַּרְתָּ רָאשֵׁי תַנִּינִים עַל הַמָּיִם: אַתָּה בָקַעְתָּ מַעְיָן וָנָחַל · אַתָּה הוֹבַשְׁתָּ נַהֲרוֹת אֵיתָן: אֲשֶׁר לוֹ הַיָּם וְהוּא עָשָׂהוּ · וְיַבֶּשֶׁת יָדָיו יָצָרוּ: אֲשֶׁר בְּיָדוֹ מֶחְקְרֵי אָרֶץ · וְתוֹעֲפוֹת הָרִים לוֹ: אֲשֶׁר בְּיָדוֹ נֶפֶשׁ כָּל־חָי · וְרוּחַ כָּל־בְּשַׂר אִישׁ: חזן הַנְּשָׁמָה לָךְ וְהַגּוּף שֶׁלָּךְ · חוּסָה עַל עֲמָלָךְ: הַנְּשָׁמָה לָךְ וְהַגּוּף פָּעֳלָךְ · יְיָ עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ: אָתָנוּ עַל שִׁמְךָ · יְיָ עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ: בַּעֲבוּר כְּבוֹד

Herr, gibt es nicht! groß bist Du und groß Dein Name in Allgewalt. Dein ist Macht und Stärke, stark ist Deine Hand, erhaben Deine Rechte! Wer im Himmel gleicht dem Ewigen? Wer ist dem Ewigen ähnlich unter den Mächtigen? Gott ist verherrlicht im großen Rath der Heiligen, furchtbar Allen, die um ihn sind. Ewiger, Gott der Heerschaaren! wer ist wie Du? Gewaltiger! Gott! Deine Treue ist — Deine Umgebung. Wer ist gleich Dir, Herr! unter den Mächtigen? Wer ist verherrlicht mit Heiligkeit wie Du? furchtbar im Ruhme, Wunderthäter! Wer ist wie Du? Allmächtiger! der Missethat vergibt und Frevel übersieht dem Ueberreste seines Eigenthums, der nicht ewig Zorn hält, sondern Wohlgefallen an Gnade hat. Auf, laßt uns dem Herrn lobsingen, laßt uns jauchzen dem Hort unseres Heils! Laßt uns mit Dank vor ihm erscheinen, mit Gesängen vor ihm jubeln!

(צדק Gerechtigkeit und Recht sind Deines Thrones Stütze, Gnad' und Wahrheit weilen vor Deinem Antlitz.)

לך יום Dein ist der Tag, Dein auch die Nacht, Du setztest Licht und Sonne ein! Dein ist der Himmel, Dein auch die Erde, Du gründetest die Welt und was sie füllet! Du stelltest fest alle Grenzen der Erde, Sommer und Winter hast Du gebildet! Du zerschmetterst die Köpfe der Krokodille, gibst sie zur Speise dem Volke in der Wüste! Du zertheilst mit Deiner Macht das Meer, zerschlägst die Köpfe der Meeresungeheuer! Du öffnest Quellen und Bäche, Du lässest mächtige Ströme versiegen! — Sein ist das Meer — er schuf es, sein ist das Land, das seine Hände gebildet; in seiner Hand sind die Tiefen der Erde, der Berge Gipfel sind sein! In seiner Hand sind die Seelen aller Lebenden und der Geist alles Fleisches! — Dein ist die Seele und der Körper Dein; o schone Deines Geschöpfes! Dein ist die Seele und der Körper Dein Werk; o Ewiger, willfahre, Deines Namens willen! Wir kommen, Deinem Namen vertrauend; Ewiger, willfahre Deines Namens willen! Verherrliche Deinen Namen: Allmächtiger,

שְׁמֶךָ׃ כִּי אֵל רַחוּם וְחַנּוּן שְׁמֶךָ׃ לְמַעַן שִׁמְךָ יְיָ וְסָלַחְתָּ לַעֲוֹנֵנוּ כִּי רַב הוּא׃ כִּי לֹא עַל צִדְקוֹתֵינוּ אֲנַחְנוּ מַפִּילִים תַּחֲנוּנֵינוּ לְפָנֶיךָ׃ כִּי עַל רַחֲמֶיךָ הָרַבִּים׃

פֿאָן ער״ס ביז ער״ב ווירד היער חיינע פתיחה געזאַגט.

כִּי עַל רַחֲמֶיךָ הָרַבִּים אָנוּ בְטוּחִים׃ וְעַל צִדְקוֹתֶיךָ אָנוּ נִשְׁעָנִים׃ וְלִסְלִיחוֹתֶיךָ אָנוּ מְקַוִּים׃ וְלִישׁוּעָתְךָ אָנוּ מְצַפִּים׃ אַתָּה הוּא יְיָ׃ מֶלֶךְ אֹהֵב צְדָקוֹת מִקֶּדֶם׃ מַעֲבִיר עֲוֹנוֹת עַמּוֹ׃ וּמֵסִיר חַטַּאת יְרֵאָיו׃ כּוֹרֵת בְּרִית לָרִאשׁוֹנִים׃ וּמְקַיֵּם שְׁבוּעָה לָאַחֲרוֹנִים׃ אַתָּה הוּא שֶׁיָּרַדְתָּ בַּעֲנַן כְּבוֹדֶךָ עַל הַר סִינַי׃ וְהֶרְאֵיתָ דַּרְכֵי טוּבְךָ לְמשֶׁה עַבְדֶּךָ׃ אָרְחוֹת חֲסָדֶיךָ גִּלִּיתָ לוֹ׃ וְהוֹדַעְתּוֹ כִּי אַתָּה אֵל רַחוּם וְחַנּוּן אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב חֶסֶד וּמַרְבֶּה לְהֵטִיב׃ וּמַנְהִיג אֶת־כָּל־הָעוֹלָם כֻּלּוֹ בְּמִדַּת רַחֲמִים׃ וְכֵן כָּתוּב וַיֹּאמֶר אֲנִי אַעֲבִיר כָּל־טוּבִי עַל־פָּנֶיךָ וְקָרָאתִי בְשֵׁם יְיָ לְפָנֶיךָ וְחַנֹּתִי אֶת־אֲשֶׁר אָחֹן וְרִחַמְתִּי אֶת־אֲשֶׁר אֲרַחֵם׃

ווען מאַן זאָגט ש״ע סליחות זאַגט, ווירד היער מיט לויטלוכר דיעזעז פֿערזעז אַנגעזאַגען:

סְלַח־לָנוּ אָבִינוּ כִּי בְּרֹב אִוַּלְתֵּנוּ שָׁגִינוּ׃
מְחַל־לָנוּ מַלְכֵּנוּ כִּי רַבּוּ עֲוֹנֵינוּ׃

אֵל אֶרֶךְ אַפַּיִם אַתָּה׃ וּבַעַל הָרַחֲמִים נִקְרֵאתָ׃ וְדֶרֶךְ תְּשׁוּבָה הוֹרֵיתָ׃ גְּדֻלַּת רַחֲמֶיךָ וַחֲסָדֶיךָ׃ תִּזְכּוֹר הַיּוֹם וּבְכָל־יוֹם לְזֶרַע יְדִידֶיךָ׃ תֵּפֶן אֵלֵינוּ בְּרַחֲמִים׃ כִּי אַתָּה הוּא בַּעַל הָרַחֲמִים׃ בְּתַחֲנוּן וּבִתְפִלָּה פָּנֶיךָ נְקַדֵּם׃ כְּהוֹדַעְתָּ לֶעָנָו מִקֶּדֶם׃ מֵחֲרוֹן אַפְּךָ שׁוּב כְּמוֹ בְתוֹרָתְךָ כָּתוּב׃ וּבְצֵל כְּנָפֶיךָ נֶחֱסֶה וְנִתְלוֹנָן׃

Gnädiger und Barmherziger! Um Deines Namens willen, Herr, verzeihe unsere Missethat, denn groß ist sie. Denn nicht um unserer Tugenden willen legen wir unsere Bitten Dir vor, sondern im Vertrauen auf Deine große Barmherzigkeit. —

כי על רחמיך Ja, auf Deine große Barmherzigkeit vertrauen wir, stützen uns auf Deine Milde, hoffen auf Deine Vergebung, harren Deines Heils. Du, Herr, bist von Ewigkeit her ein die Milde liebender König, der die Missethaten seines Volkes hinwegnimmt und die Sünden seiner Verehrer beseitigt, der mit den Früheren einen Bund gestiftet und den Späteren den Schwur erfüllt. Du bist es, der Du in einer Wolke Deiner Herrlichkeit Dich herabließest auf den Berg Sinai, und die Wege Deiner Güte Deinem Diener Mosche zeigtest, die Pfade Deiner Huld ihm offenbartest und ihn belehrtest, wie Du allmächtig bist, barmherzig und allgnädig, langmüthig und groß in Milde und Wohlthun und die ganze Welt barmherzigerweise regierest. Denn so steht geschrieben (II. M. 33, 19): „Er sprach: ich will all meine Güte an dir vorüberziehen lassen und mit dem Namen des Ewigen vor Dir ausrufen, wie ich begnadige den ich begnadigen werde und mich erbarme, dessen ich mich erbarme.“ —

(סלח לנו Verzeihe uns, Vater! denn in unserer großen Thorheit haben wir gefehlt; vergib uns, König! denn viel sind unsere Missethaten.) —

אל ארך Allmächtiger! Du bist langmüthig, Herr des Erbarmens wirst Du genannt! Du selbst hast den Weg zur Bekehrung angewiesen. O, so gedenke heute und alle Tage den Nachkommen Deines Lieblings Deine große Barmherzigkeit und Gnade! Wende Dich mit Erbarmen zu uns; Du bist ja der Herr des Erbarmens! Wir kommen vor Dich mit Bitte und Gebet, wie Du es einst dem Demüthigen (Mosche) bekannt gemacht — o, so laß' ab von Deinem Zorne, wie es dort in Deiner Lehre geschrieben steht! Laß uns unter Deiner Flügel Schatten Schutz und Schirm finden, wie an jenem

כְּיוֹם וַיֵּרֶד יְיָ בֶּעָנָן: יוי תַּעֲבֹר עַל פֶּשַׁע וְתִמְחֶה אָשָׁם׃ כְּיוֹם וַיִּתְיַצֵּב עִמּוֹ שָׁם׃ תַּאֲזִין שַׁוְעָתֵנוּ וְתַקְשִׁיב מִמֶּנּוּ מַאֲמָר׃ כְּיוֹם וַיִּקְרָא בְשֵׁם יְיָ׃ וְשָׁם נֶאֱמַר

וַיַּעֲבֹר יְהוָה ׀ עַל־פָּנָיו וַיִּקְרָא

יְיָ ׀ יְיָ אֵל רַחוּם וְחַנּוּן אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב־חֶסֶד וֶאֱמֶת׃ נֹצֵר חֶסֶד לָאֲלָפִים נֹשֵׂא עָוֹן וָפֶשַׁע וְחַטָּאָה וְנַקֵּה׃ וְסָלַחְתָּ לַעֲוֹנֵנוּ וּלְחַטָּאתֵנוּ וּנְחַלְתָּנוּ׃ סְלַח־לָנוּ אָבִינוּ כִּי חָטָאנוּ׃ מְחַל־לָנוּ מַלְכֵּנוּ כִּי פָשָׁעְנוּ׃ כִּי־אַתָּה יְיָ טוֹב וְסַלָּח וְרַב־חֶסֶד לְכָל־קֹרְאֶיךָ׃ חלי קדיז.

מַה־נֹּאמַר לְפָנֶיךָ יוֹשֵׁב מָרוֹם וּמַה־נְּסַפֵּר לְפָנֶיךָ שׁוֹכֵן שְׁחָקִים׃ מַה־נֹּאמַר לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ מַה נְּדַבֵּר וּמַה נִּצְטַדָּק׃ לְמַעַן שִׁמְךָ יְיָ וְסָלַחְתָּ לַעֲוֹנֵנוּ כִּי רַב הוּא׃ אֱלֹהֵינוּ בֹּשְׁנוּ בְּמַעֲשֵׂינוּ וְנִכְלַמְנוּ בַּעֲוֹנֵינוּ׃ אֵין לָנוּ פֶּה לְהָשִׁיב וְלֹא מֵצַח לְהָרִים רֹאשׁ׃ כִּי עֲוֹנֹתֵינוּ רָבוּ לְמַעְלָה רֹאשׁ וְאַשְׁמָתֵנוּ גָדְלָה עַד לַשָּׁמָיִם׃ כִּי עֲוֹנֹתֵינוּ רַבּוּ מִלִּמְנוֹת וְחַטֹּאתֵינוּ עָצְמוּ מִסַּפֵּר׃ יָדַעְנוּ יְיָ רִשְׁעֵנוּ עֲוֹן אֲבוֹתֵינוּ כִּי חָטָאנוּ לָךְ׃ יָדַעְנוּ כִּי חָטָאנוּ וְאֵין מִי יַעֲמֹד בַּעֲדֵנוּ שִׁמְךָ הַגָּדוֹל יַעֲמָד־לָנוּ בְּעֵת צָרָה׃ יָדַעְנוּ כִּי אֵין בָּנוּ מַעֲשִׂים, צְדָקָה עֲשֵׂה עִמָּנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ׃ לֹא כַחֲטָאֵינוּ תַּעֲשֶׂה לָנוּ וְלֹא כַעֲוֹנֹתֵינוּ תִּגְמֹל עָלֵינוּ׃ כִּי כִגְבֹהַּ הַשָּׁמַיִם עַל הָאָרֶץ הַגְבֵּר חַסְדְּךָ עָלֵינוּ׃ כִּרְחֹק מִזְרָח מִמַּעֲרָב תַּרְחִיק מִמֶּנּוּ אֶת־פְּשָׁעֵינוּ׃ כְּרַחֵם אָב עַל בָּנִים תְּרַחֵם יְיָ עָלֵינוּ׃ לַאדֹנָי אֱלֹהֵינוּ הָרַחֲמִים וְהַסְּלִחוֹת כִּי מָרַדְנוּ בוֹ׃ וְסָלַחְתָּ לְעַמְּךָ אֲשֶׁר חָטְאוּ לָךְ וּלְכָל־פִּשְׁעֵיהֶם אֲשֶׁר פָּשְׁעוּ בָךְ וּנְתַתָּם לְרַחֲמִים לִפְנֵי שֹׁבֵיהֶם וִירַחֲמוּם׃ וְאַתָּה תִּשְׁמַע מִמְּקוֹם שִׁבְתְּךָ מִן הַשָּׁמַיִם וְשָׁמַעְתָּ וְסָלָחְתָּ׃ סְלַח נָא לַעֲוֹן הָעָם הַזֶּה כְּגֹדֶל חַסְדֶּךָ וְכַאֲשֶׁר נָשָׂאתָה לָעָם הַזֶּה מִמִּצְרַיִם וְעַד הֵנָּה׃ וְשָׁם

Tage, wo Du, Herr, Dich in einer Wolke herabgelassen! Nimm weg die Frevel, tilge die Schuld, wie an jenem Tage, wo Du Dich zu ihm (Mosche) hingestellt! Merk' auf unser Flehen, vernimm unsere Rede, wie an jenem Tage, wo Du, Herr, Deinen Namen riefst; wie es dort heißt:

Es zog der Ewige ihm vorüber und rief:

„Der Ewige, der Ewige, allmächtig, allbarmherzig und allgnädig, langmüthig und groß an Gnade und Wahrheit, der die Gnade dem tausendsten Geschlechte aufbewahrt, der da vergibt Missethat, Frevel und Sünde und der rein macht!" — Vergib unsere Missethat und unsere Sünde und laß uns Dein Eigenthum bleiben! Verzeihe uns, unser Vater, denn wir haben gesündigt; vergib uns, unser König, denn wir haben gefrevelt! Denn Du, Herr! bist gütig und verzeihend und groß an Gnade Allen, die Dich anrufen. —

מה נאמר Was sollen wir vor Dir sprechen? Bewohner der Höhe! was Dir erzählen? Himmelsthroner! Was sollen wir vor Dir sprechen? Ewiger, unser Gott! was reden und womit uns rechtfertigen? Um Deines Namens willen, Herr, verzeihe unsere Missethat! denn groß ist sie. Unser Gott! wir schämen uns unserer Thaten, wir erröthen ob unserer Sünden. Wir haben nicht Sprache, uns zu verantworten, nicht die Kühnheit, das Haupt zu erheben; denn unsere Vergehungen sind uns über den Kopf gewachsen, und unsere Schuld steigt bis zum Himmel. Ja, unsere Vergehungen sind zu viel, um gezählt werden zu können, unsere Sünden übersteigen jede Zahl. Wir kennen, Herr! unsere Bosheit, unserer Väter Missethat; denn Dir haben wir gesündigt. Wir erkennen, daß wir gesündigt haben, und Niemand vermag uns beizustehen; nur Dein großer Name kann uns beistehen zur Zeit der Noth. Wir erkennen, daß wir kein Verdienst besitzen; darum übe Milde an uns, nur um Deines Namens willen! Thue uns nicht nach unseren Sünden, vergilt uns nicht nach unseren Missethaten; sondern wie hoch der Himmel ist über der Erde, so mächtig laß Deine Gnade über uns walten! So fern der Osten ist vom Westen, entferne von uns unsere Frevel; wie ein Vater sich erbarmt über Kinder, so erbarme Dich, Ewiger, über uns! Dem Herrn, unserem Gotte ist die Barmherzigkeit und die Verzeihung, obgleich wir ihm ungehorsam waren. So verzeihe Deinem Volke, was sie Dir gesündigt, und all ihre Frevel die sie gegen Dich gefrevelt haben; laß sie Erbarmen vor ihren Bezwingern finden, daß sie ihrer schonen. Erhöre Du uns von Deinem Wohnsitze, vom Himmel aus, erhöre und verzeihe! O verzeihe die Missethat Deines Volkes nach Deiner großen Gnade, so wie Du mit diesem Volke Nachsicht hattest von Mizrajim aus bis hierher; und

נֶאֱמַר· וַיֹּאמֶר יְיָ סָלַחְתִּי כִּדְבָרֶךָ: הַטֵּה אֱלֹהַי אָזְנְךָ וּשֲׁמָע פְּקַח עֵינֶיךָ וּרְאֵה שֹׁמְמֹתֵינוּ וְהָעִיר אֲשֶׁר־נִקְרָא שִׁמְךָ עָלֶיהָ כִּי לֹא עַל־צִדְקֹתֵינוּ אֲנַחְנוּ מַפִּילִים תַּחֲנוּנֵינוּ לְפָנֶיךָ, כִּי עַל רַחֲמֶיךָ הָרַבִּים: אֲדֹנָי שְׁמָעָה אֲדֹנָי סְלָחָה אֲדֹנָי הַקְשִׁיבָה וַעֲשֵׂה אַל־תְּאַחַר לְמַעַנְךָ אֱלֹהַי, כִּי־שִׁמְךָ נִקְרָא עַל־עִירְךָ וְעַל־עַמֶּךָ:

סליחות ליום ראשון·

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ.

א ע"פ א"ב.

[1]) אַנְשֵׁי אֱמוּנָה אָבָדוּ· בָּאִים בְּכֹחַ מַעֲשֵׂיהֶם: גִּבּוֹרִים לַעֲמֹד בַּפֶּרֶץ· דּוֹחִים אֶת־הַגְּזֵרוֹת: הָיוּ לָנוּ לְחוֹמָה· וּלְמַחֲסֶה בְּיוֹם זָעַם: זוֹעֲכִים אַף בְּלַחֲשָׁם· חֵמָה עוֹצְרִים בְּשַׁוְעָם: טֶרֶם קְרָאוּךָ עֲנִיתָם· יוֹדְעִים לַעֲתוֹר וּלְרַצּוֹתֶךָ: כְּאָב רִחַמְתָּ לְמַעֲנָם· לֹא הֱשִׁבוֹתָ פְּנֵיהֶם רֵיקָם: מֵרֹב עֲוֹנֵינוּ אֲבַדְנוּם· נֶאֶסְפוּ מִמֶּנּוּ בַּחֲטָאֵינוּ: סָעוּ הֵמָּה לִמְנוּחוֹת· עָזְבוּ אוֹתָנוּ לַאֲנָחוֹת: פַּסּוּ גוֹדְרֵי גָדֵר· צָמְתוּ מְשִׁיבֵי חֵמָה: קָמִים בַּפֶּרֶץ אָיִן· רְאוּיִם לְרַצּוֹתְךָ (בְּעֵתֶר) אָפָסוּ: שׁוֹטַטְנוּ בְּאַרְבַּע פִּנּוֹת· תְּרוּפָה לֹא מָצָאנוּ: שַׁבְנוּ אֵלֶיךָ בְּבֹשֶׁת פָּנֵינוּ· לְשַׁחֶרְךָ אֵל בְּעֵת צָרוֹתֵינוּ: [2]) אל מלך וכו׳, ויעבר וכו׳.

הַאֲזִינָה יְיָ תְּפִלָּתֵנוּ· הַקְשִׁיבָה בְּקוֹל תַּחֲנוּנֵינוּ: הַקְשִׁיבָה לְקוֹל שַׁוְעָתֵנוּ מַלְכֵּנוּ וֵאלֹהֵינוּ· כִּי אֵלֶיךָ נִתְפַּלָּל: יְיָ בֹּקֶר תִּשְׁמַע קוֹלֵנוּ· בֹּקֶר נַעֲרָךְ־לְךָ וּנְצַפֶּה: אֵלֶיךָ יְיָ שִׁוַּעְנוּ וּבַבֹּקֶר תְּפִלָּתֵנוּ תְקַדְּמֶךָּ: תִּכּוֹן תְּפִלָּתֵנוּ קְטֹרֶת לְפָנֶיךָ מַשְׂאַת כַּפֵּינוּ מִנְחַת עָרֶב: עֶרֶב

---

[1]) בכ"י רשום על הסליחה הזאת רהוטה ונאה גם לכל תענית ותענית, והוא עדות על יקרת סליחה זו אשר היא אחת מהיותר נאות בלשון.

[2]) בכ"י נוסף עוד הפזמון שועתנו תעלה לשמי מרומים לאל מלך יושב על כסא רחמים:

wie es dort heißt (IV. M. 14, 20): „Der Ewige sprach: ich verzeihe, wie Du gesprochen hast!" Neige, o Gott, Dein Ohr und höre, öffne Deine Augen und siehe unsere Zerrüttung und die Stadt, die nach Deinem Namen genannt ist. Denn nicht um unserer Tugenden willen legen wir unsere Bitten Dir vor, sondern im Vertrauen auf Deine große Barmherzigkeit. Herr, erhöre! Herr, verzeihe! Herr, vernimm und willfahre, säume nicht! um Deinetwillen, mein Gott! denn nach Deinem Namen wird Deine Stadt und Dein Volk genannt. —

Selichoth für den ersten Tag.

Unser Gott und Gott unserer Väter!

1. אנשי Dahin sind die Männer der Glaubenstreue, die, gestützt auf ihre Thaten, sich heldenmüthig vor den Riß gestellt und die Strafgeschicke aufgehalten hatten. Sie waren uns Schutz und Schirm am Tage des Unheils, sie löschten den Zorn im leisen, wehrten dem Grimm im lauten Gebete. Du hattest sie erhört, bevor sie noch Dich angerufen, weil die rechte Weise sie gewußt, Dich um Gewährung anzuflehen; ihretwegen erbarmtest Du Dich väterlich, und nie ließest Du sie unerhört zurückkehren. — Ach! wegen unserer Sündenmenge haben wir sie verloren, ob unserer Laster sind sie uns entschwunden; sie sind zur Ruhe eingezogen, und uns überließen sie dem Seufzen. Dahin sind die die Lücke umzäunten, weggerafft die den Grimm abwandten; die in den Riß sich stellten sind nicht mehr, die Du würdig fandest, Dich zu erflehen — sie haben aufgehört. Und wir, zerstreut in den vier Enden der Welt, wir finden nirgends Heilung. Beschämt kehren wir darum zu Dir zurück, um Dich, Gott, zu ersuchen zur Zeit unserer Bedrängnisse. —

האזינה Höre, Ewiger, unser Gebet, vernimm unseres Flehens Stimme! Vernimm die Stimme unserer Klagen, unser König und Herr! denn zu Dir beten wir. Erhöre, Herr, jeden Morgen unser Rufen, jeden Morgen, wo wir uns zu Dir schicken und harren! Zu Dir, Herr! flehen wir, jeden Morgen tritt unser Gebet vor Dich. Unser Gebet gelte Dir für Weihrauchduft, die Erhebung unserer Hände wie ein Abendopfer! Abends, Morgens und Mittags flehen und

וָבֹקֶר וְצָהֳרַיִם נָשִׂיחָה וְנֶהֱמֶה׃ וַיִּשְׁמַע קוֹלֵנוּ׃ קוֹלֵנוּ אֶל יְיָ נִקְרָא׃ חָנֵּנוּ וּשְׁמַע תְּפִלָּתֵנוּ׃ קוֹלֵנוּ אֶל יְיָ נִקְרָא׃ וַיַּעֲנֵנוּ מֵהַר קָדְשׁוֹ סֶלָה׃

ליי הישועה ח״ז״ו.

אלהינו ואלהי אבותינו.

ב ע״פ א״ב.

אַנְשֵׁי אֱמוּנָה עָבָרוּ׃ מֵרֹב עֲוֹנֵינוּ גָּבָרוּ׃ בָּאִים בְּכֹחַ מַעֲשִׂים׃ וּמַעֲבִירִים כֹּבֶד כְּעָסִים׃ גִּבּוֹרִים לַעֲמוֹד בַּתְּפִלָּה׃ וּמְבַקְשִׁים סְלִיחָה וּמְחִילָה׃ דּוֹחִים עֶבְרָה וָזַעַם׃ וְעוֹצְרִים אַף וָנֶגֶף מֵעָם׃ הָיוּ לָנוּ לְחוֹמָה׃ וּמְכַבְּשִׁים אַף וְחֵמָה׃ וְעוֹדִים בִּתְפִלָּה וּבְתַחֲנוּן׃ וּמְרַצִּים פְּנֵי רַחוּם וְחַנּוּן׃ זוֹעֲקִים וּמְשִׁיבִים חָרוֹן׃ וּמְכַפְּרִים חֵטְא וְעָוֹן מִזִּכָּרוֹן׃ חִלּוּ פָנֶיךָ בְּכָל־צָרָה׃ וּבִטְּלוּ רוֹעַ הַגְּזֵרָה׃ טֶרֶם קְרָאוּךָ נַעֲנוּ׃ כְּכֶה עָלֶיךָ עַל־שִׁכְמָם נָתָנוּ׃ יוֹדְעִים תַּחַן חֶפְצֶךָ׃ וְרָצִים בְּכָל־מְאוֹדָם לִרְצוֹתֶךָ׃ כַּמָּה טוֹבוֹת עָשִׂיתָ לְמַעֲנָם׃ וְהַרְאִיתָ לָנוּ רֹב נִסִּים בִּגְינָם׃ לְמַעַנְךָ וּלְמַעֲנָם רַחֲמְתָּ׃ זְכוּתָם עָלֵינוּ זָכַרְתָּ׃ מֵרֹב עֲוֹנֵינוּ כָּלֵעֲנוּם׃ וּמֵעֹצֶם פְּשָׁעֵינוּ שִׁכַּחֲנוּם׃ נַחְנוּ בְּחֶרְפָּה וְקָלוֹן בְּזוּיִם׃ וְהֵם בְּמִשְׁכְּבוֹתָם בְּשָׁלוֹם נְחוּיִם׃ סֻגְּרוּ בִמַרְגּוֹעַ בִּצְרוֹר הַחַיִּים׃ וַאֲנוּ בַּגָּלוּת וּכִשְׁבִי דְּהוּיִם׃ עֲזָבוּנוּ כִּיתוֹמִים וְאֵין אָב׃ טְרוּפִים בַּחֶרֶב וּבְרָעָב וְדָאָב׃ פַּסּוּ מְשִׁיבֵי חֲרוֹנֶךָ׃ נֶאֶסְפוּ עֹשֵׂי רְצוֹנֶךָ׃ צָמְתוּ גּוֹדְרֵי פֶרֶץ׃ לָכֵן נִתַּנּוּ לָקֶרֶץ׃ קָמִים כַּפֶּרֶץ אָיִן׃ וְטָבַעְנוּ בְּטִיט הַיָּוֵן וַנְּהִי כְּאָיִן׃ רָעָתֵנוּ עָשְׂתָה כָל־אֵלֶּה׃ לָכֵן נִמְנְעֵנוּ מִטּוּב מָלֵא׃ שַׁבְנוּ אֵלֶיךָ בְּבֹשֶׁת פָּנִים׃

klagen wir, und Er höret unsere Stimme. Laut rufen wir zum Ewigen: Sei uns gnädig und erhöre unser Gebet! Laut rufen wir zum Ewigen, und Er erhöret uns von seinem heiligen Berge. Selah!

Unser Gott und Gott unserer Väter!

2. אנשי Ach! Wegen unserer vielen Sünden sind jene Glaubensmänner uns entrissen, die vermöge ihrer Gutthaten den schweren Zorn abwandten, die vor den Riß sich stellten und mittelst ihres kräftigen Gebetes uns Verzeihung und Vergebung erwirkten, Wuth und Grimm verscheuchten, Unheil und Plage fern vom Volke hielten und einer Mauer gleich vor dem Zornausbruch uns beschützten. In ihren andächtigen Gebetsversammlungen erflehten sie den Erbarmungs- und Gnadenvollen, entfernten mit ihren Bitten das Strafgericht, Versöhnung schaffend, daß Sünde und Missethat nicht ferner gedacht wurden. Zu Dir, Herr! flehten sie in jeder Noth, und machten das böse Verhängniß zu Nichte. Ja, bevor sie Dich noch angerufen, wurden sie schon erhört; denn sie waren Dir ganz ergeben, wußten nach Deinem Willen zu beten und strebten mit all ihrer Kraft Dir wohlzugefallen. Ihretwegen erzeigtest Du uns der Wohlthaten mancherlei, ihretwegen thatest Du viele Wunder an uns, Deinet- und ihretwegen erbarmtest Du Dich — Du gedachtest uns ihre Verdienste. Ach, in unserer Sündenmenge haben wir sie weggeschafft, in unserer Frevelgröße sie in Vergessenheit gebracht. Wir schmachten nun in Schmach und Schande, sie aber ruhen friedlich auf ihren Lagerstätten; sie sind im Bunde des seligen Lebens eingeschlossen, und wir — in Verbannung und Gefangenschaft verstoßen, verlassen, verwaist und vaterlos, zerrissen vom Schwerte, von Hunger und Schmerz. Dahin sind die den Grimm abwandten, eingethan die Deinen Willen thaten, weggerafft die die Lücke umzäunten, und wir — vom Verderben verfolgt. Die in den Riß sich stellten sind nicht mehr; so versinken wir im tiefen Schlamme und vergehen. — Alles dies that unsere Bosheit; sie ist die Ursache, daß wir von jedem Gut zurückgehalten werden. Beschämt kehren wir

וּדְרַשְׁנוּךָ יַחַד אָבוֹת וּבָנִים: תָּחֹן עָלֵינוּ וְאַל תַּשְׁחִיתֵנוּ׃
כִּי אֲנַחְנוּ הַחֹמֶר וְאַתָּה יֹצְרֵנוּ: א׳ מלך יושב עד לכל קוראיך.

בְּקָרְאֵנוּ עֲנֵנוּ אֱלֹהֵי צִדְקֵנוּ׃ בַּצָּר הִרְחַבְתָּ לָנוּ׃ חָנֵּנוּ וּשְׁמַע
תְּפִלָּתֵנוּ: שִׁמְעָה תְפִלָּתֵנוּ יְיָ׃ וְשַׁוְעָתֵנוּ הַאֲזִינָה׃ אֶל דִּמְעָתֵנוּ
אַל תֶּחֱרַשׁ: אֲדֹנָי שִׁמְעָה בְקוֹלֵנוּ׃ תִּהְיֶינָה אָזְנֶיךָ קַשֻּׁבוֹת לְקוֹל
תַּחֲנוּנֵינוּ: שִׁמְעָה יְיָ צֶדֶק הַקְשִׁיבָה רִנָּתֵנוּ הַאֲזִינָה תְפִלָּתֵנוּ
בְּלֹא שִׂפְתֵי מִרְמָה: שְׁמַע קוֹלֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ׃ וְקַבֵּל בְּרַחֲמִים
וּבְרָצוֹן אֶת תְּפִלָּתֵנוּ: שְׁמַע קוֹל תַּחֲנוּנֵינוּ בְּשַׁוְּעֵנוּ אֵלֶיךָ׃ בְּנָשְׂאֵנוּ
יָדֵינוּ אֶל דְּבִיר קָדְשֶׁךָ: שְׁמַע יְיָ וְחָנֵּנוּ יְיָ הֱיֵה עֹזֵר לָנוּ: שְׁמַע יְיָ
קוֹלֵנוּ נִקְרָא חָנֵּנוּ וַעֲנֵנוּ: ליי הישועה וכו׳ עד על עירך ועל עמך.

אלהינו ואלהי אבותינו.

ג׳ ע״פ תשר״ק כפול ונסיף חתום שלמה הקטן.

תָּבוֹא לְפָנֶיךָ שַׁוְעַת חִנּוּן׃ תְּהִי נָא אָזְנְךָ קַשֶּׁבֶת
תַּחֲנוּן׃ שִׁמְעָה צֶדֶק הַקְשִׁיבָה רִנּוּן׃ שָׁר מֵישָׁרִים
וּמַעְלִים מֵרִנּוּן: רֹאשׁ לֶהָרִים נִכְלַמְנוּ בָשְׁנוּ׃ רֵיחַ
נִרְדֵּנוּ כִּי הִבְאַשְׁנוּ׃ קִלְקַלְנוּ יְשָׁרִים וְתוֹרוֹת שֶׁבִּקַּשְׁנוּ׃
קַרְקַע פָּנֵינוּ בְּהֵן כָּבַשְׁנוּ: צַר וּמָצוֹק מִכָּל־צַד׃ צֹאן
נִדָּחָה מֵאֵין מְצָד׃ פָּנָה לְיָמִין וַיִּגְזוֹר מֵעָצָד׃ פַּחַד
מִשְּׂמֹאל וְצַיָּד הַצָּד: עֵינֶיךָ רוֹאוֹת תִּהְיֶינָה פְּקוּחוֹת׃
עֲנִי וְעִנּוּי צָרוֹרַת הַמִּתְוּחוֹת׃ סֶפֶד לְרִנָּה וּלְרִצּוּי
תּוֹכָחוֹת׃ סַבּוֹת וְהָפוֹךְ בִּדְרָכֶיךָ הַנְּכוֹחוֹת: נִתַּנּוּ
בַּעֲוֹנֵינוּ לַשְׁבִי וּלְבִזָּה׃ נַחְנוּ מְלָכֵינוּ כֹּהֲנֵינוּ לְבוּזָה׃
מָרוֹם נִכְבָּדוֹת וְאַהֲבָה עַזָּה׃ מִגַּרְתָּ לָאָרֶץ לְשַׁמָּה
וּלְעִזָּה: לֹא חִלִּינוּ פָּנֶיךָ לְהַקְדִּים תְּחִנָּה׃ לְהַשְׂכִּיל
בַּאֲמִתֶּךָ מֵעֲלוֹת צַחֲנָה׃ כֻּלָּנוּ כִסְדוֹם בְּשֵׁפֶל קוֹל

darum zu Dir zurück und bitten Dich, allesammt Väter wie Kinder: Sei uns doch gnädig und laß uns nicht verderben! wir sind ja nur Thon und Du bist unser Bildner. —

בקראנו עננו So wir rufen, erhöre uns, Gott unseres Heils! schaffe uns Raum in der Bedrängniß! Sei uns gnädig und höre unser Gebet! Höre unser Gebet, o Gott! und unser Flehen vernimm; zu unseren Thränen schweige nicht! Herr, höre unsere Stimme, Dein Ohr merke auf unser lautes Flehen! Erhöre, Gott, die Unschuld, merk' auf unseren Hülferuf, vernimm unser Beten mit Lippen ohne Falsch! Erhöre unsere Stimme, Ewiger, unser Gott! und nimm unser Gebet mit Barmherzigkeit und Wohlgefallen auf! Höre die Stimme unseres Flehens, wenn wir zu Dir rufen, wenn wir unsere Hände erheben zu Deinem heiligen Palaste! Ach, höre, Gott, und sei uns gnädig! Gott, sei unser Beistand! Ach, höre, Gott! wir rufen laut; sei uns gnädig und antworte uns!

Unser Gott und Gott unserer Väter!

3. תבא Möge doch unser Flehen vor Dich kommen, möge Dein Ohr unser Bitten vernehmen! erhöre die gerechte Klage, vernimm den Hilferuf, der Du auf Redlichkeit schauest und von Verdächtigung Dich abwendest. Wir schämen uns, das Haupt zu erheben, denn wir haben unseren guten Ruf befleckt, haben das Recht verkehrt und das Gesetz verdreht; darum senken wir unseren Blick zur Erde. In Noth und Bedrängniß von allen Seiten gleichen wir zerstreuten Schaafen ohne Hürde; wenden wir uns zur Rechten, so drohet uns das Beil, zur Linken — die Angst vor dem verfolgenden Jäger. Darum, o Gott, der Du Alles überschauest, blick' auf das Elend und die dauernden drückenden Nöthen und lasse uns nach Deiner milden Weise die Trauer in Jubel, die Strafe in Wohlwollen sich verwandeln. Unserer Sünden wegen wurden wir der Gefangenschaft und Plünderung übergeben, verachtet wir sammt unseren Königen und Priestern; von herrlicher Höhe und Liebesglück stürzest Du uns zu Boden, zum Entsetzen und zum Spott. Wir flehten und baten nicht vor Dir, beachteten Deine Wahrheit nicht und räumten den Sündenschmutz nicht auf; darum wären wir, da die Stimme der Mühle immer leiser ward*), beinahe wie Sedom zu

*) D. h. da das Studium des Gesetzes und dessen Beobachtung immer mehr abnahm. Vgl. Raschi zu Pred. 12, 4.

הַטַּחֲנָה׃ כִּמְעַט רֶגַע לוּלֵי תְחִנָּה׃ יֶתֶר הַפְּלֵטָה לְהַשְׁאִיר חַסְתָּ׃ יָחֵד וְגָדֵר תַּתָּהּ וְכִנַּסְתָּהּ*)׃ טִלְטַלְנוּ כְּנֶגֶד שָׁלֹשׁ מָאַסְתָּ׃ טִירַת כֶּסֶף בְּגִלְלֵנוּ רָמַסְתָּ׃ חֲבֹל חָבַלְנוּ מַעַל לְמָעוֹל׃ חִבַּלְנוּ מֵעַל אֵל עָל׃ וְכוֹר צִוִּיתָ בְּלִי לִגְעוֹל׃ זְרוּיִם לְקַבֵּץ וּבָם לִבְעוֹל׃ וְאַתָּה אַחֲרֵי כָּל־הַבָּא׃ וַדַּי תַּצְדִּיק וְלָנוּ הַדִּבָּה׃ הַיּוֹם כְּמֵאָז בְּלִי סִבָּה׃ הִנְנוּ לְפָנֶיךָ בְּאַשְׁמָה רַבָּה׃ דַּלַּת עָם לְקֶלֶס וְחֵרוּף׃ דְּחוּפִים סְחוּפִים נְתוּנִים לְטֵרוּף׃ גָּלוּת וְשִׁעְבּוּד בְּנִסָּיוֹן וְצֵרוּף׃ גַּלְגֵּל בְּחֶסֶד לִסְלִיחָה וְתֵרוּף׃ בְּרַחֲמֶיךָ עוֹד בְּרִבּוֹת עִתִּים׃ כְּךָ נוֹשַׁעְנוּ קַיָּם וְהוֹשַׁעְתִּים׃ אֵלֶּה מֵרָחוֹק יָבֹאוּ כִתִּים׃ אֵלֶּה מִצָּפוֹן וּמִצִּים וְכִתִּים׃ שֶׁלְּךָ הֵם עֲבָדֶיךָ וְעַמֶּךָ׃ לַבֵּב כִּימֵי קֶדֶם נְעִימֶךָ׃ מָשְׁכֵנוּ אַחֲרֶיךָ שִׂימֵנוּ כְּרִשְׁמֶךָ׃ הַכֹּל חֲפֵצִים לְיִרְאָה אֶת־שְׁמֶךָ׃ הַקָּטֹן לָאֶלֶף גַּדֵּל רְחוּמֵנוּ׃ וְהַצָּעִיר לְגוֹי לְהַעֲצִים בִּתְחוּמֵנוּ׃ יַחַד כְּכָל־צִדְקוֹתֶיךָ לְרַחֲמֵנוּ׃ יָשֵׁב אַפְּךָ וְתְנַחֲמֵנוּ׃ אל מלך יושב עד לכל קוראיך.

טוֹב יְיָ לַכֹּל וְרַחֲמָיו עַל כָּל־מַעֲשָׂיו׃ טוֹב יְיָ לְקֹוָו לְנֶפֶשׁ תִּדְרְשֶׁנּוּ׃ טוֹב יְיָ לְמָעוֹז בְּיוֹם צָרָה וְיֹדֵעַ חֹסֵי בוֹ׃ כִּי טוֹב יְיָ לְעוֹלָם חַסְדּוֹ וְעַד דֹּר וָדֹר אֱמוּנָתוֹ׃ טוֹב לַחֲסוֹת בַּייָ מִבְּטֹחַ בָּאָדָם׃ טוֹב לַחֲסוֹת בַּייָ מִבְּטֹחַ בִּנְדִיבִים׃ טוֹב וְיָשָׁר יְיָ עַל כֵּן יוֹרֶה חַטָּאִים בַּדָּרֶךְ׃ טוֹב וְיָחִיל וְדוּמָם לִתְשׁוּעַת יְיָ׃ הוֹשִׁיעֵנוּ אֱלֹהִים כִּי בָאוּ מַיִם עַד נָפֶשׁ׃ הוֹשַׁע יְיָ אֶת־עַמְּךָ אֵת שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל׃ הוֹשִׁיעָה אֶת־עַמֶּךָ וּבָרֵךְ אֶת־נַחֲלָתֶךָ וּרְעֵם וְנַשְּׂאֵם עַד הָעוֹלָם׃ הוֹשִׁיעָה יְיָ כִּי גָמַר חָסִיד

---

*) כ״ל הה״א נמפיק בשניהם, ומוסב על הפלטה, ר״ל הפלטה נתת אותה וכנסת אותה למקום מיוחד ומגודל.

Grunde gegangen, wenn nicht in Deiner Gnade, Herr! Du ein Ueberbleibsel uns erhalten hättest. Du hattest uns in einen festen und umzäunten Ort gebracht; aber unserer Dir verhaßten dreifachen Versündigung*) wegen wurden wir daraus vertrieben, ob unserer Schuld rißest Du den prächtigen Tempel nieder. Ach! wir haben schwer gefehlt, wir waren treulos Dir, darum wurden wir von einem Joch in's andere geschnürt — o gedenke Deiner Verheißung, uns nicht ganz zu verwerfen, unsere Zerstreuten zu sammeln und Dir wieder anzutrauen. — Bei Allem, was über uns gekommen, bleibst Du wahrlich gerecht, uns aber trifft die Schmach; denn heute noch, wie ehedem, stehen wir ohne Umkehr, voller Schuld vor Dir. Das arme verspottete und gelästerte, vertriebene und verstoßene Volk, das der Beraubung und Verbannung, der Bedrückung und läuternder Prüfung übergeben ist — o schenke ihm Deine Gnade wieder, Deine Vergebung und Hülfe! O daß, Erbarmungsvoller! uns nach langer Leidenszeit wieder durch Dich geholfen werde, daß Du Deine Verheißung bestätigst: „Ich will ihnen helfen!" (Hos. 1, 7), und wir aus fernem Nord' und Süd' wieder gesammelt werden! Dein sind sie, Deine Diener, Dein Volk, Deine Holden; liebe sie wie in den Tagen der Vorzeit! Ziehe uns Dir nach, thue uns wie Du geschrieben hast; denn Alle haben Lust daran, Deinen Namen zu ehrfürchten. Den Kleinsten laß' zu Tausenden wachsen, Liebevoller! und den Geringsten zum mächtigen Volke in unseren Grenzen werden! Erbarme Dich unser Aller nach Deiner großen Güte, daß Dein Zorn sich wende und Du uns tröstest! —

טוב ײ לכל Allen ist der Ewige wohlthätig, erbarmt sich seiner Werke aller. Gütig ist Gott den auf ihn Hoffenden, der Seele die ihn sucht. Gütig ist Gott, Zuflucht am Tage der Noth; er kennet, die auf ihn vertrauen. Ja gütig ist der Ewige, ewig seine Gnade, seine Treue für und für. Besser ist's, dem Ewigen vertrauen, als auf Menschen sich verlassen; besser, dem Ewigen vertrauen, als auf Fürsten sich verlassen. Gütig ist der Ewige und gerade, zeigt Irrenden die rechte Bahn. Wohl dem, der geduldig auf des Ewigen Hilfe wartet! Hilf uns, o Gott! denn das Wasser dringt an's Leben. Hilf, Ewiger, Deinem Volke, dem Ueberreste Israels! Hilf Deinem Volke, segne Dein Eigenthum, weide und trage sie bis in Ewigkeit! Hilf, o Ewiger!

---

*) Nämlich: Götzendienst, Unzucht und Mord (Talm. Joma 6).

כי פסו אמונים מבני אדם: עזרנו אלהי ישענו על דבר כבוד
שמך והצילנו וכפר על חטאתינו למען שמך: ליי הישועה וכו'.

ד פזמון. ע"פ א"ב והמחבר שמואל.

במוצאי מנוחה קדמנוך תחלה. הט אזנך
ממרום יושב תהלה. לשמוע אל הרנה ואל התפלה:
את ימין עז עוררה לעשות חיל. בצדק נעקד ונשחט
תמורו איל. גנן נא גזעו בזעקם בליל: דרש נא
דורשיך בדרשם פניך. הדרש למו משמי מעונך.
ולשועת מחנניך אל תעלם אזנך: זוחלים ורועדים
מיום באך. חלים כמבכירה מעברת משאך. טנופם
מחה נא וירננו פלאיך: יוצר אתה לכל יציר נוצר.
כוננת מאז תרף לחלצם ממעצר. לחננם חנם
מאוצר טוב המנצר: מרום אם עצמו פשעי קהלך.
נא שגבם מאוצר המוכן בזבולך. עדיך לחן חנם
באים אליך: פנה נא אל התלאות ואל תפן לחטאות.
צדק צועקיך מפליא פלאות. קשוב נא רנתם אלהי
צבאות: רצה עתירתם בעמדם בלילות. שעה נא
תפלתם ברצון כקרבן תמיד ועולות. תראם נסיך
עשה גדלות. לשמוע אל הרנה ואל התפלה: אל מלך יושב.

ואתה קדוש יושב תהלות ישראל: ואתה הוא. ושנותיך לא
יתמו: אתה תקום תרחם ציון כי עת לחננה כי בא מועד: זבחי
אלהים רוח נשברה לב נשבר ונדכה אלהים לא תבזה: היטיבה
ברצונך את ציון. תבנה חומות ירושלים: אז תחפץ זבחי צדק
עולה וכליל. אז יעלו על מזבחך פרים: (ועתה יי אבינו אתה.
אנחנו החמר ואתה יצרנו ומעשה ידך כלנו: אתה יי לא תכלא

denn die Frommen sind dahin, entschwunden sind die Redlichen den Menschenkindern. Steh' uns bei, Gott unseres Heils, der Verherrlichung Deines Namens willen; rette uns und verzeihe unsere Sünden, Deines Namens willen! —

4. במוצאי Mit dem Ausgange des Ruhetags treten wir vor Dich zuerst, der Du im Ruhme thronest — neige Dein Ohr aus den Höhen und erhöre unser Gebet und Flehen! Erwecke Deiner Allmacht Rechte und verleihe Kraft! Um deß Verdienstes willen, der sich binden ließ (Isaak) und an seiner statt ein Widder geopfert ward, beschütze doch dessen Nachkommen, die in der Nacht zu Dir flehen! Beachte doch Deine Dich anbetend Suchenden, laß Dich von ihnen ersuchen von Deiner himmlischen Wohnung herab, und entziehe nicht Dein Ohr ihrem andächtigen Flehen! Sie erschrecken und zittern vor dem Tage Deines Gerichtes, beben wie eine Gebärerin vor Deinem aufsteigenden Zorn; o lösche aus ihre Schuld, daß sie Deine Wunder preisen! Schöpfer aller Gebilde! Du hast von jeher das Heilmittel (die Buße) bereitet, das sie vor der Strafe schütze, Du begünstigest sie unverdient mit Deinem aufbewahrten Gute. Erhabener! wenn die Frevel Deiner Gemeinde überhand genommen haben, so richte Du sie auf mit Deinem himmlischen Schatze, sie, Deiner Einheit Zeugen, die um unverdiente Gnade zu Dir flehen! O wende Dich zu unseren Beschwerden, nicht zu unseren Sünden, rechtfertige die Dich Anrufenden, Du Wunderthäter! Gott der Heerschaaren, merke auf ihr Flehen! Habe Wohlgefallen an ihren nächtlichen Bitten, nimm ihr Gebet gnädig auf, wie einst die Ganz= und alltäglichen Opfer; zeige ihnen Deine Wunder, der Du Großes thuest, erhöre das Gebet und Flehen! —

ואתה קדוש Du, Allerheiligster, thronst unter Lobgesängen Israels! Du bist, und Deine Jahre enden nie! Du erhebst Dich, erbarmst Dich Zion's, wenn gekommen ist die Zeit, daß Du ihr gnädig bist. Ein göttlich Opfer ist ein zerknirschtes Gemüth; ein zerknirschtes und demüthiges Herz, o Gott, verschmähest Du nicht! Thue Zion wohl in Deiner Huld, erbaue die Mauern Jerusalems! dann werden Opfer der Gerechtigkeit, Brand= und Ganzopfer Dir gefallen, dann wird man Stiere darbringen auf Deinem Altar. Aber jetzt, o Ewiger — doch Du bist unser Vater! wir sind der Thon und Du unser Bildner, Deiner Hände Werk sind wir Alle. Du, o Ewiger, wirst Deine

רַחֲמֶיךָ מִמֶּנּוּ· חַסְדְּךָ וַאֲמִתְּךָ תָּמִיד יִצְּרוּנוּ:) זְכֹר רַחֲמֶיךָ יְיָ וַחֲסָדֶיךָ כִּי מֵעוֹלָם הֵמָּה: זָכְרֵנוּ יְיָ בִּרְצוֹן עַמֶּךָ· פָּקְדֵנוּ בִּישׁוּעָתֶךָ: זְכֹר עֲדָתְךָ קָנִיתָ קֶּדֶם גָּאַלְתָּ שֵׁבֶט נַחֲלָתֶךָ הַר צִיּוֹן זֶה שָׁכַנְתָּ בּוֹ: זְכֹר יְיָ חִבַּת יְרוּשָׁלָיִם אַהֲבַת צִיּוֹן אַל תִּשְׁכַּח לָנֶצַח: זְכֹר יְיָ לִבְנֵי אֱדוֹם אֵת יוֹם יְרוּשָׁלָיִם הָאֹמְרִים עָרוּ עָרוּ עַד הַיְסוֹד בָּהּ: זְכֹר לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיִשְׂרָאֵל עֲבָדֶיךָ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לָהֶם בָּךְ וַתְּדַבֵּר אֲלֵהֶם אַרְבֶּה אֶת־זַרְעֲכֶם כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמָיִם וְכָל־הָאָרֶץ הַזֹּאת אֲשֶׁר אָמַרְתִּי אֶתֵּן לְזַרְעֲכֶם וְנָחֲלוּ לְעֹלָם: זְכֹר לַעֲבָדֶיךָ לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב· אַל תֵּפֶן אֶל קְשִׁי הָעָם הַזֶּה וְאֶל רִשְׁעוֹ וְאֶל חַטָּאתוֹ: אַל נָא תָשֵׁת עָלֵינוּ חַטָּאת אֲשֶׁר נוֹאַלְנוּ וַאֲשֶׁר חָטָאנוּ:

חָטָאנוּ צוּרֵנוּ· סְלַח־לָנוּ יוֹצְרֵנוּ:

ה ע״פ א״ב כפול.

אָדוֹן, בִּינָה הֲגִיגֵנוּ· אֱזוֹן שִׁיחֵנוּ בְּשַׁאֲגֵנוּ· בַּעֲוֹנֵינוּ אַל תְּוֹגֵנוּ· בְּרִשְׁעֵנוּ אַל תְּמוֹגְגֵנוּ: גָּדְלוּ דִּבְרֵי עֲוֹנוֹת· גָּבְרוּ עַד לַמְּעוֹנוֹת· דְּוּוּי נְפָשׁוֹת נַעֲנוֹת· דּוּד שְׁעֵה לַעֲנוֹת: הִרְגַּזְנוּךָ אֱלֹהֵי תְהִלָּתֵנוּ· הִכְעַסְנוּךָ בְּרֹב אִוַּלְתֵּנוּ· וְלָכֵן נִמְשְׁכָה תּוֹחַלְתֵּנוּ· וּלְזָרִים נֶהֶפְכָה נַחֲלָתֵנוּ: זֵרוּנוּ מִבֵּית חַיֵּינוּ· זָלְלוּ מְקוֹם מַאֲוַיֵּינוּ· חָרֵב בֵּית אִוּוּיֵנוּ· חָדְלוּ נִיחוֹחֵי רִצּוּיֵנוּ: טָעִינוּ מִנְּתִיב יֹשֶׁר· טָפַשְׁנוּ צַעַד מְלַיֵּשֶׁר· יַעַן כִּי מָאַסְנוּ כֹשֶׁר· יְרִיבֵנוּ הִדְאִית כַּנֶּשֶׁר: כָּבַשׁ פּוּל קְהָלִי· כִּלָּה כֹחִי וְהִבְהִילִי· לַחֲלַח וְחַבּוּר הוֹבִילִי· לְהַרְחִיקִי מֵעַל גְּבוּלִי: מַצֶּבֶת קֹדֶשׁ הַנִּשְׁאָרָה· מֵעִיר קֹדֶשׁ הַמְעֻטָּרָה· נָמָה לְנֶגְדְּךָ סוֹרָה· נַעֲלֵיתָ וְרוּחֲךָ סָרָה: סְחֵף נְבוֹ גְּבוֹרַי· סִלָּה כָל־אַבִּירַי· עֶצֶם כָּל־אֵבָרַי· עִלְּפְתִּי בְּיַד שׁוֹבְרַי:

Barmherzigkeit uns nicht entziehen; Deine Liebe und Treue werden uns stets bewahren. Gedenke Deiner Barmherzigkeit, o Ewiger, und Deiner Gnade; denn sie sind von Ewigkeit her. Gedenke, Herr, auch unser, wenn Du Dein Volk begnadigst, suche uns heim mit Deiner Hilfe! Gedenke Deiner Gemeinde, die Du vormals Dir erworben, Deines Erbstammes, den Du befreiet, Zion's Berg, den Du bewohnt! Gedenke, Herr, Deiner Lust an Jerusalem, vergiß nicht Deine Liebe zu Zion! Gedenk' auch, Herr, den Söhnen Edom's den Tag Jerusalems, als sie da schrieen: „Verheeret! verheeret bis auf den Grund!" Gedenke Deiner Diener, Abraham's, Jizchak's und Israel's, was Du ihnen bei Dir zugeschworen und ihnen zugesagt hast: Ich will euere Nachkommen so viel werden lassen wie die Sterne des Himmels, und dieses ganze Land, wovon ich gesprochen, will ich eueren Nachkommen geben und sie sollen es ewig als Erbgut besitzen. Gedenke Deiner Diener, Abraham's, Jizchak's und Jakob's, kehre Dich nicht an die Hartnäckigkeit, den Frevel und die Sünde dieses Volkes! Rechne es uns doch nicht zum Verbrechen, daß wir thöricht gewesen und gesündigt haben!

חטאנו Wir haben gesündigt, unser Schutz! verzeihe uns, unser Schöpfer! —

5. אדון Herr, merke auf unsere Gedanken, vernimm unseren Klageruf; betrübe uns nicht wegen unserer Sünden, laß uns nicht vergehen in unseren Frevel! Groß sind unsere Missethaten geworden, bis zum Himmel angewachsen; tiefe Seelenpein empfinden wir darüber — o wende Dich zu uns, Allgütiger, und antworte uns! Wir erzürnten Dich, Gott unseres Ruhmes, reizten Dich durch unserer Thorheiten Menge, darum zieht sich unsere Hoffnung in die Länge, darum fiel Fremden unser Erbtheil zu. Sie trieben uns aus dem Hause unseres Lebens und entwürdigten unserer Sehnsucht Ort; so liegt zerstört das Haus unserer Lust und die wohlgefälligen Opfer haben aufgehört. Wir irrten ab vom Tugendpfade, verließen thöricht den geraden Weg und verachteten das Rechte, darum brachtest Du unsere Gegner schnell wie der Adler herbei. Phul[1]) bezwang meine Gemeinde, rieb meine Kräfte auf und setzte mich in Schrecken; nach Chalach und Chabor[2]) führte er mich, fern von meiner Grenze. Nur ein Zweig der Heiligen[3]) blieb noch übrig in der heiliggekrönten Stadt. Doch auch er stieß abtrünnige Reden gegen Dich aus, da hobst Du Dich hinweg und Dein Geist wich von ihnen, und es kam der Verehrer des Nebo[4]) und stürzte nieder meine Helden, zertrat all meine Starken, fesselte meine Glieder alle und

[1]) Ein assyrischer König, II. König 15, 19. [2]) Namen assyrischer Ortschaften, II. König 17, 6. [3]) Der Stamm Juda und Binjamin. [4]) D. i. Nebuchadnezar König der Babylonier, welche den Götzen Nebo verehrten (Jes. 46, 1).

פְּלַצְנוּ מֵרֹב תְּלָאוֹת · פְּצַמְנוּ מִכֹּבֶד תַּחֲלוּאוֹת · צִפִּינוּ יֶשַׁע לִרְאוֹת · צָרוֹת אוֹתָנוּ קוֹרְאוֹת: קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל הַבִּיטָה · קְלוֹן רַעְיָתְךָ הַמְּלֻכָּטָה · רְדוּדָה מִכְּבוּדָה וְנִתְמוֹטְטָה · רְפָה שִׁבְרֶיהָ כִּי מָטָה: שְׁמַע פֶּלֶל פִּיּוֹת · שַׁכְלֵל בָּנוּי לְתַלְפִּיּוֹת · שׁוּבָה אֱלֹהֵי בְּרִיּוֹת · שׁוֹבֵב נִדְחֵי אֲרָיוֹת: תַּעֲלֶה נָא אֲרוּכָתֵנוּ · תַּחֲבוֹשׁ מַחַץ מַכָּתֵנוּ · תַּקְשִׁיב קוֹל רִנָּתֵנוּ · תְּקַבֵּל בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹן אֶת תְּפִלָּתֵנוּ:

זְכָר־לָנוּ בְּרִית אָבוֹת כַּאֲשֶׁר אָמַרְתָּ · וְזָכַרְתִּי אֶת־בְּרִיתִי יַעֲקוֹב וְאַף אֶת־בְּרִיתִי יִצְחָק וְאַף אֶת־בְּרִיתִי אַבְרָהָם אֶזְכֹּר וְהָאָרֶץ אֶזְכֹּר:

ווען חייכע ברית מילה חיזט, ווירד דיעזער פער: חיינגעשחָלטעט:

זְכֹר בְּרִית אַבְרָהָם וַעֲקֵדַת יִצְחָק וְהָשֵׁב
שְׁבוּת אָהֳלֵי יַעֲקֹב וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ:

זְכָר־לָנוּ בְּרִית רִאשׁוֹנִים כַּאֲשֶׁר אָמַרְתָּ · וְזָכַרְתִּי לָהֶם בְּרִית רִאשׁוֹנִים אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְעֵינֵי הַגּוֹיִם לִהְיוֹת לָהֶם לֵאלֹהִים אֲנִי יְיָ: עֲשֵׂה עִמָּנוּ כְּמוֹ שֶׁהִבְטַחְתָּנוּ · וְאַף גַּם זֹאת בִּהְיוֹתָם בְּאֶרֶץ אֹיְבֵיהֶם לֹא מְאַסְתִּים וְלֹא גְעַלְתִּים לְכַלֹּתָם לְהָפֵר בְּרִיתִי אִתָּם כִּי אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיהֶם: רַחֵם עָלֵינוּ וְאַל תַּשְׁחִיתֵנוּ כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב · כִּי אֵל רַחוּם יְיָ אֱלֹהֶיךָ לֹא יַרְפְּךָ וְלֹא יַשְׁחִיתֶךָ וְלֹא יִשְׁכַּח אֶת בְּרִית אֲבֹתֶיךָ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לָהֶם: הָשֵׁב שְׁבוּתֵנוּ וְרַחֲמֵנוּ כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב · וְשָׁב יְיָ אֱלֹהֶיךָ אֶת שְׁבוּתְךָ וְרִחֲמֶךָ · וְשָׁב

kraftlos lag ich vor meinen Verderbern. So sind wir von harten Geschicken geschlagen, von schweren Krankheiten gebrochen, und hoffen Hilfe zu erblicken, — aber Leiden nur begegnen uns. Heiliger Israels, o schaue Deine in Schmach gestürzte Geliebte, die von ihrer Herrlichkeit so tief gesunken, so gebeugt ist — o heile ihre Gebrechen, denn sie unterliegt! Höre die Worte unseres Mundes, gründe und baue wieder die hohe Stadt! Gott aller Geschöpfe, kehre Dich wieder zu uns, führe die von Löwen Verscheuchten wieder zurück! Laß uns doch Genesung werden, verbinde die uns geschlagene Wunde! O vernimm die Stimme unseres Flehens, nimm mit Erbarmen und Wohlgefallen unsere Gebete an! —

זכר לנו ברית Gedenke uns den Bund der Stammväter, wie Du versprochen hast: „Ich werde meines Bundes mit Jakob, meines Bundes mit Jizchak und meines Bundes mit Abraham gedenken und das Land bedenken.“

(זכר Gedenke des Bundes mit Abraham und der Opferung Jizchak's, bringe wieder zurück die Gefangenen der Zelte Jakob's, und stehe uns bei, Deines Namens willen!)

זכר לנו ברית Gedenke uns den Bund mit den Vorfahren, wie Du versprochen hast: „Ich werde ihnen des Bundes der Vorfahren gedenken, wie ich sie vor den Augen der Völker aus Egypten geführt habe, um ihr Gott zu sein; ich, der Ewige!“ Thue mit uns, wie Du verheißen: „Auch dann, wenn sie sich im Lande ihrer Feinde befinden, werde ich sie nicht verschmähen und nicht verwerfen, sie zu vernichten und meinen Bund mit ihnen zu brechen; denn ich bleibe der Ewige, ihr Gott.“ Erbarme Dich unserer und laß uns nicht zu Grunde gehen, so wie geschrieben steht: „Denn der Ewige, dein Gott, ist ein barmherziger Gott, er wird dich nicht lassen und wird dich nicht verderben und wird nicht vergessen den Bund, den er deinen Eltern zugeschworen hat.“ Führe uns zurück und erbarme Dich unserer, so wie geschrieben steht: „Der Ewige, dein Gott, wird deine Gefangenen zurückführen und sich deiner

וְקִבֶּצְךָ מִכָּל הָעַמִּים אֲשֶׁר הֱפִיצְךָ יְיָ אֱלֹהֶיךָ שָׁמָּה: קַבֵּץ נִדָּחֵינוּ כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב. אִם יִהְיֶה נִדַּחֲךָ בִּקְצֵה הַשָּׁמָיִם מִשָּׁם יְקַבֶּצְךָ יְיָ אֱלֹהֶיךָ וּמִשָּׁם יִקָּחֶךָ: הַלְבֵּן חֲטָאֵינוּ כַּשֶּׁלֶג וְכַצֶּמֶר כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב. לְכוּ נָא וְנִוָּכְחָה יֹאמַר יְיָ אִם יִהְיוּ חֲטָאֵיכֶם כַּשָּׁנִים כַּשֶּׁלֶג יַלְבִּינוּ. אִם יַאְדִּימוּ כַתּוֹלָע כַּצֶּמֶר יִהְיוּ: זְרוֹק עָלֵינוּ מַיִם טְהוֹרִים וְטַהֲרֵנוּ כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב. וְזָרַקְתִּי עֲלֵיכֶם מַיִם טְהוֹרִים וּטְהַרְתֶּם. מִכֹּל טֻמְאוֹתֵיכֶם וּמִכָּל־גִּלּוּלֵיכֶם אֲטַהֵר אֶתְכֶם: מְחֵה פְשָׁעֵינוּ לְמַעַנְךָ כַּאֲשֶׁר אָמַרְתָּ. אָנֹכִי אָנֹכִי הוּא מֹחֶה פְשָׁעֶיךָ לְמַעֲנִי וְחַטֹּאתֶיךָ לֹא אֶזְכֹּר: מְחֵה פְשָׁעֵינוּ כָּעָב וְכֶעָנָן כַּאֲשֶׁר אָמַרְתָּ. מָחִיתִי כָעָב פְּשָׁעֶיךָ וְכֶעָנָן חַטֹּאתֶיךָ שׁוּבָה אֵלַי כִּי גְאַלְתִּיךָ: אֲמָרֵינוּ הַאֲזִינָה יְיָ, בִּינָה הֲגִיגֵנוּ: יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִינוּ וְהֶגְיוֹן לִבֵּנוּ לְפָנֶיךָ, יְיָ צוּרֵנוּ וְגוֹאֲלֵנוּ: כִּי לְךָ יְיָ הוֹחָלְנוּ אַתָּה תַעֲנֶה אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ:

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ. תָּבֹא לְפָנֶיךָ תְּפִלָּתֵנוּ וְאַל תִּתְעַלַּם מִתְּחִנָּתֵנוּ. שֶׁאֵין אֲנַחְנוּ עַזֵּי פָנִים וּקְשֵׁי עֹרֶף לוֹמַר לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ צַדִּיקִים אֲנַחְנוּ וְלֹא חָטָאנוּ. אֲבָל אֲנַחְנוּ חָטָאנוּ:

אָשַׁמְנוּ. בָּגַדְנוּ. גָּזַלְנוּ. דִּבַּרְנוּ דֹפִי. הֶעֱוִינוּ. וְהִרְשַׁעְנוּ. זַדְנוּ. חָמַסְנוּ. טָפַלְנוּ שֶׁקֶר. יָעַצְנוּ רָע. כִּזַּבְנוּ. לַצְנוּ. מָרַדְנוּ. נִאַצְנוּ. סָרַרְנוּ. עָוִינוּ. פָּשַׁעְנוּ. צָרַרְנוּ. קִשִּׁינוּ עֹרֶף. רָשַׁעְנוּ. שִׁחַתְנוּ. תִּעַבְנוּ. תָּעִינוּ. תִּעְתָּעְנוּ.

erbarmen; aus allen Völkern, unter welche dich der Ewige, dein Gott, zerstreuet hat, wird er dich wieder sammeln.“ Sammle unsere Verstoßenen, so wie geschrieben steht: „So du auch verstoßen wärest bis an das Ende des Himmels, so wird der Ewige, dein Gott, dich von dorther sammeln und einholen.“ Laß unsere Sünden weiß wie Schnee und Wolle werden, wie geschrieben steht: „Kommt, laßt uns rechten, spricht der Ewige — so euere Sünden wie Scharlach sind, sollen sie weiß werden, wie der Schnee; wenn sie roth sind wie Purpur, sollen sie gleich der Wolle werden!“ Besprenge uns mit Reinigungswasser und reinige uns, wie geschrieben steht: „Ich werde reines Wasser über euch gießen, daß ihr rein werdet; von all euerer Unreinheit und all eueren Flecken werde ich euch reinigen!“ Tilge unsere Frevel um Deinetwillen, wie Du verheißen hast: „Ich, ja ich tilge deine Frevel, um meinetwillen, und deiner Sünden gedenk ich nicht!“ Tilge unsere Frevel wie Nebel und Wolken, wie Du verheißen hast: „Ich tilge wie Nebel deine Frevel und wie Gewölk deine Sünden; kehre nur zurück zu mir, denn ich erlöse dich!“ Unsere Worte vernimm, o Ewiger, merk' auf unsere Gedanken! Wohl mögen Dir gefallen die Reden unseres Mundes, die Gedanken unseres Herzens, Dir, Ewiger, unser Hort und Erlöser! Denn auf Dich, Ewiger, harren wir, Du wirst uns erhören, Herr, unser Gott! —

אלהינו Unser Gott und Gott unserer Väter! o laß doch vor Dich kommen unser Gebet, entzieh' Dich unserem Flehen nicht! Wir sind nicht so unverschämt und verstockt um vor Dir, Ewiger, unser Gott und Gott unserer Väter, zu sagen, wir seien rechtschaffen und sündenfrei; nein — wir haben wahrlich gesündigt!

אשמנו Wir haben Manches verschuldet. Wir waren treulos, haben unsere Mitmenschen beeinträchtigt und verleumdet, wir haben gefehlt und gefrevelt, wir waren übermüthig, waren gewaltthätig, haben Lüge erdichtet, schädliche Rathschläge gegeben, betrogen und gehöhnt, wir waren ungehorsam und haben geläſtert, wir waren widerspenstig, haben Missethaten begangen und waren abtrünnig, wir haben beleidigt, wir waren halsstarrig, wir waren boshaft, wir arteten aus, übten Gräuelthaten, verirrten uns und leiteten Andere irre.

סַרְנוּ מִמִּצְוֹתֶיךָ וּמִמִּשְׁפָּטֶיךָ הַטּוֹבִים וְלֹא שָׁוָה לָנוּ: וְאַתָּה צַדִּיק עַל כָּל הַבָּא עָלֵינוּ. כִּי אֱמֶת עָשִׂיתָ וַאֲנַחְנוּ הִרְשָׁעְנוּ:

אָשַׁמְנוּ מִכָּל־עָם. בֹּשְׁנוּ מִכָּל־דּוֹר. גָּלָה מִמֶּנּוּ מָשׂוֹשׂ. דָּוָה לִבֵּנוּ בַּחֲטָאֵינוּ. הָחְבַּל אִוּוּיֵנוּ. וְנִפְרַע פְּאֵרֵנוּ. זְבוּל בֵּית מִקְדָּשֵׁנוּ חָרַב בַּעֲוֹנֵינוּ. טִירָתֵנוּ הָיְתָה לְשַׁמָּה. יְפִי אַדְמָתֵנוּ לְזָרִים. כֹּחֵנוּ לְנָכְרִים. וַעֲדַיִן לֹא שַׁבְנוּ מִטָּעוּתֵנוּ. וְהֵיךְ נָעִיז פָּנֵינוּ וְנַקְשֶׁה עָרְפֵּנוּ לוֹמַר לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ צַדִּיקִים אֲנַחְנוּ וְלֹא חָטָאנוּ. אֲבָל אֲנַחְנוּ חָטָאנוּ: אשמנו וכו׳ ואתה צדיק וכו׳.

לְעֵינֵינוּ עָשְׁקוּ עֲמָלֵנוּ. מְמֻשָּׁךְ וּמוֹרָט מִמֶּנּוּ. נָתְנוּ עֻלָּם עָלֵינוּ. סָבַלְנוּ עַל שִׁכְמֵנוּ. עֲבָדִים מָשְׁלוּ בָנוּ. פֹּרֵק אֵין מִיָּדָם. צָרוֹת רַבּוֹת סְבָבוּנוּ. קְרָאנוּךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ. רִחַקְתָּ מִמֶּנּוּ בַּעֲוֹנֵינוּ. שַׁבְנוּ מֵאַחֲרֶיךָ תָּעִינוּ כַּצֹּאן וְאָבָדְנוּ: וַעֲדַיִן לֹא שַׁבְנוּ מִטָּעוּתֵנוּ. וְהֵיךְ נָעִיז פָּנֵינוּ וְנַקְשֶׁה עָרְפֵּנוּ לוֹמַר לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ צַדִּיקִים אֲנַחְנוּ וְלֹא חָטָאנוּ. אֲבָל אֲנַחְנוּ חָטָאנוּ: אשמנו וכו׳ ואתה צדיק וכו׳.

מְשִׁיחַ צִדְקֶךָ אָמַר לְפָנֶיךָ שְׁגִיאוֹת מִי יָבִין מִנִּסְתָּרוֹת נַקֵּנִי: נַקֵּנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ מִכָּל־פְּשָׁעֵינוּ וְטַהֲרֵנוּ מִכָּל־טֻמְאוֹתֵינוּ וּזְרוֹק עָלֵינוּ מַיִם טְהוֹרִים וְטַהֲרֵנוּ. כַּכָּתוּב עַל יַד נְבִיאֶךָ וְזָרַקְתִּי עֲלֵיכֶם מַיִם טְהוֹרִים וּטְהַרְתֶּם, מִכֹּל טֻמְאוֹתֵיכֶם וּמִכָּל־גִּלּוּלֵיכֶם אֲטַהֵר אֶתְכֶם:

מִיכָה עַבְדְּךָ אָמַר לְפָנֶיךָ. מִי אֵל כָּמוֹךָ נֹשֵׂא עָוֹן וְעֹבֵר עַל פֶּשַׁע לִשְׁאֵרִית נַחֲלָתוֹ לֹא הֶחֱזִיק לָעַד אַפּוֹ

סרנו Wir sind von Deinen Geboten und guten Verordnungen abgewichen und es hat uns nicht gefrommt.

ואתה Du bist der Gerechte in Allem, was uns betroffen, Du hast treulich gehandelt; wir aber — wir haben gefrevelt.

אשמנו מכל Schuldvoller als je ein Volk, schaamerfüllter als je ein Geschlecht, ist aller Frohsinn von uns gewichen und das Herz uns siech in unseren Sünden. Unsere Lust ist gestört, unser Schmuck vernichtet und unsere heilige Wohnung verheert ob unserer Missethat. Unser Palast ward zur Oede, unser schönes Land ist Barbaren, unser Besitz den Fremden verfallen — und noch sind wir nicht von unserer Verirrung zurückgekehrt. Wie könnten wir nun so unverschämt und verstockt sein, um vor Dir, Ewiger, unser Gott und Gott unserer Väter, zu sagen, wir seien rechtschaffen und sündenfrei; nein — wir haben wahrlich gesündigt!

לעינינו Vor unseren Augen wurde unsere Habe geraubt, uns weggerissen und geplündert. Die Feinde bürdeten ihr Joch uns auf, wir tragen es auf unseren Schultern; Knechte herrschen über uns und Niemand befreiet uns aus ihrer Hand. Der Leiden viele umgeben uns, wir riefen Dich an, Herr, unser Gott! doch Du bliebst uns fern, ob unserer Sünden; denn wir sind von Dir gewichen. So irren wir umher wie verlorene Schafe — und noch sind wir nicht von unserer Verirrung zurückgekehrt. Wie könnten wir nun so unverschämt und verstockt sein, um vor Dir, Ewiger, unser Gott und Gott unserer Väter, zu sagen, wir seien rechtschaffen und sündenfrei; nein — wir haben wahrlich gesündigt!

משיח צדקך Dein frommer Gesalbter (David) sprach vor Dir: „Unwissentliche Fehler, wer bemerkt die? bewahre mich vor unbekannten Sünden!" So befreie auch uns, Ewiger, unser Gott, von all unseren Frevel, reinige uns von aller Unreinheit und besprenge uns reinigend mit Reinigungswasser; wie es durch Deinen Propheten (Jecheskel) niedergeschrieben wurde: „Ich werde reines Wasser über euch gießen, daß ihr rein werdet; von all euerer Unreinheit und all eueren Flecken werde ich euch reinigen!"

מיכה עבדך Dein Diener Michah sprach vor Dir: „Wer ist wie Du? Allmächtiger! der Missethat vergibt und Frevel übersieht dem Ueberreste seines Eigenthums, der nicht ewig

כִּי חָפֵץ חֶסֶד הוּא׃ יָשׁוּב יְרַחֲמֵנוּ יִכְבּשׁ עֲוֹנֹתֵינוּ· וְתַשְׁלִיךְ בִּמְצֻלוֹת יָם כָּל־חַטֹּאתָם׃ וְכָל־חַטֹּאת עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל תַּשְׁלִיךְ בִּמְקוֹם אֲשֶׁר לֹא יִזָּכְרוּ וְלֹא יִפָּקְדוּ וְלֹא יַעֲלוּ עַל לֵב לְעוֹלָם׃ תִּתֵּן אֱמֶת לְיַעֲקֹב חֶסֶד לְאַבְרָהָם אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לַאֲבֹתֵינוּ מִימֵי קֶדֶם׃

דָּנִיֵּאל אִישׁ חֲמֻדוֹת שִׁוַּע לְפָנֶיךָ. הַטֵּה אֱלֹהַי אָזְנְךָ וּשְׁמָע פְּקַח עֵינֶיךָ וּרְאֵה שֹׁמְמֹתֵינוּ· וְהָעִיר אֲשֶׁר נִקְרָא שִׁמְךָ עָלֶיהָ· כִּי לֹא עַל צִדְקֹתֵינוּ אֲנַחְנוּ מַפִּילִים תַּחֲנוּנֵינוּ לְפָנֶיךָ· כִּי עַל רַחֲמֶיךָ הָרַבִּים׃ אֲדֹנָי שְׁמָעָה אֲדֹנָי סְלָחָה אֲדֹנָי הַקְשִׁיבָה וַעֲשֵׂה אַל תְּאַחַר· לְמַעַנְךָ אֱלֹהַי. כִּי שִׁמְךָ נִקְרָא עַל עִירְךָ וְעַל עַמֶּךָ׃

עֶזְרָא הַסֹּפֵר אָמַר לְפָנֶיךָ. אֱלֹהַי בֹּשְׁתִּי וְנִכְלַמְתִּי לְהָרִים אֱלֹהַי פָּנַי אֵלֶיךָ· כִּי עֲוֹנֹתֵינוּ רָבוּ לְמַעְלָה רֹאשׁ וְאַשְׁמָתֵנוּ גָדְלָה עַד לַשָּׁמָיִם׃ וְאַתָּה אֱלוֹהַּ סְלִיחוֹת חַנּוּן וְרַחוּם אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב חֶסֶד וְלֹא עֲזַבְתָּם׃ אַל־תַּעַזְבֵנוּ אָבִינוּ· וְאַל־תִּטְּשֵׁנוּ בּוֹרְאֵנוּ· וְאַל־תַּזְנִיחֵנוּ יוֹצְרֵנוּ· וְאַל תַּעַשׂ עִמָּנוּ כָּלָה כְּחַטֹּאתֵינוּ· וְקַיֶּם־לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֶת־הַדָּבָר שֶׁהִבְטַחְתָּנוּ בְּקַבָּלָה עַל יְדֵי יִרְמְיָהוּ חוֹזָךְ· כָּאָמוּר. בַּיָּמִים הָהֵם וּבָעֵת הַהִיא נְאֻם יְיָ יְבֻקַּשׁ אֶת־עֲוֹן יִשְׂרָאֵל וְאֵינֶנּוּ וְאֶת חַטֹּאת יְהוּדָה וְלֹא תִמָּצֶאינָה· כִּי אֶסְלַח לַאֲשֶׁר אַשְׁאִיר׃ עַמְּךָ וְנַחֲלָתְךָ· רְעֵבֵי טוּבְךָ· צְמֵאֵי חַסְדֶּךָ· תְּאֵבֵי יִשְׁעֶךָ· יַכִּירוּ וְיֵדְעוּ כִּי לַאדֹנָי אֱלֹהֵינוּ הָרַחֲמִים וְהַסְּלִיחוֹת׃

Zorn hält, sondern Wohlgefallen an Gnade hat. Er wird sich unserer wiederum erbarmen, unsere Vergehungen unterdrücken und alle Sünden in die Tiefe des Meeres versenken!" So versenke alle Sünden Deines Volkes, des Hauses Israel, an einen Ort, wo ihrer nicht mehr gedacht und nicht mehr erwähnt wird und sie in Ewigkeit nicht mehr aufsteigen. Erweise Treue an Jakob, Liebe an Abraham, wie Du ihnen, unseren Vätern, in den Tagen der Vorzeit zugeschworen! —

דניאל Daniel, der beliebte Mann, flehte vor Dir: „Neige, o Gott, Dein Ohr und höre, öffne Deine Augen und siehe unsere Zerrüttung und die Stadt, die nach Deinem Namen genannt ist. Denn nicht um unserer Tugenden willen, legen wir unsere Bitten Dir vor, sondern im Vertrauen auf Deine große Barmherzigkeit. Herr, erhöre! Herr, verzeihe! Herr, vernimm und willfahre, säume nicht! um Deinetwillen, mein Gott! denn nach Deinem Namen wird Deine Stadt und Dein Volk genannt." —

עזרא Esra, der Schriftgelehrte, sprach vor Dir: „Mein Gott! ich schäme und scheue mich, mein Angesicht zu Dir, mein Gott, zu erheben; denn unsere Vergehungen sind uns über den Kopf gewachsen und unsere Schuld steigt bis zum Himmel." „Doch Du, Gott der Vergebung, gnädig und barmherzig, langmüthig und groß an Huld, Du hast sie nicht verlassen!" So verlaß' uns nicht, unser Vater! verstoß' uns nicht, unser Schöpfer! verwirf uns nicht, unser Bildner! und mache nicht ein Ende mit uns nach unserer Sünden Maß! Bestätige uns vielmehr, Ewiger, unser Gott, das Wort, das Du in der Ueberlieferung*) durch Deinen Seher Jirmejah uns zugesichert hast und welches lautet: „In jenen Tagen und zu jener Zeit — spricht der Ewige — wird gesucht werden Israel's Schuld und nicht vorhanden sein, und Juda's Sünden, und sie werden nicht zu finden sein; denn ich werde dem Ueberreste verzeihen!" — Dein Volk und Dein Erbe, schmachtend nach Deiner Güte, lechzend nach Deiner Huld und sich sehnend nach Deiner Hilfe, o laß sie erfahren und einsehen, daß bei Dir, Ewiger unser Gott, das Erbarmen und die Verzeihung ist! —

*) Der zweite Theil der heiligen Schrift, der gewöhnlich נביאים „Propheten-Theil" genannt wird, heißt in den Gebeten wie in der Mischnah: קבלה „Ueberlieferte Schriften," unter welchem Namen auch die חמש מגלות (Fünf Schriftrollen) mit einbegriffen sind. Siehe z. B. Thanith Abschn. 2. und Mechiltha II. M. 12, 6.

(מַן דען פֿאַטטהַגען וואָ מאַן דיא סליחות מין שמונה עשרה מייכטמַוטעט, ווירד היער געטוֹהסען; דער חזן טוֹיעסט דאַן נאַאוֹיך מיט פֿאַוֹגענדער ברכה:

וְאַל יְעַכֵּב חֵטְא וְעָוֹן אֶת תְּפִלָּתֵנוּ. מְחַל וּסְלַח לְכָל חַטֹּאתֵינוּ. כִּי אֵל טוֹב וְסַלָּח אָתָּה. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ חַנּוּן הַמַּרְבֶּה לִסְלוֹחַ:)

אֵל, רַחוּם שְׁמֶךָ: אֵל, חַנּוּן שְׁמֶךָ: בָּנוּ נִקְרָא שְׁמֶךָ: יְיָ, עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ: עֲשֵׂה לְמַעַן אֲמִתֶּךָ: עֲשֵׂה לְמַעַן בְּרִיתֶךָ: עֲשֵׂה לְמַעַן גָּדְלְךָ וְתִפְאַרְתֶּךָ: עֲשֵׂה לְמַעַן דָּתֶךָ: עֲשֵׂה לְמַעַן הוֹדֶךָ: עֲשֵׂה לְמַעַן וִעוּדֶךָ: עֲשֵׂה לְמַעַן זִכְרֶךָ: עֲשֵׂה לְמַעַן חַסְדֶּךָ: עֲשֵׂה לְמַעַן טוּבֶךָ: עֲשֵׂה לְמַעַן יִחוּדֶךָ: עֲשֵׂה לְמַעַן כְּבוֹדֶךָ: עֲשֵׂה לְמַעַן לִמּוּדֶךָ: עֲשֵׂה לְמַעַן מַלְכוּתֶךָ: עֲשֵׂה לְמַעַן נִצְחֶךָ: עֲשֵׂה לְמַעַן סוֹדֶךָ: עֲשֵׂה לְמַעַן עֻזֶּךָ: עֲשֵׂה לְמַעַן פְּאֵרֶךָ: עֲשֵׂה לְמַעַן צִדְקָתֶךָ: עֲשֵׂה לְמַעַן קְדֻשָּׁתֶךָ: עֲשֵׂה לְמַעַן רַחֲמֶיךָ הָרַבִּים: עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁכִינָתֶךָ: עֲשֵׂה לְמַעַן תְּהִלָּתֶךָ: עֲשֵׂה לְמַעַן אוֹהֲבֶיךָ שׁוֹכְנֵי עָפָר: עֲשֵׂה לְמַעַן אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב: עֲשֵׂה לְמַעַן מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן: עֲשֵׂה לְמַעַן דָּוִד וּשְׁלֹמֹה: עֲשֵׂה לְמַעַן יְרוּשָׁלַיִם עִיר קָדְשֶׁךָ: עֲשֵׂה לְמַעַן צִיּוֹן מִשְׁכַּן כְּבוֹדֶךָ: עֲשֵׂה לְמַעַן שִׁמְמוֹת הֵיכָלֶךָ: עֲשֵׂה לְמַעַן הֲרִיסוּת מִזְבְּחֶךָ: עֲשֵׂה לְמַעַן דַּם עֲבָדֶיךָ הַשָּׁפוּךְ: עֲשֵׂה לְמַעַן הֲרוּגִים עַל שֵׁם קָדְשֶׁךָ: עֲשֵׂה לְמַעַן טְבוּחִים עַל יִחוּדֶךָ: עֲשֵׂה לְמַעַן בָּאֵי בָאֵשׁ וּבַמַּיִם עַל קִדּוּשׁ שְׁמֶךָ: עֲשֵׂה לְמַעַן תִּינוֹקוֹת שֶׁל בֵּית רַבָּן: עֲשֵׂה לְמַעַן יוֹנְקֵי שָׁדַיִם שֶׁלֹּא חָטְאוּ: עֲשֵׂה לְמַעַן גְּמוּלֵי חָלָב שֶׁלֹּא פָשְׁעוּ: עֲשֵׂה לְמַעַן יְתוֹמִים וְאַלְמָנוֹת: עֲשֵׂה לְמַעַנְךָ אִם לֹא לְמַעֲנֵנוּ: עֲשֵׂה לְמַעַנְךָ וְהוֹשִׁיעֵנוּ:

עֲנֵנוּ יְיָ, עֲנֵנוּ: עֲנֵנוּ אֱלֹהֵינוּ, עֲנֵנוּ: עֲנֵנוּ אָבִינוּ, עֲנֵנוּ: עֲנֵנוּ בּוֹרְאֵנוּ, עֲנֵנוּ: עֲנֵנוּ גּוֹאֲלֵנוּ, עֲנֵנוּ: עֲנֵנוּ דּוֹרְשֵׁנוּ, עֲנֵנוּ: עֲנֵנוּ הָאֵל הַנֶּאֱמָן, עֲנֵנוּ: עֲנֵנוּ וָתִיק וְחָסִיד, עֲנֵנוּ: עֲנֵנוּ זַךְ וְיָשָׁר, עֲנֵנוּ: עֲנֵנוּ חַי וְקַיָּם, עֲנֵנוּ: עֲנֵנוּ טוֹב וּמֵטִיב, עֲנֵנוּ: עֲנֵנוּ יוֹדֵעַ יֵצֶר, עֲנֵנוּ: עֲנֵנוּ כּוֹבֵשׁ כְּעָסִים עֲנֵנוּ: עֲנֵנוּ לוֹבֵשׁ צְדָקוֹת עֲנֵנוּ: עֲנֵנוּ מֶלֶךְ

(Laß nicht Sünd' und Missethat die Aufnahme unseres Gebets verhindern! Verzeihe Du und vergib all unsere Vergehen; denn ein gütiger und verzeihender Gott bist Du! Gelobt seist Du, Ewiger, Allgnädiger, der so oft verzeiht!)

אל רחום שמך Erbarmungsvoller Gott ist Dein Name, allgnädiger Gott Dein Name; auch uns nanntest Du nach Deinem Namen — so willfahre uns, Ewiger, um Deines Namens willen! Willfahre um Deiner Treue willen, willfahre um Deines Bundes willen, willfahre um Deiner Größe und Hoheit willen, willfahre um Deines Gesetzes willen, willfahre um Deiner Pracht willen, willfahre um Deiner Verheißung willen, willfahre um Deines Preises willen, willfahre um Deiner Gnade willen, willfahre um Deiner Güte willen, willfahre um Deiner Einheit willen, willfahre um Deiner Herrlichkeit willen, willfahre um Deiner Lehre willen, willfahre um Deines Reiches willen, willfahre um Deiner Unendlichkeit willen, willfahre um Deines Rathschlusses willen, willfahre um Deiner Allmacht willen, willfahre um Deiner Krone willen, willfahre um Deiner Gerechtigkeit willen, willfahre um Deiner Heiligkeit willen, willfahre um Deiner großen Barmherzigkeit willen, willfahre um Deiner Majestät willen, willfahre um Deines Ruhmes willen! Willfahre um Deiner Freunde willen, die im Staube ruhen! Willfahre um Abraham's, Jizchak's und Jakob's willen! Willfahre um Mosche's und Aharon's willen! Willfahre um David's und Salomo's willen! Willfahre um Jerusalems, Deiner heiligen Stadt willen! Willfahre um Zion's, Deiner Herrlichkeit Residenz willen! Willfahre um Deines verheerten Tempels willen! Willfahre um Deines niedergerissenen Altars willen! Willfahre um des vergoßenen Blutes Deiner Diener willen! Willfahre um der Märtyrer Deines heiligen Namens willen! Willfahre um der für Deine Einheit Umgekommenen willen! Willfahre um Jener willen, die sich mit Feuer und Wasser foltern ließen zur Heiligung Deines Namens! Willfahre um der Kinder in der Schule willen! Willfahre um der unschuldigen Säuglinge willen! Willfahre um der milchentwöhnten sündlosen Kindlein willen! Willfahre um der Waisen und Wittwen willen! Willfahre um Deinetwillen, wenn nicht unsertwillen! Willfahre um Deinetwillen, und hilf uns! —

עננו ה׳ Antworte uns, Ewiger, antworte uns! Antworte, unser Gott, antworte uns! Antworte, unser Vater, antworte uns! Antworte, unser Schöpfer, antworte uns! Antworte, unser Erlöser, antworte uns! Antworte, der Du uns erforschest, antworte uns! Antworte, treuer Gott, antworte uns! Antworte, Höchstverehrter und Gnädiger, antworte uns! Antworte, Reinster und Redlicher, antworte uns! Antworte, Lebendiger und Beständiger, antworte uns! Antworte, Gütiger und Wohlthuender, antworte uns! Antworte, der Du unsere Triebe kennst, antworte uns! Antworte, der Du Deinen Zorn unterdrückst, antworte uns! Antworte, der Du in Gerechtigkeit Dich hüllest, antworte uns! Antworte, König

מַלְכֵי הַמְּלָכִים עֲנֵנוּ: עֲנֵנוּ נוֹרָא וְנִשְׂגָּב עֲנֵנוּ: עֲנֵנוּ סוֹלֵחַ וּמוֹחֵל עֲנֵנוּ: עֲנֵנוּ עוֹנֶה בְּעֵת רָצוֹן עֲנֵנוּ: עֲנֵנוּ פּוֹדֶה וּמַצִּיל עֲנֵנוּ: עֲנֵנוּ צַדִּיק וְיָשָׁר עֲנֵנוּ: עֲנֵנוּ קָרוֹב לְקוֹרְאָיו עֲנֵנוּ: עֲנֵנוּ רַחוּם וְחַנּוּן עֲנֵנוּ: עֲנֵנוּ שׁוֹמֵעַ אֶל אֶבְיוֹנִים עֲנֵנוּ: עֲנֵנוּ תּוֹמֵךְ תְּמִימִים עֲנֵנוּ: עֲנֵנוּ אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ עֲנֵנוּ: עֲנֵנוּ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם עֲנֵנוּ: עֲנֵנוּ פַּחַד יִצְחָק עֲנֵנוּ: עֲנֵנוּ אֲבִיר יַעֲקֹב עֲנֵנוּ: עֲנֵנוּ מִשְׂגַּב אִמָּהוֹת עֲנֵנוּ: עֲנֵנוּ עֶזְרַת הַשְּׁבָטִים עֲנֵנוּ: עֲנֵנוּ קָשֶׁה לִכְעוֹס עֲנֵנוּ: עֲנֵנוּ רַךְ לִרְצוֹת עֲנֵנוּ: עֲנֵנוּ עוֹנֶה בְּעֵת צָרָה עֲנֵנוּ: עֲנֵנוּ אֲבִי יְתוֹמִים עֲנֵנוּ: עֲנֵנוּ דַּיַּן אַלְמָנוֹת עֲנֵנוּ:

מִי שֶׁעָנָה לְאַבְרָהָם אָבִינוּ בְּהַר הַמּוֹרִיָּה, הוּא יַעֲנֵנוּ: מִי שֶׁעָנָה לְיִצְחָק בְּנוֹ כְּשֶׁנֶּעֱקַד עַל גַּב הַמִּזְבֵּחַ, הוּא יַעֲנֵנוּ: מִי שֶׁעָנָה לְיַעֲקֹב בְּבֵית אֵל, הוּא יַעֲנֵנוּ: מִי שֶׁעָנָה לְיוֹסֵף בְּבֵית הָאֲסוּרִים, הוּא יַעֲנֵנוּ: מִי שֶׁעָנָה לַאֲבוֹתֵינוּ עַל יַם סוּף, הוּא יַעֲנֵנוּ: מִי שֶׁעָנָה לְמֹשֶׁה בְּחוֹרֵב, הוּא יַעֲנֵנוּ: מִי שֶׁעָנָה לְאַהֲרֹן בַּמַּחְתָּה, הוּא יַעֲנֵנוּ: מִי שֶׁעָנָה לְפִינְחָס בְּקוּמוֹ מִתּוֹךְ הָעֵדָה, הוּא יַעֲנֵנוּ: מִי שֶׁעָנָה לִיהוֹשֻׁעַ בַּגִּלְגָּל, הוּא יַעֲנֵנוּ: מִי שֶׁעָנָה לִשְׁמוּאֵל בַּמִּצְפָּה, הוּא יַעֲנֵנוּ: מִי שֶׁעָנָה לְדָוִד וּשְׁלֹמֹה בְנוֹ בִּירוּשָׁלָיִם, הוּא יַעֲנֵנוּ: מִי שֶׁעָנָה לְאֵלִיָּהוּ בְּהַר הַכַּרְמֶל, הוּא יַעֲנֵנוּ: מִי שֶׁעָנָה לֶאֱלִישָׁע בִּירִיחוֹ, הוּא יַעֲנֵנוּ: מִי שֶׁעָנָה לְיוֹנָה בִּמְעֵי הַדָּגָה, הוּא יַעֲנֵנוּ: מִי שֶׁעָנָה לְחִזְקִיָּהוּ בְּחָלְיוֹ, הוּא יַעֲנֵנוּ: מִי שֶׁעָנָה לַחֲנַנְיָה מִישָׁאֵל וַעֲזַרְיָה בְּתוֹךְ כִּבְשַׁן הָאֵשׁ, הוּא יַעֲנֵנוּ: מִי שֶׁעָנָה לְדָנִיֵּאל בְּגֹב הָאֲרָיוֹת, הוּא יַעֲנֵנוּ: מִי שֶׁעָנָה לְמָרְדְּכַי וְאֶסְתֵּר בְּשׁוּשַׁן הַבִּירָה, הוּא יַעֲנֵנוּ: מִי שֶׁעָנָה לְעֶזְרָא בַּגּוֹלָה, הוּא יַעֲנֵנוּ: מִי שֶׁעָנָה לְכָל־הַצַּדִּיקִים וְהַחֲסִידִים וְהַתְּמִימִים וְהַיְשָׁרִים, הוּא יַעֲנֵנוּ:

רַחֲמָנָא דְּעָנֵי לַעֲנִיֵּי, עֲנֵינָא. רַחֲמָנָא דְּעָנֵי לְמַכִּיכֵי רוּחָא עֲנֵינָא. רַחֲמָנָא דְּעָנֵי לִתְבִירֵי לִבָּא, עֲנֵינָא: רַחֲמָנָא עֲנֵינָא. רַחֲמָנָא חוּס. רַחֲמָנָא פְּרֽוֹק. רַחֲמָנָא

aller Könige, antworte uns! Antworte, Furchtbarer, Erhabener, antworte uns! Antworte, Verzeihender und Vergebender, antworte uns! Antworte, der Du zur Gnadenzeit erhörest, antworte uns! Antworte, Befreier und Erretter, antworte uns! Antworte, Gerechter und Gerader, antworte uns! Antworte, der Du Deinen Anbetern nahe bist, antworte uns! Antworte, Barmherziger und Gnädiger, antworte uns! Antworte, Erhörer der Dürftigen, antworte uns! Antworte, Stütze der Frommen, antworte uns! Antworte, Gott unserer Väter, antworte uns! Antworte, Gott Abrahams, antworte uns! Antworte, Ehrfurcht Jizchak's, antworte uns! Antworte, Mächtiger Jakob's, antworte uns! Antworte, Zuflucht unserer Mütter, antworte uns! Antworte, Beistand der Stämme (Israels), antworte uns! Antworte, der Du schwer zu erzürnen bist, antworte uns! Antworte, der Du leicht zu besänftigen bist, antworte uns! Antworte, der Du antwortest zur Zeit der Bedrängniß, antworte uns! Antworte, Vater der Waisen, antworte uns! Antworte, Vertheidiger der Wittwen, antworte uns!

מי שענה Der da antwortete unserem Vater Abraham auf dem Berge Moriah, er möge auch uns antworten! Der da antwortete dessem Sohne Jizchak, als er auf dem Altar gebunden lag, er möge auch uns antworten! Der da antwortete dem Jakob in Bethel, er möge auch uns antworten! Der da antwortete dem Joseph im Gefängniße, er möge auch uns antworten! Der da antwortete unseren Vätern am Schilfmeere, er möge auch uns antworten! Der da antwortete dem Mosche am Choreb [1]), er möge auch uns antworten! Der da antwortete dem Aharon beim Ereigniß der Rauchpfanne [2]), er möge auch uns antworten! Der da antwortete dem Pinchas, als er sich aus der Mitte der Gemeinde erhob [3]), er möge auch uns antworten! Der da antwortete dem Josua zu Gilgal [4]), er möge auch uns antworten! Der da antwortete dem Samuel zu Mizpah [5]), er möge auch uns antworten! Der da antwortete dem David und dessen Sohn Solomo zu Jerusalem [6]), er möge auch uns antworten! Der da antwortete dem Elia auf dem Berge Karmel [7]), er möge auch uns antworten! Der da antwortete dem Elischa zu Jericho [8]), er möge auch uns antworten! Der da antwortete dem Jona in des Fisches Eingeweiden [9]), er möge auch uns antworten! Der da antwortete dem Chiskia in seiner Krankheit [10]), er möge auch uns antworten! Der da antwortete dem Chananjah, dem Mischael und dem Asariah im Feuerofen [11]), er möge auch uns antworten! Der da antwortete dem Daniel in der Löwengrube [12]), er möge auch uns antworten! Der da antwortete dem Mordochai und der Esther in der Residenz Schuschan [13]), er möge auch uns antworten! Der da antwortete dem Esra in der Gefangenschaft [14]), er möge auch uns antworten! Der da antwortete allen Gerechten und Frommen, Tugendhaften und Redlichen, er möge auch uns antworten!

רחמנא Allbarmherziger, der Du den Bedrängten antwortest, antworte auch uns! Allbarmherziger, der Du den gebeugten Gemüthern antwortest, antworte auch uns! Allbarmherziger, der Du den gebrochenen Herzen antwortest, antworte auch uns! Allbarmherziger, antworte uns!

1) II. M. 17. 2) IV. M. 17. 3) Das 25. 4) Jos. 7. 5) I. Sam. 7. 6) II. Sam. 7. und I. König 9. 7) I. König 18. 8) II. König 2. 9) Jona 2. 10) Jesaia 38. 11) Daniel 3. 12) Das. 6. 13) Buch Ester. 14) Esra 9.

שֵׁיזִב׃ רַחֲמָנָא רַחֵם עֲלָן הַשְׁתָּא בַּעֲגָלָא וּבִזְמַן קָרִיב׃
רַחוּם וְחַנּוּן חָטָאתִי לְפָנֶיךָ יְיָ מָלֵא רַחֲמִים רַחֵם עָלַי וְקַבֵּל תַּחֲנוּנָי׃ יְיָ אַל בְּאַפְּךָ תוֹכִיחֵנִי וְאַל בַּחֲמָתְךָ תְיַסְּרֵנִי׃ חָנֵּנִי יְיָ כִּי אֻמְלַל אָנִי רְפָאֵנִי יְיָ כִּי נִבְהֲלוּ עֲצָמָי׃ וְנַפְשִׁי נִבְהֲלָה מְאֹד וְאַתָּה יְיָ עַד מָתָי׃ שׁוּבָה יְיָ חַלְּצָה נַפְשִׁי הוֹשִׁיעֵנִי לְמַעַן חַסְדֶּךָ׃ כִּי אֵין בַּמָּוֶת זִכְרֶךָ בִּשְׁאוֹל מִי יוֹדֶה לָּךְ׃ יָגַעְתִּי בְּאַנְחָתִי אַשְׂחֶה בְכָל לַיְלָה מִטָּתִי בְּדִמְעָתִי עַרְשִׂי אַמְסֶה׃ עָשְׁשָׁה מִכַּעַס עֵינִי עָתְקָה בְּכָל צוֹרְרָי׃ סוּרוּ מִמֶּנִּי כָּל פֹּעֲלֵי אָוֶן כִּי שָׁמַע יְיָ קוֹל בִּכְיִי׃ שָׁמַע יְיָ תְּחִנָּתִי יְיָ תְּפִלָּתִי יִקָּח׃ יֵבֹשׁוּ וְיִבָּהֲלוּ מְאֹד כָּל אֹיְבָי יָשֻׁבוּ יֵבֹשׁוּ רָגַע׃

מָחֵא וּמַסֵּא מְמִית וּמַחֲיֵה׃ מַסִּיק מִשְּׁאוֹל לְחַיֵּי עָלְמָא׃ בְּרָא כַּד חָטֵא אֲבוּהִי לָקְיֵהּ׃ אֲבוּהִי דְּחָאֵס מַסֵּא לְכָאֵבֵהּ׃ עַבְדָּא דְּמָרֵד נָפֵק בְּקוֹלָר׃ מָרֵהּ תָּאֵב וְתָבַר קוֹלָרֵהּ׃ בְּרָךְ בֻּכְרָךְ אֲנָן וְחָטֵינָן קַמָּךְ׃ הָא רְוֵי נַפְשָׁן בְּגִידִין מְרִירִין׃ עַבְדָּךְ אֲנָן וּמְרָדְנָן קַמָּךְ׃ הָא בְּבִזְּתָא הָא בְּשִׁבְיָתָא וְהָא בְּמַלְקְיוּתָא׃ בְּמָטוּ מִנָּךְ, בְּרַחֲמָךְ דִּנְפִישִׁין אַסֵּי לִכְאֵבָא דִּי יִתְקֵף עֲלָן׃ עַד דְּלָא נֶהֱוֵא גְמִירָא בְּשִׁבְיָא׃

מַכְנִיסֵי רַחֲמִים׃ הַכְנִיסוּ רַחֲמֵינוּ לִפְנֵי בַּעַל הָרַחֲמִים׃ מַשְׁמִיעֵי תְפִלָּה׃ הַשְׁמִיעוּ תְּפִלָּתֵנוּ לִפְנֵי שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה׃ מַשְׁמִיעֵי צְעָקָה׃ הַשְׁמִיעוּ צַעֲקָתֵנוּ לִפְנֵי שׁוֹמֵעַ צְעָקָה׃ מַכְנִיסֵי דִמְעָה׃ הַכְנִיסוּ דִמְעוֹתֵינוּ לִפְנֵי מֶלֶךְ מִתְרַצֶּה בִּדְמָעוֹת׃ הִשְׁתַּדְּלוּ וְהַרְבּוּ תְּחִנָּה וּבַקָּשָׁה׃ לִפְנֵי מֶלֶךְ אֵל רָם וְנִשָּׂא׃ הַזְכִּירוּ לְפָנָיו׃ הַשְׁמִיעוּ לְפָנָיו׃ תּוֹרָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים שֶׁל שׁוֹכְנֵי עָפָר׃ יִזְכֹּר אַהֲבָתָם׃ וִיחַיֶּה זַרְעָם׃

Allbarmherziger, schone! Allbarmherziger, erlöse! Allbarmherziger, errette! Allbarmherziger, erbarme Dich über uns jetzt, bald und schleunig!

רחום וחנון Barmherziger und Gnädiger, ich habe gesündigt vor Dir! Ewiger, Erbarmungsvoller, erbarme Dich über mich und nimm mein Flehen an! Ewiger, straf' mich nicht in Deinem Zorne! züchtige mich in Deinem Grimme nicht! Sei mir gnädig, Ewiger, ich welke dahin; heile mich Ewiger, denn mein Gebein ermattet! Meine Seele ist sehr ermattet; und Du, Ewiger — ach, wie lange noch? Kehre zurück, Ewiger, rette meine Seele! hilf mir, um Deiner Gnade willen! Denn im Tode gedenkt man Deiner nicht; in der Gruft — wer dankt Dir da? — Ermüdet von Seufzen, schwemm' ich jede Nacht mein Bett, netze meine Lagerstätte mit Thränen! Meine Gestalt verfällt vor Harm, altert vor so vielem Drangsal. — Weicht, Uebelthäter alle, weicht! mein Weinen hört der Ewige! der Ewige erhört mein Flehen, der Ewige nimmt meine Bitte an! Schmachvoll stürzen meine Feinde alle zurück! ein Wink — sie sind zu Schanden! (Psalm 6.)

מחא וממא Gott, Du schlägst und heilest, Du tödtest und belebest wieder, bringst aus der Gruft zum ewigen Leben! Wenn der Sohn sündiget, so züchtigt ihn sein Vater, doch bald erbarmt sich der Vater wieder und heilet dessen Wunden; wird der Sklave widerspenstig, so kommt er in Banden, doch bald kehrt sein Herr sich wieder zu ihm und lößt ihm seine Fesseln. So sind wir Dein erstgeborner Sohn[1]) und haben vor Dir gesündigt und unsere Seele ward mit bitterem Wermuth getränkt; so sind wir Deine Knechte[2]) und waren Dir widerspenstig und wurden darum bald der Plünderung, bald der Verbannung, bald der Geiselung übergeben. — Ach, bitten wir nun, heile Du in Deiner großen Barmherzigkeit den Schmerz, der so schwer uns drückt, daß wir in der Gefangenschaft nicht ganz zu Grunde gehen!

מכניסי Darbringer des Flehens, bringet unser Flehen dar dem Herrn des Erbarmens! Verkünder des Gebetes, lasset unser Gebet vernehmen den, der Gebete erhört! Verkünder der Klage, lasset unsere Klage vernehmen, den, der die Klagen hört! Darbringer der Thränen, überreichet unsere Thränen dem Herrscher, den Thränen besänftigen! O flehet emsig und bittet viel vor dem Weltenherrscher, dem hohen und erhabenen Gott! Gedenket vor ihm, laßt vor ihm die Gesetzübung

---

1) II. M. 4, 22. 2) III. M. 25, 55.

שְׁלֹא תֹאבַד שְׁאֵרִית יַעֲקֹב׃ כִּי צֹאן רוֹעֶה נֶאֱמָן הָיָה לְחֶרְפָּה׃ יִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד לְמָשָׁל וְלִשְׁנִינָה׃ מַהֵר עֲנֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ׃ וּפְדֵנוּ מִכָּל־גְּזֵרוֹת קָשׁוֹת׃ וְהוֹשִׁיעָה בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים מְשִׁיחַ צִדְקֶךָ וְעַמֶּךָ׃

מָרָן דְּבִשְׁמַיָּא לָךְ מִתְחַנְּנָן׃ כְּעַבְדָּא דְּמִתְחַנֵּן לְמָרֵהּ׃ עֲשִׁיקֵי אֲנַן וּבַחֲשׁוֹכָא שָׁרֵינָן׃ מְרִירָן נַפְשִׁין מֵעַקְתִין דְּנַפִישָׁן׃ חֵילָא לֵית בָּן לְרַצוּיָךְ מָרָן׃ עֲבֵד בְּדִיל קְיָמָא דִּגְזַרְתְּ עִם אֲבָהָתָנָא׃

מָרָן דְּבִשְׁמַיָּא לָךְ מִתְחַנְּנָן׃ כְּבַר שִׁבְיָא דְּמִתְחַנֵּן לְמָרֵהּ׃ כָּלְהוֹן בְּנֵי שִׁבְיָא בְּכַסְפָּא מִתְפָּרְקִין׃ וְעַמָּךְ בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּרַחֲמֵי וּבְתַחֲנוּנֵי׃ הַב לָן שְׁאֶלְתִּין וּבָעוּתִין׃ דְּלָא נֶהְדַּר רֵיקָם מִן קֳדָמָךְ׃

שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל שְׁמוֹר שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל וְאַל־יֹאבַד יִשְׂרָאֵל הָאוֹמְרִים שְׁמַע יִשְׂרָאֵל׃

שׁוֹמֵר גּוֹי אֶחָד שְׁמוֹר שְׁאֵרִית עַם אֶחָד וְאַל־יֹאבַד גּוֹי אֶחָד הַמְיַחֲדִים שִׁמְךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד׃

שׁוֹמֵר גּוֹי קָדוֹשׁ שְׁמוֹר שְׁאֵרִית עַם קָדוֹשׁ וְאַל־יֹאבַד גּוֹי קָדוֹשׁ הַמְשַׁלְּשִׁים בְּשָׁלוֹשׁ קְדֻשָּׁה לְקָדוֹשׁ׃

מִתְרַצֶּה בְּרַחֲמִים וּמִתְפַּיֵּס בְּתַחֲנוּנִים הִתְרַצֶּה וְהִתְפַּיֵּס לְדוֹר עָנִי כִּי אֵין עוֹזֵר׃

אָ״מ חָנֵּנוּ וַעֲנֵנוּ כִּי אֵין בָּנוּ מַעֲשִׂים עֲשֵׂה עִמָּנוּ צְדָקָה וָחֶסֶד וְהוֹשִׁיעֵנוּ׃

וַאֲנַחְנוּ לֹא נֵדַע מַה־נַּעֲשֶׂה כִּי עָלֶיךָ עֵינֵינוּ׃ זְכֹר רַחֲמֶיךָ יְיָ וַחֲסָדֶיךָ כִּי מֵעוֹלָם הֵמָּה׃ יְהִי־חַסְדְּךָ יְיָ עָלֵינוּ כַּאֲשֶׁר יִחַלְנוּ לָךְ׃ אַל־תִּזְכָּר־לָנוּ עֲוֹנֹת רִאשֹׁנִים מַהֵר יְקַדְּמוּנוּ רַחֲמֶיךָ כִּי דַלּוֹנוּ מְאֹד׃ חָנֵּנוּ יְיָ חָנֵּנוּ כִּי־רַב שָׂבַעְנוּ בוּז׃ בְּרֹגֶז רַחֵם תִּזְכּוֹר׃

und guten Thaten der Entschlafenen hören, daß er ihrer Liebe gedenke und ihre Nachkommen erhalte, daß Jakob's Ueberrest nicht untergehe; denn die Heerde des treuen Hirten (Mosche) ist zur Schande, Israel, das einzige Volk, zum Spott und Hohn geworden. Erhöre uns bald, o Ewiger, unser Gott, und befreie uns von allen harten Geschicken! Hilf in Deiner großen Barmherzigkeit Deinem frommen Gesalbten und Deinem Volke!

מרן Unser Herr im Himmel! zu Dir flehen wir, wie ein Knecht zu seinem Herrn. Wir sind bedrückt, wir weilen im Finstern und unsere Seele ist betrübt von vielen Bedrängnissen. Wir haben nicht die Kraft, Dich auszusöhnen; o so thue es des Bundes wegen, den Du mit unseren Vätern geschlossen!

מרן Unser Herr im Himmel! zu Dir flehen wir, wie ein Gefangener zu seinem Herrn. Alle Gefangene können durch Geld frei gemacht werden, Dein Volk Israel nur durch Gebete und Flehen. O so gewähre uns unsere Bitten und Flehen, daß wir nicht leer zurückkehren von Dir!

שומר Hüter Israels, behüte den Ueberrest Israels, auf daß nicht untergehe Israel, das ausspricht: „Höre Israel!"

Hüter eines einzigen Volkes, behüte den Ueberrest des einzigen Volkes, auf daß nicht untergehe ein einziges Volk, das der Einheit Deines Namens huldigt: „Der Ewige, unser Gott, der Ewige ist einzig!"

Hüter eines heiligen Volkes, behüte den Ueberrest des heiligen Volkes, auf daß nicht untergehe ein heiliges Volk, das mit einem Dreimal-heilig dem Allheiligsten huldigt!

O Du, der Du dem um Erbarmen Bittenden geneigt und dem Flehenden gewogen bist, sei geneigt und gewogen einem bedrängten Geschlechte, dem Niemand beisteht!

אבינו Unser Vater und König, sei uns gnädig und antworte uns, obgleich wir keine Verdienste haben; erzeig' uns Milde und Güte, und hilf uns!

ואנחנו Wir wissen nicht, was wir thun sollen; nur auf Dich sind unsere Augen gerichtet. Gedenke Deiner Barmherzigkeit, Ewiger, und Deiner Gnade, denn sie sind von Ewigkeit! Laß Deine Gnade, Ewiger, über uns walten, wie wir auf Dich harren! Gedenke uns nicht früherer Sünden; möge uns Dein Erbarmen bald entgegenkommen, denn wir sind sehr gebeugt! Sei uns gnädig, Ewiger, sei uns gnädig, denn wir sind viel zu satt der Schmach! Im Zorne gedenke

כִּי הוּא יָדַע יִצְרֵנוּ זָכוּר כִּי־עָפָר אֲנָחְנוּ: עָזְרֵנוּ אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ עַל־דְּבַר כְּבוֹד־שְׁמֶךָ וְהַצִּילֵנוּ וְכַפֵּר עַל חַטֹּאתֵינוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ:

קדיש שלם.

סליחות ליום שני.

מאן בעגיננט מיט אדון עולם ח״ז״ו בין על עירך ועל עמך (זייטע 14), גאנץ וויא אם ערזטען טאג, דאן פאנגט מאן הירר אן.

שמע״ח יצחק הקטן ברבי מאיר חזק ואמץ. וסוכו קצת חרוזים מפני דרכי שלום.

אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ.

יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ תְּחִנָּה עוֹרְכִים. שֶׁהֵם מְצֵרִים וּלְהִוָּשֵׁעַ צְרִיכִים. צָרֵיהֶם עֲלֵיהֶם עַל מַאֲרִיכִים. כָּל־זֹאת הִגִּיעָתַם וְשִׁמְךָ מְבָרְכִים: חָלִי וּמַכְאוֹב לְהִכָּתֵב לֹא נִמְסַר. עֲלוּבִים מִנֹּעַר וְהַיָּתָם מֵהֶם לֹא הוּסַר*). קָדוֹשׁ בְּיָדְךָ לְפַתֵּחַ מוֹסָר. כֶּאֱמוּנָתְךָ הַנְּקִיָּה וְלֹא כֶאֱמוּנַת בָּשָׂר: הַלּוֹבֵשׁ צְדָקָה וְלוֹ כִּמְעִיל עֲטוּיָה. וּמִמַּכָּה עַצְמָהּ מְתַקֵּן רְטִיָּה. קוֹמֵם עֲדָתְךָ מִנְּפִילָתָהּ הַמְּטוּיָה. בְּכֹחֲךָ הַגָּדוֹל וּבִזְרֹעֲךָ הַנְּטוּיָה: טוֹעִים הָאוֹמְרִים נַחֲלָתְךָ לְחַבֵּל. כְּבוֹדְךָ לְהָמִיר וּכַהֶבֶל לְהִתְהַבֵּל. נְטוֹת מִדְּרָכֶיךָ וְתֹהוּ לְקַבֵּל. וְיִרְאָתְךָ הַקְּדוֹשָׁה לִנְטוֹשׁ וּלְנַבֵּל: בְּאַהֲבָתְךָ וּבְחֶמְלָתְךָ מְנַשֵּׂא וּמְנַטֵּל. עֲצָתָם תְּסַכֵּל וּמַחְשְׁבוֹתָם תְּבַטֵּל. רוּחַ תִּגְרוֹת מִבֵּינֵיהֶם הַטֵּל. וּמַלְאָךְ אַכְזָרִי דְּחֵה וְטַלְטֵל: בַּעֲבוּר כְּבוֹד שִׁמְךָ וְשֵׁם קָדְשְׁךָ הַמְהֻלָּל. נוֹרָאוֹת הַפְלֵא לְבַל בַּגּוֹיִם יִתְהַלָּל. יוֹעֲצֵי רָעָה תּוֹלִיךְ שׁוֹלָל. וּבָהֶם תְּעוֹלֵל כַּאֲשֶׁר בִּי נִתְעוֹלָל: מֵקִים מֵעָפָר דָּל וְאֶבְיוֹן

---

*) כן נכ״י, ופירושו, עלובים הם מנעורתם וכל ימי חייהם לא הוסר העלבון והבזיון מהם.

des Erbarmens! Denn Du bist es ja, der unsere Triebe kennt, eingedenk, daß wir nur Staub sind. Hilf uns, Gott unseres Heils, um Deines herrlichen Namens willen! rette uns, verzeihe unsere Sünden, um Deines Namens willen!

Selichoth für den zweiten Tag.

ישראל Dein Volk Israel trägt seine Bitten Dir vor; es ist bedrängt und bedarf der Hilfe. Schwer lastet das Joch der Dränger auf ihnen, Alles ist über sie gekommen — und dennoch loben sie Deinen Namen. Unbeschreiblich ist ihr Leid und Schmerz, ihre Schmach von Jugend auf ihr ganzes Leben hindurch. Heiliger! Du hast die Macht ihre Fesseln zu lösen in Deiner allgnädigen Weise, nicht nach der Weise der Menschen. Gerechtigkeit umkleidet Dich, umgibt Dich wie ein Mantel und aus der Wunde selbst bereitest Du das Heilmittel — o richte Deine Gemeinde von ihrem tiefen Falle auf, mit Deiner großen Kraft und Deinem ausgestreckten Arme! Irrende möchten Dein Erbe verderben, daß es Deine Herrlichkeit ob Nichtigem verläugne, von Deinen Wegen weiche und Deine heilige Religion verlasse und verachte. Der Du in Deiner Liebe und Schonung uns stützest und trägst, vereitle Du ihren Plan und vernichte ihre Gedanken, entferne die Streitsucht aus ihrer Mitte, vertreib' und verbanne die Grausamkeit! Um der Herrlichkeit Deines Namens willen zeige Deiner Thaten Wunder, um Deines gerühmten Namens willen, daß er nicht unter Völkern entweihet werde! die Uebles rathen führe irre und thue ihnen, wie man mir gethan! Der Du den Armen vom Staube, den

מאשפה· כנסתך כל תתן לכלה ולחרפה· אם
בפקודיך מתעצלת ומרפה· על כל פשעיה אהבתך
תהי מחפה: יתרה חבתם לפניך אדוני האדונים·
בין כך ובין כך קרואים לך בנים· רחמיך יקדמונו
אלהי עליונים ותחתונים· טרם ישטפונו המים
הזידונים: חפצי קרבתך על כל הבאות· החישה
לנו ישועות הנבאות· קדוש עשה עמהם לטובה
אות· חזק ואמיץ גואלם יי צבאות: א׳ מלך יושב בי״: לכל קראיך.

למה יי תעמד ברחוק. תעלים לעתות בצרה: למה פניך תסתיר. תשכח
עניינו ולחצנו: אל תסתר פניך מעבדיך כי צר לנו מהר ענני: עננו יי כי טוב
חסדך. כרב רחמיך פנה אלינו: פנה אלינו וחננו. כי יחידים ועניים אנחנו:
אנחנו עניים וכואבים. ישועתך אלהים תשגבנו: אל ישב דך נכלם. עני
ואביון יהללו שמך: קומה יי באפך. הנשא בעברות צוררי. ועורה אלי
משפט צוית: קומה עזרתה לנו. ופדנו למען חסדך. ליי הישועה וכו׳.

ז אלהינו ואלהי אבותינו. ע״פ א״ב ובסוף חתום שלמה הקטן יגדל בתורה.

אני יום אירא אליך אקרא· כל יעשקוני זדים
עוזבי יקרה· גמול להשיב שב לבקרה· דין רשע
ועול מלואם יקרא: החושבים להשכיח שם קדש
הנכבד· ולהרגיל שם אליל נקלהו ונעבד· זה דרכם
טובי עם אבד· חשוך השאר מלכתם בבית
הבד: טרף טרף למדו אדם כמדבר· יהו גורל
כבעל הפקר במדבר· כמעט כלו ולא יעדרו דבר·
לולי רחמיך אדון בחסד דבר: מי יהרהר אחר
מדותיך לדינה· נבחן להשיב מחלציו לזינה·
סרנו ושערנו ונשמטה חרב היונה· עמך הדין ודך
על העליונה: פן יאמר יכלתי בעל המות· צרי

Dürftigen aus dem Schlamme erhebst, o gib die Dir Vereinten nicht der Vernichtung und Schande preis; und wenn sie auch Deine Gebote vernachläßigten, so möge doch Deine Liebe all ihre Vergehen bedecken! Ueberschwenglich ist Deine Liebe für sie, Du, Herr aller Herren! sie heißen fort und fort Deine Kinder — o so komme uns Dein Erbarmen zu, Gott der Ober- und Unterwelt, ehe die wilden Fluthen uns überströmen! Die wir in allen Begegnissen uns Dir zu nähern streben, sende uns bald die verheißene Hilfe! Heiligster, thue uns zum Heile Wunderzeichen, Mächtigstarker! Erlöser! Herr der Heerschaaren!

" למה Warum, Ewiger! stehest Du so ferne, entziehest Dich zur Zeit der Noth? Warum verbirgst Du Dein Angesicht, vergißest unser Elend und Drangsal? Verbirg nicht Dein Angesicht von Deinen Dienern, denn wir sind bedrängt; erhöre uns bald! Erhöre uns, Ewiger! denn groß ist Deine Gnade; in Deiner mächtigen Barmherzigkeit wende Dich zu uns! Wende Dich zu uns und sei uns gnädig, denn vereinsamt und elend sind wir! Wir sind elend und schmerzgebeugt, Deine Hilfe, Gott, erhebe uns! Laß den Gedrückten nicht beschämt zurück von Dir kehren, auf daß Arme und Dürftige Deinen Namen preisen! Auf, o Gott, in Deinem Zorne, erhebe Dich ob meiner Dränger Wuth; wache über mich, Recht hast Du ja geordnet! Erhebe Dich zu unserem Beistand und erlöse uns, um Deiner Gnade willen! —

7. אני Zu Dir rufe ich am Tage meiner Angst, damit die übermüthigen Gesetzverächter mich nicht ferner bedrücken! Untersuche Du und übe Vergeltung und richte die Frevler und Gewaltthätigen nach ihrem Sündenmaße! Deinen verherrlichten, heiligen Namen wollen sie in Vergessenheit bringen und dafür verächtliche Götzen einführen, das ist ihre Absicht; o bewahre den Ueberrest, daß sie nicht auch ihn in ihren Keltern zerquetschen. Sie sind geübt, Menschen zu rauben und zu verloosen gleich Herrenlosem in der Wüste; ja sie hätten Alles vertilgt ohne etwas übrig zu lassen, wäre nicht Deine gnädige Leitung, Herr, und Dein Erbarmen. Wer vermag Deinen Wegen nachzugrübeln? wer vermag mit Dir zu rechten sich zu rüsten? Wir sind abgewichen; darum wurden wir bestürmt und von verheerendem Schwerte verfolgt — so ist bei Dir das Recht und Deine Hand erhaben! Daß aber nicht der Zwingherr spreche: Ich habe es vermocht! und Juda's Dränger

יְהוּדָה יָגִילוּ כִּי אֶמּוֹט· קְרָא לִמְכוּרֵי חִנָּם שְׁנַת שָׁמוֹט· רָשָׁע הַפּוֹשֵׁט יָד יִסּוֹג אָחוֹר וְיִקָּמוֹט: שְׁטָרְךָ קוֹדֶם וְלוֹ נוֹשִׁים מְבַקְּשִׁים· שֶׁעֲבוּדְךָ לְהַרְחִיק רַבּוּ אֲדוֹנִים קָשִׁים· תְּחוּמֵי סִמָּנֵי מִצְרֶיךָ לַעֲקוֹר מְבַקְּשִׁים· תְּבוּאָה קֹדֶשׁ בְּלוֹעָה מְלִילוֹת וְקַשִּׁים: שֶׁפֶט רָעָה תָּבִיא עֲלֵיהֶם וְהַאֲשִׁימֵם· לָמוֹ עוֹלֵל וְהִתְעוֹלֵל בְּכֹבֶד יְשַׁמֵּם· מְנָת כּוֹסָם פַּחֵי מַפָּח הַגְשִׁימֵם· הֲשִׁיבֵם שִׁבְעָתַיִם נְקַם בְּרִית וְהַשְׁמֵם: הָעִיר קִרְיַת טִירַת נָוְךָ נַהֲלֵנוּ· יָם גְּאוּלִים דַּרְכְּךָ לַעֲבוֹר קְהָלֵנוּ· בְּךָ תּוֹחַלְתֵּנוּ וְאַתָּה רַב מְחוֹלְלֵנוּ· נַחֲמֵנוּ נָא יְהִי חַסְדְּךָ עָלֵינוּ: אל מלך יושב וכו׳ עד לכל קוראיך.

אִם עֲוֹנוֹת תִּשְׁמָר־יָהּ. אֲדֹנָי מִי יַעֲמֹד: אִם עֲוֹנֵינוּ עָנוּ בָנוּ יְיָ עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ: רַחֲמֶיךָ רַבִּים יְיָ. כְּמִשְׁפָּטֶךָ חַיֵּנוּ: כִּי עִמְּךָ הַסְּלִיחָה לְמַעַן תִּוָּרֵא: אַל תַּעַזְבֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ. אַל תִּרְחַק מִמֶּנּוּ: אַל תִּרְחַק מִמֶּנּוּ כִּי צָרָה קְרוֹבָה. כִּי אֵין עוֹזֵר: אַל תַּסְתֵּר פָּנֶיךָ מִמֶּנּוּ בְּיוֹם צַר לָנוּ. הַטֵּה אֵלֵינוּ אָזְנֶךָ. בְּיוֹם נִקְרָא מַהֵר עֲנֵנוּ: ליי הישועה וכו׳ עד על עירך ועל עמך.

ח אלהינו ואלהי אבותינו. ע״ס א״ב ובסוף חתום שלמה הקטן.

אִם עֲוֹנֵינוּ רַבּוּ לְהַגְדִּיל· בָּנוּ עָנוּ עֲבוֹת כְּגָדִיל· גָּרְמוּ לָנוּ בֵּינָתַיִם לְהַבְדִּיל· דַּרְכֵי רַחֲמֶיךָ לֹא תַחְדִּיל: הִתְנַהֵג בְּמִדַּת חֶסֶד הִתְנֵיתָ· וְאַתָּה הוּא לֹא שָׁנִיתָ· זְכוֹר עֲדָתְךָ קֶדֶם קָנִיתָ· חֹן שְׂרֵי בְּכוֹר כִּנִּיתָ: טְעַנְתָּנוּ גַּפֵּי קֶרֶת נְתוּנִים· יְשַׁבְתָּנוּ שֵׁן סֶלַע אֵיתָנִים· כְּאַחַת הִכִּיתָנוּ בִּמְקוֹם תַּנִּים· לְרָוָיָה צֵאת כַּמָּה מְתוּנִים: מֵרֹב פְּקֻדּוֹת וּבֶהָלָה מְחַלְחֶלֶת· נָקְטָה שָׁחָה לֶעָפָר בּוֹחֶלֶת· סָמְכָה בֶטֶן לָאָרֶץ נִשְׁחֶלֶת· עוּרָה לָמָּה תִישַׁן תּוֹחֶלֶת: פְּקַח קוֹחַ אֲסוּרֶיךָ חָפוּץ·

nicht ob meines Sturzes frohlocken, darum rufe den umsonst Verkauften das Befreiungsjahr herbei, daß der frevelhaft die Hand aufhebt beschämt weichen muß. Deinen Vertrag mit uns, aus der Vorzeit stammend, wollen Dränger streitig machen, strenge Herren wollen uns aus Deinem Dienste entfernen, streben darnach, die Grenzen Deines Eigenthums zu verrücken und die Aehren der Dir geheiligten Frucht sammt den Halmen zu verderben. Doch Du wirst ein schlimmes Gericht über die Schuldvollen bringen, mit entsetzlicher, schwerer Strafe sie heimsuchen; ihr Antheil, Kohlengluth, wird auf sie regnen und des Bundes Rächung siebenfach sie ereilen. Uns aber leite auf gebahntem Wege, wie einst die am Meere Erlösten, zur Burgstadt Deiner Wohnung! Auf Dich ist unsere Hoffnung, Du unser allmächtiger Schöpfer, o tröste uns und laß Deine Gnade über uns walten! —

אם עונות Wolltest Sünden, o Gott, Du bewahren, Herr, wer könnte da bestehen? Wenn unsere Vergehen wider uns zeugen, o so handle, Ewiger, um Deines Namens willen! Deine Barmherzigkeit ist groß, o Gott! belebe uns nach Deiner Gerechtigkeit. Denn bei Dir ist die Verzeihung, auf daß man Dich ehrfürchte. Darum verlaß' uns nicht, Ewiger, unser Gott; entferne Dich nicht von uns! Entferne Dich nicht von uns, denn die Noth ist nahe und Niemand hilft. Verbirg nicht Dein Antlitz von uns am Tage unserer Noth; neige uns Dein Ohr, eile, erhöre uns am Tage unseres Rufens!

8. אם עונינו Sind wir auch von vielen und großen Sünden umstrickt, die gegen uns zeugen und uns von Dir trennen, o so entziehe uns doch Deine Barmherzigkeit nicht! Verfahre nach Deiner uns zugesicherten huldvollen Weise, Du, Unveränderlicher! Denke Deiner in der Vorzeit Dir erworbenen Gemeinde, begnadige den Rest Deiner ernannten Erstgeborenen! Du trugst uns ehedem zur hochgelegenen Stadt, setztest uns ein in feste Felsenburg; da plötzlich stürztest Du uns hinab in die Drachenwohnung, von wo aus wir schon so lange auf Errettung warten. Von den vielen Heimsuchungen und Schrecken ist uns das bis zum Staub gebeugte Leben verleidet und unser Leib schleppt sich auf dem Boden hin; — schläfst Du, Hoffnung? o erwache! O öffne den Kerker und entlasse

צוֹק הָעִתִּים הֶשְׁכּוּנָם קְפוּץ. קַבֵּץ פְּזוּרֶיךָ עֲדֶר הַנָּפוּץ. רְאוּת עַוְלָתָהּ וּפִיהָ תִקְפּוּץ: שְׁמוֹר שְׁבוּעַת חֶסֶד וּתְנָאֵי. תָּם וְצָבוּר וּבְנֵי אֵיתָנַי. שְׁלוֹמוֹ יְצַוֶּה לִבְלִי גְנַאי. הֲפוֹךְ וְשַׁנּוֹת לְטוֹבָה הַפְּנַאי: קָטֹן כִּי יַעֲקֹב וָדָל. יְדוּעַ חֳלִי נִבְזֶה וַחֲדַל. חַיִּים וָחֶסֶד מָעוֹז וּמִגְדָּל. כַּאֲשֶׁר כֹּחֲךָ עַתָּה יִגְדַּל: א מלך יושב וכו׳ עד לכל קוראיך.

טוֹב יְיָ לַכֹּל וְרַחֲמָיו עַל־כָּל־מַעֲשָׂיו: טוֹב יְיָ לְקוָֹו לְנֶפֶשׁ תִּדְרְשֶׁנּוּ: טוֹב יְיָ לְמָעוֹז בְּיוֹם צָרָה וְיֹדֵעַ חֹסֵי בוֹ: כִּי טוֹב יְיָ לְעוֹלָם חַסְדּוֹ וְעַד דֹּר וָדֹר אֱמוּנָתוֹ: טוֹב לַחֲסוֹת בַּייָ מִבְּטֹחַ בָּאָדָם: טוֹב לַחֲסוֹת בַּייָ מִבְּטֹחַ בִּנְדִיבִים: טוֹב וְיָשָׁר יְיָ עַל כֵּן יוֹרֶה חַטָּאִים בַּדָּרֶךְ: טוֹב וְיָחִיל וְדוּמָם לִתְשׁוּעַת יְיָ: הוֹשִׁיעֵנוּ אֱלֹהִים כִּי בָאוּ מַיִם עַד נָפֶשׁ: הוֹשַׁע יְיָ אֶת־עַמְּךָ אֵת שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל: הוֹשִׁיעָה אֶת־עַמֶּךָ וּבָרֵךְ אֶת־נַחֲלָתֶךָ וּרְעֵם וְנַשְּׂאֵם עַד הָעוֹלָם: הוֹשִׁיעָה יְיָ כִּי גָמַר חָסִיד כִּי פַסּוּ אֱמוּנִים מִבְּנֵי אָדָם: עָזְרֵנוּ אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ עַל דְּבַר כְּבוֹד שְׁמֶךָ וְהַצִּילֵנוּ וְכַפֵּר עַל חַטֹּאתֵינוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ: ליי הישועה וכו׳.

ט פזמון. חתום בו שמואל כהן יחיה.

מַלְאֲכֵי רַחֲמִים מְשָׁרְתֵי עֶלְיוֹן. חַלּוּ נָא פְּנֵי אֵל בְּמֵיטַב הִגָּיוֹן. אוּלַי יָחוּס עַם עָנִי וְאֶבְיוֹן. אוּלַי יְרַחֵם:

אוּלַי יְרַחֵם שְׁאֵרִית יוֹסֵף. שְׁפָלִים וּנְבְזִים שְׂפוּחֵי שֶׁסֶף*). שְׁבוּיֵי חִנָּם מְכוּרִים בְּלֹא כֶסֶף. שׁוֹאֲגִים בִּתְפִלָּה וּמְבַקְשִׁים רִשְׁיוֹן: אוּלַי יְרַחֵם מְעֻנֵּי כֶבֶל. מְלֻמְּדֵי מַכּוֹת בְּעִנּוּי סֵבֶל. מְנוֹד רֹאשׁ נְתוּנִים לְיוֹשְׁבֵי תֵבֵל. מָשָׁל בַּגּוֹיִם לַעַג וּבִזָּיוֹן: אוּלַי יְרַחֵם וְיִרְאֶה בָּעֳנִי עַמּוֹ. וְיַקְשֵׁב וְיִשְׁמַע הַצָּגִים לְעֻמּוֹ.

*) שְׂפוּחֵי ספק, כבי״ו וכמו טל׳ וספח ה׳ קדקד (ישעיה ג׳, י״ז).

die Gefesselten, überspringe die Frist der Leidenszeit und sammle Deine zerstreute, versprengte Heerde, daß die Ungerechtigkeit es sehe und verstumme. Erfülle Deinen Liebesschwur mit den Glaubenshelden, dem frommen Jakob, dem opferbereiten Jizchak und dem altarbauenden Abraham, und breite Deinen Frieden über die Geschmäheten aus; wende und ändere uns die Zeiten zum Guten! Jakob ist elend und klein, krank, verachtet und gemieden; — Du, unsere Stärke und Zuflucht, zeige Dich nun groß in Deiner Macht und spende uns Leben und Gnade! —

טוב ״ לכל Allen ist der Ewige wohlthätig, erbarmt sich seiner Werke aller. Gütig ist Gott den auf ihn Hoffenden, der Seele die ihn sucht. Gütig ist Gott, Zuflucht am Tage der Noth; er kennet, die auf ihn vertrauen. Ja gütig ist der Ewige, ewig seine Gnade, seine Treue für und für. Besser ist's, dem Ewigen vertrauen, als auf Menschen sich verlassen; besser, dem Ewigen vertrauen, als auf Fürsten sich verlassen. Gütig ist der Ewige und gerade, zeigt Irrenden die rechte Bahn. Wohl dem, der geduldig auf des Ewigen Hilfe wartet! Hilf uns, o Gott! denn das Wasser dringt an's Leben. Hilf, Ewiger, Deinem Volke, dem Ueberreste Israels! Hilf Deinem Volke, segne Dein Eigenthum, weide und trage sie bis in Ewigkeit! Hilf, o Ewiger! denn die Frommen sind dahin, entschwunden sind die Redlichen den Menschenkindern. Steh' uns bei, Gott unseres Heils, der Verherrlichung Deines Namens willen; rette uns und verzeihe unsere Sünden, Deines Namens willen! —

9. מלאכי Engel der Barmherzigkeit, Diener des Höchsten! o flehet auch ihr vor dem Allmächtigen mit euerem vorzüglichen Gebete, daß Er schone des armen und leidenden Volkes, daß Er sich erbarme! Daß er sich erbarme über Joseph's Ueberreste, die erniedrigt, verachtet, entblößt und zerrißen, gefangen und umsonst verkauft laut flehend um Aufnahme bitten. Daß er sich erbarme der in Banden Gebeugten, die gewohnt sind die Schläge und der Lasten Druck, die den Weltbewohnern zum Kopfschütteln geworden, den Völkern zum Sprichwort, zu Spott und Verschmähung. Daß er sich erbarme und auf seines Volkes Elend sehe, daß er die vor ihm

וְעוֹדִים בְּלַחַשׁ מוּסָר לָמוֹ. וְעֵינֵיהֶם תּוֹלִים לִמְצוֹא רָצוֹן: אוּלַי יְרַחֵם אוֹמְרֵי סְלַח נָא. אוֹמְצֵי שִׁבְחוֹ בְּכָל עֵת וּבְכָל עוֹנָה. אֲגוּדִים בַּצָּרָה לִשְׁפּוֹךְ תְּחִנָּה. אֶת פְּנֵי הָאֱלֹהִים שׁוֹפְכִים לֵב דִּוָּיוֹן: אוּלַי יְרַחֵם לָקְתָה בְּכִפְלַיִם. לוֹקָה וּמְשַׁתַּלֶּמֶת בַּעֲוֹן שׁוּלַיִם. לְעוּטָה בְּפִי אֲרָיוֹת וּבְפִי שְׁחָלַיִם. לֹא שָׁכְחָה בְּכָל זֹאת מִכְתַּב עֹז חֶבְיוֹן: אוּלַי יְרַחֵם כְּבוּשֵׁי פָּנִים. הַשּׁוֹמְעִים חֶרְפָּתָם וְלֹא מְשִׁיבִים וְעוֹנִים. נֶצַח מְקַוִּים לְיֶשְׁעוֹ וְנִשְׁעָנִים. כִּי לֹא כָלוּ רַחֲמָיו בְּכִלָּיוֹן: אוּלַי יְרַחֵם יְחַלֵּץ עָנִי בְּעָנְיוֹ. חֲבוּשׁוֹ יַתִּיר מֵאֶרֶץ שִׁבְיוֹ. יַגְהֶה מְזוֹרוֹ וַיַּחֲבֹשׁ חָלְיוֹ. צַעֲקָתוֹ יִשְׁמַע וְיָחִישׁ יוֹם פִּדְיוֹן. אוּלַי יָחוּס עַם עָנִי וְאֶבְיוֹן. אוּלַי יְרַחֵם: מלאכי רחמים וכו'.

אל מלך יושב מ"ז"ו.

וְאַתָּה קָדוֹשׁ יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל: וְאַתָּה הוּא. וּשְׁנוֹתֶיךָ לֹא יִתָּמּוּ: אַתָּה תָקוּם תְּרַחֵם צִיּוֹן כִּי עֵת לְחֶנְנָהּ כִּי בָא מוֹעֵד: זִבְחֵי אֱלֹהִים רוּחַ נִשְׁבָּרָה לֵב נִשְׁבָּר וְנִדְכֶּה אֱלֹהִים לֹא תִבְזֶה: הֵיטִיבָה בִרְצוֹנְךָ אֶת צִיּוֹן. תִּבְנֶה חוֹמוֹת יְרוּשָׁלָיִם: אָז תַּחְפֹּץ זִבְחֵי צֶדֶק עוֹלָה וְכָלִיל. אָז יַעֲלוּ עַל מִזְבַּחֲךָ פָרִים: (וְעַתָּה יְיָ אָבִינוּ אָתָּה. אֲנַחְנוּ הַחֹמֶר וְאַתָּה יֹצְרֵנוּ וּמַעֲשֵׂה יָדְךָ כֻּלָּנוּ: אַתָּה יְיָ לֹא תִכְלָא רַחֲמֶיךָ מִמֶּנּוּ. חַסְדְּךָ וַאֲמִתְּךָ תָּמִיד יִצְּרוּנוּ:) זְכֹר רַחֲמֶיךָ יְיָ וַחֲסָדֶיךָ כִּי מֵעוֹלָם הֵמָּה: זָכְרֵנוּ יְיָ בִּרְצוֹן עַמֶּךָ. פָּקְדֵנוּ בִּישׁוּעָתֶךָ: זְכֹר עֲדָתְךָ קָנִיתָ קֶּדֶם גָּאַלְתָּ שֵׁבֶט נַחֲלָתֶךָ הַר צִיּוֹן זֶה שָׁכַנְתָּ בּוֹ: זְכֹר יְיָ חִבַּת יְרוּשָׁלָיִם אַהֲבַת צִיּוֹן אַל תִּשְׁכַּח לָנֶצַח: זְכֹר יְיָ לִבְנֵי אֱדוֹם אֵת יוֹם יְרוּשָׁלָיִם הָאֹמְרִים עָרוּ עָרוּ עַד הַיְסוֹד בָּהּ: זְכֹר לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיִשְׂרָאֵל עֲבָדֶיךָ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לָהֶם בָּךְ

Stehenden erhöre, die, schwer gezüchtigt, zum Gebete versammelt sind und ihr Auge nur auf seine Gnade richten. Daß er sich erbarme Derer, die zu ihm rufen: „o vergib!" die sein Lob verkünden jederzeit, die in ihrer Noth sich zur Bitte vereinen und ihr wundes Herz vor ihm, dem Herrn, ergießen. Daß er sich erbarme der doppelt Geschlagenen, der ob ihrer am Saume haftenden Sünden hart Gezüchtigten, die zerfleischt wurden von Löwen und Panther und bei all diesem die heilige Schrift des Unerforschlichen nicht vergessen. Daß er sich erbarme Derer, die niedergeschlagenen Gesichtes ihre Schmach vernehmen und nichts darauf entgegnen, die immerfort nur auf Seine Hilfe hoffen und sich stützen; denn sein Erbarmen hört nie auf! Daß er sich erbarme und den Armen seiner Bedrängniß entreiße, die Banden der Gefangenschaft ihm löse, seinen Schmerz lindere und seine Wunde verbinde, sein Flehen erhöre und den Befreiungstag ihm beschleunige! O daß er schone des armen und leidenden Volkes, daß er sich erbarme! —

ואתה קדוש Du, Allerheiligster, thronst unter Lobgesängen Israels! Du bist, und Deine Jahre enden nie! Du erhebst Dich, erbarmst Dich Zion's, wenn gekommen ist die Zeit, daß Du ihr gnädig bist. Ein göttlich Opfer ist ein zerknirschtes Gemüth; ein zerknirschtes und demüthiges Herz, o Gott, verschmähest Du nicht! Thue Zion wohl in Deiner Huld, erbaue die Mauern Jerusalems! dann werden Opfer der Gerechtigkeit, Brand- und Ganzopfer Dir gefallen, dann wird man Stiere darbringen auf Deinem Altar. Aber jetzt, o Ewiger — doch Du bist unser Vater! wir sind der Thon und Du unser Bildner, Deiner Hände Werk sind wir Alle. Du, o Ewiger, wirst Deine Barmherzigkeit uns nicht entziehen; Deine Liebe und Treue werden uns stets bewahren. Gedenke Deiner Barmherzigkeit, o Ewiger, und Deiner Gnade; denn sie sind von Ewigkeit her. Gedenke, Herr, auch unser, wenn Du Dein Volk begnadigst, suche uns heim mit Deiner Hilfe! Gedenke Deiner Gemeinde, die Du vormals Dir erworben, Deines Erbstammes, den Du befreiet, Zion's Berg, den Du bewohnt! Gedenke, Herr, Deiner Lust an Jerusalem, vergiß nicht Deine Liebe zu Zion! Gedenk' auch, Herr, den Söhnen Edom's den Tag Jerusalems, als sie da schrieen: „Verheeret! verheeret bis auf den Grund!" Gedenke Deiner Diener, Abraham's, Jizchak's und Israel's, was Du

וַתְּדַבֵּר אֲלֵהֶם אַרְבֶּה אֶת־זַרְעֲכֶם כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמָיִם· וְכָל־הָאָרֶץ הַזֹּאת אֲשֶׁר אָמַרְתִּי אֶתֵּן לְזַרְעֲכֶם וְנָחֲלוּ לְעֹלָם׃ זְכֹר לַעֲבָדֶיךָ לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב· אַל תֵּפֶן אֶל קְשִׁי הָעָם הַזֶּה וְאֶל רִשְׁעוֹ וְאֶל חַטָּאתוֹ׃ אַל נָא תָשֵׁת עָלֵינוּ חַטָּאת אֲשֶׁר נוֹאַלְנוּ וַאֲשֶׁר חָטָאנוּ׃

חָטָאנוּ צוּרֵנוּ· סְלַח־לָנוּ יוֹצְרֵנוּ׃

י סימן יוסף חזק חתום כפול בראשי החרוזים.

יוֹשֵׁב בְּגָבְהֵי מְרוֹמִים· וּמַבִּיט בְּעִמְקֵי הֲדוֹמִים· יוֹדֵעַ כָּל תַּעֲלוּמִים· וּמֵבִין כָּל סְתוּמִים׃ אִם פְּשָׁעִים נֶעֱצָמִים· וַעֲוֹנוֹת נִכְתָּמִים· נָא יִכְבְּשׁוּ רַחֲמִים· כַּעַס וְזַעֲמִים׃ וְאִם הִרְבְּתָה אַשְׁמָה· עֲנִיָּה וַעֲגוּמָה· דַּיָּהּ כִּי נִזְעֲמָה· בְּאַף וּבְחֵמָה׃ וְנִתְּנָה לְשַׁמָּה· וַאֲבֵלָה שׁוֹמֵמָה· וּמְעַט נִכְלָמָה· עוֹד לֹא רֻחָמָה׃ שְׂרִידֵי אַשּׁוּרִי· נָפְלוּ בְּיַד הָאֲרִי· וַיְמַלֵּא טֶרֶף חוֹרִי· וּמְעוֹנוֹ עֵגֶל וּמְרִיא׃ סָמַךְ דֹּב אַחֲרִי· וְנָמֵר בְּסֵרוּב וָמֶרִי· וְצֶפַע נָשַׁךְ בָּחֳרִי· בְּאֵין חוֹבֵשׁ וּצְרִי׃ פְּנֵי כְבָבַת נְצוּרָה· נֶהֶפְכוּ כְּשׁוּלֵי קְדֵרָה· כִּי עֲנִיָּה נִשְׁאָרָה· בְּלִי כֹחַ וּגְבוּרָה׃ פָּנֶיהָ לֹא הִסְתִּירָה· מִכְּלִמָּה וְעֶבְרָה· כָּתוּב וְלֹא כָתוּב בַּתּוֹרָה· אֹתָהּ הִקְרָה׃ הָיְתָה תְלוּאִים· מְפַחֲדִים הַבָּאִים· כִּי בוֹגְדִים וּטְלָאִים· בֵּין כְּפִירֵי לְבָאִים׃ חֲשׁוּכִים וְנִדְכָּאִים· דְּחוּפִים וְהֵלְכָאִים· כָּל מְצֹרָעִים וּטְמֵאִים· בְּאֶצְבַּע אוֹתָם מַרְאִים׃ זְרִיבַת הֲדוֹמֶךָ· וּשְׂרֵפַת אוּלָמֶךָ· נָא הַבֵּט מִמְּרוֹמֶךָ· וַעֲלֵיהֶם שְׁפֹךְ זַעְמֶךָ׃ זְכֹר נָא נְאוּמֶךָ· אֲשֶׁר פַּצְתָּ לְעַמֶּךָ· אִם

ihnen bei Dir zugeschworen und ihnen zugesagt hast: Ich will euere Nachkommen so viel werden lassen wie die Sterne des Himmels, und dieses ganze Land, wovon ich gesprochen, will ich eueren Nachkommen geben und sie sollen es ewig als Erbgut besitzen. Gedenke Deiner Diener, Abraham's, Jizchak's und Jakob's, kehre Dich nicht an die Hartnäckigkeit, den Frevel und die Sünde dieses Volkes! Rechne es uns doch nicht zum Verbrechen, daß wir thöricht gewesen und gesündigt haben!

חטאנו Wir haben gesündigt, unser Schutz! verzeihe uns, unser Schöpfer! —

10. יושב Der Du in höchster Höhe thronest und in die tiefste Tiefe schauest, der Du alle Geheimnisse kennest und alle Verborgenheiten bemerkst, wenn groß sind unsere Frevel und Vergehen uns beflecken, so möge doch Dein Erbarmen den Zorn und Grimm aufhalten! Hat sich die Schuld der armen und betrübten Nation vermehrt, o so sei sie genug damit bestraft, dem brennenden Zorne, der Verheerung und Verstoßung übergeben zu sein und ihre Beschimpfung und dauernde Zurücksetzung betrauern zu müssen. Das von Aschur's Verfolgung[1]) Uebriggebliebene verfiel der Macht des Löwen (die Babylonier[2]), der seine Höhle mit dem Raube füllte und seine Wohnung mit den fetten Kälbern. Dann kam der Bär (die Perser[3]) hinter mir her und der unbändige Tiger (die Griechen[4]) und zuletzt die Natter (die heidnischen Römer), die mich unheilbar verwundete. Die einst wie der Augapfel Bewachte ist nun schwarz wie des Topfes Rand, in Armuth blieb sie zurück, ohne Kraft und Stärke und kann sich nicht bergen vor Schmähung und Schmach; Verkündetes und Nichtverkündetes hat sie betroffen. In steter Todesangst vor drohenden Gefahren gleicht sie den Schaafen unter Löwenbrut, ist verfinstert und verstoßen, verworfen und bedrückt, und selbst Aussätzige und Unreine deuten mit Fingern auf sie. O schaue von Deiner Höhe auf die Glut Deines Schemels (des Tempels), den Brand Deiner Halle und gieße Deinen Zorn über die Zerstörer aus! Gedenke doch Deines Wortes, das Du Deinem Volke verheißen: „Habe ich dich auch bis an's Ende

---

1) I. König. 17.
2) Nach Daniel 7, 4. und Jirm. 4, 7.
3) Nach Daniel 7, 5.
4) Daselbst 4, 6. und Jirm. 5, 6. Siehe dort Raschi.

בְּקָצֵה הָאָרֶץ אֲשַׁמְּמֵךְ · מִשָּׁם אֲקַבֶּצֵךְ וַאֲנַחֲמֵךְ: קְצַבְתָּ לְנִמְכָּרִים · מִשְׁנֶה שְׂכַר שְׂכִירִים · הֵן בִּקְצָוֹת פְּזוּרִים · וְכַמָּה שָׁנִים לֹא זְכוּרִים: קַיֵּם נָא אֲמָרִים · בְּיַד בֶּן אָמוֹץ אֲמוּרִים · אִם יָמוּשׁוּ גְּבָעוֹת וְצוּרִים · חַסְדִּי וּבְרִיתִי מֵאִתֵּךְ לֹא סָרִים:

זכור לנו ברית אבות וכו׳ (זייטע 26) וויא מאן ערגעטן טאג.

סליחות ליום שלישי·

מאן בעגיננט מיט אדון עולם ח״ג״ו ביז על עירך ועל עמך (זייטע 14), דאן פאנגט מאן היער אן.

יא ע״פ א״ב כפול. אלהינו ואלהי אבותינו.

אֵין כְּמִדַּת בָּשָׂר מִדָּתֶךָ · אַיֵּה קִנְאָתְךָ וַעֲצַת עֲמִידָתֶךָ · בַּת בֵּרַרְתָּ לְבֵית חֶמְדָּתֶךָ · בְּעָלוּהָ אֲדוֹנִים וְאֵין לְצִמְדָּתֶךָ: גּוֹעָה לְדוֹדִי אֲנִי מְאֹרֶסֶת · גַּעַל רוֹדִי אֵיךְ נִדְרֶסֶת · דִּין הֶרֶג לַעֲצְמָהּ מַקְנֶסֶת · דְּחוּיָה גַּם כִּי נֶאֱנֶסֶת: הָאֵם בְּלִי סֵפֶר לְשִׁלּוּחַ · הַבֵּן כְּיָתוֹם אוֹבֵד שָׁלוּחַ · וְגַן נָעוּל הֶפְקֵר כְּמִלּוּחַ · וּמַעְיָן חָתוּם נִרְפָּס דָּלוּחַ: זַעַם כְּרֶגַע וְעַתָּה לְהִפּוּךְ · זֶרַע קֹדֶשׁ חוּצָה לְשִׁפּוּךְ · חֲבִיבַת רֵעַ כְּקֶרֶן הַפּוּךְ · חֲשׁוּבָה עֲזוּבָה כְּקוֹרַעַת בַּפּוּךְ: טוֹבַת הַתֹּאַר קְדוֹרַנִּית מִפֶּרֶךְ · טְרִיָּה מַכָּה מִבְּלִי אֶרֶךְ · יוֹם נָקָם נִסְתַּם דֶּרֶךְ · יוֹם שִׁלּוּם נֶחְתַּם חָרֶךְ: כֹּחַ הַסַּבָּל הִכְשִׁיל נֶטֶל · כְּסוּל שָׁחוּל הַנִּשְׁאָר מִקֶּטֶל · לֹא לְמַרְגּוֹעַ נָד וּמִטַּלְטֵל · לְעָמָל וָיֶגַע וְאַחֵר נוֹטֵל: מַטַּע קֶרֶן שֶׁמֶן הַמְּדֻשָּׁן · מִרְמָס מַדּוּעַ כְּחַרְלֵי

der Erde verstoßen, so werde ich dich von dorther sammeln und dich trösten!"[1]) Der Du den Verkauften doppelten Lohn bestimmtest[2]), siehe, wie lange schon sind wir in allen Enden zerstreut, wie viele Jahre, und werden nicht bedacht! So bestätige doch Deine durch den Sohn Amoz's verheißene Worte: „Wenn Hügel und Berge auch wanken, so wird doch meine Gnade und mein Bund von Dir nicht weichen!"[3])

Selichoth für den dritten Tag.

11. אין כמדת Du, der Du nicht nach menschlicher Weise handelst, wo ist Dein Eifer und Dein beständiger Wille? die Tochter Israel hast Du für Dein Lieblingshaus Dir erwählt; fremde Herren bemeisterten sich ihrer und Du stehest ihr nicht bei. Sie schreiet: Ich bin verlobt meinem Freunde, wie könnt' ich mich nun entehrenden Bezwingern hingeben? und läßt geduldig das Todesurtheil über sich ergehen, obgleich sie verlassen ist und in größtem Zwange lebt. Die Mutter ist ohne Scheidebrief entlassen, der Sohn irrt wie eine Waise umher, der sonst wohlbewahrte Garten gleicht einer herrenlosen Steppe jetzt, der einst bewachte Quell ist verschlammt und getrübt. Ehedem währte Gottes Zorn nur einen Augenblick, jetzt hat es sich gewendet![4]) Die heilige Kronen sind auf die Straße geworfen, die Geliebte des Freundes, einst so hold wie Job's Tochter[5]), ist jetzt verlassen, einer Geschminkten gleich. Die Wohlgestaltete ist durch schwere Arbeit entstellt, ihre eiternde Wunde ohne Heilung, und der Tag der Vergeltung so fern, das Ende der Frist verhohlen! So unterliegt den Lasten jede Kraft, und wer krumm und lahm dem Schwerte entkam, irrt unstät und flüchtig umher und sein mühselig Erworbenes nehmen Andere. Die auf fetter Bergspitze gelegene Pflanzung, warum wird sie wie Dornengesträuch zer=

---

1) V. M. 30, 3. 4. 2) V. M. 15, 18. 3) Jesaia 54, 10.
4) D. h. jetzt hält er lange an. 5) Job 42, 14. 15.

כִּבְשָׁן· נוֹצֵר לְמַעְלָה לֹא יִישָׁן· נְטָעוֹ לְמִשְׁלַח
פֵּרוֹת הַכִּבְשָׁן: שׂוֹרֵקָה מַה בֶּצַע וְנִקְטֶפֶת· סוֹרַחַת
מַה יִּתְרוֹן וְנֶחֱטֶפֶת· עַל יַד חֲקוּקָה וְטוֹטֶפֶת· עַל
מָה אַהֲבָתָהּ נִשְׁטָפֶת: פְּעֻלַּת הָרוֹבִים בְּמִעוּט
מְלָאכֶת· פְּרִיעַת שָׂכָר רַבָּה וְהוֹלֶכֶת· צוֹפָה הַפָּנוֹת
וְעַתָּה נִמְשֶׁכֶת· צָרָה פְּקוּדָה וְאַחֶרֶת נִסְמֶכֶת:
קֹדֶשׁ רֵאשִׁית עֲרֵמַת שְׂעָרִים· קְצוּי אֶרֶץ זְרוּיִם
כִּשְׂעוֹרִים· רוּחַ מְנַשֶּׁבֶת בַּעֲלֵי יְעָרִים· רְדוּף
נִשְׁמֶטֶת נָסִים וְנִסְעָרִים: שְׁמֹנֶה וְתִשְׁעִים הָאָלוֹת
הָאֵלֶּה· שַׁלְּמוּ אֵלֶּה מֵאֵלֶּה וְכָאֵלֶּה· תַּקִּיף תְּקַבְּצֵנוּ
מִקַּרְנוֹת אֵלֶּה· אָז יֹאמְרוּ בַגּוֹיִם הִגְדִּיל יְיָ לַעֲשׂוֹת
עִם אֵלֶּה: אל מלך יושב וכו׳ עד לכל קוראיך.

אַתָּה הוּא מַלְכֵּנוּ אֱלֹהִים· צַוֵּה יְשׁוּעוֹת יַעֲקֹב: בְּךָ בָּטְחוּ אֲבֹתֵינוּ. בָּטְחוּ וַתְּפַלְּטֵמוֹ: אֵלֶיךָ זָעֲקוּ וְנִמְלָטוּ. בְּךָ בָטְחוּ וְלֹא בוֹשׁוּ: אֲדֹנָי שִׁמְעָה בְקוֹלֵנוּ. תִּהְיֶינָה אָזְנֶיךָ קַשֻּׁבוֹת לְקוֹל תַּחֲנוּנֵינוּ: כִּי לֹא בָזָה וְלֹא שִׁקַּץ עֱנוּת עָנִי. וְלֹא הִסְתִּיר פָּנָיו מִמֶּנּוּ. וּבְשַׁוְּעוֹ אֵלָיו שָׁמֵעַ: קוּמָה עֶזְרָתָה לָּנוּ. וּפְדֵנוּ לְמַעַן חַסְדֶּךָ: כִּי עִמְּךָ הַסְּלִיחָה לְמַעַן תִּוָּרֵא: ליי הישועה וכו׳.

יב אלהינו ואלהי אבותינו. ע״ס א״ב ונסוף חתום גרשם בר יהודה.

אַתָּה מִקֶּדֶם אֱלֹהֵינוּ אֲדוֹנֵינוּ· וַאֲנוּ עֲדֶיךָ כִּי אֵין
בִּלְתְּךָ גְּאוֹנֵנוּ· בְּךָ בָּטְחוּ אֲבוֹתֵינוּ וַתְּפַלְּטֵמוֹ פַּלְטֵנוּ·
אֵלֶיךָ זָעֲקוּ וְנִמְלָטוּ בְּזַעֲקֵנוּ מַלְּטֵנוּ: גֵּר צֶדֶק
הָרִאשׁוֹן לְכָל הַנְּדִיבִים· בֶּן שָׁלֹשׁ הִכִּירְךָ יוֹשֵׁב
הַכְּרוּבִים· הָמוּ לְהַפְרִידוֹ מִיִּרְאָתְךָ אוֹיְבִים חַיָּבִים·
בְּעַצְמְךָ יָרַדְתָּ וְהוֹצֵאתוֹ מֵאוּר שְׁבִיבִים: הַגֶּשֶׁר
הַגָּדוֹל אֶרֶךְ הָאֶבְרָה· צֶלֶם בַּהֲקִימוֹ בְּבִקְעַת דּוּרָא·
וַחֲנַנְיָה וַחֲבֵרָיו פִּיךָ אִצּוּ לְשָׁמְרָה· וְשַׂר אֵשׁ צִוִּיתָ

treten? warum läßt der Wächter in der Höhe, der doch nie schläft, die Stiere Baschan's seine Pflanzen abweiden? Was nützt die Edelrebe, wenn sie zu früh beschnitten wird? was die Weinranke, wenn sie abgerissen wird? die Dir auf Händen eingegrabene, als Krone Dir umwundene Nation, warum verließ die Liebe sie? Die Bogenschützen erhalten für ihre wenigen guten Thaten großen dauernden Lohn, während die verlassene Nation lange auf Dein gnädiges Zuwenden harren muß und kaum daß eine Noth geendet hat sie wieder eine andere trifft. Der heiligen Erstlingsfrucht geschätzte Garben sind wie Spreu nach allen Enden der Erde verwehet, und bewegt ein Wind die Blätter der Bäume im Walde, so fliehen sie im Sturme wie vom Schwerte verfolgt. Ach, alle jene acht und neunzig Flüche[1]), alle und alle sind sie in Erfüllung gegangen; o so erbarm' Dich wieder und sammle uns aus den Winkeln der Erde, daß man unter den Völkern spreche: Großes vollbrachte Gott an Diesen! —

אתה הוא Du bist unser König, Gott! entbiete Jakob Deine Hilfe! Dir vertrauten unsere Väter, vertrauten, und Du errettetest sie. Zu Dir schrieen sie und wurden gerettet, vertrauten Dir und wurden nicht zu Schanden. Herr, höre unsere Stimme, Dein Ohr merke auf unser lautes Flehen! Denn nicht verschmähet und verachtet Er des Armen Klage und verbirgt sein Antlitz nicht vor ihm; wenn er zu ihm flehet, hört Er es. Erhebe Dich zu unserem Beistand und erlöse uns, um Deiner Gnade willen! Denn bei Dir ist die Verzeihung, auf daß man Dich ehrfürchte!

12. אתה מקדם Du bist von jeher unser Gott und Herr, und wir sind die Zeugen, daß es Deines Gleichen, Erhabener, nicht gibt. Dir vertrauten unsere Väter und Du befreitest sie — befreie auch uns, zu Dir schrieen sie und wurden gerettet — errette auch uns! Jener Glaubensheld (Abraham), der Erste aller Edlen, der schon als dreijähriger Knabe Dich, Himmelsthroner, erkannt hatte[2]), ihn wollten frevlerische Feinde von Deiner Ehrfurcht trennen; da ließest Du Dich selbst herab und zogst ihn aus den Feuerflammen. — Jener große Adler mit den langen Schwingen (Nebuchadnezar) richtete ein Götzenbild im Thale Dura auf[3]); da hielten Chananjah und seine Gefährten fest an Deinem Worte und Du befahlst dem Engel

---

1) In der Strafedrohung V. M. Kap. 28.

2) Nach einer Tradition in Talmud Nedarim 32.

3) Siehe Daniel 3.

לְהָקֵר אַתּוּן נוּרָא: זָמְמוּ רְשָׁעִים מְצוֹא עֲלִילָה· לְהָמִית אִישׁ חֲמֻדוֹת עַל עִשְּׁקֵי הַתְּפִלָּה· חַיָּיו צָמְתוּ בְּבוֹר אֲרָיוֹת וַיַּדּוּ אֶבֶן מִלְּמַעְלָה· וּמַלְאָךְ שָׁלַחְתָּ וְסָגַר פִּיהֶם מִלְּחַבְּלָה: טָפַשׁ יְוָנִי הוּא וּמְשָׁרְתָיו רְשָׁעִים· לְהַשְׁכִּיחַ מֵעַמְּךָ שִׁמְךָ הַנָּעִים· יָעַץ לְהַדִּיחַ יַלְדֵי שַׁעֲשׁוּעִים· נָפַל וְנִשְׁבַּר וּמֵת בְּתַחֲלוּאִים רָעִים: כַּמָּה וְכַמָּה רַבּוֹת צְרָרוּנוּ מִנְּעוּרֵינוּ· עֶזְרָתֵנוּ הָיִיתָ וְלֹא יָכְלוּ לָנוּ· לְשִׁמְךָ תֵּן כָּבוֹד וְלֹא לָנוּ· עַתָּה בְּקוּם עָלֵינוּ אָדָם הֱיוּ תִהְיֶה עִמָּנוּ: מוֹאֲסֵי דָתְךָ הִמְשַׁלְתָּ עַל עַם דַּלִּים· טוֹבָתְךָ כָּפוּ וְהֶחֱזִיקוּ טוֹבָה לָאֱלִילִים· נוֹשְׂאִים לָכֶם לְהַרְבּוֹת כָּבוֹד לַפְּסִילִים· חֶבֶל נַחֲלָתְךָ לְהַעֲבִיר לַגִּלּוּלִים: סוֹד עֲצָתָם שָׁמַעְנוּ וַתִּרְגַּז בִּטְנֵנוּ· בְּיָדֵינוּ תָּפַשְׂנוּ אֱמוּנַת אֲבוֹתֵינוּ· עָדֶיךָ לָשׁוּב בַּצַּר לָנוּ בְּגָלוּתֵנוּ· רַחוּם שְׁמַע צַעֲקָתֵנוּ וְאַל תַּשְׁחִיתֵנוּ: פַּלְגֵי מַיִם בְּיָדְךָ לֵב מְלָכִים וְשָׂרִים· הַטֵּה לָכֶם לְצֶדֶק וּמֵישָׁרִים· צְפֵה כִּי עַמְּךָ רַכִּים וּנְעָרִים· וְאֵין יְכוֹלִים לִסְבּוֹל פֻּרְעָנוּת וְיִסּוּרִים: קִיּוּם בְּרִית אָבוֹת זְכוֹר לִבְנֵיהֶם· כְּמוֹ כָּתוּב בְּפָרָשַׁת תּוֹכְחוֹתֵיהֶם· רְצוּצִים בִּהְיוֹתָם בְּאֶרֶץ אֹיְבֵיהֶם· לֹא גְעַלְתִּים לְכַלֹּתָם לְהָפֵר בְּרִיתִי עִמָּהֶם: שַׁדַּי כְּשִׁמְךָ נִשְׁבַּעְתָּ לָרִאשׁוֹנִים· כְּשִׁמְךָ קַיָּם כֵּן שְׁבוּעָתְךָ קַיֵּם לָאַחֲרוֹנִים· תִּתֵּן אֱמֶת וָחֶסֶד לַבָּנִים· אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לַאֲבוֹתָם מִימֵי קַדְמוֹנִים: גַּן נָעוּל מַעְיָן חָתוּם

des Feuers, den für sie bestimmten Feuerofen kalt zu machen. — Bösewichter ersannen die Anklage, daß der beliebte Mann (Daniel) wegen seines Betens getödtet werden sollte, und warfen ihn in eine Löwengrube und legten Steine oben drauf; aber Du sandest einen Engel, der den Rachen der Löwen verschloß, auf daß der Fromme nicht beschädigt werde. — Der Grieche (Antiochus) mit seinen boshaften Dienern hatte den thörichten Plan, Deinen herrlichen Namen bei Deinem Volke in Vergessenheit zu bringen, und fing damit an, die zarte Jugend zu verführen; da fiel er und wurde gebrochen und starb eines schmerzlichen Todes. — So bedrängten uns gar oft unsere Feinde von Jugend an und Du warst unser Beistand, daß sie nichts über mich vermochten; gib Deinem Namen die Ehre, nicht uns, und sei auch ferner mit uns, wenn sich Menschen wider uns erheben! Du ließest über das arme Volk Verächter Deines Gesetzes herrschen, die undankbar gegen Dich ihr Gutes den Götzen danken, die nur ihre Schnitzbilder verehren und auch das Erbtheil Deines Eigenthums zu solchen Gräuel verleiten wollen. Wir hörten ihre geheimen Anschläge und unser Inneres erbebte, und wir ergriffen die Weise unserer Väter und kehrten uns zu Dir in unserer Noth und Gefangenschaft; Allerbarmer, erhöre unser Flehen und laß uns nicht verderben! In Deiner Hand sind wie Wasserbächen die Herzen der Könige und Fürsten, o neige Du ihr Herz zu Recht und Geradheit! schaue, Dein Volk ist verzagt und schwach, es kann Strafe und Schmerz nicht ertragen. Gedenke das Bündniß der Väter deren Kindern, wie es in jenem Warnungsabschnitte heißt: „Wenn sie auch gedrückt sind im Lande ihrer Feinde, so verwerfe ich sie doch nicht gänzlich und hebe meinen Bund mit ihnen nicht auf!“ [1]) Allmächtiger! bei Deinem Namen schwurst Du den Vorfahren; wie Dein Name beständig ist, so bestätige den Nachkommen Deinen Schwur! erzeige Treue und Gnade den Kindern, wie Du in früheren Tagen es ihren Vätern zugesichert! Den verschlossenen Garten, die versiegelte

---

[1]) III. M. 26, 44.

וְאֵין מִזְדַּקֵּר· אַל תָּשֶׁת לְמִשְׁלַחַת מִרְמָס וְהֶפְקֵר· רֵאשִׁית תְּבוּאָתְךָ וְכַרְמְךָ שֶׁבָּם אַתָּה מִתְיַקֵּר· אַל תִּמְסוֹר לְכִרְסוּם נוֹהֵר וּמְעַקֵּר: שְׁאֵרִית עַמְּךָ וּפְלֵיטָה הַנִּשְׁאֶרֶת שְׁמוֹר וּבְצֵל יָדְךָ תְּהִי לְמִשְׁמֶרֶת· מֵעֲמָדָהּ הָזֵק לְבַל תִּפֹּל בְּמִכְמֶרֶת· תֵּן אוֹתָהּ לִתְהִלָּה לְשֵׁם וּלְתִפְאֶרֶת: בִּנְךָ בְּכֹרְךָ אֲשֶׁר בְּךָ נוֹשָׁע· תְּשׁוּעַת עוֹלָמִים בְּקָרוֹב יִוָּשַׁע· רָעִים חוֹשְׁבִים מַחְשְׁבוֹת רֶשַׁע· עֲצָתָם קַלְקֵל וְעֵינֵיהֶם הָשַׁע: יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי לְפָנֶיךָ· הַיּוֹם הַזֶּה בְּהִתְפַּלְלִי בְּעַד בָּנֶיךָ· וְאַל תִּבְזֶה וְאַל תַּשְׁקֵץ עֱנוּת אֱמוּנֶיךָ· לִשְׁמוֹעַ שַׁוְעָתָם תִּהְיֶינָה קַשֻּׁבוֹת אָזְנֶיךָ: דִּבְרֵי עֲוֹנֵינוּ וּפְשָׁעֵינוּ הַנִּכְתָּמִים· תִּשָּׂא וְתִכְבּשׁ וְתַשְׁלִיךְ בִּמְצֻלוֹת יַמִּים· הַסְּלִיחָה עִמְּךָ סְלַח נָא לַעֲוֹן אֲשֵׁמִים· אֵל מֶלֶךְ יוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא רַחֲמִים: א׳מלך יושב וכו׳

כָּל הַיּוֹם חֵרְפוּנוּ אוֹיְבֵינוּ. אַיֵּה מַלְכְּכֶם וְצוּר מָעֻזְּכֶם: לָמָּה יֹאמְרוּ הַגּוֹיִם. אַיֵּה נָא אֱלֹהֵיהֶם: וְאַיֵּה אֵפוֹ תִקְוָתֵנוּ. וְתִקְוָתֵנוּ מִי יְשׁוּרֶנָּה: הָיְתָה לָנוּ דִמְעָתֵנוּ לֶחֶם יוֹמָם וָלָיְלָה. בְּאָמְרָם אֵלֵינוּ כָּל הַיּוֹם אַיֵּה אֱלֹהֵיכֶם: אֱלֹהִים אַל דֳּמִי לָךְ. אַל תֶּחֱרַשׁ וְאַל תִּשְׁקֹט אֵל: קוּמָה עֶזְרָתָה לָּנוּ. וּפְדֵנוּ לְמַעַן חַסְדֶּךָ: כִּי עִם יְיָ הַחֶסֶד. וְהַרְבֵּה עִמּוֹ פְדוּת: פּוֹדֶה יְיָ נֶפֶשׁ עֲבָדָיו. וְלֹא יֶאְשְׁמוּ כָּל הַחֹסִים בּוֹ: ליי הישועה.

יג. אלהינו ואלהי אבותינו. ע״ס א״ב כפול, ובסוף חתום גרשם בר יהודה.

אַיֵּה כָּל נִפְלְאוֹתֶיךָ הַגְּדוֹלוֹת וְהַנּוֹרָאוֹת· אֲשֶׁר סִפְּרוּ לָנוּ אֲבוֹתֵינוּ יְיָ צְבָאוֹת· בְּרֶדֶת יִשְׂרָאֵל מִצְרַיְמָה לְשִׁעְבּוּד וּתְלָאוֹת· בְּחַבְלֵי אָדָם מְשַׁכְתָּם וְלֹא בְשַׁלְשְׁלָאוֹת: גַּם מַעֲבִידֵיהֶם בְּקָשֶׁה עֲבוֹדָה· גָּזְרוּ בַּיְאֹר זְכוּרֵיהֶם לְאַבְּדָה· דַּנְתָּ בְּסַאסְּאָה מִדָּה בְּמִדָּה· דְּגָלִים הוֹצֵאתָ בִּרְכוּשׁ כָּל חֶמְדָּה: הַיָּם וְגַלָּיו בְּעָזְךָ

Quelle gebe nicht herrenlos dem Abweiden und Beschädigen preis; Deine Erstlingsfrucht, Deinen Dir theueren Weinberg lasse nicht von wühlenden Thieren zerstören. Bewahre den übriggebliebenen Rest Deines Volkes, nimm ihn in Deinen allmächtigen Schutz und erhalte ihn standhaft, damit er nicht in die Schlinge falle; gewähre ihm Ruhm, Name und Preis! Laß Deinem erstgebornen Sohne, der nur bei Dir Schutz sucht, baldige ewige Hilfe werden; vernichte die boshaften Gedanken und vereitle die Rathschläge der Niederträchtigen. Mögen die Worte meines Mundes, die ich heute für Deine Kinder bete, Dir wohlgefällig sein; verschmähe und verachte nicht die Klage Deiner Getreuen, neige Dein Ohr, um ihr Flehen zu erhören! Vergib und unterdrücke unsere Missethaten und schwarze Frevel und wirf sie in des Meeres Fluthen! Bei Dir ist die Verzeihung, o verzeihe die Schuld den Schuldigen, Allmächtiger, König, der Du auf dem Throne der Barmherzigkeit sitzest! —

כל היום Alle Tage lästern unsere Feinde: Wo ist euer König, der Fels euerer Stärke? Warum sollen Völker sprechen: Wo ist doch ihr Gott? — Wo, wo ist unsere Hoffnung? unsere Hoffnung, wer erschauet sie? Unsere Thränen wurden uns zur Speise Tag und Nacht, da man tagtäglich zu uns spricht: Wo ist euer Gott! Gott, sei nicht stille; schweige nicht und raste nicht, Allmächtiger! Erhebe Dich zu unserem Beistand und erlöse uns, um Deines Namens willen! Denn bei dem Ewigen ist die Gnade und der Erlösung viel bei ihm. Der Ewige erlöst die Seele seiner Diener; nicht büßen werden Alle, die ihm vertrauen. —

13. א״ה Wo bleiben Deine großen und ausgezeichneten Wunder alle, von denen uns unsere Väter erzählten, Ewiger Zebaoth? — Als Israel nach Egypten zu Dienstbarkeit und Beschwerden zog, zogst Du es mit Banden der Liebe und nicht in Fesseln dahin. Auch vergaltest Du Denen mit gleichem Maaße, die es zu schwerer Arbeit gezwungen und befohlen hatten, seine Knaben in den Nil zu werfen, und führtest es dann nach seinen Fahnen und mit Schätzen bereichert wieder aus jenem Lande. Das Meer und dessen Wellen wurden durch

פּוֹרְרוּ׃ הַיַּרְדֵּן הוּבְשַׁת וּבְרֶגֶל עָבְרוּ׃ וּבַמִּדְבָּר
כִּלְכַּלְתָּם וְדָבָר לֹא חָסֵרוּ׃ וּמַמְלָכוֹת וַעֲמָמִים בְּיָדָם
נִמְסָרוּ׃ זָנְחוּ טוֹב וְרָדְפוּם מַכְנִיעִים׃ וְעָקוּךְ וְשָׁמַעְתָּ
וְהֶעֱמַדְתָּ מוֹשִׁיעִים׃ חָנוּ בְּאַרְצָם כָּל טוּב שְׂבֵעִים׃
חָטְאוּ וְגָלוּ וּפְקַדְתָּם לְשִׁבְעִים׃ טָפְלוּ שֶׁקֶר וְנִתְּנוּ
לְמִרְמָס׃ טְרָדוּם לְמַדְהֵפוֹת אַנְשֵׁי חָמָס׃ יָצְאוּ
מֵאַרְצָם וְקֵץ חֲזָרָתָם נִכְמָס׃ יָשְׁבוּ בַגּוֹיִם וְהָיוּ לָמַס׃
כֹּחַ אַמֵּץ פְּלֵטָה הַנִּשְׁאֶרֶת׃ כָּשַׁל כֹּחָהּ מִכֹּבֶד רָעָה
מְמָאֶרֶת׃ לְעֵת רִאשׁוֹנָה פֻּקְּדָה מִשְׁאֶרֶת׃ לָבֹא
שְׁנִיָּה אָצָה מְמַהֶרֶת׃ מְעַט לְעֵת צָרָתִי מְרֻבָּה׃ מִיּוֹם
שֶׁעָבַר קָשֶׁה הַבָּא׃ נִלְאֵיתִי נְשׂוֹא עֹל מַדְהֵבָה׃
נוֹאֶמֶת מְדוּד וְהָיָה הַבָּאָה רַבָּה׃ סְגֻלָּתְךָ דּוֹחֶקֶת
פְּקֻדָּתְךָ מִלִּנְצוֹר׃ שִׁבְרָהּ לְהָמִיר כְּבוֹדְךָ בְּעֵת צָר׃
עַד אָנָה יְיָ אֶקְרָא מִמֵּצַר׃ עֲנֵנִי בַּמֶּרְחָב כִּי יָדְךָ
לֹא תִקְצַר׃ פְּשָׁעִים אִם עָצְמוּ בֵּינִי וּבֵינְךָ לְהַבְדִּילָה׃
פַּרְגּוֹד אִם נִגְעַל בִּפְנֵי הַתְּפִלָּה׃ צוּר בְּכִסֵּא כְבוֹדְךָ
חָתוֹר מְחִלָּה׃ צַעֲקָתִי תָּבֹא לִפְנֵי כְבוֹדְךָ לְהִתְקַבְּלָה׃
קְרָא שְׁנַת רָצוֹן מֵעֶצֶב לְהַנְפִּישִׁי׃ קַבֵּץ נְפוּצוֹתַי וַעֲבוֹר
בְּרֹאשִׁי׃ רִיבָה יְיָ רִיבֵי נַפְשִׁי׃ רְצֵה לְהַצִּילֵנִי אֱלֹהֵי
קְדוֹשִׁי׃ שְׁנֵי רְשָׁעִים בְּחָצְץ תְּגָרֵם׃ שְׁבוֹר זְדוֹנָם
וּגְאוֹנָם תַּהֲרוֹס׃ תְּמוּתָה הוֹתֵר וּבֶאֱמוּנָה תְּאָרֵשׂ׃
תְּשַׂגְּבֶנָּה וּשְׁלוֹמְךָ עָלֶיהָ תִּפְרוֹשׂ׃ גְּדוֹר פִּרְצַת
סֻכַּת דָּוִד הַנֹּפֶלֶת׃ רוֹמֵם קִרְיָה עַד עָפָר מֻשְׁפֶּלֶת׃
שׁוּבָה נַחֵם נֶחָמָה מְכֻפֶּלֶת׃ מְאוֹרָהּ הָאֵר וְתָאִיר

Deine Macht getrennt, der Jarden ausgetrocknet und die Erlösten zogen trocknen Fußes hindurch; in der Wüste hast Du sie verpflegt und ließest sie an Nichts Mangel leiden, Reiche und Völker kamen in ihre Gewalt. Bald jedoch verließen sie das Gute und wurden darum von Unterjochern verfolgt. Da schrieen sie auf zu Dir, Du erhörtest sie und stelltest ihnen Retter auf und sie wohnten wieder ruhig in ihrem Lande, alles Guten sich erfreuend; aber wieder sündigten sie und kamen in die Gefangenschaft (nach Babel), aus welcher Du sie nach siebenzig Jahren wieder erlöstest. Doch sie hingen abermals den Nichtigkeiten nach, und wurden der Verheerung preis gegeben, von Gewaltigen gestürzt und mußten aus ihrem Lande ziehen, und die Zeit ihrer Rückkehr — ach! sie ist verborgen. So wohnen sie zinsbar unter Völkern. O, verleihe Kraft den übriggebliebenen Resten, die dem schweren Unglück, dem Fluch unterliegen! Noch ist die erste Heimsuchung nicht gewichen, so dringt und eilt eine andere wieder hinzu. Meine Noth nimmt mit den Zeiten zu und der kommende Tag ist schrecklicher als der vergangene; ich bin müde vom Tragen des Joches der Geldgierigen, die da immerfort sprechen: Füllet ein und bringet viel herbei! Sie drängen Deine Geliebten, von Deiner Verordnung abzugehen, in der Erwartung, daß wir zur Zeit der Noth Deine Herrlichkeit vertauschen werden. Wie lange noch? Ewiger! rufe ich aus der Bedrängniß; antworte mir mit Befreiung, denn Deine Macht ist unbeschränkt! Wenn die vielen Sünden uns von Dir trennen und als Scheidewand vor unser Gebet sich stellen, so öffne Du, unser Hort, einen Eingang zum Throne Deiner Herrlichkeit und laß unser Flehen vor Dich kommen und angenommen werden! Rufe uns das Jahr der Begnadigung, das uns Beruhigung bringt herbei, sammele unsere Zerstreuten, und gehe vor uns her, o Ewiger, um unseren Streit zu streiten; willfahre, rette uns, Gott, unser Heiliger! Mache die Zähne der Frevler stumpf, breche und reiße ihren Uebermuth nieder; die dem Tode Geweihten aber erhalte Dir in Deiner Treue, richte sie auf und breite deinen Frieden über sie aus! Richte die verfallene Hütte David's (den Tempel) wieder auf aus ihren Trümmern und erhebe die bis in den Staub gesunkene Stadt; tröste die Gefangene mit doppeltem Troste und sende ihr Dein Licht in

מְאֻפֶּלֶת: בְּנֵה עִירְךָ כִּימֵי עוֹלָם. רַפֵּא מִזְבַּחֲךָ הֵיכָל וְאוּלָם. יְהוּדָה וְיִשְׂרָאֵל שָׁם יַעַבְדוּךָ כֻּלָּם. וְיִתְגַּדֵּל שִׁמְךָ עַד עוֹלָם: אל מלך יושב וכו׳ עד לכל קוראיך.

טוֹב יְיָ לַכֹּל וְרַחֲמָיו עַל כָּל־מַעֲשָׂיו: טוֹב יְיָ לְקֹוָו לְנֶפֶשׁ תִּדְרְשֶׁנּוּ: טוֹב יְיָ לְמָעוֹז בְּיוֹם צָרָה וְיֹדֵעַ חֹסֵי בוֹ: כִּי טוֹב יְיָ לְעוֹלָם חַסְדּוֹ וְעַד דֹּר וָדֹר אֱמוּנָתוֹ: טוֹב לַחֲסוֹת בַּיְיָ מִבְּטֹחַ בָּאָדָם: טוֹב לַחֲסוֹת בַּיְיָ מִבְּטֹחַ בִּנְדִיבִים: טוֹב וְיָשָׁר יְיָ עַל כֵּן יוֹרֶה חַטָּאִים בַּדָּרֶךְ: טוֹב וְיָחִיל וְדוּמָם לִתְשׁוּעַת יְיָ: הוֹשִׁיעֵנוּ אֱלֹהִים כִּי בָאוּ מַיִם עַד נָפֶשׁ: הוֹשַׁע יְיָ אֶת־עַמְּךָ אֵת שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל: הוֹשִׁיעָה אֶת־עַמֶּךָ וּבָרֵךְ אֶת־נַחֲלָתֶךָ וּרְעֵם וְנַשְּׂאֵם עַד הָעוֹלָם: הוֹשִׁיעָה יְיָ כִּי גָמַר חָסִיד כִּי פַסּוּ אֱמוּנִים מִבְּנֵי אָדָם: עָזְרֵנוּ אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ עַל דְּבַר כְּבוֹד שְׁמֶךָ וְהַצִּילֵנוּ וְכַפֵּר עַל חַטֹּאתֵינוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ: ליי הישועה וכו׳.

יד פזמון. רלשי החרוזים שפטיה.

יִשְׂרָאֵל נוֹשַׁע בַּיְיָ תְּשׁוּעַת עוֹלָמִים. גַּם הַיּוֹם יִוָּשְׁעוּ מִפִּיךָ שׁוֹכֵן מְרוֹמִים. כִּי אַתָּה רַב סְלִיחוֹת וּבַעַל הָרַחֲמִים: שְׁעָרֶיךָ הֵם דּוֹפְקִים כַּעֲנִיִּים וְדַלִּים. צָקוּן לַחֲשָׁם קְשׁוֹב יָהּ שׁוֹכֵן מְעָלִים: פְּחוּדִים הֵם מִכָּל צָרוֹת מִמְּחָרְפֵיהֶם וּמִלּוֹחֲצֵיהֶם. נָא אַל תַּעַזְבֵם יְיָ אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵיהֶם: טוּבוֹתֶיךָ יְקַדְּמוּ לָהֶם בְּיוֹם תּוֹכֵחָה. וּמִתּוֹךְ צָרָה הַמְצִיאֵם פְּדוּת וּרְוָחָה: יִוָּשְׁעוּ לְעֵין כֹּל וְאַל יִמְשְׁלוּ בָם רְשָׁעִים. כַּלֵּה שִׁעְבּוּד מַלְכִיּוֹת וְיַעֲלוּ לְצִיּוֹן מוֹשִׁיעִים: הַקְשִׁיבָה אָדוֹן לְקוֹל שַׁוְעָתָם. וְלִמְכוֹן שִׁבְתְּךָ הַשָּׁמַיִם תַּעֲלֶה תְּפִלָּתָם. כִּי אַתָּה רַב סְלִיחוֹת וּבַעַל הָרַחֲמִים: ישראל נושע עד הרחמים. אל מלך יושב ח״ו.

וְאַתָּה קָדוֹשׁ יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל: וְאַתָּה הוּא. וּשְׁנוֹתֶיךָ לֹא

ihre Finsterniß! Erbaue Deine Stadt, wie in den Tagen der Vorwelt, stelle Deinen Altar, Tempel und Halle wieder her, daß Jehuda und Israel allesammt Dir dort dienen und Dein Name auf ewig hochgerühmt werde! —

טוב יי לכל Allen ist der Ewige wohlthätig, erbarmt sich seiner Werke aller. Gütig ist Gott den auf ihn Hoffenden, der Seele die ihn sucht. Gütig ist Gott, Zuflucht am Tage der Noth; er kennet, die auf ihn vertrauen. Ja gütig ist der Ewige, ewig seine Gnade, seine Treue für und für. Besser ist's, dem Ewigen vertrauen, als auf Menschen sich verlassen; besser, dem Ewigen vertrauen, als auf Fürsten sich verlassen. Gütig ist der Ewige und gerade, zeigt Irrenden die rechte Bahn. Wohl dem, der geduldig auf des Ewigen Hilfe wartet! Hilf uns, o Gott! denn das Wasser dringt an's Leben. Hilf, Ewiger, Deinem Volke, dem Ueberreste Israels! Hilf Deinem Volke, segne Dein Eigenthum, weide und trage sie bis in Ewigkeit! Hilf, o Ewiger! denn die Frommen sind dahin, entschwunden sind die Redlichen den Menschenkindern. Steh' uns bei, Gott unseres Heils, der Verherrlichung Deines Namens willen; rette uns und verzeihe unsere Sünden, Deines Namens willen! —

14. ישראל Israel findet Hilfe bei dem Ewigen, ewige Hilfe; o so laß ihm auch heute durch Deinen Ausspruch Hilfe werden, Bewohner der Höhen! denn Du bist groß im Verzeihen, Herr des Erbarmens. Sie pochen an Deine Pforten wie Leidende und Arme; o vernimm ihr leises Flehen, Erhabener, Himmelsthroner! Sie sind geängstigt von allen Nöthen, von ihren Hassern und Drängern; o verlaß sie nicht, Ewiger, Gott ihrer Väter! Laß am Tage der Züchtigung Deine Güte ihnen zuvorkommen, und aus dem Leid ihnen Freiheit und Erholung blühen! Laß ihnen vor Aller Augen geholfen werden und kein Frevler mehr sie beherrschen; endige die Bedrückung, daß die Retter nach Zion kommen! Höre, Herr, die Stimme ihres Flehens, laß zu Deines Sitzes Veste, zum Himmel, ihr Gebet aufsteigen; denn du bist groß im Verzeihen, Herr des Erbarmens. —

ואתה קדוש Du, Allerheiligster, thronst unter Lobgesängen Israels!

יִתָּמּוּ: אַתָּה תָקוּם תְּרַחֵם צִיּוֹן כִּי עֵת לְחֶנְנָהּ כִּי בָא מוֹעֵד: זִבְחֵי אֱלֹהִים רוּחַ נִשְׁבָּרָה לֵב נִשְׁבָּר וְנִדְכֶּה אֱלֹהִים לֹא תִבְזֶה: הֵיטִיבָה בִרְצוֹנְךָ אֶת צִיּוֹן· תִּבְנֶה חוֹמוֹת יְרוּשָׁלָםִ: אָז תַּחְפֹּץ זִבְחֵי צֶדֶק עוֹלָה וְכָלִיל· אָז יַעֲלוּ עַל מִזְבַּחֲךָ פָרִים: (וְעַתָּה יְיָ אָבִינוּ אָתָּה· אֲנַחְנוּ הַחֹמֶר וְאַתָּה יֹצְרֵנוּ וּמַעֲשֵׂה יָדְךָ כֻּלָּנוּ: אַתָּה יְיָ לֹא תִכְלָא רַחֲמֶיךָ מִמֶּנּוּ· חַסְדְּךָ וַאֲמִתְּךָ תָּמִיד יִצְּרוּנוּ:) זְכֹר רַחֲמֶיךָ יְיָ וַחֲסָדֶיךָ כִּי מֵעוֹלָם הֵמָּה: זָכְרֵנוּ יְיָ בִּרְצוֹן עַמֶּךָ· פָּקְדֵנוּ בִּישׁוּעָתֶךָ: זְכֹר עֲדָתְךָ קָנִיתָ קֶּדֶם גָּאַלְתָּ שֵׁבֶט נַחֲלָתֶךָ הַר צִיּוֹן זֶה שָׁכַנְתָּ בּוֹ: זְכֹר יְיָ חִבַּת יְרוּשָׁלָיִם אַהֲבַת צִיּוֹן אַל תִּשְׁכַּח לָנֶצַח: זְכֹר יְיָ לִבְנֵי אֱדוֹם אֵת יוֹם יְרוּשָׁלָםִ הָאֹמְרִים עָרוּ עָרוּ עַד הַיְסוֹד בָּהּ: זְכֹר לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיִשְׂרָאֵל עֲבָדֶיךָ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לָהֶם בָּךְ וַתְּדַבֵּר אֲלֵהֶם אַרְבֶּה אֶת־זַרְעֲכֶם כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמָיִם· וְכָל־הָאָרֶץ הַזֹּאת אֲשֶׁר אָמַרְתִּי אֶתֵּן לְזַרְעֲכֶם וְנָחֲלוּ לְעֹלָם: זְכֹר לַעֲבָדֶיךָ לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב· אַל תֵּפֶן אֶל קְשִׁי הָעָם הַזֶּה וְאֶל רִשְׁעוֹ וְאֶל חַטָּאתוֹ: אַל נָא תָשֵׁת עָלֵינוּ חַטָּאת אֲשֶׁר נוֹאַלְנוּ וַאֲשֶׁר חָטָאנוּ:

חָטָאנוּ צוּרֵנוּ· סְלַח־לָנוּ יוֹצְרֵנוּ:

ווען דער הייטיגע טאָג סליחות דער טאָג פֿאָר ער"ה איזט, ווירד אַנשטאַטט אריד בשיחי דאָז אַנדערנייטיגע ארון משפט געזאַגט.

טו ע"ס א"ב ובסוף חתום יצחק בר יקר, חזק ואמץ.

אָרִיד בְּשִׂיחִי· בְּשִׂיחִי לְגוֹחִי· לְגוֹחִי בַּהֲשִׂיחִי· כִּי אִם בְּרוּחִי: בְּרוּחִי וּבִלְשׁוֹנִי· בִּלְשׁוֹנִי עֶלְבּוֹנִי· עֶלְבּוֹנִי לְקוֹנִי· נִחַר גְּרוֹנִי: גְּרוֹנִי וּשְׂפָתַיִם· וּשְׂפָתַיִם בְּנִיבוֹתַיִם· בְּנִיבוֹתַיִם נְתִיבוֹתַיִם· לְפָנָיו דְּלָתַיִם: דְּלָתַיִם לִתְשׁוּבָה· לִתְשׁוּבָה שׁוּבָה· שׁוּבָה מְשׁוּבָה· הַבַּת הַשּׁוֹבֵבָה: הַשּׁוֹבֵבָה נַעֲוֵית· נַעֲוֵית וְנִדְוֵית· נִדְוֵית וְנִתְוֵית· אֲבַדּוֹן וָמָוֶת: וּמָוֶת וְצוּקָה· וְצוּקָה מְצִיקָה· מְצִיקָה וְהֶחֱזִיקָה· וַתֵּלֶךְ הָלוֹךְ וְזָעָקָה: זְעָקָה

Du bist, und Deine Jahre enden nie! Du erhebst Dich, erbarmst Dich Zion's, wenn gekommen ist die Zeit, daß Du ihr gnädig bist. Ein göttlich Opfer ist ein zerknirschtes Gemüth; ein zerknirschtes und demüthiges Herz, o Gott, verschmähest Du nicht! Thue Zion wohl in Deiner Huld, erbaue die Mauern Jerusalems! dann werden Opfer der Gerechtigkeit, Brand- und Ganzopfer Dir gefallen, dann wird man Stiere darbringen auf Deinem Altar. Aber jetzt, o Ewiger — doch Du bist unser Vater! wir sind der Thon und Du unser Bildner, Deiner Hände Werk sind wir Alle. Du, o Ewiger, wirst Deine Barmherzigkeit uns nicht entziehen; Deine Liebe und Treue werden uns stets bewahren. Gedenke Deiner Barmherzigkeit, o Ewiger, und Deiner Gnade; denn sie sind von Ewigkeit her. Gedenke, Herr, auch unser, wenn Du Dein Volk begnadigst, suche uns heim mit Deiner Hilfe! Gedenke Deiner Gemeinde, die Du vormals Dir erworben, Deines Erbstammes, den Du befreiet, Zion's Berg, den Du bewohnt! Gedenke, Herr, Deiner Lust an Jerusalem, vergiß nicht Deine Liebe zu Zion! Gedenk' auch, Herr, den Söhnen Edom's den Tag Jerusalems, als sie da schrieen: „Verheeret! verheeret bis auf den Grund!" Gedenke Deiner Diener, Abraham's, Jizchak's und Israel's, was Du ihnen bei Dir zugeschworen und ihnen zugesagt hast: Ich will euere Nachkommen so viel werden lassen wie die Sterne des Himmels, und dieses ganze Land, wovon ich gesprochen, will ich eueren Nachkommen geben und sie sollen es ewig als Erbgut besitzen. Gedenke Deiner Diener, Abraham's, Jizchak's und Jakob's, kehre Dich nicht an die Hartnäckigkeit, den Frevel und die Sünde dieses Volkes! Rechne es uns doch nicht zum Verbrechen, daß wir thöricht gewesen und gesündigt haben!

חטאנו Wir haben gesündigt, unser Schutz! verzeihe uns, unser Schöpfer! —

15. אריד בשיחי Ich bin vertieft in mein Gebet, in mein Gebet zu meinem Schöpfer, zu meinem Schöpfer wend' ich mich in meinem Geiste; mit Geist und Zunge klage ich meine Schmach dem Schöpfer, denn es röchelt meine Kehle. — Kehle und Lippe und mein Wort, beschäftigt euch mit den Tugendpfaden und den Pforten der Buße! Die Pforten der Buße stehen dem Rückkehrenden allezeit offen; kehre darum zurück, abtrünnige, verirrte Tochter Israel! Weil verirrt und ausgeartet, ward sie heimgesucht mit Schmerz, Verlust und Tod, zum Tod bedrängt und eingeengt, wandelt sie in Angst und Jammer umher. Wie jammert sie nun, da Gottes Drohen

מגערתך· מגערתך וקנאתך· קנאתך וגבורתך·
תמכה חמתך: חמתך מלאה· מלאה נלאה· נלאה
נבאה· על אדמה טמאה: טמאה כצרועה· כצרועה
פרועה· פרועה מדעה· והיא לא ידעה: ידעה
נאלמה· נאלמה נעלמה· נעלמה חכמה· כסתה
כלמה: כלמה וחרפה· חרפה פרופה· פרופה
צרופה· היתה לשרפה: לשרפה חבושה· חבושה
נטושה· נטושה רטושה· גרושה מאישה: מאישה
לבזיון· לבזיון וכליון· וכליון בציון· לא תוכל נקיון:
נקיון וכפרה· וכפרה מחסרה· מחסרה מגרה·
כפרה סררה: סררה בבעלה· בבעלה מעלה·
מעלה מעילה· אין די עלה: עלה ומנחה· מנחה
זנחה· זנחה נאנחה· במכוה פרחה: פרחה טומאה·
טמאה וקנאה· וקנאה תקנאה· לך צמאה: צמאה
נפשי· נפשי להנפישי· להנפישי מרפשי· אלהי
קדשי: קדשי ומושיעי· מושיעי ממרשיעי· ממרשיעי
תשעשעי· יי רעי: רעי אלי· אלי ומצילי· מצילי
תנחילי· כרמי שלי: שלי שלך· ושלך למולך·
למולך נאצו לך· ולשונם תהלך: תהלך גזרת· גזרת
העברת· העברת ויתרת· עם זו יצרת: יצרת חק
לי· ברר יקר מלולי· מלולי לאלי· אלהים יי חילי:
חילי חזקנו· חזקנו ואמצנו· ואמצנו מלכנו· יי
מחקקנו:

היִיט דער דריטטע טאג סליחות דער טאג פֿאר ערב ראש השנה, נאך ווירד, מאנסטמאט אריד בשיחי, דיעזעז געזאגט.

ארון משפט בקרבך· אתנו אל תבא בריבך· אבות זכור

sein Eifer und Grimm sie getroffen und sie matt und schwach auf fremdem Boden, wie Unreine und Aussätzige gemieden und verachtet und unbeachtet umherirrt. Die einst Kenntniß-reiche ist verstummt, die Weisheit ihr entzogen und Schmach bedecket sie; mit Schmach und Schande umschlungen, ist sie der Läuterung im Feuer übergeben, eingekerkert, verlassen und verstoßen, vertrieben von ihrem Gatten (Gott). Ihr Gatte überließ sie der Schmähung, dem Verderben in der Wüste und sie kann sich nicht reinigen, kann nicht versöhnt werden; denn sie stürzte in ihrer Abtrünnigkeit. Abtrünnig wurde sie ihrem Gatten, treulos ihrem Gemahl, so sehr treulos, daß Brand und Speiseopfer nicht zur Sühn' ausreichen. So ist sie ganz verlassen und seufzet als blühte an ihr der Brand-aussatz. Die einst Blühende ist jetzt mit Schmutz und Eifer-sucht besudelt; o eifere für sie, Du, nach dem sie lechzet! Es lechzet meine Seele nach Ruhe; entziehe mich dem Schlamme, Gott, mein Heiliger; Heiliger, Helfer, hilf mir von meinen Drängern; erfreue mich wieder, Ewiger, mein Hort! Mein Hort, mein Gott, errette mich, gib meinen Weinberg mir wieder zum Erbe! Das Meinige ist Dein! Das Deinige und Dich lästerten Deine Feinde und wild fuhr ihre Zunge gegen das Volk, mit dem Du Deinen Bund geschlossen, das Du durch's Meer geführt, groß gemacht und Dir gebildet hast. Der Du uns Dein Gesetz verliehen, o erfülle mein flehentliches Gebet vor Dir, Gott, Ewiger, meine Macht! Du, meine Macht, gib uns Kraft; stärke uns, Du, unser König! Ewiger, unser Gesetz-geber! —

אדון משפט Herr, wenn Du Dich zum Gerichte nahest, so verfahre nicht mit uns nach Deiner Strenge; gedenke der Väter, die von der

הוֹדִיעוּ טוּבָךְ׃ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לָהֶם בָּךְ׃ בְּךָ וְעַל רַחֲמֶיךָ אוֹחִילָה׃ בְּפֶשַׁע רַב מְבַקֵּשׁ מְחִילָה׃ בְּרַב סְלוֹחַ לְפִי הַגְּדֻלָּה׃ חָטָא הָעָם הַזֶּה חֲטָאָה גְדוֹלָה׃ גְּדוֹלָה מִקֶּדֶם וְנָאֲוָה׃ גְּבוּל קֹדֶשׁ אִוָּה׃ גּוֹלָה בְּרֶגֶל גַּאֲוָה׃ כָּל הַיּוֹם דָּוָה׃ דָּוֶה מְעֻנָּה תֶּהֱוֶה׃ דַּלּוֹתֶיהָ לֹא תִבְזֶה׃ דְּחֵה מְחֵה וְהַזֵּה׃ לַעֲוֹן הָעָם הַזֶּה׃ הַזֶּה וְכָזֶה הֶעֱדַתָנוּ׃ הַשְׁכֵּם וְשָׁלוֹחַ לְצַוּוֹתֵנוּ׃ הִקְשִׁינוּ עֹרֶף בְּחוֹבוֹתֵינוּ׃ אֲנַחְנוּ וַאֲבוֹתֵינוּ׃ וַאֲבוֹתֵינוּ מָעֲלוּ לְהַבְזוֹת׃ וַיַּלְעִיבוּ בְּיוֹשְׁבֵי פְּרָזוֹת׃ וַאֲנַחְנוּ בְּשׁוֹמְרֵי מְזוּזוֹת׃ מַה נֹּאמַר אֱלֹהֵינוּ אַחֲרֵי זֹאת׃ זֹאת מְשׁוּגָתֵנוּ אִתָּנוּ׃ זֵרִיתָנוּ זְרַזְתָּנוּ יִסַּרְתָּנוּ׃ זָדוֹן הוֹסַפְנוּ וְחִתַּתָנוּ׃ יָדַעְנוּ כִּי חָטָאנוּ׃ חָטָאנוּ שָׁגִינוּ כִּנְמְהָרִים׃ חִכִּינוּ יֶשַׁע הֶהָרִים׃ חַטְּאֵנוּ כְּהַבְטָחַת הוֹרִים׃ וְזָרַקְתִּי עֲלֵיכֶם מַיִם טְהוֹרִים׃ טְהוֹרִים קִלְקַלְנוּ לְהָפֵר׃ טוֹב בְּעַד יְכַפֵּר׃ טוֹעִים תְּרוּפָה שַׁפֵּר׃ יָעַץ וּמִי יָפֵר׃ יָפֵר כַּעַס וְיֶחֱסֶה׃ יִכְבּשׁ עָוֹן וִיכַסֶּה׃ יִגְבַּהּ בַּמִּשְׁפָּט וְיִתְנַשֵּׂא׃ וְהוּכַן בַּחֶסֶד כִּסֵּא׃ זכור לנו ברית אבות ח"ג"ו.

סליחות ליום רביעי׃

מאַן בעגיננט מיט ארון עולם ח"ג"ו ביז על עירך ועל עמך (זייטע 14), דאַן פאַנגט מאַן היער אַן.

טז ע"ס א"ב. אלהינו ואלהי אבותינו.

אֵלֶיךָ נְשׂוּאוֹת עֵינֵינוּ׃ בְּכָל פִּנָּה וּפִנָּה אֲשֶׁר זֵרִיתָנוּ׃ גַּעֲיַת קוֹלֵנוּ בְּרָמָה נִשְׁמָע׃ דֶּלֶף בְּכִי תַמְרוּרִים נִדְמָע׃ הֱצִיקַתְנוּ בִטְנֵנוּ מֵרֹב תַּחֲלוּאוֹת׃ וּמִתְּלָאוֹת הַבָּאוֹת אַחֲרֵי תְלָאוֹת׃ זוּלָתְךָ בְּעָלוּנוּ אֲדוֹנִים׃ חֳרָשִׁים זֶה אַחַר זֶה כַּמָּה שָׁנִים׃ טְרוּפָה פָּרָתְךָ בְּבִצְעֵי חַבּוּרִים׃ יְגוּעָה וּכְבָר אֵין לָךְ צֹרֶךְ בָּהּ וְלֹא לַאֲחֵרִים׃ כָּל הַיּוֹם עָלֶיךָ הֲרוּגִים׃ לְכַפָּרָה אֵינָם

Güte erzählten, die Du ihnen zugeschworen! Auf Dich und Deine Barmherzigkeit hoffen wir und erbitten Vergebung, denn oft haben wir gefrevelt: zeige Dich groß in Deinem vielen Verzeihen, denn schwer gesündigt hat Dein Volk! Groß und herrlich waren wir ehedem in unseren, lieblichen, heiligen Grenzen; jetzt sind wir vom Uebermuth vertrieben und leiden immerfort. O schaue unser Leiden und Bedrängniß und verschmähe uns nicht in unserer Armuth, verlösche und tilge die Missethat Deines Volkes! Wohl hast Du uns oftmals gewarnt, früh Morgens schon uns mahnende Boten gesandt; aber wir beharrten hartnäckig in unserer Schuld, wir und unsere Väter. Unsere Väter verspotteten treulos die aus den Dörfern zu ihnen geschickten Propheten, und wir, wir verachteten unsere Lehrer in den Schulen; was können wir nun nach all diesem noch vor Dir sprechen, Herr?! — Wir haben uns vergangen, darum hast Du uns zerstreut, herumgeworfen und gezüchtigt; wir häuften unsere Frevel, darum brachtest Du uns in Schrecken. Wir erkennen es, daß wir gesündigt haben! Ja wir haben gesündigt, in Unbesonnenheit gefehlt! Hilfe hoffen wir von Oben; o entsündige uns, wie Du den Vätern zugesichert. „Ich werde Reinigungswasser über euch sprengen!" Haben wir auch die reinen Lehren verdreht, o so sühne, Allgütiger, die Irrenden! Du selbst hast uns als Heilmittel die Buße angerathen, und Du brichst nicht Dein Wort. So wehre dem Grimm, so schütze uns, unterdrücke und decke die Schuld; zeige Dich hocherhaben bei'm Gerichte und stütze auf Gnade Dein Urtheil! —

Selichoth für den vierten Tag.

16. אליך נשואות Zu Dir erheben sich unsere Augen aus allen Winkeln, wohin Du uns zerstreuet; unsere klagende Stimme steiget himmelan, bittre Thränenströme weinen wir. Unser Gemüth ist beengt von den vielen Uebeln, von den vielen auf einander folgenden Unglücksfällen; nicht Du, fremde Herren beherrschen uns und pflügten über uns schon so viele Jahre. Deine Angehörigen sind von vielen Wunden zerrissen und so sehr ermattet, daß sie weder Dir noch Andern mehr dienen können; jeden Tag werden sie wegen Deiner gemordet, und

מַשִּׂיגִים: מַה נִּתֵּנָה וּמַה נְּקַדֵּם. נֶגְדְּךָ מַלְבּוּשׁ וּמַלְהִתְאַדֵּם: שִׂיחַ שִׂפְתוֹתֵינוּ אִם נְבָרֵר כַּשּׁוֹשָׁן. עֲוֹנֵנוּ נֶגְדֵּנוּ יָשָׁן נוֹשָׁן: פְּגָרֵינוּ אִם תַּצְמִית וְדָמֵנוּ אִם תִּשְׁפּוֹךְ. צְדָקָה אֶרֶץ מִבְּלִי רֹגֶז תַּהֲפֹךְ: קוּמוּ רְבוּצֵי מִכְּפֶל סְעָדוּנוּ בִּשְׁוָעָה. רְאוּ כְּלָיוֹן וְאַיֵּה שְׁבוּעָה: שׁוֹמְרֵי הַצֹּאן הָקִיצוּ וְהִשְׁתּוֹמָמוּ. שְׁקַדְתֶּם טָרַחְתֶּם וְלַבֶּהָלוֹת הֵתַמּוּ: תִּפְאֶרֶת עֻזָּמוֹ עוּרָה לָמָּה תִישָׁן. תּוֹהֶלֶת יִשְׂרָאֵל הִנֵּה לֹא יָנוּם וְלֹא יִישָׁן: אל מלך יושב וכו׳.

לָמָּה יְיָ תַּעֲמֹד בְּרָחוֹק. תַּעְלִים לְעִתּוֹת בַּצָּרָה: לָמָּה פָנֶיךָ תַסְתִּיר. תִּשְׁכַּח עָנְיֵנוּ וְלַחֲצֵנוּ: לָמָּה לָנֶצַח תִּשְׁכָּחֵנוּ תַּעַזְבֵנוּ לְאֹרֶךְ יָמִים: הוֹשִׁיעָה יְיָ כִּי גָמַר חָסִיד. כִּי פַסּוּ אֱמוּנִים מִבְּנֵי אָדָם: כְּאַיָּל תַּעֲרֹג עַל אֲפִיקֵי מָיִם. כֵּן נַפְשִׁי תַעֲרֹג אֵלֶיךָ אֱלֹהִים: קַוֵּה קִוִּינוּ יְיָ. וַיֵּט אֵלֵינוּ וַיִּשְׁמַע שַׁוְעָתֵנוּ: הוֹשִׁיעֵנוּ אֱלֹהִים. כִּי בָאוּ מַיִם עַד נָפֶשׁ: קִוִּיתִי יְיָ קִוְּתָה נַפְשִׁי. וְלִדְבָרוֹ הוֹחָלְתִּי: ליי הישועה וכו׳.

יז אלהינו ואלהי אבותינו. ע״פ א״ב ובסוף חתום אליה בר שמעיה חזק ואמץ.

אוֹיְתִיךָ קִוִּיתִיךָ מֵאֶרֶץ מֶרְחַקִּים. בְּקָרְבִּי שִׁחַרְתִּיךָ קְרָאתִיךָ מִמַּעֲמַקִּים. גָּרַסְתִּי לְתַאֲוָתְךָ כְּאַיָּל עַל אֲפִיקִים. דְּרַשְׁתִּיךָ חֲקַרְתִּיךָ בָּרְחוֹבוֹת וּבַשְּׁוָקִים. הִנֵּה כָּעֵת תַּרְוִיחַ לַדְּחוּקִים. וְתַעֲשֶׂה דִּין וּמִשְׁפָּט לָעֲשׁוּקִים. זְמוֹרֵיהֶם שִׁחֲתוּ וּבְקָקוּם בּוֹקְקִים. חֲמוּסִים אֲנוּסִים נְגוּשִׂים בְּיַד מַדִּיקִים. טִפּוּלֶיךָ שֶׁעֲשַׁעְתָּ כִּילָדִים רַכִּים. יָמִים רַבִּים לְחוּצִים וּדְפוּקִים. כֹּל חָסְרוּ מִטּוּב רֵקִים. לְבָאִים שִׁנֵּיהֶם עָלֵימוֹ חוֹרְקִים. מָאַסְתָּ וְזָנַחְתָּ וְנָטַשְׁתָּ דְּבֵקִים. נֵאַרְתָּ בְּרִית שְׁלֹשֶׁת הַחֲשׁוּקִים. סְחִי שַׂמְתָּנוּ מֻכִּים וּלְקוּיִים. עֲצוּמֵי גָזָם וַאֲכוּלֵי יְלָקִים. פְּצוּעֵי חַבּוּרוֹת וְאֵבָרֵינוּ מִתְפָּרְקִים.

können keine Versöhnung verlangen. Was sollen wir reden? mit was vor Dich treten? wie ohne Schaam und ohne Erröthen? wäre auch lilienrein das Gebet unserer Lippen, so steht doch immer unsere alte Schuld uns entzogen. Doch Du wirst uns nicht aufreiben, nicht unser Blut verlangen; Du sprichst frei das Land, verzehrst es nicht im Zorn. — Erhebt auch ihr euch, in der Machpela Schlummernde[1]), und unterstützet unser Flehen! Schauet unser Schmachten, und fraget: wo bleibet der Schwur? Ihr Wächter der Heerde[2]), erwachet und staunet! die ihr so mühevoll gehütet habet, sie sind in Schrecken aufgelößt. Du, Krone ihrer Macht, erwache! was schläfst Du? doch nein, Er, Israels Zuversicht, schläft und schlummert nicht! —

„ למה Warum, Ewiger, stehst Du so ferne, entziehest Dich zur Zeit der Noth? Warum verbirgst Du Dein Angesicht, vergißest unser Elend und Drangsal? Warum wolltest Du auf immer uns vergessen, auf ewig uns verlassen? Hilf, o Ewiger! denn die Frommen haben geendet, denn die Redlichen unter den Menschen sind dahin. Wie das Reh nach Wasserquellen lechzet, also lechzet meine Seele, Gott, nach Dir. Wir hoffen, hoffen zum Ewigen; er neigt sich zu uns und hört unser Flehen. Hilf uns, Gott! denn das Wasser dringt an's Leben. So hoffe ich denn zum Ewigen, es hoffet meine Seele; ich harre seiner Verheißung.

17. איתיך Zu Dir geht mein Wunsch, mein Sehnen aus fernem Lande, in meinem Innern such' ich Dich und rufe Dich aus der Tiefe, hinschwindend vor Sehnsucht, wie ein Reh nach Wasserquellen, suche und verlang' ich Dich auf allen Plätzen. Ja, es kommt die Zeit, wo Du den Bedrängten Raum und den Bedrückten Recht verschaffen wirst! — Zerstörer verderbten und leerten ihre Reben, Zermalmer bewältigten und zwangen und trieben sie; die Dir Anhangenden, einst wie zarte Kinder behandelt, sind nun schon so lange gedrängt und gestoßen, von allem Guten entblößt dem Zahn der Löwen preis gegeben. Deine Anhänger hast Du verschmähet, verstoßen und verworfen; verlassend Dein Bündniß mit den drei Geliebten (Stammvätern) hast Du zum Abscheu uns gemacht, und wir, geschlagen und gegeißelt, vom Schwarm der Heuschrecken aufgerieben, mit klaffenden Wunden, gebrochenen Gliedern, haben

---

1) Die Stammväter. 2) Mosche und Aaron.

צָרֵי חָדַל לָנוּ וְדַלּוֹנוּ תַּמְרוּקִים. קוּמָה עֶזְרָתָה לְנֶאֱנָחִים וְנֶאֱנָקִים. רוֹמֵם מֵאַשְׁפּוֹת וּמֵעָפָר תְּקִימֵם. שָׁלְטָן לְפָנֶיךָ יְרוּדֶיךָ לְהָקִים. תָּקְפְּךָ בַּשַּׁחַק וּמֶמְשַׁלְתְּךָ בָּאֲרָקִים: אַךְ לְשִׁמְךָ יוֹדוּ הַצַּדִּיקִים. כְּנִשְׂאֲךָ רֹאשׁ שִׁבְעָתַיִם מְזֻקָּקִים. עַתָּה יֹאמְרוּ הַקְּרוֹבִים וְהָרְחוֹקִים. יִתְבָּרַךְ שׁוֹכֵן שְׁחָקִים. חֲזַק וְנַאֲמִיץ דְּבָרוֹ הֵקִים. לַחֲבַצֶּלֶת הַשָּׁרוֹן שׁוֹשַׁנַּת הָעֲמָקִים:

אל מלך יושב עד לכל קוראיך.

הַאֲזִינָה יְיָ תְּפִלָּתֵנוּ. הַקְשִׁיבָה בְּקוֹל תַּחֲנוּנֵינוּ: הַקְשִׁיבָה לְקוֹל שַׁוְעָתֵנוּ מַלְכֵּנוּ וֵאלֹהֵינוּ. כִּי אֵלֶיךָ נִתְפַּלָּל: יְיָ בֹּקֶר תִּשְׁמַע קוֹלֵנוּ. בֹּקֶר נַעֲרָךְ לְךָ וּנְצַפֶּה: אֵלֶיךָ יְיָ שִׁוַּעְנוּ וּבַבֹּקֶר תְּפִלָּתֵנוּ תְקַדְּמֶךָּ: תִּכּוֹן תְּפִלָּתֵנוּ קְטֹרֶת לְפָנֶיךָ. מַשְׂאַת כַּפֵּינוּ מִנְחַת עָרֶב: עֶרֶב וָבֹקֶר וְצָהֳרַיִם נָשִׂיחָה וְנֶהֱמֶה. וַיִּשְׁמַע קוֹלֵנוּ:

ליי הישועה ח״ו״ו.

יח א״ו״א. ע״פ תשר״ק ונסוף חתום שלמה הקטן.

תַּעֲרֹג אֵלֶיךָ כְּאַיָּל עַל אֲפִיקִים. שָׁחָה צֵאת לִרְוָיָה וְאֵין מְפִיקִים. רָחוֹק וְעָמוֹק וְלִדְלוֹת לֹא מַסְפִּיקִים. קוֹיִם וְחוֹכִים וֶאֱמוּנָה לֹא נִפְסָקִים: צְמֵאֶיךָ צוֹק לָהֶם יָחוּל לְבָבָם. פָּנֶיךָ לִרְאוֹת בֵּית מְעוֹן חִבּוּבָם. עֲבוּר בַּסָּךְ וַעֲמוֹד שְׁבִיבְךָ סְבִיבָם. סוּר מֵעֲלֵיהֶם כָּל־בַּעֲלֵי דְבָבָם: נִכְחָדִים נִירְשָׁה לָנוּ וּכְמוֹ חָרְשׁוּ. מוֹרָשָׁתְךָ אֲשֶׁר הוֹרַשְׁתָּ עַמְּךָ גֹּרְשׁוּ. לְהַכְחִיד יוֹם יוֹם עוֹד יִדְרוֹשׁוּ. כְּנוֹם מַס וְהָמָס עֲנִיֶּיךָ יְרוֹשְׁשׁוּ: יָבוּזוּ בוּז יְדִידֶיךָ יְכַנּוּם כְּלָבִים. טְהוֹרֵי לֵב עָלֶיךָ מַשְׁלִיכִים יְהָבִים. חֶרְפָּתָם שׁוֹמְעִים עֲלוּבִים וְלֹא עוֹלְבִים. זָר לֹא נִשְׁלָבִים וְעָלֶיךָ נִצְלָבִים: וַאֲנַחְנוּ עַמְּךָ נֶגְדְּךָ זֶה עִנְיָנֵנוּ. הַעַל

keinen Balsam und kein Pflaster zum Heilen. O mache Dich auf, den Seufzenden und Aechzenden zum Beistand, und erhebe sie wieder aus dem Schlamme, richte sie vom Staube auf! Vor Dir ist die Macht, Deine Herabgekommenen wieder empor zu bringen, Du, dessen Allgewalt im Himmel und dessen Herrschaft auf Erden ist! Dann werden die Gerechten Deinem Namen huldigen, wann Du das Haupt der siebenfach Geläuterten erhebest; dann werden die Nahen und Fernen sprechen: Gelobt sei Der in den Himmeln thronet, der Starke und Mächtige, der der Lilie Scharons, der Rose im Thale[1]) seine Verheißung erfüllet hat! —

האזינה Höre, Ewiger, unser Gebet, vernimm unseres Flehens Stimme! Vernimm die Stimme unserer Klagen, unser König und Herr! denn zu Dir beten wir. Erhöre, Herr, jeden Morgen unser Rufen, jeden Morgen, wo wir uns zu Dir schicken und harren! Zu Dir, Herr! flehen wir, jeden Morgen tritt unser Gebet vor Dich. Unser Gebet gelte Dir für Weihrauchsduft, die Erhebung unserer Hände wie ein Abendopfer! Abends, Morgens und Mittags flehen und klagen wir, und Er höret unsere Stimme.

18. תערג אליך. Wie das Reh nach Wasserquellen lechzet nach Dir unsere gebeugte Seele und sehnt sich nach erquickender Befreiung, aber Niemand bringt uns hin; fern und verhohlen ist uns die Hilfe, wir können sie nicht erreichen, dennoch hoffen wir und vertrauen und verlieren unseren Glauben nicht. O flöße Hoffnung denen ein, die darnach dürsten, in jener Lieblingswohnung vor Dir zu erscheinen in andächtiger Menge, von Deiner Feuersäule schützend umgeben und unbelästigt von jedem Feinde. Denn ach! es sprachen die Feinde in ihrer Berathung: „Wir wollen sie vertilgen und ihr Erbe für uns in Besitz nehmen!“ und sie vertrieben Dein Volk aus dem Besitze, den Du ihnen gegeben hattest, und noch immer suchen sie uns zu vertilgen und durch Tribute und Erpressungen Deine Armen zu berauben. Sie schmähen Deine Freunde und nennen sie „Hunde“; doch die Herzensreinen stellen ihr Anliegen Dir anheim, hören geduldig ihre Schmach und schmähen nicht zurück, hängen nicht Fremden nach und lassen für Dich ihr Leben. Wir sind ja Dein Volk, Dir sind unsere Leiden

---

1) Israel, nach Hohel. 2, 4.

אֵלֶּה תִתְאַפַּק תֶּחֱשֶׁה וּתְעַנֵּנוּ· דִּכִּיתָנוּ בִּמְקוֹם תַּנִּים
וְעָלֶיךָ נִשְׁעָנוּ· גַּם גֵּיא צַלְמָוֶת שַׁמְנוּךָ מָעֻזֵּנוּ: בָּנוּ
נִקְרָא שִׁמְךָ אַל יִתְחַלָּל· בְּךָ כָּל־זֶרַע יִשְׂרָאֵל יִתְהַלָּל·
אִם עֲוֹנֵינוּ רַבּוּ וּמָלְאוּ חָלָל· אָנֹכִי מֹחֶה פְשָׁעֶיךָ פִּיךָ
מִלֵּל: שְׁגִיאוֹת שִׂים זֵדִים וְאֵין קוֹנֵם· לְפָנִים מְשׂוּרַת
הַדִּין לָנוּ הַכְּנֵם· מִפְּנֵי קֶשֶׁט סֶלָה יֵבוֹשׁ הָאוֹנֵם· הַגֵּם
יְנוּסֶם נִדְחֵי יִשְׂרָאֵל יְכַנֵּס: הָרֵץ כַּת פּוּצֵי קָרְבָן תֶּשַׁע·
קַבֵּץ יַחְדָּו עֲשִׂירִית עִם תֵּשַׁע· טַבַּע חֵטְא וְלֹא יִזָּכֵר
רֶשַׁע· נֹשֵׂא עָוֹן וְעֹבֵר עַל פֶּשַׁע: אל מלך יושב וכו׳.

טוֹב יְיָ לַכֹּל וְרַחֲמָיו עַל כָּל־מַעֲשָׂיו: טוֹב יְיָ לְקֹוָו לְנֶפֶשׁ תִּדְרְשֶׁנּוּ: טוֹב יְיָ לְמָעוֹז בְּיוֹם צָרָה וְיֹדֵעַ חֹסֵי בוֹ: כִּי טוֹב יְיָ לְעוֹלָם חַסְדּוֹ וְעַד דֹּר וָדֹר אֱמוּנָתוֹ: טוֹב לַחֲסוֹת בַּיְיָ מִבְּטֹחַ בָּאָדָם: טוֹב לַחֲסוֹת בַּיְיָ מִבְּטֹחַ בִּנְדִיבִים: טוֹב וְיָשָׁר יְיָ עַל כֵּן יוֹרֶה חַטָּאִים בַּדָּרֶךְ: טוֹב וְיָחִיל וְדוּמָם לִתְשׁוּעַת יְיָ: הוֹשִׁיעֵנוּ אֱלֹהִים כִּי בָאוּ מַיִם עַד נָפֶשׁ: הוֹשַׁע יְיָ אֶת־עַמְּךָ אֵת שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל: הוֹשִׁיעָה אֶת עַמֶּךָ וּבָרֵךְ אֶת נַחֲלָתֶךָ וּרְעֵם וְנַשְּׂאֵם עַד הָעוֹלָם: הוֹשִׁיעָה יְיָ כִּי גָמַר חָסִיד כִּי פַסּוּ אֱמוּנִים מִבְּנֵי אָדָם: עָזְרֵנוּ אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ עַל דְּבַר כְּבוֹד שְׁמֶךָ וְהַצִּילֵנוּ וְכַפֵּר עַל חַטֹּאתֵינוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ: ליי הישועה וכו׳.

יט פזמון. ע״פ א״ב.

אֲדֹנָי שְׁמָעָה אֲדֹנָי סְלָחָה· אֲדֹנָי הַקְשִׁיבָה וַעֲשֵׂה אַל
תְּאַחַר· לְמַעַנְךָ אֱלֹהַי כִּי שִׁמְךָ נִקְרָא עַל עִירְךָ וְעַל עַמֶּךָ:
אִם עָבַרְנוּ תּוֹרוֹת וְחָלַפְנוּ חֻקִּים· בִּיטָה בִּבְרִית
שְׁלֹשֶׁת מְצוּקִים· גֶּזַע כְּאֵזוֹר בְּךָ דְּבֵקִים· דָּפְיָם תַּשְׁלִיךְ
בְּעִמְקֵי אֲרָקִים: הִנְנוּ אָתָאנוּ לָךְ שׁוֹעִים וְדַלִּים·
וְעוֹדִים לְשַׁלֵּם שָׂפָה תְּמוּר אֵילִים· זַעַם אִם יָצָא כְּרוֹעַ
מַעֲלָלִים· חֲסָדֶיךָ יְקַדְּמוּנוּ אֵל אֵלִים: טֶרֶם תֹּאבַד
שְׁאֵרִית עַמֶּךָ· יֶהֱמוּ עָלֵינוּ מֵעֶיךָ וְרַחֲמֶיךָ· כִּי כָלִינוּ

bekannt; kannst Du noch an Dich halten? schweigen und uns so sehr niederdrücken? denn obgleich Du uns in den Ort der Drachen verstoßen hast, stützen wir uns doch auf Dich, selbst im Todesthale suchen wir Schutz bei Dir. Wir sind nach Deinem Namen genannt, o laß ihn nicht entweihen, Du, dessen sich die ganze Nachkommenschaft Israels rühmet! Sind unsere Sünden auch so viel, daß sie den Weltraum füllen, so sprachst Du doch: „Ich tilge euere Frevel!“ Betrachte darum unsere vorsätzlichen Sünden wie bloße Irrthümer und bestrafe sie nicht, verfahre nachsichtsvoll mit uns! Mögen unsere Zwinger vor Deiner Wahrheit beschämt werden, möge das Panier sich erheben, um die Verstoßenen Israels zu sammeln. Nimm das Opfer der zerstreuten Nation wohlgefällig auf und sammle ihren zehnten Theil sammt den früheren neun Theilen[1]) ein; versenke die Sünde und laß das Laster nicht mehr gedacht werden, Du, der Du Missethat vergibst und Frevel verzeihest!

טוב יי לכל Allen ist der Ewige wohlthätig, erbarmt sich seiner Werke aller. Gütig ist Gott den auf ihn Hoffenden, der Seele die ihn sucht. Gütig ist Gott, Zuflucht am Tage der Noth; er kennet, die auf ihn vertrauen. Ja gütig ist der Ewige, ewig seine Gnade, seine Treue für und für. Besser ist's, dem Ewigen vertrauen, als auf Menschen sich verlassen; besser, dem Ewigen vertrauen, als auf Fürsten sich verlassen. Gütig ist der Ewige und gerade, zeigt Irrenden die rechte Bahn. Wohl dem, der geduldig auf des Ewigen Hilfe wartet! Hilf uns, o Gott! denn das Wasser dringt an's Leben. Hilf, Ewiger, Deinem Volke, dem Ueberreste Israels! Hilf Deinem Volke, segne Dein Eigenthum, weide und trage sie bis in Ewigkeit! Hilf, o Ewiger! denn die Frommen sind dahin, entschwunden sind die Redlichen den Menschenkindern. Steh' uns bei, Gott unseres Heils, der Verherrlichung Deines Namens willen; rette uns und verzeihe unsere Sünden, Deines Namens willen! —

19. אדני Herr, erhöre! Herr, verzeihe! Herr, vernimm und willfahre, säume nicht! um Deinetwillen, Gott! denn nach Deinem Namen wird Deine Stadt und Dein Volk genannt! — Haben wir die Lehren übertreten und die Gesetze überschritten, o so schaue auf den Bund mit den drei Stammvätern, und wirf die Fehler des an Dir fest anhangenden Stammes in die Tiefen der Erde! Wir erscheinen vor Dir, Reiche wie Arme, bereit, mit unseren Lippen die Opferthiere zu ersetzen; sollte ob unserer Thaten Bosheit der Zorn ausbrechen wollen, so komme uns mit Deiner Gnade zuvor, Gott aller Götterwesen! daß der Ueberrest Deines Volkes nicht untergehe, laß Deine Liebe und Barmherzigkeit rege über uns sein;

---

[1]) Die neun Stämme des Reiches Israel, welche schon früher in die assyrische Gefangenschaft gekommen waren.

מִפְּנֵי זַעְמֶךָ׃ לְחָנְנָם תֵּפֶן מִשָּׁמֶיךָ׃ מֵרֹב פְּשָׁעִים
הָלַכְנוּ קְדוֹרַנִּית׃ נָתַנּוּ בְּיַד מַאֲרִיכֵי מַעֲנִית׃ סְבוּנוּ
כִּדְבוֹרִים מוֹשְׁכֵי קֶשֶׁת וַחֲנִית׃ עָלֶיךָ הֹרַגְנוּ שְׂמָאלִית
וִימָנִית׃ פְּקוֹד הַיּוֹם גֶּפֶן יְמִינְךָ נָטְעָה׃ צָקוּן לַחֲשָׁה
הַקְשִׁיבָה וּשְׁמָעָה׃ קַלַּע בִּיוֵן מְצוּל כָּבֵד פִּשְׁעָהּ׃
רוֹמְמוּתֶךָ נֶצַח בְּפִיהָ לְהַבִּיעָה׃ שָׁפְטֵנוּ בְּצִדְקָתֶךָ
הַמֶּלֶךְ הַמִּשְׁפָּט׃ שִׁבְתְּךָ עַל כִּסֵּא דִין וּמִשְׁפָּט׃ תִּזְכּוֹר
נָם לֹא יַעֲשֶׂה מִשְׁפָּט׃ תְּגוֹנֵן פִּרְחָיו הַיּוֹם בַּמִּשְׁפָּט׃
לְמַעַנְךָ אֱלֹהַי כִּי שִׁמְךָ נִקְרָא עַל עִירְךָ וְעַל עַמֶּךָ׃

ה׳ שמעה ה׳ סלחה וכו׳.

וְאַתָּה קָדוֹשׁ יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל׃ וְאַתָּה הוּא וּשְׁנוֹתֶיךָ לֹא יִתָּמּוּ׃ אַתָּה
תָקוּם תְּרַחֵם צִיּוֹן כִּי עֵת לְחֶנְנָהּ כִּי בָא מוֹעֵד׃ זִבְחֵי אֱלֹהִים רוּחַ נִשְׁבָּרָה לֵב
נִשְׁבָּר וְנִדְכֶּה אֱלֹהִים לֹא תִבְזֶה׃ הֵיטִיבָה בִרְצוֹנְךָ אֶת צִיּוֹן. תִּבְנֶה חוֹמוֹת
יְרוּשָׁלָיִם׃ אָז תַּחְפֹּץ זִבְחֵי צֶדֶק עוֹלָה וְכָלִיל. אָז יַעֲלוּ עַל מִזְבַּחֲךָ פָרִים׃
(וְעַתָּה יְיָ אָבִינוּ אָתָּה. אֲנַחְנוּ הַחֹמֶר וְאַתָּה יֹצְרֵנוּ וּמַעֲשֵׂה יָדְךָ כֻּלָּנוּ׃ אַתָּה
יְיָ לֹא תִכְלָא רַחֲמֶיךָ מִמֶּנּוּ. חַסְדְּךָ וַאֲמִתְּךָ תָּמִיד יִצְּרוּנוּ׃) זְכֹר רַחֲמֶיךָ יְיָ
וַחֲסָדֶיךָ כִּי מֵעוֹלָם הֵמָּה׃ זָכְרֵנוּ יְיָ בִּרְצוֹן עַמֶּךָ. פָּקְדֵנוּ בִּישׁוּעָתֶךָ׃ זְכֹר עֲדָתְךָ
קָנִיתָ קֶּדֶם גָּאַלְתָּ שֵׁבֶט נַחֲלָתֶךָ הַר צִיּוֹן זֶה שָׁכַנְתָּ בּוֹ׃ זְכֹר יְיָ חִבַּת יְרוּשָׁלָיִם
אַהֲבַת צִיּוֹן אַל תִּשְׁכַּח לָנֶצַח׃ זְכֹר יְיָ לִבְנֵי אֱדוֹם אֵת יוֹם יְרוּשָׁלָיִם הָאֹמְרִים
עָרוּ עָרוּ עַד הַיְסוֹד בָּהּ׃ זְכֹר לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיִשְׂרָאֵל עֲבָדֶיךָ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ
לָהֶם בָּךְ וַתְּדַבֵּר אֲלֵהֶם אַרְבֶּה אֶת זַרְעֲכֶם כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמָיִם. וְכָל הָאָרֶץ הַזֹּאת
אֲשֶׁר אָמַרְתִּי אֶתֵּן לְזַרְעֲכֶם וְנָחֲלוּ לְעֹלָם׃ זְכֹר לַעֲבָדֶיךָ לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק
וּלְיַעֲקֹב. אַל תֵּפֶן אֶל קְשִׁי הָעָם הַזֶּה וְאֶל רִשְׁעוֹ וְאֶל חַטָּאתוֹ׃ אַל נָא תָשֵׁת
עָלֵינוּ חַטָּאת אֲשֶׁר נוֹאַלְנוּ וַאֲשֶׁר חָטָאנוּ׃ חָטָאנוּ צוּרֵנוּ. סְלַח לָנוּ יוֹצְרֵנוּ׃

כ אלהינו ואלהי אבותינו. ע״פ א״ב מזולז וכסוף חתום שלמה הקטן.

אָז קַשְׁתִּי וְחַרְבִּי׃ אוֹנִי לֹא מֵרְבִּי׃ אֵיךְ חָר בִּי׃ חַם
לִבִּי בְּקִרְבִּי׃ בְּקִרְבִּי יֵשׁ בְּדִלְדּוּלִים׃ בּוֹעֲרִים פִּיהֶם
מַגְדִּילִים׃ בּוֹקֵעַ אַיֵּה גַּלִּים׃ דֶּרֶךְ לַעֲבוֹר גְּאוּלִים׃

wir vergehen sonst vor Deinem Zorne. O wende Dich darum von Deinen Himmeln und sei uns gnädig! Trübsinnig gehen wir umher wegen unserer Sündenmenge, sind in die Hände solcher gegeben, die lang die Furchen über uns ziehen; Bogen- und Lanzenträger umringen uns wie Bienenschwärme und wir werden auf allen Seiten Deinetwegen getödtet. O bedenke heute den Weinstock, den Deine Rechte gepflanzt, vernimm und höre das andächtige Gebet Deines Volkes und schleudere seine schwere Frevel in den Abgrund, auf daß es immerdar von Deiner Erhabenheit erzähle. Nach Deiner Gerechtigkeit richte uns, König des Rechtes! Wenn Du auf dem Throne des Gerichts und Rechtes sitzest, so gedenke doch des Stammvaters, der vor Dir um Schonung bat[1]) und schütze dessen Sprößlinge heute bei'm Gerichte, um Deinetwillen, Gott! denn nach Deinem Namen wird Deine Stadt und Dein Volk genannt! —

ואתה קדוש Du, Allerheiligster, thronst unter Lobgesängen Israels! Du bist, und Deine Jahre enden nie! Du erhebst Dich, erbarmst Dich Zion's, wenn gekommen ist die Zeit, daß Du ihr gnädig bist. Ein göttlich Opfer ist ein zerknirschtes Gemüth; ein zerknirschtes und demüthiges Herz, o Gott, verschmähest Du nicht! Thue Zion wohl in Deiner Huld, erbaue die Mauern Jerusalems! dann werden Opfer der Gerechtigkeit, Brand- und Ganzopfer Dir gefallen, dann wird man Stiere darbringen auf Deinem Altar. Aber jetzt, o Ewiger — doch Du bist unser Vater! wir sind der Thon und Du unser Bildner, Deiner Hände Werk sind wir Alle. Du, o Ewiger, wirst Deine Barmherzigkeit uns nicht entziehen; Deine Liebe und Treue werden uns stets bewahren. Gedenke Deiner Barmherzigkeit, o Ewiger, und Deiner Gnade; denn sie sind von Ewigkeit her. Gedenke, Herr, auch unser, wenn Du Dein Volk begnadigst, suche uns heim mit Deiner Hilfe! Gedenke Deiner Gemeinde, die Du vormals Dir erworben, Deines Erbstammes, den Du befreiet, Zion's Berg, den Du bewohnt! Gedenke, Herr, Deiner Lust an Jerusalem, vergiß nicht Deine Liebe zu Zion! Gedenk' auch, Herr, den Söhnen Edom's den Tag Jerusalem's, als sie da schrieen: „Verheeret! verheeret bis auf den Grund!" Gedenke Deiner Diener, Abraham's, Jizchak's und Israel's, was Du ihnen bei Dir zugeschworen und ihnen zugesagt hast: Ich will euere Nachkommen so viel werden lassen wie die Sterne des Himmels, und dieses ganze Land, wovon ich gesprochen, will ich eueren Nachkommen geben und sie sollen es ewig als Erbgut besitzen. Gedenke Deiner Diener, Abraham's, Jizchaks und Jakob's, kehre Dich nicht an die Hartnäckigkeit, den Frevel und die Sünde dieses Volkes! Rechne es uns doch nicht zum Verbrechen, daß wir thöricht gewesen und gesündigt haben!

20. אז קשתי Er, mein Bogen und Schwert, der einst seine Lust an mir hatte, obgleich ich nicht zahlreich war, ach, er zürnt mir jetzt, daß das Herz in mir brennt. Ja mein Inneres ist zerrissen, da meine Gegner stolzirend fragen: Wo ist Dein Wellenzertheiler, der Bahn für Deine Erlösten machte?

---

[1]) Nämlich Abraham, der für die sündhaften Städte Sodom und Amorah betete (I. M. 18, 23—33).

גְּאוּלִים קֶדֶם כְּבָר · גְּאוֹנָם מְאֹד גָּבַר · גָּזוּ בְּכָל־מַעֲבָר ·
וְאֵין מַכְלִים דָּבָר: דָּבָר שָׁלַח וְצִוָּה · הָיִיתִי בְּהֶגַע
וְעַוָּה · דַּנְתִּי בְּלֹא שָׁוָה · לְמַעַן סְפוֹת הָרָוָה: הָרָוָה
וְנָאוָה וְעֵדֶן · הֵסִיר הַמִּצְנֶפֶת וְכִידָן · הָעֵדֶן שְׁנָה וְדָן ·
חֶרֶב וְהֶרֶג וְאַבְדָן: וְאַבְדָן אַשּׁוּר וְגוֹזָן · וְהֶחִי
זִרְמַת מְיָזָן · וְצָרוֹת מְפִיקוֹת רָגְזָן · מַזַּן אֶל זָן: זָן וְשָׁת
כְּגָבְרוֹ · זָנַח וְחִיֵּב כְּעָבְרוֹ · זְאֵבִים מַיִם דִּבְּרוֹ · כָּל־
אֵלֶּה חָבְרוּ: חָבְרוּ לְעֵמֶק כְּרִיָּה · חֲרוּשָׁה מַחֲרֶשֶׁת
גָּבְרִיָּה · חִבּוּל וּפֶצַע פְּרִיָּה · חַבּוּרָה וּמַכָּה טְרִיָּה:
טְרִיָּה לְאֵין פְּגוּעָה · טַרְחוּת וְלֹא רְגוּעָה · טְרוּפָה פָּרָה
וְגוֹעָה · עַד כִּי יָגְעָה: יָגְעָה יָד מְנוּשֵׁף · יוֹנָה לְפַח
וּלְשַׁפְשֵׁף · יָסֹבּוּ בְּנֵי רֶשֶׁף · כָּשַׁלְנוּ בַצָּהֳרַיִם כַּנֶּשֶׁף:
כַּנֶּשֶׁף אִישׁוֹן וַעֲלָטָה · כֵּוֵּן עֵת הַמְּלִיטָה · כְּבַהֲשֵׁכָה
אוֹרָה קְלוּטָה · הִנֵּה הִיא לוּטָה: לוּטָה אַדֶּרֶת עֶזֶק ·
לְשַׁלֵּם הַמַּבְעִיר הַהֵזֶק · לְהַטּוֹ קוֹצִים לְרַזֵּק · וְאֵין
אֶחָד מִתְחַזֵּק: מִתְחַזֵּק וּמַחֲזִיק טְמָנוֹ · מְהָרֵף וּמְגַדֵּף
זְמָנוֹ · מְלִיזִים נְחוּמִים עִמָּנוּ · מַיִם לֹא נֶאֱמָנוּ: נֶאֱמָנוּ
חֳלָיִים מִלְּחַסְּרָה · נָכוֹנוּ שְׁפָטִים לְיַסְּרָה · נָדִיב בְּנָבָל
הַמְּסָרָה · כִּי דִבֶּר סָרָה: סָרָה עֲנִיּוֹת נִבְזָבוֹת · סָלְקוּ
תִּקְרָה וּמַעֲזִבוֹת · סָרוּ הַזִּיל כְּזָבוֹת · וְכֶאֱסֹף בֵּיצִים
עֲזֻבוֹת: עֲזוּבוֹת עָרִים וּפִנּוֹת · עָרוּ עָרוּ כִּפְנוֹת · עַרְעַר
בְּכָל דְּפִנּוֹת · מֵאֵין עוֹד פְּנוֹת: פְּנוֹת אֶל הַמִּנְחָה ·
פָּעֳלְתִּי אָוֶן וְהַזְּנָחָה · פֶּרֶץ יוֹצֵאת וּצְוָחָה · סוֹרְרִים
שָׁכְנוּ צְחִיחָה: צְחִיחָה צָמֵא וּמַדְקִיר · צַעַק וָשׁוֹד

Die vormals Erlösten, ihre Hoheit stieg gar sehr, sie breiteten sich nach allen Seiten aus und Niemand durfte ihnen wehren. Aber da traf das Verhängniß ein und ich wurde verstoßen, gejagt und vertrieben; denn ich hatte gleichgültig das Recht verachtet, hatte nur meinen Gelüsten gefröhnt. Der ehemals schönen, wohlgepflegten Nation wurde der Schmuck und die Waffe genommen, ihre Zeit änderte sich und sie wurde zum Schwerte und zur Vernichtung verurtheilt; nach Aschur und hinter Goson[1]) wurde sie gebracht, in's Pferde-Land (Egypten) verstoßen, und geängstigt von allerlei Art. Wir waren mit Ueberfluß gesegnet, so lange wir das Gesetz befolgten; als wir dasselbe übertraten, da verließ uns Gott und die Rudel reißender Wölfe fielen über uns her. Alles vereinigte sich, die Grube zu unserm Sturz zu graben, Fremde überpflügten uns und schlugen uns eiternde Striemen und Beulen; unheilbar ist die Verwundung. Stets bedrängt ohne Ruhe gleichen wir einer zerrissenen Kuh, die bis zum Niederfallen schreiet; ermattet von steter Nachstellung, von Raubvögeln umkreist, sind wir einer Taube gleich, die sich in's Netz verstrickt, und straucheln am Mittag wie in der Dämmerung. In unserer düsteren Finsterniß verlangen wir nach der Zeit der Erlösung, aber ihr Licht ist verborgen, in Dunkel gehüllt, und der im Mantel gehüllte Umzäumer (der Erlöser), der Schadenersatz für uns fordern wird, will nicht kommen; die Dornen lodern und verbrennen uns und Keiner nimmt sich unserer an. Unsere Annehmer, sie sind geborgen im Grabe; Lästerer sind da, die jeden Trost uns nehmen, uns faules Wasser reichen. Die schweren Krankheiten hören nicht auf, die Strafgerichte ruhen auf uns, der Edlen Nachkommen sind Verworfenen überliefert, weil Falsches sie gesprochen. Sie wichen ab, darum werden sie nicht erhört, darum stürzten ihre Balken und Wände, und Alles weicht von ihnen, wie von Flüssigen, wie von faulen Eiern. Alle Städte und Winkel sind verlassen, alle Ecken ausgeräumt, Zerstörung an allen Orten, und nirgens hin können sie sich wenden. Können zum Opfer wir uns wenden? wir haben ja unrecht und empörend gehandelt! darum der Schade, Verlust und Weheruf, darum müssen wir Abtrünnige in dürrer Wüste wohnen. Ausgedörrt vom quälenden Durste, klagend ob der gewaltigen Verheerung und der

---

[1]) II. König 17, 6.

כְּהָקִיר׃ צָרוֹת מָתַי לְהַעֲקִיר׃ נְגַשְּׁשָׁה כַעִוְרִים קִיר׃
קִיר עָרָה וַיֵּחָרוֹשׁ׃ קָנֶה קִימַּתָּ וַיִּשָּׁרוֹשׁ׃ קָמֶיךָ עוֹלִים
כִּבְרוֹשׁ׃ וּמְשַׂנְאֶיךָ נָשְׂאוּ רֹאשׁ׃ רֹאשׁ זָנַבְתָּ לְהַחֲלִישׁ׃
רוֹאֵימוֹ יֵרָאֵימוֹ לְהַפְלִישׁ׃ רַעַלְתָּ כּוֹסֵמוֹ לְהַגְלִישׁ׃
וַתַּשְׁקֵמוֹ בִּדְמָעוֹת שָׁלִישׁ׃ שָׁלִישׁ בְּמוֹעֵצוֹת מִבְחָר׃
שָׁבַת מִכָּל מִסְחָר׃ שִׁמְעָה גְּרוֹנֵנוּ נִחַר׃ וַעֲשֵׂה אַל
תְּאַחַר׃ תְּאַחֵר שְׁלוּמַת מְאַחֵר׃ תָּחִישׁ כָּעֵת מָהֵר׃
תְּנַקֵּה כְּצֶמֶר צָחַר׃ הַנִּשְׁקָפָה כְּמוֹ שָׁחַר׃ שַׁחַר מוֹצִיא
וּמַזָּרוֹת׃ לָאוֹר תּוֹצִיא גְזֵרוֹת׃ מַהֵר יְשׁוּעוֹת נְצוּרוֹת׃
כִּי נִשְׁכְּחוּ הַצָּרוֹת׃ הַצָּרוֹת חֵטְא הִטָּנוּ׃ הִרְבָּה כּוֹשֵׁל
וּמְעַטָּנוּ׃ קַח טוֹב שׁוֹפְטֵנוּ׃ נוֹאַלְנוּ וַאֲשֶׁר חָטָאנוּ׃

זכור לנו ברית אבות וכו׳ וויא אָן ערזטען טאָג.

סליחות ליום חמישי׃

אמֵן בעגיננט מיט ארון עולם ח״:״ו ביז על עירך ועל עמך (זייטע 14), דאַן פאָנגט אמֵן היער אַן.

כא ע״ס א״ב כפול ונסוף חתום שלמה. אלהינו ואלהי אבותינו.

אֵין מִי יִקְרָא בְצֶדֶק׃ אִישׁ טוֹב נִמְשַׁל כְּחֵדֶק׃ בַּקֵּשׁ
רַחֲמִים בְּעַד שְׁחוּקֵי הָדֵק׃ בְּשׁוּם פָּנִים אֵין בָּדֵק׃ גֶּבֶר
תָּמִים וְנִבָּר אָפֵס׃ גָּמַר חָסִיד וְצַדִּיק נִרְפַּשׂ׃ דּוֹר עָנִי
בַּעֲוֹנוֹ נִתְפַּשׂ׃ דְּבָרָיו לְהַגִּיד מִי יְחֻפָּשׂ׃ הוֹסַפְנוּ
בַּחֲטָאֵינוּ חֵמָה לְהַבְעִיר׃ הַמִּתְנַדְּבִים כִּבְנֵי בִירַת
לְהַפְעִיר׃ וּמַה יֵּעָצֵר כֹּחַ רַב וְצָעִיר׃ וְדוּי וָפֶלֶל לְקַדִּישׁ
וָעִיר׃ זָחַלְתִּי וָאִירָא בְּעַד מַחַן׃ זַעַק לְחַוּוֹת לְחוֹקֵר
בְּבַחַן׃ חָסַר חֶסֶד וְיִתּוּר צַחַן׃ חֵן אֵיךְ אֶמְצָא בְּתַחַן׃ טוֹב
לְקוֹרְאֶיךָ בְּנֶפֶשׁ רַהַב׃ טְרַחָם שׁוֹא וּלְכַלְכֵּל יַהַב׃ יְקַר

dauernden Noth tappen wir umher, wie Blinde an der Wand. Deine heilige Stadt liegt zerstört und verwüstet; ein Schilfrohr aber erhieltest Du und ließest es Wurzel schlagen, Deine Widersacher steigen wie die Cypresse empor, Deine Hasser erheben das Haupt. Die Nation hingegen, die das Haupt gewesen[1]), ließest Du schwächen und zum Schweife machen, wer früher sich vor ihr gefürchtet, bewirft sie jetzt mit Staub; Du machtest sie kahl und verbittertest ihr den Kelch, den sie unter bitteren Thränen leeren muß. So sind die Nachkommen der drei erwählten Stammväter verbannt von Allen, die sie umgeben. — O erhöre uns, denn ausgetrocknet ist unsere Kehle, hilf uns und säume nicht! Wie lange soll das verheißene Glück noch verzögert werden? laß es baldigst kommen! Mache uns rein wie glänzende Wolle, laß unseren Morgenstern aufgehen! der Du die Sterne und Planeten führest, verwandle unsere Drangsale in Freuden, bringe schnell herbei das aufbewahrte Heil, daß alle Leiden vergessen werden! Die Sünde brachte uns die Leiden, das Straucheln und die Verminderung; Du, unser Richter, nimm unsere Besserung an! wir gestehen, daß wir thöricht waren und gesündigt haben. —

Selichoth für den fünften Tag.

21. אין מי Niemand betet mit rechter Andacht, der Beste gleicht dem Dornbusch; nirgends ist einer zu finden, der für die Zermalmten zu flehen vermag. Die vollkommenen, reinen Männer sind dahin, die Frommen sind hinweg, verachtet die Gerechte; so wird das arme Zeitalter in seiner Schuld ergriffen und keiner wagt's, für es zu sprechen. Durch unsere zunehmenden Sünden haben wir des Zornes Gluth angefacht und sie verzehrte Jene, welche einst wie vertraute Hausgenossen sich für uns verwandten; wie haben nun noch Kraft, jung wie alt, um dem allheiligen Gotte unsere Bekenntnisse und Bitten zu ordnen? — Ich bebe und zage, für diese Gemeinde vor dem Allerforschenden zu flehen, da ich arm bin an Gutthaten und reich an Fehlern; wie könnt' ich da Gunst mit meinem Gebete finden? Allgütiger, vergib Du die Sünde der Dich mit ganzem Herzen Anrufenden und gewähre ihren

---

[1]) Nach V. M. 28, 13.

חַסְדְּךָ עָלַי יְרַהֵב. יַעַן קוֹלִי לְהַאֲזִין בְּאַהַב: כְּהָגוּן מִדּוֹת וּבִתְפִלָּה שָׁלֵם. כְּזָקֵן וְרָגִיל וְלֹא כְגֹלֶם. לְהָשִׁיב נֶגְדְּךָ דִּבְאֵי מִלְּהַכְלִים. לְרַחֲמֶיךָ זָכְרָה לְרָוְחָתִי מִלְּהִתְעַלֵּם: מְרֻבִּים צָרְכֵינוּ וְאֵין לְהֵאָמֵר. מִקֹּצֶר רוּחַ וּמֵרֹב מֶמֶר. נֶגְדְּךָ הַכֹּל יוֹצֵר חֹמֶר. נוֹהֵג וְרוֹעֶה צֵל וְשׁוֹמֵר: שֻׁדַּדְנוּ כְּתֹרֶן הַר בְּדוּדֵנוּ. סְחִי וּמָאוֹס הוּשַׂם כְּבוֹדֵנוּ. עֻנֵּנוּ וּתְנֵנוּ מִחְיָה בְּשִׁעְבּוּדֵנוּ. עוֹד לְמִגִּנָּךְ בַּקֵּשׁ אֲבוֹדֵינוּ: פְּקֻדַּת נִגְעֵי תוֹכְחוֹתֶיךָ שְׁבוּטִים. פְּזוּרִים פְּרוּדִים וּכְגוֹיִם עֲבוּדִים. צְפֻנִים בְּסֻכְּךָ מֵרִיב וּשְׁפָטִים. צְפִיַּת תִּפְאַרְתְּךָ לָמוֹ מַבָּטִים: קוֹל כֹּחֲךָ לַהַב חוֹצֵב. קֶצֶב טוֹב וְחִלּוּפוֹ קוֹצֵב. רֵעֶיךָ דּוֹפְקִים בְּקוֹל עֶצֶב. רְצוֹת נִדְבָתָם וּבְקִרְבָּם הִתְיַצֵּב: שׁוֹקְדִים בְּצוֹם לִבָּם לְהַכְנִיעַ. שְׁאוֹנָם מִזַּעַם כַּחֲדָרֶיךָ תַּצְנִיעַ. תּוֹבְעִים בְּלַחַשׁ שָׂפָה לְהָנִיעַ. תַּאֲוָתָם אַל נָא תַּמְנִיעַ: שִׁמְךָ אֱלֹהִים חַיִּים מִתְפָּאֵר. לְחַיִּים טוֹבִים מִמְּךָ נִשְׁאָר. מְקוֹר חַיִּים עִמְּךָ מִתְבָּאֵר. הַבִּיטָה וַעֲנֵנוּ וְעֵינֵינוּ הָאֵר: אל מלך יושב וכו׳ עד לכל קוראיך.

כִּי עִמְּךָ מְקוֹר חַיִּים. בְּאוֹרְךָ נִרְאֶה אוֹר: כִּי עִם יְיָ הַחֶסֶד וְהַרְבֵּה עִמּוֹ פְדוּת: פְּדֵה אֱלֹהִים אֶת יִשְׂרָאֵל מִכֹּל צָרוֹתָיו: וְהוּא יִפְדֶּה אֶת יִשְׂרָאֵל מִכֹּל עֲוֹנוֹתָיו: כִּי פָדָה יְיָ אֶת יַעֲקֹב. וּגְאָלוֹ מִיַּד חָזָק מִמֶּנּוּ: מִקְוֵה יִשְׂרָאֵל מוֹשִׁיעוֹ בְּעֵת צָרָה. לָמָּה תִהְיֶה כְּגֵר בָּאָרֶץ וּכְאֹרֵחַ נָטָה לָלוּן: לָמָה אֱלֹהִים זָנַחְתָּ לָנֶצַח. יֶעְשַׁן אַפְּךָ בְּצֹאן מַרְעִיתֶךָ: ליי הישועה וכו׳ עד ועל עמך.

כב אלהינו ואלהי אבותינו. ע״ס א״ב כפול ובסוף חתום כפול שמעון בר יצחק חזק.

אָרְכוּ הַיָּמִים וְדִבַּר הָזוֹן. אַרְמוֹן נֻטַּשׁ וְחָדַל פְּרָזוֹן. בְּקִוּוּי מַרְפֵּא בְּעָתָּה וְרָזוֹן. בִּטְחָה וְהַשְׁקֵט לִמְנוּסָה

Bedarf! Laß Deine große Gnade über mich walten, indem Du meine Stimme liebevoll erhörest! Achte mich gleich einem tugendhaften, gebetskundigen, bejahrten und erfahrenen Mann, damit ich mit meinem gebrochenen Herzen nicht wie ein Unwürdiger beschämt da stehe; Deiner Barmherzigkeit eingedenk entziehe Dich meiner Rettung nicht! Viel sind unsere Bedürfnisse, wir können sie wegen Kürze des Athems und großer Bedrängniß nicht alle aussprechen; doch Du, unser Bildner, kennst sie alle, Du, unser Führer und Hirte, Schutz und Schirmer! Als ein kleiner Rest stehen wir vereinzelt da, wie eine Stange auf Bergesspitze, und unsere Herrlichkeit wurde zum Abscheu und zur Verachtung; o erhöre uns, versorge uns in unserer Dienstbarkeit und nimm unsere Verlorenen wieder auf in Deine Zahl! Die von Deinen Strafgerichten Heimgesuchten und Gezüchtigten, die zerstreuet und zertrennt und den Völkern zinsbar sind, o schütze sie in Deiner Obhut vor jedem Streit und laß sie Deine Herrlichkeit schauen! Du, dessen mächtige Stimme Flammen spaltet, der Du Glück und Unglück bestimmest, siehe, Deine Freunde klopfen an mit wehmüthiger Stimme, nimm ihre Hingebung wohlgefällig auf und stelle Dich ihnen zur Hilfe! Sie demüthigen ihr Herz mit anhaltendem Fasten, o schütze ihre Menge vor Strafe; sie fordern von Dir mit leisem Gebete, o versage ihre Wünsche nicht! Hochgepriesen ist Dein Name, lebendiger Gott! erhalte uns zum glücklichen Leben; bei Dir ist die Quelle des Lebens, schaue und erhöre uns, erleuchte unsere Augen! —

כי עמך Bei Dir ist die Quelle des Lebens, in Deinem Lichte schauen wir Licht. Bei dem Ewigen ist die Gnade und der Erlösung viel bei ihm; er wird Israel von allen seinen Sünden erlösen. Der Ewige befreiet Israel, erlöst es von mächtiger Hand. Hoffnung Israels, sein Helfer in der Zeit der Noth, warum stellest Du Dich wie ein Fremdling im Lande, wie ein Wanderer, der nur über Nacht einkehrt? Warum, o Gott, verwirfst Du uns noch immer, warum entglimmt Dein Zorn gegen die Heerde Deiner Weide! —

22. ארכו הימים Lange bleibt das Trostwort der Weissagung aus, lange schon liegt der Tempel danieder und ist die Stadt verlassen; statt gehoffter Linderung trifft uns Schrecken und

וְחִפָּזוֹן: גְּאֻלָּה נֶאֱחֶרֶת וְתוֹחֶלֶת מְמֻשָּׁכָה. גּוֹלָה
וְסוּרָה קְדוֹרַנִּית וַחֲשֵׁכָה. דִּמְעָתָהּ מְצוּיָה בִּלְחָיָהּ
לְמַשְׁכָּה. דְּרוּסָה בְּעוּטָה נְגוּחָה נְשׁוּכָה: הוּבָאָה
בַחֹשֶׁךְ וְיוֹשֶׁבֶת דּוֹמָם. הוֹמֶה לִבָּהּ וּבְקִרְבָּהּ יִשְׁתּוֹמָם.
וְעֵינֶיהָ מְיַחֲלוֹת לַיְלָה וְיוֹמָם. וְעָצוּר בְּעַצְמוֹתֶיהָ
כְּגַחֶלֶת לַחֲמֹם: זְמַנֵּי קִצֶּיהָ מְאֹד נֶחְתָּמוּ. זְהֻרוֹת
נְהָרָהּ בְּעֶבְרָה נֶעְתָּמוּ. חָבְאוּ נִדָּחֶיהָ וּבְמַסְגֵּר
נִסְתָּמוּ. חַטָּאֶיהָ הִשִּׂיגוּהָ כִּי נִכְתָּמוּ: טִפְלֵי שֶׁקֶר
יִשְׁלָיוּ בְשֶׁקֶט. טִירוֹתָם בְּטוּחוֹת כְּבַעַל שִׁמְרֵי פֶקֶט.
יַעֲצִיבוּ רַעְיָתֶךָ בְּרֹגֶז לְמַקֵּט. יְגוֹזְזוּהָ כְּרָחֵל גּוֹזְזֶיהָ
לְלַקֵּט: כָּשַׁל כֹּחָהּ מִכֹּבֶד סֵבֶל. כִּנּוֹרָהּ לְבֶכִי וְעוּגָבָהּ
לְאֵבֶל. לְנֶגְדָּהּ כְּלִמָּתָהּ מְצָרֶיהָ לְהִתְנַבֵּל. לֵאמֹר
נוֹאַשְׁתֶּם לָצֵאת מִבָּבֶל: מָאוֹס נִמְאַסְתֶּם בַּגּוֹיִם
לְנִדָּח. מְנוּסְכֶם אָבַד וּבִיקוּד מֻקְדָּח. נוֹתַרְתֶּם כַּנֵּס
וְכִצְבִי מֻדָּח. נִהְיָה יְקָרְכֶם כְּאֹפֶל מְנֻדָּח: סַלְעֵנוּ
וּמְצוּדָתֵנוּ וּבְשִׁמְךָ נָרוּץ. סָבוּל עָלֶיךָ כְּלַיִן חָרוּץ.
עֲנוּשִׁים וּמֻכִּים כְּפֶרֶץ פָּרוּץ. עֲבוּר מְהֵמִירְךָ בְּחֹמֶר
קָרוּץ: פְּנֵה לְהָחִישׁ אֱיָלוּתִי לְעֶזְרָתִי. פֶּן יֹאמַר הָאוֹיֵב
יְכָלְתִּי. צוּר הֲקִימֵנִי כִּי נָפַלְתִּי. צְדָקָה עֲשֵׂה כִּי כִמְעַט
כָּלִיתִי: קוּמָה וְהִנָּשֵׂא בְּעַבְרוֹת צוֹרְרִים. קָרֵב יוֹם
גְּאֻלַּת אֲסוּרִים. רְפָא מַחַץ מַכַּת שְׁבוּרִים. רַבָּה
אֱמוּנָתְךָ חֲדָשִׁים לַבְּקָרִים: שׁוּר בְּעַמְּךָ לְהוֹסִיף
אָמְצוֹ. שְׁקוֹד לְטַהֲרוֹ וּלְנַקּוֹתוֹ מִשִּׁמְצוֹ. תִּשְׁמוֹר עֶדְרְךָ
כְּרֹעֶה לְרִבְצוֹ. תַּשְׁמִיעַ מְזָרֵה יִשְׂרָאֵל לְקַבְּצוֹ: שֶׁנֶן

Elend, statt Ruhe und Sicherheit eilige Flucht. Die Erlösung säumt, die Hoffnung zieht sich in die Länge! Verbannt ist die Nation und verjagt, verfinstert und betrübt, ihre Wange immerfort benetzt mit ihren Thränen; gedrückt ist sie und getreten, gestoßen und gequält. Stumm und einsam sitzt sie im Finstern mit wehem Herzen und wundem Innern, hoffend Tag und Nacht, und wie Feuer brennt's in ihren Knochen. Das Endziel ist verschlossen, ihr Lichtstrahl verdunkelt im Grimm, ihre Verstoßenen sitzen im Kerker gefangen; ach, ihre Sündenschuld hat sie erreicht! — Lügendichter, in ihren festen Schlössern sicher auf ihre Hefen ruhend, kränken Deine Holden mit Zank und Hader und scheeren sie, wie man von Schaafen die Wolle scheert. Ihre Kraft unterliegt den schweren Lasten, ihre Cyther tönet Klage, ihre Flöte Trauerlied, immerfort müssen sie die Beschimpfung und Schmähung des Feindes hören, welcher spricht: „Ihr braucht nicht auf Befreiung von den Fesseln zu hoffen! ihr seid als Verachtete unter die Völker gestoßen, euere Zuflucht ist verschwunden, wie vom Brande verzehrt; wie ein vereinzelnter Stock, wie ein verscheuchter Hirsch steht ihr da, euere Herrlichkeit ist finstere Einöde geworden!" — O unser Fels, unsere Veste! zu Deinem Namen halten wir, Deinetwegen ertragen wir die verderblichen Uebel; wir werden gepeinigt, geschlagen und gebrochen, weil wir Dich nicht für Thongebilde vertauschen wollen. Wende Dich, unsere Stärke! eilends zu unserer Hilfe, daß der Feind nicht sage: „Ich habe ihn bezwungen!" richte uns auf von unserem Falle, verfahre mildthätig, sonst unterliegen wir ganz. Auf, erhebe Dich, ob der Dränger Wuth, führe den Gefangenen den Tag ihrer Erlösung herbei, heile die Wunden der Geschlagenen, Du, dessen große Treue sich jeden Morgen erneuert! Schaue auf Dein Volk und stärke es, säubere und reinige es von seinen Flecken; bewahre Deine Heerde auf sicherer Weide, wie Du einst gesprochen: „Der Israel zerstreute, wird es wieder sammeln".[1]) Schärfe Dein blitzendes Schwert mit Deinem

[1]) Jirm. 31, 10.

בְּרַק חֶרֶב בְּזַעְמֶךָ· שְׁלַח חִצֶּיךָ וְתָהֵם מְזַעֲימֶיךָ· מֵרֹאשׁ
פַּרְעוֹת אוֹיֵב בְּהִנָּקְמֶךָ· מִמַּה שֶׁעָשׂוּ בַּחֲלָלֵי עַמֶּךָ:
עֲבוּר נִקְמָתְךָ גּוֹיִם הַרְנִינוּ· עֶלְיוֹת וְתַחְתִּיּוֹת הָרִיעוּ
וְרַנְּנוּ· וְהַר וָגֶבַע וְאִילָנוֹת יְרַנֵּנוּ· וְגַם יוֹשְׁבֵי סֶלַע יָרֹנּוּ:
נְקוֹם הַדָּם וּנְקוֹם הֶחָמָס· נִמְסַר לַצָּרִים לְהַגִּידָם
נִבְמָס· בְּכוֹס עָמוֹק וְרָחָב לְהַעֲמֵם· בִּשְׂחוֹק וָלַעַג
כֹּחָם יִמַּס: רִאשׁוֹנָה תְּשַׁלֵּם מִשְׁנֶה עֲוֹנוֹתֵיהֶם· רְאֵה
שֶׁחִלְּלוּ אַרְצְךָ בְּשְׁחִיתוּתֵיהֶם· יֵבוֹשׁוּ זֵדִים בְּשֶׁקֶר
עִוְּתוּתֵיהֶם· יִפָּקְדוּ מֵרֹב יָמִים בְּחַטֹּאתֵיהֶם: צְרַפְנוּ
כַּכֶּסֶף בְּמוּעָקָה לְגוֹלָה· צַמְתֵּנוּ וְנוֹאַשְׁנוּ לְכַלּוֹת
בְּגוֹלָה· חָלִילָה לְנַפֵּץ יַד עַם סְגֻלָּה· חֵפֶץ פְּרוּטָה מַכִּים
אָזְלָה: קַנָּא לְשִׁמְךָ וּלְקָדְשָׁתְךָ חָס· קָרְבֵנוּ אֵלֶיךָ
וּבְצִלְּךָ נַחַס· הֲוֵה אֵין מַפְגִּיעַ עָלֵינוּ לְהָחֵס· חִלּוּתְךָ
כְּמשֶׁה אַהֲרֹן וּפִינְחָס: זְכוֹר חֶסֶד בְּרִית קְדוּמִים·
זַעֲקָתֵנוּ קְשׁוֹב מִשְּׁמֵי מְרוֹמִים· קַיֵּם לְעַמְּךָ בְּרִית
שְׁלוֹמִים· אֵל מֶלֶךְ יוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא רַחֲמִים: אל מלך יושב וכו'.

בְּקָרְאֵנוּ עֲנֵנוּ אֱלֹהֵי צִדְקֵנוּ. בַּצָּר הִרְחַבְתָּ לָּנוּ. חָנֵּנוּ וּשְׁמַע תְּפִלָּתֵנוּ: אֲדֹנָי שִׁמְעָה בְקוֹלֵנוּ. תִּהְיֶינָה אָזְנֶיךָ קַשֻּׁבוֹת לְקוֹל תַּחֲנוּנֵינוּ: שְׁמַע קוֹל תַּחֲנוּנֵינוּ בְּשַׁוְּעֵנוּ אֵלֶיךָ. בְּנָשְׂאֵנוּ יָדֵינוּ אֶל דְּבִיר קָדְשֶׁךָ: שְׁמַע יְיָ וְחָנֵּנוּ יְיָ הֱיֵה עֹזֵר לָנוּ: שְׁמַע יְיָ קוֹלֵנוּ נִקְרָא. חָנֵּנוּ וַעֲנֵנוּ: וְעַתָּה שְׁמַע אֱלֹהֵינוּ אֶל תְּפִלַּת עֲבָדֶיךָ וְאֶל תַּחֲנוּנֵינוּ וְהָאֵר פָּנֶיךָ עַל מִקְדָּשְׁךָ הַשָּׁמֵם לְמַעַן אֲדֹנָי: ליי הישועה וכו'.

כג אלהינו ואלהי אבותינו. ע״ס א״ב כפול וכל הבתים סד׳ ד׳ אבנים.

אֱזוֹן תַּחַן וְהַסְכֵּת עֲתִירָה· אַף הָפֵר וְשַׁכֵּךְ עֶבְרָה·
בָּאֵי לְחַלּוֹתְךָ בְּנֶפֶשׁ מָרָה· בְּשִׁמְךָ הַגָּדוֹל יִמְצְאוּ
עֶזְרָה: גַּעֲיַת נֶאֱנָחִים עֱנוּתָם חֲוֵה· גְּחִינַת קוֹמָתָם לֹא
תִבְזֶה· דְּרוֹשׁ עֶלְבּוֹנָם מִצָּר בּוֹזֶה· דּוֹרֵךְ גַּת וְנִצְחָם

Zorne, sende Deine Pfeile aus und verwirre Deine Lästerer, entblöße den Scheitel Deiner Feinde und räche, was sie Deinem Volke gethan! Ob Deiner Rache werden Völker singen, die Höhen und Tiefen frohlocken, Berge, Hügel und Bäume werden jubeln und die Bewohner der Felsenklüfte jauchzen. Räche das Blut, räche den Raub der Schätze, welche verrätherisch in Feindes Hände geriethen; gib auch ihnen den weiten Kelch des Leids zu trinken, daß auch sie kraftlos zum Gespötte werden. Bestrafe ihre doppelten Sünden, denn siehe, sie haben Dein Land durch ihre Zerstörungen entweihet! die in ihrer Falschheit und Verkehrtheit gefrevelt, mögen zu Schanden, ihre Laster von langer Zeit geahndet werden. — Wie Silber wurden wir geläutert, mit Leiden überschüttet, bedrängt und verachtet, um im Exil dahin zu schwinden; die Macht des erkorenen Volkes ist entehrt und gebrochen, all ihr Vermögen ist dahin. Eifere für Deinen Namen, thue es um Deiner Heiligkeit willen, und führe uns näher zu Dir, daß wir in Deinem Schatten geborgen sind! Siehe, Niemand bittet für uns, Niemand nimmt sich unserer an und flehet zu Dir, wie einst Mosche, Aaron und Pinchas. So gedenke Du Deines Liebesbundes mit den Frühern und vernimm unser Flehen aus Deinen Himmelshöhen; bestätige Deinem Volke den Bund des Friedens, Allmächtiger! König! der Du auf dem Throne der Barmherzigkeit sitzest! —

בקראני עננו So wir rufen, erhöre uns, Gott unseres Heils! schaffe uns Raum in der Bedrängniß! Sei uns gnädig und höre unser Gebet! Herr, höre unsere Stimme, Dein Ohr merke auf unser lautes Flehen! Höre die Stimme unseres Flehens, wenn wir zu Dir rufen, wenn wir unsere Hände erheben zu Deinem heiligen Palaste! Höre, Gott, und sei uns gnädig! Gott, sei unser Beistand! Höre, Gott! wir rufen laut; sei uns gnädig und antworte uns! Erhöre nun, unser Gott, Deiner Knechte Gebet und Flehen, und laß Dein Antlitz über Dein zerstörtes Heiligthum leuchten, Deinethalben, Herr!

23. אזן תחן Vernimm die Bitte, erhöre das Flehen, wende ab den Zorn und stille den Grimm! Die mit betrübtem Gemüthe zu Dir beten, laß in Deinem großen Namen Hilfe finden! Das Wimmern der Seufzenden, ihr Elend schaue, ihr gebeugtes Haupt beachte; fordern ihre Schmach von dem schmähenden Dränger, der ihre Kelter tritt und ihren Lebenssaft

יֶזֶה: הֲלֹא אַתָּה הָיִיתָ וְהִנְּךָ · הָיָה תִהְיֶה בַּהֲדַר גְאוֹנֶךָ · וְנַמְתָּ יִכּוֹן זֶרַע אֱמוּנֶיךָ · וְהִנָּם כָּלִים מִתִּגְרַת חֲרוֹנֶךָ: זָעֲמוּ בְּעִוּוּיִם וּמִמְּאֹוָּיִם נִסָּחוּ · זֹרוּ בָּאֲפָסִים וְלֹא נָחוּ · חֶבְלָה רוּחָם וְלֶעָפָר שָׁחוּ · חָרְשׁוּ חֲרָשִׁים וּמַעֲנִית הִמְתִּיחוּ: טָבְעוּ בַּבֹּץ וְאֵין פּוֹצֶה · טוֹרְפֵיהֶם שָׁלוּ מִקָּצֶה לְקָצֶה · יוֹם יוֹם לוֹחֲמָם מְנַצֵּחַ · יַד פּוֹרְשִׂים מִלַּחַץ לְיֵצֵא: כָּלוּ חַיֵּיהֶם בְּיָגוֹן וַאֲנָחָה · כָּשֵׁל רַבָּה וְעָרְבָה שִׂמְחָה · לְיֶשַׁע חוֹכִים וְהִנֵּה צְוָחָה · לְבִטּוּם קָמִים וְכָרוּ שׁוּחָה: מַעֲרִימִים סוֹד מִמְּךָ לְהַדִּיחָם · מַכְבִּידִים עֹל לְהַכְשִׁיל כֹּחָם · נֶאֱקִים אֵלֶיךָ בְּהִתְעַטֵּף רוּחָם · נַחַת לִמְצוֹא מִכֹּבֶד טָרְחָם: שִׂיחַ צוֹעֲקִים בְּמַעֲמָד צָפוּף · סְלִיחָה מְבַקְשִׁים בְּקָדְקֹד כָּפוּף · עוֹשְׁקֵיהֶם יַקְנִיאוּם וּנְתָנוּם לְשִׁסּוּף · עִוְעִים יִמְסָכוּ וַיִּהְיוּ לְסִפּוּף: פְּדֵה דְבֵקֶיךָ מֵחֶרֶץ וְכִלּוּי · פַּלְּטֵם מִצּוֹרֵר וּתְנֵם לְעִלּוּי · צַוֵּה יְשׁוּעוֹת מְשַׁחֲרֶיךָ בְּחִלּוּי · צוּר עוֹלָמִים הוֹשִׁיעֵנוּ בְּגָלוּי: קַנּוֹא וְנוֹקֵם קַנֵּא לְשִׁמְךָ · קַצֵּץ סִמְלוֹנִים מְצַוְּאַר עַמֶּךָ · רְאֵה עֲמָלֵנוּ וְשׁוּב מִזַּעְמֶךָ · רִיבָה רִיבֵנוּ לְמַעַן חַסְדֶּךָ: שְׁכִינָתְךָ הָשֵׁב לְהֵיךְ אַרְמוֹנִי · שַׁאֲנַן הוֹשֵׁב לְוִיִּי וְכֹהֲנַי · תַּטֶּה אָזְנְךָ לְקוֹל תַּחֲנוּנַי · תִּרְצֵנִי בְּקָרְאִי יְיָ ׀ יְיָ: אל מלך יושב וכו׳.

טוֹב יְיָ לַכֹּל וְרַחֲמָיו עַל כָּל־מַעֲשָׂיו: טוֹב יְיָ לְקֹוָו לְנֶפֶשׁ תִּדְרְשֶׁנּוּ: טוֹב יְיָ לְמָעוֹז בְּיוֹם צָרָה וְיֹדֵעַ חֹסֵי בוֹ: כִּי טוֹב יְיָ לְעוֹלָם חַסְדּוֹ וְעַד דֹּר וָדֹר אֱמוּנָתוֹ: טוֹב לַחֲסוֹת בַּיְיָ מִבְּטֹחַ בָּאָדָם: טוֹב לַחֲסוֹת בַּיְיָ מִבְּטֹחַ בִּנְדִיבִים: טוֹב וְיָשָׁר יְיָ עַל כֵּן יוֹרֶה חַטָּאִים בַּדָּרֶךְ: טוֹב וְיָחִיל וְדוּמָם לִתְשׁוּעַת יְיָ: הוֹשִׁיעֵנוּ אֱלֹהִים כִּי בָאוּ מַיִם עַד נָפֶשׁ: הוֹשַׁע יְיָ אֶת־עַמְּךָ אֵת שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל:

verspritzt! Siehe, der Du warst, bist Du noch und bleibst ewig in Deiner hohen Majestät! Du verhießest, daß die Nachkommenschaft Deiner Getreuen fortbestehen soll; — dennoch schwindet sie nun vor der Strenge Deines Zornes dahin. Ihrer Vergehen wegen zürntest Du ihnen und rissest sie weg vom Orte ihrer Lust! In die Ferne zerstreut, ruhelos und getrübten Geistes sind sie zur Erde gebeugt und die Pflüger pflügen über sie und ziehen lang die Furchen. Sie sind in den Schlamm versunken und Niemand rettet, während ihre Verderber alle friedlich leben; ihre Gegner necken sich immerfort mit ihnen und vergebens suchen sie der Drangsal zu entkommen. In Kummer und Unmuth schwindet ihr Leben, das große Unglück trübt jede Freude, der Jammer verkümmert ihnen jede Hoffnung. Gegner ermüden sie und graben ihnen die Grube, schmieden heimlich Ränke, um sie von Dir abwendig zu machen, machen schwer das Joch, um sie zu entkräften. Und sie, sie schreien zu Dir mit schmachtendem Geiste, um Ruhe zu finden von ihren schweren Leiden, beten zu Dir in gedrängter Versammlung und bitten gesenkten Hauptes um Verzeihung; denn ihre Bedrücker haben sie gekränkt und zerrissen und zum Wahnsinn gebracht, wie eine Thürschwelle wurden sie getreten. O befreie Deine Anhänger von der gänzlichen Vernichtung, rette sie vom Feinde und erhebe sie wieder, sende Hilfe denen, die Dich flehentlich suchen; ewiger Fels, hilf Du uns öffentlich! Eiferer und Rächer, eifere für Deinen Namen! Zerschneide die Jochriemen vom Halse Deines Volkes; sieh' unser Elend, laß ab von Deinem Zorne, streite für unsere Sache, nur Deiner Gnade willen! Laß Deine Majestät wieder im Innersten meines Tempels residiren, laß meine Leviten und Priester dort wieder ruhig wohnen! neige Dein Ohr zu der Stimme meines Flehens und willfahre, wenn ich rufe, Ewiger, mein Gott!

טוב יי לכל Allen ist der Ewige wohlthätig, erbarmt sich seiner Werke aller. Gütig ist Gott den auf ihn Hoffenden, der Seele die ihn sucht. Gütig ist Gott, Zuflucht am Tage der Noth; er kennet, die auf ihn vertrauen. Ja gütig ist der Ewige, ewig seine Gnade, seine Treue für und für. Besser ist's, dem Ewigen vertrauen, als auf Menschen sich verlassen; besser, dem Ewigen vertrauen, als auf Fürsten sich verlassen. Gütig ist der Ewige und gerade, zeigt Irrenden die rechte Bahn. Wohl dem, der geduldig auf des Ewigen Hilfe wartet! Hilf uns, o Gott! denn das Wasser dringt an's Leben. Hilf, Ewiger, Deinem Volke, dem Ueberreste Israels! Hilf

הוֹשִׁיעָה אֶת עַמֶּךָ וּבָרֵךְ אֶת נַחֲלָתֶךָ וּרְעֵם וְנַשְּׂאֵם עַד הָעוֹלָם: הוֹשִׁיעָה יְיָ כִּי גָמַר חָסִיד כִּי פַסּוּ אֱמוּנִים מִבְּנֵי אָדָם: עָזְרֵנוּ אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ עַל דְּבַר כְּבוֹד שְׁמֶךָ וְהַצִּילֵנוּ וְכַפֵּר עַל חַטֹּאתֵינוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ: ליי הישועה וכו׳.

כד פזמון. סהט״ח אמתי חתום כראשי החרוזים.

יְיָ יְיָ אֵל רַחוּם וְחַנּוּן. אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב חֶסֶד וֶאֱמֶת. נֹצֵר חֶסֶד לָאֲלָפִים. נֹשֵׂא עָוֹן וָפֶשַׁע וְחַטָּאָה וְנַקֵּה. וְסָלַחְתָּ לַעֲוֹנֵנוּ וּלְחַטָּאתֵנוּ וּנְחַלְתָּנוּ: אֶזְכְּרָה אֱלֹהִים וְאֶהֱמָיָה. בִּרְאוֹתִי כָּל־עִיר עַל תִּלָּהּ בְּנוּיָה. וְעִיר הָאֱלֹהִים מֻשְׁפֶּלֶת עַד שְׁאוֹל תַּחְתִּיָּה. וּבְכָל זֹאת אָנוּ לְיָהּ וְעֵינֵינוּ לְיָהּ: מִדַּת הָרַחֲמִים עָלֵינוּ הִתְגַּלְגְּלִי. וְלִפְנֵי קוֹנֵךְ תְּחִנָּתֵנוּ הַפִּילִי. וּבְעַד עַמֵּךְ רַחֲמִים שַׁאֲלִי. כִּי כָל לֵבָב דַּוָּי וְכָל רֹאשׁ לָחֳלִי: תָּמַכְתִּי יְתֵדוֹתַי בִּשְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה תֵּיבוֹת. וּבְשַׁעֲרֵי דְמָעוֹת כִּי לֹא נִשְׁלָבוֹת. לָכֵן שָׁפַכְתִּי שִׂיחַ פְּנֵי בוֹחֵן לִבּוֹת. בָּטוּחַ אֲנִי בְּאֵלֶּה וּבִזְכוּת שְׁלֹשֶׁת אָבוֹת: יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ. שׁוֹמֵעַ קוֹל בְּכִיּוֹת. שֶׁתָּשִׂים דִּמְעָתֵנוּ בְּנֹאדְךָ לִהְיוֹת. וְתַצִּילֵנוּ מִכָּל גְּזֵרוֹת אַכְזָרִיּוֹת. כִּי לְךָ לְבַד עֵינֵינוּ תְּלוּיוֹת. וְסָלַחְתָּ לַעֲוֹנֵנוּ וּלְחַטָּאתֵנוּ וּנְחַלְתָּנוּ: א׳ מלך וכו׳.

וְאַתָּה קָדוֹשׁ יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל: וְאַתָּה הוּא וּשְׁנוֹתֶיךָ לֹא יִתָּמּוּ: אַתָּה תָקוּם תְּרַחֵם צִיּוֹן כִּי עֵת לְחֶנְנָהּ כִּי בָא מוֹעֵד: זִבְחֵי אֱלֹהִים רוּחַ נִשְׁבָּרָה לֵב נִשְׁבָּר וְנִדְכֶּה אֱלֹהִים לֹא תִבְזֶה: הֵיטִיבָה בִרְצוֹנְךָ אֶת צִיּוֹן. תִּבְנֶה חוֹמוֹת יְרוּשָׁלָיִם: אָז תַּחְפֹּץ זִבְחֵי צֶדֶק עוֹלָה וְכָלִיל. אָז יַעֲלוּ עַל מִזְבַּחֲךָ פָרִים: (וְעַתָּה יְיָ אָבִינוּ אָתָּה. אֲנַחְנוּ הַחֹמֶר וְאַתָּה יֹצְרֵנוּ וּמַעֲשֵׂה יָדְךָ כֻּלָּנוּ: אַתָּה יְיָ לֹא תִכְלָא רַחֲמֶיךָ מִמֶּנּוּ. חַסְדְּךָ וַאֲמִתְּךָ תָּמִיד יִצְּרוּנוּ:) זְכֹר רַחֲמֶיךָ יְיָ וַחֲסָדֶיךָ כִּי מֵעוֹלָם הֵמָּה: זָכְרֵנוּ יְיָ בִּרְצוֹן עַמֶּךָ. פָּקְדֵנוּ בִּישׁוּעָתֶךָ: זְכֹר עֲדָתְךָ קָנִיתָ קֶּדֶם גָּאַלְתָּ שֵׁבֶט נַחֲלָתֶךָ הַר צִיּוֹן זֶה שָׁכַנְתָּ בּוֹ: זְכֹר יְיָ חִבַּת יְרוּשָׁלָיִם אַהֲבַת צִיּוֹן אַל תִּשְׁכַּח לָנֶצַח: זְכֹר יְיָ לִבְנֵי אֱדוֹם אֵת יוֹם יְרוּשָׁלָיִם הָאֹמְרִים עָרוּ עָרוּ עַד הַיְסוֹד בָּהּ: זְכֹר לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיִשְׂרָאֵל עֲבָדֶיךָ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ

Deinem Volke, segne Dein Eigenthum, weide und trage sie bis in Ewigkeit! Hilf, o Ewiger! denn die Frommen sind dahin, entschwunden sind die Redlichen den Menschenkindern. Steh' uns bei, Gott unseres Heils, der Verherrlichung Deines Namens willen; rette uns und verzeihe unsere Sünden, Deines Namens willen! —

24. " " Ewiger! Ewiger! der Du allmächtig, barmherzig und gnädig bist, langmüthig und groß an Gnade und Wahrheit, der Du Gnade aufbewahrest dem tausendsten Geschlechte, Missethat, Frevel und Sünde vergibst und rein machest: o vergib unsere Missethat und unsere Sünde und laß uns Dein Eigenthum bleiben! — Wehmuthsvoll wird die Erinnerung mir, o Gott! wenn ich jede Stadt noch fest gebaut, nur die Gottesstadt so tief erniedrigt sehe; — aber unsere Hoffnung ist doch zu Gott, unser Auge doch auf Gott gerichtet. O göttliches Erbarmen, walte über uns! Laß unsere Bitte vor den Schöpfer kommen und erflehe Mitleid für Dein Volk; denn jedes Herz ist gramvoll und jedes Haupt erkrankt. Auf das dreizehnfache Gnadenwort[1]) ist meine Zuversicht gerichtet und auf den Glauben daß Deine Pforten den Thränen nicht verschlossen sind; hierauf und auf die Frömmigkeit der drei Stammväter vertrauend ergieße ich mein Gebet vor Dir, Herzensprüfer! O möge es Dein Wille sein, Erhörer der Weinenden Stimme, stets unserer Thränen eingedenk zu sein und uns vor allen harten Verhängnissen zu schützen; denn nur zu Dir allein sind unsere Augen gerichtet. O vergib unsere Missethat und unsere Sünde und laß uns Dein Eigenthum bleiben! —

ואתה קדוש Du, Allerheiligster, thronst unter Lobgesängen Israels! Du bist, und Deine Jahre enden nie! Du erhebst Dich, erbarmst Dich Zion's, wenn gekommen ist die Zeit, daß Du ihr gnädig bist. Ein göttlich Opfer ist ein zerknirschtes Gemüth; ein zerknirschtes und demüthiges Herz, o Gott, verschmähest Du nicht! Thue Zion wohl in Deiner Huld, erbaue die Mauern Jerusalems! dann werden Opfer der Gerechtigkeit, Brand- und Ganzopfer Dir gefallen, dann wird man Stiere darbringen auf Deinem Altar. Aber jetzt, o Ewiger — doch Du bist unser Vater! wir sind der Thon und Du unser Bildner, Deiner Hände Werk sind wir Alle. Du, o Ewiger, wirst Deine Barmherzigkeit uns nicht entziehen; Deine Liebe und Treue werden uns stets bewahren. Gedenke Deiner Barmherzigkeit, o Ewiger, und Deiner Gnade; denn sie sind von Ewigkeit her. Gedenke, Herr, auch unser, wenn Du Dein Volk begnadigst, suche uns heim mit Deiner Hilfe! Gedenke Deiner Gemeinde, die Du vormals Dir erworben, Deines Erbstammes, den Du befreiet, Zion's Berg, den Du bewohnt! Gedenke, Herr, Deiner Lust an Jerusalem, vergiß nicht Deine Liebe zu Zion! Gedenk' auch, Herr, den Söhnen Edom's den Tag Jerusalem's, als sie da schrieen: „Verheeret! verheeret bis auf den Grund!" Gedenke Deiner Diener, Abraham's, Jizchak's und Israel's, was Du ihnen bei Dir zugeschworen

[1]) Siehe oben S. 3. die Note.

להם כך ותדבר אלהם ארבה את זרעכם ככוכבי השמים. וכל הארץ הזאת אשר אמרתי אתן לזרעכם ונחלו לעלם: זכר לעבדיך לאברהם ליצחק וליעקב. אל תפן אל קשי העם הזה ואל רשעו ואל חטאתו: אל נא תשת עלינו חטאת אשר נואלנו ואשר חטאנו: חטאנו צורנו. סלח לנו יוצרנו:

חינט דער הייטיגע טאג סליחות דער טאג פֿאר ערב ראש השנה,
זא ווירד אנשטאטט אל נא דאז אנדערזייטיגע ארון משפט געזאגט.

כה

ע"ס, א"ב.

אל נא רפא נא תחלואי פריה· בושה וחפרה ואמלל פריה· גאלנה משחת וממכה טריה· עננו כשענית לאברהם אבינו בהר המריה: דגלי עם פדויי בזרוע חשוף· הצל מאנף ואל יהי לשסוף· ותענה קריאתנו ולמעשה ידיך תכסף· עננו כשענית לאבותינו על ים סוף: זכות צור חצבנו היום לנו תגל· חשבנו מאנף ונחנו בישר מעגל· טהר טמאתנו ולמאור תורתך עינינו תגל· עננו כשענית ליהושע בגלגל: יהראה דשן עקוד והצמח תרופה· כלה שוד ושבר סער וסופה· למדנו והחכמנו אמרתך הצרופה· עננו כשענית לשמואל במצפה: מתמם מרהם שרשיו נא אל תקמל· נקנו מכתם ושמץ ולא נאמל· סעדנו ונושעה וארחות חסדיך נגמל· עננו כשענית לאליהו בהר הכרמל: עודדנו בצדק משוי ממים וכפר זדון ומשוגה· פדנו ממהומת מות ואחור בל נסוגה· צוה ישועתנו ובעונותינו לא נתמוגגה· עננו כשענית ליונה במעי הדגה: קדשת איש חסידך זכור ליפת נעלים· רחמיך תעורר כי לקינו בכפלים· שובנו ליראתך ולא נחשף שולים· תעננו כשענית לדוד ושלמה בנו בירושלים: זכור לנו ברית וכו'.

und ihnen zugesagt hast: Ich will euere Nachkommen so viel werden lassen wie die Sterne des Himmels, und dieses ganze Land, wovon ich gesprochen, will ich eueren Nachkommen geben und sie sollen es ewig als Erbgut besitzen. Gedenke Deiner Diener, Abraham's, Jizchaks und Jakob's, kehre Dich nicht an die Hartnäckigkeit, den Frevel und die Sünde dieses Volkes! Rechne es uns doch nicht zum Verbrechen, daß wir thöricht gewesen und gesündigt haben!

25. אל נא O Gott! heile doch die Krankheiten der einer blühenden Rebe verglichenen Nation[1]), die vor Schaam erröthet, ihre Frucht verwelkt zu sehen, befreie sie von den verderblichen, schmerzhaften Wunden; erhöre uns, wie Du unseren Vater Abraham auf dem Berge Moriah erhörtest! — Das einst nach seinen Fahnen ziehende, mit ausgestrecktem Arme erlößte Volk errette vom Zorne und gib es nicht der Vertilgung hin, antworte unserm Rufe, liebe Deiner Hände Werk! Erhöre uns, wie Du unsere Väter am Schilfmeere erhörtest! — Das Verdienst des Felsen, aus dem wir entsprungen (Abraham) laß uns heute genießen, halte uns ab von Fehltritten, und führe uns auf ebener Bahn; reinige uns und öffne unsere Augen im Lichte Deiner Lehre! Erhöre uns, wie Du den Josua zu Gilgal erhörtest! — Schaue, o Gott, die Asche des als Opfer Gebundenen (Jizchak) und laß uns Heil ersproßen! Behüte uns vor Gewalt und Sturz, Sturm und Tosen! Lehre uns Dein lauteres Wort begreifen, erhöre uns, wie Du den Samuel zu Mizpah erhörtest! — Die Schößlinge des von Mutterleib aus Vollkommenen (Jacob) laß nicht verderben, reinige uns von Schmutz und Flecken, daß wir nicht verkommen! Unterstütze uns, daß uns geholfen werde, verfahre mit uns nach Deiner gnädigen Weise; erhöre uns, wie Du den Eliahu auf dem Berge Carmel erhörtest! — Richte uns auf, um des aus dem Wasser Gezogenen willen (Mosche)! Versöhne unsere vorsätzlichen wie unvorsätzlichen Sünden, befreie uns von der Todesangst, laß uns nicht rücklings weichen; befiehl unser Heil, daß wir nicht in unserer Schuld vergehen! Erhöre uns, wie Du den Jona in des Fisches Eingeweiden erhörtest! — Den heiligen Wandel Deines frommen Mannes (Aaron) gedenke Deinem geliebten Volke! Laß Dein Erbarmen rege sein, denn vielfach sind wir geschlagen; laß uns zurück zu Deiner Ehrfurcht kehren, entblöße nicht unsere geheimen Sünden! Erhöre uns, wie Du den David und dessen Sohn Salomo zu Jerusalem erhörtest! —

---

[1]) Ps. 80, 9. 15. Jesaia 32, 12.

אָדוֹן מִשְׁפָּט בְּקָרְבָּךְ · אִתָּנוּ אַל תָּבֹא בְּרִיבָךְ · אָבוֹת זְכוֹר הוֹדִיעוּ טוּבָךְ · אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לָהֶם בָּךְ: בְּךָ וְעַל רַחֲמֶיךָ אוֹחִילָה · בְּפֶשַׁע רַב מְבַקֵּשׁ מְחִילָה · בְּרֹב סְלוֹחַ לְפִי הַגְּדֻלָּה · חָטָא הָעָם הַזֶּה חֲטָאָה גְדוֹלָה: גְּדוֹלָה מִקֶּדֶם וְנָאֲוָה · גְּבוּל קֹדֶשׁ אִוָּה · גּוֹלָה בְּרֶגֶל גַּאֲוָה · כָּל הַיּוֹם דָּוָה: דָּוָה מְעֻנָּה תֶּהֱוֶה · דַּלְתוֹתֶיהָ לֹא תִבְנֶה · דָּחָה מְחֵה וְהַוֵּה · לַעֲוֹן הָעָם הַזֶּה: הַזֶּה וְכָזֶה הֶעֱוִיתָנוּ · הַשְׁכֵּם וְשָׁלוֹחַ לְצַוּוֹתֵנוּ · הִקְשִׁינוּ עֹרֶף בְּחוֹבוֹתֵינוּ · אֲנַחְנוּ וַאֲבוֹתֵינוּ: וַאֲבוֹתֵינוּ מָעֲלוּ לְהַבְזוֹת · וַיַּלְעִיבוּ כְּיוֹשְׁבֵי פְּרָזוֹת · וַאֲנַחְנוּ כְּשׁוֹמְרֵי מְזוּזוֹת · מַה נֹּאמַר אֱלֹהֵינוּ אַחֲרֵי זֹאת: זֹאת מְשׁוּגָתֵנוּ אִתָּנוּ · זֵרִיתָנוּ זְרַזְתָּנוּ יִסַּרְתָּנוּ · זָדוֹן הוֹסַפְנוּ וְחִתַּתָּנוּ · יָדַעְנוּ כִּי חָטָאנוּ: חָטָאנוּ שָׁגִינוּ כְּנִמְהָרִים · חִכִּינוּ יֶשַׁע הֶהָרִים · חַטָּאֵנוּ כְּהַבְטָחַת הוֹרִים · וְזָרַקְתִּי עֲלֵיכֶם מַיִם טְהוֹרִים: טְהוֹרִים קִלְקַלְנוּ לְהָפֵר · טוֹב בְּעַד יְכַפֵּר · טוֹעִים תְּרוּפָה שַׁפֵּר · יָעַץ וּמִי יָפֵר: יָפֵר כַּעַס וְיֶחֱסֶה · יִכְבֹּשׁ עָוֹן וִיכַסֶּה · יִגְבַּהּ בְּמִשְׁפָּט וְיִתְנַשֵּׂא · וְהוּכַן בַּחֶסֶד כִּסֵּא: זכור לנו ברית אבות ח״ו.

סליחות ליום ששי·

אמַן בעגיננט מיט אדון עולם ח״ו בי: על עירך ועל עמך (זייטע 14), דאַן פאַנגט אמַן היער אַן.

כו אלהינו ואלהי אבותינו. ע״ס א״ב כפול ובסוף חתום כפול גרשם בר יהודה.

אֵלֶיךָ נִקְרָא אָיֹם וְנוֹרָא · אַל תַּסְתֵּר פָּנֶיךָ מֵרְאוֹת בְּצָרָה · בְּקוּם עָלֵינוּ בַּעֲלֵי מְאֵרָה · בְּהִוָּסְדָם יַחַד עֵצָה נִבְעָרָה: גּוֹזְרִים עָלֵינוּ אָדוֹן מִלִּקְרָאת · גּוֹאֲלֵנוּ שְׁמוֹ יְיָ צְבָאוֹת · דּוֹדִי צַח וְאָדוֹם דָּגוּל מֵרְבָבוֹת · דְּבָרוֹ לְהַבְזוֹת וְגַם אוֹתוֹ לְהַלְאוֹת: הָעֶצֶב נִבְזֶה לְקַבֵּל אֱלוֹהַּ · הִשְׁתַּחֲווֹת לַסֶּמֶל לְפָנָיו לִפְלוֹחַ · וּלְבִלְתִּי הַקָּדוֹשׁ

אדון משפט Herr, wenn Du Dich zum Gerichte nahest, so verfahre nicht mit uns nach Deiner Strenge; gedenke der Väter, die von der Güte erzählten, die Du ihnen zugeschworen! Auf Dich und Deine Barmherzigkeit hoffen wir und erbitten Vergebung, denn oft haben wir gefrevelt: zeige Dich groß in Deinem vielen Verzeihen, denn schwer gesündigt hat Dein Volk! Groß und herrlich waren wir ehedem in unseren, lieblichen, heiligen Grenzen; jetzt sind wir vom Uebermuth vertrieben und leiden immerfort. O schaue unser Leiden und Bedrängniß und verschmähe uns nicht in unserer Armuth, verlösche und tilge die Missethat Deines Volkes! Wohl hast Du uns oftmals gewarnt, früh Morgens schon uns mahnende Boten gesandt; aber wir beharrten hartnäckig in unserer Schuld, wir und unsere Väter. Unsere Väter verspotteten treulos die aus den Dörfern zu ihnen geschickten Propheten, und wir, wir verachteten unsere Lehrer in den Schulen; was können wir nun nach all diesem noch vor Dir sprechen, Herr? ! — Wir haben uns vergangen, darum hast Du uns zerstreut, herumgeworfen und gezüchtigt; wir häuften unsere Frevel, darum brachtest Du uns in Schrecken. Wir erkennen es, daß wir gesündigt haben! Ja wir haben gesündigt, in Unbesonnenheit gefehlt! Hilfe hoffen wir von Oben; o entsündige uns, wie Du den Vätern zugesichert. „Ich werde Reinigungswasser über euch sprengen!“ Haben wir auch die reinen Lehren verdreht, o so sühne, Allgütiger, die Irrenden! Du selbst hast uns als Heilmittel die Buße angerathen, und Du brichst nicht Dein Wort. So wehre dem Grimm, so schütze uns, unterdrücke und decke die Schuld; zeige Dich hocherhaben bei'm Gerichte und stütze auf Gnade Dein Urtheil! —

Selichoth für den sechsten Tag.

26. אליך נקרא Zu Dir rufen wir, Allgefürchteter! verbirg Dein Antlitz nicht, die Noth anzusehen, wenn die Verderber wider uns aufstehen und schändliche Pläne berathschlagen. Sie verboten uns, Dich, o Herr! anzurufen, Dich, unser Erlöser, dessen Name „Ewiger Zebaoth“ ist, Dich, mein Geliebter, herrlich glänzend, hervorragend über Myriaden; Dein Wort sollten wir verachten und Dich schmähen. Ein verächtliches Gebilde sollten wir als Gottheit annehmen, vor einem Schnitzwerke uns anbetend niederwerfen und nicht mehr heiligen den

הַמַּרְבֶּה לִסְלוֹחַ׃ וְגַם לֹא לִירֹא אָיוֹם אֱלוֹהַּ׃ זֹאת
בְּשָׁמְעִי יֶחֱרַד לִבִּי׃ זֹאת אָשִׁיב תְּשׁוּבָה לִמְרִיבִי׃
חָלִילָה לִּי לְשַׁכְּחִי וּלְעָזְבִי׃ חֲטִבַת אֱלֹהֵי אָבִי׃ טָמֵא
וּמֵת חָדָשׁ הַבָּא מִקָּרוֹב׃ טִבּוֹ מָה אֶצְלִי עֲרַבְתִּי
לַעֲרוֹב׃ יוֹצֵר הַכֹּל אֶחָד לְקוֹרְאָיו בֶּאֱמֶת קָרוֹב׃ יָתוֹם
וְאַלְמָנָה יְעוֹדֵד וְאוֹיְבָיו יִזְרוֹב׃ כְּשָׁמְעָם אֲמָרַי כִּי
נָעֵמוּ׃ כֻּלָּם יַחַד עָלַי חוֹרְקִים שִׁנֵּימוֹ׃ לִשְׁלוֹל וְלָבוֹז
עֲמַלְיָדֵימוֹ׃ לְהַשְׁמִיד וּלְאַבֵּד מִפְתַּח שְׂפָתֵימוֹ׃ מְבִית
תַּעֲנוּגֶיהָ כְּסוּתָהּ וּמְלוֹנָהּ׃ מְגֹרֶשֶׁת עֲדָתְךָ לְכָל רוּחַ
וּפִנָּה׃ נַחֲלָתְךָ נִלְאָה עֲגוּמָה וַעֲגוּנָה׃ נוֹשֵׂאת עֵינֶיהָ
לְעֶזְרָתְךָ הַיְשָׁנָה׃ שָׂמָה פָּנֶיהָ לִתְשׁוּבָה וְלִתְפִלָּה׃
סֵדֶר אֲבוֹתֶיהָ כְּמִקֶּדֶם תְּחִלָּה׃ עֲרֹךְ שָׂפָה בַּצַּר לָהּ
בַּגּוֹלָה׃ עָלֶיךָ מַשְׁלֶכֶת יָהָב לְכַלְכָּלָה׃ פְּנֵה אָדוֹן אֶל
תְּפִלַּת עֲבָדֶיךָ׃ פְּדֵם וְהַצִּילֵם מִכַּף בּוֹגְדֶיךָ׃ צַוֵּה
יְשׁוּעוֹת זֶרַע חֲסִידֶיךָ׃ צֵאת לִרְוָיָה עַם יְדִידֶיךָ׃
קַנֵּא לִכְבוֹד שִׁמְךָ אִם לֹא לְמַעֲנֵימוֹ׃ קֶצֶף גָּדוֹל
קְצוֹף עַל מְעַנֵּימוֹ׃ רְשָׁעִים כִּי אָמְרוּ אַיֵּה אֲדוֹנֵימוֹ׃
רִיבָם יָרִיב יָקוּם לְגוֹנְנֵמוֹ׃ שָׁפְטָה מִשְׁפָּטִי מֵאַנְשֵׁי
חָמָס׃ שֶׁלֹּא יִהְיוּ עוֹד בָּנֶיךָ לְמַסְמָס׃ תְּהִי לָהֶם
לְעֵזֶר וּמָנוֹס׃ תִּסְעוֹד לְבָבָם הַנִּשְׁבָּר וְנָמָס׃ גָּאַלְתָּ
בִּזְרוֹעַ בְּנֵי יַעֲקֹב וְיוֹסֵף׃ גְּאַל שְׁאָר עַמְּךָ וְשֵׁנִית תּוֹסֵף׃
רִיבָה רִיבָם וּגְאָלֵם מִיַּד שׁוֹסֵף׃ רְאֵה כִּי אָזְלַת יָד
וּמְכִים תַּם הַכָּסֶף׃ שׁוּר כִּי אֵין אִישׁ הִשְׁתּוֹמֵם וְאֵין
מַפְגִּיעַ׃ שְׂאֵת בַּעֲדָם רִנָּה בְּךָ לְהַפְגִּיעַ׃ מִדַּת הַדִּין

Verzeihungsvollen, nicht mehr verehren den ehrfurchtbaren Gott. — Mein Herz erbebte, als ich dies hörte und Folgendes antwortete ich meinen Gegnern: „Fern sei es von mir, den hochgelobten Gott meiner Väter zu vergessen und zu verlassen! Welchen Werth kann ein neu hergebrachtes, unreines, todtes Ding für mich haben, daß ich mich darum kümmern sollte? ich erkenne als den Einzigen den Schöpfer des Weltalls an, ihn, der nahe ist Allen, die in Wahrheit ihn anrufen, der Waisen und Wittwen unterstützt und seine Feinde verzehrt.“ — Diese meine treffliche Antwort vernehmend, knirschten sie allesammt die Zähne und Raub und Plünderung beschäftigten ihre Hände, Vertilgen und Vernichten war der Ausspruch ihrer Lippen! — Dem Hause ihrer Wonne entrissen, kleider- und obdachlos, ward Deine Gemeinde nach allen Winden und Ecken vertrieben; ermattet, bekümmert und vereinsamt sitzt Dein Erbe, nur auf Deine von jeher bewährte Hilfe ihre Augen richtend. Sie wendet sich zu Gebet und Buße, wie ihre Väter es von alter Zeit her angeordnet haben; im Leid und Elend das Wort ihrer Lippen Dir vorbringend, stellt sie ihr Anliegen ganz Dir anheim. Wende Dich, Herr, zu dem Gebete Deiner Diener, erlöse und rette sie aus der Hand Deiner Verächter; sende Heil den Nachkommen Deiner Frommen, Befreiung Deinem geliebten Volke! Eifere Deines herrlichen Namens willen, wenn nicht unsertwegen; zürne in großem Zorne unsern Peinigern, den Frevlern, die da sprechen: wo ist ihr Herr? Nimm Dich unserer Sache an, erhebe Dich zu unserm Schutze! Richte unsere Klagesache wider Gewaltthätige, laß Deine Söhne nicht ferner schmachten; sei Du ihnen Beistand und Zuflucht und heile ihr gebrochenes und zerflossenes Herz! Mit Deinem Arme hast Du die Söhne Jakob's und Joseph's erlöst, so erlöse und sammle zum zweitenmale den Rest Deines Volkes ein! streite ihren Streit, rette sie aus des Verderbens Hand; denn dahin geschwunden ist die Macht, unser Wohlstand dahin. Schaue, Niemand ist da, der als Fürbitter auftritt, um für sie die Stimme zu erheben und Dich anzuflehen, nicht Strenge des Gerichts sondern Deine

להרחיק ומדת הרחמים להגיע· מעצב ומרגז להניח ולהרגיע: בצדקתך הצל פלט והושיע· בצדקה מדבר ורב להושיע· רחם תזכור ואל נא תרשיע· רצה והצל וחושה מושיע: יכירו אז וידעו כל באי עולם· יחדו יענו ויאמרו כלם· הלא אין כאלהים בכל העולם· הלא יש בישראל וחזק גואלם: ועתה נודה לך ונספר תהלתך· ודין עלינו לברכך עלי תשועתך· דבר הזה כתוב בספר תהלתך· ליי הישועה על עמך ברכתך: אל מלך יושב וכו' עד לכל קוראיך.

האזינה יי תפלתנו. הקשיבה בקול תחנונינו: הקשיבה לקול שועתנו מלכנו ואלהינו. כי אליך נתפלל: יי בקר תשמע קלנו. בקר נערך לך ונצפה: אליך יי שוענו ובבקר תפלתנו תקדמך: תכון תפלתנו קטרת לפניך. משאת כפינו מנחת ערב: ערב ובקר וצהרים נשיחה ונהמה. וישמע קולנו: ליי הישועה ח"ו.

כן אלהינו ואלהי אבותינו. ע"פ א"ב וחתום בסוף אליה בר שמעיה חזק.

ארכן וקצרן לא יהדל וימנע· בקש בעד נמעד נד ונע· גאון מכעיסים כחמת עוה והנע· דכא נכה היות כקוץ מונע: המצא פוצה מרצה עותר עתר מהפכת· ולפני קונו נפשו ורוחו נשפכת· זכורת ענושים לחיוב לעיוב למהפכת· חבב אחר רוע גזרה כנינוה נהפכת: טיף מטיף כלמות ורק מוסג· יחדו נאלה נמלח הכל סג· כקשת רמיה נהפך אחור נגסג· ללבוט להבוט שה נפשה ונפסג: מגרה נאמנה מראש אמנה חבבה· נבה התנבה כצמח השדה רבבה· סורי נכריה נחשבה כלהבת השבבה· עוברי דרך ארוה למאכלת גבבה: פרי צדקה הדקה

Barmherzigkeit vorwalten zu lassen, damit sie von Schmerz und Kummer zur sanften Ruhe gelangen mögen. So rette Du, befreie und hilf in Deiner Milde, der Du in Gerechtigkeit redest und groß bist im Helfen! gedenke der Huld und verurtheile nicht, sei gnädig, Helfer, und errette uns bald! Dann werden alle Weltbewohner erkennen und einsehen und einstimmig laut bezeugen, daß kein Gott außer Dir in aller Welt, daß nur in Israel der mächtige Erlöser thronet. Und wir, wir danken Dir und verkünden Deinen Ruhm. Ja unsere Pflicht ist es, Dich zu preisen ob Deiner Hilfe, wie es geschrieben steht im Buche Deiner Psalmen (3, 9): „Beim Ewigen ist die Hilfe, darum soll Dein Volk Dich loben!" —

האזינה Höre, Ewiger, unser Gebet, vernimm unseres Flehens Stimme! Vernimm die Stimme unserer Klagen, unser König und Herr! denn zu Dir beten wir. Erhöre, Herr, jeden Morgen unser Rufen, jeden Morgen, wo wir uns zu Dir schicken und harren! Zu Dir, Herr! flehen wir, jeden Morgen tritt unser Gebet vor Dich. Unser Gebet gelte Dir für Weihrauchsduft, die Erhebung unserer Hände wie ein Abendopfer! Abends, Morgens und Mittags flehen und klagen wir, und Er höret unsere Stimme.

27. ארכן וקצרן Niemand, er mag viel oder wenig beten, halte sich zurück, für die Wankenden und Flüchtigen zu flehen, daß Gott den Uebermuth ihrer Beleidiger wie die Städte Chamath, Ivah und Hena [1]) stürze und wie Dorngesträuch wegschaffe! — Lasse Dich finden, Herr, von ihnen, die Dich in andächtigem Gebete erflehen und ihren Geist vor Dir, ihrem Schöpfer, ergießen; die der Strafe, der Verfinsterung und Verkehrung verfielen, o stehe ihnen wieder liebend bei und wende das Uebel ab von ihnen, wie einst von der Stadt Nineveh [2])! Was sollen wir reden? Mit Schmach und Schande wurden wir bedeckt, allesammt verdorben, wie ein trügerischer Bogen hingeworfen, geschlagen und gebeugt, zerhauen und zerspalten. Der bewährte Antheil (Israel), von Anfang her wegen seiner Treue geliebt und wie das Gras der Felder sprossend und wachsend, ward einer wilden Ranke gleich verachtet, den Flammen übergeben, wie Unkraut von allen Vorübergehenden zerrupft. Die Zermalmer und Zertreter zermalmten

---

[1]) Jes. 37, 13. [2]) Jona 3, 19.

מדקה ורפסה· צפוני מצפוני הבעת חביוני חפשה·
קצות כבשה קצינות ומלכות תפשה· רגז לא ידעה
הרדות אפסה: שרש ברוש כחרש גבוה ומצל· תק
ונרתק סמים ובשמים רבצל· אצל על בני לבנה
פצל· לא הקל ורדה במקל ויפצל: יקר נקר נעקר
נפקר ונבזז· החפר עפר בעפר כוז ונבזז· בזוי לזוי
כמעין נובע ונעזז· רהלך חולב חלב וצמר צחר
גזז: שלמים תמימים להולמים ולמשסה יעקב
מדוע· משרה סרה קרן ישראל לגדוע· עגל לא
למד במלמד רדוע· יום יום למכים חבור ופדוע:
העלה דלה גלה עתיד ואותיות· חבתך רשופה
בלהבת שלהבת חתיות· זהוי רדוי ברתת ורטט
התיות· קראתי שמך יי מבור תחתיות: אל מלך יושב וכו'.

שמעה תפלתנו יי ושועתנו האזינה אל דמעתינו אל תחרש: שמעה יי צדק הקשיבה רנתנו האזינה תפלתנו בלא שפתי מרמה: שמע קולנו יי אלהינו וקבל ברחמים וברצון את תפלתנו: כי שמע אל אביונים יי ואת אסיריו לא בזה: כי לא בזה ולא שקץ ענות עני ולא הסתיר פניו ממנו. ובשועו אליו שמע:

ליי הישועה ח״ג״.

כח אלהינו ואלהי אבותינו. ע״פ תשר״ק וחתום בסוף מאיר הצעיר חזק בתורה ובמעשים טובים.

תענית צבור קבעו תבוע צרכים· שוב עדיך חפש
חקור דרכים· רך לרצות בשלש עשרה ערכים·
קשה לכעוס תת לאפים ארכים: צדדיך מקשטים
עדים בלי תפשיט· פאר הרחמים והסליחות הוד
תכשיט· עטרת כלילת קלום ופלול תקשיט· סדר
החיים ופרנסה ליצורים תושיט: נסתמה הבירה
ונתרוקן טהר השלחן· מזין מזיח סתר מעבודת

die Nachkommen der Gerechten; meine geheimsten Schätze erspähten sie, suchten mein Verborgenstes auf. Alle Winkel nahmen sie ein, eigneten sich Hoheit und Herrschaft an, Schrecken und Beben nicht kennend. Entwurzele die wie die Zeder in dichtem schattigem Walde aufgeschossenen Feinde, die das Gewürz sammt dessen Behälter verschleppten, die den Söhnen des Stäbeschälers (Jakob[1]) das Joch auflegten und ohne Mitleid sie mit dem Stock beherrschten! Die ehemals würdige Nation ist gelähmt und herrenlos zerstreut, beschämt, mit Koth beworfen und verschmäht; verächtliches Gesindel brauste wie ein reißender Bach daher und trank die Milch Deiner Schaafe und schor die Wolle ihnen ab. Ach, warum sind die Vollkommenen und Tugendhaften solchen Schlägen, warum Jakob solcher Plünderung hingegeben? die Herrschaft ist entwichen, das Glückshorn Israels gebrochen; das des Jochs und Zuchtstockes ungewohnte Kalb ist täglich neuen Wunden und Plagen ausgesetzt! Erhebe uns wieder! laß die wundervolle Zukunft uns erscheinen, laß die ehemalige Liebesflamme wieder in neuer Gluth auflodern! Ehedem strahlend und gefürchtet, jetzt zitternd, bebend und erschreckt, rufen wir aus tiefster Tiefe Deinen Namen, Ewiger, an! —

שמעה Höre unser Gebet, o Gott! und unser Flehen vernimm; zu unsern Thränen schweige nicht! Erhöre, Gott, die Unschuld, merk' auf unsern Hilferuf, vernimm unser Beten mit Lippen ohne Falsch! Erhöre unsere Stimme, Ewiger, unser Gott! und nimm unser Gebet mit Barmherzigkeit und Wohlgefallen auf! Denn Gott hört auf die Leidenden, und seine Gefesselten verschmähet Er nicht. Denn nicht verschmähet und verachtet er des Armen Klage und verbirgt sein Antlitz nicht vor ihm; wenn er zu ihm flehet, hört Er es. —

28. תענית צבור Um unsere Bedürfnisse von Dir zu erflehen, wurde das Fasten Aller angeordnet, um unsern Wandel zu untersuchen und zu Dir zurückzukehren, der Du bei unserer Erwähnung Deiner dreizehn Gnadentitel leicht zu versöhnen[2]), der Du schwer zu erzürnen und langmüthig bist. O lege den Schmuck dieser Deiner Gnadenweise nicht ab, diese majestätische Zierde Deiner Barmherzigkeit und Verzeihung! laß den Kranz unserer Lobgesänge und Gebete Dir wohlgefallen und spende Leben und Nahrung Deinen Geschöpfen! Geschlossen ist der Tempel, leer der heilige Tisch, niedergerissen der sühnende

[1]) I M. 30, 37. [2]) Siehe oben S. 3 die Note.

פָּלְחָן׃ לִשְׁפִיכוּת הַנֶּפֶשׁ חֲשׁוֹב כְּכַבְשִׂית זָלְחָן׃ כִּמְעֻטַּר וּמַשְׂבִּיעַ גּוֹאֵל רוֹפֵא וְסָלְחָן׃ יָאוֹת לְךָ יַעַן מִמְּנָתְךָ נִשְׁנֶסֶת׃ טוּב רוּחֲךָ הֱיוֹת נִזּוֹנֶת וּמִתְפַּרְנֶסֶת׃ חֵלֶף לְךָ נִשְׁאֶלֶת קוֹבֶלֶת וּמִתְנוֹסֶסֶת׃ זֵכֶר דַּאֲגוֹתֶיהָ לְפָנֶיךָ מְשַׁחֶרֶת וּמַכְנֶסֶת׃ וְאֵלֶיךָ הִיא נְשׂוּיָה וּבְךָ חָסָיָה׃ הַוּוֹתֶיהָ הַעֲבֵר מִי כָמוֹךָ חֲסִין יָהּ׃ דֶּרֶךְ אֻמָּנוּתְךָ בְּחַלְקְךָ לִלְגְיוֹנְךָ אַפְּסַנְיָא׃ גְּמוֹל חֶסֶד לָעֲלוּבָה הַלֵּזוּ אַכְסַנְיָא׃ בְּקִיאִים וּמְיֻשָּׁבִים לְרַצּוֹתְךָ בִּדְבָרִים עֲרֵבִים׃ אָפְסוּ פַּסּוּ בְּכֹחָם קַטֵּגוֹר מְעַרְבְּבִים׃ מֵאוֹהֲבֵי לְאָבִי שֶׁבַּשָּׁמַיִם זְרִיזִים מְעָרְבָּבִים׃ יִרְאָיו נִדְבְּרֵי דָתוֹ שַׁחַר וַעֲרָבִים׃ הִקְדַּשְׁנוּ צוֹם עוֹלֲלִים וְזִקְנֵי אֲסֵפוֹת׃ יִשַּׁרְנוּ רִנָּה וּתְפִלָּה שָׁקַדְנוּ סִפּוֹת׃ חֲשׂוֹךְ לְמַטָּה מֵעָוֹן וְשִׁלּוּמֵנוּ תִּשְׁפּוֹת׃ זְקוֹף דַּל מֵעָפָר וְאֶבְיוֹן מֵאַשְׁפּוֹת׃ בְּתוֹר הַמַּעֲלָה וּבְמִדּוֹת הֲגוּנוֹת תְּרוּמוֹת׃ עֲרֵבָתֵנוּ שִׂים טוֹב יוֹשֵׁב מְרוֹמוֹת׃ וּבְמִקְוֵה טֹהַר תָּדִיחַ קַלּוּת וְרָמוֹת׃ מְצוֹא תְּפִלָּתֵנוּ חֶסֶד לְאַדִּירְךָ רוֹמֵמוֹת׃

אל מלך יושב עד לכל קוראיך.

טוֹב יְיָ לַכֹּל וְרַחֲמָיו עַל כָּל־מַעֲשָׂיו׃ טוֹב יְיָ לְקוָֹו לְנֶפֶשׁ תִּדְרְשֶׁנּוּ׃ טוֹב יְיָ לְמָעוֹז בְּיוֹם צָרָה וְיֹדֵעַ חֹסֵי בוֹ׃ כִּי טוֹב יְיָ לְעוֹלָם חַסְדּוֹ וְעַד דֹּר וָדֹר אֱמוּנָתוֹ׃ טוֹב לַחֲסוֹת בַּיְיָ מִבְּטֹחַ בָּאָדָם׃ טוֹב לַחֲסוֹת בַּיְיָ מִבְּטֹחַ בִּנְדִיבִים׃ טוֹב וְיָשָׁר יְיָ עַל כֵּן יוֹרֶה חַטָּאִים בַּדָּרֶךְ׃ טוֹב וְיָחִיל וְדוּמָם לִתְשׁוּעַת יְיָ׃ הוֹשִׁיעֵנוּ אֱלֹהִים כִּי בָאוּ מַיִם עַד נָפֶשׁ׃ הוֹשַׁע יְיָ אֶת־עַמְּךָ אֵת שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל׃ הוֹשִׁיעָה אֶת עַמֶּךָ וּבָרֵךְ אֶת נַחֲלָתֶךָ וּרְעֵם וְנַשְּׂאֵם עַד הָעוֹלָם׃ הוֹשִׁיעָה יְיָ כִּי גָמַר חָסִיד כִּי פַסּוּ אֱמוּנִים מִבְּנֵי אָדָם׃ עָזְרֵנוּ אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ עַל דְּבַר כְּבוֹד שְׁמֶךָ וְהַצִּילֵנוּ וְכַפֵּר עַל חַטֹּאתֵינוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ׃ ליי הישועה וכו׳.

כט פזמון. ע״ס א״ב כפול וחתום בסוף שלמה הקטן.

אִם עֲוֹנֵינוּ עָנוּ בָנוּ׃ אָתָאנוּ לְךָ וּבְשִׁמְךָ בָּאנוּ׃

Opferaltar; o so achte das Ergießen unserer Seele wie das Fließen des Opferblutes und wie reichliche Gaben, Du Erlöser, Retter und Verzeihungsvoller! Nimm es an vom Volke, das mit Deinem Geschenke (dem Gesetze) beseeligt ist, und laß in Deinem Wohlwollen des Lebens Unterhalt ihm werden! Dir klaget es, flüchtet sich zu Dir mit seinen Bitten und bringt vor Dich seine Bekümmernisse. Vertrauend auf Dich hebt es sein Auge zu Dir empor; o wende jedes Unglück von ihm ab, Du Unvergleichlicher, allgewaltiger Gott! Der Du nach Deiner Gnadenweise unzählbaren Weltbewohnern Nahrung spendest, laß auch Deinem beschämten, fremd gewordenen Volke Deine Milde zuströmen! Erfahrene Fürbitter, die mit lieblichen Worten Dich zu besänftigen vermochten, die jede Anklage zu entfernen wußten, sind nicht mehr; die Geliebten des himmlischen Vaters, die Gottesfürchtigen, die des Morgens und Abends mit seiner Lehre sich ergötzten, sind dahin! Deßhalb haben wir für die Jugend wie für Greise Fasten eingesetzt, Bitten und Gebete angeordnet und pochen an Deine Thore, daß Du die Schuld unterdrücken, unser Heil uns spenden und die Dürftigen vom Staube erheben wollest. In den Reihen der Erhobenen, mit herrlicher Eigenschaft Gekrönten setze Du unsern Antheil zum Guten, Throner in der Höhe! entsühne Du uns in Deinem allerreinsten Quell von unseren schweren wie geringen Sünden, auf daß Gnade finde unser Gebet, die wir Dich hoch erheben.

טוב יי לכל Allen ist der Ewige wohlthätig, erbarmt sich seiner Werke aller. Gütig ist Gott den auf ihn Hoffenden, der Seele die ihn sucht. Gütig ist Gott, Zuflucht am Tage der Noth; er kennet, die auf ihn vertrauen. Ja gütig ist der Ewige, ewig seine Gnade, seine Treue für und für. Besser ist's, dem Ewigen vertrauen, als auf Menschen sich verlassen; besser, dem Ewigen vertrauen, als auf Fürsten sich verlassen. Gütig ist der Ewige und gerade, zeigt Irrenden die rechte Bahn. Wohl dem, der geduldig auf des Ewigen Hilfe wartet! Hilf uns, o Gott! denn das Wasser dringt an's Leben. Hilf, Ewiger, Deinem Volke, dem Ueberreste Israels! Hilf Deinem Volke, segne Dein Eigenthum, weide und trage sie bis in Ewigkeit! Hilf, o Ewiger! denn die Frommen sind dahin, entschwunden sind die Redlichen den Menschenkindern. Steh' uns bei, Gott unseres Heils, der Verherrlichung Deines Namens willen; rette uns und verzeihe unsere Sünden, Deines Namens willen! —

29. אם עונינו Wenn unsere Vergehungen wider uns zeugen, so kommen wir zu Dir, vertrauend auf Deinem Namen; wie ein Vater

כְּרַחֵם אָב תָּשׁוּב תְּרַחֲמֵנוּ. כְּאִישׁ אֲשֶׁר אִמּוֹ תְּנַחֲמֶנּוּ. אַל בְּאַפְּךָ פֶּן תַּמְעִיטֵנוּ: אַתָּה יְיָ טוֹב וְסַלָּח. אוֹתָנוּ רוֹעַ יֵצֶר אִלַּח. בָּנֶיךָ בְּיַד פִּשְׁעָם מְשַׁלַּח. בְּיַד מַסְרִיּוֹת לְבָנוּ הַמְלַח: גָּדָל חֶסֶד נֹצֵר לָאֲלָפִים. גַּלְגֵּל מִדּוֹתֶיךָ וְלֹא חִלּוּפִים. דְּרָכֶיךָ לֹא רֵיקָם וְסִלּוּפִים. דִּמִּינוּ חַסְדְּךָ כַּעֲיֵפִים וַעֲלוּפִים: הַסְכֵּת צֵת צִיר הִתְבּוֹנֵן. הָאֵל דַּרְכְּךָ אִם לְגוֹנֵן. וְתַקְּתוֹ דְּרָכֶיךָ חַנּוּן שַׁנֵּן. וּבָהּ בְּמִדָּה עִמָּנוּ חֲנֵן: זוֹכֵר נִשְׁכָּחוֹת לְךָ הִלּוּל. וַעֲם תַּקְטִין כְּרֶגַע מִלּוּל. חֲתוֹךְ חַיִּים דִּין פִּלּוּל. חֵן תִּנָּם חָקְרְךָ הִלּוּל: טִיט נִגְרָשׁ תּוֹכוֹ תַצְלִיל. תּוֹעַ זָדוֹן טָמוּן וַעֲלִיל. יוֹדֵעַ יֵצֶר וּמַה מְּעַלִּיל. יָד לְטוֹבָה עָלֵינוּ תַגְלִיל: כְּלָיוֹת בּוֹחֵן וּשְׁבִילֵי לֵב. כַּשְׁרוּת יַשְׁרוּת שְׁרִירוּת לֵב. לֵב עָלוּב עַם עוֹלֵב. לָעוֹן מָתוֹק שָׁב וּמְלַבְלֵב: מַצִּיל מָטֵי דִין הֶרֶג. מְקוֹר קוֹרוֹת לֵב עוֹרֵג. נַקֵּל שֶׁקֶל עָוֹן מֵהִשְׂתָּרֵג. נָשׁוּי נְשׁוּי כְּבוֹא מְקַטְרֵג: סִרְחוֹן כְּתָב יַד הֻגְהָתָם. סְפָרוֹ זַיֵּף טַעַן הִסְתַּתֵּם. עֹז בְּעֵין עָוֹן הַנִּכְתָּם. עַל יְדֵי רַחֲמֶיךָ יִתָּם: פַּנֵּה אֶבֶן מִדַּרְכְּךָ הַתְקֵן. פַּלְגֵי מַיִם פָּנוּי מִלְּהִתְרוֹקֵן. צוּר מִכְשׁוֹל נַעַר וְזָקֵן. צַמֵּת וּכְרַחֲמָן רַחֵף הַקֵּן: קָרוֹב לִרְצוֹת קִלּוּסְךָ אָמוּר. קְשִׁי לְגִיוֹנְךָ שָׁנוּי וְתָמוּר. רִיבְךָ לֹא לָנֶצַח שָׁמוּר. רַחֵם בְּרֹגֶז וְדִין גָּמוּר: שָׁבִים שָׁבִים שַׁבַּח שַׁחֲרוּת. שְׁתִילִים יֹשֶׁר יַלְדוּת בַּחֲרוּת. תָּגֵן חֵרוּת מִצַּד תַּחֲרוּת. תָּחֹן תָּו חַיִּים חָרוּת: שָׁלוֹם שָׁלוֹם בַּשֵּׂר מִתְקָרֵב. מְעַטְּסֵיעַ קָדֵשׁ הֶרֶב. הַבְּכֹרוֹת

wirst Du Dich wieder unser erbarmen, uns wieder trösten wie eine Mutter ihren Sohn, Du wirst uns in Deinem Zorne nicht vermindern. — Du, Ewiger! bist der Gütige und Verzeihende, uns hat der böse Trieb verführt; Du wirst Deine Kinder nicht ihrem Frevel preis geben, nicht in der Thorheit ihres Herzens sie verkommen lassen. Gnadenreicher! der Du Deine Huld tausenden Geschlechtern bewahrest, bewähre uns Deine Gnadenweise, nicht das strenge Recht; laß Dein Wort nicht unerfüllt uns bleiben, die wir ermüdet und schmachtend Deiner Gnade harren! — Als der Gesandte (Mosche) Dich, Allmächtiger, um Dein Wort der Schonung bat, da kräftigtest Du ihn mit der Offenbarung Deiner Wege und lehrtest ihn die Weise, in welcher Du uns begnadigst. — Der Du alles Vergessene gedenkest, Dir gebührt der Ruhm; denn nur einen Augenblick währt Dein Zorn. O so sprich das Urtheil zu unserem Leben aus; der Du das Herz erforschest, laß uns unverdiente Gnade werden! Versenke in den Schlamm die irrthümlichen wie die vorsätzlichen, die verborgenen wie die offenen Sünden; Du kennst des Menschen Trieb und sein Wirken, wende Deine Hand zu unserm Besten! Du prüfst die Nieren und des Herzens Wege, das rechte und gerade wie das verstockte Herz, das Herz des beschämten wie des Beschämers, so wie auch das, welches vom Bittern sich zum Süßen kehret und in Buße aufblühet. Der Du die zum Tode bestimmten rettest, Du, Lenker aller Ereignisse, der nur das gute Herz verlangt, löse und nimm die Schuld hinweg, daß sie uns nicht umstricke, vergiß, verzeihe sie, laß sie nicht wider uns klagen! Das Sündenregister von des Sünders eigner Hand beglaubigt[1]) streiche durch, damit jeder Einwand entfernt werde, damit, Allmächtiger! jede Schuld, wenn auch noch so klar verzeichnet, durch Deine Barmherzigkeit schwinde. Räume weg den Stein des Anstoßes, leite uns auf Deinem Pfade! O wende Dich zu unseren Thränen und laß uns nicht vergebens flehen; schaffe weg die schädlichen Klippen von Jung und Alt und schwebe erbarmend über uns wie der Adler über seinem Neste! Du läßt Dich leicht versöhnen, das ist Dein Ruhm — so verwandle das harte Verhängniß Deines Volkes, hadere nicht auf immer, im Zorne und des Rechtes Strenge sei barmherzig! Gedenke bußfertigen Greisen nicht ihre Jugendsünden, die Sprößlinge der Jugend leite auf gerader Bahn; laß Heil uns statt der Strafe kommen, begnadige und verzeichne uns zum Leben! Friede, baldigen Frieden verkünde, und wer sich ein wenig der Buße zuwendet, stehe Du ihm zu größerer Heiligung bei!

---

[1]) Nach einer allegorischen Auffassung der Schriftstelle Job 37, 7. Siehe dort den Commentar Raschi und Talmud Thanith 11.

וְחִלּוּפֵיהֶן כְּאַחַת עָרֵב׃ הַקֹּשׁ טֶנֶא יַחַד עָרֵב׃ אַל בְּאַפְּךָ פֶּן תַּמְעִיטֵנוּ׃ אל מלך יושב וכו׳.

וְאַתָּה קָדוֹשׁ יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל׃ וְאַתָּה הוּא וּשְׁנוֹתֶיךָ לֹא יִתָּמּוּ׃ אַתָּה תָקוּם תְּרַחֵם צִיּוֹן כִּי עֵת לְחֶנְנָהּ כִּי בָא מוֹעֵד׃ זִבְחֵי אֱלֹהִים רוּחַ נִשְׁבָּרָה לֵב נִשְׁבָּר וְנִדְכֶּה אֱלֹהִים לֹא תִבְזֶה׃ הֵיטִיבָה בִרְצוֹנְךָ אֶת צִיּוֹן. תִּבְנֶה חוֹמוֹת יְרוּשָׁלָיִם׃ אָז תַּחְפֹּץ זִבְחֵי צֶדֶק עוֹלָה וְכָלִיל. אָז יַעֲלוּ עַל מִזְבַּחֲךָ פָרִים׃ (וְעַתָּה יְיָ אָבִינוּ אָתָּה. אֲנַחְנוּ הַחֹמֶר וְאַתָּה יֹצְרֵנוּ וּמַעֲשֵׂה יָדְךָ כֻּלָּנוּ׃ אַתָּה יְיָ לֹא תִכְלָא רַחֲמֶיךָ מִמֶּנּוּ. חַסְדְּךָ וַאֲמִתְּךָ תָּמִיד יִצְּרוּנוּ׃) זְכֹר רַחֲמֶיךָ יְיָ וַחֲסָדֶיךָ כִּי מֵעוֹלָם הֵמָּה׃ זָכְרֵנוּ יְיָ בִּרְצוֹן עַמֶּךָ. פָּקְדֵנוּ בִּישׁוּעָתֶךָ׃ זְכֹר עֲדָתְךָ קָנִיתָ קֶּדֶם גָּאַלְתָּ שֵׁבֶט נַחֲלָתֶךָ הַר צִיּוֹן זֶה שָׁכַנְתָּ בּוֹ׃ זְכֹר יְיָ חִבַּת יְרוּשָׁלָיִם אַהֲבַת צִיּוֹן אַל תִּשְׁכַּח לָנֶצַח׃ זְכֹר יְיָ לִבְנֵי אֱדוֹם אֵת יוֹם יְרוּשָׁלָיִם הָאֹמְרִים עָרוּ׃ עָרוּ עַד הַיְסוֹד בָּהּ׃ זְכֹר לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיִשְׂרָאֵל עֲבָדֶיךָ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לָהֶם בָּךְ וַתְּדַבֵּר אֲלֵהֶם אַרְבֶּה אֶת זַרְעֲכֶם כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמָיִם. וְכָל הָאָרֶץ הַזֹּאת אֲשֶׁר אָמַרְתִּי אֶתֵּן לְזַרְעֲכֶם וְנָחֲלוּ לְעֹלָם׃ זְכֹר לַעֲבָדֶיךָ לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב. אַל תֵּפֶן אֶל קְשִׁי הָעָם הַזֶּה וְאֶל רִשְׁעוֹ וְאֶל חַטָּאתוֹ׃ אַל נָא תָשֵׁת עָלֵינוּ חַטָּאת אֲשֶׁר נוֹאַלְנוּ וַאֲשֶׁר חָטָאנוּ׃ חָטָאנוּ צוּרֵנוּ. סְלַח לָנוּ יוֹצְרֵנוּ׃

מיזט ער״ה חמן ימגנטמג, זמ ווירד סטמטט אבותי דמ: נמכשטעהענדע ארון משפט געזמגט.

ל ע״פ א״ב מזולז ומתום נסיף אליה בר שמעיה חזק.

אֲבוֹתַי כְּרַבֹּתָ רִיבָם׃ אִבַּדְתָּ כָּל מַחֲרִיבָם׃ אַתָּה הָיִיתָ בְּקִרְבָּם׃ כִּי לֹא בְחַרְבָּם׃ בְּחַרְבָּם הוֹרִישׁוּ זָרָה׃ בַּהֲיוֹתְךָ לָמוֹ לְעֶזְרָה׃ בְּזֵרוּתָם כְּשֶׂה פְזוּרָה׃ אֶל אֶרֶץ גְּזֵרָה׃ גְּזֵרָה הָיְתָה יְרוּשָׁלָיִם׃ גָּלְתָה וְלָקְתָה בְּכִפְלַיִם׃ גְּלוּיָה מַעַר וְשׁוּלַיִם׃ כְּגֹמֶר בַּת דִּבְלָיִם׃ דִּבְלַיִם בִּכּוּרִים אֲכָלוּהָ׃ הוֹלְכִים כַּעֲרֻמִּים סְלוּהָ׃ דְּרָסוּהָ חֲמָסוּהָ גְּזָלוּהָ׃ כָּל מְכַבְּדֶיהָ הִזִּילוּהָ׃ הִזִּילוּהָ צָרִים כְּנִתְעָבָר׃ הֶאֱדִירוּ גַּל וּמִשְׁבָּר׃ הֶצְלוּ בְּנִשְׁקָם בַּר׃ וּבֵן נָגוֹז וְעָבָר׃ וְעָבַר עָרִיץ וְהִיִּיתָנוּ׃ וְכָלָה לֵץ וְהֶהֱיִיתָנוּ׃ וְעַתָּה אֲנַפְתָּ וּפְרַצְתָּנוּ׃ לָמָּה אֱלֹהִים זְנַחְתָּנוּ׃ זְנַחְתָּנוּ שִׁלַּחְתָּנוּ מִפָּנֶיךָ׃ זֵרִיתָנוּ הִגְלִיתָנוּ

Mögen die reifen und unreifen Früchte, die sämmtlichen Gaben in unserm Korbe Dir gleich angenehm sein[1]), daß Du uns nicht in Deinem Zorne verminderst! —

ואתה קדוש Du, Allerheiligster, thronst unter Lobgesängen Israels! Du bist, und Deine Jahre enden nie! Du erhebst Dich, erbarmst Dich Zion's, wenn gekommen ist die Zeit, daß Du ihr gnädig bist. Ein göttlich Opfer ist ein zerknirschtes Gemüth; ein zerknirschtes und demüthiges Herz, o Gott, verschmähest Du nicht! Thue Zion wohl in Deiner Huld, erbaue die Mauern Jerusalems! dann werden Opfer der Gerechtigkeit, Brand- und Ganzopfer Dir gefallen, dann wird man Stiere darbringen auf Deinem Altar. Aber jetzt, o Ewiger — doch Du bist unser Vater! wir sind der Thon und Du unser Bildner, Deiner Hände Werk sind wir Alle. Du, o Ewiger, wirst Deine Barmherzigkeit uns nicht entziehen; Deine Liebe und Treue werden uns stets bewahren. Gedenke Deiner Barmherzigkeit, o Ewiger, und Deiner Gnade; denn sie sind von Ewigkeit her. Gedenke, Herr, auch unser, wenn Du Dein Volk begnadigst, suche uns heim mit Deiner Hilfe! Gedenke Deiner Gemeinde, die Du vormals Dir erworben, Deines Erbstammes, den Du befreiet, Zion's Berg, den Du bewohnt! Gedenke, Herr, Deiner Lust an Jerusalem, vergiß nicht Deine Liebe zu Zion! Gedenk' auch, Herr, den Söhnen Edom's den Tag Jerusalem's, als sie da schrieen: „Verheeret! verheeret bis auf den Grund!" Gedenke Deiner Diener, Abraham's, Jizchak's und Israel's, was Du ihnen bei Dir zugeschworen und ihnen zugesagt hast: Ich will euere Nachkommen so viel werden lassen wie die Sterne des Himmels, und dieses ganze Land, wovon ich gesprochen, will ich eueren Nachkommen geben und sie sollen es ewig als Erbgut besitzen. Gedenke Deiner Diener, Abraham's, Jizchaks und Jakob's, kehre Dich nicht an die Hartnäckigkeit, den Frevel und die Sünde dieses Volkes! Rechne es uns doch nicht zum Verbrechen, daß wir thöricht gewesen und gesündigt haben!

30. אבותי Einst strittest Du den Streit für unsere Väter und vernichtetest ihre Zerstörer, Du warst unter ihnen, und nicht mit ihrem Schwerte haben sie ihr Land erworben; Du warst ihr Beistand. Du warst es auch, der sie wieder wie verlorene Schaafe in unwirthbares Land zerstreuete, und elend wurde Jerusalem, verbannt und zwiefach geschlagen; denn allbekannt ward ihre Schandthat wie die einer Buhlerin. Darum verzehrten sie die Verfolger wie frühzeitige Feigen, traten über sie weg, wie über Stoppeln, zerdrückten, beraubten und plünderten sie; all ihre frühere Verehrer schmäheten sie, Dränger beschimpften sie, als der Herr ergrimmte, schlugen wie brausende Wogen über sie zusammen. Da reinigten sie ihren Wandel und wurden gerettet[2]), die Tyrannen wurden weggemähet und Du belebtest uns wieder, die Verhöhner verschwanden und wir wurden wieder kräftig. — Ach! Jetzt durchbrachst Du uns in Deinem Zorne! Gott, warum hast Du uns verlassen? Du hast uns verlassen, von Deinem Angesichte vertrieben, zerstreut und von Deiner Wohnung verbannt; ausgebrannt

[1]) D. h. Nimm sowohl das Gebet der Frommen als auch das der Nichtfrommen gnädig an. [2]) Aus dem babylonischen Exil.

מִמְּעוֹנֶךָ· זָרְבוּ נֶחֱרְבוּ בָנֶיךָ· עָלַי עָבְרוּ חֲרוֹנֶךָ׃
חֲרוֹנְךָ הָסֵר מִלְּקְטוֹב· חוֹר שַׁעֲשׁוּעַ וְרָטוֹב· הֲשֵׂק
יְחוּדְךָ לַחְטוֹב· הִנֵּה מַה טּוֹב׃ טוֹב לְמָעוֹז וּמַחְסֶה·
טָרַח כָּל נוֹשֵׂא· טְפוּלִים בּוֹ מְכַסֶּה· רְצוֹן יְרֵאָיו
יַעֲשֶׂה׃ יַעֲשֶׂה כְּמִדָּתוֹ לְנָכְחִי· יָד יֹאחֵז בְּהִתְוַכְּחִי·
וּמוֹצִיאֵנִי לַמֶּרְחָב לְהַפְכִּיחִי· יָבֵשׁ כַּחֶרֶשׂ כֹּחִי׃ כֹּחִי
הִכְשִׁיל מְחַבְּלִי· כִּכְלִי אָבֵד הַמְּשִׁילִי· כָּבֵד סִמְלוֹן
עָלַי· לְשָׁלוֹם מַר לִי׃ לִי קִוּוּ מַרְשִׁיעַי· לְאַבֵּד נְדִיבַי
וְשׁוֹעַי· לִבִּי מִפַּחַד מְרֵעַי· נָמֵס בְּתוֹךְ מֵעָי׃ מֵעַי
אוֹחִיל בִּטִּיתִי· מִמּוּסָרְךָ לֹא שָׂטִיתִי· מִצּוֹרְרַי כְּלִמָּה
עָטִיתִי· מֵעֵדוֹתֶיךָ לֹא נָטִיתִי׃ נָטִיתִי וְלַהֶרֶג נִמְסַרְתִּי·
נְתַתִּי בְזִקִּים וְאֶאֱסַרְתִּי· נַעֲוֵיתִי וְכָל חָסַרְתִּי· מִמִּשְׁפָּטֶיךָ
לֹא סָרְתִּי׃ סַרְתִּי מֵרָע וָאֶרְעָד· סְבָבוּנִי סַעַד וּמִסְעָד·
שׂוֹטְנַי תָּמִיד הַמָּעַד· יֵבֹשׁוּ וְיִבָּהֲלוּ עֲדֵי עַד׃ עֲדֵי
עַד הִגְדִּילוּ חֵרוּפֵיהֶם· עֹשֶׁק וְחָמָס בְּכַפֵּיהֶם· עֲכָרוּנִי
הִקְרוּנִי בְּהַבְלֵיהֶם· וַיַּרְחִיבוּ עָלַי פִּיהֶם׃ פִּיהֶם פָּעֲרוּ
כְּבֶדֶק· פָּרְצוּ צָצוּ כְּחֵדֶק· פַּעַר עוֹרֵק לְהָדֵק· כַּל
לָמַד צֶדֶק׃ צֶדֶק הָעֵר וְהָקֵץ· צוֹמֵנוּ לֹא תְשַׁקֵּץ·
צָר נוֹשֵׁךְ וְעוֹקֵץ· עַד עֵת קֵץ׃ קֵץ הַפְּלָאוֹת וְנִחוּמָיו·
קָדוֹשׁ יָעִיר לִרְחוּמָיו· קָרֵב יְעוֹרֵר לִלְחוּמָיו· כִּי
רַבִּים רַחֲמָיו׃ רַחֲמָיו לְהַקְדִּימוֹ יְבַקֵּר· רוֹעַ מַעֲמָדֵנוּ
יְהַקֵּר· רֶגֶז מֵעַמּוֹ יְעַקֵּר· תֵּאָלַמְנָה שִׂפְתֵי שָׁקֶר׃
שֶׁקֶר וְשָׁוְא וּמַהֲתַלּוֹת· שׁוֹד וָשֶׁבֶר בְּמַקְהֵלוֹת·
שַׁקַּע וְתַשְׁלִיךְ בִּמְצֻלוֹת· קָדוֹשׁ יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת׃

liegen Deine Kinder da, Dein Zorn erging völlig über mich. Deinen Grimm zu entfernen, daß der einst grünende Lieblingssprößling, dessen ganze Lust es ist, Deine Einheit zu verherrlichen, nicht ganz geknickt werde, o wie schön wäre dies! Der Gütige, der Schutz und Schirm Allen ist und sie trägt und erhält, Er wird seine Anhänger beschirmen, den Willen seiner Verehrer erfüllen. O möchte Er nach seiner Gnadenweise mit mir verfahren, an der Hand mich halten, wenn ich vor Gericht stehe, mir Raum und Beruhigung schaffen; denn, ach, meine Kraft ist versiegt! Mein Zerstörer hat mich entkräftet, mich einem zerbrochenen Gefäße gleich gemacht; schwer drücken mich des Joches Bande, das Heil hat sich mir in bitteres Leid verwandelt. Fortwährend trachten die Uebelthäter mir nach, um meine Vornehmen und Edlen zu vernichten, und mein Herz, aus Furcht vor solchen Bösenwichtern, schmilzt in meinem Inneren. — Doch, sage ich, hegt mein Inneres noch Hoffnung! Gegen Deine Zucht will ich nicht murren, will, wenn auch von Feinden mit Schmach bedeckt, von Deinen Zeugnissen mich nicht wenden. Gesunken bin ich, der Schlachtbank übergeben, in Ketten gefesselt, krumm geschlossen, ohne alle Hilfe; doch von Deinen Rechten weiche ich nicht. Ich weiche vom Bösen, bereue es zitternd, — Du wirst mich mit Deinem Beistand umgeben, daß meine Gegner wanken und ewiglich beschämt werden. Denn lange schon überhäuften sie uns mit Lästerungen, bedrücken und berauben uns, betrüben und kränken uns mit ihren Thorheiten und reißen ihren Mund weit gegen uns auf. Sie breiteten sich aus und sproßten wie Dornen empor; sie schnauben, um die Flüchtlinge zu zermalmen, nichts nach Gerechtigkeit fragend. — O, erwecke, ermuntere Du die Gerechtigkeit, verschmähe nicht unser Fasten; siehe, der Feind beißt und sticht bis an's letzte Ende! Möge der Heilige das wundervolle Ende nebst dessen Tröstungen für seine Geliebten erwecken, und seinen Gegnern den Krieg erklären; denn groß ist sein Erbarmen. Ja erbarmungsvoll komme er uns zuvor; er beachte unsere schlechte Stellung, entferne das Ungemach von seinem Volke, auf daß verstummen die Lügenlippen. Lüge, Falschheit und Täuschung, Gewalt und Verderben in der Gemeinde wirf und versenk' in die Fluthen, Du Heiligster, der im Ruhme thronet! Mein

תְּהִלּוֹת בְּפִי אֲהוֹדֶנּוּ· תְּחִנּוֹת וּבַקָּשׁוֹת אַגִּידֶנּוּ· תַּאֲוָתִי
לַעֲטָרוֹת אֶעֶנְדֶנּוּ· כִּי עוֹד אוֹדֶנּוּ: אוֹדֶנּוּ פְּלָאָיו
בְּהִתְנוֹסְסֵנוּ· לֹא הֻתִימָנוּ בְּיַד מַכְעִיסֵינוּ· יִסַּרְנוּ
מֵרוֹק שׁוֹסֵינוּ· הַבָּא עָלֵינוּ בְּמַעֲשֵׂינוּ: בְּמַעֲשֵׂינוּ
הוֹדֵנוּ נִכְלָם· רוּחַ הַצְלָחֵנוּ נֶעְלָם· שִׁיר מִמִּקְדָּשֵׁנוּ
נֶאֱלָם· מְעָרוֹת עַד עוֹלָם: עוֹלָם וָעֶד אֲכַבְּדֶךָּ· יַחֵד
לְבָבִי לְעָבְדֶךָ· הוֹרֵנוּ דֶּרֶךְ פִּקּוּדֶיךָ· הַרְאֵנוּ יְיָ
חַסְדֶּךָ: חַסְדְּךָ תֶּחֱזֶינָה עֵינַי· זָוִיּוֹתַי יַסֵּד וּפִנַּי· קָרוֹא
כְּאָז כֹּהֲנַי· בִּכְלֵי עֹז לַייָ:

אֲדוֹן מִשְׁפָּט בְּקָרְבֵּךְ· אִתָּנוּ אַל תָּבֹא בְּרִיבֵךְ· אָבוֹת זְכוֹר
הוֹדִיעוּ טוּבָךְ· אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לָהֶם בָּךְ: בָּךְ וְעַל רַחֲמֶיךָ אוֹחִילָה·
בְּפֶשַׁע רַב מְבַקֵּשׁ מְחִילָה· בְּרֹב סְלוֹחַ לְפִי הַגְּדֻלָּה· חָטָא הָעָם
הַזֶּה חֲטָאָה גְדוֹלָה: גְּדוֹלָה מִקֶּדֶם וְנָאֲוָה· גְּבוּל קֹדֶשׁ אִוָּה· גּוֹלָה
בְּרֶגֶל גַּאֲוָה· כָּל הַיּוֹם דָּוָה: דָּוָה מְעֻנָּה תֶּהֱמֶה· דַּלְתוֹתֶיהָ לֹא
תִבְזֶה· דָּחָה מְחֵה וְהַוֵּה· לַעֲוֹן הָעָם הַזֶּה: הַזֶּה וְכָזֶה הֶעֱדַתָּנוּ·
הַשְׁכֵּם וְשָׁלוֹחַ לְצַוּוֹתֵנוּ· הִקְשִׁינוּ עֹרֶף בְּחוֹבוֹתֵינוּ· אֲנַחְנוּ
וַאֲבוֹתֵינוּ: וַאֲבוֹתֵינוּ מָעֲלוּ לְהַבְזוֹת· וַיִּלְעִיבוּ בְּיוֹשְׁבֵי פְרָזוֹת·
וַאֲנַחְנוּ בְּשׁוֹמְרֵי מְזוּזוֹת· מַה נֹּאמַר אֱלֹהֵינוּ אַחֲרֵי זֹאת: זֹאת
מְשׁוּגָתֵנוּ אִתָּנוּ· זֵרִיתָנוּ זְרַזְתָּנוּ יִסַּרְתָּנוּ· זָדוֹן הוֹסַפְנוּ וְחִתַּתָּנוּ·
יָדַעְנוּ כִּי חָטָאנוּ: חָטָאנוּ שָׁגִינוּ כְּנִמְהָרִים· חִכִּינוּ יֶשַׁע הֶהָרִים·
חֲטָאֵנוּ כְּהַבְטָחַת הוֹרִים· וְזָרַקְתִּי עֲלֵיכֶם מַיִם טְהוֹרִים: טְהוֹרִים
קִלְקַלְנוּ לְהָפֵר· טוֹב בְּעַד יְכַפֵּר· טוֹעִים תְּרוּפָה שַׁפֵּר· יָעַץ
וּמִי יָפֵר: יָפֵר כַּעַס וְיֶחֱסֶה· יִכְבּשׁ עָוֹן וִיכַסֶּה· יִגְבַּהּ בְּמִשְׁפָּט
וְיִתְנַשֵּׂא· וְהוּכַן בַּחֶסֶד כִּסֵּא: זכור לנו ברית אבות ח"ו.

Mund soll Dich rühmen und Dir danken, Lob und Preis Dir sprechen, meine Wünsche Dir zum Kranze winden, unaufhörlich Dir danken, danken für Deine uns erwiesenen Wunder; Du ließest uns nicht umkommen in den Händen unserer Quäler, Du züchtigtest und läutertest uns blos durch die Verfolgung, die wegen unserer Thaten uns betroffen. Wegen unserer Thaten ward unser Glanz verdunkelt und unsere Rettungszeit ist verborgen; in unserem Heiligthum tönen keine Lieder mehr, es ist eine Oede auf immer — doch immerwährend verehren wir Dich. O einige Du unsere Herzen Dir zu dienen, lehre uns den Weg Deiner Verordnungen, zeige uns Deine Gnade, Herr! Möchten unsere Augen bald Deine Gnade schauen, daß Du wieder alle Ecken und Winkel des Tempels herstellest und die Priester wieder wie ehemals mit rauschenden Tonwerkzeugen Dir, Ewiger, spielen!

אדון משפט Herr, wenn Du Dich zum Gerichte nahest, so verfahre nicht mit uns nach Deiner Strenge; gedenke der Väter, die von der Güte erzählten, die Du ihnen zugeschworen! Auf Dich und Deine Barmherzigkeit hoffen wir und erbitten Vergebung, denn oft haben wir gefrevelt: zeige Dich groß in Deinem vielen Verzeihen, denn schwer gesündigt hat Dein Volk! Groß und herrlich waren wir ehedem in unseren, lieblichen, heiligen Grenzen; jetzt sind wir vom Uebermuth vertrieben und leiden immerfort. O schaue unser Leiden und Bedrängniß und verschmähe uns nicht in unserer Armuth, verlösche und tilge die Missethat Deines Volkes! Wohl hast Du uns oftmals gewarnt, früh Morgens schon uns mahnende Boten gesandt; aber wir beharrten hartnäckig in unserer Schuld, wir und unsere Väter. Unsere Väter verspotteten treulos die aus den Dörfern zu ihnen geschickten Propheten, und wir, wir verachteten unsere Lehrer in den Schulen; was können wir nun nach all diesem noch vor Dir sprechen, Herr?! — Wir haben uns vergangen, darum hast Du uns zerstreut, herumgeworfen und gezüchtigt; wir häuften unsere Frevel, darum brachtest Du uns in Schrecken. Wir erkennen es, daß wir gesündigt haben! Ja wir haben gesündigt, in Unbesonnenheit gefehlt! Hilfe hoffen wir von Oben; o entsündige uns, wie Du den Vätern zugesichert. „Ich werde Reinigungswasser über euch sprengen!“ Haben wir auch die reinen Lehren verdreht, o so sühne, Allgütiger, die Irrenden! Du selbst hast uns als Heilmittel die Buße angerathen, und Du brichst nicht Dein Wort. So wehre dem Grimm, so schütze uns, unterdrücke und decke die Schuld; zeige Dich hocherhaben bei'm Gerichte und stütze auf Gnade Dein Urtheil! —

מאַן בעגיננט מיט ארון עולם ח"נ"ו ביז על עירך ועל עמך (זייטע 14), דאַן פֿאָנגט מאַן היער אַן.

לא אלהינו ואלהי אבותינו. ע"ס א"ב ונסוף חתום מאיר.

את פני מבין ויודע דין דל. בקווי אחר קווי בעטוף
לבי ישתדל. גדל חסד חנן לשועי יטה בדל. דרכו
יאחז צדיק ויוסיף אמץ ויגדל: הן בנהג עולם בדין
עני ועשיר. ונוכח נשוא פנים דין פניו יישיר. זהר
פניך ענותן ענות עני תכשיר. חשוב קרבן מנחתו
כאלו נפשות התשיר: טוב מלא כף נחת קמץ סלת.
יפה הימנו חשוב חנון ולכון הפסלת. כל תשא עון
וקח טובה נחסלת. לך ישלם נדר בציון תהלה
מסלסלת: מרבה לסלוח סליחות לנו משלך מותר.
נוראות בצדק תעננו וים רחוקים יתר. סלח אביר
יעקב יוצר בראשית התר. עזה במדה זו פעלת לנו
לעתר: פליאה מדת רחמיך מלוה משלו גובה.
צדקה לך צדיק ולך החסד מרבה. קמח חלב ודם
כשי רצון תאבה. רגז עשנך המלבה. זיל דמעתי
יכבה: שבתו הטאות ועולות. לפרקליט והורון
משולות. שמם מלון צדק משוש ידים רשולות.
תמו פסו אמונים מחזיקי ברכים כושלות. תמוכים
מאשרים צדקתם יראת אלהים מושלות: מדת
רחמים תגבר בדין תעמוד בפרצות. אנף לשכך
לבב כה נוה לרצות. יהי נא דברך טוב
ואמרותיך נמלצות. ראה העברתי מעליך עונך
והלבש אתך מחלצות: אל מלך יושב וכו'.

31. את פני Vor Dir, der das Recht des Armen kennet, ergießt sich mein Herz in immerwährender Hoffnung; neige meinem Flehen gnadenvoll Dein Ohr, verfahre nach Deiner gerechten Weise und zeige Dich immer mehr in Deiner Größe! Im Laufe dieser Welt kommt es oft vor, daß bei einer Streitsache zwischen Armen und Reichen der Richter dem Angesehenen günstig ist; vor Deinem erhabenen huldvollen Antlitz aber ist des Armen Gebet angenehm und seine winzige Gabe so geachtet, als hätte er seine Seele geopfert. Eine Handvoll Mehl zum Opfer ist Dir gefällig, doch wohlgefälliger noch ist Dir das Gebet und die Reinigung vom Sündenschmutz; da verzeihest Du jede Schuld und nimmst die vollendete Besserung an und schätzest die hohe Andacht wie bezahlte Gelübde zu Zion. Nachsichtsvoller! verzeihe uns in Deiner Großmuth, gewähre uns Wunderbares in Deiner Huld, die weit über alle Meere reicht; verzeihe, Mächtiger Jakob's! Herr der Schöpfung, vergib! stärke uns mit Deiner Barmherzigkeit, die anzurufen Du uns lehrtest. Wunderbar ist Deine barmherzige Weise! Du borgst dem Menschen lange und kannst bei ihm die Schuld einfordern; dennoch ist bei Dir die Milde und die Gnadenfülle und Du nimmst das Mehl, Fett- und Blutopfer als sühnende Gabe auf und ein Thränenstrom löscht Deinen flammenden Zorn. — Aufgehört haben die Sünd- und Brandopfer, die einst als Fürsprecher und Geschenke galten, verödet ist die Wohnung der Gerechtigkeit, die Wonne erschlaffter Hände; dahin sind die Getreuen, die eine Stütze den Wankenden waren, die vermöge ihrer Tugend und Gottesfurcht das Heil erwirkten. So möge bei'm Gerichte Deine Barmherzigkeit vorwalten und in den Riß sich stellen, um den Zorn zu beschwichtigen und uns huldvoll zu willfahren! Möge doch Dein liebliches Wort, Dein wohlthuendes Versprechen sich bewähren: „Siehe, ich nehme Deine Schuld von Dir und kleide Dich in Feierkleider!" (Secharia 3, 4.) —

הַאֲזִינָה יְיָ תְּפִלָּתֵנוּ. הַקְשִׁיבָה בְּקוֹל תַּחֲנוּנֵינוּ: הַקְשִׁיבָה לְקוֹל שַׁוְעָתֵנוּ מַלְכֵּנוּ וֵאלֹהֵינוּ. כִּי אֵלֶיךָ נִתְפַּלָּל: יְיָ בֹּקֶר תִּשְׁמַע קוֹלֵנוּ. בֹּקֶר נַעֲרָךְ לְךָ וּנְצַפֶּה: אֵלֶיךָ יְיָ שִׁוַּעְנוּ וּבַבֹּקֶר תְּפִלָּתֵנוּ תְקַדְּמֶךָּ: תִּכּוֹן תְּפִלָּתֵנוּ קְטֹרֶת לְפָנֶיךָ. מַשְׂאַת כַּפֵּינוּ מִנְחַת עָרֶב: עֶרֶב וָבֹקֶר וְצָהֳרַיִם נָשִׂיחָה וְנֶהֱמֶה. וַיִּשְׁמַע קוֹלֵנוּ:

לַיי הַישועה וכו׳.

לב

ע״פ א״ב, וכל בתיו בעלי ד׳ תנינים.

אֱלֹהִים בְּיִשְׂרָאֵל גָּדוֹל נוֹדַעְתָּ· אַתָּה יְיָ אָבִינוּ אָתָּה:
בְּכָל קָרְאֵנוּ אֵלֶיךָ קָרֵבְנוּ· רָם וְנִשָּׂא אַתָּה בְּקִרְבֵּנוּ:
גְּמַלְתָּנוּ טוֹבוֹת גַּם בְּחוֹבֵינוּ· לֹא בְצִדְקוֹתֵינוּ וּבְיֹשֶׁר
לְבָבֵנוּ: דּוֹדֵנוּ אַף כִּי זָנַחְנוּ· גְּאָלֵנוּ כִּי עֲבָדִים אֲנָחְנוּ:
הִנְנוּ בַעֲוֹנֵינוּ עַד דַּכָּא· וַתִּקְצַר נֶפֶשׁ לְךָ מְחַכָּה: וְאַיֵּה
חֲסָדֶיךָ הָרִאשׁוֹנִים עִמָּנוּ· מֵעוֹלָם וְעַד עוֹלָם נֶאֱמָנוּ:
זַעַף נָשָׂא וְתַשְׁכִּיחֵנוּ· יְיָ אַל בְּאַפְּךָ תוֹכִיחֵנוּ: חַלְחָלוֹת
רַבּוֹת כִּלּוּ בְשָׂרֵנוּ· נָא אַל בַּחֲמָתְךָ תְּיַסְּרֵנוּ: טְרַח
הַצָּרוֹת אֵין לְהִסָּפֵר· אַיֵּה שֹׁקֵל וְאַיֵּה סוֹפֵר: יָדַעְנוּ
רִשְׁעֵנוּ כִּי פָשַׁעְנוּ· אֱמֶת עָשִׂיתָ וַאֲנַחְנוּ הִרְשָׁעְנוּ:
כַּעַס יוֹסֵף וְחָרוֹן יֶחְדָּל· כִּי קָטֹן יַעֲקֹב וְדָל: לַחַץ
יוּסַר וְעֹל יְחֻבָּל· כִּי כָשַׁל כֹּחַ הַסַּבָּל: מְנָת מִדָּתֵנוּ
לֹא תִגְבֶּה· כִּי נִשְׁאַרְנוּ מְעַט מֵהַרְבֵּה: נִחַם עַל הָרָעָה
לַאֲמָתֶךָ· מַטֵּה כְּלַפֵּי חֶסֶד אֱמוּנָתֶךָ: סְלַח נָא אִם
עֲוֹנֵינוּ עָנוּ בָנוּ· עָזְרֵנוּ כִּי עָלֶיךָ נִשְׁעָנוּ: עָרְפֵּנוּ כֹּף לְךָ
לְהִשְׁתַּעְבֵּד· לְאַהֲבָה וּלְיִרְאָה אוֹתְךָ וּלְכַבֵּד: פּוֹקְדֶיךָ
קִדְּשׁוּ צוֹם לִקְבּוֹעַ· וְדַעְתָּם קָצְרָה צָרְכָם לִתְבּוֹעַ:
צִקּוּן לַהֲשֵׁם לְפָנֶיךָ תָּבוֹא· לְחַתֵּל לְאִישׁ נִגְעוֹ וּמַכְאוֹבוֹ:
קוֹל יַעֲקֹב נוֹהֵם מִתְּהוֹמוֹתֶיךָ· תִּשְׁמַע הַשָּׁמַיִם
מְכוֹן שִׁבְתֶּךָ: רוֹדֶה רוֹדֵף בְּאַף תְּכַלֶּה· שְׁנַת שִׁלּוּמִים

האזינה Höre, Ewiger, unser Gebet, vernimm unseres Flehens Stimme! Vernimm die Stimme unserer Klagen, unser König und Herr! denn zu Dir beten wir. Erhöre, Herr, jeden Morgen unser Rufen, jeden Morgen, wo wir uns zu Dir schicken und harren! Zu Dir, Herr! flehen wir, jeden Morgen tritt unser Gebet vor Dich. Unser Gebet gelte Dir für Weihrauchduft, die Erhebung unserer Hände wie ein Abendopfer! Abends, Morgens und Mittags flehen und klagen wir, und Er höret unsere Stimme.

32. אלהים Gott! groß bist Du, in Israel bekannt; Du, Ewiger, bist unser Vater! Laß uns stets Dir nahe kommen, wenn wir Dich rufen; Hocherhabener, sei in unserer Mitte! Gutes hast Du uns vergolten, selbst wenn wir schuldig waren, wenn uns Frömmigkeit und Herzensreinheit fehlte. Wenn wir auch, Geliebter, Dich verließen, bleibe unser Erlöser, da wir doch Deine Diener sind! Siehe uns in unseren Sünden zermalmt, unseren schwermüthigen zu Dir harrenden Geist! Ist denn entschwunden Deine alte Huld, die sich von jeher bewährte? Der Zorn ist erhoben, entwichen unsere Kraft — ach, Ewiger, strafe uns nicht in Deinem Zorne! vielerlei Schrecknisse reiben uns auf — o züchtige uns nicht in Deinem Grimme! Wer wägt die Schwere, wer zählt die Menge unserer Leiden? Wir erkennen es, Schöpfer, daß wir gefrevelt haben; Du hast nur Wahrheit geübt, wir aber haben gesündigt! o laß die Strafe weichen, nimm Deinen Zorn von uns ab, denn klein ist Jakob und gering. Entferne die Drangsal, zerbrich das Joch; denn zu schwach sind wir, es zu ertragen. Ach, fordere nicht von uns nach dem vollen Maaße unserer Schuld, denn schon sind wir von Vielen nur Wenige übrig geblieben. Widerrufe das über Dein Volk verhängte Uebel, laß nach Deiner Weise die Gnade überwiegend sein. Verzeihungsvoller! hilf Du uns, wenn unsere Sünden wider uns zeugen; denn auf Dich stützen wir uns. Unterwirf Deinem Dienste unseren Sinn, daß wir Dir dienen und Dich ehren in Liebe und Ehrfurcht. Deine Frommen bestimmten heilige Fasttage, doch ihre Einsicht ist zu schwach, um ihre Bedürfnisse alle zu erflehen; möge darum ihr leises Beten vor Dich kommen, daß Du Jedem seine Plage, Jedem seinen Schmerz heilest. Aus tiefem Abgrund wimmert Jakob's Stimme, o höre sie im Himmel, Deinem Wohnsitze! Dein Zorn vernichte den Verfolger, laß für Zion das Erlösungsjahr erscheinen. Der Du

לְרִיב צִיּוֹן תְּגַלֶּה: שָׂרַתְּ וְרָדַתְּ*) מִנֹּעַר קְנוֹתֵנוּ. אַל תַּשְׁלִיכֵנוּ לְעֵת זִקְנָתֵנוּ: תְּעִינוּ לִשְׂמֹאל יְמִינְךָ תְּקָרְבֵנוּ. כִּכְלוֹת כֹּחֵנוּ אַל תַּעַזְבֵנוּ: תַּבִּיט וְתָצִיץ וְתַשְׁגִּיחַ לִרְחוּמֶיךָ. תִּתְאַזֵּר בַּחֲנִינוּתֶךָ תִּתְלַבֵּשׁ בְּצִדְקוֹתֶיךָ. תִּתְכַּסֶּה בְרַחֲמֶיךָ וְתִתְעַטֵּף בַּחֲסִידוּתֶךָ. וְתָבֹא לְפָנֶיךָ מִדַּת טוּבְךָ וַעֲנְוְתָנוּתֶךָ: אל מלך יושב וכו׳.

בְּקָרְאֵנוּ עֲנֵנוּ אֱלֹהֵי צִדְקֵנוּ. בַּצָּר הִרְחַבְתָּ לָּנוּ. חָנֵּנוּ וּשְׁמַע תְּפִלָּתֵנוּ: אֲדֹנָי שִׁמְעָה בְקוֹלֵנוּ. תִּהְיֶינָה אָזְנֶיךָ קַשֻּׁבוֹת לְקוֹל תַּחֲנוּנֵינוּ: שְׁמַע קוֹל תַּחֲנוּנֵינוּ בְּשַׁוְּעֵנוּ אֵלֶיךָ. בְּנָשְׂאֵנוּ יָדֵינוּ אֶל דְּבִיר קָדְשֶׁךָ: שְׁמַע יְיָ וְחָנֵּנוּ יְיָ הֱיֵה עֹזֵר לָנוּ: שְׁמַע יְיָ קוֹלֵנוּ נִקְרָא. חָנֵּנוּ וַעֲנֵנוּ: וְעַתָּה שְׁמַע אֱלֹהֵינוּ אֶל תְּפִלַּת עֲבָדֶיךָ וְאֶל תַּחֲנוּנֵינוּ וְהָאֵר פָּנֶיךָ עַל מִקְדָּשְׁךָ הַשָּׁמֵם לְמַעַן אֲדֹנָי: ליי הישועה וכו׳.

לג ע״ס א״ב ונסוף חתום אליה בר שמעיה חזק.

יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל צַדִּיק אַתָּה אֱלוֹהַּ סְלִיחוֹת. בְּלֵב נִשְׁבָּר וְנִדְכֶּה בָּאנוּ לְחַלּוֹתֶךָ וּבְשִׁבְרוֹן רוּחוֹת. גַּם עֶשְׁתּוֹנוֹת קִשַּׁטְנוּ וְהֵכַנּוּ סִתְרֵי טוּחוֹת. דָּגוּל תִּהְיֶינָה אָזְנֶיךָ קַשֻּׁבוֹת וְעֵינֶיךָ פְּקוּחוֹת: הַשְׁקְדָה הַשְׂרְגָה עָלַי עֲלִיַּת תֶּבֶךְ מַכָּה. וְרוֹפֵא אָמָן וּבָקִי אֵין לְהַעֲלוֹת אֲרֻכָה. זָד שׁוֹחָה כּוֹרֶה וְעֵינָיו יִצְפְּנוּ לְחֵלְכָה. חֲלַקְלַקּ וְרֶשֶׁת בְּרַגְלָיו יִתְהַלֵּךְ עַל שְׂבָכָה: טָרְדוּ חַתּוּ יְדִידֶיךָ הֶעְתִּיקוּ מִלִּין וְטַעֲנָה. יְהוּדָה וְיִשְׂרָאֵל הוּסַר מֵהֶם מַשְׁעֵן וּמַשְׁעֵנָה. כְּרֹאשׁ שִׁבֹּלֶת נִמָּלוּ וְנַפְשָׁם דָּאֲבָה וְנֶעֱנָה. לְרַעֲבָם מְרוֹרִים שָׂבְעוּ וְלִצְמָאָם רָווּ רֹאשׁ וְלַעֲנָה: מִמַּעַרְכֵי לֵב מַשְׁוֶה כָּל נָבוֹן וְרַבָּן. נֶעְלַם מֶשֶׁךְ הָעֵדֶן וְנִסְתַּם בְּשֵׁשׁ הַחֻרְבָּן. סָפוּ תַמּוּ תְּמִידֵי

*) שַׁתְּ וְאָהַבְתְּ כן היה כתוב בכי״י וכת המגיה ותקן שרת ורדת.

herablassend uns in der Kindheit beachtetest, als Du uns Dir erwarbst, verwirf uns auch im Alter nicht, und sind wir auch Links abgeirrt, so nähere uns wieder mit Deiner Rechten Dir und verlaß uns nicht, wenn unsere Kräfte schwinden! Schaue, blicke fürsorgend auf Deine Geliebten, umgürte und kleide Dich mit Deiner Gunst und Milde, umhülle Dich mit Deiner Barmherzigkeit und Gnade, laß vorwaltend sein Deine Güte und Deine Großmuth! —

בקראני עננו So wir rufen, erhöre uns, Gott unseres Heils! schaffe uns Raum in der Bedrängniß! Sei uns gnädig und höre unser Gebet! Herr, höre unsere Stimme, Dein Ohr merke auf unser lautes Flehen! Höre die Stimme unseres Flehens, wenn wir zu Dir rufen, wenn wir unsere Hände erheben zu Deinem heiligen Palaste! Höre, Gott, und sei uns gnädig! Gott, sei unser Beistand! Höre, Gott! wir rufen laut; sei uns gnädig und antworte uns! Erhöre nun, unser Gott, Deiner Knechte Gebet und Flehen, und laß Dein Antlitz über Dein zerstörtes Heiligthum leuchten, Deinethalben, Herr!

33. אלהי ״ Ewiger, Gott Israels! Du Gerechter und Verzeihungsvoller! mit zerknirschtem und gebeugtem Herzen, mit gebrochenem Gemüthe kommen wir, Dich anzuflehen, nachdem wir unsere Gedanken geordnet, unser Innerstes vorbereitet haben; Erhabener, mögen Deine Ohren es vernehmen und Deine Augen es schauen! Des Schicksals schwere Schläge umringen uns und kein erfahrener Arzt ist da, um sie zu heilen; der Arglistige gräbt Gruben, nach uns Armen spähend, und sucht mit glattem Wort uns in's Garn zu locken, über Netzen wandeln wir. Verirrt und verwirrt sind Deine Geliebten und wissen sich nicht zu vertheidigen, Jehuda und Israel hat weder Stab noch Stütze; abgemähet wie die Spitzen der Aehren ist ihre Seele betrübt und gebeugt und Galle stillet ihren Hunger, Wermuth ihren Durst. Dem Forschen des Verständigsten und Gelehrtesten bleibt das Ende der Leidenszeit und der Verheerung verborgen und verschlossen; die täglichen

כַּפָּרָה וּבְטַל הַקָּרְבָּן· עֲבָדֶיךָ בְּקֹצֶר רוּחַ וּבְשַׁלְוָה
יָהִיר וְסַרְבָן: פּוֹדֶם וּמַצִּילָם הִגְשִׁיתָ רַחֵם וְשָׁכַחְתָּ
חֲנוֹת· צָפִיתָ הִבַּטְתָּ מִמַּעַל וְלָעַד זָכַרְתָּ צַחֲנוֹת· קָצַפְתָּ
עַד מְאֹד וְסָתַמְתָּ זַעַק וּתְחִנּוֹת· רִבְבוֹת אֲלָפֶיךָ שׁוּבָה
וּשְׁכוֹן בְּקֶרֶב מַחֲנוֹת: שַׁח גַּבְהוּת יְהוּדָה וְרוּם יִשְׂרָאֵל
שָׁפֵל· תַּלְפִּיּוֹת חָרֵב וְלֹא נֹגַהּ לוֹ וְחָשַׁךְ בָּאֹפֶל· אוֹר
לְצַלְמָוֶת הוּשַׂם וְגִיהַּ הוּשַׁת לַעֲרָפֶל· לְאָן שַׁעַן הוֹרִים
וּזְכוּת יְשֵׁנֵי מַכְפֵּל: יוֹצְרֵנוּ בְּדִינְךָ שַׂר לֹא נִשָּׂא וְנִגְדָּל·
הֻשְׁוָה שׁוֹעַ וְלֹא נִכַּר לִפְנֵי דָל· בָּזוּי לָמָּה נִכְבַּד וְקָטֹן
גָּבַהּ וְגָדַל· רְצֵה יֶלֶד שַׁעֲשׁוּעַ עָצוּר וּפְרָזוֹן חָדָל:
שְׁלֵמֶיךָ לֹא בָטְחוּ בַחֶרֶב וְלֹא סִבְּרוּ בַחֲנִית· מִבְטֶחָם
צוֹם וָשַׂק וּמִשְׁעָנָם תְּפִלָּה וְתַעֲנִית· עוֹד תּוֹסִיף יָדְךָ
עֲלוּבֶיךָ לִקְנוֹת שֵׁנִית· יִדְּמוּ וְיָחֲלוּ לְךָ מִתַּחַת עַל
רְגָזָנִית: הַאֲזִינָה חִין עַם בָּזוּי וּמְדֻכָּא וּמְחֻלָּל· חַנּוּן
זַעַק קָשׁוּב וְקַבֵּל בְּרָצוֹן מִפַּלֵּל· קְטֹרֶת תְּפִלָּתִי תִּכּוֹן
וּכְמִנְחָה טְהוֹרָה תְּכֻלָּל· הַקְשִׁיבָה לְקוֹל שַׁוְעִי מַלְכִּי
וֵאלֹהַי כִּי אֵלֶיךָ אֶתְפַּלָּל: אל מלך יושב וכו׳ עד לכל קוראיך.

טוֹב יְיָ לַכֹּל וְרַחֲמָיו עַל כָּל־מַעֲשָׂיו: טוֹב יְיָ לְקֹוָו לְנֶפֶשׁ תִּדְרְשֶׁנּוּ: טוֹב יְיָ לְמָעוֹז בְּיוֹם צָרָה וְיֹדֵעַ חֹסֵי בוֹ: כִּי טוֹב יְיָ לְעוֹלָם חַסְדּוֹ וְעַד דֹּר וָדֹר אֱמוּנָתוֹ: טוֹב לַחֲסוֹת בַּייָ מִבְּטֹחַ בָּאָדָם: טוֹב לַחֲסוֹת בַּייָ מִבְּטֹחַ בִּנְדִיבִים: טוֹב וְיָשָׁר יְיָ עַל כֵּן יוֹרֶה חַטָּאִים בַּדָּרֶךְ: טוֹב וְיָחִיל וְדוּמָם לִתְשׁוּעַת יְיָ: הוֹשִׁיעֵנִי אֱלֹהִים כִּי בָאוּ מַיִם עַד נָפֶשׁ: הוֹשַׁע יְיָ אֶת־עַמְּךָ אֵת שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל: הוֹשִׁיעָה אֶת עַמֶּךָ וּבָרֵךְ אֶת נַחֲלָתֶךָ וּרְעֵם וְנַשְּׂאֵם עַד הָעוֹלָם: הוֹשִׁיעָה יְיָ כִּי גָמַר חָסִיד כִּי פַסּוּ אֱמוּנִים מִבְּנֵי אָדָם: עָזְרֵנוּ אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ עַל דְּבַר כְּבוֹד שְׁמֶךָ וְהַצִּילֵנוּ וְכַפֵּר עַל חַטֹּאתֵינוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ: לייי הישועה וכו׳.

לד פזמון. ע״פ תשר״ק כפול ונסוק חתום כפול שלמה.

לְךָ אֲדֹנָי הַצְּדָקָה תִּלְבֹּשֶׁת· כִּי אֱמֶת עָשִׂיתָ וְלָנוּ

Opfer der Versöhnung haben aufgehört und Deine Diener leben in Beklommenheit, die stolzen Verächter aber in Gemächlichkeit. O Du ihr Retter und Befreier! willst Du das Erbarmen und Schonen ganz vergessen? willst Du immer Treulosigkeit schauen und Fehler gedenken? immerfort zürnen und Flehen und Bitten verwerfen? o kehre zurück zu den Myriaden Tausenden Israels und residire wieder in ihren Lagern! Jehuda's Hoheit ist erniedrigt, Israels Macht gesunken, der Hügelbau (Tempel) zerstört, in tiefer Finsterniß liegend, das Licht ist in Todesschatten, der Glanz in Nebeldunkel verwandelt; wo ist der Väter Stütze, wo das Verdienst der in Machpelah Schlafenden? O Schöpfer! in Deinem Gerichte gilt nicht die Größe des Vornehmen und wird der Reiche dem Armen nicht vorgezogen; warum ist nun der Verächtliche geehrt, der Geringe hoch erhoben? o nimm Dich wieder Deiner früheren Lieblingskinder an, die jetzt bedrängt und ohne Heimath sind! Deine Ergebenen vertrauten nie auf Schwert und Spies, ihr Vertrauen ist Fasten und Sackankleiden, ihre Stütze Gebet und Kasteiung; o so erhebe Deine Hand, um Deine Beschämten Dir zum zweitenmale zu erwerben, sie, die unter dem drückenden Joche geduldig zu Dir hoffen! Erhöre das Flehen des verachteten, gebeugten und geschlagenen Volkes, vernimm ihr Aufschreien, Allgnädiger! nimm ihre Bitte wohlgefällig auf! Laß unser Gebet wie Weihrauchduft, wie reine Opfer Dir gelten, vernimm die Stimme unserer Klagen, unser König und Herr! denn zu Dir beten wir. —

טוב יי לכל Allen ist der Ewige wohlthätig, erbarmt sich seiner Werke aller. Gütig ist Gott den auf ihn Hoffenden, der Seele die ihn sucht. Gütig ist Gott, Zuflucht am Tage der Noth; er kennet, die auf ihn vertrauen. Ja gütig ist der Ewige, ewig seine Gnade, seine Treue für und für. Besser ist's, dem Ewigen vertrauen, als auf Menschen sich verlassen; besser, dem Ewigen vertrauen, als auf Fürsten sich verlassen. Gütig ist der Ewige und gerade, zeigt Irrenden die rechte Bahn. Wohl dem, der geduldig auf des Ewigen Hilfe wartet! Hilf uns, o Gott! denn das Wasser dringt an's Leben. Hilf, Ewiger, Deinem Volke, dem Ueberreste Israels! Hilf Deinem Volke, segne Dein Eigenthum, weide und trage sie bis in Ewigkeit! Hilf, o Ewiger! denn die Frommen sind dahin, entschwunden sind die Redlichen den Menschenkindern. Steh' uns bei, Gott unseres Heils, der Verherrlichung Deines Namens willen; rette uns und verzeihe unsere Sünden, Deines Namens willen! —

34. לך אדני Dich, Herr! kleidet Gerechtigkeit, Dein Thun ist Wahrheit; unser aber ist die Scham! Wir haben gefrevelt,

הַבֹּשֶׁת· וַאֲנַחְנוּ הִרְשַׁעְנוּ וּכְפִינוּ אֲרֶשֶׁת· נוֹאַלְנוּ
חָטָאנוּ· נָא לָנוּ אַל תָּשֶׁת: תָּעִינוּ אַחַר יֵצֶר· תִּעְתַּעְנוּ
דִּין יוֹצֵר· שָׁלוֹחַ לֹא עוֹצֵר· שַׁחַר וָעֶרֶב נוֹצֵר: רַצְנוּ
רוֹעַ הַרְגֵּל· רָשַׁעְנוּ צֶדֶק הָעֵגֶל· קָשַׁרְנוּ אַהַב הַדֶּגֶל·
קִלְקַלְנוּ קֶטֶט גַּלְגַּל: צֵרַפְנוּ מָקוֹר רָטוֹב· צִמָּאוֹן לֹא
קוֹרְטוֹב· פִּצְנוּ רַע הַטּוֹב· פָּרַקְנוּ עֹל מַלְאַךְ טוֹב: עַל
עֵסֶק כְּעוּרִים· עָזַבְנוּ אַלּוּף נְעוּרִים· סְחִים וָכֵן
סְעוּרִים· סִגּוּף עָנִי וְצִעוּרִים: נַחְנוּ בְּמֶרֶד וּבְמַעַל·
נוֹאַשְׁנוּ יֶשַׁע מִמַּעַל· מְרִינוּ מָאַס וְגָעַל· מִדַּת רַחֲמִים
נָעַל: לֹא בְצֶדֶק וּבְיֹשֶׁר· לָנוּ נֶגְדָּךְ פֵּשֶׁר· כֹּחַ וְיִתְרוֹן
הַכְשֵׁר· כַּבִּיר כֹּחַ תֵּן לְפֵשֶׁר: יָם שָׁם גֶּשֶׁר· יִשְׂרָאֵל
מִקְוֵה כָשֵׁר· טַהֲרָה תִזְרוֹק וְתַחְשֵׁר· טֻמְאָה תַשְׁלִיךְ
וְתַנְשֵׁר: חַבֵּא חֵטְא וָגֶרַע· חֲזוֹר אָחוֹר מֵרַע· זְכִיּוֹת
כַּף הַכְרַע· זְדוֹנוֹת חוֹבוֹת מִלְּהִפָּרַע: וְאַתָּה הוּא פּוֹנֶה·
וְלֹא בוֹזֶה· וְעוֹנֶה הָעָם עָנִי וּמְעֻנֶּה· הַיּוֹם לְטוֹבָה
תִפְנֶה: דַּלַּת רֹאשׁ דַּלָּתֶךָ· דּוֹפֶקֶת הַיּוֹם דְּלָתֶךָ·
גַּלֵּה לָהּ גְּאֻלָּתֶךָ· גְּנֻנָּה כִּי הִיא גְדֻלָּתֶךָ: בַּלַּע בֶּגֶד
בּוֹגְדִים· בְּבֹא חֲמוּץ בְּגָדִים· אֱסֹף אֲבוּדִים אֲגוּדִים·
אֲגוּד אֲחֵיהֶם אוֹנְדִים: שַׁדַּי שׁוֹכֵן שְׁחָקִים· שׁוּר שִׁנַּיִם
חֲרוּקִים· לְךָ לְבַד לְהָקִים· לְקוּקִים בְּקוּקִים נְקוּקִים:
מְרִימוּ מִרְדָּמוֹ מְרוּקִים· מַהֵר מְהֵה מְחוּקִים·
הַבְּרִית וְהַתּוֹרוֹת הַקִּים· הַזְכֵּר הָעֵדוּת וְהַחֻקִּים·
נוֹאַלְנוּ חָטָאנוּ נָא לָנוּ אַל תָּשֶׁת: לך אדני וכו׳. אל מלך יושב וכו׳.

וְאַתָּה קָדוֹשׁ יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל: וְאַתָּה הוּא וּשְׁנוֹתֶיךָ לֹא יִתָּמּוּ: אַתָּה

unser Mund selbst bekennt es, wir haben thöricht gesündigt; o rechne es uns doch nicht an! Wir irrten der bösen Begierde nach, verkehrten des Schöpfers Lehre, obgleich Er uns oft Ermahner sandte, Er, der uns bewacht des Morgens wie des Abends. Nur unserer bösen Gewohnheit folgten wir, wichen frevlerisch vom Tugendpfade, verschmähten den Liebesbund und brachten so selbst durch unser Ausarten Gottes Mißfallen über uns. Neben den nie versiegenden Quell (Gott) stellten wir wasserarme Brunnen (Götzen[1]) hin, nannten das Gute schlecht und warfen des Gesetzes Joch leichtsinnig ab. Um häßlichen Begierden zu fröhnen, verließen wir unseren Jugendfreund; daher sind wir verworfen, ein Raub des Sturmes geworden und mit Noth und Schmerzen gepeinigt. Ungehorsam und treulos setzten wir das himmlische Heil außer Augen; darum verabscheute uns Gott in unserer Widerspenstigkeit und verschloß uns sein Erbarmen. — Nicht unserer Tugend und Redlichkeit wegen können wir auf Deine Gnade hoffen; nur Deine mächtige und überschwengliche Milde, Allgewaltiger! kann unsere Schuld verschwinden lassen. Der Du uns das Meer zur Brücke schlugest, besprenge Du und reinige Israel mit Deinem allerreinsten Quell; schaffe weg unsere Unreinheit, verbirg unsere Sünden und vermindere sie, kehre Dich weg von unserer Schuld, laß die Verdienste überwiegend sein und die Sünden übersiehe, daß sie nicht geahndet werden. Wende Dich zu uns, verachte uns nicht; erhöre das leidende und gedrückte Volk, wende Dich wohlwollend zu uns heute! Deine schwache, arme Nation klopft heute an Deine Pforte; o offenbare ihr die Erlösung und sei ihr Schutz, denn dies ist Deine Größe. Mache der Treulosigkeit der Ungetreuen ein Ende mit dem Eintreffen des Erlösers, sammle die Verlornen allesammt vereinigt mit ihren Brüdern! Allmächtiger, der Du über den Wolken throneſt, schaue, wie Feinde die Zähne fletschen! Dir geziemt es, die Geleerten, Geplünderten und Beengten wieder aufzurichten; sie haben ihren Ungehorsam und Abfall gebüßt, o streiche baldigst all ihre Vergehen! Richte Deinen Bund und Deine Lehre wieder auf unter uns, daß wir der Zeugnisse und Gesetze stets eingedenk sind; denn wir haben thöricht gehandelt, o rechne es uns doch nicht an! —

ואתה קדוש Du, Allerheiligster, thronst unter Lobgesängen Israels! Du bist, und

---

1) Ein aus Jirm. 2, 13 entlehntes Bild.

תָּקוּם תְּרַחֵם צִיּוֹן כִּי עֵת לְחֶנְנָהּ כִּי בָא מוֹעֵד: זִבְחֵי אֱלֹהִים רוּחַ נִשְׁבָּרָה לֵב נִשְׁבָּר וְנִדְכֶּה אֱלֹהִים לֹא תִבְזֶה: הֵיטִיבָה בִרְצוֹנְךָ אֶת צִיּוֹן. תִּבְנֶה חוֹמוֹת יְרוּשָׁלָיִם: אָז תַּחְפֹּץ זִבְחֵי צֶדֶק עוֹלָה וְכָלִיל. אָז יַעֲלוּ עַל מִזְבַּחֲךָ פָרִים: (וְעַתָּה יְיָ אָבִינוּ אָתָּה. אֲנַחְנוּ הַחֹמֶר וְאַתָּה יֹצְרֵנוּ וּמַעֲשֵׂה יָדְךָ כֻּלָּנוּ: אַתָּה יְיָ לֹא תִכְלָא רַחֲמֶיךָ מִמֶּנּוּ. חַסְדְּךָ וַאֲמִתְּךָ תָּמִיד יִצְּרוּנוּ:) זְכֹר רַחֲמֶיךָ יְיָ וַחֲסָדֶיךָ כִּי מֵעוֹלָם הֵמָּה: זָכְרֵנוּ יְיָ בִּרְצוֹן עַמֶּךָ. פָּקְדֵנוּ בִּישׁוּעָתֶךָ: זְכֹר עֲדָתְךָ קָנִיתָ קֶּדֶם גָּאַלְתָּ שֵׁבֶט נַחֲלָתֶךָ הַר צִיּוֹן זֶה שָׁכַנְתָּ בּוֹ: זְכֹר יְיָ חִבַּת יְרוּשָׁלָיִם אַהֲבַת צִיּוֹן אַל תִּשְׁכַּח לָנֶצַח: זְכֹר יְיָ לִבְנֵי אֱדוֹם אֵת יוֹם יְרוּשָׁלָיִם הָאֹמְרִים עָרוּ עָרוּ עַד הַיְסוֹד בָּהּ: זְכֹר לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיִשְׂרָאֵל עֲבָדֶיךָ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לָהֶם בָּךְ וַתְּדַבֵּר אֲלֵהֶם אַרְבֶּה אֶת זַרְעֲכֶם כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמָיִם. וְכָל הָאָרֶץ הַזֹּאת אֲשֶׁר אָמַרְתִּי אֶתֵּן לְזַרְעֲכֶם וְנָחֲלוּ לְעֹלָם: זְכֹר לַעֲבָדֶיךָ לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב. אַל תֵּפֶן אֶל קְשִׁי הָעָם הַזֶּה וְאֶל רִשְׁעוֹ וְאֶל חַטָּאתוֹ: אַל נָא תָשֵׁת עָלֵינוּ חַטָּאת אֲשֶׁר נוֹאַלְנוּ וַאֲשֶׁר חָטָאנוּ: חָטָאנוּ צוּרֵנוּ. סְלַח לָנוּ יוֹצְרֵנוּ:

לה ע״ס א״ב מצולש והחרוז האחרון בכל בית הוא על ל״ה, ובסוף חתום שמואל חזק.

אָדוֹן מִשְׁפָּט בְּקָרְבָךְ· אִתָּנוּ אַל תָּבֹא בְּרִיבָךְ· אָבוֹת זְכוֹר הוֹדִיעוּ טוּבָךְ· אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לָהֶם בָּךְ: בְּךָ וְעַל רַחֲמֶיךָ אוֹחִילָה· בְּפֶשַׁע רַב מְבַקֵּשׁ מְחִילָה· בְּרֹב סְלוֹחַ לְפִי הַגְּדֻלָּה· חָטָא הָעָם הַזֶּה חֲטָאָה גְדוֹלָה: גְּדוֹלָה מִקֶּדֶם וְנָאָוָה· גְּבוּל קֹדֶשׁ אִוָּה· גּוֹלָה בְּרֶגֶל גַּאֲוָה· כָּל הַיּוֹם דָּוָה: דָּוָה מְעֻנָּה תְהֻמָּה· דְּלוֹתֶיהָ לֹא תִבְזֶה· דְּהֵה מְחֵה וְהַזֵּה· לַעֲוֹן הָעָם הַזֶּה: הַזֶּה וְכָזֶה הֶעֱוִיתָנוּ· הַשְׁכֵּם וְשָׁלוֹחַ לְצִוּוּיתֵנוּ· הִקְשִׁינוּ עֹרֶף בְּחוֹבוֹתֵינוּ· אֲנַחְנוּ וַאֲבוֹתֵינוּ: וַאֲבוֹתֵינוּ מֵעֲלוּ לְהַבְזוֹת· וַיַּלְעִיבוּ בְּיוֹשְׁבֵי פְרָזוֹת· וַאֲנַחְנוּ בְּשׁוֹמְרֵי מְזוּזוֹת· מַה נֹּאמַר אֱלֹהֵינוּ אַחֲרֵי זֹאת: זֹאת מְשׁוּגָתֵנוּ אִתָּנוּ· זְרִיתָנוּ זָרַזְתָּנוּ יִסַּרְתָּנוּ· זָדוֹן הוֹסַפְנוּ וְהִתְעַתָּנוּ· יָדַעְנוּ כִּי חָטָאנוּ: חָטָאנוּ שָׁגִינוּ כְּנִמְהָרִים· הִכִּינוּ יֶשַׁע אֶל הֶהָרִים· חַטְאֵנוּ

Deine Jahre enden nie! Du erhebst Dich, erbarmst Dich Zion's, wenn gekommen ist die Zeit, daß Du ihr gnädig bist. Ein göttlich Opfer ist ein zerknirschtes Gemüth; ein zerknirschtes und demüthiges Herz, o Gott, verschmähest Du nicht! Thue Zion wohl in Deiner Huld, erbaue die Mauern Jerusalems! dann werden Opfer der Gerechtigkeit, Brand- und Ganzopfer Dir gefallen, dann wird man Stiere darbringen auf Deinem Altar. Aber jetzt, o Ewiger — doch Du bist unser Vater! wir sind der Thon und Du unser Bildner, Deiner Hände Werk sind wir Alle. Du, o Ewiger, wirst Deine Barmherzigkeit uns nicht entziehen; Deine Liebe und Treue werden uns stets bewahren. Gedenke Deiner Barmherzigkeit, o Ewiger, und Deiner Gnade; denn sie sind von Ewigkeit her. Gedenke, Herr, auch unser, wenn Du Dein Volk begnadigst, suche uns heim mit Deiner Hilfe! Gedenke Deiner Gemeinde, die Du vormals Dir erworben, Deines Erbstammes, den Du befreiet, Zion's Berg, den Du bewohnt! Gedenke, Herr, Deiner Lust an Jerusalem, vergiß nicht Deine Liebe zu Zion! Gedenk' auch, Herr, den Söhnen Edom's den Tag Jerusalem's, als sie da schrieen: „Verheeret! verheeret bis auf den Grund!" Gedenke Deiner Diener, Abraham's, Jizchak's und Israel's, was Du ihnen bei Dir zugeschworen und ihnen zugesagt hast: Ich will euere Nachkommen so viel werden lassen wie die Sterne des Himmels, und dieses ganze Land, wovon ich gesprochen, will ich eueren Nachkommen geben und sie sollen es ewig als Erbgut besitzen. Gedenke Deiner Diener, Abraham's, Jizchaks und Jakob's, kehre Dich nicht an die Hartnäckigkeit, den Frevel und die Sünde dieses Volkes! Rechne es uns doch nicht zum Verbrechen, daß wir thöricht gewesen und gesündigt haben!

35. אדון משפט Herr, wenn Du Dich zum Gerichte nahest, so verfahre nicht mit uns nach Deiner Strenge; gedenke der Väter, die von der Güte erzählten, die Du ihnen zugeschworen! Auf Dich und Deine Barmherzigkeit hoffen wir und erbitten Vergebung, denn oft haben wir gefrevelt; zeige Dich groß in Deinem vielen Verzeihen, denn schwer gesündigt hat Dein Volk! Groß und herrlich waren wir ehedem in unseren lieblichen, heiligen Grenzen; jetzt sind wir vom Uebermuth vertrieben und leiden immerfort. O schaue unser Leiden und Bedrängniß und verschmähe uns nicht in unserer Armuth, verlösche und tilge die Missethat Deines Volkes! Wohl hast Du uns oftmals gewarnt, früh Morgens schon uns mahnende Boten gesandt; aber wir beharrten hartnäckig in unserer Schuld, wir und unsere Väter. Unsere Väter verspotteten treulos die aus den Dörfern zu ihnen geschickten Propheten, und wir, wir verachteten unsere Lehrer in den Schulen; was können wir nun nach all diesem noch vor Dir sprechen, Herr?! — Wir haben uns vergangen, darum hast Du uns zerstreuet, herumgeworfen und gezüchtigt; wir häuften unsere Frevel, darum brachtest Du uns in Schrecken. Wir erkennen es, daß wir gesündigt haben! Ja wir haben gesündigt, in Unbesonnenheit gefehlt! Hilfe hoffen wir von Oben; o entsündige uns, wie

כְּהַבְטָחַת הוֹרִים. וְזָרַקְתִּי עֲלֵיכֶם מַיִם טְהוֹרִים:
טְהוֹרִים קִלְקַלְנוּ לְהָפֵר. טוֹב בְּעַד יְכַפֵּר. טוֹעִים
תְּרוּפָה שַׁפֵּר. יָעַץ וּמְיַפֵּר: יָפֵר כַּעַס וְיֶחְסֶה. יִכְבּשׁ
עָוֹן וִיכַסֶּה. יִגְבַּהּ בַּמִּשְׁפָּט וְיִתְנַשֵּׂא. וְהוּכַן בַּחֶסֶד כִּסֵּא:

זכור לנו ברית אבות וכו'.

חזן חייגען קהלות ווירד דיעזעז נאך היכלגעזעטצט.

כִּסֵּא כּוֹנֵן בְּחַסְדֶּךָ. כְּמֶלֶךְ תֵּשֵׁב בִּכְבוֹדֶךָ. כְּאָב זַכֵּה עֲבָדֶיךָ.
אַתָּה אֱלֹהִים לְבַדֶּךָ: לְבַדְּךָ רַחֲמֶיךָ יִתְגַּלָּלוּ. לְבָנֶיךָ כִּי יִתְפַּלָּלוּ.
לֹא כְּמַעֲשֵׂיהֶם יִתְעוֹלָלוּ. בְּמַעַלָם אֲשֶׁר מָעָלוּ: מָעֲלוּ בָנֶיךָ יְדִידֶיךָ.
מַלֵּא רַחֲמִים עַל מְיַחֲדֶיךָ. מְחֵה עֲוֹנוֹת עֲבָדֶיךָ. רַבּוּ פְשָׁעֵינוּ נֶגְדֶּךָ:
נֶגְדְּךָ נְכוֹנוּ טוּחוֹת. נָכוֹן עֵינֶיךָ פְּקוּחוֹת. נִיחֹחַ כְּגִישַׁת מְנָחוֹת.
וְאַתָּה אֱלוֹהַּ סְלִיחוֹת: סְלִיחוֹת מְקַוִּים לְתַאֲבוֹן. סַפֵּק נָבוֹן וְרִבּוֹן.
סִגְנוֹן שָׂם עֵרָבוֹן. מִי אֵל כָּמוֹךָ נֹשֵׂא עָוֹן: עָוֹן שָׁב יִוָּשַׁע.
עוֹד יִזְכֶּה וְיִשְׁתַּעֲשַׁע. עֲבוּרוֹ חִישׁ יֶשַׁע. וּבָא לְצִיּוֹן גּוֹאֵל וּלְשָׁבֵי פֶשַׁע:
פֶּשַׁע רַב וָבֶדֶק. פּוֹרֵץ גָּדֵר וְסוֹדֵק. פְּנֵה מַחֲזִיק וּבוֹדֵק.
הֹלֵךְ תָּמִים וּפֹעֵל צֶדֶק: צֶדֶק חַפֵּשׂ לִבְרוּאֶיךָ. צֹאן אָדָם קְרוּאֶיךָ.
צַעַק שְׁעֵה מִירֵאֶיךָ. וְרַב חֶסֶד לְכָל־קֹרְאֶיךָ: קֹרְאֶיךָ בְּהִמָּצְאוֹ
תְּחוּמָיו. קָרוֹב מַצְדִּיקֵי רְחוּמָיו. קַדֵּם קַוֵּה לְתַנְחוּמָיו. כִּי רַבִּים
רַחֲמָיו: רַחֲמָיו יֶהֱמוּ לְעֻמָּתֵנוּ. רְצֵה וּבְחַר בְּצוֹמוֹתֵינוּ. רַחֵם
רֶדֶת חוֹמוֹתֵינוּ. פְּקַח עֵינֶיךָ וּרְאֵה שֹׁמְמוֹתֵינוּ: שֹׁמְמוֹתֵינוּ
בַּעֲוֹן כְּרָמֵנוּ. שְׁעָרִים אִם נִנְעֲלוּ גְּרָמֵינוּ. שׁוֹעָה אִם סָתַמְנוּ חֲתָמְנוּ.
חַסְדֵי יְיָ כִּי לֹא תָמְנוּ: תַּמְנוּ אָבוֹת קְדוּמֶיךָ. תֵּפֶן בִּבְרִית חֲתוּמֶיךָ.
תִּסְלַח לְמַעַנְךָ לַאֲשָׁמֶיךָ. יְיָ עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ: שִׁמְךָ יַעֲמָד לָנוּ
בָאוֹר. מֵלִיץ יָשְׁרֵנוּ לְבָאוֹר. וְנֹגַהּ צִדְקֵנוּ כָּאוֹר. בְּאוֹרְךָ נִרְאֶה
אוֹר: אוֹר חָדָשׁ שָׁמַרְתָּ. לְנַחֵם חַיִּים הִכְמַרְתָּ. זְכוֹר קֶדֶם
הֶאֱמַרְתָּ. וּזְכָר לָנוּ בְּרִית אָבוֹת כַּאֲשֶׁר אָמַרְתָּ:

זכור לנו ברית אבות וכו' ווית חזן ערזטען טאג.

Du den Vätern zugesichert: „Ich werde Reinigungswasser über euch sprengen!" Haben wir auch die reinen Lehren verdreht, o so sühne, Allgütiger, die Irrenden! Du selbst hast uns als Heilmittel die Buße angerathen, und Du brichst nicht Dein Wort. So wehre dem Grimm, so schütze uns, unterdrücke und decke die Schuld; zeige Dich hocherhaben bei'm Gerichte und stütze auf Gnade Dein Urtheil! —

כסא כונן Gestützt auf die Gnade steht Dein Thron und wie ein König sitzest Du darauf in Deiner Herrlichkeit; o sprich väterlich Deine Diener frei, Du alleiniger Gott! Laß Dein Erbarmen rege sein über Deine betenden Kinder, daß ihnen nicht nach ihren Thaten nicht nach ihrer Untreue vergolten werde! — Ja Deine Kinder, Deine Geliebten haben gegen Dich gefehlt! Habe Erbarmen über sie, die Deine Einheit anerkennen, und tilge ihre Missethaten, so viel ihrer auch sind. Die innersten Gedanken sind Dir bekannt, auf den geraden Sinn schauen Deine Augen, er ist Dir angenehm wie dargebrachte Opfer; denn Du, Herr, verzeihest gern! Sehnsüchtig erwarten wir, Vergebung; o gewähre sie uns, Allweiser! Allbeherrscher! gib uns ein Zeichen zur Versicherung, Du allverzeihender Gott, dem Keiner gleicht! Wer zurückkehrt von der Missethat, dem wird geholfen, er wird die Liebe Gottes wieder genießen, das Heil wird seinetwegen beschleunigt, wie es da heißt: „Es kommt der Erlöser nach Zion, der bußfertigen Sünder halber." [1]) Wenn das Laster und die Zerüttung groß, die Niederreißer der Schranken viel sind, so wende Dich uns zu, um der Ausbesserer der Risse willen, die tadellos wandeln und das Rechte thun. Suche Deine Geschöpfe zu rechtfertigen, die Deine Heerde genannt sind; vernimm das Flehen Deiner Verehrer, der Du groß an Gnade bist Allen, die Dich anrufen! Du läßest Dich finden von Denen, die in der Bußezeit zu Dir rufen, bist nahe als Anwalt Deinen Geliebten, die Deiner Tröstung harren; denn groß ist Dein Erbarmen. O laß Dein Erbarmen rege über uns sein und nimm unsere Kasteiungen wohlgefällig an; erbarme Dich der gestürzten Mauern, schau und siehe unsere Zerrüttung! Zerrüttet sind wir durch unsere Sünden, wir sind die Ursache, wenn die Pforten der Barmherzigkeit uns verschlossen wurden und unser Gebet nicht Eingang findet. Doch die Gnade Gottes hat kein Ende! Und sind auch die frommen Väter der Vorzeit dahin, so wirst Du den Bund, den Du an uns gesiegelt, beachten und wirst den Schuldigen verzeihen um Deinetwillen; o Herr, thue es Deines Namens willen! Dein Name, Strahlender, stehe uns bei, sei Fürsprache uns, um unser Recht zu vertheidigen, daß wie Lichtglanz unser Heil aufgehe; denn nur in Deinem Lichte sehen wir Licht. Ein neues Licht hast Du uns aufbewahrt, Deine Huld schafft allen Lebenden Trost; gedenke, wie Du uns ehedem erhobst, gedenke uns den Bund mit den Stammvätern, wie Du versprochen hast! —

[1]) Jesaia 59, 20. nach der talmudischen Auffassung, Joma 86, b.

לן אמן בעגיננט מיט אדון עולם ח״ז״ו ביז כי על רחמיך הרבים (זייטע 10), חונר זאגט דאן דיעזע פתיחה.

יי אלהי הצבאות ישב הכרובים׃ אתה אלהים לבדך׃ צדק ומשפט מכון כסאך׃ חסד ואמת יקדמו פניך׃ הנשא שפט הארץ׃ השב גמול על גאים׃
ע״ס א״ב. יי אלהי הצבאות ישב הכרובים׃ בטית שובו בנים שובבים׃ גשו נא אלי בדברים ערבים׃ דרשוני והיו ימים רבים׃ הלא דבריך לעולם נצבים׃ ובם אנו נשענים ונקרבים׃ זכרנו לחיים טובים׃ חננו כחסדיך המרבים׃ טוב אתה לרעים ולטובים׃ ימינך פשוטה לקבל שבים׃ כי לא תחפץ במיתת חיבים׃ לכן אנו משכימים ומעריבים׃ מלך מהלל במחנות כרובים׃ נקנו מחטא ומחיובים׃ סלח נא כי פשעינו רבים׃ עננו למען צורים החצובים׃ פתחי תשובה לכל יהו נשלבים׃ צעקותינו לפניך יהו מקרבים׃ קרבנו אליך הוצב להבים׃ רצנו כעלות פרים וכשבים׃ שבנו אליך נערים ושבים׃ תמוכים בטוחים על רחמיך הרבים׃

כי על רחמיך הרבים אנו ח״ז״ו (זייטע 10) ביז חן על עירך ועל עמך (זייטע 14), דאן דאז היער פאָלגענדע.

לז שנייה. ע״ס א״ב ובסוף חתום יצחק הכהן החבר חזק ואמץ.

אדון בפקדך אנוש לבקרים׃ במצוי הדין אל תמתח׃ גוף ונשמה אם תריבם׃ דחו ולא יכלו קום׃ היוכל גבר לזכות במשפט׃ ואם יש בידו מעש להצטדק׃ זרוי יחומו מלחה סרוחה׃ חבוי אורבו בקרבו מעת הולדו׃ טמון הוא ברשת לרגליו׃ יסיתהו

36. אלהי ״ Ewiger! Gott der Heerschaaren, der Du über Cherubim thronest, Du bist Gott, Du allein! Gerechtigkeit und Recht sind Deines Thrones Stütze, Gnad' und Wahrheit weilen vor Deinem Antlitz. Erhebe Dich, Richter der Erde, vergilt den Uebermüthigen! — Ewiger! Gott der Heerschaaren! der Du über Cherubim thronest, Du sprachst:[1]) „Kehret zurück, ihr abtrünnigen Kinder, tretet doch näher zu mir mit gefälligen Worten und ersuchet mich, so sollt ihr lange leben!" Deine Worte bestehen ewiglich, auf diese gestützt nähern wir uns Dir. Gedenke uns zum glücklichen Leben, o sei uns gnädig nach Deiner großen Gnade! Allgütig bist Du den Bösen wie den Guten, Deine Rechte ist ausgestreckt, die Reuigen aufzunehmen; denn Du willst nicht den Tod der Schuldigen. Darum beten wir zu Dir des Morgens früh und Abends spät. Hochgerühmter König in den Heeren der Cherubim, reinige uns von Sünd' und Schuld! Verzeihe doch! denn viel sind unsere Frevel; erhöre uns, um der Erzväter willen! Laß die Pforten der Buße uns nicht verschlossen sein, laß unser Flehen vor Dich gelangen! Bring uns Dir näher, Flammensprühender! nimm unser Gebet wohlgefällig auf, wie Opfer von Stieren und Lämmern! Wir kehren zu Dir, allesammt Kinder und Greise, gestützt und vertrauend auf Deine große Barmherzigkeit. —

37. ארון Herr! der Du jeden Morgen die Menschen musterst, beurtheile sie nicht nach strengem Rechte; denn wolltest Du mit Körper und Seele nach der Strenge verfahren, so müßten sie stürzen, ohne sich wieder zu erheben. Kann der Mensch rein im Gericht erscheinen, da keine Thaten zu seiner Rechtfertigung sprechen? Im Schmutze gezeugt und gekeimt, sitzt von seiner Geburt an schon der Auflaurer[2]) versteckt in seinem Innern und legt ihm heimlich die Schlinge und lockt ihn

[1]) Jirmia 3, 22.
[2]) Die böse Begierde.

בְּכָל יוֹם לְשַׁחַת לְהַפִּילוֹ: כֹּחַ וּגְבוּרָה בְּגוּף אָיִן · לְפָנָיו לַעֲמוֹד וּלְהִתְיַצֵּב: מִיּוֹם עָמְדוֹ עַל דַּעְתּוֹ · נַפְשׁוֹ יָשִׂים בְּכַפּוֹ לְהָבִיא לַחְמוֹ: שְׂבַע כָּל יָמָיו יְגִיעַ כַּעַס וּמַכְאוֹבוֹת · עַד שׁוּבוֹ לַעֲפָרוֹ לֹא יִשְׁקוֹט: פְּנֵה אָדוֹן בְּעִצָּבוֹן רוּחַ · צָפֵה בְּשִׁבְרוֹן לֵב: קָרוֹב אַתָּה לָרְחוֹקִים · רוֹצֶה תְּשׁוּבַת רְשָׁעִים: שַׁדַּי הִמָּצֵא לְדוֹרְשֶׁיךָ · תֹּאמַר הִנֵּנִי לִמְבַקְשֶׁיךָ: יְבַשְּׂרוּ סָלַחְתִּי קוֹרְאֵי בְשִׁמֶךָ · צַדֵּק בְּמִשְׁפָּט עַם מְיַחֲדֶיךָ: חֲסוֹם מְנֻוָּל מִלְּהַרְשִׁיעַ · קְצוֹף בְּמַשְׂטִין מִלְּהַשְׂטִין: הָקֵם לָנוּ מֵלִיץ יֹשֶׁר · כֹּפֶר מָצָאתִי תַּשְׁמִיעַ לְשׁוֹבָבִים: הִשְׁלַכְנוּ עָלֶיךָ יְהָבֵנוּ · נָא אַתָּה תְּכַלְכְּלֵנוּ: הֵעָתֵר לָנוּ בִּתְפִלָּתֵנוּ · חֶפְצֵנוּ וּבַקָּשָׁתֵנוּ מַלֵּא בְּרַחֲמִים: בְּךָ תָּלִינוּ בִּטְחוֹנֵנוּ · רַחֲמֶיךָ מְהֵרָה יְקַדְּמוּנוּ: חֲזַק וֶאֱמַץ שִׁמְךָ לֹא שְׁכַחְנוּ · אָנָּא לָנֶצַח אַל תִּשְׁכָּחֵנוּ: אל מלך יושב וכו׳ עד לכל קוראיך.

אַל תָּבוֹא בְמִשְׁפָּט עִמָּנוּ כִּי לֹא יִצְדַּק לְפָנֶיךָ כָל חָי: כִּי אָדָם אֵין צַדִּיק בָּאָרֶץ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה טּוֹב וְלֹא יֶחֱטָא: הֵן בַּעֲבָדָיו לֹא יַאֲמִין וּבְמַלְאָכָיו יָשִׂים תָּהֳלָה: אַף כִּי אֱנוֹשׁ רִמָּה וּבֶן אָדָם תּוֹלֵעָה: אָדָם יְלוּד אִשָּׁה קְצַר יָמִים וּשְׂבַע רֹגֶז: כִּי הוּא יָדַע יִצְרֵנוּ זָכוּר כִּי עָפָר אֲנָחְנוּ: כִּי בוֹ יִשְׂמַח לִבֵּנוּ כִּי בְשֵׁם קָדְשׁוֹ בָטָחְנוּ: כִּי לֹא יִזְנַח לְעוֹלָם אֲדֹנָי: כִּי אִם הוֹגָה וְרִחַם כְּרֹב חֲסָדָיו: ליי הישועה.

לח שנייה. ע״ס א״ת ב״ש, ובסוף חתום אליה בר שמעיה חזק.

אָדוֹן, בְּשָׁפְטְךָ אֱנוֹשׁ רִמָּה · תִּזְכּוֹר בְּרֹגֶז חֲנוֹת רַחֵם: בְּעָרְכְּךָ דִּין אֲשֵׁמִים לְגַהֵחַ · שׁוֹגֶה וָפֶתִי זַכֵּה וְהַצְדִּיק: גְּמוֹל חֶסֶד וְטוֹבָה לְחַיָּבִים · רִיב אַל תִּמְתַּח לִמְצוּי: דַּלֵּי מַעַשׂ וְרֵיקֵי כִשְׁרוֹן · קוֹרְאִים אֵלֶיךָ לָמוֹ הִמָּצֵא: הִנְנוּ לְפָנֶיךָ בְּאַשְׁמָה רַבָּה · צְפֵה צוֹף מַעַן כַּשְׁנוּ

täglich an, um ihn in's Verderben zu stürzen; der Körper aber hat nicht die Kraft, solcher Verlockung immer zu widerstehen. Auch hat der Mensch, sobald er zu Verstand gekommen, sein ganzes Leben daran zu setzen, um sich sein Brod zu verschaffen und ist so alle Tage mit Mühe, Verdruß und Schmerzen belastet; er hat keine Ruhe, bis er zum Staub zurückkehrt. — O wende Dich, Herr, zu dem betrübten Gemüthe, schaue auf das gebrochene Herz! Der Du den Fernen nahe bist und die Buße der Frevler willst, Allmächtiger! laß Dich finden von Denen, die Dich suchen; sprich zu Deinen Bittenden: „Hier bin ich!" Die Deinen Namen anrufen, beglücke mit dem Worte: „Ich habe verziehen!" das Volk, das Deine Einheit preist, rechtfertige es bei'm Gerichte. Laß den verhaßten Verführer verstummen, daß er uns nicht ferner beunruhige, verscheuche den Ankläger und Verhinderer; setze uns einen Fürsprecher und versichere die Abtrünnigen Deiner Versöhnung. Dir stellen wir unser Anliegen anheim, versorge Du uns! laß Dich von uns erbitten und gewähre erbarmungsvoll unsere Wünsche. Auf Dich setzen wir unser Vertrauen, komme uns mit Deinem Erbarmen bald zuvor; Allgewaltiger! wir vergessen Deinen Namen nicht, o vergiß auch Du uns ewiglich nicht!

אל תבוא Komme nicht in's Gericht mit uns, denn kein Lebender ist gerecht vor Dir. Denn kein Mensch ist auf Erden so gerecht, daß er nur das Gute thue und nie sündige. Trauet der Herr doch seinen Knechten nicht und zeihet seine Engel der Mängel, um wie viel mehr den Menschen, der nur Made ist, und den Erdensohn, den Wurm. Der Mensch, vom Weib geboren, ist kurz an Tagen, satt an Unruhe. Ja, Gott kennt unsere Triebe, ist eingedenk, daß nur Staub wir sind. Sein erfreut sich unser Herz, seinem heiligen Namen trauen wir. Denn nicht auf ewig verläßt der Herr, sondern er betrübet nur und erbarmt sich gnadenvoll wieder. —

38. ארון Herr! wenn Du den schwachen Menschen richtest, so denke doch im Zorne an die Begnadigung und das Erbarmen! wenn Du das Urtheil über Schuldige fällest, so sprich die Irrenden und Thörichten frei; übe Gnade und Milde mit den Sündern, verfahre nicht nach strengem Rechte! Arme an Thaten, von Tugend Entblößte rufen zu Dir, o laß Dich von ihnen finden! — Schuldbeladen stehen wir vor Dir und

לְפוֹצֵץ: וְאִם מֵאֱלוֹהַּ אֱנוֹשׁ הֲיִצְדָּק • פְּנֵי עוֹשֵׂהוּ גֶּבֶר הֲיִטְהָר: זָדוֹן בְּחֻבּוֹ אָוֶן בְּקִרְבּוֹ • עָוֹן מָלֵא וָפֶשַׁע רָב: חֶשְׁבּוֹן וָדִין לְמֶלֶךְ הַמְּלָכִים • סוֹפוֹ לִתֵּן בְּבֹא חֲלִיפָה • טֶבַע חוֹתָם בְּכַפּוֹ נֶחֱרָת • נֶגֶד פָּנָיו רִשְׁעוֹ יַעֲנֶה: יוֹרֶה כָּפִים מֵעֵץ וְיַגִּיד • מִקִּיר אֶבֶן תִּקְרָא וְתִזְעָק: כּוֹבֵשׁ פָּנָיו נָדוֹן וְנִכְלָם • לְאַיִן נֶחֱשָׁב בְּעָמְדוֹ לְפָנֶיךָ: אָנָּא לְמַעֲשֵׂה יָדֶיךָ הֵרָצֶה • בְּשִׁבְרוֹן רְאֵה שְׁמוֹר מֵדְחִי: עֲבָדֶיךָ יִמְצְאוּ הַיּוֹם חֲנִינָה • זַכֵּם קָרְבָתְךָ חָפוּץ כְּבָרִאשׁוֹנָה • וְכַשֶּׁלֶג הַלְבֵּן חֲטָאֵי שׁוֹשַׁנָּה: אל מלך יושב וכו׳ עד לכל קוראיך.

אַל תָּבוֹא בְמִשְׁפָּט עִמָּנוּ כִּי לֹא יִצְדַּק לְפָנֶיךָ כָל חָי: כִּי אֶקַּח מוֹעֵד אֲנִי מֵישָׁרִים אֶשְׁפֹּט: בְּקָרְאֵנוּ עֲנֵנוּ אֱלֹהֵי צִדְקֵנוּ בַּצָּר הִרְחַבְתָּ לָּנוּ חָנֵּנוּ וּשְׁמַע תְּפִלָּתֵנוּ: שִׁמְעָה תְפִלָּתֵנוּ יְיָ וְשַׁוְעָתֵנוּ הַאֲזִינָה אַל דִּמְעָתֵנוּ אַל תֶּחֱרַשׁ: אֲדֹנָי שִׁמְעָה בְקוֹלֵנוּ. תִּהְיֶינָה אָזְנֶיךָ קַשֻּׁבוֹת לְקוֹל תַּחֲנוּנֵינוּ: שִׁמְעָה יְיָ צֶדֶק הַקְשִׁיבָה רִנָּתֵנוּ. הַאֲזִינָה תְפִלָּתֵנוּ בְּלֹא שִׂפְתֵי מִרְמָה: ליי הישועה וכו׳.

לט ע״ס א״ב, ובסוף חתום יוסף בר יצחק.

אָדוֹן, כְּתִקַּח מוֹעֵד לִשְׁפּוֹט מֵישָׁרִים בְּתַעֲצוּמֶךָ • אֶתְיַצְּבָה בְּפֶלֶץ לְחַלּוֹת פָּנֶיךָ לְרוֹמְמֶךָ • בְּמַעֲשַׂי לֹא נִשְׁעַנְתִּי כִּי אִם בְּרַחֲמֶיךָ • יְיָ עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ: גָּזוּ אֱמוּנִים גִּבּוֹרֵי כֹחַ בְּמֶרֶץ • גַּם גּוֹדְרֵי גֶדֶר וְעוֹמְדִים בַּפֶּרֶץ • דּוֹרְשֵׁי חֶפְצָם בְּכֹחַ מְשׁוֹכֵן שְׁמֵי עֶרֶץ • אָבַד חָסִיד מִן הָאָרֶץ: הֵן קַלּוֹתִי וּמָה אָשִׁיב בְּמוֹדְפִי • הִנְנִי צָעִיר וּכְאַיִן בְּמִפְעֲלוֹת כַּפִּי • וְאֵיךְ אֲקַוֶּה וַאֲנִי רַב דָּפִי • הֱיוֹת לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי: זָחַלְתִּי וָאִירָא מֵחַוּוֹת דֵּעִי • זְדוֹנַי יְגוֹרְתִּי וּמֶרֶד פִּשְׁעִי • חַנּוּן רַחֲמֵנִי בְּהִתְוַדּוֹתִי וַעֲזוֹב רִשְׁעִי • שְׁמַע קוֹל תַּחֲנוּנַי אֵלֶיךָ

schämen uns, ein Wort Dir vorzutragen. Kann der Mensch vor Gott gerecht sein? kann rein sein ein Mann vor seinem Schöpfer? Der Frevel sitzt in seinem Schooße, das Unrecht in seinem Innern, voll ist er von Lastern, sündenreich! Und soll er Rechenschaft ablegen vor dem König der Könige einst, wenn er von hier scheidet, so liegt das Verzeichniß mit seiner eignen Hand besiegelt vor[1]) und zeugt von seiner Schuld ihm in's Angesicht, der Sparren aus dem Holze bezeugt's und der Stein aus der Mauer gibt es an; beschämt schlägt dann der Angeklagte sein Angesicht nieder und steht wie nichts geachtet vor Dir. O zeige Dich gnädig Deiner Hände Werk, siehe dessen Zerknirschtheit und bewahre es von dem Falle! Laß Deine Diener heute Schonung finden; bringe sie Dir näher, sie wieder wie früher begünstigend, und lasse schneeweiß ihre Sünden werden!

אל תבוא Komme nicht in's Gericht mit uns, denn kein Lebender ist gerecht vor Dir! — Denn ich nehme wahr die rechte Zeit und richte nach Gerechtigkeit. — So wir rufen, höre uns, Gott unseres Heils! schaffe uns Raum in der Bedrängniß, sei uns gnädig und höre unser Gebet! Höre unser Gebet, o Gott! und unser Flehen vernimm; zu unseren Thränen schweige nicht! Herr! höre unsere Stimme, Dein Ohr merke auf unser lautes Flehen! Erhöre, Gott, die Unschuld, merk auf unseren Hilferuf, vernimm unser Beten mit Lippen ohne Falsch!

39. אדון Herr! der Du zur bestimmten Zeit nach Gerechtigkeit richtest in Deiner Allgewalt, ich trete bebend vor Dein Antlitz, um zu flehen und Dich zu rühmen, nicht gestützt auf meine Thaten, sondern auf Deine Barmherzigkeit; o Ewiger, willfahre, um Deines Namens willen! Dahin sind die Glaubenstreuen, die mächtigen Fürbitter, die die Lücke umzäunten und in den Riß sich stellten, die mit kräftigem Gebete ihre Wünsche von Dir, Himmelsthroner, forderten; die Frommen sind von der Erde verschwunden. Siehe, ich bin zu geringe, was kann mein Mund hervorbringen? ich Winziger und ohne alle Thaten, wie könnt' ich bei meinen vielen Sünden hoffen, daß meines Mundes Worte wohl aufgenommen werden? Ich zittere und fürchte mich, meine Gedanken auszusprechen, fürchte mich, ob meiner Frevel und meines Ungehorsams. Allgnädiger! ich erkenne meine Bosheit und will sie verlassen; o erbarme Dich meiner und erhöre die Stimme meines Flehens!

---

[1]) Siehe Seite 107 Note 1.

בשועי: טעיתי והנני שב ומתודה לעשות רצונך. טהור עינים חשבני כשלם לפניך. יה הכנס לי לפנים משורת דינך. וארעך למען אמצא חן בעיניך: כחך יגדל נא ובתפלתי התנאה. כתפלת זקן ורגיל ופרקו נאה. לבבי הנשבר הנדכה והנכאה. הבט משמים וראה: מרבים צרכי עמך ודעתם קצרה. מחסורם ומשאלותם כל יוכלו לספרה. נא בינה הגיגנו טרם נקרא. האל הגדול הגבור והנורא: ספו גם כלו יודעי פגיעה. סדר תפלות במענה לשונם להביעה. ערמים נותרנו ורבתה בנו הרעה. על כן לא השיגתנו ישועה: פנים אין לנו פניך לחלות. פשענו ומרדנו ועקלנו מסלות. צדקה ממך נבקש במערכי תהלות. העמדים בבית יי בלילות: קדוש, ראה כי פס מליץ כשורה. קבל ניבי כמרבית תשורה. רנתי היום תהי בכתרך קשורה. אל נאזר בגבורה: שועתי שעה ותפלתי תהי נעימה. שמע פגיעתי כפגיעת תמה. תחקקנו לחיים טובים ותיטיב לנו החתימה. תולה ארץ על בלימה: ידך פשוט וקבל תשובתי במעמדי. סלח נא ומחל רוע מעבדי. פנה ועשוק בטובת משחריך דודי ומעודדי. ואתה יי מגן בעדי: בזה אל תבזה הוד מלולי. רוממתי הודך לפי עניות שכלי. מלא לטובה תאותי ומשאלי. אלהים אדני חילי: יערב נא שיחי ותעתר בתפלה. צרוף לחשבון כל מלה ומלה. חשוב קדוש

Ich habe gefehlt! Jetzt kehre ich reuevoll um, um Deinen Willen zu thun; Allerreinster, achte mich einem Fehlerlosen gleich vor Dir! Gott, verfahre großmüthig mit mir, laß mich Dich erkennen und Gnade in Deinen Augen finden. Zeige Dich groß in Deiner Kraft, daß mein Gebet Dir angenehm sei, wie das eines erfahrenen, tugendgeschmückten Greises; schaue herab vom Himmel auf mein gebrochenes, zerknirschtes und gedrücktes Herz! Viel sind die Bedürfnisse Deines Volkes, aber seine Einsicht ist zu schwach, um recht fordern zu können Alles, was ihm fehlt; merke darum auf unsere Gedanken, ehe wir noch rufen, Du, Allmächtiger, Großer, Starker und Furchtbarer! — Die Gebetskundigen, die mit wohlgeordnetem, einnehmenden Vortrage zu bitten verstanden, haben aufgehört, und wir blieben entblößt zurück, das Leiden nimmt zu und wir können uns nicht helfen. Dich anzuflehen, haben wir nicht den Muth, denn wir frevelten, waren widerspenstig und gingen auf krummen Wegen. Milde hoffen wir von Dir in unseren Gebetsversammlungen, die in Deinem Hause, Herr, des Nachts erscheinen. Heiliger! schaue auf sie, denn die rechten Fürsprecher sind dahin, nimm unser Wort, wie reichliche Gabe an! Möge mein Lobgesang heute sich Dir zur Krone winden, Allmächtiger, mit Macht Umgürteter! Wende Dich zu meinem Flehen, laß mein Gebet Dir lieblich sein, erhöre es, wie das vollkommenste Gebet. Verzeichne uns zum glücklichen Leben, siegle uns zum Guten ein, Allmächtiger, der Du den Erdball an Nichts gehängt! Reiche Deine Hand und nimm meine bußfertige Andacht wohl auf; verzeihe, vergieb meine Uebelthaten! Beschäftige Dich mit dem Wohle derer, die Dich suchen, mein Freund und Unterstützer! Du, Herr, mein Schild! Verschmähe nicht mein Dich rühmendes Wort: ich rühmte Dich, nach meinem armen Verstande. So erfülle meine Wünsche und Bitten zum Guten, Herr, Gott, meine Macht! laß meine Rede Dir angenehm sein, vereinige die einzelnen Worte meines Flehens und erhöre mich! O achte, Allerheiligster,

מַעֲמָדֵי בְּמִנְחָה בְּלוּלָה· הַאֲזִינָה אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֶלָה:

אל מלך יושב עד לכל קוראיך.

אַל תָּבוֹא בְמִשְׁפָּט עִמָּנוּ כִּי לֹא יִצְדַּק לְפָנֶיךָ כָל חָי: אַל תִּתֵּן יְיָ מַאֲוַיֵּי רָשָׁע זְמָמוֹ אַל תָּפֵק יָרוּמוּ סֶלָה: אַל תִּשְׁטְפֵנוּ שִׁבֹּלֶת מַיִם וְאַל תִּבְלָעֵנוּ מְצוּלָה וְאַל תֶּאְטַר עָלֵינוּ בְּאֵר פִּיהָ: אַל תַּסְתֵּר פָּנֶיךָ מֵעֲבָדֶיךָ כִּי צַר לָנוּ מַהֵר עֲנֵנוּ: אַל תַּסְתֵּר פָּנֶיךָ מִמֶּנּוּ בְּיוֹם צַר לָנוּ הַטֵּה אֵלֵינוּ אָזְנֶךָ בְּיוֹם נִקְרָא מַהֵר עֲנֵנוּ: בְּךָ בָטְחוּ אֲבוֹתֵינוּ בָּטְחוּ וַתְּפַלְּטֵמוֹ: ליי הישועה וכו׳.

מ שנייה. ע׳ס א״ב. אלהינו ואלהי אבותינו.

אַךְ בְּמֵתַח דִּין וּמֵרוּץ חֶבֶל· בְּנֵי אֱמוּנֶיךָ אַל נָא תְחַבֵּל: גִּלּוּי הָרִיב לָהֶם נְטוּשׁ· דָּרוֹשׁ וּבַקֵּשׁ צֹאנְךָ וְאַל תִּטּוֹשׁ: הוֹאַלְתָּ לַעֲשׂוֹתָם לְךָ לְעָם· וְאַל תְּשַׁלְּחֵם בְּיַד פִּשְׁעָם: זְדוֹנוֹת חֲשָׁב־נָא כִּשְׁגָגוֹת· חֲשׂוֹךְ מִזֵּדִים נְפָשׁוֹת לְךָ עוֹרְגוֹת: טֶנֶף טַהֵר וְתַדִּיחַ כְּתָמִים· יַצִּיל בְּצוּל כֹּבֶד אֲשָׁמִים: כַּלֵּה אַל תַּעַשׂ וְנֶחֱרָצָה· לְקוֹחֶיךָ לְקַח מַקּוֹ הַנְּטוּיָה וְעֵצָה הַיְּעוּצָה: מוֹעֵד כְּתִקַּח לִשְׁפּוֹט מֵישָׁרִים· נְזוֹף בְּמַשְׂטִין מִלְּלַמֵּד קַטֵּגוֹרִים: סֵפֶר זִכְרוֹנוֹת לְפָנֶיךָ בְּהִתְגּוֹלֵל· עֲוֹן עֲקֵבִים לֹא יְסוֹבֵב לְבָעֳמִים מִתְבּוֹלֵל: פֵּשֶׁר הַדִּין וְתִבְצַע הַשּׁוּרָה· צְרוֹף כְּבוּר סִיגִים וּמַהֵר בְּדִיל לַהֲסִירָה: קְפוּי וּמְתַךְ וְכַדּוֹנַג נִמְסָה· רֶגַע יִגְעַשׁ אִם בְּמִשְׁפָּט עָלָיו תִּנָּשֵׂא: שַׁלֵּם לוֹ כְּמַעֲשֵׂה הַחֶסֶד וְלֹא כִגְמוּלוֹ· תַּכְרִיעַ הַכַּף לְזַכּוֹתוֹ וְלֹא לְחַבְּלוֹ· תִּפְשׁוֹט יָד וּתְקַבְּלוֹ· תְּחָנֵּנוּ מֵרֶדֶת שַׁחַת וּבוֹר מִלְּהִטַּבְּלוֹ: אל מלך יושב וכו׳.

אַל תָּבוֹא בְמִשְׁפָּט עִמָּנוּ. כִּי לֹא יִצְדַּק לְפָנֶיךָ כָל חָי: לָמָּה לָנֶצַח תִּשְׁכָּחֵנוּ תַּעַזְבֵנוּ לְאֹרֶךְ יָמִים: יְיָ אַל בְּאַפְּךָ תוֹכִיחֵנוּ וְאַל בַּחֲמָתְךָ תְיַסְּרֵנוּ: אֵלֶיךָ יְיָ שִׁוַּעְנוּ וּבַבֹּקֶר תְּפִלָּתֵנוּ תְקַדְּמֶךָּ: חָנֵּנוּ אֱלֹהִים כְּחַסְדֶּךָ כְּרֹב רַחֲמֶיךָ מְחֵה פְשָׁעֵינוּ: פְּנֵה אֵלֵינוּ וְחָנֵּנוּ. כִּי יְחִידִים וַעֲנִיִּים אֲנָחְנוּ: ליי הישועה וכו׳.

meine Andacht dem Opfer gleich, und merke darauf, Gott Jacob's! Selah!

אל תבוא Komme nicht in's Gericht mit uns, denn kein Lebender ist gerecht vor Dir. Erfülle nicht, o Ewiger, des Frevlers Wünsche, laß seine Ränke nicht gelingen, nicht aufkommen! Selah! Laß den Strudel der Fluthen uns nicht wegspülen, die Tiefe uns nicht verschlingen und die Gruft nicht über uns ihren Rachen schließen! Verbirg Dein Antlitz nicht vor Deinen Dienern, denn wir sind bedrängt; eile, erhöre uns! Verbirg Dein Antlitz nicht vor uns am Tage unserer Noth; neige uns Dein Ohr, eile, erhöre uns am Tage unseres Rufens! Dir vertrauten unsere Väter, vertrauten, und Du errettetest sie.

40. אך Ach, laß die Nachkommen Deiner Getreuen nicht durch strenges Gericht und verderbliche Strafe zu Grunde gehen, erlasse ihnen die gerichtliche Untersuchung; nimm Dich Deiner Heerde an, verlaß sie nicht! Du hattest Wohlgefallen, sie zu Deinem Volke zu machen; so verwirf sie nicht in ihrem Frevel! Rechne ihnen die vorsätzlichen Sünden für unwissentliche an, und halte die nach Dir schmachtenden Seelen von muthwilligen Sünden ab. Reinige sie vom Schmutz, entferne die Flecken und versenk' in die Tiefe die schweren Schulden. Laß uns nicht völlig enden; sondern schütze Deine Erwählten vor dem über sie schwebenden Strafurtheil des Gerichtes! Zur Zeit, wo Du nach Gerechtigkeit richtest, verscheuche den Hinderer, daß er keine Anklage vorbringen kann; rollst Du das Erinnerungsbuch vor Dir auf, so rechne die Gewohnheitssünden der unter den Völkern zerstreuten Nation nicht an! Verfahre milde im Gericht, lindere das Urtheil, läutere uns wie mit Lauge von den Schlacken, scheide das Unedle aus! Der wie Milch zusammengeronnene und wie Wachs zerfließende Erdensohn, er schwankt, sobald Du Dich zum Gerichte über ihn erhebst. Darum bezahle ihm nach Deiner Gnadenweise, nicht nach seinem Verdienste; laß die Wagschaale des Gerichtes zu seinen Gunsten, nicht zu seinem Verderben sich neigen, reiche ihm die Hand und nimm ihn auf und begnadige ihn, daß er nicht in's Verderben stürzt, nicht in die Gruft versinke!

אל תבוא Komme nicht in's Gericht mit uns, denn kein Lebender ist gerecht vor Dir. Warum wolltest Du auf immer uns vergessen, auf ewig uns verlassen? Ewiger, strafe uns nicht in Deinem Zorne, züchtige uns nicht in Deinem Grimme! Zu Dir, Herr! flehen wir; jeden Morgen tritt unser Gebet vor Dich. Sei uns gnädig, Gott, in Deiner Huld; nach Deinem großen Erbarmen tilge unsere Frevel! Wende Dich zu uns und sei uns gnädig; denn vereinsamt und elend sind wir!

מא שנייה. ע"ס א"ב ובסוף חתום בנימן. אלהינו ואלהי אבותינו.

אַל נָא תְּיַסֵּר בָּאֵי עָדֶיךָ · כִּי מְאֹד מְיֻסָּרִים בְּמוּסַר
רַע וְקָשֶׁה: בָּאֵשׁ וּבַמַּיִם בַּשְּׁבִי וּבַבִּזָּה נִדּוֹנִים · בְּכָל
יוֹם בְּאַכְזָרִיּוּת וְשֶׁטֶף אַף: גָּלוּ וְנָעוּ מֵעַל שֻׁלְחָנֶךָ ·
וּפֻזְּרוּ בְּאַרְבַּע פִּנּוֹת הֲדוֹמֶךָ: דָּשׁוּם רְמָסוּם רַגְלֵי כָל
מֵצִיק · וַיְשִׁיתוּם לְמִרְמָס כְּחֹמֶר וְטִיט חוּצוֹת:
הַשְׁקִיפָה בְּעֶלְבּוֹן עֲלוּבֶיךָ · כִּי בָאוּ וְנָעוּ עַד שַׁעֲרֵי
מָוֶת: וְאִם גָּדַל עָוֹן עַד שְׁמֵי שָׁמֶיךָ · רַחֲמֶיךָ יְקַדְּמוּנוּ
אֲשֶׁר מֵעוֹלָם: זְכֹר שְׁלֹשֶׁת אֵיתָנֵי קֶדֶם · הֱיוּ דְבֵקִים
בְּיִרְאַת יְהוָה: חֵשֶׁק חִבָּתָם אַל תִּשְׁכַּח לָנֶצַח · כִּי כֵן
הִבְטַחְתָּם בְּיַד רוֹעֶה נֶאֱמָן: טֶרֶם תְּכַלֶּה שְׁאֵרִית
יַעֲקֹב · יֶהֱמוּ רַחֲמֶיךָ וְיִכָּמְרוּ נִחוּמֶיךָ: יוֹקֵשׁ עֲוֹנָם
כַּבֵּס נָא בְּעַצְמֶךָ · כִּי אֵין לְחַטֵּא בְּמֵי נִדָּה: כֹּהֲנֵי
עֲבוֹדָה וּלְוִיֵּי דוּכָן · וּבְנֵי מַעֲמָדוֹת סָלְקוּ וְאֵינָם:
לָבַשְׁנוּ חֶרְפָּה וְעָטִינוּ כְלִמָּה · כִּי חָסַרְנוּ כֹל וְנוֹתַרְנוּ
כִּכְלִי רֵיק: מֵאָז נִטְמֵינוּ בְּכָל מַגַּע טוּמְאָה · וְאֵין לָנוּ
טַהֲרָה בַּמֶּה לְהִטָּהֵר: נָא מִמְּרוֹמֶךָ זְרוֹק מַיִם
טְהוֹרִים · וְהַשְׁרֵה שְׁכִינָתְךָ עַל זֶרַע מַקְדִּישֶׁיךָ:
שְׂמֹאלְךָ דָּחִית וִימִינְךָ תְקָרֵב · כִּי קִרְבָתְךָ חַיִּים הִיא
לָנוּ: עַל מִי נָנוּס מְצוֹא מָנוֹס וְעֶזְרָה · כִּי אִם עָלֶיךָ
עוֹנֶה בְּעֵת צָרָה: פְּסִילִים וְגִלּוּלִים אֲשֵׁרִים וְחַמָּנִים ·
חֵרְשִׁים וְסוּמִים הֶבֶל תַּעְתּוּעִים: צוּר עוֹלָמִים חַי
וְקַיָּם לָעַד · בְּךָ לְבַד מִבְטַחֵנוּ וְאַתָּה תוֹחַלְתֵּנוּ: קוֶֹיךָ
אֵל חַי וּבוֹטְחֶיךָ אֵל אֱמֶת · אַל נָא תְּבַיְּשֵׁם מִשֶּׂבֶר קִוּוּיָם:

41. אל נא O züchtige nicht die zu Dir Kommenden! sie sind schon gezüchtigt genug mit harter und strenger Zucht, sind gestraft mit Feuer und Wasser, mit Gefangenschaft und Plünderung, sind tagtäglich der Grausamkeit und Zorneswuth überliefert. Vertrieben von Deinem Tische irren sie zerstreut in den vier Enden der Erde umher, gestoßen und getreten von den Füßen ihrer Dränger, die wie über Straßenkoth über sie einherschreiten. — O schaue die Schmach Deiner Geschmäheten, die bis zur Todespforte hingesunken sind! Ist auch ihre Sünde groß bis an den Himmel, so komme ihnen doch mit Deiner grenzenlosen Barmherzigkeit zuvor; gedenke ihrer drei Stammväter der Vorzeit, die fest anhingen dem Glauben Deiner Einheit! Deine huldvolle Liebe für sie vergiß sie nie, wie Du es ihnen durch Deinen treuen Hirten (Mosche) zugesichert hast; damit Jacob's Ueberrest nicht untergehe, laß Dein Erbarmen rege sein und Dein Trost sich über sie ergießen. Reinige Du selbst sie von den sie umstrickenden Sünden, da das reinigende Sprengwasser nicht mehr vorhanden ist und dahin sind die dienenden Priester, singenden Leviten und andächtige Beiständе. In Schande sind wir gekleidet, mit Schmach umhüllt, seitdem wir, Alles entbehrend, wie ein leeres Gefäß übrig geblieben sind, seitdem wir durch Ergreifen des Unreinen uns verunreinigt haben und die Mittel zur Reinigung nicht mehr besitzen. O besprenge Du uns von Deiner Höhe herab mit dem Reinigungswasser, laß Deine Majestät wieder auf den Nachkommen Deiner Verehrer ruhen; hast Du mit Deiner Linken uns verstoßen, so nähere uns Dir wieder mit Deiner Rechten, denn in Deiner Nähe nur ist unser Leben. Zu wem anders könnten wir uns flüchten, um Schutz und Beistand zu finden, als zu Dir, der Du antwortest zur Zeit der Noth?! Schnitzbilder, Götzen, Haine und Sonnenbilder sind taube, blinde Sachen und nichtiges Blendwerk nur. — Fels der Welten! Lebendiger und ewiglich Beständiger! auf Dich allein geht unser Vertrauen, Du bist unsere Hoffnung. Deine Hoffenden, lebendiger Gott! die Dir Vertrauenden, Gott der Wahrheit! laß sie doch nicht in ihrer

רְאֵה רִפְיוֹנָם וְהַבֵּט כִּשְׁלוֹנָם· וְהָקֵל וְהַעֲבֵר כֹּבֶד מַשָּׂאָם: שְׁפוֹךְ מֵי טֹהַר דָּמִים לְהָדִיחַ· תְּחַטְּאֵנוּ בְּאֵזוֹב תְּכַבֵּס וְתָדִיחַ: תָּשֵׁב גְּמוּל לְמַכְחִישֶׁיךָ וְשַׁלֵּם כְּמִפְעָלָם· עַל רוּם קָדְקֳדָם חֲמָסָם יֵרֵד: בִּין יָבִינוּ כָל מַאֲמַצֵּי כֹחֶךָ· נִסִּים בְּהַפְלִיאֲךָ לִמְלַמְּדֵי נִסֶּיךָ: אל מלך.

אַל תָּבֹא בְמִשְׁפָּט עִמָּנוּ. כִּי לֹא יִצְדַּק לְפָנֶיךָ כָל חָי: עֲנֵנוּ יְיָ כִּי טוֹב חַסְדֶּךָ. כְּרֹב רַחֲמֶיךָ פְּנֵה אֵלֵינוּ: כִּי אַתָּה יְיָ מִשְׂגָּב לַדָּךְ. מִשְׂגָּב לְעִתּוֹת בַּצָּרָה: אַל יָשֹׁב דַּךְ נִכְלָם. עָנִי וְאֶבְיוֹן יְהַלְלוּ שְׁמֶךָ: וַאֲנַחְנוּ עֲנִיִּים וְכוֹאֲבִים יְשׁוּעָתְךָ אֱלֹהִים תְּשַׂגְּבֵנוּ: ליי הישועה וכו׳.

מב שנייה. ע״ס א״ב. אלהינו ואלהי אבותינו.

אַךְ בְּךָ לַדַּל מָעֹז· בַּצַּר לוֹ מְצוֹא סֵתֶר: גּוֹנֵז חֵטְא גּוֹעֵל רֶשַׁע· דָּן לִזְכוּת מְחַפֵּשׂ צֶדֶק: הַכֹּל לְךָ מְפָרֵשׁ שֶׂכֶל· וּבַל תַּחְפֹּץ הִתְבּוֹנֵן אָוֶן: זֹאת הֲדַעְתֵּנוּ כִּי כֵן דַּרְכֶּךָ· חֲסוֹת בְּצִלְּךָ הִנֵּה בָאנוּ: טוֹב חִנָּם תּוֹשִׁיט לָנוּ· יְמִינְךָ סַעַד פְּרוּשַׂת פֶּתַח: כְּהַקִּישׁ רָשׁ שׁוֹאֵל חֶסֶד· לוֹקֵחַ טוֹב תַּעַן: מִדָּתְךָ כִּי כֵן שֶׁבַח· נָעוּר וָרֵק מַחֲזִיק מָלֵא: סָמוֹךְ נוֹפֵל לֹא תִבְזֶה· עֲנוּת עָנִי קִרְבוּת תֵּרֶץ: פִּנְקַס חוֹב יְמָרֵק חֶסֶד· צַו סוֹפֵר כְּתוֹב שׁוֹבֵר: קוֹל הַקֹּל יַהֲלִיךְ קָשֶׁה· רְצוֹן יוֹצֵר תְּכוֹף יֵצֶר: שַׁוֵּה לְכַף שִׁית הַקֶּרֶב· שְׁלוֹךְ שֶׁרֶץ טְבִילָה תַּעַל: תְּבָעֵר רַע תַּעֲבִיר טָמֵא· תֵּת טָהוֹר לְבֶט חֻקֶּיךָ:

מג ע״ס א״ב.

אַל בְּאַפְּךָ פֶּן תַּמְעִיט· בַּצַּר פְּקָדְנוּךָ צָקוּן לַחַשׁ: גְּרוֹר מְשׁוֹךְ וּבְךָ נָרוּץ· דְּבָרְךָ הַטּוֹב יְסַעֲדֵנוּ: הָחִישׁ עֵזֶר וְגַם מְפַלֵּט· וְעֹז תָּעֹז לְקֹוֵי סִבְרֶךָ: זְכוֹר מִכְתַּב

Erwartung zu Schanden werden! Siehe ihre Schwäche, schaue ihre Hinfälligkeit und mache ihnen leichter, nimm die schwere Last hinweg. Gieße Reinigungswasser über uns, um die Vergehungen wegzuspülen, entsündige uns mit Ysop, wasche uns rein! Die Dich verleugnen aber, ihnen vergilt nach ihren Thaten und laß ihre Gewaltthätigkeit auf ihre eigene Scheitel zurückfallen, auf daß Alle Deine allgewaltige Kraft erkennen und die ausgezeichneten Wunder, die Du denen erzeigest, die Deiner Wunder gewöhnt sind.

אל תבוא Komm nicht in's Gericht mit uns, denn kein Lebender ist gerecht vor Dir. Erhöre uns, o Gott, denn wohlthuend ist Deine Huld; nach Deiner großen Barmherzigkeit wende Dich zu uns! Denn Du, Ewiger, bist eine Veste für den Bedrängten, eine Veste in den Zeiten der Noth. Laß den Gedrückten nicht beschämt zurück von Dir kehren, auf daß Arme und Dürftige Deinen Namen preisen. Wir sind elend und schmerzgebeugt; Deine Hilfe, Gott, erhebe uns.

42. אך בך Nur in Dir findet der Arme eine Schutzwehr, eine Zuflucht in seiner Bedrängniß! Du verbirgst die Sünde, schaffest weg den Frevel, richtest nach Unschuld, suchest die Tugend; Alles liegt Dir klar und deutlich vor und doch willst Du das Unrecht nicht bemerken. Wir wissen es, dies ist Deine Weise; darum kommen wir, um in Deinem Schutze uns zu bergen. Allgütiger! unverdient reichest Du uns Deine Rechte, wie man den Armen an der Thüre mit Brod erquickt; klopft der Gnadesuchende wie ein Dürftiger bei Dir an, so antwortest Du ihm: „Hier nimm das Gute!" Dies ist Deine gepriesene Eigenschaft; dem Ausgeschüttelten und Leeren gibst Du vollauf, Du unterstützest den Fallenden, verschmähest nicht des Armen Klage, ihn Dir zu nähern ist Deine Lust. — So lösche in Deiner Gnade unsere Schuld aus Deinem Buche, laß den Schreiber einen Tilgungsschein ausstellen. Unseres leisen Gebetes Stimme möge das harte Verhängniß ändern. Deinem Willen, Schöpfer! laß unsere Begierde sich anschmiegen, laß unser Inneres mit dem Händeerheben (dem Gebete) übereinstimmen. Verbanne von uns alles unsrer Reinigung Hinderliche, räume aus die bösen und unreinen Triebe und gib uns ein reines Herz, auf daß wir stets in Deinen Gesetzen wandeln! —

43. אל באפך Vermindere uns nicht in Deinem Zorne! so ersuchen wir Dich in der Angst mit stillem Gebeteerguß. Ziehe uns Dir nach, zu Dir flüchten wir; Dein gütiges Wort unterstütze uns! Beschleunige Hilfe uns und Rettung, kräftige, die Deiner harren; gedenke unsrer im Gedenkbuche verzeichneten

זִכְרוֹן סֵפֶר. חֶסֶד נֹעַר וְאַהֲבַת כְּלוּלוֹת: טֶרֶף וּמָזוֹן לָנוּ תָּכִין. יָדְךָ לֹא כְבָשָׂר וָדָם: כְּגָשְׁךָ הֲדָךְ בְּוִדּוּי פֶּשַׁע. לוֹ תַאֲזִין מָצָאתִי כֹפֶר: מִנִּי אֶלֶף אֶחָד מְצוֹא. נְטֵה הַכַּף מֶרֶדֶת שָׁחַת: סוֹטֵן בְּבוֹא לְקַטְרֵג עַמֶּךָ. עִמּוֹ לֹא תַסְכִּים וְתֹאבֶה: פְּדֵה נֶפֶשׁ חוֹכָה לָךְ. צְלַח רְכַב בְּהִדּוּר הֲדָרֶךָ: קָרֵב שְׁאֵרִית מִקֶּרֶב הָעַמִּים. רְצֵם חֲשָׁבֵם כַּטַּל וְכִרְבִיבִים: שְׁמָר אֱלֶה לֹא יִטּוֹשׁ. תַּגְדִּיל שִׁמְךָ הַמְשֻׁתָּף בִּשְׁמֵנוּ: אל מלך יושב וכו׳ עד לכל קוראיך

אַל תָּבוֹא בְמִשְׁפָּט עִמָּנוּ. כִּי לֹא יִצְדַּק לְפָנֶיךָ כָל חָי: רַבַּת צְרָרוּנִי מִנְּעוּרָי. יֹאמַר נָא יִשְׂרָאֵל: רַבַּת צְרָרוּנִי מִנְּעוּרָי. גַּם לֹא יָכְלוּ לִי: עַל גַּבִּי חָרְשׁוּ חֹרְשִׁים הֶאֱרִיכוּ לְמַעֲנִיתָם: יְיָ צַדִּיק קִצֵּץ עֲבוֹת רְשָׁעִים: יֵבֹשׁוּ וְיִסֹּגוּ אָחוֹר. כֹּל שֹׂנְאֵי צִיּוֹן: לוּלֵי יְיָ שֶׁהָיָה לָנוּ. בְּקוּם עָלֵינוּ אָדָם: אֲזַי חַיִּים בְּלָעוּנוּ. בַּחֲרוֹת אַפָּם בָּנוּ: אֲזַי הַמַּיִם שְׁטָפוּנוּ. נַחְלָה עָבַר עַל נַפְשֵׁנוּ: אֲזַי עָבַר עַל נַפְשֵׁנוּ. הַמַּיִם הַזֵּידוֹנִים: בָּרוּךְ יְיָ. שֶׁלֹּא נְתָנָנוּ טֶרֶף לְשִׁנֵּיהֶם: ליי הישועה וכו׳.

מד ע״ס א״ב ונסוף חתום דויד בר שמואל הלוי חזק ואמץ.

יְיָ אֱלֹהַי רַבַּת צְרָרוּנִי מִנְּעוּרָי. בְּקַשְׁתִּיךָ אִמַּצְתָּ לִבִּי בִּהְיוֹתְךָ בְּעוֹזְרָי. גָּבְרוּ עַתָּה וְגַם עָתְקוּ שׁוֹבְרָי. הוֹבְרִים בִּי רָעֲדוּ כָּל אֵבָרָי: הָיִיתִי חֶרְפָּה בֵּינֵיהֶם מָשָׁל וּשְׁנִינָה. וַיַּדּוּ אֶבֶן בִּי וְהֶאֱרִיכוּ עָלַי מַעֲנָה. זֵדִים הֱלִיצוּנִי בְּפִיהֶם וּלְשׁוֹנָם שַׁתּוּ כְּחֶרֶב שְׁנוּנָה. חוֹשְׁבִים עָלַי מַחְשְׁבוֹת רֶשַׁע בְּלִי חֲנִינָה: טוּבְךָ וּמִדַּת רַחֲמֶיךָ יִגֹּלוּ עָלֵינוּ. יְשׁוּעָתְךָ אֱלֹהִים תְּשַׂגְּבֵנוּ. כָּלְתָה נַפְשֵׁנוּ לִישׁוּעָתְךָ לֵאמֹר מָתַי תְּנַחֲמֵנוּ. לְמַעַן שֵׁם קָדְשְׁךָ עֲשֵׂה, לֹא לָנוּ יְיָ לֹא לָנוּ: מִדַּת טוּבְךָ וַחֲסָדֶיךָ הַגְבֵּר עַל צֹאן מַרְעִיתֶךָ. נֶעֱנוּ לָךְ מְחַל רַבָּה סְלִיחוֹתֶיךָ וּמְחִילָתֶךָ. סְעָדֵנוּ וְנִוָּשֵׁעָה וְהַט לִבֵּנוּ לִנְתִיבוֹתֶיךָ. עֲנֵנוּ יְיָ עֲנֵנוּ כִּי טוֹב

Jugendtreue und bräutlichen Liebe[1]) und bereite uns Unterhalt und Nahrung aus Deiner, nicht aus Menschen Hand! Dem Gedrückten, der seine Sünden bekennend sich Dir nahet, verkündige Versöhnung; und wenn auch nur einer unter Tausenden als Fürsprecher für ihn sich findet, so neige doch die Wagschale zu seinen Gunsten und laß ihn nicht zur Grube fahren. Kommt der Hinderer, um Dein Volk zu verklagen, so willige ihm nicht ein; befreie die zu Dir hoffenden Seelen, beglücke sie in Deiner Herrlichkeit! Bringe den Ueberrest aus der Mitte der Völker zu Dir, zeige ihnen Dein Wohlgefallen und laß sie dem Thau und Regen gleich geachtet sein: bewahre sie und verstoße sie nicht! Zeige Dich groß in Deinem Namen, der mit unserem Namen vereinigt ist[2]).

אל תבוא Komm nicht in's Gericht mit uns, denn kein Lebender ist gerecht vor Dir. Sehr haben sie mich gedrängt von meiner Jugend an, spricht Israel, sehr haben sie mich gedrängt von meiner Jugend an; doch vermochten sie nichts über mich. Auf meinem Rücken pflügten die Pflüger und zogen lang ihre Furchen; Gott aber, der Gerechte, zerschnitt der Frevler Seil. Es werden beschämt und weichen zurück alle Feinde Zions. Wäre Gott nicht mit uns gewesen, als sich Menschen gegen uns erhoben, dann hätten sie lebendig uns verschlungen, da ihr Zorn gegen uns entbrannte, dann hätten die Wasser uns überfluthet, Ströme wären über unser Leben gegangen, dann wären die wilden Wasser über unser Leben gegangen. Gelobt sei der Ewige, der uns ihren Zähnen nicht zum Raube gegeben!

44. אלהי ״ Ewiger, mein Gott! Sehr oft ward ich bedrängt von meiner Jugend an; ich suchte Dich, Du stärktest mein Herz und warst mir zum Beistand. Jetzt sind meine Zerstörer übermächtig; so daß wenn sie gegen mich reden, schon alle meine Glieder zittern. Zur Schande ward ich unter ihnen, zum Sprichwort und zum Spott, sie werfen mich mit Steinen, ziehen auf mir lange Furchen; mit messerscharfer Zunge höhnen Freche mich und brüten unbarmherzig böse Gedanken wider mich. — O daß Deine Güte und barmherzige Weise über uns walte, daß Deine Hülfe, Gott, uns erhebe! Unsere Seele schmachtet nach Deiner Hilfe, sprechend: wann wirst Du uns trösten? Deines heiligen Namens willen thue es, nicht unsertwegen, Gott! nicht unsertwegen, laß Deine Güte und Gnade groß sein über die Schaafe Deiner Weide! Wir haben gefehlt gegen Dich! o verzeihe, zeige Dich groß in Deiner Vergebung! Unterstütze Du uns, dann ist uns geholfen, lenke Du unser Herz zu Deinen Pfaden! Erhöre uns, Ewiger, erhöre

---

1) Jirmia 2, 2.

2) In dem Namen יהודה, ישראל sind die Buchstaben des Gottesnamen enthalten. Siehe auch Raschi zu IV. M. 26, 5.

חַסְדְּךָ וֶאֱמוּנָתֶךָ: פְּדֵה וְהַצֵּל עַמְּךָ וְרַעְיָתְךָ מִכַּף
מִתְקוֹמְמֵיהֶם. צוּר צַדִּיק גָּדוֹל גִּבּוֹר וְנוֹרָא אֵל
מוֹשִׁיעֵהֶם. קַדֵּשׁ קְדֻשַּׁת שִׁמְךָ עֶלְיוֹן קֶרֶב מַצְדִּיקֵהֶם.
רַחֲמֶיךָ יִכְמְרוּ עֲלֵיהֶם וְעַל בְּנֵיהֶם: שִׁחַרְנוּךָ בִּתְחִנָּה
הַקְשִׁיבָה אֱלֹהֵינוּ מַלְכֵּנוּ וּקְדוֹשֵׁנוּ. שָׁלוֹם רָב תַּרְבֶּה
לִסְגֻלָּתֶךָ כְּבוֹדֵנוּ וּמֵרִים רֹאשֵׁנוּ. תַּבַּעְנָה שְׂפָתֵינוּ
תְּהִלָּתֶךָ כִּי תַצִּילֵנוּ מֵרוֹשְׁשֵׁינוּ. תּוֹרָתְךָ וְעֵדוֹתֶיךָ
שַׁעֲשׁוּעֵנוּ וּבָם תְּחִי נַפְשֵׁנוּ: דֶּבֶב שְׂפָתַי וְקוֹל תַּחֲנוּנַי
שְׁמָעָה וְהַאֲזִינָה. וְשִׂיחוֹת דִּבְרֵי לְפָנֶיךָ יִנְעֲמוּ וְכִקְטֹרֶת
רְצֵה נָא. יְדִידֶיךָ יַעֲלוּ וְיֵעָלוּ לְצִיּוֹן בְּרִנָּה. דְּבִיר
קָדְשְׁךָ וְאַרְמוֹנְךָ עַל מִשְׁפָּטוֹ לְכוֹנְנָה: בְּךָ תוֹחַלְתִּי
וְשִׂבְרִי רָם וְנִשָּׂא גֵּאֶה גָּדוֹל וְנוֹרָא. רַחֲמֶיךָ וַחֲסָדֶיךָ
אֲבַקֵּשׁ וְלִישׁוּעָתְךָ תָּמִיד אֲשַׂבֵּרָה. שְׁפֹטָה מִשְׁפְּטֵי
וּנְקוֹם נִקְמַת דַּם עֲבָדֶיךָ הַשָּׁפוּךְ בְּעֶבְרָה. מַגֵּר
מִתְקוֹמְמֶיךָ וְשַׁלַּח בָּם חֲרוֹן אַף וָזַעַם וְצָרָה: וְאַתָּה
קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל גּוֹאֲלָם מַלְכָּם וּגְאוֹנָם. אֲשׁוּרָם אִם הִטּוּ
וְלִבָּם הָלַךְ אַחַר עֵינָם. לַעֲמַל יְגוֹנָם וּלְכֹבֶד עַל
גָּלוּתָם הַבֵּט מְגִנָּם. הַבֵּט לַבְּרִית וְהִמָּלֵא רַחֲמִים עַל
פְּלֵיטַת שְׁאוֹנָם: לְעֶזְרָתִי חוּשָׁה וְהַחֲזֵק נֶשֶׁק לִקְרַאת
צָרַי וְאוֹיְבַי. וְיִשְׂמְחוּ וִירַנְּנוּ חוֹסֵי בָךְ כִּי תַחֲבוֹשׁ
מַכְאוֹבַי. יֵבוֹשׁוּ וְיַחְפְּרוּ וְיִסֹּגוּ אָחוֹר חֲפֵצֵי קְרָבַי. הַחֲזֵק
וְאַמֵּץ מַאֲמִינֶיךָ גּוֹאֲלִי וְצוּר יְשׁוּעָתִי אֵל אֱלֹהֵי אָבִי:

אל מלך יושב וכו׳ עד לכל קוראיך.

אַל תָּבוֹא בְמִשְׁפָּט עִמָּנוּ. כִּי לֹא יִצְדַּק לְפָנֶיךָ כָל חָי: כִּי גָדוֹל אַתָּה וְעֹשֵׂה

uns; denn schön ist Deine Gnade, Deine Treue! Befreie, rette Dein trautes Volk aus der Hand seiner Gegner, Du, unser gerechter und großmächtiger Fels! Du ehrfurchtbarer Gott und Beistand! Heilige Deinen heiligen Namen, Höchster! sei als Rechtfertiger Deinem Volke nahe, laß über sie und ihre Kinder Dein Erbarmen rege sein. Wir ersuchen Dich mit unserer Bitte, vernimm sie, unser Gott, unser König und Heiligster! und schenke vollkommenen Frieden Deinen Auserkornen, setze uns zu Ehren und hebe unser Haupt empor! Unsere Lippen werden von Deinem Ruhme überströmen, wenn Du uns von unseren Plünderern errettest; Deine Lehre und Deine Zeugnisse werden unser Labsal, die Erquickung unserer Seelen sein. Das Wort meiner Lippen, die Stimme meines Bittens höre und vernimm, meine Reden seien Dir angenehm und wohlgefällig wie Weihrauchduft! Mögen Deine Geliebten frohlocken und in Jubel nach Zion ziehen, um Deinen heiligen Tempelpalast nach seinem Rechte wieder herzustellen. — Du bleibst meine Hoffnung und Zuversicht, Du Hocherhabener, Großer und Furchtbarer! Deine Barmherzigkeit und Gnade erbitte ich, warte immer auf Deine Hilfe. Richte Du mein Recht, rächend das grausam vergossene Blut Deiner Diener, stürze Deine Widersacher und schütte über sie aus grimmige, wüthende Strafe! — Du, Heiliger Israels, ihr Erlöser, König und Stolz! sind auch vom geraden Wege sie abgewichen und ist ihr Herz gefolgt den Augen, so erwäge ihren schmerzlichen Zustand und das drückende Joch ihrer Dienstbarkeit, und sei ihr Schild; schaue auf den Bund und sei erbarmungsvoll über den Ueberrest ihrer Menge! Eile, mir beizustehen, ergreife die Waffe gegen meine Dränger und Feinde, daß sich freuen und jauchzen die Dir vertrauen, wenn meine Wunde Du verbindest. Die mein Unglück wollen, lasse beschämt und in Schanden zurückweichen; die Dir glauben, stärke und kräftige Du, mein Erlöser und Fels meines Heils! Allmächtiger! Gott meiner Väter! —

אל תבוא Komme nicht in's Gericht mit uns, denn kein Lebender ist gerecht vor

נִפְלָאוֹת. אַתָּה אֱלֹהִים לְבַדֶּךָ: כִּי גָדוֹל מֵעַל שָׁמַיִם חַסְדֶּךָ. וְעַד שְׁחָקִים אֲמִתֶּךָ: כִּי אֵל גָּדוֹל יְיָ. וּמֶלֶךְ גָּדוֹל עַל כָּל אֱלֹהִים: אֱלֹהִים שְׁמְעָה תְפִלָּתֵנוּ. הַאֲזִינָה לְאִמְרֵי פִינוּ: הוֹשִׁיעֵנוּ אֱלֹהִים. כִּי בָאוּ מַיִם עַד נָפֶשׁ: אֲדֹנָי שִׁמְעָה בְקוֹלֵנוּ. תִּהְיֶינָה אָזְנֶיךָ קַשֻּׁבוֹת לְקוֹל תַּחֲנוּנֵינוּ: ליי הישועה וכו׳.

מה שלישיה. ע״ס א״ב, ובסוף חתום זבדיה.

אֱלֹהִים אֵין בִּלְתֶּךָ׃ לְדוֹר וָדוֹר מֶמְשַׁלְתֶּךָ׃ וְלָעַד קִיּוּם בְּרִיתֶךָ: בִּימִינְךָ אֵין מַעְצָר׃ יָדְךָ לֹא תִקְצָר׃ אֵל עוֹנֶה בַּצָּר: גָּבְרוּ מְאֹד נִפְלְאוֹתֶיךָ׃ וְלָעַד שָׁלְטָן מַלְכוּתֶךָ׃ וְלֹא יִתַּמּוּ שְׁנוֹתֶיךָ: דּוֹרֵשׁ דָּמִים׃ הִצַּלְתָּנוּ כַּמָּה פְעָמִים׃ וְהִשְׁפַּלְתָּ מְלָכִים רָמִים: הֵן לֹא שָׁנִיתָ׃ אַתָּה הוּא שֶׁהָיִיתָ׃ בְּנֵי יַעֲקֹב לֹא כִלִּיתָ: וּמִבְּנֵי בְנֵיהֶם אֲנַחְנוּ׃ לָמָּה לָנֶצַח זְנַחְתָּנוּ׃ וּכְמֵת מִלֵּב נִשְׁכַּחְנוּ: זְרוּיִים בְּכָל פִּנָּה׃ עֲבוּדִים בְּכָל מְדִינָה׃ וְאֵין לָנוּ חֲנִינָה: חֲשׁוּבִים בֵּין כָּל אֻמָּה׃ נְתוּנִים לְבֹשֶׁת וְלִכְלִמָּה׃ לְכָל גּוֹיֵי אֲדָמָה: טָבַעְנוּ בְּצוּל מַעֲמַקִּים׃ יָרַדְנוּ וְאֵין מְקִים׃ לְךָ לְבַד נוֹאֲקִים: יוֹשְׁבִים כְּעֵדֵי שְׁקָרִים׃ בְּלִי רֹאשׁ לְהָרִים׃ לַעֲנָה וָרוֹשׁ שְׁבוּרִים: כָּשַׁלְנוּ בַצָּהֳרַיִם כְּבַלַּיְלָה׃ כַּעִוְרִים נְגַשֵּׁשׁ בָּאֲפֵלָה׃ וְאֵין לֵידַע קֵץ הַגְּאֻלָּה: לְקוּחֵי כֶסֶף לְהֵרוּת יוֹצְאִים׃ וַאֲנַחְנוּ יוֹם וָלַיִל נִלְאִים׃ וּמָנוֹחַ לֹא מוֹצְאִים: מַה כֹּחִי לִסְבּוֹל טִיט רִפְשִׁי׃ וּמַה קִּצִּי כִּי אַאֲרִיךְ נַפְשִׁי׃ עַד זְמַן תּוֹצִיאֵנִי לַחָפְשִׁי: נֹאמַר בַּבֹּקֶר מִי יִתֵּן עֶרֶב׃ וְלָעֶרֶב מִי בֹקֶר יְקָרֵב׃ מִפַּחַד לֵב וָקֶרֶב: שֶׂה פְזוּרָה אָנוּ מְשׁוּלִים׃ כָּל מוֹצְאֵינוּ אוֹתָנוּ אוֹכְלִים׃ וְעַל נַפְשׁוֹתֵינוּ

Dir. Denn groß bist Du und thuest Wunder, Du, Gott, Du ganz allein! Denn groß bis über die Himmel ist Deine Gnade, bis zu den Wolken Deine Treue! Denn ein großer Gott ist der Ewige, ein großer König über alle Götterwesen! Gott, höre unser Gebet, vernimm die Worte unseres Mundes! Hilf uns, Gott! denn das Wasser dringt an's Leben. Herr, höre unsere Stimme; Dein Ohr merke auf unser lautes Flehen! —

45. אלהים Gott! Keiner ist außer Dir, Deine Herrschaft für und für, Dein Bund bestehend ewiglich! Nichts hält Deine Rechte auf, Deine Hand ist nie zu kurz, Gott, Du Erhörer in der Noth! Gewaltig groß sind Deine Wunderthaten, Deines Reiches Herrschaft ist immerdauernd, Deine Jahre enden nicht. Der Du die Blutschuld einforderst, oftmals hast Du uns errettet, hast stolze Könige gestürzt. Siehe, Du bist unveränderlich, Du derselbe, der Du warst, hast Jakob's Söhne nie vernichtet. Doch wir, deren Nachkömmlinge, warum sind wir so ganz verlassen, wie Todte aus dem Herzen vergessen? Zerstreut sind wir in alle Winkel, dienstbar in allen Ländern, unbegünstigt, im Dunkel lebend unter allen Nationen, der Schande und Schmach hingegeben allen Völkern der Erde. In tiefen Schlamm sind wir hinabgesunken und Niemand richtet uns auf; zu Dir allein seufzen wir. Wie falsche Zeugen sitzen wir da, ohne das Haupt zu erheben, berauscht von Wermuth und Galle, straucheln am Mittag wie bei Nacht, tappen wie Blinde im Finstern und wissen nicht, wann das Ende nahet zur Erlösung. Für Geld Gekaufte ziehen aus zur Freiheit; wir aber sind müde Tag und Nacht und finden keinen Ruheplatz. Wo habe ich die Kraft, all mein Elend zu tragen? wo bleibt mein Ziel? daß ich so lange aushalten soll, bis Du mich zur Freiheit führest? Wir sprechen des Morgens: o wäre es Abend! und des Abends: wann nahet der Morgen? vor unserer innern Herzensangst. Verlornen Schaafen gleichen wir, wer uns findet zehrt uns auf und

לֹא חוֹמְלִים: עֵינַי סָבִיב הֲרִימוֹתִי · שְׂמֹאל וְיָמִין צִפִּיתִי · וּמַכִּיר לִי לֹא רָאִיתִי: פָּנִיתִי לְכָל צַד וְאֵין עֶזְרָה · צָעַקְתִּי לְךָ וָאֶקְרָא · עוֹנֶה בְּעֵת צָרָה: צוּר יָדְךָ לֹא קָצְרָה · לְךָ הַכֹּחַ וְהַגְּבוּרָה · לָמָּה תִישַׁן עוּרָה: קְשׁוֹב תַּחַן שִׂיחֵנוּ · רְאֵה כִּי תַשׁ כֹּחֵנוּ · אַל בְּאַפְּךָ תוֹכִיחֵנוּ: שׁוּר בְּשִׁפְלוּת דּוֹרֵנוּ · תַּבִּיט בְּכֹבֶד צַעֲרֵנוּ · וְאַל בַּחֲמָתְךָ תְּיַסְּרֵנוּ: וְזַעֲקָתֵנוּ קְשׁוֹב מִמְּעוֹנֶךָ · בִּיטָה בְּאֶנְקַת בָּנֶיךָ · וְאַל תְּשִׁיבֵנוּ רֵיקָם מִלְּפָנֶיךָ: דְּרַשְׁנוּךָ בְּחִין וְשַׁוְעָה · יָהּ הֵרָצֶה לָנוּ בְּזוֹ הַשָּׁעָה · וְתַחֲנוּנֵינוּ אֲדֹנָי שְׁמָעָה: אל מלך יושב וכו׳ עד לכל קוראיך.

אַל תָּבוֹא בְמִשְׁפָּט עִמָּנוּ. כִּי לֹא יִצְדַּק לְפָנֶיךָ כָל חָי: לְמַעַן שִׁמְךָ יְיָ. וְסָלַחְתָּ לַעֲוֹנֵנוּ כִּי רַב הוּא: לְמַעַן שִׁמְךָ יְיָ תְּחַיֵּנוּ. בְּצִדְקָתְךָ תוֹצִיא מִצָּרָה נַפְשֵׁנוּ: לְמַעַן יֵחָלְצוּן יְדִידֶיךָ. הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וַעֲנֵנוּ: לְמַעַן דַּעַת כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ. כִּי יְיָ הוּא הָאֱלֹהִים אֵין עוֹד: לְמַעַנְךָ אֱלֹהִים עֲשֵׂה וְלֹא לָנוּ. רְאֵה עֲמִידָתֵנוּ דַּלִּים וְרֵקִים: לֹא לָנוּ יְיָ לֹא לָנוּ. כִּי לְשִׁמְךָ תֵּן כָּבוֹד עַל חַסְדְּךָ עַל אֲמִתֶּךָ: ליי הישועה וכו׳.

מו שלישיה. ע״ס א״ב, וכסוף חתום שמעון. אלהינו ואלהי אבותינו.

אוֹרֶךְ וַאֲמִתְּךָ שְׁלַח · אֱמוּנֶיךָ בְּטוּב הַצְלַח · כִּי אַתָּה יְיָ טוֹב וְסַלָּח: בִּיטָה בְּעָנְיִי וְכֹפֶשׁ · בְּטוּבְךָ הַמְצִיאֵנוּ חֹפֶשׁ · כִּי בָאוּ מַיִם עַד נָפֶשׁ: גַּעֲוֹתֵינוּ יִהְיוּ נִקְשָׁבִים · גָּלוּתֵנוּ הָשֵׁב לְיִשּׁוּבִים · כִּי גֵרִים אֲנַחְנוּ וְתוֹשָׁבִים: דָּפַקְנוּ דְלָתֶיךָ לְתָמוּד · דָּבַקְנוּ אֵלֶיךָ לְצָמוּד · כִּי דַלּוֹנוּ מְאֹד: הֱלִיצָנוּ זֵדִים בִּמְצָרֵינוּ · הַצִּילֵנוּ וְנוֹדְךָ צוּרֵנוּ · כִּי הוֹשַׁעְתָּנוּ מִצָּרֵינוּ: זְרוּיֶיךָ מְיַחֲלִים לְעוֹדְדָם · זַכֵּם בְּיִרְאָתְךָ לְסַעֲדָם · כִּי זֶה כָּל הָאָדָם: חַיָּתְךָ עַל צָרָתָם תָּמְהוּ · חֲשׁוּקֶיךָ אַחֲרֶיו

schonet nicht. Ringsum lasse ich mein Auge schweifen, schaue nach rechts und links, und sehe Niemand, der mich kennen will, wende mich nach allen Seiten, doch Niemand steht mir bei. Drum schreie ich und rufe zu Dir, Du antwortest zur Zeit der Noth; Deine Hand, o Fels! ist nicht zu kurz, Dein ist die Kraft und die Stärke! Warum schläfst Du? o erwache! Vernimm unsere flehentliche Bitte, siehe unsere ermattete Kraft und straf' uns ferner nicht in Deinem Zorne! Schaue die Niedrigkeit unseres Geschlechtes, blicke auf unser schweres Leid und züchtige uns ferner nicht in Deinem Grimme! Wende Dich zu unserem Flehen von Deiner Wohnung aus, beachte das Seufzen Deiner Kinder und laß uns nicht unerhört von Dir zurückkehren! Wir suchen Dich mit Bitten und Flehen, Gott! sei uns gnädig in dieser Stunde und erhöre unser Gebet, o Ewiger!

אל תביא Komme nicht in's Gericht mit uns, denn kein Lebender ist gerecht vor Dir. Um Deines Namens willen, Herr, verzeihe unsre Missethat! denn groß ist sie. Um Deines Namens willen, Herr, laß uns leben; führe uns aus der Noth, um Deiner Gerechtigkeit willen. Auf daß errettet werden Deine Lieben, laß uns Deine Rechte beistehen und erhöre uns! Auf daß alle Völker der Erde erkennen, daß Gott der Herr ist, Keiner sonst. Deinetwillen, Herr, willfahre, nicht unsertwegen! siehe unsern Stand — arm und leer! Nicht uns, Ewiger, nicht uns, Deinem Namen selbst gib Ehre, um Deiner Gnad' und Wahrheit willen!

46. אורך Dein Licht und Deine Wahrheit sende uns, beglücke Deine Getreuen mit Deinem Gute, denn Du, Ewiger, bist gütig und verzeihend. Siehe unsere Pein und Bedrückung und laß uns Freiheit finden in deiner Güte; denn das Wasser dringt uns ans Leben. Vernimm unsere Seufzer und bringe unsere Verbannten wieder in ihre Wohnungen, denn nur Fremdlinge und Geduldete sind wir. Wir klopfen beständig an Deinen Pforten an, unverbrüchlich an Dir hangend, denn wir sind sehr verarmt. Spötter höhnen uns in unseren Nöthen; o rette uns, und wir wollen Dir danken, unser Fels! daß Du uns von unseren Drängern geholfen. Deine Zerstreuten hoffen, o richte sie auf, unterstütze sie in ihrer Ehrfurcht vor Dir; denn dies ist unser Aller Wunsch. Deine Gemeinde ist betäubt von ihren Leiden, Deine Anhänger sehnen sich

יְנָהוּ· כִּי חַנּוּן וְרַחוּם הוּא: טִירָתְךָ הוּשְׁמָה לְעִיִּים·
טִיבָהּ בְּחוֹמוֹת בְּנוּיִים· כִּי טוֹב חַסְדְּךָ מֵחַיִּים: יָגַעְתִּי
וְאָשִׂיחָה בְּמַעֲנִי· יֵבוֹשׁ וְיִכָּלֵם מְעַנִּי· כִּי יַעֲשֶׂה יְיָ דִּין
עָנִי: כָּבְדוּ שִׂפְתֵי קָמַי· כָּל הַיּוֹם מַזְעִימַי· כִּי כָלוּ בְעָשָׁן
יָמַי: לָהֶם יָשִׁיב כְּפָעֳלָם· לְעַמּוֹ יְלַמֵּד לְהוֹעִילָם· כִּי
לֹא יִזְנַח לְעוֹלָם: מְרַחֲמוֹ יִתֵּן מַאֲוַיוֹ· מִמֶּנּוּ יָסִיר דָּפְיוֹ·
כִּי מַה טּוּבוֹ וּמַה יָּפְיוֹ: נְשַׁמּוֹת הוּשְׁתוּ עָרַי· נָכְרִים
בָּאוּ שְׁעָרַי· כִּי נָשָׂאתִי חֶרְפַּת נְעוּרָי: שׂוֹשׂ נָשִׂישׂ
עָלֶיךָ· שִׂיחַ לַעֲנוֹת גּוֹאֲלֶיךָ· כִּי שִׂמַּחְתַּנִי יְיָ בְּפָעֳלֶךָ:
עִזּוּז נוֹרָא וְאָיוֹם· עַתָּה הוֹצִיאָנוּ לְפִדְיוֹם· כִּי עָלֶיךָ
הֹרַגְנוּ כָל הַיּוֹם: פְּנֵה הֶדֶרְךָ עָקֹב· פְּאֵר הַהוֹלֵךְ לִנְקוֹב·
כִּי פָדָה יְיָ אֶת יַעֲקֹב: צַעֲקָתֵנוּ לְפָנֶיךָ נָרֵץ· צְפֵה
מִשְּׁמֵי עֶרֶץ· כִּי צֵל יָמֵינוּ עֲלֵי אָרֶץ: קוֹל לְהַשְׁמִיעַ
לְעוֹיְנַי· קָרֵב קֵץ עִדָּנַי· כִּי קָרוֹב יוֹם יְיָ: רָם זְרוֹעֲךָ
תֵּרָאֶה· רַעְיָתְךָ פָּנִים הַתְרָאֶה· כִּי רָם יְיָ וְשָׁפָל
יִרְאֶה: שְׁמַע קוֹל תַּחֲנוּנַי· שַׁוְעָתִי תַּעַל לִמְעוֹנַי· כִּי
שׁוֹמֵעַ אֶל אֶבְיוֹנִים יְיָ: תַּחַן כְּתוֹדָה תִּרְצֶה· תֹּאמַר
לְעַמִּי אֶתְרַצֶּה· כִּי תוֹרָה מֵאִתִּי תֵצֵא: שֶׁקֶל מֹאזְנַיִם
יִכְבָּשׁ· עוֹז נֶצַח יַעְטֶה וְיִלְבַּשׁ· כִּי הוּא יַכְאִיב וְיֶחְבָּשׁ:

אל מלך יושב עד לכל קוראיך.

אַל תָּבוֹא בְמִשְׁפָּט עִמָּנוּ· כִּי לֹא יִצְדַּק לְפָנֶיךָ כָּל חָי: מִלְּפָנֶיךָ מִשְׁפָּטֵנוּ
יֵצֵא עֵינֶיךָ תֶּחֱזֶינָה מֵישָׁרִים: כִּי עָשִׂיתָ מִשְׁפָּטֵנוּ וְדִינֵנוּ. יָשַׁבְתָּ לְכִסֵּא שׁוֹפֵט
צֶדֶק: כִּי דֹרֵשׁ דָּמִים אוֹתָם זָכָר. לֹא שָׁכַח צַעֲקַת עֲנָוִים: יָדִין בַּגּוֹיִם מָלֵא
גְוִיּוֹת מָחַץ רֹאשׁ עַל אֶרֶץ רַבָּה: ליי הישועה וכו'.

nach Dir, der Du gnädig und barmherzig bist. Deine Burg, die ein Steinhaufe geworden, bessere wieder aus und umbaue sie mit Mauern, Du, dessen Huld köstlicher als das Leben ist! Ich bin bekümmert, ich klage und bete; mögen meine Bedrücker beschämt und zu Schanden werden, möge der Ewige des Armen Rechts sich annehmen. Hart sind die Reden meiner Gegner, den ganzen Tag kränken sie mich; ach, meine Tage vergehen wie Rauch! Der Herr wird ihnen nach ihrer That vergelten, und seinem Volke wird er Hilfe fördern; denn nicht auf ewig verläßt der Herr. Er wird es wieder lieben und seine Wünsche erfüllen, wird die Schmach von ihnen entfernen; denn er ist gütig und mild. — Verödet liegen meine Städte, Fremde kamen in meine Thore, ich mußte die Schmach meiner Jugend tragen. Doch wir freuen uns Deiner; denn Du wirst Deiner Erlösten Flehen erhören und uns mit Deinem Wirken erfreuen. Mächtiger! Furchtbarer und Verehrter! o führe uns bald zur Freiheit! denn um Deinetwillen lassen wir uns tödten jeden Tag. Ebne uns die krummen Wege, daß wir Deinen hohen Ruhm verkünden, Ewiger, der Du Jakob befreiest. Wir schicken unser Gebet zu Dir, o schaue von Deinen mächtigen Himmeln! denn nur ein Schatten sind unsere Tage auf Erden. Laß meine Mißgönner es hören, daß das Ende meiner Leidenszeit, daß der Tag des Herrn nahe sei! Erhabener, zeige Deine Macht, zeige Dich freundlich Deinen Trauten; denn erhaben ist der Ewige und sieht doch auf den Niedrigen. Höre die Stimme meines Flehens, laß mein Gebet zu Deiner Wohnung steigen, Ewiger, der Du die Dürftigen hörest! Habe Wohlgefallen an unserem Gebete, wie an Dankopfern, sprich: „Ich bin gnädig meinem Volke, ich, von dem die Lehre ausging!" Das Gewicht unserer Verdienste laß weit herabziehen in der Wagschaale, umhülle und kleide Dich mit Macht und Herrschaft und verbinde unsere Wunden!

אל תבוא Komme nicht in's Gericht mit uns, denn kein Lebender ist gerecht vor Dir. Von Dir geht unser Urtheil aus, wie Deine Augen es für recht erachten. Du führst unser Recht und Gericht, sitzest auf dem Throne als gerechter Richter. Der die Blutschuld einfordert, denket ihrer, vergißt der Armen Nothruf nicht. Er richtet Nationen, häuft Leichen auf, zerschmettert Schädel auf weitem Felde.

מז שלישיה. ע"ס א"ב, ונסוף חתום זבדיה חזק.

אָדוֹן, דִּין אִם יְדַקְדֵּק׃ בְּחֵקֶר פֹּעַל אִם יְבַדֵּק׃ גֶּבֶר לְפָנֶיךָ לֹא יִצְדַּק׃ דְּפִי תִתֵּן בִּצְבָא מַעְלָה׃ הֵן בְּמַלְאָכֶיךָ תָּשִׂים תָּהֳלָה׃ וְאַף שׁוֹתֶה כַמַּיִם עַוְלָה׃ זְכוּת וּצְדָקָה אֵין בָּנוּ׃ חֵטְא וָרֶשַׁע כֻּלָּנוּ׃ טוֹב, אַל תָּבֹא בְמִשְׁפָּט עִמָּנוּ׃ יֶהֱמוּ מֵעֶיךָ עָלֵינוּ׃ כְּרֹב רַחֲמֶיךָ פְּנֵה אֵלֵינוּ׃ לְבִלְתִּי כְּרוֹעַ מַעֲלָלֵינוּ׃ מְשׁוּבוֹתֵינוּ רַבּוּ מִלְּמְנוֹת׃ נִיחוֹחִים אַיִן וְקָרְבָּנוֹת׃ סְלִיחָה מְצוֹא לַעֲוֹנוֹת׃ עַל צִדְקוֹתֵינוּ אֵין אָנוּ סְמוּכִים׃ פֶּשַׁע וְעָוֹן מְלֻכְלָכִים׃ צְדָקָה מְצוֹא לְתַחַן עוֹרְכִים׃ קַו אַל תְּמַתַּח בְּאָרְחוֹתֵינוּ׃ רִמָּה וְתוֹלֵעָה אַחֲרִיתֵנוּ׃ שָׁוְא וָהֶבֶל שְׁנוֹתֵינוּ׃ תָּשׁוּב עַל הָרָעָה תִּנָּחֵם׃ זֶה דַּרְכְּךָ חִנָּם מְרַחֵם׃ בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים עָלֵינוּ רַחֵם׃ דְּרָכֶיךָ הוֹדַעְתָּ לֶעָנָו לְהוֹרוֹת׃ יְדַעְתּוֹ שָׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה סְדוּרוֹת׃ הִבְטַחְתּוֹ שֶׁאֵין רֵיקָם חוֹזְרוֹת׃ חָנּוּן כָּם סִדַּרְנוּ לְפָנֶיךָ׃ זַעַק קָשׁוּב מִמְּחַנְנֶיךָ׃ וְאַל תְּשִׁיבֵנוּ רֵיקָם מִלְּפָנֶיךָ׃ אל מלך יושב וכו'.

אַל תָּבוֹא בְמִשְׁפָּט עִמָּנוּ כִּי לֹא יִצְדַּק לְפָנֶיךָ כָל חָי׃ תָּבֹא לְפָנֶיךָ תְּפִלָּתֵנוּ. וְאַל תִּתְעַלַּם מִתְּחִנָּתֵנוּ׃ תָּבֹא לְפָנֶיךָ אֶנְקַת אָסִיר. כְּגֹדֶל זְרוֹעֲךָ. הוֹתֵר בְּנֵי תְמוּתָה׃ לִשְׁמֹעַ אֶנְקַת אָסִיר. לְפַתֵּחַ בְּנֵי תְמוּתָה׃ תְּפִלָּה לְעָנִי כִי יַעֲטֹף. וְלִפְנֵי יְיָ יִשְׁפֹּךְ שִׂיחוֹ׃ נִשְׁפֹּךְ לְפָנָיו שִׂיחֵנוּ. וְצָרוֹתֵינוּ לְפָנָיו נַגִּיד׃ זֶה עָנִי קָרָא וַיְיָ שָׁמֵעַ. וּמִכָּל צָרוֹתָיו הוֹשִׁיעוֹ׃ ליי הישועה וכו'.

מח שלישיה. ע"ס אנ"ג, נג"ד, גד"ה, וכן כולם, ונסוף חתום גרשם בן יהודה. אלהינו ואלהי אבותינו.

אֶשְׁפֹּךְ שִׂיחִי לְפָנֶיךָ צוּרִי׃ בְּלֵב נִשְׁבָּר וְלֹא כְאוּלָם בָּרִיא׃ גַּם צָרָתִי אַגִּיד וְצַעֲרִי׃ בְּעַד פְּשָׁעַי לְפָנֶיךָ אוֹדֶה׃ גַּם חַטֹּאת עַמִּי אֶתְוַדֶּה׃ דָּגוּל רַחֲמֵנוּ כְּעוֹזֵב וּמוֹדֶה׃

47. אדון דין Herr! wenn Du es genau nimmst im Gerichte, die Handlungen streng untersuchest, so ist kein Mensch gerecht vor Dir. Du findest Flecken selbst an der höhern Schaar, zeihest Deine Engel der Mängel, um wie vielmehr den, der das Unrecht wie Wasser trinkt! Verdienst und Tugend besitzen wir nicht, sind Alle Sünd' und Frevel; Allgütiger, komme nicht in's Gericht mit uns! Laß Dein Mitleid rege über uns sein, wende Dich zu uns, nach Deinem großen Erbarmen, daß uns nicht nach unseren bösen Thaten geschehe. Unzählbar sind unsere Verirrungen und wir haben keine Wohlgerüche und Opfer mehr, um dadurch Vergebung unserer Sünden zu finden. Auf unsere Tugenden können wir uns nicht stützen, da wir befleckt mit Lastern sind; wir suchen darum durch Gebete Gnade zu erlangen. Ziehe nicht in's strenge Gericht unseren Wandel, da wir nur Wurm und Made, unsere Jahre nichtig und eitel sind. Kehre Dich zu uns und nimm das Unheil zurück, — es ist ja Deine Weise, Dich unverdient zu erbarmen — erbarme Dich unserer mit Deiner grenzenlosen Barmherzigkeit! Deine Gnadenwege machtest Du einst dem Demüthigen (Mosche) bekannt, lehrtest sie ihn nach ihrer dreizehnfachen Folge und gabst ihm die Versicherung, daß deren Erwähnung nie erfolglos bleibt. Wir haben ihre Ordnung in unserem Gebet erwähnt; so erhöre die Stimme der zu Dir Flehenden und laß uns nicht leer von Dir zurückkehren! —

אל תבוא Komm nicht in's Gericht mit uns, denn kein Lebender ist gerecht vor Dir. Möge vor Dich kommen unser Gebet, entziehe Dich unserem Flehen nicht! Möge vor Dich kommen das Seufzen der Gefesselten; nach Deines Armes Größe befreie die dem Tode Geweiheten! Höre das Seufzen der Gebundenen, um zu entfesseln die dem Tode Geweiheten! Es betet der Arme, der verschmachtet, vor Gott schüttet er seine Klage aus. Wir schütten unsere Klagen vor Ihm aus, erzählen Ihm unsre Nöthen. Der Bedrängte ruft, der Herr vernimmt's und hilft aus allen Nöthen ihm.

48. אשפוך Vor Dir, mein Schöpfer, schütte ich meine Klage aus mit gebrochenem, krankem Herzen, erzähle Dir meine Noth und Bedrängniß, bekenne meine Sünden und die Sünden meines Volkes Dir! Erhabener! o erbarme Dich

גּוּפֵנוּ מַרְעִיד וְנַפְשֵׁנוּ נִבְהֲלָה· דּוֹאֲגִים עֲלֵי חַטָּאָה כִּי גָדְלָה· הִנְנוּ לְפָנֶיךָ בְּאַשְׁמָה גְדוֹלָה: דִּבַּרְנוּ עֹשֶׁק וְסָרָה· הָלַכְנוּ דֶּרֶךְ לֹא יְשָׁרָה· וְקִלְקַלְנוּ אֹרַח כְּכַלָּה בְּכֵרָה: הֵן עֲוֹנֵינוּ מֶנּוּ גָבָרוּ· וְכָבְדוּ כְּמַשָּׂא וְרֹאשֵׁנוּ עָבָרוּ· וְנַחְנוּ מִצְוֹתֶיךָ אֲשֶׁר גָּבָרוּ: וּבַמֶּה נְקַדֶּמְךָ אֵל כַּבִּיר· זְדוֹנוֹת לְכַפֵּר וּשְׁגָגוֹת לְהַעֲבִיר· חֵטְא לְהַרְחִיק וְחֶסֶד לְהַגְבִּיר: זְבָחִים וּמְנָחוֹת מְסֻלָּקִים· חַטָּאת וַאֲשָׁמוֹת נִפְסָקִים· טִפֵּי דָמִים גַּם הֵם לֹא נִזְרָקִים: חָרֵב בֵּית קָדְשֶׁךָ· טָבְעוּ שַׁעֲרֵי מִקְדָּשֶׁךָ· יָשְׁבָה בָדָד עִיר קָדְשֶׁךָ: טַבַּחַת שָׁלַחְתָּ מֵעַל פָּנֶיךָ· יָצְאוּ דְּחוּפִים מִלְּפָנֶיךָ· כֹּהֲנִים מַקְרִיבִים קָרְבָּנֶיךָ: יָזַמְנוּ לִבֵּנוּ וְרוּחֵנוּ לְשַׁבְּרָה· כִּי זְבָחֶיךָ רוּחַ נִשְׁבָּרָה· לֵב נִשְׁבָּר וְנִדְכֶּה לֹא תִבְזֶה נוֹרָא: כּוֹנַנּוּ לִבֵּנוּ לְצַד הַתְּשׁוּבָה· לָקַחְנוּ דְּבָרִים וְעָדֶיךָ נָשׁוּבָה· מִבְטָא שְׂפָתֵינוּ יְשַׁלֵּם פְּרִי נְדָבָה: לְפָנֶיךָ עָמַדְנוּ צְמֵאִים וּרְעֵבִים· מְמַעֲטִים בְּצוֹם דָּמִים וַחֲלָבִים· נָא רְצֵם כְּעַל מִזְבַּחֲךָ קְרֵבִים: מִמַּעֲמַקִּים קְרָאנוּךָ אֵלִי זֶה· נָא תְּפִלָּתֵנוּ לֹא תִבְזֶה· סְלַח נָא לַעֲוֹן הָעָם הַזֶּה: נוֹאַצְנוּ אִם מְקַטְרְגִים וְנָאֲמִים· סַנֵּגוֹרֵינוּ אִם שׁוֹתְקִים וְדוֹמְמִים· עֲמוֹד מִכִּסֵּא הַדִּין וְשֵׁב עַל כִּסֵּא רַחֲמִים: סְלִיחוֹתֶיךָ הַרְבֵּם וְהַפְרֵם· עֲוֹנוֹתֵינוּ מְחֵה וּפַזְּרֵם· פְּשָׁעֵינוּ אַתָּה תְכַפְּרֵם: עַמְּךָ אֲנוּ מְנָת חֶלְקֶךָ· פְּנֵה נָא מִכָּל עֲשָׁקֶיךָ· צֵא כְּגִבּוֹר לְיֵשַׁע חֲשׁוּקֶיךָ: פְּזוּרִים לְאַרְבַּע רוּחוֹת· צוֹעֲקִים וּמִתְאַנְּחִים אֲנָחוֹת· קוֹבְלִים עַל צָרוֹת

unserer, die wir reuig umkehren! Unser Körper zittert, unsere Seele verzagt, wir sind bestürzt ob unserer vielen Sünden, in großer Schuld stehen wir vor Dir. Wir redeten Unrecht und Falsches, wandelten auf ungeradem Wege, irrten von dem Pfade wie ein junges Kameel. Siehe, unsere Missethaten haben uns überwältigt, sind zur schweren Last geworden und übersteigen unser Haupt; verlassen haben wir Deine so lautern Gebote. Womit können wir vor Dich treten? mächtiger Gott! daß Du die Frevel vergebest, die Irrthümer wegschaffest, die Sünden entfernest und Gnade walten lassest. Schlacht- und Speiseopfer sind ja weg, Sünd- und Schuldopfer aufgehoben und kein Blut wird mehr gesprengt. Zerstört ist Dein heiliges Haus, versenkt die Thore Deines Heiligthums und vereinsamt liegt Deine heilige Stadt. Du tödtetest, verwarfest und verstießest die Priester, die einst die Opfer Dir brachten. — Unser Vorsatz ist, unser Herz und Gemüth vor Dir zu beugen, denn solche Opfer begehrst Du; ein zerknirschtes Gemüth und gebrochenes, gebeugtes Herz verschmähest Du nicht, Ehrfurchtbarer! Zur Buße richten wir unser Herz, nehmen Worte mit uns und kehren zu Dir; der Ausdruck unserer Lippen möge die freiwilligen Opferstiere ersetzen. So stehen wir vor Dir durstig und hungernd und vermindern durch Fasten unser eignes Blut und Fett; o laß es Dir wohlgefällig sein wie dargebrachte Opfer auf Deinem Altare! Aus der Tiefe rufen wir zu Dir, Allmächtiger! o verschmähe nicht unser Gebet und verzeihe die Missethat Deines Volkes! Wenn unsere Gegner Beschuldigungen gegen uns vorbringen und unsere Fürsprecher schweigen und verstummen, so erhebe Du Dich vom Throne der Gerichtesstrenge und setze Dich auf den Thron des Erbarmens. Laß Deine Verzeihung viel und groß sein, vertilge und verwehe unsere Schulden, versöhne unsere Frevel. Wir sind Dein Volk, Dein Antheil; so wende Dich vor Allem uns zu, ziehe aus wie ein Held, um Deinen Erkornen zu helfen, die, in den vier Winden zerstreut, jammern und seufzen und klagen über die anhaltende

הַמְּתוּחוֹת׃ צָרוֹת רַבּוֹת וּמְצוּקוֹת׃ קְרֵבוֹת וּבָאוֹת וְדוֹחֲקוֹת׃ רִאשׁוֹנוֹת פְּקוּדוֹת וּשְׁנִיּוֹת דּוֹבְקוֹת׃ קוֹלֵנוּ שִׁמְעָה כְּחַסְדֶּךָ׃ רַחֲמֶיךָ זְכוֹר וַחֲסָדֶיךָ׃ שֹׁמֵר הַבְּרִית וְהַחֶסֶד לַעֲבָדֶיךָ׃ רִיבָה רִיבֵנוּ וּגְאָלֵנוּ׃ שׁוּבֵנוּ אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ׃ תָּקוּם תְּרַחֵם צִיּוֹן הַר קָדְשֵׁנוּ׃ שְׁנַת שִׁלּוּמִים לְרִיב צִיּוֹן׃ תִּקְרָא אֵל אֱלֹהִים עֶלְיוֹן׃ גְּאִים תַּכְנִיעַ כְּחֶרֶב בְּצָיוֹן׃ תּוֹשִׁיעַ צִיּוֹן וְתִיסְּדָה׃ גַּם תִּבְנֶה עָרֵי יְהוּדָה׃ רַחֵם יוֹשֶׁבֶת שְׁכוּלָה וְגַלְמוּדָה׃ שְׁבוּת אָהֳלֵי יַעֲקֹב הָשֵׁב׃ מִשְׁכְּנוֹתָיו תְּרַחֵם וְתֵישֵׁב׃ בִּנְוֵה שָׁלוֹם עַמְּךָ יֵשֵׁב׃ יָהּ אֵלֶיךָ גִּלִּיתִי רִיבִי׃ וְדִבַּרְתִּי עַד הֵנָּה שִׂיחִי וּכְאֵבִי׃ אֲמָרַי הַאֲזִינָה יְיָ בִּינָה נִיבִי׃ הוֹדַעְתָּ שָׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה מִדּוֹת לְנֶאֱמָנֶךָ׃ הוֹדַעְתּוֹ שֶׁאֵינָן חוֹזְרוֹת רֵיקָם מִלְּפָנֶיךָ׃ דַּרְכְּךָ הַטּוֹב יֵאָמֶן נָא לְבָנֶיךָ׃ אל מלך יושב וכו׳ עד לכל קוראיך.

אַל תָּבוֹא בְמִשְׁפָּט עִמָּנוּ כִּי לֹא יִצְדַּק לְפָנֶיךָ כָל חָי׃ אֱלֹהִים אַל דֳּמִי לָךְ אַל תֶּחֱרַשׁ וְאַל תִּשְׁקֹט אֵל׃ אֱלֹהִים בָּאוּ גוֹיִם בְּנַחֲלָתֶךָ טִמְּאוּ אֶת הֵיכַל קָדְשֶׁךָ שָׂמוּ אֶת יְרוּשָׁלַםִ לְעִיִּים׃ נָתְנוּ אֶת נִבְלַת עֲבָדֶיךָ מַאֲכָל לְעוֹף הַשָּׁמָיִם בְּשַׂר חֲסִידֶיךָ לְחַיְתוֹ אָרֶץ׃ שָׁפְכוּ דָמָם כַּמַּיִם סְבִיבוֹת יְרוּשָׁלָםִ וְאֵין קוֹבֵר׃ אַלְמָנָה וְגֵר יַהֲרֹגוּ וִיתוֹמִים יְרַצֵּחוּ׃ שִׁלְּחוּ בָאֵשׁ מִקְדָּשֶׁךָ לָאָרֶץ חִלְּלוּ מִשְׁכַּן שְׁמֶךָ׃ ליי הישוע׳.

מט עקידה. ע״ס א״ב כפול וכסוף חתום דוד בירבי משלם הקטן חזק.

אֱלֹהִים אַל דֳּמִי לְדָמִי׃ אַל תֶּחֱרַשׁ וְאַל תִּשְׁקֹט לְמִתְקוֹמְמִי׃ בַּקְּשֵׁהוּ דָּרְשֵׁהוּ מִיַּד מַחֲרִימִי׃ בַּל תְּכַסֶּה אֶרֶץ בְּכָל מְקוֹמִי׃ גּוֹל יִגָּלֶה לְפָנֶיךָ יִשָּׁפֵךְ וְיִזָּלֵף׃ גַּם בְּפוּרְפְּרָךְ מָלֵא גְוִיּוֹת יִגָּלֵף׃ דּוֹן יָדוֹן שׁוֹפֵךְ הֶלֶף

Noth, die vielen Leiden und Drangsale, von denen eine die andere drängt, so daß kaum nach dem Eintreffen der einen Heimsuchung schon die zweite darauf folget. Höre unsere Stimme nach Deiner Gnade, gedenke Deiner Barmherzigkeit und Huld, der Du Deinen Gnadenbund Deinen Dienern bewahrest. Führe Du unsere Streitsache und erlöse uns, stelle uns wieder her, Gott unseres Heils! erhebe Dich, um über Zion unseren heiligen Berg Dich zu erbarmen! Rufe für Zion das Vergeltungsjahr herbei, Allmächtiger, Allerhöchster! beuge die Stolzen wie Gluth in der Dürre! Hilf Zion und gründe es, erbaue wieder Juda's Städte, erbarme Dich der Kinderlosen, Einsamsitzenden. Bringe wieder zurück die Verbannten aus Jakob's Zelten, bevölkere wieder ihre Wohnungen, laß Dein Volk wieder friedlich wohnen! Gott! Dir habe ich meine Streitsache offenbart, habe Dir meinen Kummer und Schmerz geklagt; o Ewiger, hör' und vernimm mein Wort! Deine dreizehn Gnadentitel lehrtest Du Deinem Getreuen (Mosche) und machtest ihm bekannt, daß deren Erwähnung nicht erfolglos bleibe; so bestätige nun Deinen Kindern diese Deine gütige Verheißung! —

אל תבוא Komme nicht in's Gericht mit uns, denn kein Lebender ist gerecht vor Dir. Gott, sei nicht so still, schweige nicht und ruhe nicht, Allmächtiger! Gott! Völker drangen in Dein Erbe ein, verunreinigten Deinen heiligen Palast, machten Jerusalem zum Steinhaufen. Sie gaben die Leichen Deiner Knechte dem Vogel des Himmels zum Fraß, das Fleisch Deiner Frommen dem Gewild des Landes, ihr Blut vergossen sie wie Wasser rings um Jerusalem, und Niemand vergrub es. Wittwe wie Fremdling brachten sie um, Waisen tödteten sie. Sie legten Feuer an Dein Heiligthum, entweihten zum Staube die Wohnung Deines Namens. —

49. אלהים [1]) Gott! schweige nicht zu meinem Blute; schweige nicht, sei nicht still gegen meine Gegner! suche, fordere es von meinen Verderbern, die Erde decke es nirgends zu. Laß es Dir stets offenbar sein das vergossene, verspritzte Blut, die Erschlagenen seien stets an Deinem Purpur gezeichnet, auf daß Du Gleiches mit Gleichem vergeltend richtest wegen des

---

1) Diese und ähnliche Selichoth stammen aus der Schreckenszeit der Kreuzzüge (Ende des 11. Jahrhunderts) und schildern die fürchterlichen Verfolgungen, denen damals die Juden ausgesetzt waren.

בְּחֵלְךָ · דְּמֵי עֲנָיֶיךָ הַנִּשְׁפָּךְ כְּשַׁגְרֵיאֲלֶךָ: הִתְיַעֲצוּ יַחַד
סוֹד מֶסֶךְ רַעַל · הַלּוֹט הַלּוֹט פְּנֵי כָל הָאָרֶץ לְהַעַל ·
וְלֹא יִזָּכֵר שֵׁם קֹדֶשׁ הַמָּעַל · וְלֶכֶת אַחֲרֵי הַתֹּהוּ מְשֻׁקָּץ
וּמְגֹעָל: זֶרַע קֹדֶשׁ בָּנִים לֹא יְשַׁקֵּרוּ · זֶה אֵלִי וְאַנְוֵהוּ
זָעֲקוּ וְשׁוֹרֵרוּ · חֶבֶל נַחֲלָתֵנוּ הוּא וּבוֹ נִתְאַמָּרוּ · חַיַּת
יְחִידָתָם בִּצְרוֹר הַחַיִּים צָרָרוּ: טַף וְנָשִׁים יַחַד הִשְׁלִימוּ
לְעָקֵד · טְלָאִים הַמְבֻקָּרִים בְּלִשְׁכַּת בֵּית הַמּוֹקֵד ·
יָחִיד וְנִשָּׂא עָלֶיךָ נֶהֱרָג וְנִשְׁקַד · יְחוּדוֹ נִיחַד לוֹ לְבַד
רֹאשׁ לְיַקֵּד: כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה לְעֹלָה תְּמִימִים · כִּבְשׁוּ
עוֹלוֹת כְּזִבְחֵי אֱמוּרֵי שְׁלָמִים · לְאִמּוֹתָם אוֹמְרִים לֹא
תִּכְמְרוּ רַחֲמִים · לְקָרְבַּן אִשֶּׁה לַיָי נִתְבַּקַּשְׁנוּ מִמְּרוֹמִים:
מְפַרְפְּרִים הַיְלָדִים וְזֶה עַל זֶה מְפַרְכְּסִים · מְמַהֲרִים
שְׁחוֹט אֲחֵרִים וּבְדְמֵיהֶם מִתְבּוֹסְסִים · נָתוּן עַל רֶבֶד
הֵיכָלֶךָ וְאַף לְמִרְמָסִים · נֶגֶד עֵינֶיךָ לָעַד יִהְיוּ תּוֹסְסִים:
סִדְּרוּ לְפָנֶיךָ סִדּוּר מַעֲרָכָה גְדוֹלָה · סָבֵב וְגַם הַיְסוֹד
קָטוֹן מֵהַכִּילָה · עוֹלָלִים וְיוֹנְקִים הַנִּזְבָּחִים כָּלִיל עוֹלָה ·
עוֹלָתְךָ יְדַשְּׁנֶה יִזְכֹּר כָּל מִנְחֹתֶיךָ סֶלָה: פִּנּוֹת וַעֲזָרוֹת
מָלְאוּ קָרְבְּנֵי זְבָחִים · פְּדָרִים וְאֵבָרִים הָרֹאשׁ וְהָרֶגֶל
וּנְתָחִים · צְרֵדֵי מְנָחוֹת כַּמָּה עֶשְׂרוֹנֵי מֹחִים · צִדְקָנִיּוֹת
קִנֵּיהֶם הֵמָּה עוֹלְלֵי טְפָחִים: קַיִץ לַמִּזְבֵּחַ הֵם בְּנֵי בֵי רַב ·
קָרְבַּן הָעָם לְכַפֵּר תַּלְמִיד עִם צוֹרֵב · רַחַשׁ מְרֻבָּךְ זֶה
מֵאָז לֹא נִקְרַב · רֵיחַ נִיחֹחַ מִנְחַת יְהוּדָה תֶּעֱרַב:
שָׁרְתֵי כְּהֻנָּה כְּשֵׁרוּ נָשִׁים כַּאֲנָשִׁים · שְׁחִיטָה זְרִיקָה
וְקַבָּלָה מַקְרִיבִים וּמַגִּישִׁים · תַּקְרֹבֶת מִנְחָה טְהוֹרָה

Bluts Deiner Armen, das wie von geschlachteten Kälbern floß. In ihrem Rathe beschlossen die Feinde, den Giftkelch mir zu mischen, die Wahrheit zu verhüllen auf der ganzen Erde; der heilige, erhabene Gottesname sollte nicht mehr gedacht werden, dem nichtigen, verwerflichen Gräuel sollten wir nachwandeln. Aber die Kinder des heiligen Stammes verläugneten Dich nicht; sie riefen laut: „Er ist mein Gott, ihn will ich rühmen; Er ist das Loos meines Erbes, ihn nur verehren wir!" und gaben willig ihre Seele dem ewigen Leben hin. Kinder und Frauen waren einstimmig und ließen sich binden, den ausgesuchten Lämmern gleich, die einst auf dem Altar geopfert wurden, indem sie sprachen: „Einziger! Erhabener! Deinetwegen lassen wir uns tödten und martern; Deine Einheit erkennen wir an, vor Dir nur beugen wir das Haupt!" So wurden kleine, schuldlose Kinder wie Ganzopfer hingeschlachtet, wurden geknebelt, um sie wie das Opferfett zu verbrennen. Sie sprachen zu ihren Müttern: „Lasset doch euer Mitleid! sehet, wir sind ja vom Himmel als dem Ewigen wohlgefällige Feueropfer bestimmt!" Haufenweise wurden die Kinder zusammengeworfen; noch zuckten diese, so wurden schon andere geschlachtet und Blut zu Blut gemischt. — O es liegt auf dem Estrich Deines Palastes, dort wird es umgerührt, daß es immerdar vor Dir brause! — Eine große Opferstätte ordneten damals die Feinde an; der Altar sammt seinem Grunde hätte nicht die Kinder und Säuglinge alle fassen können, die damals als Brand- und Ganzopfer geschlachtet wurden. Gedenke, Gott, jener Opferasche, jener Gaben immerfort! — Alle Winkel und Höfe füllten sie mit Geschlachteten, mit Zerstückten und Verstümmelten an; statt trockenem Mehlopfer lagen viele Maß Gehirn da; fromme Frauen brachten als Entbindungsopfer ihre Kleinen in den Windeln. Wie ein Zusatzopfer des Altars wurde die Schuljugend hingeworfen, wie ein Sühnopfer für die Gemeinde die Schüler sammt den Gelehrten. Im Tiegel gesottene Opfer wurden seit der Tempelzerstörung nicht mehr dargebracht; so nimm jetzt dafür die dampfenden Stücke von Jehuda's Kindern wohlgefällig auf! Wie Priester dienten da Männer wie Frauen, schlachteten, spritzten Blut, fingen es auf, brachten reine, heilige Leiber

נַפְשׁוֹת הַקְּדוֹשִׁים׃ תְּנוּפַת חָוָּה וְשׁוֹק וּלְחָיַיִם הָרָאשִׁים׃ דְּמָעוֹת מִפֶּה וּמִפֶּה נוֹבְעִים וּמְקַלְּחִים׃ וְשׁוֹחֲטִים וְנִשְׁחָטִים אֵלּוּ עַל אֵלּוּ נִגְנָחִים׃ דְּמֵי אָבוֹת וּבָנִים נוֹגְעִים וְטוֹפְחִים׃ בִּרְכַּת הַזֶּבַח שְׁמַע יִשְׂרָאֵל צוֹרְחִים׃ יִרְאֶה יִרְאֶה פְּעֻלַּת בָּנוֹת בּוֹטְחוֹת׃ בְּחֹם הַיּוֹם עֲרֵמוֹת לַשֶּׁמֶשׁ נִשְׁטָחוֹת׃ יָפָה בַּנָּשִׁים מְבַקְּעוֹת כֶּרֶס וּמְפַלַּחַת׃ מִבֵּין רַגְלֶיהָ שִׁלְיָהּ וָלָד מַפְרִיחוֹת׃ שָׁמוֹעַ הֲנִשְׁמַע אוֹ אִם נִרְאָה׃ לְהַאֲמִין מִי יַאֲמִין גְּדוֹלָה פְלִיאָה׃ מוֹלִיכִים בְּנֵיהֶם לָטֶבַח כְּלַחֻפָּה נָאָה׃ הַעַל אֵלֶּה תִתְאַפַּק רָם נָאֶה גָּאָה׃ קֶדֶם נִשְׁעַנְנוּ וְתַעֲמֹד עֲקֵדַת הַר מוֹר׃ טְמוּנָה לְיֶשַׁע בְּכָל דּוֹר וָדוֹר לִשְׁמֹר׃ נִתּוֹסְפוּ אֵלֶּה וְכָאֵלֶּה עַד בִּלְתִּי לֵאמֹר׃ חַי וְכִזּוּךְ קָיָּם תִּשְׁמָר לָנוּ וְצָרוֹתֵינוּ תִּגְמוֹר׃ אל מלך יושב וכו׳.

אַל תָּבוֹא בְמִשְׁפָּט עִמָּנוּ כִּי לֹא יִצְדַּק לְפָנֶיךָ כָל חָי׃ מִקּוֹל מְחָרֵף וּמְגַדֵּף׃ מִפְּנֵי אוֹיֵב וּמִתְנַקֵּם׃ כִּי עָלֶיךָ הֹרַגְנוּ כָל הַיּוֹם נֶחְשַׁבְנוּ כְּצֹאן טִבְחָה׃ כִּי אָכַל אֶת יַעֲקֹב וְאֶת נָוֵהוּ הֵשַׁמּוּ׃ הַעַל אֵלֶּה תִתְאַפַּק יְיָ תֶּחֱשֶׁה וּתְעַנֵּנוּ עַד מְאֹד׃ אֵל נְקָמוֹת יְיָ אֵל נְקָמוֹת הוֹפִיעַ׃ הִנָּשֵׂא שֹׁפֵט הָאָרֶץ הָשֵׁב גְּמוּל עַל גֵּאִים׃ וְהָשֵׁב לִשְׁכֵנֵינוּ שִׁבְעָתַיִם אֶל חֵיקָם חֶרְפָּתָם אֲשֶׁר חֵרְפוּךָ אֲדֹנָי׃ יְיָ כַּגִּבּוֹר יֵצֵא כְּאִישׁ מִלְחָמוֹת יָעִיר קִנְאָה יָרִיעַ אַף יַצְרִיחַ עַל אֹיְבָיו יִתְגַּבָּר׃ ליי הישועה וכו׳.

נ עקדה. א״ו״א. ע״ס א״ב ובסוף חתום קלונימוס בר רבי יהודה חזק ואמץ.

אֶת הַקּוֹל קוֹל יַעֲקֹב נוֹהֵם׃ בִּידֵי רָשָׁע בָּהֶם מִתְלַהֵם׃ גְּבִיר שַׂמְתּוֹ בְּאֶרֶץ לֹא לָהֶם׃ דְּכָאוּם בַּעֲבֹדוֹת וְעֻלָּם מַטִּילִים עֲלֵיהֶם׃ הוֹרְגִים תּוֹלִים מַשְׁמִידִים בְּכָל מִינֵי מַשְׁמֵד׃ וּבְכָל זֹאת עָלֶיךָ אוֹתָם לְהַצְמֵד׃ זָנוּחַ אֵל חַי קִלְקוּלָם לִלְמֵד׃ חוֹבְטִים וְחוֹבְלִים בְּאֵין מַעֲמָד׃ טוֹמְנִים פַּח לִלְכּוֹד כְּשַׁךְ יְקוּשִׁים׃ יְהוּדְךָ לְהָמִיר

zum Opfer und machten Wendungen mit Bruststücken, Schenkeln und Kinnladen. Thränen flossen und rannen von allen Seiten, Schlächter wie Geschlachtete röchelten beide, das Blut der Väter und der Kinder floß zusammen, und als Segensspruch riefen sie: „Höre Israel“[1])! Wurden je solche Thaten gesehen? Sorglose Töchter wurden bei heißem Sonnenschein nackt hingestreckt, zarten Frauen die Leiber aufgeschlitzt und die Kinder herausgerissen. Wurde je solches gehört, je solches gesehen? scheint es nicht unglaublich, zum Verwundern? Eltern führten ihre Kinder selbst zur Schlachtbank hin wie zum Trauhimmel! Kannst Du dabei an Dich halten? Hocherhabener! Von jeher stützen wir uns auf die Opferung Jizchak's auf dem Berge Moriah, daß sie uns beistehe, sie, die zu unserem Heile auf alle Geschlechter aufbewahrt bleibt; nun aber sind der Opferungen noch unzählige, viele, viele hinzugekommen, — Ewiglebender, bewahre uns das Verdienst jener Verklärten und endige unser Leiden!

אל תבוא Komme nicht in's Gericht mit uns, denn kein Lebender ist gerecht vor Dir. Die Stimme des Schmähenden und Lästernden ertönt, des Feindes, des Racheschnaubenden. Man würgt uns täglich Deinetwegen, wir werden Schlachtvieh gleich geachtet. Jakob verzehren sie, verheeren seine Wohnung. Willst Du hierbei an Dich halten, o Ewiger? schweigen und uns so sehr niederdrücken? Gott der Rache, Ewiger, Gott der Rache, erscheine! Erhebe Dich, Richter der Erde, vergilt den Uebermüthigen! Gib siebenfach zurück in ihren eigenen Busen ihre Schmach, womit sie Dich schmähen, o Herr! Der Ewige ziehe aus wie ein Held, wie Kriegesheld weck' Er seinen Eifer, jauchze und erhebe Feldgeschrei und siege über seine Feinde! —

50. את הקול Die Stimme, die so wimmert, ist die Stimme von Jakob's Kindern, die von Frevler Händen geschlagen werden. Einst die Herren, werden sie jetzt in fremden Landen gedrückt durch Knechtschaft und durch das Joch, das man ihnen aufgelegt. Man würgt sie, hängt sie und vertilgt sie auf allerlei Art; doch um so fester hangen sie Dir an. Dich, lebendiger Gott! sollten sie verlassen und dafür den heidnischen Unfug lernen, deßhalb wurden sie geschlagen ohne Maaß und Ziel. Die Vogelfänger legten Schlingen und glaubten uns darin zu fangen, daß wir Deine Einheit gegen den Baals-Dienst vertauschen würden. Sie wollten ganz das

[1]) Höre Israel u. s. w. (V. M. 6, 5), die feierliche Anerkennung der Einheit Gottes.

בְּבַעַל לְהַאֲשִׁים · כָּלָה לְגַמֵּר בְּעַם קְדוֹשִׁים · לֹא יִזָּכֵר שֵׁם יִשְׂרָאֵל לְהַרְשִׁים: מְזִמּוֹת נִבְלוּ תְּעוּבָם בְּשַׁלְמוּתָם לְצִיּוֹן · נָטוּשׁ יִרְאָתְךָ בְּהַבְלֵיהֶם לְעַיֵּן · שִׂיחַ פּוֹצִים עַמְּךָ לְהַדַּיֵּן · עַד מָוֶת אֲהַבְנוּהוּ חֲצָצֶיךָ הַזְּדַיֵּן: פּוֹשְׁטִים צַוָּאר לְאִבְחַת הֶרֶג רַב · צִדְקָנִיּוֹת חָשׁוֹת קַנְיָהֶן לְקָרֵב · קָרְבָּן כָּלִיל רֵיחַ הַנֶּעֱרָב · רוֹגְשִׁים לְקַדֵּם מִנְחָתָם לְהַעֲרִיב: שׁוֹחֲטִים הָאָבוֹת בְּנֵיהֶם בְּדָמֵיהֶם מִתְבּוֹסְסִים · תְּבוּסָתָם עֲלֵיהֶם בְּאַהַב מִתְעַלְּסִים · קָצִים בְּחַיֵּיהֶם וְנַפְשׁוֹתָם לֹא חָסִים · לְיַחֵד שִׁמְךָ דָּצִים וְשָׂשִׂים: וּמִתְאַשְּׁרִים לְהַשְׁמִיעַ שְׁמַע יִשְׂרָאֵל בְּקִרְיאָתָם · נוֹהֵם פִּיהֶם בְּבִרְכַּת זִבְחָתָם · יַחַד אָבוֹת וּבָנִים חֲתָנִים וְכַלּוֹתָם · מְמַהֲרִים לָטֶבַח כְּבְאַפִּרְיוֹן חֻפָּתָם: וְלָדֵי נָעֳמֶךָ נִטְעֵי שַׁעֲשׁוּעִים · סְפִים כָּלִים גּוֹוְעִים מְנוּעִים · בְּךָ נִשְׁבַּעְתָּ בְּעֵקֶד הָרוֹעִים · רְבוֹת זַרְעָם כְּכוֹכְבֵי רְקִיעִים: רְאֵה תִרְאֶה עֲקֵדוֹת אֵלֶּה נֶעֱקָדוּ · בְּחַיֵּיהֶם נֶאֱהָבוּ וּבְמוֹתָם לֹא נִפְרָדוּ · יְחוּד שִׁמְךָ לְקַדֵּם שָׁקָדוּ · יְדִידוּת יָשְׁרָם פְּקוֹד כַּאֲשֶׁר נֶאֱחָדוּ: הָאֵל זְכוֹר וְאַל תִּשְׁכַּח · וּשְׁאֵרִית הַפְּלֵיטָה מִכְּאוֹב מוּכָּח · הוֹרֵשׁ דָּמִים דְּרוֹשׁ לְהִתְוַכַּח · הוֹפִיעַ בְּנִקְמַת עַם נִשְׁכָּח: חָפוּץ וּבְעֶבְרוֹת צוֹרְרֵי הִנָּשֵׂא · זַעֲוָה תָּשִׂים מַפְרִיךְ וְשׁוֹסֶה · קְנוּיֶיךָ תָּחֹן בְּאֶבְרָתְךָ מַחְסֶה · וְעַל כָּל פְּשָׁעֵימוֹ אַהֲבָה תְּכַסֶּה: אַמֵּץ וְשַׂגֵּב פְּלֵטַת שְׂרִידֶיךָ · מְיַחֲלִים לְחַסְדְּךָ זֶרַע

heilige Volk vernichten, der Name Israel sollte nicht mehr gedacht werden; darum hefteten sie in ihrer Arglist das Zeichen ihres Gräuels an ihre Kleider, damit wir beim Anblick dieser Nichtigkeit zum Abfall von Deiner Religion bewegt werden sollten; darum eröffneten sie Streitreden gegen Deinen Glauben. — Doch wir, bewaffnet mit Deinen Pfeilen[1]), erwiederten: „Wir bleiben unserem Gotte getreu bis in den Tod!" und streckten den Hals dem großen Schlachtmesser entgegen. Edle Frauen eilten und brachten ihre Kleinen her, daß sie als Opfer Dir bluten mögen, willig reichten sie dieselben als als angenehme Gabe Dir. Väter, im eigenen Blute schwimmend, schlachteten ihre Kinder und sahen in freudiger Gottergebenheit das Blut zusammenfließen; um Deinen einzigen Namen zu erheben, schonten sie nicht ihr Leben, in seliger Begeisterung riefen sie bei ihrer Tödtung als Segensspruch: „Höre Israel!" Einstimmig eilten Eltern und Kinder, Bräutigame und Bräute hin zur Schlachtbank, wie zu ihrem Trauhimmel, und es endeten Deine holden Kinder, die lieblichen Pflänzlinge wurden aufgerieben. — Der Du bei Dir selbst den Stammvätern bei Jizchak's Opferung zugeschworen hast, ihre Nachkommen wie die Sterne des Himmels zu vermehren, o siehe, siehe die vielen Opferungen Dieser, die im Leben Dich liebten und in ihrem Tode sich nicht von Dir trennten, die bereit waren, Deinen einzigen Namen zu verherrlichen! gedenke ihrer frommen fest an Dir haltenden Liebe! Gedenke, o Gott, und vergiß nie den Ueberrest jener mit Schmerzen Heimgesuchten! Blutschuldforderer! fordere und rechte, erscheine zur Rache des vergessenen Volkes. Thue es, erhebe Dich ob meiner Dränger Wuth, bringe zum Entsetzen die Bedrücker und Räuber! Nimm Dich schonend Deiner Erkorenen an, daß sie Schutz unter Deinen Fittigen finden; alle ihre Frevel bedecke Deine Liebe! Stärke und erhebe den Rest Deiner Geretteten, die Nachkommen Deiner Frommen,

[1]) Ueberzeugt von der Wahrhaftigkeit Deiner Gebote.

חֲסִידֶיךָ׃ צַעֲקָתָם קְשׁוֹב מִמְּכוֹן הוֹדֶךָ׃ זְכֹר לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיִשְׂרָאֵל עֲבָדֶיךָ׃ אל מלך יושב וכו׳.

אַל תָּבוֹא בְמִשְׁפָּט עִמָּנוּ כִּי לֹא יִצְדַּק לְפָנֶיךָ כָל חָי׃ בְּקָרְאֵנוּ עֲנֵנוּ אֱלֹהֵי צִדְקֵנוּ בַּצָּר הִרְחַבְתָּ לָנוּ חָנֵּנוּ וּשְׁמַע תְּפִלָּתֵנוּ׃ שִׁמְעָה תְפִלָּתֵנוּ יְיָ וְשַׁוְעָתֵנוּ הַאֲזִינָה אֶל דִּמְעָתֵנוּ אַל תֶּחֱרַשׁ׃ אֲדֹנָי שִׁמְעָה בְקוֹלֵנוּ תִּהְיֶינָה אָזְנֶיךָ קַשֻּׁבוֹת לְקוֹל תַּחֲנוּנֵינוּ׃ שִׁמְעָה יְיָ צֶדֶק הַקְשִׁיבָה רִנָּתֵנוּ הַאֲזִינָה תְפִלָּתֵנוּ בְּלֹא שִׂפְתֵי מִרְמָה׃ ליי הישועה וכו׳.

נא עקידה. א״ו״א. ע״ס א״ב ובסוף חתום בנימן בר זרח חזק.

אֱמוּנִים בְּנֵי מַאֲמִינִים הַנֶּאֱמָנִים בִּבְרִיתֶךָ׃ בָּאִים לָקוֹד וְלִכְרוֹעַ בְּסִפֵּי חֲצֵרוֹתֶיךָ׃ גּוֹעִים בִּתְפִלָּה וּמִתְפַּקְקִים בִּכְרִיעָה׃ דּוֹפְקִים דַּלְתֶיךָ וְאוֹמְרִים אֲדֹנָי שְׁמָעָה׃ הַמַּקְרִיבִים תִּקְרֹבֶת מִנְחָה רוּחַ נִשְׁבָּרָה׃ וְדַכָּאוּת לֵב תַּחַת עֹלָה תְמוּרָה׃ זֶבַח כָּלִיל מַזְכִּירִים עֲקֵדַת מֹרִיָּה׃ חֶלְבֵי אִשִּׁים וְעֹלַת רְאִיָּה׃ טְעִינַת עֵצִים אֲשֶׁר עַל הַמִּזְבֵּחַ נֶעֱמָסָה׃ יְקוֹד אֵשׁ וּמַאֲכֶלֶת אֲשֶׁר אָב נָשָׂא׃ כְּפִיפַת יָדַיִם וְרַגְלַיִם אֲשֶׁר עַל הַמַּעֲרָכָה נֶעֱקָדָה׃ לַהַב בַּרְזֶל וְקוּפִיץ מְרוּטָה וְחַדָּה׃ מַאֲכֶלֶת לְקוּחָה וְצַוָּאר לִשְׁחִיטָה פָּשׁוּט׃ נִתְכְּפָה סְמִיכָה וּלְקֶרֶץ אָב קָשׁוּט׃ שָׂמַח הָאָב בִּזְבִיחָה כְּבַעַל מִשְׁתֵּה בְנוֹ׃ עָלַץ הַבֵּן בְּקָרְבָנוֹ כְּבַחֲתֻנּוֹת אַפִּרְיוֹנוֹ׃ פְּעֻלַּת צִדְקָתָם בְּגֵיהֶם בְּהַזְכִּירָם לְפָנֶיךָ׃ צְפוֹן לָהֶם תּוּשִׁיָּתָם וּבְמָגִנְךָ תָּגֵן חֲנוּנֶיךָ׃ קַרְנֵי סְבִיכַת אַיִל הַנֶּאֱחָז בַּחֲרָשִׁים׃ רְצֵה לְהִנָּתֵן כֹּפֶר לְעַם קְדוֹשִׁים׃ שַׁעַת נִיחוֹחוֹ וְנִשְׁבַּעְתָּ לוֹ׃ תּוֹלְדוֹתָיו לְהַרְבּוֹת שַׁעַר אֹיְבָיו לְהַנְחִילוֹ׃ בְּהַר יְיָ יֵרָאֶה וּלְבָנָיו

die Deiner Gnade harren; vernimm ihr Flehen vom Sitze Deiner Majestät aus, gedenke an Abraham, Jizchak und Israel, Deine Diener! —

אל תבוא Komme nicht in's Gericht mit uns, denn kein Lebender ist gerecht vor Dir. So wir rufen, erhöre uns, Gott unseres Heils! schaffe uns Raum in der Bedrängniß! Sei uns gnädig und höre unser Gebet! Höre unser Gebet, o Gott! und unser Flehen vernimm; zu unseren Thränen schweige nicht! Herr, höre unsere Stimme, Dein Ohr merke auf unser lautes Flehen! Erhöre, Gott, die Unschuld, merk' auf unseren Hilferuf, vernimm unser Beten mit Lippen ohne Falsch! —

51. אמונים Die Gläubigen, Kinder der Gläubigen, Deine Bundestreuen, sie bücken sich und knieen an der Schwelle Deines Vorhofs; mit flehentlichem Gebete und tiefer Verbeugung klopfen sie an Deine Pforten und sprechen: „Herr, erhöre!" Als Gabe weihen sie Dir ein gebrochenes Gemüth, statt der Ganzopfer ein zerknirschtes Herz, statt der Schlacht- Feuer- und Brandopfer erwähnen sie jene Opferung auf dem Moriah, wo die Holzstücke zum Altare gebracht wurden und der Vater Feuer und Schlachtmesser in Händen trug. Gebunden an Händen und Füßen lag dort der Sohn auf dem Holzstoß und das blanke, scharfe Eisen war über ihm gezückt. Das Messer war gezogen, der Hals zum Schlachten hingestreckt, die eine Hand des Vaters lag auf des Sohnes Haupt und mit der andern war er bereit zum Schnitte. Freudig bewegt, als wäre es ein Gastmahl seines Sohnes, unternahm der Vater jene That, und ebenso fröhlich als wäre er unter dem Brauthimmel gab sich der Sohn als Opfer hin. — Diese fromme That erwähnen ihre Nachkommen vor Dir, damit Du den Lohn dafür ihnen bewahren mögest und mit Deinem Schilde sie schützest und begünstigest. Möge der damals geopferte Widder, der sich mit den Hörnern im Dickicht des Waldes verwickelt hatte, als ein Sühnopfer für das heilige Volk gelten! Jenem Opfer Dich wohlgefällig zuwendend hast Du dem Stammvater zugeschworen, seine Nachkommen zu vermehren und ihnen die Thore ihrer Feinde zum Erbe zu geben. Auf dem Berge des Ewigen werde es gesehen, den Söhnen sei es eine Zuflucht! denn so wurde der

יְהִי מַחֲסֶה· נִקְרָא שֵׁם הַמָּקוֹם יְיָ יִרְאֶה עַל שֵׁם
הַמַּעֲשֶׂה׃ יְלָדָיו הַיּוֹם בְּצַר וּבְמָצוֹק לְפָנֶיךָ בְּעָמְדָם·
מְעוּדֵי מָתְנַיִם כּוֹשְׁלוֹת בִּרְכַּיִם וְרָפוֹת יָדָם׃ נוֹשְׂאִים
לְךָ עֵינַיִם בָּרֵר נִיב מַעֲנָם· זְכוֹר רֵיחַ הַנֶּעֱרָב וְחַזֵּק
רִפְיוֹנָם׃ וּנְפוּצוֹתֵיהֶם תְּקַבֵּץ וְנִדָּחֵיהֶם תֶּאֱסוֹף·
וְאוֹבְדֵיהֶם תְּבַקֵּשׁ וְנָוֵיהֶם תְּיַשֵּׁב· וְתוֹשִׁיבֵם לָבֶטַח
וְתַשְׁכִּנֵם שַׁאֲנָן בְּהַר מְרוֹם יִשְׂרָאֵל· וְתִמְלוֹךְ
עֲלֵיהֶם לְעוֹלָם לְבַדֶּךָ׃ הֵמָּה יִהְיוּ לְךָ לְעָם וְאַתָּה
תִּהְיֶה לָהֶם לֵאלֹהִים׃ אל מלך יושב וכו׳ עד לכל קוראיך.

אַל תָּבוֹא בְמִשְׁפָּט עִמָּנוּ כִּי לֹא יִצְדַּק לְפָנֶיךָ כָל חָי׃ שְׁמַע קוֹלֵנוּ יְיָ
אֱלֹהֵינוּ וְקַבֵּל בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹן אֶת תְּפִלָּתֵנוּ׃ שְׁמַע קוֹל תַּחֲנוּנֵנוּ בְּשַׁוְּעֵנוּ אֵלֶיךָ
בְּנָשְׂאֵנוּ יָדֵינוּ אֶל דְּבִיר קָדְשֶׁךָ׃ שְׁמַע יְיָ וְחָנֵּנוּ יְיָ הֱיֵה עֹזֵר לָנוּ׃ שְׁמַע יְיָ קוֹלֵנוּ
נִקְרָא חָנֵּנוּ וַעֲנֵנוּ׃ וְעַתָּה שְׁמַע אֱלֹהֵינוּ אֶל תְּפִלַּת עֲבָדֶיךָ וְאֶל תַּחֲנוּנֵינוּ
וְהָאֵר פָּנֶיךָ עַל מִקְדָּשְׁךָ הַשָּׁמֵם לְמַעַן אֲדֹנָי׃ ליי הישועה וכו׳.

נב חתום בראשי החרוזים אפרים בר רבי יעקב חזק ואמץ. אלהינו ואלהי אבותינו.

אֲנִי עַבְדְּךָ בֶּן אֲמָתֶךָ· בְּרֹב חַסְדְּךָ אָבֹא בֵיתֶךָ·
מָהֵר בְּיוֹם קֹדֶשׁ לְפָקְדֵנוּ בִּישׁוּעָתֶךָ· שַׁבָּתוֹן שַׁבַּת
קֹדֶשׁ לַייָ מָחָר׃ אָעִירָה שַׁחַר וְלֹא שַׁחַר יְעִירֵנִי·
בְּיָמִים הַנּוֹרָאִים אֲשֶׁר פַּחַד קְרָאַנִי· לִפְנֵי בּוֹא יוֹם
הַגָּדוֹל לְדוּנֵנִי· בַּכֶּסֶה לְיוֹם חַגֵּנוּ חַג לַייָ מָחָר׃ פְּשָׁעַי
אֲנִי אֵדַע וְחַטָּאתִי תְּסוֹבְבֵנִי· וְאֶדְאַג לְיוֹם מָחָר יוֹם
מִשְׁפָּטִי וְדִינִי· וְאֶתְפַּלֵּל אֶל יְיָ לִסְלוֹחַ לַעֲוֹנִי· מִדְּאָגָה
מִדָּבָר עָשִׂינוּ זֹאת לֵאמֹר מָחָר׃ רַחוּם פְּדֵנִי וּבַמְּרֵעִים
אַל תִּתְחַר· שַׁלְּחֵנִי כִּי עָלָה הַשָּׁחַר· כִּי אֵיזֶה עַם
סְגֻלָּתְךָ לְךָ לִבְחַר· כִּי אִם אוֹתִי וְגַם לְמָחָר׃ יֶשׁ לָנוּ אָב

Name des Ortes „der Ewige wird es sehen“ genannt, als jene That geschah. Seine (Abraham's) Kinder stehen heute vor Dir beengt und bedrängt, mit wankenden Lenden, schlotternden Knieen und erschlafften Händen und erheben zu Dir ihre Augen; o nimm den Erguß ihrer Rede an! Gedenke jenes angenehmen Opfers und erhebe sie aus ihrer Schwäche, sammle ihre Zerstreuten, bringe die Verstoßenen zurück, suche die Verlorenen! Richte ihre Wohnungen wieder her und setze sie in Sicherheit hinein; laß sie sorglos wohnen auf dem hohen Berge Israels und regiere über sie, Du allein, daß sie Dir zum Volke sind und Du ihr Schutzgott bist! —

אל תבוא Komme nicht in's Gericht mit uns, denn kein Lebender ist gerecht vor Dir. Erhöre unsere Stimme, Ewiger, unser Gott! und nimm unser Gebet mit Barmherzigkeit und Wohlgefallen auf! Höre die Stimme unseres Flehens, wenn wir zu Dir rufen, wenn wir unsere Hände erheben zu Deinem heiligen Palaste! Ach höre, Gott, und sei uns gnädig! Gott, sei unser Beistand! Ach höre, Gott! wir rufen laut; sei uns gnädig und antworte uns! Erhöre nun, unser Gott, Deiner Knechte Gebet und Flehen und laß Dein Antlitz über Dein zerstörtes Heiligthum leuchten Deinethalben, Herr! —

52. אני עבדך Ich, Dein Diener, Sohn Deiner Magd, auf Deine große Güte hoffend, betrete Dein Haus, daß Du morgen an dem heiligen Tage uns mit Deinem Heil bedenken mögest, morgen, an dem heiligen, Dir geweiheten Ruhetage. Ich will die Morgenröthe wecken, sie nicht mich, während dieser hehren Tage, wo die Angst mich überfällt vor dem großen Gerichte, das morgen mit dem Neumonde an dem Gott geweiheten Festtage über uns gehalten wird. Ich erkenne meine Frevel, meine Sünde umgibt mich, ich fürchte den morgenden Tag meines Gerichtes; in Bekümmerniß ob meiner Thaten bete ich zu Dir, Ewiger, am Morgen, um Verzeihung meiner Missethaten. Barmherziger! befreie mich, ereifere Dich nicht über die Missethäter, entlasse mich gnädig beim Morgenanbruch! wir sind ja Dein erkorenes, erwähltes Volk sowohl heute als morgen! Wir haben einen alten Vater (Abraham)

זָקֵן וְיֶלֶד זְקֻנִים׃ וַאֲבִי יֹשֵׁב אֹהֶל וּמִקְנֶה רֵאשִׁית קִנְיָנִים׃ תָּחֹן זְכוּת אָבוֹת לְבָאֵי בִּבְכִי וּבְתַחֲנוּנִים׃ וְקִדַּשְׁתָּם הַיּוֹם וּמָחָר׃ מִקֶּשֶׁר אַמִּיץ קֶשֶׁר רְשָׁעִים מְשַׁכְּלַי׃ אִסּוּר חָל עַל אִסּוּר כּוֹלֵל וּמוֹסִיף אֵלַי׃ קֶשֶׁר הָעֲקֵדָה יַתִּירֵם מֵהִתְגּוֹלֵל עָלַי׃ וְאֶל הָעָם תֹּאמַר הִתְקַדְּשׁוּ לְמָחָר׃ מִקֶּדֶם צָלְחָה דְּרָכַי וְהָיָה יְיָ עִמָּדִי׃ וְעַתָּה לְהִפּוּךְ נִסְתַּחֲפָה שָׂדַי׃ לְחֶרֶב וּלְהֶרֶג נִמְסַרְתִּי בְּיַד רוֹדַי׃ כִּי יִשְׁאָלְךָ בִנְךָ מָחָר׃ בְּחֹסֶר וּבְאֹסֶר נֶאֱסַרְתִּי בְּגָלוּתִי׃ וְלֹא קָרַב הַמַּתִּיר כְּמִצְוַת אִישׁ בְּשׂוֹרָתִי׃ אַפּוֹטְרוֹפּוֹס שֶׁמִּנָּהוּ אֲבִי יְתוֹמִים מַלְאַךְ בְּרִיתִי׃ וַיָּשֶׂם יְיָ מוֹעֵד לֵאמֹר מָחָר׃ וְהַקִּצִּים כָּלָם כָּלוּ וּבִנְךָ בְּיַד קָמֶיךָ מִתְאַחֵר׃ וַהֲלֹא אֵין אָדָם רוֹצֶה שֶׁיְּהֵי פִּקְדוֹנוֹ בְּיַד אַחֵר׃ לְכָל־תִּכְלָה יֵשׁ קֵץ רְחָבָה גָלוּתִי לִסְחֹר׃ נִשְׁאַל לַייָ לְמָתַי אַעְתִּיר לְךָ וּלְעַמְּךָ וַיֹּאמֶר לְמָחָר׃ רַחוּם הֵכִינוּ לְךָ בִּימָה וְסַנֵּגוֹרִים לְהִתְקָרֵב׃ וּכְבָר בָּא חָכָם לִדְרוֹשׁ בְּמַעֲרָב׃ וְעַתָּה תִּמְחַל לָנוּ עַל כְּבוֹדְךָ הָרָב׃ לִיוֹפִי וְיֵיטַב לִבְּךָ וְהִשְׁכַּמְתֶּם מָחָר׃ רְאֵה אָבִינוּ כִּי עָשִׂינוּ כְּאֻמָּנוּתֵנוּ׃ יֵצֶר לֵב הָאָדָם רַע מִנְּעוּרֵינוּ׃ עֲשֵׂה כְּאֻמָּנוּתְךָ וּסְלַח לָנוּ׃ קוּם קַדֵּשׁ אֶת הָעָם וְאָמַרְתָּ הִתְקַדְּשׁוּ לְמָחָר׃ בָּרוּר כִּי אֵין צַדִּיק שֶׁלֹּא יֶחֱטָא בַּעֲבֵרָה׃ לְמַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת לֹא נִתְּנָה תוֹרָה׃ וְאָנוּ אֵין לְדַקְדֵּק עִמָּנוּ כְּחוּט הַשַּׂעֲרָה׃ כִּי יֹאמְרוּ אֵלֵינוּ וְאֶל דֹּרֹתֵינוּ מָחָר׃ יָהּ כְּבוֹדְךָ עוֹמֵד בֵּין עֲדָתֵנוּ כְּהַבְטָחַת לִזְקֵנֵנוּ׃ אֱלֹהִים נִצָּב בַּעֲדַת אֵל

mit seinem im Alter erzeugten Sohn (Jizchak) und den im Gesetze beflissenen Zeltbewohner (Jakob); mögen die Verdienste dieser Stammväter beistehen Denen, die mit Weinen und Bitten vor Dich kommen, heilige sie heute und morgen! Einen festen Bund knüpften die Feinde, meine Verderber, gegen mich, immer fester und bedrängender ward diese Verbindung; o laß Dein Bündniß von Isaac's Opferung der Feinde Bündniß lösen, daß es mir nicht schaden kann, sprich heilig Dein Volk mit dem morgenden Tage! Vormals war ich glücklich, der Ewige war mit mir. Jetzt ist es umgekehrt, mein Feld ist verdorben, in den Händen der Dränger bin ich dem Schwerte und Mord überliefert und hoffe immer auf den Morgen. In Mangel und Noth schmachte ich in der Verbannung und es nahet nicht der mir verheißene Erlöser, der Vormund, den der Vater der Waisen mir als Bundesboten bestimmte. O möge Gott die Erlösungszeit morgen verkünden lassen! Alle Endziele sind verstrichen und Deine Söhne noch in der Gewalt Deiner Gegner aufgehalten, da doch Niemand gern das Seinige in andern Händen läßt; alles Endliche hat ein Ende, nur mein Exil zieht sich in die Länge und wir fragen: „Auf wann soll ich flehen? Gott!“ o sprich: „Auf Morgen!“ — Barmherziger! wir haben eine Bühne für den Vorbeter zurecht gestellt, auch ein weiser Lehrer soll uns ermahnende Reden halten; so lasse Dich denn verzeihend in Deiner großen Herrlichkeit herab, weile bei uns und laß Dir es wohlgefallen, wenn wir morgen in der Frühe vor Dir beten. Siehe, Vater! wir beten zu Dir nach unserer alten Weise — Du weißt es, das Dichten des menschlichen Herzens ist böse von Jugend an; o so thue auch Du nach Deiner Weise und verzeihe uns, heilige Dein Volk und sprich: „Morgen sollt ihr heilig werden!“ Es ist klar, daß es keinen Gerechten gibt, der niemals Sünde begehe, nicht den reinen Engeln wurde die Lehre gegeben; nimm es darum nicht genau auf's Haar mit uns, wenn Du morgen über uns und unsere Zukunft das Urtheil sprichst. — Gott! Deine Herrlichkeit weilt in unserer Gemeinde, wie Du unserem Ahnherrn (David) versichert hast: „Gott steht in Mitten in seiner Gemeinde;“[1]) so umgib uns, der Du unter

1) Psalm 82, 1.

בְּקִרְבֵּנוּ· גַּם אַתָּה יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל סָבְבֵנוּ· שֵׁב
בָּזֶה גַּם הַיּוֹם וּמָחָר: יָד פְּשׁוּטָה פָּשַׁט בַּעַל הַבַּיִת
לְבַעֲלֵי תְשׁוּבָה· וּפָשַׁט הֶעָנִי אֶת יָדוֹ לְקַבֵּל טוֹבָה·
אֱמֶת נָתַתָּ לְיַעֲקֹב חֶסֶד לְאַבְרָהָם בְּאַהֲבָה· יִנָּתֵן גַּם
מָחָר: עַד מָתַי תִּרְדְּפֵנִי רוֹדֵף מָלֵא· כָּתוּב וְלֹא כָתוּב
עָלַי תַּעֲלֶה· אַחֲרֵי מִי יָצָא מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל הַמְּפֻלָּא· זֹאת
אוֹת בְּקִרְבְּכֶם כִּי יִשְׁאָלוּן בְּנֵיכֶם מָחָר: קִדְּמוּךָ בָנֶיךָ
בִּתְפִלַּת הַיּוֹם שְׂכָרָם· הַיּוֹם לַעֲשׂוֹתָם וּלְמָחָר לִטּוֹל
שְׂכָרָם· הַיּוֹם כְּמָחָר זֶה וָזֶה גּוֹרֵם לְטוֹבָה לְזָכְרָם·
וְהָיָה כָּזֶה יוֹם מָחָר: בְּזֵרוּז צִירֵי יִשְׂרָאֵל הִתְפַּלְּלוּ עַל
אֲחֵיכֶם· עַל כָּל צָרָה וְצוּקָה שֶׁלֹּא תָבֹא עַל צִבּוּרֵיכֶם·
וְצַעֲקוּ בְּכֹחַ פִּי תוֹלַעַת יַעֲקֹב אֲבִיכֶם· וְשִׂימוּ עֲלֵיהֶן
קְטֹרֶת לִפְנֵי יְיָ מָחָר: בְּתוֹרָה וּבְמִצְוָה שֶׁקִּיְּמוּ הֵם
וַאֲבוֹתֵיהֶם· יִזְכּוּ לְהֵטִיב לְעוֹלָם לָהֶם וְלִבְנֵיהֶם· יְיָ
הַטּוֹב יְכַפֵּר בְּעַד עֲוֹנוֹתֵיהֶם· וְכֹה תֹאמַר אֶל הָעָם
הִתְקַדְּשׁוּ לְמָחָר: חַנּוּן הָשֵׁב שָׁנִים כְּבִרְכָתֶךָ·
הוֹאִיל וּמִסְתַּכְּלִים לְךָ וּמְקַוִּים לִישׁוּעָתֶךָ· חַדֵּשׁ עָלֵינוּ
שָׁנָה טוֹבָה וְעִטַּרְתָּ שְׁנַת טוֹבָתֶךָ· הִנֵּה יוֹם קֹדֶשׁ לַיְיָ
מָחָר: זָכָה חֹדֶשׁ תִּשְׁרֵי לְהַתֵּר וּסְלִיחָה· יֶרַח אֵיתָנֵי
עוֹלָם וּגְבָעוֹת נִזְכְּרוּ וְנִפְקְדוּ בוֹ לְהִשָּׂמְחָה· וּבוֹ עֲתִידִים
לְהִגָּאֵל צֶמַח צַדִּיק לְהַצְמִחָה· כֹּה אָמַר יְיָ כָּעֵת מָחָר:
קְדוֹשִׁים הַמְלִיכוּנִי עֲלֵיכֶם וְהַזְכִּירוּ זִכְרוֹנוֹת· כְּדֵי
שֶׁאֶזְכּוֹר עֲקֵדַת אֲבִיכֶם בְּשׁוֹפָר שֶׁל אַיִל בִּפְקִדוֹנוֹת·
וְאֶכְתָּבְכֶם בְּסֵפֶר חַיִּים וְאֶמְחַל לָכֶם עֲוֹנוֹת· אַל

den Lobgesängen Israels thronest und weile hier heute und morgen! Deine Hand, Herr der Welt, ist den Bußfertigen ausgestreckt, die Armen halten ihre Hände auf, um Deine Güte zu empfangen, Treue gibst Du Jakob, gewährest liebevoll Abraham Deine Huld; o thue so auch morgen! — Wie lange noch willst Du mich so anhaltend verfolgen, so viele verkündete und nicht verkündete Leiden über mich bringen? Wem setzest Du, erhabener König Israels nach? O gib ein gutes Zeichen, wenn Deine Kinder Dich erbitten morgen! Schon heute kommen Deine Kinder mit ihrem vertrauensvollen Gebete vor Dich, verrichten es heute, um morgen ihren Lohn zu empfangen; bedenke Du sie heute wie morgen zum Guten, laß heute wie morgen sein! — Seid rüstig, ihr Abgesandte Israels! betet für euere Brüder, daß kein Leid und Bedrängniß über euere Gemeinde komme; rufet mit Andacht, wie euer Vater Jakob, bringet den Weihrauch eueres Gebetes vor den Ewigen morgen! Um des Verdienstes willen, welches sich die Frommen und ihre Väter durch die Beobachtung der Lehre und der Gebote erworben haben, möge es ihnen und ihren Kindern ewiglich wohl ergehen, der allgütige Gott verzeihe deren Sünden, er spreche zum Volke: heiligt euch auf morgen! Allgnädiger! bringe Deine Segensjahre wieder! siehe, Alle harren und hoffen auf Dein Heil; erneue uns ein glückliches Jahr und kröne es mit Deinem Gute mit dem morgen eintretenden heiligen Tage! Der Monat Tischre ist zum Lösen und Verzeihen bestimmt; er ist der Monat, an welchem die Stammväter und -Mütter bedacht und erfreut wurden, und in ihm wird auch einst die Erlösung durch den gerechten Sprößling David's (Messias) hervorbrechen und zwar um die morgende Zeit, wie Gott es verheißen. — „Heiliges Volk“ — spricht der Herr — „erkennet meine Herrschaft an und erin-„nert euch meiner gütigen Vorsehung, damit ich die Opferung „Jizchak's euch gedenke bei dem Posaunenschall des Widder-„horns, damit ich euch einschreibe in das Buch des Lebens „und euere Missethaten vergebe und ihr nicht zu fürchten und

תִּירְאוּ וְאַל תֵּחַתּוּ מָחָר: וַאֲנִי בְּחַסְדְּךָ בָטַחְתִּי אָמַרְתִּי
עוֹלָם חֶסֶד יִבָּנֶה. צִדְקֵנוּ תַּכְרִיעַ בְּגֵרוּמִים כְּבֵדִים
לְהִמָּנֶה. תֹּאמַר לִי רַב חֶסֶד מַטֶּה כְלַפֵּי חֶסֶד מִפָּנֶה.
אַל תָּצַר צָרַת מָחָר: אֶרֶךְ זְמַן וּזְמַנִּים וּזְמַנֵּיהֶם קְדֻשָּׁה
נִתְחַלָּלָה. וְטִמְאָה אֲבִי אֲבוֹת הַטֻּמְאָה בּוֹקַעַת וְעוֹלָה.
יוֹרְדָה עַד עָפָר תַּעֲלֶה מַעְלָה מָעְלָה. וְהָעֲמָלֵקִי
וְהַכְּנַעֲנִי יוֹשֵׁב בָּעֵמֶק מָחָר: מָחָר שָׂטָן אַכְנִיסְךָ
בְּשָׁנָה רָעָה. בָּנַי מִיָּדְךָ אוֹצִיא וְאוֹשִׁיעָה. הֵמָּה
פּוֹרְשִׁים לְחַיִּים טוֹבִים וְאַתָּה לְמִיתָה קְבוּעָה. וְשַׂמְתִּי
פְדוּת בֵּין עַמִּי וּבֵין עַמְּךָ מָחָר: צְדָקָה וּגְאֻלָּה הִנְנִי
מֵבִיא לְמָחָר בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה. שְׁנַת אֹסֶם וּבְרָכָה בֹּאוּ
אֵלַי כָּעֵת מָחָר לְהִנָּנָה. יְשׁוּעָה וְחַיִּים וְשָׁלוֹם רַחֲמִים
וַחֲנִינָה. הִנְנִי מַמְטִיר לָכֶם כָּעֵת מָחָר: אל מלך יושב וכו׳.

טוֹב יְיָ לַכֹּל וְרַחֲמָיו עַל כָּל־מַעֲשָׂיו: טוֹב יְיָ לְקֹוָו לְנֶפֶשׁ תִּדְרְשֶׁנּוּ: טוֹב
יְיָ לְמָעוֹז בְּיוֹם צָרָה וְיֹדֵעַ חֹסֵי בוֹ: כִּי טוֹב יְיָ לְעוֹלָם חַסְדּוֹ וְעַד דֹּר וָדֹר
אֱמוּנָתוֹ: טוֹב לַחֲסוֹת בַּייָ מִבְּטֹחַ בָּאָדָם: טוֹב לַחֲסוֹת בַּייָ מִבְּטֹחַ בִּנְדִיבִים:
טוֹב וְיָשָׁר יְיָ עַל כֵּן יוֹרֶה חַטָּאִים בַּדָּרֶךְ: טוֹב וְיָחִיל וְדוּמָם לִתְשׁוּעַת יְיָ:
הוֹשִׁיעֵנוּ אֱלֹהִים כִּי בָאוּ מַיִם עַד נָפֶשׁ: הוֹשַׁע יְיָ אֶת־עַמְּךָ אֵת שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל:
הוֹשִׁיעָה אֶת עַמֶּךָ וּבָרֵךְ אֶת נַחֲלָתֶךָ וּרְעֵם וְנַשְּׂאֵם עַד הָעוֹלָם: הוֹשִׁיעָה יְיָ
כִּי גָמַר חָסִיד כִּי פַסּוּ אֱמוּנִים מִבְּנֵי אָדָם: עָזְרֵנוּ אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ עַל דְּבַר כְּבוֹד
שְׁמֶךָ וְהַצִּילֵנוּ וְכַפֵּר עַל חַטֹּאתֵינוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ: ליי הישועה וכו׳.

נג פזמון. חתום שלמה (בן גבירול) כראשי החרוזים והמשקל ו׳ תנועות לכל בית.
פותחים ארון הקודש.

שֹׁפֵט כָּל הָאָרֶץ, וְאוֹתָהּ בְּמִשְׁפָּט יַעֲמִיד. נָא חַיִּים
וָחֶסֶד, עַל עַם עָנִי תַּצְמִיד. וְאֶת תְּפִלַּת הַשַּׁחַר, בִּמְקוֹם
עֹלָה תַּעֲמִיד. עֹלַת הַבֹּקֶר אֲשֶׁר לְעֹלַת הַתָּמִיד:
לוֹבֵשׁ צְדָקָה מַעֲטֶה, לְךָ לְבַדְּךָ הַיִּתְרוֹן. וְאִם אֵין בָּנוּ

„zu zagen habet morgen!“ Auf Deine Gnade vertraue ich, spreche: Du erhältst Deine Welt durch Gnade; so lasse unsere Tugend den Ausschlag geben, schwer hinabziehen in der Wagschaale! Huldvoller! der Du stets der Gnade Dich zuneigest und Sünden wegschaffest, sprich: ängstiget euch nicht ob des morgenden Tages. — Seit langer, sehr langer Zeit wird das Heilige entweihet, und die Unreinheit, die allergrößte Unreinheit steigt immer höher empor; o möge die in den Staub gesunkene Nation sich erheben, die Amalekiter und Kenaaniter aber in die Tiefe stürzen morgen. — Sprich, o Herr: „Morgen werde ich Dich, Verführer, in's böse Jahr verweisen, „werde meine Kinder aus Deiner Hand befreien und ihnen „helfen, sie scheiden von Dir zu einem glücklichen Leben, Du „aber bist dem Tode verfallen; so werde ich einen Unterschied „machen zwischen meinem und Deinem Volke morgen! Heil „und Erlösung bringe ich morgen mit dem Jahresanfang, ein „Jahr der Schätze und des Segens. Kommet zu mir mor„gen, ich begnadige euch; Glück und Leben, Friede, Erbarmen „und Huld lasse ich euch zuströmen morgen!“

טוב יי לכל Allen ist der Ewige wohlthätig, erbarmt sich seiner Werke aller. Gütig ist Gott den auf ihn Hoffenden, der Seele die ihn sucht. Gütig ist Gott, Zuflucht am Tage der Noth; er kennet, die auf ihn vertrauen. Ja gütig ist der Ewige, ewig seine Gnade, seine Treue für und für. Besser ist's, dem Ewigen vertrauen, als auf Menschen sich verlassen; besser, dem Ewigen vertrauen, als auf Fürsten sich verlassen. Gütig ist der Ewige und gerade, zeigt Irrenden die rechte Bahn. Wohl dem, der geduldig auf des Ewigen Hilfe wartet! Hilf uns, o Gott! denn das Wasser dringt an's Leben. Hilf, Ewiger, Deinem Volke, dem Ueberreste Israels! Hilf Deinem Volke, segne Dein Eigenthum, weide und trage sie bis in Ewigkeit! Hilf, o Ewiger! denn die Frommen sind dahin, entschwunden sind die Redlichen den Menschenkindern. Steh' uns bei, Gott unseres Heils, der Verherrlichung Deines Namens willen; rette uns und verzeihe unsere Sünden, Deines Namens willen! —

53. שופט Richter der ganzen Erde, der Du sie durch Gerechtigkeit erhältst, o verleihe Leben und Gnade dem armen Volke! sein Morgengebet sei Dir werth wie einst das Brandopfer, wie jene Opfergabe, Dir an jedem Morgen dargebracht! Der Du Gerechtigkeit wie ein Kleid umhüllst, Dir allein gebührt die Erhebung! O sei eingedenk, Herr! — da wir

מַעֲשִׂים, זָכְרָה יְשֵׁנֵי חֶבְרוֹן· וְהֵם יַעֲלוּ לְזִכָּרוֹן, לִפְנֵי יְיָ תָּמִיד· עֹלַת הַבֹּקֶר אֲשֶׁר לְעֹלַת הַתָּמִיד:

מַטֵּה כְלַפֵּי חֶסֶד, לְהַטּוֹת אִישׁ לִתְחִיָּה· עִמְּךָ לְהֶטֶד הַטֵּה, גְּמָל־נָא עָלָיו וְחָיָה· כְּתוֹב תָּיו חַיִּים וְהָיָה עַל מִצְחוֹ תָּמִיד· עֹלַת הַבֹּקֶר אֲשֶׁר לְעֹלַת הַתָּמִיד:

הֵיטִיבָה בִרְצוֹנְךָ, אֶת צִיּוֹן עִיר קָדְשִׁי· וְנָתַתָּ יָד וָשֵׁם, בְּבֵיתְךָ לְמִקְדָּשִׁי· עֲרִיכַת נֵר לְבֶן יִשַׁי· לְהַעֲלוֹת נֵר תָּמִיד· עֹלַת הַבֹּקֶר אֲשֶׁר לְעֹלַת הַתָּמִיד: שופט.

וְאַתָּה קָדוֹשׁ יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל: וְאַתָּה הוּא וּשְׁנוֹתֶיךָ לֹא יִתָּמּוּ: אַתָּה תָקוּם תְּרַחֵם צִיּוֹן כִּי עֵת לְחֶנְנָהּ כִּי בָא מוֹעֵד: זִבְחֵי אֱלֹהִים רוּחַ נִשְׁבָּרָה לֵב נִשְׁבָּר וְנִדְכֶּה אֱלֹהִים לֹא תִבְזֶה: הֵיטִיבָה בִרְצוֹנְךָ אֶת צִיּוֹן. תִּבְנֶה חוֹמוֹת יְרוּשָׁלָיִם: אָז תַּחְפֹּץ זִבְחֵי צֶדֶק עוֹלָה וְכָלִיל. אָז יַעֲלוּ עַל מִזְבַּחֲךָ פָרִים: (וְעַתָּה יְיָ אָבִינוּ אָתָּה. אֲנַחְנוּ הַחֹמֶר וְאַתָּה יֹצְרֵנוּ וּמַעֲשֵׂה יָדְךָ כֻּלָּנוּ: אַתָּה יְיָ לֹא תִכְלָא רַחֲמֶיךָ מִמֶּנּוּ. חַסְדְּךָ וַאֲמִתְּךָ תָּמִיד יִצְּרוּנוּ:) זְכֹר רַחֲמֶיךָ יְיָ וַחֲסָדֶיךָ כִּי מֵעוֹלָם הֵמָּה: זָכְרֵנוּ יְיָ בִּרְצוֹן עַמֶּךָ. פָּקְדֵנוּ בִּישׁוּעָתֶךָ: זְכֹר עֲדָתְךָ קָנִיתָ קֶּדֶם גָּאַלְתָּ שֵׁבֶט נַחֲלָתֶךָ הַר צִיּוֹן זֶה שָׁכַנְתָּ בּוֹ: זְכֹר יְיָ חִבַּת יְרוּשָׁלָיִם אַהֲבַת צִיּוֹן אַל תִּשְׁכַּח לָנֶצַח: זְכֹר יְיָ לִבְנֵי אֱדוֹם אֵת יוֹם יְרוּשָׁלָיִם הָאֹמְרִים עָרוּ עָרוּ עַד הַיְסוֹד בָּהּ: זְכֹר לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיִשְׂרָאֵל עֲבָדֶיךָ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לָהֶם בָּךְ וַתְּדַבֵּר אֲלֵהֶם אַרְבֶּה אֶת זַרְעֲכֶם כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמָיִם. וְכָל הָאָרֶץ הַזֹּאת אֲשֶׁר אָמַרְתִּי אֶתֵּן לְזַרְעֲכֶם וְנָחֲלוּ לְעֹלָם: זְכֹר לַעֲבָדֶיךָ לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב. אַל תֵּפֶן אֶל קְשִׁי הָעָם הַזֶּה וְאֶל רִשְׁעוֹ וְאֶל חַטָּאתוֹ: אַל נָא תָשֵׁת עָלֵינוּ חַטָּאת אֲשֶׁר נוֹאַלְנוּ וַאֲשֶׁר חָטָאנוּ: חָטָאנוּ צוּרֵנוּ. סְלַח לָנוּ יוֹצְרֵנוּ:

נד ע"ס א"ב ונסוף חתום יהודה חזק.

*) אֵלֶּה אֶזְכְּרָה וְנַפְשִׁי עָלַי אֶשְׁפְּכָה· כִּי בְלָעוּנִי זָרִים כְּעֻגָה בְּלִי הֲפוּכָה· כִּי בִימֵי קֵיסָר לֹא עָלְתָה אֲרוּכָה· לַעֲשָׂרָה הֲרוּגֵי מְלוּכָה: בְּלָמְדוֹ סֵפֶר מִפִּי מְשׁוּלֵי

---

*) סליחה זאת, שהיא לספרדיים קינה לט' באב, מיוסדת על מעשה י' הרוגי מלכות, ולזה בפתיחה לסדר הקינות שלי שם הארכתי על הענין הזה.

keine Thaten aufzuweisen haben — der in Chebron Schlummernden[1]); ihr Gedächtniß sei Dir immer gegenwärtig, wie jene Opfergabe, Dir an jedem Morgen dargebracht. Der Du der Gnade Dich zuneigest, um den Menschen am Leben zu erhalten, neige Dich in Gnade Deinem Volke zu, verfahre huldreich mit ihm, daß es lebe, bezeichne es mit dem Lebenszeichen, daß solches an seiner Stirne glänze immerdar, wie jene Opfergabe, Dir an jedem Morgen dargebracht. Thue wieder wohl in Deiner Huld Zion, meiner Heiligen Stadt, verschaffe wieder einen Ehrenstand meinen Geweihten in Deinem Hause; ordne wieder die Lampe des Sohnes Jisai's (des Messias), daß dessen Licht erstrahle immerdar, wie jene Opfergabe, Dir an jedem Morgen dargebracht.

ואתה קדוש Du, Allerheiligster, thronst unter Lobgesängen Israels! Du bist, und Deine Jahre enden nie! Du erhebst Dich, erbarmst Dich Zion's, wenn gekommen ist die Zeit, daß Du ihr gnädig bist. Ein göttlich Opfer ist ein zerknirschtes Gemüth; ein zerknirschtes und demüthiges Herz, o Gott, verschmähest Du nicht! Thue Zion wohl in Deiner Huld, erbaue die Mauern Jerusalems! dann werden Opfer der Gerechtigkeit, Brand- und Ganzopfer Dir gefallen, dann wird man Stiere darbringen auf Deinem Altar. Aber jetzt, o Ewiger — doch Du bist unser Vater! wir sind der Thon und Du unser Bildner, Deiner Hände Werk sind wir Alle. Du, o Ewiger, wirst Deine Barmherzigkeit uns nicht entziehen; Deine Liebe und Treue werden uns stets bewahren. Gedenke Deiner Barmherzigkeit, o Ewiger, und Deiner Gnade; denn sie sind von Ewigkeit her. Gedenke, Herr, auch unser, wenn Du Dein Volk begnadigst, suche uns heim mit Deiner Hilfe! Gedenke Deiner Gemeinde, die Du vormals Dir erworben, Deines Erbstammes, den Du befreiet, Zion's Berg, den Du bewohnt! Gedenke, Herr, Deiner Lust an Jerusalem, vergiß nicht Deine Liebe zu Zion! Gedenk' auch, Herr, den Söhnen Edom's den Tag Jerusalem's, als sie da schrieen: „Verheeret! verheeret bis auf den Grund!" Gedenke Deiner Diener, Abraham's, Jizchak's und Israel's, was Du ihnen bei Dir zugeschworen und ihnen zugesagt hast: Ich will euere Nachkommen so viel werden lassen wie die Sterne des Himmels, und dieses ganze Land, wovon ich gesprochen, will ich eueren Nachkommen geben und sie sollen es ewig als Erbgut besitzen. Gedenke Deiner Diener, Abraham's, Jizchaks und Jakob's, kehre Dich nicht an die Hartnäckigkeit, den Frevel und die Sünde dieses Volkes! Rechne es uns doch nicht zum Verbrechen, daß wir thöricht gewesen und gesündigt haben!

54*). אלה אזכרה Indem ich Folgendes gedenke, ergießt sich meine Seele in mir; denn Barbaren haben mich verschlungen, wie man einen Kuchen ißt, ohne ihn umzuwenden. — In den Tagen eines Cäsaren wurden zehn Königsmärtyrer ohne Schonung hingerichtet. Ein Cäsar nämlich ließ sich von den Gelehrten

1) Die Erzväter und Mütter.

*) Hinsichtlich der geschichtlichen Begründung der in dieser und in der Selicha Nr. 112 aufgeführten Märtyrer sei hier bemerkt, daß dieselben nicht gleichzeitig, sondern in einem Zeitraume von etwa 70 Jahren lebten und von verschiedenen römischen Machthabern hingerichtet wurden. Ausführlicheres darüber siehe in der Einleitung zu unserem סדר הקינות mit deutscher Uebersetzung und ebräischem Commentare (Rödelheim 1863).

עֲרֵמָה׃ וְהֵבִין וְדִקְדֵּק בְּדָת רְשׁוּמָה׃ וּפָתַח בְּוְאֵלֶּה הַמִּשְׁפָּטִים וְחָשַׁב מְזִמָּה׃ וְגֹנֵב אִישׁ וּמְכָרוֹ וְנִמְצָא בְיָדוֹ מוֹת יוּמָת׃ גָּבַהּ לִבּוֹ בִּגְדוֹלִים׃ וְצִוָּה לְמַלֹּאת פַּלְטֵירוֹ מִנְעָלִים׃ וְקָרָא לַעֲשָׂרָה חֲכָמִים גְּדוֹלִים׃ מְבִינֵי דָת וּטְעָמֶיהָ בִּפִלְפּוּלִים׃ דִּינוּ מִשְׁפָּט זֶה לַאֲשׁוּרוֹ׃ וְאַל תְּעַוְּתוּהוּ בְּכָזָב לְאָמְרוֹ׃ כִּי אִם הוֹצִיאוּהוּ לַאֲמִתּוֹ וּלְאוֹרוֹ׃ כִּי יִמָּצֵא אִישׁ גֹּנֵב נֶפֶשׁ מֵאֶחָיו מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְהִתְעַמֶּר־בּוֹ וּמְכָרוֹ׃ הֵם כְּעָנוּ לוֹ וּמֵת הַגַּנָּב הַהוּא׃ וְנָם אַיֵּה אֲחִיכֶם אֲשֶׁר אֲבוֹתֵיכֶם מְכָרוּהוּ׃ וּלְאֹרְחַת יִשְׁמְעֵאלִים סְחָרוּהוּ׃ וּבְעַד נַעֲלַיִם נְתָנוּהוּ׃ וְאַתֶּם קַבְּלוּ דִין שָׁמַיִם עֲלֵיכֶם׃ כִּי מִימֵי אֲבוֹתֵיכֶם לֹא נִמְצָא כָּכֶם׃ וְאִם הָיוּ בַחַיִּים הָיִיתִי דָנָם לִפְנֵיכֶם׃ וְאַתֶּם תִּשְׂאוּ עֲוֹן אֲבוֹתֵיכֶם׃ זְמַן תְּנָה לָנוּ שְׁלֹשֶׁת יָמִים׃ עַד שֶׁנֵּדַע אִם נִגְזַר הַדָּבָר מִמְּרוֹמִים׃ לָדַעַת אִם אָנוּ חַיָּבִים וַאֲשֵׁמִים׃ נִסְבּוֹל גְּזֵרוֹת מָלֵא רַחֲמִים׃ חָלוּ וְזָעוּ וְנָעוּ כֻּלָּמוֹ׃ עַל רַבִּי יִשְׁמָעֵאל בֶּן אֱלִישָׁע כֹּהֵן גָּדוֹל נָתְנוּ עֵינֵימוֹ׃ לְהַזְכִּיר אֶת הַשֵּׁם לַעֲלוֹת לַאֲדוֹנֵימוֹ׃ לָדַעַת אִם יָצְאָה גְזֵרָה מֵאֵת אֱלֹהֵימוֹ׃ טִהֵר רַבִּי יִשְׁמָעֵאל עַצְמוֹ וְהִזְכִּיר אֶת הַשֵּׁם בִּסְלוּדִים׃ וְעָלָה לַמָּרוֹם וְשָׁאַל מֵאֵת הָאִישׁ לְבוּשׁ הַבַּדִּים׃ וְנָם לוֹ קַבְּלוּ עֲלֵיכֶם צַדִּיקִים וִידִידִים׃ כִּי שָׁמַעְתִּי מֵאֲחוֹרֵי הַפַּרְגּוֹד כִּי בְזֹאת אַתֶּם נִלְכָּדִים׃ יָרַד וְהִגִּיד לַחֲבֵרָיו מַאֲמַר אֵל׃ וְצִוָּה הַבְּלִיַּעַל לְהָרְגָם

in unserer Lehre unterrichten, um die darin verzeichneten Gesetze kennen zu lernen; als er nun im Kapitel von den Rechtssachen an die Stelle kam: „wer einen Menschen stiehlt und ihn verkauft, der soll getödtet werden" (II. M. 21, 10) faßte sein übermüthiges Herz einen argen Anschlag gegen meine Großen. Er befahl Fesseln in seinen Palast zu bringen und ließ zehn der größten Weisen, die das Gesetz auf's Gründlichste verstanden, zu sich bescheiden. „Gebet mir auf eine „Rechtsfrage die richtige Antwort, redete er sie an, aber ohne „Umschweif und Verdrehung, sondern ganz nach der klaren „Wahrheit! Wie ist's, wenn Jemand betroffen wird, der eine „Person stiehlt von seinen Brüdern, den Kindern Israels, „und bemächtigt sich ihrer und verkauft sie?" — „Ein solcher Dieb, antworteten die Weisen, hat den Tod verschuldet." — „So?" sprach er hierauf, „warum wurde denn dies Urtheil „nicht vollzogen, als euer Bruder von euern Vätern ver„kauft, an eine ismaelitische Karavane für Schuhe verhandelt „wurde?[1]) So sollt denn Ihr die Strafe dafür bekommen, „denn seit euerer Väter Zeit sind solche wie ihr seid nicht „gefunden worden; wären euere Väter noch am Leben, so „würde ich sie vor eueren Augen richten, nun aber müßt ihr „ihre Sünden büßen!" — „So gestatte uns nur eine Frist von drei Tagen, sprachen jene, damit wir uns überzeugen; ob wegen unserer Schulden und Sünden wir diese Strafe verdient haben, und wir wollen alsdann geduldig das himmlische Verhängniß tragen." — Und bebend und zitternd erhoben sie alle zu Rabbi Jismael Sohn Elischa's, dem Hohenpriester, ihre Augen, daß er sich durch Aussprechen des heiligen Namens zum Herrn erhebe, um zu erfahren, ob das Verhängniß von Gott ausgegangen sei. In aller Reinheit und mit Zittern sprach Rabbi Jismael den heiligen Namen aus, sein Geist erhob sich zur Höhe und befragte den in Linnen gekleideten Engel. „Gerechte und Geliebte! sprach dieser zu ihm, nehmet die Strafe über euch hin; denn ich habe es hinter dem Vorhange vernommen, daß ihr dazu auserseben seid." — Der Priester kam und erzählte seinen Gefährten den Beschluß des Allmächtigen. — Nun befahl der Tyrann sie mit aller Grausam-

[1]) Nach einer in Pirke rabbi Elasar Abschnitt 38 und in dem Targum jeruschalmi zu I. M. 37, 28 aufbewahrten Sage.

בָּכָה וְלָאֵל׃ וּשְׁנַיִם מֵהֶם הוֹצִיאוּ תְּחִלָּה שֶׁהֵם
גְּדוֹלֵי יִשְׂרָאֵל׃ רַבִּי יִשְׁמָעֵאל כֹּהֵן גָּדוֹל וְרַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן
גַּמְלִיאֵל נְשִׂיא יִשְׂרָאֵל׃ כְּרוֹת רֹאשׁוֹ תְּחִלָּה הִרְבָּה
לְבַעֲוֹן׃ וְגַם הַרְגֵנִי תְּחִלָּה וְאַל אֶרְאֶה בְּמִיתַת מְשָׁרֵת
לְדָר בְּמָעוֹן׃ וּלְהַפִּיל גּוֹרָלוֹת צִוָּה צִפְעוֹן׃ וְנָפַל הַגּוֹרָל
עַל רַבָּן שִׁמְעוֹן׃ לִשְׁפּוֹךְ דָּמוֹ מִהֵר כְּשׁוֹר פָּר׃
וּכְשֶׁנֶּחְתַּךְ רֹאשׁוֹ נְטָלוֹ רַבִּי יִשְׁמָעֵאל וְצָרַח עָלָיו
בְּקוֹל מַר כַּשּׁוֹפָר׃ אֵי הַלָּשׁוֹן הַמְמַהֶרֶת לְהוֹרוֹת
אִמְרֵי שֶׁפֶר׃ בַּעֲוֹנוֹת אֵיךְ עַתָּה לוֹחֶכֶת אֶת הֶעָפָר׃
מַה מְּאֹד בָּכָה עָלָיו בַּחֲרָדָה׃ בַּת בְּלִיַּעַל לְקוֹל בְּכִיַּת
רַבִּי יִשְׁמָעֵאל עָמָדָה׃ תֹּאַר יָפְיוֹ בְּלִבָּהּ חָמְדָה׃
וְשָׁאֲלָה מֵאֵת אָבִיהָ חַיָּתוֹ לְהַעֲמִידָה׃ נִאֵץ בְּלִיַּעַל
דָּבָר זֶה לַעֲשׂוֹתוֹ׃ לְהַפְשִׁיט עוֹרוֹ מֵעַל פָּנָיו שָׁאֲלָה
מֵאִתּוֹ׃ וְלֹא עִכֵּב דָּבָר זֶה לַעֲשׂוֹתוֹ׃ וּכְשֶׁהִגִּיעוּ
לִמְקוֹם תְּפִלִּין צָרַח בְּקוֹל מַר לְיוֹצֵר נִשְׁמָתוֹ׃ שַׂרְפֵי
מַעְלָה צָעֲקוּ בְּמָרָה׃ זוֹ תוֹרָה וְזוֹ שְׂכָרָהּ עוֹטֶה כַּשַּׂלְמָה
אוֹרָה׃ אוֹיֵב מְנָאֵץ שִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא׃ וּמְחָרֵף
וּמְגַדֵּף עַל דִּבְרֵי תוֹרָה׃ עָנְתָה בַּת קוֹל מִשָּׁמַיִם׃
אִם אֶשְׁמַע קוֹל אַחֵר אֶהֱפוֹךְ אֶת הָעוֹלָם לְמַיִם׃
לְתֹהוּ וָבֹהוּ אָשִׁית הֲדוֹמַיִם׃ גְּזֵרָה הִיא מִלְּפָנַי
קַבְּלוּהָ מְשַׁעַשְׁעֵי דָת יוֹמָיִם׃ פְּקִידִים נֶהֶרְגוּ מֵאַחֲרֵי
שֶׁבֶת בָּתֵּי כְנֵסִיּוֹת׃ מְלֵאֵי מִצְוֹת כְּרִמּוֹן וּכְזָוִיּוֹת׃
וְהוֹצִיאוּ אֶת רַבִּי עֲקִיבָה דּוֹרֵשׁ כִּתְרֵי אוֹתִיּוֹת׃ וְסָרְקוּ
בְשָׂרוֹ בְּמַסְרְקוֹת פִּיפִיּוֹת׃ צִוָּה לְהוֹצִיא רַבִּי חֲנַנְיָא

keit zu tödten, und zwei von Israels Großen wurden zuerst hinausgeführt, nämlich Rabbi Jismael, der Hohepriester, und Rabbi Simon Sohn Gamliel's, der Fürst Israels. Enthauptet mich zuerst! bringt doch mich zuerst um! bat flehentlich der Letztere, damit ich nicht den Tod des Dieners des in der Höhe Wohnenden mit ansehen muß. Doch der Wütherich befahl das Loos zu werfen und es fiel auf Rabbi Simeon! Da fielen sie über ihn her, wie über einen Stier, um sein Blut zu vergießen. Als man ihm den Kopf abhieb, hob ihn Rabbi Jismael auf und schrie mit jammernder Stimme: „Wehe! die Zunge, die so geläufig die herrlichsten Lehren vortrug, soll jetzt den Staub lecken!" und er weinte ohne Aufhören. Die Tochter des Tyrannen, den Rabbi Jismael so weinen sehend und in ihrem Herzen Mitleid über seine Schönheit hegend, bat ihren Vater, ihm doch das Leben zu lassen; aber er versagte ihr ihre Bitte. Da verlangte sie, daß man für sie die schöne Haut seines Angesichtes abziehen möge; dies zu thun verweigerte er ihr nicht. Sie zogen die Haut ab; als sie an die Stelle kamen, wo die Tefillin hingelegt werden, schrie er bitterlich zum Schöpfer auf. Und die Serafim in der Höhe riefen jammernd: „Ist das die Lehre und ihr Lohn? Du im Lichtgewand Umhüllter! Darf der Feind Deinen großen und furchtbaren Namen so lästern und die Worte Deiner Lehre schmähen und verhöhnen?" — „Schweigt!" rief eine himmlische Stimme; „wenn ich noch eine Widerrede höre, so verwandle ich die Welt in Wasser, versetze den Erdball wieder in Nichts; mein Beschluß ist es so, die sich mit meiner Lehre beschäftigen, sollen ihn übernehmen!" — Hierauf wurden die übrigen Vornehmen umgebracht, die allezeit in den Lehrhäusern sich aufgehalten hatten und so reich an Tugenden waren, wie der Granatapfel an Körnern ist. Rabbi Akiba, der jeden Buchstabenstrich des Gesetzes zu deuten wußte, wurde hinausgeführt und mit vielschneidigen Striegeleisen ihm das Fleisch vom Leibe gerissen. Dann wurde befohlen, den Rabbi Chananja Sohn Teradjon's aus

בֶּן תְּרַדְיוֹן מִבֵּית אוּלָמוֹ· וּבַחֲבִילֵי זְמוֹרוֹת שְׂרָפוּ גָלְמוֹ· וּסְפוֹגִין שֶׁל צֶמֶר שָׂמוּ עַל לִבּוֹ לְעַכֵּב עַצְמוֹ· וּכְשֶׁנִּסְתַּלְּקוּ מִיַּד נִשְׂרַף וְסֵפֶר תּוֹרָה עִמּוֹ: קוֹנְנוּ עַם לֹא אַלְמָן· כִּי עַל דָּבָר מְעַט נִשְׁפַּךְ דָּמָן· לְקַדֵּשׁ שֵׁם שָׁמַיִם מָסְרוּ עַצְמָן· בַּהֲרִיגַת רַבִּי חוּצְפִּית הַמְתֻרְגְּמָן: רְעָדָה תֶּאֱחוֹז כָּל שׁוֹמֵעַ שִׁמּוּעַ· וְתִזַּל כָּל עַיִן דִּמּוּעַ· נֶהֱפַךְ לְאֵבֶל כָּל שַׁעֲשׁוּעַ· עַל הֲרִיגַת רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן שַׁמּוּעַ: שְׁחָתוּנִי צוֹרְרַי וּמְעַנַּי· וּמָלְאוּ כְרֵסָם מַעֲדַנַּי· וְהִשְׁקוּנִי מֵי רוֹשׁ וְלַעֲנַי· בַּהֲרִיגַת רַבִּי חֲנִינָא בֶּן חֲכִינָי: תָּקְפוּ עָלֵינוּ צָרוֹת מְצוֹת לְהָפֵר· וּמֵאֲנוּ לָקַחַת הוֹן וָכֹפֶר· כִּי אִם נְפָשׁוֹת הַהוֹגוֹת אִמְרֵי שֶׁפֶר· כְּמוֹ רַבִּי יְשֵׁבָב הַסּוֹפֵר: יְחָתּוּנוּ בְּנֵי עֲדִינָה שׁוֹמֵמָה· הֵרֵעוּ לָנוּ מִכָּל מַלְכֵי אֲדָמָה· וְהָרְגוּ מִמֶּנּוּ כַּמָּה וְכַמָּה· בַּהֲרִיגַת רַבִּי יְהוּדָה בֶּן דָּמָא: דִּבַּרְתָּ בֵּית יַעֲקֹב אֵשׁ וּבֵית יוֹסֵף לֶהָבָה· הֵן עַתָּה קַשׁ אוֹרָם כָּבָה: חַי זַעֲקִי קְשׁוֹב וְקָרֵב בְּעוֹר יוֹם הַבָּא· כִּי הֵמָּה הִסְכִּימוּ לַהֲרוֹג עֲשָׂרָה צַדִּיקִים עִם רַבִּי יְהוּדָה בֶּן בָּבָא: חֲסִידִים אֵלּוּ וַהֲרִיגָתָם· אַב הָרַחֲמִים זְכוֹר אוֹתָם· זְכוּתָם וּזְכוּת אֲבוֹתָם· תַּעֲמוֹד לִבְנֵיהֶם בְּעֵת צָרָתָם: צָרָתָם וְעֶלְבּוֹנָם שׁוּר מִמְּרוֹמִים· וְהִמָּלֵא עַל צֶאֱצָאֵימוֹ רַחֲמִים· זְכוּתָם זְכוֹר וּזְכוּת שְׁלֹשֶׁת הַקְּדוּמִים· אֵל מֶלֶךְ יוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא רַחֲמִים:

נְקוֹם נִקְמַת דַּם עֲבָדֶיךָ. כְּמוֹ בְּתוֹרָתְךָ כָּתוּב. הַרְנִינוּ גוֹיִם עַמּוֹ כִּי דַם

seinem Lehrhaus vorzuführen. Er wurde in Bündel Reben gesteckt und diese angezündet und, um ihn recht lange zu martern, ihm nasse Baumwolle auf's Herz gelegt; als man diese wegnahm, verbrannte er alsbald sammt seiner Gesetzrolle. Klage, Du unverwittwetes Volk, über das ohne Ursache vergossene Blut, über die Frommen, die sich zur Heiligung des göttlichen Namens hingaben, über die Ermordung des Gesetzerklärers Rabbi Chuzpith! Beben ergreife Jeden, der es hört, jedes Auge rinne von Thränen, jede Freude wandle sich in Trauer, ob der Ermordung des Rabbi Elasar Sohn Schamua's. Meine Dränger und Peiniger haben mich zu Grunde gerichtet und mit meinen Schätzen sich gefüllt, und als hätten sie mit Gift und Wermuth mich getränkt war es mir, als sie den Rabbi Chaninah Sohn Chachinai's hinrichteten. Um uns von den Gesetzen abzuwenden, legten sie schweres Leid uns auf und nahmen kein Gut als Lösegeld an; aber die Personen nahmen sie weg, die mit dem herrlichen Gottesworte sich beschäftigen, wie den Gesetzschreiber Rabbi Jeschebab. Jene Wollüstlinge brachten uns tief in's Elend, verfuhren übler mit uns, als alle andern Reiche der Erde, sie brachten gar viele von uns um, wie auch den Rabbi Jehuda Sohn Dama's. Herr! der Du sprachst: das Haus Jakob's solle dem Feuer, und das Haus Joseph's der Flamme gleichen [1]), siehe jetzt das Feuer von nichtigen Stoppeln verlöscht! Lebendiger! vernimm unser Flehen und bringe den brennenden Vergeltungstag herbei [2]); denn einstimmig haben jene Grausamen zehn unserer Gerechten gemordet, darunter Rabbi Jehuda Sohn Baba's war. Gedenke, barmherziger Vater, dieser Frommen und ihrer Ermordung und laß ihr Verdienst und das Verdienst ihrer Ahnen beistehen ihren Kindern zur Zeit der Noth! Schaue vom Himmel herab auf die Verfolgung und die Schmach, die sie erlitten und erbarme Dich ihrer Nachkommen; gedenke ihrer Tugenden, so wie die der drei Stammväter, Du Allmächtiger! König! der Du auf dem Throne der Barmherzigkeit sitzest!

נקום Räche das Blut Deiner Diener; wie es heißt in der Schrift: „Preiset, Nationen, sein Volk, denn er rächet seiner Diener Blut, Er erwiedert Rache seinen

---

[1]) Obadia 18.

[2]) Nach Malachi, 3, 19.

עֲבָדָיו יִקּוֹם. וְנָקָם יָשִׁיב לְצָרָיו וְכִפֶּר אַדְמָתוֹ עַמּוֹ: כִּי דֹרֵשׁ דָּמִים אוֹתָם זָכָר. לֹא שָׁכַח צַעֲקַת עֲנָוִים: אֵל נְקָמוֹת יְיָ אֵל נְקָמוֹת הוֹפִיעַ: הִנָּשֵׂא שֹׁפֵט הָאָרֶץ הָשֵׁב גְּמוּל עַל גֵּאִים: יָדִין בַּגּוֹיִם מָלֵא גְוִיּוֹת. מָחַץ רֹאשׁ עַל אֶרֶץ רַבָּה: וְנִקֵּיתִי דָּמָם לֹא נִקֵּיתִי. וַיְיָ שֹׁכֵן בְּצִיּוֹן:

זְכָר־לָנוּ בְּרִית אָבוֹת כַּאֲשֶׁר אָמַרְתָּ. וְזָכַרְתִּי אֶת־בְּרִיתִי יַעֲקוֹב וְאַף אֶת־בְּרִיתִי יִצְחָק וְאַף אֶת־בְּרִיתִי אַבְרָהָם אֶזְכֹּר וְהָאָרֶץ אֶזְכֹּר:

נה   ע"ס א"ב כפול עד אות ו' ואח"כ חתום גרשם בר יהודה חזק.

זְכֹר בְּרִית אַבְרָהָם וַעֲקֵדַת יִצְחָק. וְהָשֵׁב שְׁבוּת אָהֳלֵי יַעֲקֹב. וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ:

אָבַדְנוּ מֵאֶרֶץ טוֹבָה בְּחִפָּזוֹן. אָרְכוּ הַיָּמִים וְדָבָר כָּל חָזוֹן. בְּיִשְׂרָאֵל חָדְלוּ פְרָזוֹן. בְּמִשְׁמַנָּיו שָׁלַח רָזוֹן. וְהָשֵׁב שְׁבוּת אָהֳלֵי יַעֲקֹב. וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ: גּוֹלָה אַחַר גּוֹלָה. גָּלְתָה יְהוּדָה כֻּלָּהּ. דָּוָה כָּל הַיּוֹם וְכָלָה. דּוֹרֵשׁ וּמְבַקֵּשׁ אֵין לָהּ: הָעִיר הַקֹּדֶשׁ וְהַמְּחוֹזוֹת. הָיוּ לְחֶרְפָּה וּלְבִזּוֹת. וְכָל מַחֲמַדֶּיהָ נְטוּלוֹת וּגְנוּזוֹת. וְאֵין שִׁיּוּר רַק הַתּוֹרָה הַזֹּאת: גּוֹאֵל חָזָק לְמַעַנְךָ פְּדֵנוּ. רְאֵה כִּי אָזְלַת יָדֵנוּ. שׁוּר כִּי אָבְדוּ חֲסִידֵינוּ. מַפְגִּיעַ אֵין בַּעֲדֵנוּ: בְּרִית אָבוֹת וְאִמָּהוֹת וְהַשְּׁבָטִים. רַחֲמֶיךָ וַחֲסָדֶיךָ זְכֹר בְּרֹבוֹת עִתִּים. יָהּ זְכֹר לְמֻכִּים וּמְרֻטִּים. וְעָלֶיךָ כָּל הַיּוֹם נִשְׁחָטִים: דּוֹרֵשׁ דָּמִים דּוּן דִּינֵנוּ. הָשֵׁב שְׁבוּתֵנוּ מֵחֵיק מְעַנֵּינוּ. חִנָּם נִמְכַּרְנוּ וְלֹא בְכֶסֶף קְנִיתָנוּ. זְקוֹף בֵּית מִקְדָּשְׁךָ הַשָּׁמֵם לְעֵינֵינוּ. וְהָשֵׁב שְׁבוּת אָהֳלֵי יַעֲקֹב וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ:

זְכָר־לָנוּ בְּרִית רִאשׁוֹנִים כַּאֲשֶׁר אָמַרְתָּ. וְזָכַרְתִּי לָהֶם בְּרִית

Feinden, und sühnt sein Erdreich, sein Volk. Der die Blutschuld einfordert, denkt ihrer, vergißt der Armen Nothruf nicht. Gott der Rache, Ewiger, Gott der Rache erscheine! Erhebe Dich, Richter der Erde, vergilt den Uebermüthigen! Er richtet Nationen, häuft Leichen auf, zerschmettert Schädel auf weitem Felde. Lasse ich ungeahndet, so lasse ich doch ihr Blut nicht ungeahndet, ich, Gott, der da wohnt in Zion!"

זכר לנו Gedenke uns den Bund der Stammväter wie Du versprochen hast: „Ich werde meines Bundes mit Jakob, meines Bundes mit Jizchak und meines Bundes mit Abraham gedenken und das Landes bedenken!

55. זכר Gedenke des Bundes mit Abraham und der Opferung Jizchak's, bringe wieder zurück die Gefangenen der Zelte Jakobs und stehe uns bei, Deines Namens willen! Zu bald verloren wir das schöne Land, lange dauert das uns prophezeite Unglück, es fehlen die Führer in Israel, seine Tapfern haben abgenommen. O bringe wieder zurück die Gefangenen der Zelte Jakob's und stehe uns bei, Deines Namens willen! Von einer Gefangenschaft in die andere ward ganz Jehuda getrieben; es leidet jeden Tag und schmachtet, und Niemand nimmt sich seiner an. Die heilige Stadt und ihre Umgebung sind zur Schmach und Beute geworden; all ihre Schätze sind weg, verschwunden, nichts blieb uns übrig als unsere heilige Lehre. Allmächtiger Erlöser, befreie uns um Deinetwillen! Siehe unsere Kraft ist zerronnen, schaue, unsere Frommen sind dahin; Niemand ist, der uns vertrete! Deinen Bund mit den Stammvätern, Stammmüttern und den Stämmen, o gedenke seiner nach so langer Zeit in Deiner Barmherzigkeit und Gnade; o Gott, gedenke der Geschlagenen und Zerrissenen, die bereit sind, jeden Tag sich Deinetwegen tödten zu lassen! Forderer des vergossenen Blutes, richte Du unsere Streitsache, bringe unsere Verbannten zurück aus der Dränger Gewalt! umsonst sind wir verkauft, kaufe ohne Geld uns wieder los, richte vor unseren Augen Dein zerstörtes Heiligthum wieder auf; bringe wieder zurück die Gefangenen der Zelte Jakob's und stehe uns bei, Deines Namens willen! —

זכר לנו ברית Gedenke uns den Bund mit den Vorfahren, wie Du versprochen hast: „Ich werde ihnen des Bundes der Vorfahren gedenken,

רִאשֹׁנִים אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְעֵינֵי הַגּוֹיִם לִהְיוֹת
לָהֶם לֵאלֹהִים אֲנִי יְיָ: עֲשֵׂה עִמָּנוּ כְּמוֹ שֶׁהִבְטַחְתָּנוּ. וְאַף גַּם
זֹאת בִּהְיוֹתָם בְּאֶרֶץ אֹיְבֵיהֶם לֹא מְאַסְתִּים וְלֹא גְעַלְתִּים לְכַלֹּתָם
לְהָפֵר בְּרִיתִי אִתָּם כִּי אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיהֶם: רַחֵם עָלֵינוּ וְאַל תַּשְׁחִיתֵנוּ
כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב. כִּי אֵל רַחוּם יְיָ אֱלֹהֶיךָ לֹא יַרְפְּךָ וְלֹא יַשְׁחִיתֶךָ וְלֹא
יִשְׁכַּח אֶת בְּרִית אֲבֹתֶיךָ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לָהֶם: הָשֵׁב שְׁבוּתֵנוּ
וְרַחֲמֵנוּ כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב. וְשָׁב יְיָ אֱלֹהֶיךָ אֶת שְׁבוּתְךָ וְרִחֲמֶךָ. וְשָׁב
וְקִבֶּצְךָ מִכָּל הָעַמִּים אֲשֶׁר הֱפִיצְךָ יְיָ אֱלֹהֶיךָ שָׁמָּה: קַבֵּץ נִדָּחֵינוּ
כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב. אִם יִהְיֶה נִדַּחֲךָ בִּקְצֵה הַשָּׁמָיִם מִשָּׁם יְקַבֶּצְךָ יְיָ אֱלֹהֶיךָ
וּמִשָּׁם יִקָּחֶךָ: הַלְבֵּן חֲטָאֵינוּ כַּשֶּׁלֶג וְכַצֶּמֶר כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב. לְכוּ נָא
וְנִוָּכְחָה יֹאמַר יְיָ אִם יִהְיוּ חֲטָאֵיכֶם כַּשָּׁנִים כַּשֶּׁלֶג יַלְבִּינוּ. אִם
יַאְדִּימוּ כַתּוֹלָע כַּצֶּמֶר יִהְיוּ: זְרֹק עָלֵינוּ מַיִם טְהוֹרִים וְטַהֲרֵנוּ כְּמוֹ
שֶׁכָּתוּב. וְזָרַקְתִּי עֲלֵיכֶם מַיִם טְהוֹרִים וּטְהַרְתֶּם. מִכֹּל טֻמְאוֹתֵיכֶם
וּמִכָּל גִּלּוּלֵיכֶם אֲטַהֵר אֶתְכֶם: מְחֵה פְשָׁעֵינוּ לְמַעַנְךָ כַּאֲשֶׁר
אָמַרְתָּ. אָנֹכִי אָנֹכִי הוּא מֹחֶה פְשָׁעֶיךָ לְמַעֲנִי וְחַטֹּאתֶיךָ לֹא
אֶזְכֹּר: מְחֵה פְשָׁעֵינוּ כָּעָב וְכֶעָנָן כַּאֲשֶׁר אָמַרְתָּ. מָחִיתִי כָעָב
פְּשָׁעֶיךָ וְכֶעָנָן חַטֹּאתֶיךָ שׁוּבָה אֵלַי כִּי גְאַלְתִּיךָ: אֲמָרֵינוּ הַאֲזִינָה
יְיָ בִּינָה הֲגִיגֵנוּ: יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִינוּ וְהֶגְיוֹן לִבֵּנוּ לְפָנֶיךָ, יְיָ צוּרֵנוּ
וְגוֹאֲלֵנוּ: כִּי לְךָ יְיָ הוֹחָלְנוּ אַתָּה תַעֲנֶה אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ:

נו תחנה.

*) וּבְכֵן יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ.
שֶׁתְּהִי הַשָּׁנָה הַזֹּאת הַבָּאָה עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל עַמְּךָ
קֵץ תַּכְלִית לְשָׁבֵי פֶשַׁע עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל. וְעֵת סוֹף
לְגָלוּתֵנוּ וּלְאֶבְלֵנוּ. וְאַחֲרִית טוֹב לִימֵי עָנְיֵנוּ וּמְרוּדֵנוּ.
כִּי מָשַׁךְ עָלֵינוּ עֹל הַשִּׁעְבּוּד. וְהִנְנוּ בְּכָל יוֹם הוֹלְכִים

*) תחנה זאת של סמן כ"ו היא לרבינו סעדיה גאון.

wie ich sie vor den Augen der Völker aus Egypten geführt habe, um ihr Gott zu sein; ich, der Ewige!" Thue mit uns, wie Du verheißen: „Auch dann, wenn sie sich im Lande ihrer Feinde befinden, werde ich sie nicht verschmähen und nicht verwerfen, sie zu vernichten und meinen Bund mit ihnen zu brechen; denn ich bleibe der Ewige, ihr Gott." Erbarme Dich unserer und laß uns nicht zu Grunde gehen, so wie geschrieben steht: „Denn der Ewige, dein Gott, ist ein barmherziger Gott, er wird dich nicht lassen und wird dich nicht verderben und wird nicht vergessen den Bund, den er deinen Eltern zugeschworen hat." Führe uns zurück und erbarme Dich unserer, so wie geschrieben steht: „Der Ewige, dein Gott, wird deine Gefangenen zurückführen und sich deiner erbarmen; aus allen Völkern, unter welche dich der Ewige, dein Gott, zerstreuet hat, wird er dich wieder sammeln." Sammle unsere Verstoßenen, so wie geschrieben steht: „So du auch verstoßen wärest bis an das Ende des Himmels, so wird der Ewige, dein Gott, dich von dorther sammeln und einholen." Laß unsere Sünden weiß wie Schnee und Wolle werden, wie geschrieben steht: „Kommt, laßt uns rechten, spricht der Ewige — so euere Sünden wie Scharlach sind, sollen sie weiß werden, wie der Schnee; wenn sie roth sind wie Purpur, sollen sie gleich der Wolle werden!" Besprenge uns mit Reinigungswasser und reinige uns, wie geschrieben steht: „Ich werde reines Wasser über euch gießen, daß ihr rein werdet; von all euerer Unreinheit und all eueren Flecken werde ich euch reinigen!" Tilge unsere Frevel um Deinetwillen, wie Du verheißen hast: „Ich, ja ich tilge deine Frevel, um meinetwillen, und deiner Sünden gedenk ich nicht!" Tilge unsere Frevel wie Nebel und Wolken, wie Du verheißen hast: „Ich tilge wie Nebel deine Frevel und wie Gewölk deine Sünden; kehre nur zurück zu mir, denn ich erlöse dich!" Unsere Worte vernimm, o Ewiger, merk' auf unsere Gedanken! Wohl mögen Dir gefallen die Reden unseres Mundes, die Gedanken unseres Herzens, Dir, Ewiger, unser Hort und Erlöser! Denn auf Dich, Ewiger, harren wir, Du wirst uns erhören, Herr, unser Gott!" —

56. ובכן יהי רצון Und nun sei es Dein Wille, o Ewiger, unser Gott und Gott unserer Väter! daß das uns und Deinem ganzen Volke Israel herannahende neue Jahr das bestimmte Endziel sei für die Bußfertigen Deines Volkes, das Haus Israel, die Schlußzeit unserer Verbannung und Trauer und die glückliche Zukunft nach den Tagen unseres Elends und Jammers. Denn, ach! das Joch der Dienstbarkeit liegt schon lange auf uns, mit jedem Tage werden wir ärmer, mit

וְדַלִּים וְנִצְעָרִים בְּרִבּוּת הַשָּׁנִים וְנִמְעָטִים בִּשְׂגִיאוּת הַזְּמַנִּים · וְאֵין לָנוּ לֹא מְנַהֵל וְלֹא מְנַחֵם וְלֹא מַחֲזִיק בְּיָדֵנוּ · כַּאֲשֶׁר אָמַרְתָּ · כִּי מִי יַחְמֹל עָלַיִךְ יְרוּשָׁלַיִם וּמִי יָנוּד לָךְ וּמִי יָסוּר לִשְׁאֹל לְשָׁלֹם לָךְ · אוֹ מִי יִגְדֹּר גָּדֵר אוֹ מִי יַעֲמֹד בַּפֶּרֶץ בַּעֲדֵנוּ · וְאֵין עוֹד לֹא חוֹזֶה וְלֹא נָבִיא · וְאֵין קוֹרֵא בְשִׁמְךָ בֶּאֱמֶת מִתְעוֹרֵר לְהַחֲזִיק בָּךְ · כִּי כֻלָּנוּ כַּצֹּאן תָּעִינוּ · אִישׁ לְדַרְכּוֹ פָּנִינוּ · כָּל גֶּבֶר אַחַר בִּצְעוֹ · וְכָל אִישׁ בִּשְׁרִירוּת לִבּוֹ הָרָע · וְלֹא דַי לָנוּ עֲוֹנוֹת אֲבוֹתֵינוּ הָרִאשׁוֹנִים · כִּי הוֹסַפְנוּ עֲלֵיהֶם עוֹד חֲדָשִׁים · וְלֹא הוּכַחְנוּ בְּכָל הַתּוֹכָחוֹת אֲשֶׁר הוֹכַחְתָּנוּ · וְלֹא הִזְהַרְנוּ בְּכָל הָאַזְהָרוֹת אֲשֶׁר הִזְהַרְתָּנוּ · וּמַה יֶּשׁ לָנוּ עוֹד צְדָקָה וְלִזְעוֹק עוֹד אֶל הַמֶּלֶךְ · וְאָנוּ בֹּשְׁנוּ בְּמַעֲשֵׂינוּ וְנִכְלַמְנוּ בַּעֲוֹנֵינוּ · וְאֵין לָנוּ פֶּה לְהָשִׁיב · וְלֹא מֵצַח לְהָרִים רֹאשׁ׃

נז אָנָּא הַבֵּט בְּצִדְקַת עֲבָדֶיךָ חֲסִידֶיךָ · אֲשֶׁר הֶעֱרוּ נַפְשָׁם לַמָּוֶת עָלֶיךָ · וְלֹא חָסוּ עַל עַצְמָם וְעַל זַרְעָם · וְקָצוּ וּמָאֲסוּ בְּחַיֵּי הָעוֹלָם הַזֶּה · וּבִטְּלוּ רְצוֹנָם מִפְּנֵי רְצוֹנֶךָ · וְקִדְּשׁוּ שִׁמְךָ הַמְיֻחָד וְלֹא חִלְּלוּהוּ · וְרָצוּ לַטֶּבַח וּפָשְׁטוּ צַוָּאר וְעָמְדוּ בְּנִסָּיוֹן וְנֶאֱמָנוּ · וְנִבְחֲנוּ בְּצֵרוּף וְנִמְצְאוּ תְמִימִים · וְנָגְעוּ דְּמֵי אָבוֹת וּבָנִים וּדְמֵי רַחֲמָנִיּוֹת וְיַלְדֵיהֶן · וְנִתְעָרְבוּ דְּמֵי אַחִים וְאַחְיוֹת · וּדְמֵי חֲתָנִים וְכַלּוֹת · וּדְמֵי יְתוֹמִים וְאַלְמָנוֹת · וּדְמֵי חֲכָמִים וַחֲכָמוֹת · וּדְמֵי חֲסִידִים וַחֲסִידוֹת · וּדְמֵי יְלָדִים וִילָדוֹת · וּדְמֵי זְקֵנִים וּזְקֵנוֹת · וּדְמֵי בַחוּרִים

jedem Tage bedrängter, mit jeder Zeit weniger, und haben keinen Führer, keinen Tröster, keinen Unterstützer, ganz wie Du gesprochen hast: „Wer wird sich erbarmen über dich, Jerusalem? wer dich trösten? wer mit freundlichem Gruß bei dir eintreten?“ [1]) — Wer soll uns umzäunen? wer in den Riß sich für uns stellen? Wir haben weder Seher noch Propheten mehr, Niemand, der dich in Wahrheit anruft und sich fest an dich hält; alle irren wir wie Schaafe umher, Jeder geht seinen eigenen Weg, Jeder nach seinem eigenen Nutzen, nach dem Dünkel seines bösen Herzens. Nicht genug der früheren Sünden unserer Väter, häufen wir noch neue Sünden dazu, alle Strafen, womit Du uns strafteſt, nicht beachtend, und keine Deiner Warnungen zu Herzen nehmend. Welche Tugend bleibt uns denn nun noch, auf die gestützt wir zu Dir, König, flehen könnten? Wir müssen uns unserer Thaten schämen, müssen erröthen ob unserer Sünden; wir haben nicht Sprache, uns zu verantworten, nicht die Kühnheit, das Haupt zu erheben. —

57. אנא הבט O, schaue doch die Tugend Deiner frommen Diener, die sich für Dich dem Tode preisgegeben haben, die sich und ihre Kinder nicht geschont, das Leben dieser Welt verachtet und ihren Willen dem Deinigen untergeordnet haben, um Deinen einzigen Namen zu heiligen, ihn nicht zu entweihen. Willig gingen sie zur Schlachtbank und streckten ihre Hälse hin und trugen standhaft die Versuchung; sie wurden geprüft und geläutert und vollkommen befunden. Ach! da floß das Blut der Väter und der Söhne, das Blut der zarten Mütter und ihrer Kinder zusammen, da vermischte sich das Blut der Brüder mit dem der Schwestern, das Blut der Bräutigame mit dem der Bräute, das Blut der Waisen und der Wittwen, der weisen und frommen Männer und der weisen und frommen Frauen, der Knaben und Mädchen, der Greise und

---

1) Jirmia 15, 5.

וּבַחוּרוֹת׃ וּדְמֵי פַרְנָסִים וְחַזָּנֵיהֶם׃ וּדְמֵי מְלַמְּדִים וְתַלְמִידֵיהֶם׃ וּדְמֵי דַיָּנִים וְסוֹפְרֵיהֶם׃ וּדְמֵי אֲנָשִׁים וּנְשֵׁיהֶם׃ וּדְמֵי גְּמוּלֵי מֵחָלָב וְיוֹנְקֵי שָׁדַיִם׃ וְנֶהֶרְגוּ כֻלָּם יַחַד עַל קְדוּשׁ שִׁמְךָ הַמְיֻחָד׃ אֶרֶץ אַל תְּכַסִּי דָמָם׃ וְאַל יְהִי מָקוֹם לְזַעֲקָתָם׃ עַד יַשְׁקִיף וְיֵרֶא יְיָ מִשָּׁמָיִם׃ אֶת אֵלֶּה הַמִּזְבְּחוֹת זְכֹר׃ וְאֶת אֵלֶּה הָעֲקֵדוֹת תִּרְאֶה׃ כִּי עַל אַחַת הִרְעִישׁ הָעוֹלָם׃ וְהֵן אֶרְאֶלָּם צָעֲקוּ חוּצָה׃ וְנִשְׁבַּעְתָּ לְבָרֵךְ עוֹקֵד וְנֶעֱקָד לְהַרְבּוֹת זַרְעָם כְּחוֹל הַיָּם׃ וְאַף כִּי עַתָּה כַּמָּה וְכַמָּה עֲקֵדוֹת עָקְדוּ בְנֵיהֶם עַל יִחוּד שִׁמְךָ הַנִּכְבָּד׃ נָא דּוֹרֵשׁ דָּמִים קוֹל דְּמֵי בָנֶיךָ צוֹעֲקִים אֵלֶיךָ מִן הָאֲדָמָה׃ הִנָּחֵם וְשַׁכֵּךְ אַף׃ וְחֵמָה כַלֵּה׃ וְתַשְׁבִּית שׁוֹד וָשֶׁבֶר מֵעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל׃ וְחוּס וַחֲמוֹל אֶת יֶתֶר הַפְּלֵטָה הַנִּשְׁאֶרֶת׃ וְתוֹצִיאֶנָּה מֵאֲפֵלָה לְאוֹרָה׃ וְחַדֵּשׁ עָלֵינוּ שָׁנָה טוֹבָה׃ שְׁנַת רָצוֹן שְׁנַת גְּאֻלָּה׃ שַׁדַּי תִּזְכָּר־לָנוּ בְּרִית אֶזְרָח׃ וְתִזְכָּר־לָנוּ זְכוּת הַנֶּעֱקָד׃ וְצַדְּקֵנוּ בְּצִדְקַת אִישׁ תָּם׃

אלהינו ואלהי אבותינו תבא לפניך תפלתנו ח"ג"ו (זייטע 28) ביז: מָן מכניסי רחמים (זייטע 38); דאַן פאָלגט מאַן ווידער היער מיט תפלה תקח מָו.

נח ע"ס תשר"ק ונמשקל ח' ח' תנועות, ובסוף חתום מאיר ברבי יצחק חזק ואמץ.

תְּפִלָּה תִּקַּח תְּחִנָּה תִבְחַר׃ תָּמוּר נִיחֹחַ תָּמִיד הַשַּׁחַר׃ שָׁקוּל לָעוֹמְדִים שִׁמְךָ לְשַׁבֵּחַ׃ כְּאִלּוּ זָבוּ תְּרוּם מִזְבֵּחַ׃ רְצֵה עֲבֹדָתָם בְּמִקְדַּשׁ שְׁבִיתָם׃ כְּבֵית עָלְמִים לְעֹשֵׂי חֲבִתָּם׃ קָשׁוּב מִקְרָאוֹת וְהִזּוּן הַסְּדָרִים׃ כְּעֵין אֵבָרִים וְעִכּוּל פְּדָרִים׃ צְרוּף שְׂטוּחַ פְּנֵי טָפוּחַ׃

Greisinnen, der Jünglinge und Jungfrauen, der Vorsteher und Vorsänger, der Lehrer und der Schüler, der Richter und der Schreiber, der Ehemänner und ihrer Frauen, der Milchentwöhnten und der Säuglinge — Alle ließen sich tödten, Alle, zur Heiligung Deines einzigen Namens! — Erde, decke nicht ihr Blut! ihr Jammerschrei verhalle nicht, bis es schauet und vom Himmel darauf blickt der Ewige! — Dieser Altäre gedenke, diese Opferungen schaue! Wegen Einer erbebte die Welt, schrieen Himmelsschaaren weithin, und Dein Schwur verhieß Segen dem Bindenden und dem Gebundenen, und wie Meeressand zahllose Nachkommenschaft — und jetzt haben so Viele ihre Kinder gebunden, um Deinen einzigen, erhabenen Namen zu heiligen! Forderer des Bluts! die Stimme des Bluts Deiner Kinder schreiet zu Dir aus der Erde auf; o habe Erbarmen und stille den Zorn, ende den Grimm und schaffe weg Verderben und Unglück von Deinem Volke Israel! Schütze und schone den geretteten Ueberrest und führe ihn aus der Finsterniß zum Lichte! Erneuere uns ein glückliches Jahr, ein Jahr des Wohlwollens und der Erlösung! Allmächtiger, gedenke uns Deinen Bund mit dem Erzvater Abraham, das Verdienst des opferwilligen Jizchak's und rechtfertige uns, der Frömmigkeit des vollkommenen Jakob's willen!

58. תכלה Nimm an das Gebet, laß die Bitte Dir gefallen, wie den Wohlgeruch des alltäglichen Morgenopfers! Die sich zum Preise Deines Namens stellen, rechne es ihnen an, als hätten sie den Altar entäschert! Nimm den Dienst in den Heiligthümern ihres Exils so wohlgefällig auf, wie das Zubereiten der Kuchenopfer in dem Tempel; beachte unser Lesen in der Schrift und die Ordnung unserer Gebete, wie einst die Fleisch- und Fettstücke, die des Nachts hindurch auf dem Altar verbrannten. Laß Dir das Ausbreiten unserer Hände zum Himmel wie das Bringen der Opferasche auf dem Aschenhügel gelten, das

כְּמַעֲלֵה אֵפֶר לְגַב תַּפּוּחַ: פְּאַת קָדִימָה פְּנֵיהֶם יִזְרַח· כְּסוֹדְרֵי חָזוּת כְּלַפֵּי מִזְרָח: עֲרַב מַחְבֶּרֶת לְמִדּוֹת עֲרוּכוֹת· כְּשֵׁרַת כָּשֵׁר שְׁתֵּי מַעֲרָכוֹת: סִפּוּר לַצּוֹעֲדִים לַעֲבֹדָתְךָ נָשִׁים· כְּמוֹ בַעֲזָרָה לְפַיְּסוּ נִגָּשִׁים: נָכוֹן הַבֹּקֶר וְכוֹכָבִים בְּרֹן· בְּרַק הַשַּׁחַר זָכוּת שֶׁבְּחֶבְרוֹן: מְמֻנֶּה מְזָרֵז לְהָבִיא טָלֶה· בְּלִשְׁכַּת טְלָאִים בְּבִקּוּר מְפֻלֶּא: לְכוֹס שֶׁל זָהָב יִשְׁלַח לְהַשְׁקוֹת· מְבַקְּרוֹ שֵׁנִית לָאוֹר הָאֲבוּקוֹת: כְּזָכָה בְּתָמִיד וְזִכָּה אֶחָיו· מְשָׁכוֹ וְהוֹלִיךְ לְבֵית מַטְבְּחָיו: יְדֵי שְׁחִיטָתוֹ זוֹבֵחַ יַחְדּוֹל· עֲדֵי יִפָּתַח שַׁעַר גָּדוֹל: טָרוּד עַד שֶׁחִי פְּתוּחַ כֵּיוָן· שְׁתֵּי מַפְתְּחוֹת לְפוֹתְחוֹ כִּוֵּן: חֲרָצָיו בְּגַלְגַּלּוֹ וְצִירֵי צְרִיחוֹ· וְנִשְׁמַע קוֹלוֹ בְּבִקְעַת יְרִיחוֹ: זְרִיזִים וּזְהִירִים עֲקֵדָה לִגְמוֹר· בְּיָד וְרֶגֶל כְּיִצְחָק בְּהַר מֹר: וְזָכוּ שְׁנִיּוֹת שְׁחִיטָה לְשַׁמֵּשׁ· וְשַׁחַר וְאֶמֶשׁ לְמוּל הַשֶּׁמֶשׁ: הֲרָמַת שְׁתַּיִם לְאַרְבַּע יִתְרוֹם· לְמִזְרָח צָפוֹן לְמַעֲרָב דָּרוֹם: דְּמֵי שִׁירַיִם יְסוֹד הַדָּרוֹם· וְטָעוּן הַפְשֵׁט וְכָלִיל לְמָרוֹם: גְּלַל הַנְּתִיחָה מְרֻבָּה בְּדִבּוּר· שְׁתִיקָה יָפָה וְאֵימַת צִבּוּר: בְּתִשְׁעָה קָרֵב בְּצֵרוּף זַכִּים· חֲבִתִּים סֹלֶת וְיֵין הַנְּסָכִים: אֱזַי יָם כֶּבֶשׁ מְלָחוּם וּבָאוּ· בְּלִשְׁכַּת גָּזִית שְׁמַע יִקְרָאוּ: מְבָרְכִים בְּמִנּוּי בְּרָכָה אֶחָת· עֲשָׂרָה דִּבְּרוֹת וּמוֹסִיף בְּנַחַת: אֱמֶת וַעֲבוֹדָה וּבִרְכַּת כֹּהֲנִים· יְבָרְכוּ הָעָם בְּרָכָה נֶהֱנִים: יְבָרְרוּ חֲדָשִׁים לְפַיִּס קְטֹרֶת· וְלֹא שָׁנוּ בָהּ וְהִיא מְעַשֶּׁרֶת: רְבִיעִי פַּיִס בְּיַחַד נִקְבָּע· נְתָחִים לְהַעֲלוֹת לְגַב הַמִּרְבָּע: בְּקוֹל מַגְרֵפָה

Wenden unseres Angesichtes nach der Morgenseite, wie die nach der Morgenseite zu geordneten Holzschichten des Altars. Unser Anrufen Deiner dreizehn Gnadentitel möge Dir angenehm sein, wie jene zwei Zubereitungen, die der Hohepriester täglich verrichtete. Zähle die Schritte derer, die Dir zu dienen sich nahen, den Priestern gleich, die einst im Tempelhof zum Opferloosen eilten. Mit dem frühen Morgen loben Dich die den Sternen Verglichenen, wie ehemals, wo man mit dem Aufblitzen der Morgenröthe, die Verdienste der in Chebron Schlafenden (Stammvätern) erwähnte[1]). — Der Beamte befahl, ein genau untersuchtes Lamm aus der Lämmerkammer herauszuholen, es mittelst eines goldnen Bechers zu tränken und nochmals beim Fackelschein zu besichtigen. War das Darbringen dieses täglichen Opfers nebst dessen einzelnen Verrichtungen den Priestern gehörig angewiesen, so wurde das Lamm zur Schlachtstätte gebracht, mit dem Schlachten aber noch gegewartet, bis das große Thor geöffnet wurde. Bis an die Achselhöhle mußte man den Arm hineinstrecken, um das Thorschloß von innen öffnen zu können, mit zwei Schlüsseln schloß man auf, und wenn die Thürschwellen sich in den Angeln drehten, so hörte man das Kreischen derselben in dem Thale Jericho. Die gewandten Priester banden nun die vier Füße des Lammes so zusammen, wie Jizchak auf dem Berge Moriah gebunden war. Dann schlachtete man dasselbe an dem zweiten Pflasterringe, woran es befestigt lag, sowohl des Morgens als des Abends immer gegen die Sonne zu. Mit dem aufgefangenen Blute machte man zwei Sprengungen gegen die vier Altarecken, nämlich an der nordöstlichen und südwestlichen Ecke; der Rest des Blutes ward auf den südlichen Grund gegossen. Was die Zerstückungen des Opfers, das nach Abziehung der Haut gänzlich verbrannt wurde, betrifft, so wäre viel darüber zu reden; doch schweigen wir davon, um die Gemeinde nicht zu ermüden. Neun Priester im Beisein noch anderer Frommen waren bei dem Darbringen des Morgenopfers nebst den dazu gehörigen Kuchen, Mehl und Weingüssen beschäftigt; Jeder setzte das Seine auf die Westseite der Altartreppe nieder, salzte es, und dann gingen sie in den Saal aus gehauenen Steinen, um dort das שְׁמַע zu lesen. Nach Befehl sprachen sie einen Segensspruch und die Zehngebote — am Ruhetage wurde noch ein Segensspruch hinzugesetzt — beteten das אֱמֶת וְיַצִּיב, das רְצֵה und sprachen den Priestersegen aus über das mitbetende Volk. — Neue Priester wählten sie aus, um wegen des Räucherwerks zu loosen; denn wer es schon einmal dargebracht hatte, den ließ man nicht wiederholt dazu, weil dasselbe reich machte. Zum vierten Loosen aber, wer nämlich die Fleischstücke auf den Altar bringe, wurden Alle zugelassen. Die vielstimmige Magrefa[2])

---

[1]) Von hier an wird, nach Anleitung der Mischna Tractat Thamid, der Frühgottesdienst, wie er einst im Tempel bei dem Darbringen des alltäglichen Morgenopfers gehalten wurde, beschrieben.

[2]) Ein kastenförmiges aus vielen Pfeifen zusammengesetztes Musikinstrument. Tamid 30, b. Archin 11.

מְרֻבִּים זְמָרִים׃ וְקוֹלָהּ נִשְׁמַע בְּעִיר הַתְּמָרִים׃
רְגִילִם לְקוֹלָהּ לְוִיִּם וְכֹהֲנִים׃ לְשִׁיר וְהִשְׁתַּחֲוָיוֹת
הָיוּת מְזֻמָּנִים׃ בְּמַעֲלַת אוּלָם עֲלוֹת בִּמְרֻצָּה׃
מְדַשֵּׁן פְּנִימִי טְנִי טַל וְיָצָא׃ יְדַשֵּׁן מְנוֹרָה
וְכָבָה וְעֶרְכּוֹ׃ וְהַכּוּז נָטַל וְנָחַץ לְדַרְכּוֹ׃ יְרַדֵּד זוֹבֶה
בְּשׁוּלֵי מַחְתָּה׃ לְגַחֲלֵי הָאֵשׁ וְשָׁחָה וְאָתָה׃ צִבּוּר
הַקְּטֹרֶת פְּנִימָה חוּץ לוֹ׃ מְלַמְּדִים מַקְטִיר בְּלִי כְוֹות
אֲצִילוֹ׃ חֲרֵדִים לִפְרוֹשׁ בְּעֵת הַקְּטָרָה׃ חֲשַׁי כַּפָּרָה
לְהֵיץ מַטָּרָה׃ קְבוּעַת הָיוּ לְמוּל הַפְּרָצוֹת׃ בְּהִשְׁתַּחֲוָאֹת
לְאֵל חַי לְרַצּוֹת׃ חֲגוּרֵי חֶרֶב כְּתָב וְלֹא כִנּוּי׃ מְבָרְכִים
אַחַת וְעַל רֹאשׁ מִנּוּי׃ זְמַן הַגָּדוֹל לְחֶלְקוֹ כּוֹבֵשׁ׃ סְגָן
מִימִינוֹ עֲלוֹת בַּכֶּבֶשׁ׃ קְרֵבִים אֶצְלוֹ וְלוֹ מַגִּישִׁים׃
נְתָחִים לִסְמוֹךְ זְרוֹק לָאִשִּׁים׃ וְאָז בַּשִּׁיתִין נְסָכִים
סֵדֶר׃ וְהַסְּגָן עוֹמֵד וּמֵנִיף בְּסוּדָר׃ מְחַצְּרִים בָּאִים
עֲמוֹד לוֹ אֵצֶל׃ צְדָדָה מַקִּישׁ לְשֶׁמַע צִלְצֵל׃ לְוִיִּם
דִּבְּרוּ בְּשִׁיר הַהֲוָיָה׃ לְפֶרֶק תְּקִיעָה וְהִשְׁתַּחֲוָיָה׃ וְזֶהוּ
סֵדֶר עֲבוֹדַת תָּמִיד׃ לְבֵית אֱלֹהֵינוּ מְהֵרָה לְהַעֲמִיד׃
תְּמִיד הַבֹּקֶר יְשֻׁלַּם בְּסִפּוּר׃ לְעוֹלַת זֹאת עַל יְשֻׁרוּן
כִּפּוּר׃ כְּסִדְרוֹ מִנְחָה וְנֶסֶךְ קָרֵב׃ עֲשׂוֹק בַּשֵּׁנִי לְעִתּוֹת
עָרֵב׃ בְּאַחַד עָשָׂר זְכוּת בּוֹ מְחַזְּרִים׃ שְׁנַיִם בְּיָדָם שְׁנֵי
הַגְּזָרִים׃ כְּבָשִׂים כּוֹבְשִׁים עֲוֹנוֹת מְכַבְּסִים׃ כְּתִינוֹק
שְׁנָתוֹ סְגֻלָּה עוֹשִׂים׃ פְּרַקְלִיט סְנֵגוֹר בְּצֶדֶק לְלַגְּנָהּ׃
בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהִים יְכוֹנְנֶהָ׃ דָּמִי אַל תִּתְּנוּ מְמֻנִּים
שׁוֹמְרִים׃ וְאַתָּה תָקוּם תְּרַחֵם אוֹמְרִים׃ יְרוּשָׁלַיִם

ertönte, deren Schall man in Jericho hörte, und mahnte die Leviten und Priester, sich zum Gesang und Verbeugen bereit zu halten. Ein Priester stieg schnell die Stufen zur Vorhalle hinauf, nahm den Korb mit der Asche des innern Altars auf und ging hinaus; ein anderer putzte den Leuchter, stellte die verloschenen Lichter wieder her, nahm die Kanne und ging eilends weg. Der die Räucherpfanne hatte legte die Kohlen auf den Altar, glättete sie mit dem Fußrande der Pfanne, verbeugte sich und ging. Den Räuchernden unterwies man das Räuchergewürz nach Innen zu von sich entfernt aufzulegen, damit er nicht seinen Arm verbrenne. Die Versammlung der Andächtigen zog sich zurück, wenn das Räucherwerk, dies geheime Versöhnungsmittel gegen Verleumdungen, dargebracht wurde. Dreizehn Verbeugungen waren bestimmt, um damit dem lebendigen Gott zu gefallen, gegen die dreizehn Brüche, welche einst die Griechen in die Tempelmauer gebrochen hatten. Die dienstbeflissenen Priester segneten hierauf das Volk mit einem Segen, indem sie die Hände über den Kopf erhoben und dabei den Gottesnamen, so wie er geschrieben steht, nicht in anderer Leseart, aussprachen. Wollte der Hohepriester selbst das Opfer bringen, so stieg er die Altartreppe hinauf und ihm zur Rechten der Unterpriester; man brachte ihm die Opferstücke, er legte die Hände darauf und übergab sie dem Feuer. Dann schüttete er die Gießopfer in die Altarröhren, und der dabei stehende Unterpriester winkte dem Volke mit einem Tuche zu, es stellten sich zwei Trompeter zu beiden Seiten des Cymbelschlägers auf und die Leviten sangen schöne Lieder abschnittsweise, mit Trompetenstößen und Verbeugungen begleitet. Dies ist die Ordnung des täglichen Opfers im Hause unseres Gottes, das er bald wieder herstellen möge. O daß die Erzählung von diesem Morgenopfer uns so angerechnet werde, als hätten wir es dargebracht, daß sie wie ein Ganzopfer Jeschurun Versöhnung bringe! — Ganz nach der Ordnung des Morgenlammes nebst seinen Mehl- und Gießopfern wurde auch das zweite Lamm des Abends dargebracht, nur daß bei diesem eilf Personen beschäftigt waren, indem noch zwei Priester, jeder mit einem Scheit Holz in der Hand, dazu kamen. — Diese Lämmer waren es, die die Sünde sühnten und das erkorene Volk rein wie ein einjähriges Kind machten. Sie waren die Fürsprecher und Vertheidiger, so daß man schuldlos wohnte in der Gottesstadt, die Er bald wieder gründen möge. Drum schweiget nicht, ihr bestellten Wächter! sprechet: „Erhebe Dich, Herr, und erbarme Dich

תְּהִלָּה בִּנְוַת עֶרֶץ. יְכוֹנֵן וְיָשִׂים לְשֵׁם בָּאָרֶץ: וְיַעֲמוֹד הַמּשֵׁל שַׂר הַגָּדוֹל. בְּעַד בְּנֵי עַמּוֹ לְחַנֵּן מִגָּדוֹל: תְּחִנַּת שַׁוְעָם לְהַכְתִּיר תֶּעֱרַב. לְמִזְבַּח מַעְלָה כְּכָלִיל יִקְרַב: וְשַׂר וָפַחַד אֲחוֹרֵי פַּרְגּוֹד. כְּיָשָׁר תָּלִיץ וּבִזְכוּת תֶּאֱגוֹד: כְּאָז לַחֲמוּדוֹת בְּלַמֶּדְךָ זְכוּת. זְכוּתוֹ חָזוֹר לְמִמְשָׁל וּנְסִיכוּת: בְּעַד יִשְׂרָאֵל צְדָקָה לִמְדוּ. פְּנֵי הָאָדוֹן יְיָ עִמְדוּ: צְדָקוֹת לְגַלְגֵּל כְּמַר נְחוּמִים. לְפָנָיו תָּבֹא מִדַּת רַחֲמִים:

מַכְנִיסֵי רַחֲמִים. הַכְנִיסוּ רַחֲמֵינוּ לִפְנֵי בַּעַל הָרַחֲמִים: מַשְׁמִיעֵי תְפִלָּה. הַשְׁמִיעוּ תְפִלָּתֵנוּ לִפְנֵי שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה: מַשְׁמִיעֵי צְעָקָה. הַשְׁמִיעוּ צַעֲקָתֵנוּ לִפְנֵי שׁוֹמֵעַ צְעָקָה: מַכְנִיסֵי דִמְעָה. הַכְנִיסוּ דִמְעוֹתֵינוּ לִפְנֵי מֶלֶךְ מִתְרַצֶּה בִּדְמָעוֹת: הִשְׁתַּדְּלוּ וְהַרְבּוּ תְּחִנָּה וּבַקָּשָׁה. לִפְנֵי מֶלֶךְ אֵל רָם וְנִשָּׂא: הַזְכִּירוּ לְפָנָיו. הַשְׁמִיעוּ לְפָנָיו. תּוֹרָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים שֶׁל שׁוֹכְנֵי עָפָר: יִזְכֹּר אַהֲבָתָם. וִיחַיֶּה זַרְעָם. שֶׁלֹּא תֹאבַד שְׁאֵרִית יַעֲקֹב. כִּי צֹאן רוֹעֶה נֶאֱמָן הָיָה לְחֶרְפָּה. יִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד לְמָשָׁל וְלִשְׁנִינָה: מַהֵר עֲנֵנוּ. יְיָ אֱלֹהֵינוּ. וּפְדֵנוּ מִכָּל גְּזֵרוֹת קָשׁוֹת. וְהוֹשִׁיעָה בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים מְשִׁיחַ צִדְקֶךָ וְעַמֶּךָ:

מרן דבשמיא, שומר ישראל, ואנחנו לא נדע מה נעשה וויא מַן ערזטען טָג סליחות.

Jerusalem's, der von Anbeginn gebauten Stadt, gründe sie und mache ihr wieder einen Namen auf Erden!" Der große Schutzengel (Michael[1]) trete auf, um für sein Volk den Hocherhabenen zu bitten, ihr Gebet und Flehen als wohlgefällige Krone, als Ganzopfer, auf dem himmlischen Altare dargebracht, aufzunehmen. Und der Fürst (Gabriel[2]), der in Angst hinter dem Himmelsvorhange weilet, bringe der Verdienste viele zu unserer Fürsprache vor, wie damals, als er das Verdienst des beliebten Daniel[3]) vorgebracht und ihm dadurch Herrschaft und Hoheit verschafft hatte. Zeuget von Gerechtigkeit für Israel, betet für sie vor Gottes Antlitz, daß Er Heil und Trost uns zuströmen lasse, daß nach seiner Gnadenweise Er sich über uns erbarme!

מכניסי Darbringer des Flehens, bringet unser Flehen dar dem Herrn des Erbarmens! Verkünder des Gebetes, lasset unser Gebet vernehmen den, der Gebete erhört! Verkünder der Klage, lasset unsere Klage vernehmen, den, der die Klagen hört! Darbringer der Thränen, überreichet unsere Thränen dem Herrscher, den Thränen besänftigen! O flehet emsig und bittet viel vor dem Weltenherrscher, dem hohen und erhabenen Gott! Gedenket vor ihm, laßt vor ihm die Gesetzübung und guten Thaten der Entschlafenen hören, daß er ihrer Liebe gedenke und ihre Nachkommen erhalte, daß Jakob's Ueberrest nicht untergehe; denn die Heerde des treuen Hirten (Mosche) ist zur Schande, Israel, das einzige Volk, zum Spott und Hohn geworden. Erhöre uns bald, o Ewiger, unser Gott, und befreie uns von allen harten Geschicken! Hilf in Deiner großen Barmherzigkeit Deinem frommen Gesalbten und Deinem Volke!

---

1) Daniel 12, 1.
2) Daniel 9, 21. Targum Jeruf. zu Job 25, 1.
3) Nach einer Agada in Talm. Joma 77.

מאן בעגיננט מיט אדון עולם ח"ו ביז: כי על רחמיך הרבים (זייטע 10), חוכר זאגט דאן דיעזע פתיחה.

נט פתיחה. ע"ס א"ב. ונסוף חתום בנימין.

איך נפתח פה לפניך דר מתוחים. בימים האלה לשפוך שיחים: געלנו נתיבותיך הישרים והנכוחים. דבקנו בתועבות ובמעשים זנוחים: הלכנו אחרי משאות שוא ומדוחים. והקשינו ערף והעזנו מצחים: זעמת בשלנו בית משכנות מבטחים חרב, ופס ריח ניחוחים: טרדו וטלטלו כהנים המשוחים. יודעי ערך עולות וזבחים: כמה יסרתנו על ידי צירים ושלוחים. לא הקשבנו למורים ולשמוע למוכיחים: מאז ועד עתה אנו נדחים. נהרגים נשחטים ונטבחים: שרדנו מתי מעט בין קוצים כסוחים. עינינו כלות למצוא רוחים: פורכי עמך אשר למת שוחחים. צפר וערב המה מצליחים: קמים למולך ונאצות שוחחים. רעוצים ורצוצים במה אתם בוטחים: שוכן עד וקדוש צפה בעלבון אנוחים. תמוכים עליך ולך מתאחים: בנוראות ימינך נושע לנצחים. כי על רחמיך הרבים אנו בטוחים:

כי על רחמיך הרבים ח"ו (זייטע 10), ביז על עירך ועל עמך (זייטע 14), דאן דאז היער פאלגענדע.

ס ע"ס א"ב, ומסכרו יוסף. אלהינו ואלהי אבותינו.

אבלה נפשי וחשך תארי. בית תפארתי כנשף בו האירי. גם פליטתי אשר עזבו ושארי. דעכו כהיום בשלשה בתשרי: המים הזידונים שטפונו בדלקם. ובוססו מקדש ובזזו חלקם. זקני שארית אשר פלטו

59. איך Wie können den Mund wir aufthun, um Dir, Himmelsthroner, in diesen Tagen unsere Gebete vorzubringen? Wir verachteten ja Deine geraden, richtigen Wege, hingen an Thaten des Greuels und des Abfalls, gingen falschen, verderblichen Erscheinungen nach hartnäckig und mit frecher Stirne. Deßhalb zürntest Du uns, und jene Friedenswohnung ward zerstört und die Opfergerüche hörten auf und die gesalbten Priester, die Ordner der Ganz- und Schlachtopfer wurden verjagt und vertrieben. Oftmals hattest Du uns durch treue Boten gewarnt, aber wir achteten die Lehrer nicht und hörten nicht auf die Ermahner. So sind wir denn seit jener Zeit immer verstoßen und werden gemordet und geschlachtet; Wenige nur sind wir zwischen Dornen übrig geblieben und schmachten nach Erleichterung. Die Dränger Deines Volkes, die vor todten Götzen sich bücken, sie sind glücklich früh und spät, und sind doch Deine Gegner, die höhnend zu uns sprechen: „Ihr Zerschmetterte und Zerknickte, auf was vertrauet ihr noch?" Heiliger! der Du in Ewigkeit thronest, schaue die Schmach der Seufzenden, die auf Dich sich stützen, mit Dir verbunden sind; laß uns durch die Wunderthaten Deiner Rechten dauernde Hilfe finden, denn auf Deine große Barmherzigkeit vertrauen wir.

60. אבלה Traurig ist meine Seele, verfinstert mein Ansehen, denn der Löwe (Nebuchadnezar) stürmte gegen mein prächtiges Haus; selbst der kleine Ueberrest, den er mir gelassen, erlosch am heutigen Monatstage am Dritten des Tischri[1]. Wie wilde Fluthen überschwemmten und verfolgten sie uns, zertraten das Heiligthum und plünderten es, und die Aeltesten des Ueberrestes, die am Tage der Rache entkamen, wurden

[1]) 2. Kön. 25, 25.

בְּיוֹם נָקָם׃ חָבְלוּ עַתָּה בְּיוֹם צוֹם גְּדַלְיָה בֶּן אֲחִיקָם׃ טָרְפוּ דַלַּת עַם הָאָרֶץ׃ יֶתֶר הַגָּזָם אָכַל הָאַרְבֶּה בְּמֶרֶץ׃ כְּרָמִים וְיוֹגְבִים פְּקֻדַּת מַרְגִּיז הָאָרֶץ׃ לְהָטוּ וְלֹא הָיָה בָם גֹּדֵר גָּדֵר וְעֹמֵד בַּפָּרֶץ׃ מָה אֲסַפֵּר וַאֲנָחוֹתַי עֲצוּמוֹת׃ נָקְטָה נַפְשִׁי וּמַקְהֲלוֹתַי עֲגוּמוֹת׃ שְׂרִידֵינוּ אֲשֶׁר נִשְׁאֲרוּ מִיקוֹד אֵשׁ לְתַעֲצוּמוֹת׃ עוֹד הֵם לֹא נִתְקַיְּמוּ וְנִתְּשׁוּ בְּחֵמוֹת׃ פָּנֶיךָ עַד מָתַי מִמֶּנּוּ תַסְתִּיר׃ צַעֲקָתֵנוּ שְׁמַע וַאֲסִירֵינוּ תַתִּיר׃ קָדוֹשׁ הַבִּיטָה כִּי אֵין בַּעֲדֵנוּ מַעְתִּיר׃ רְאֵה דַלּוּתֵנוּ וְשֶׁבַח לְךָ נַכְתִּיר׃ שֻׁדַּדְנוּ מִדּוֹר לְדוֹר וּמִקֵּץ לְקֵץ׃ שֹׁרֶשׁ צֶפַע מְעוֹפֵף אוֹתָנוּ עוֹקֵץ׃ תַּקִּיף לְמִשְׁפָּטֵנוּ הָעֵר וְהָקֵץ׃ תְּכַפֵּר עֲוֹנוֹתֵינוּ וְתֹאמַר קֵץ׃

בסדורי הספרדים עוד תוספת חרוז, וחתום בו יוסף, והכנו:

יֶהֱמוּ רַחֲמֶיךָ עַל מְעוּטֵי עַמִּים׃ וְשַׂגְּבֵם בְּחַסְדְּךָ לְעֵינֵי כָל־לְאֻמִּים׃ פְּלָאֶיךָ הַרְאֵם צוּר שׁוֹכֵן מְרוֹמִים׃ אֵל מֶלֶךְ יוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא רַחֲמִים׃

אל מלך יושב וכו׳ עד לכל קוראיך.

אַל תָּבוֹא בְמִשְׁפָּט עִמָּנוּ כִּי לֹא יִצְדַּק לְפָנֶיךָ כָל חָי׃ שׁוּבָה יִשְׂרָאֵל עַד יְיָ אֱלֹהֶיךָ כִּי כָשַׁלְתָּ בַּעֲוֹנֶךָ׃ קְחוּ עִמָּכֶם דְּבָרִים וְשׁוּבוּ אֶל יְיָ אִמְרוּ אֵלָיו כָּל תִּשָּׂא עָוֹן וְקַח טוֹב וּנְשַׁלְּמָה פָרִים שְׂפָתֵינוּ׃ שׁוּבוּ בָּנִים שׁוֹבָבִים אֶרְפָּה מְשׁוּבֹתֵיכֶם הִנְנוּ אָתָנוּ לָךְ כִּי אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ׃ קִרְעוּ לְבַבְכֶם וְאַל בִּגְדֵיכֶם וְשׁוּבוּ אֶל יְיָ אֱלֹהֵיכֶם כִּי חַנּוּן וְרַחוּם הוּא אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב חֶסֶד וְנִחָם עַל הָרָעָה׃ ליי הישועה.

סא סליחה. ע״ס א״ב ובסוף חתום בנימין. אלהינו ואלהי אבותינו.

אָמַנְתָּ מֵאָז אֲרֶשֶׁת נִיב שְׂפָתַיִם׃ בִּתְפִלָּה וּבְתַחֲנוּן דּוֹפְקֵי שַׁעַר וּדְלָתַיִם׃ גִּשְׁתָּם עָדֶיךָ בִּזְרִיזוּת וְלֹא בַעֲצַלְתַּיִם׃ דְּחוֹת רוֹעַ פַּרְעָנִיּוֹת הַמִּתְרַגְּשׁוֹת לְעִתּוֹתַיִם׃ הִנְנוּ אָתָנוּ לָךְ בְּדַכְּאוּת רוּחַ וְשִׁבְרוֹן לֵב׃ וּלְהִתְוַדּוֹת לְפָנֶיךָ כָּל פִּתּוּל וְעִקְּשׁוּת לֵב׃ זֶה חוֹקֵר

jetzt aufgerieben am Fasttage Gedaljah's, Sohn Achikam's. Die Armen des Landvolkes wurden zerrissen, was die Raupen übrig gelassen, fraßen schnell auch die Heuschrecken; Winzer und Kelterer kamen auf Befehl des Ländererstürmers (Nebuchadnezar[1]) in den Flammen um und Niemand blieb ihnen, der den Zaun zäune und in den Riß sich stelle. Was soll ich's erzählen? Viel sind meine Leiden, mein Leben ist mir verleidet, und die Reste, die dem mächtigen Brande entkommen sind, auch sie hielten sich nicht, sondern wurden im Zorne zerstreut. — Wie lange noch willst Du Dein Antlitz uns verbergen? o höre unser Flehen und löse unsere Gefesselten! Schaue, Heiligster! Niemand bittet für uns — siehe Du unsere Armuth und wir krönen Dich mit unserem Lobe. In allen Geschlechtern und Zeitaltern werden wir von giftiger Drachenbrut angefallen und verletzt — Allmächtiger, erwache, um unser Recht zu führen, versöhne unsere Schuld und mache unserer Noth ein Ende! —

Laß Dein Erbarmen rege sein über das Kleinste der Völker, erhebe sie in Deiner Gnade vor den Augen aller Nationen; zeige Deine Wunder ihnen, Du, Hort, in der Höhe thronend, Allmächtiger! König! der Du auf dem Throne der Barmherzigkeit sitzest! —

אל תבוא Komme nicht in's Gericht mit uns, denn kein Lebender ist gerecht vor Dir. Kehre um, Israel, zu dem Ewigen, deinem Gotte, denn du strauscheltest durch deine Missethat! Nehmet Worte mit euch und kehret zurück zum Ewigen! Sprechet zu ihm: vergib uns unsere ganze Schuld und nimm es gütig auf, so wir die Stiere ersetzen mit unseren Lippen. — „Kehret um, ihr verwilderten Kinder, ich will euere Verwilderung heilen!" Siehe hier, wir kommen zu Dir! denn Du bist der Ewige, unser Gott. Zerreißet euer Herz, nicht euere Kleider, und kehret zu dem Ewigen, euerem Gotte, zurück; denn gnädig und barmherzig ist er, langmüthig und groß an Gnade und nimmt die Strafe weg.

61. אמנת Ehedem hast Du uns versichert, daß, so wir mit dem Worte unserer Lippen, mit dem Gebet und Flehen an Deine Pforten klopfen, so wir in Andacht ohne Aufschub uns Dir nähern, daß Du alsdann die bösen Verhängnisse von uns abwenden willst. Siehe hier, wir kommen zu Dir mit zerknirschtem Gemüthe und gebrochenem Herzen, um unsere Thorheiten und Verkehrtheiten einzugestehen vor Dir, der Du

[1]) Nach Jesaia 14, 16.

לְבָבוֹת הָרוֹפֵא לִשְׁבוּרֵי לֵב׃ חַדֵּשׁ רוּחַ נָכוֹן בְּקִרְבֵּנוּ וּבְרָא לָנוּ טְהַר לֵב׃ טִכַּסְתָּ מִקֶּדֶם אֵלּוּ יָמִים עֲשָׂרָה׃ יָחִיד כָּם לָשׁוּב וְלִמְצוֹא כַפָּרָה׃ כָּל הַשָּׁנָה כֻּלָּהּ לָרַבִּים מְסוּרָה׃ לָשׁוּעַ וְלַעֲנוֹת בְּכָל־צוּקָה וְצָרָה׃ מַהֵר הַיָּחִיד וְשָׁב בֵּינְתַיִם מוֹחֲלִים לוֹ׃ נוֹאָשׁ וְלֹא שָׁב אֵין תַּקָּנָה לְעִוּוּלוֹ׃ סִדֵּר וְעָרַךְ כָּל־אֵילֵי נְבָיוֹת לְהוֹעִילוֹ׃ עוֹתֵר וְצוֹעֵק וְאֵין שׁוֹמֵעַ לוֹ׃ פְּגִיעַת הָרַבִּים וְהַיָּחִיד לְךָ לְבַד עוֹלָה׃ צוּר כִּי אַתָּה שׁוֹמֵעַ תְּחִנָּה וּתְפִלָּה׃ קַבְּלֵנוּ בְּרָצוֹן וְהִמָּצֵא לָנוּ מְחִילָה׃ רְצֵנוּ כְּקָרְבַּן כָּלִיל וְעוֹלָה׃ שָׁפוֹט תִּשְׁפּוֹט בְּרַחֲמָנוּת וְחֶמְלָה׃ בָּנֶיךָ יְחוּסֶיךָ לְקוֹחִים לְךָ לִסְגֻלָּה׃ יֹקֶשׁ מְרָיִם יַצִּיל בִּמְצֻלָה׃ נֶצַח לְהַלֶּלְךָ בְּכָל־מִינֵי תְּהִלָּה׃ אל מלך יושב וכו׳ עד לכל קוראיך.

אַל תָּבוֹא בְמִשְׁפָּט עִמָּנוּ כִּי לֹא יִצְדַּק לְפָנֶיךָ כָל חָי׃ לָמָּה יְיָ תַּעֲמֹד בְּרָחוֹק תַּעְלִים לְעִתּוֹת בַּצָּרָה׃ לָמָּה פָנֶיךָ תַסְתִּיר תִּשְׁכַּח עָנְיֵנוּ וְלַחֲצֵנוּ׃ אַל תַּסְתֵּר פָּנֶיךָ מֵעֲבָדֶיךָ כִּי צַר לָנוּ מַהֵר עֲנֵנוּ׃ עֲנֵנוּ יְיָ כִּי טוֹב חַסְדֶּךָ כְּרֹב רַחֲמֶיךָ פְּנֵה אֵלֵינוּ׃ פְּנֵה אֵלֵינוּ וְחָנֵּנוּ כִּי יְחִידִים וַעֲנִיִּים אֲנָחְנוּ׃ ליי הישועה וכו׳.

סב סליחה. ע״ס א״ב וסיום כל חרוז על לס״כ, וכסוף חתום מנחם ברבי יעקב חזק. אלהינו ואלהי אבותינו.

אֶת צוֹם הַשְּׁבִיעִי וְצוֹם הַחֲמִישִׁי שְׁקָלָם בְּתַפְקִידָיו׃ בְּקַבָּלַת צוֹם וְתַעֲנִית לְהַשְׁוֹתָם יַחְדָּו׃ גְּדוֹלָה מִיתַת צַדִּיקִים כִּשְׂרֵפַת בֵּית וְעוּדָיו׃ יָקָר בְּעֵינֵי יְיָ הַמָּוְתָה לַחֲסִידָיו׃ דּוֹרְשֵׁי רְשׁוּמוֹת אָמְרוּ סִלּוּק צַדִּיקִים קָשֶׁה יוֹתֵר׃ הוֹרַדְתִּי פְּלָאִים נִרְשָׁם בֵּית מִקְדָּשׁוֹ בְּהִסָּתֵר׃ וְהַפְלֵא וָפֶלֶא נִכְפַּל וְאַחֲרָיו נְפִילַת בַּעֲלֵי כֶתֶר׃ וְאָבְדָה חָכְמַת חֲכָמָיו וּבִינַת נְבוֹנָיו תִּסְתַּתָּר׃ זֶרַע לוֹט מֵעוֹלָם כִּי נִתְקַנְּאוּ׃ הוֹמְסִים נִפְנוּ לְשָׁלָל וְהֵם מִקְדָּשַׁי בָּאוּ׃

die Herzen prüfst und gebrochene Gemüther heilst; o erneue in uns einen redlichen Sinn, schaffe uns ein reines Herz! Du hast von jeher diese zehn Tage dazu eingesetzt, daß in ihnen auch der Einzelne Buße thun und Versöhnung erlangen kann, während in der übrigen Zeit des Jahres die Gesammtheit Erhörung findet, wenn sie in der Noth und Bedrängniß sich zu Dir wendet. Eilt nun der Einzelne und kehrt in diesen Tagen um, so vergibst Du ihm; unterläßt er aber die Buße, so gibt es keine Hilfe gegen seine Sünden, und brächte er auch die fettesten Widder zum Opfer, es würde ihm nicht nützen, sein Bitten und Schreien würde nicht erhört. — Das Gebet der Gesammtheit wie des Einzelnen steigt zu Dir auf, Du, unser Fels, Erhörer des Flehens und Gebets! nimm uns wohlwollend an und gewähre uns Vergebung, habe Wohlgefallen an uns wie an Ganz- und Brandopfern! Richte mit Huld und Schonung Deine erwählten, Dir als Eigenthum erkorenen Kinder; versenke in die Tiefe den Trotz, der sie umschlingt, und ewiglich rühmen sie Dich mit allen Arten des Ruhms.

אל תבוא Komme nicht in's Gericht mit uns, denn kein Lebender ist gerecht vor Dir. Warum, Ewiger, stehest Du so ferne, entziehest Dich zur Zeit der Noth? Warum verbirgst Du Dein Angesicht, vergissest unser Elend und Drangsal? Verbirg Dein Antlitz nicht von Deinen Dienern, denn wir sind bedrängt; eile, erhöre uns! Antworte uns, Ewiger! denn wohlthuend ist Deine Gnade; nach Deiner großen Barmherzigkeit wende Dich zu uns! Wende Dich zu uns und sei uns gnädig; denn vereinsamt und elend sind wir.

62. את צום Der Fasttag des siebenten und der Fasttag des fünften Monats sind hinsichtlich der Bedeutung, des Fastens und Kasteiens gleich gestellt, denn der Tod der Gerechten verdient eben so betrauert zu werden, wie der Brand des Tempels; vor dem Ewigen werthgehalten ist seiner Frommen Tod. Die Schriftausleger erklären, daß der Tod der Gerechten noch mehr zu beklagen sei. Denn bei der Tempelzerstörung steht geschrieben: „wundersam bin ich gesunken[1])", beim Hinschwinden der mit der Krone des Gesetzes Gekrönten aber heißt es: „wunderbar und wundersam! die Weisheit der Weisen schwindet, die Vernunft der Vernünftigen wird verhüllet[2])". Lot's Nachkommen[3]) waren von jeher feindselig gegen uns gesinnt; während die andern Räuber zum Plündern nur sich wandten, drangen sie in unser Heiligthum

---

1) Klagelied 1, 9.
2) Jesaia 29, 14.
3) Die Ammoniter und Moabiter, 1. M. 19, 36 ff.

טְהוֹרָה עֹמֶדֶת לָעַד לַעֲקוֹר נִתְנָאוּ· אֶת כָּל אֲשֶׁר
בְּבֵיתִי רָאוּ: יַעַן בְּאַרְבַּע מְקוֹמוֹת הִתְעִיבוּ עֲלִילוֹתָם·
כֵּן בְּאַרְבַּע נְבִיאִים גָּזַר דִּינָם נֶחְתָּם· לְהַפִּיל צַדִּיק
הֶעֱרִימוּ וַיִּדְרְכוּ קַשְׁתָּם· רוּחַ אַפֵּינוּ נִלְכַּד
בִּשְׁחִיתוֹתָם: מִזֶּרַע הַמְּלוּכָה דוֹר שִׁשָּׁה עָשָׂר לִבְנֵי
נֵכָר· נִלְוָה לְמֶלֶךְ עַמּוֹן וְאֵל סוֹרוֹ נִתְנַכָּר· שָׁלְחוּ לְהַכְרִית
שָׂרִיד וְטוֹבַת אַב הֲמוֹן לֹא זָכַר· אָז אָבְדָה שְׁאֵרִית
יְהוּדָה וְאֶת הָאָרֶץ עָכָר: עֲשִׂינוּהוּ סָנִיף לְיוֹם שְׂרֵפַת
מִקְדָּשֵׁנוּ· פְּלֵטָתֵנוּ כִּי נִכְרְתָה וּבוֹ אָבְדָה תִקְוָתֵנוּ·
צְדָקָה לְךָ מַלְכֵּנוּ וְלָנוּ הַבּשֶׁת בִּבְגָדֵנוּ· בּשְׁנוּ מְאֹד כִּי
עָזַבְנוּ אֶרֶץ כִּי הִשְׁלִיכוּ מִשְׁכְּנוֹתֵינוּ: קַבָּלַת חֲכָמִים
לָשׁוֹן רֶגֶל שֶׁלֹּא לְקַבְּלוֹ· רָאוּי אַךְ אֶת הַדָּבָר קְצָת
לָחוּשׁ לוֹ· שָׁלֵם בְּמַעֲשָׂיו גַּם מִקְצָת לֹא חָשׁ לְהַכְשִׁילוֹ·
זֶה יָמוּת בְּעֶצֶם תְּמוּ שֶׁלַּאֲנָן וְשָׁלֵיו כֻּלּוֹ: תְּמוּר מִסְפֵּד
צוֹם גְּדַלְיָה תַּעֲנִיּוֹת וְעִנְיָנָם· מוֹעֲדִים טוֹבִים יַחֲלִיף
לִמְכוּרֵי חִנָּם· נוּגֵי מִמּוֹעֵד יֵהָפֵךְ לְשָׂשׂוֹן כַּאֲשֶׁר נָם·
וְהָפַכְתִּי אֶבְלָם לְשָׂשׂוֹן וְנִחַמְתִּים וְשִׂמַּחְתִּים מִיגוֹנָם:
חֹדֶשׁ הַחֲמִישִׁי הַנָּזֵר מִקּוֹל בְּכִי וַאֲנָקָה· מִשְׁפָּט צִיּוֹן
תִּפָּדֶה וְשָׁבֶיהָ בִּצְדָקָה· בְּרֹאשָׁם יַעֲבֹר מַלְכָּם בְּאוֹר
פָּנֶיךָ לְהַבְהִיקָה· וְלֹא יִשָּׁמַע בָּהּ עוֹד קוֹל בְּכִי וְקוֹל
זְעָקָה: בְּיָד רָמָה תִּפְדֵּנוּ כַּאֲשֶׁר מֵאָז לְהָבָא· יַעַל
צִקּוּנֵנוּ פְּנֵי כְבוֹדְךָ לְהִתְקָרְבָה· קַבֵּל שָׁבִים בְּצִלְּךָ
רְפָא מְשׁוּבָתָם נְדָבָה· הֲשִׁיבֵנוּ יְיָ אֵלֶיךָ וְנָשׁוּבָה: חֲזֵה
קוֹרוֹת יְדִידִים מִפִּשְׁעֵיהֶם לְנַקָּם· כְּדֵי חָרְבַּן בֵּיתָם

ein, um übermüthig die heilige Gesetzrolle herauszureißen[1]) und Alles im Tempel auszuspähen. Bei vier Gelegenheiten übten sie abscheuliche Thaten an uns aus[2]), darum wurde auch ihr Strafurtheil durch vier Propheten verkündigt[3]). Sie waren es auch die ihren Bogen spannten, um den gerechten Gedaljah zu stürzen, unser Lebensodem ward in ihrem Netz gefangen. Von einem vornehmen Geschlechte das sechszehnte Glied[4]) verband sich mit den Heiden, ging zu dem Ammoniter-König und dessen Götzendienste über; diese schickten ihn, um Israels Rest zu vertilgen, er ließ sich dazu gebrauchen, nicht gedenkend der Wohlthaten des Erzvaters Abraham; ach, da ging der Ueberrest Jehuda's unter und das Land wurde verödet. Darum halten wir diesen Tag dem Trauertag des Tempelbrandes gleich, denn an ihm ging unser letzter Rest und unsere Hoffnung verloren. — Bei Dir, unser König, ist die Gerechtigkeit, aber unser ist die Schaam! wir waren Dir treulos, darum mußten wir tief beschämt das Land verlassen und unsere Wohnungen wurden niedergestürzt. — Nach einer Lebensregel unserer Weisen[5]) soll man zwar keine Verleumdung annehmen, aber doch einigermaßen berücksichtigen; der tugendhafte Gedaljah aber hatte zu seinem Unglück das ihm Angebrachte gar nicht beachtet und starb in seiner Arglosigkeit und übergroßen Sicherheit. — O möchte sich der Trauer- und Fasttag Gedalja's so wie die andern Tage der Kasteiung den umsonst Verkauften in Festtage verwandeln; den Trauernden fern von dem Festorte lasse der Herr wieder Wonne erblühen, wie er verheißen: „ich werde ihre Trauer verwandeln in Wonne und sie trösten, ich werde sie erfreuen, fern von allem Kummer[6])!" Vom fünften Monat entferne sich die Stimme des Weinens und Aechzens, Zion werde durch Recht erlöst und die zu ihr zurückkehren durch Gerechtigkeit, ihr König ziehe einher an ihrer Spitze, verklärt vom Strahle Deines Antlitzes, und nie werde mehr gehört eine Stimme des Weinens und der Klage. Mit erhobener Hand befreie uns, wie ehedem so auch für die Zukunft! Laß unser Flehen sich Deiner Herrlichkeit nahen und nimm die Bußfertigen auf in Deinen Schutz, heile sie wohlwollend von ihrer Verwilderung; führ' uns zurück, o Gott, zu Dir, laß zurück uns kehren! Blicke auf die Schicksale der Geliebten und reinige sie von ihren Fehlern; laß die Zerstörung ihres Tempels und

---

[1]) Nach Talmud Jebam. 16, b. angeführt von Raschi zu Klagl. 1, 10.
[2]) 4. M. 22. Richt. 3, 13. 2. Chron. 20, 1 und Klagl. 1, 10 nach der angeführten Talmudstelle.
[3]) Nämlich durch Jesaia (Cap. 15), Jirmia (48, 13. 49, 2). Zephania (2, 9) und Jecheskel (25, 3—12). Siehe Midrasch rabba zu 1. M. 13, 5. Seite 45.
[4]) Ismael Sohn Nethanjah's (2. König 25, 25 und Jirm. 40, 14 ff.) Siehe den Raschi-Commentar zu 1. Chron. 2, 35.
[5]) Talmud Nidda 61.
[6]) Jirmia 31, 13.

וְהֶרֶג בֶּן אֲחִיקָם· הֱיוֹת לְכַפָּרָה לַעֲוֹנָם מִכָּל־חַטֹּאתָם לְפָרְקָם· מִלְּפָנֶיךָ אַל תְּשִׁיבֵנוּ רֵיקָם: אל מלך יושב וכו׳.

אַל תָּבוֹא בְמִשְׁפָּט עִמָּנוּ כִּי לֹא יִצְדַּק לְפָנֶיךָ כָל חָי: אַל תַּשְׁלִיכֵנוּ לְעֵת זִקְנָה כִּכְלוֹת כֹּחֵנוּ אַל תַּעַזְבֵנוּ: אַל תַּעַזְבֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ אַל תִּרְחַק מִמֶּנּוּ: אַל תִּרְחַק מִמֶּנּוּ כִּי צָרָה קְרוֹבָה כִּי אֵין עוֹזֵר: אַל תִּקְצֹף יְיָ עַד מְאֹד וְאַל לָעַד תִּזְכֹּר עָוֹן הֵן הַבֶּט נָא עַמְּךָ כֻלָּנוּ: אַל תִּנְאַץ לְמַעַן שִׁמְךָ אַל תְּנַבֵּל כִּסֵּא כְבוֹדֶךָ זְכֹר אַל תָּפֵר בְּרִיתְךָ אִתָּנוּ: ליי הישועה וכו׳.

סג שלמונית. ע״ס א״ב כפול ובסוף חתום שלמה. או״א.

אֹרַח צְדָקָה וְעַלְמוּת נְתִיבַת דְּרָכֶיךָ· אֹמֶץ לְהַעֲצִים עֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ נִדְבָּרֶיךָ· בְּרֹגֶז רַחֵם וּזְכֹר יַחֲלָתֵנוּ שִׁבְרֶךָ· בְּמִשְׁפָּט אַל תָּבוֹא וְתֹאחֵז דְּבָרֶךָ: גֶּזֶר גָּמוּר וּבֵינוֹנִי נֶגְדְּךָ מָתוּחַ· גַּל אֵלֶיךָ כַּוָּנַת שַׁעַר פָּתוּחַ· דּוֹרְשֵׁי קִרְבָתְךָ בְּלֵב קָרוּעַ וְרָתוּחַ· דִּינָם לְהַצְהִיר קַבֵּל צֶדֶק כְּנָתוּחַ: הֵן כַּבִּיר וְשַׂגִּיב וְשַׂגִּיא כֹּחֶךָ· הִנְנוּ אָתָנוּ בְּדַלּוּת קִדֵּם נָכְחֶךָ· וְאַתָּה אֵל רַחוּם מְקַבֵּל בּוֹרְחֶיךָ· וּמִי כָמוֹךָ מוֹרֶה חַטָּאִים אָרְחֶךָ: זָכִיתִי לְבִי מִי בַּעַל דְּבָרִים· זַךְ זוֹכֶה וּמְזַכֶּה לְחַטָּא גְבָרִים· חוֹבוֹת חֲבִילוֹת וּגְדִישִׁים מִכָּל עֲבָרִים· חֶסֶד יַגְדִּיל לְרַפְּאוֹת מִטַּת שְׁבָרִים: טִיף הָעִקָּר סָרוּחַ וּמִתּוֹכוֹ מַתְלִיעַ· טֶנֶף תַּבְלִין שְׂאוֹר בָּעִסָּה מַבְלִיעַ· יֶקֶשׁ לְמִישׁוֹר חֵטְא וְעָוֹן לְהַקְלִיעַ· יָקָר לְזַלְזֵל וְכָל תּוּשִׁיָּה לְהַגְלִיעַ: כָּשַׁל הַנָּדוֹן וְזָנְחוּ פְּרַקְלִיטֵי יֹשֶׁר· כִּבּוּשׁ כִּבּוּס גִּזַּר מִלִּשְׁכַּת הָעֹשֶׁר· לַמּוֹרָא אֵין עוֹד לְהָבִיא תֶשֶׁר· לָכֵן רַב הַפֶּגֶר וְאַמִּיץ הַקֶּשֶׁר: מֵעֵרַת הוֹסַר

die Ermordung des Sohnes Achikam's hinreichend sein, um ihre Schuld zu sühnen und sie von ihren Sünden zu entlasten! O laß uns nicht unerhört von Dir zurückkehren! —

אל תבוא Komme nicht in's Gericht mit uns, denn kein Lebender ist gerecht vor Dir. Verwirf uns nicht zur Zeit des Alters, wenn unsere Kraft dahin schwindet, verlaß uns nicht! Verlaß uns nicht, Ewiger, unser Gott; entferne Dich nicht von uns! Entferne Dich nicht von uns, denn die Noth ist nahe und Niemand hilft. Zürne nicht, o Gott! zu sehr, nicht auf immer gedenke der Schuld. Ach, schaue doch, Dein Volk sind wir ja alle! Verstoß uns nicht, um Deines Namens willen, gib den Thron Deiner Herrlichkeit nicht der Verachtung preis; gedenke, und zerstöre nicht Deinen Bund mit uns!

63. ארח Der Du mild und schonend Deine Geschöpfe leitest, verleihe Deinen Verehrern Kraft und Stärke, um Deinen Willen auszuüben! Gedenke im Zorne Deiner Barmherzigkeit, wie wir zu Dir hoffen, halte Dein Wort, und gehe nicht in's Gericht mit uns! Das Urtheil der ganz Frommen wie der Mittelmäßigen ist vor Dir ausgebreitet; jedoch lässest Du Letzteren eine Thüre offen, daß sie zu Dir sich kehren sollen. So laß das Gericht derer, die mit zerissenem und glühendem Herzen Deine Annäherung suchen, helle glänzen; nimm ihre Besserung wie Opferstücke an! Deine Kraft ist gewaltig groß und mächtig, und wir in unserer Ohnmacht treten vor Dich hin; doch Du bist der barmherzige Gott, Du nimmst die zu Dir Flüchtenden auf. Wer zeigt wie Du den Sündern den Weg zur Besserung? Wer kann sagen: „ich habe mein Herz schuldlos erhalten, ich bin rein und kann auch Andere entsündigen!?“ Von allen Seiten her häufen sich unsere Schulden; darum laß groß sein Deine Gnade und heile die Gebrechen. Unser Keim ist Schmutz, unser Inneres Gewürm; unsere guten Bestrebungen verdirbt und verhindert der Sauerteig der bösen Begierde, sie bringt uns zum Straucheln auf ebnem Wege, verstrickt uns in Sünden und Laster, daß wir das Würdige verachten und entblößt von jeder Tugend sind. So wankt denn der Gerichtete, da Niemand da ist, der ihn vertheidigen kann. Auch die das Verhängniß unterdrückenden Opfer der reichen Tempelkammern sind nicht mehr, wir können keine Gaben mehr dem Allgefürchteten bringen; daher das große Unglück und die festen Banden. Seitdem die täglichen feisten Opfer aufgehört haben, gelten die niedergeschlagenen

הַתָּמִיד עֹלוֹת מֶחֶיךָ· מַכִּיכֵי לֵב מִנְחָה וְנִיחוֹחֵי
מְשַׂמְּחֶיךָ· נְזוּפִים בָּרִיא אוּלָם מִשְּׁמוּשׁ שְׁבָחֶיךָ·
נִשְׁבְּרוּ נִטְהֲרוּ הָכְשְׁרוּ קָדְשֵׁי זְבָחֶיךָ: סָלְקוּ סַנֵּגוֹרֵי
עַמְּךָ דְּרוֹשׁ וְקָרְבָּם· סְמוּכִים לָעַד קְרוֹבֶיךָ בְּךָ
קְרוֹבָם· עֲשׁוּקִים כִּי הֵמָּה גּוּף וּמַעֲרָבָם· עָרְבַת טוּב
וְהַצָּלָה הֱיוֹת עָרְבָם: פֶּגַע שִׂיחַ וּמַעֲמָד אָמָנוּת
קַדְמוֹנִית· פִּי תוֹלַעַת יַעֲקֹב תַּחַת אַדְמוֹנִית· צַעֲקַת
שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה מִשּׁוּב רֵיקָנִית· צַוָּחַת קוֹל עָרֵב יוֹנָה
שַׁתְקָנִית: קוֹמְמִיּוּת קֶדֶם הָלַכְנוּ וְעַתָּה קְדֹרַנִּית·
קֶרֶן נְבוּאָה וּמַלְכוּת לְוִיָּה וְאַהֲרוֹנִית· רוֹמֵם
קַרְנֵם וּזְכוֹר בְּרִית רִאשׁוֹנִית· רִאשׁוֹנִית
גְּדֻלַּת וּגְדוּלֶיהָ מִגֵּן אֲחוֹרַנִּית: שׁוּבָה וַאֲנִי עַד
פִּסַּת תְּשׁוּבָתֵנוּ· שַׁכֵּךְ כַּעַסְךָ הֲשִׁיבֵנוּ וְשׁוּב
שְׁבִיתֵנוּ· תָּשׁוּב תְּרַחֲמֵנוּ וְתִכְבֹּשׁ כָּל עֲוֹנוֹתֵינוּ· תִּתֵּן
אֱמֶת לְיַעֲקֹב חֶסֶד לְאַבְרָהָם שֶׁנִּשְׁבַּעְתָּ
לַאֲבוֹתֵינוּ: שְׁמְרָה דַּל שְׂפָתֵינוּ וּבְקִרְבֵּנוּ תִשְׁכּוֹן·
לְמִקְדָּשׁ מְעַט חֲשׁוֹב כִּבְחוֹבֵינוּ מִשְׁכּוֹן· מֻקְטָר
וּמֻגָּשׁ מִנְחָה טְהוֹרָה וּקְטֹרֶת מַתְכּוֹן· הֶעָרֶב נָא
תְּפִלָּתֵנוּ וּלְפָנֶיךָ תִכּוֹן: אל מלך יושב וכו'.

אַל תָּבוֹא בְמִשְׁפָּט עִמָּנוּ כִּי לֹא יִצְדַּק לְפָנֶיךָ כָל חָי: דִּרְשׁוּ יְיָ בְּהִמָּצְאוֹ
קְרָאֻהוּ בִּהְיוֹתוֹ קָרוֹב: יַעֲזֹב רָשָׁע דַּרְכּוֹ וְאִישׁ אָוֶן מַחְשְׁבֹתָיו וְיָשֹׁב אֶל יְיָ
וִירַחֲמֵהוּ וְאֶל אֱלֹהֵינוּ כִּי יַרְבֶּה לִסְלוֹחַ: הֲשִׁיבֵנוּ יְיָ אֵלֶיךָ וְנָשׁוּבָה חַדֵּשׁ יָמֵינוּ
כְּקֶדֶם: תָּשׁוּב תְּרַחֲמֵנוּ תִּכְבֹּשׁ עֲוֹנוֹתֵינוּ וְתַשְׁלִיךְ בִּמְצֻלוֹת יָם כָּל חַטֹּאתֵינוּ:
שׁוּבֵנוּ אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ וְהָפֵר כַּעַסְךָ עִמָּנוּ: שׁוּבָה יְיָ אֶת שְׁבִיתֵנוּ כַּאֲפִיקִים בַּנֶּגֶב:
שׁוּב מֵחֲרוֹן אַפֶּךָ וְהִנָּחֵם עַל הָרָעָה לְעַמֶּךָ: שׁוּבָה יְיָ עַד מָתַי וְהִנָּחֵם עַל
עֲבָדֶיךָ: ליי הישועה וכו' עד על עירך ועל עמך.

Herzen Dir als angenehme Gaben; die aber den Gelüsten fröhnen verwirfst Du, Dein Lob zu verkünden. Nur zerknirschte Gemüther werden rein vor Dir und heiligen Opfern gleich geachtet. Dahin sind die Fürsprecher Deines Volkes; so nimm Du Dich ihrer an und bringe sie Dir näher, laß Deine Anhänger immerdar in Dir, ihrem Freunde, ihre Stütze finden, vertritt Du sie, die an Leib und Gut Bedrückten, zum Guten und zur Rettung. Sich im Gebet zu Dir zu wenden, ist unser alter Brauch, der Mund des Wurmes Jakob[1]) widersteht damit Esau's Gewalt; das Anrufen Deiner dreizehn Gnadentitel kehrt nie leer zurück, die Stimme Deiner geduldigen Taube[2]) ist Dir immer angenehm. — Aufrecht gingen wir früher, nun sind wir gebeugt; o erhebe wieder die Macht der Propheten, der Könige, der Leviten und Priester, hebe hoch ihr Glück, gedenkend des frühern Bundes, den Du mit dem Lande und dessen Bewohnern geschlossen. „Kehret zurück! ich selbst will euer Zeuge sein!" so mahntest Du uns zur Buße; o so stille den Zorn und bringe uns zurück, bringe unsere Verbannten zurück! Erbarme Dich unserer wieder und unterdrücke alle unsere Vergehungen, erweise Treue an Jakob, Liebe an Abraham, wie Du unseren Vätern zugeschworen! Bewahre unsere Lippen, wohne in unserer Mitte, achte unser kleines Heiligthum[3]) Jenem gleich, das unserer Schulden wegen uns genommen wurde! Laß unser Gebet Dir angenehm sein und wie die reinen Gaben und das Räucherwerk gelten, die einst Dir geräuchert und geopfert wurden!

אל תבוא Komme nicht in's Gericht mit uns, denn kein Lebender ist gerecht vor Dir. Suchet den Ewigen, da er zu finden ist, ruft ihn an, da er nahe ist! Es verlasse der Frevler seinen Weg, der Mann des Unrechts seine Gedanken, und kehre um zu dem Ewigen, daß er sich seiner erbarme, zu unserem Gotte, denn Er verzeihet viel. Führ' uns zurück, o Ewiger, zu Dir! laß zurück uns kehren, erneu' wie vormals, unsere Tage! Erbarme Dich unserer wieder, unterdrücke unsere Vergehungen und versenke alle unsere Sünden in die Tiefe des Meeres! O bringe uns wieder zurück, Gott unseres Heils, und zerstöre Deinen Zorn wider uns! Führe, Ewiger, unsere Verbannten zurück, wie Ströme in dürres Land! O laß ab von Deinem entbrannten Zorne und ändere den Rathschluß wegen des Uebels gegen Dein Volk! Wende Dich, Ewiger! — ach wie lange! — ändere den Rathschluß wegen Deiner Diener!

---

[1]) Nach Jesaia 41, 14.
[2]) Bezeichnung Israels, nach Hohl. 2, 14.
[3]) „Kleines Heiligthum" so werden unsere jetzigen Bethäuser (Synagogen) genannt. (Talmud Megilla 29 und Targum zu Jechesk. 11, 16.)

סד שלישיה. ע"ס א"ב ובמשקל ו' ו' תנועות, וחתום בתחלת שלמה (גבירול). א"ו"א.

שׁוֹמַמְתִּי בְּרֹב יְגוֹנִי· לְיוֹם יִפָּקֵד זְדוֹנִי· מָה אֹמַר
לַאדֹנִי: אֻמְלַלְתִּי וְנֶאֱלַמְתִּי· בְּזָכְרִי מָה אָשַׁמְתִּי·
בֹּשְׁתִּי וְגַם נִכְלַמְתִּי: בְּהֶבֶל כָּלוּ יָמַי· מִפְּנֵי בֹּשֶׁת
עֲלוּמַי· אֵין שָׁלוֹם בַּעֲצָמַי: נַחֲלָתִי קוֹדַחַת· כִּי מְגֻלָּה*)
נִמְתַּחַת· וְהַנְּשָׁמָה בָּא לָקַחַת: דָּבַקְתִּי בְּמַחֲשַׁכַּי·
וְלֹא יָדְעָה נַפְשִׁי כִּי גֵר וְתוֹשָׁב אָנֹכִי: הוֹי כִּי יָבֹא יוֹמִי·
אֲזַי אִיקַץ מֵחֲלוֹמִי· וְאָשׁוּבָה אֶל מְקוֹמִי: וְעַל חֶטְאִי
אֲשֶׁר עָבַר· וְעַל פִּשְׁעִי אֲשֶׁר גָּבַר· מָה אָשִׁיב שֹׁלְחִי
דָבָר: זְדוֹן לֵב הִשִּׁיאָנִי· וְעָוֹן אֲשֶׁר הֶלְאָנִי· מִבֶּטֶן
קְרָאָנִי: חוֹשֵׁב נַפְשׁוֹ נָבָל· כְּעֵץ שָׁתוּל עַל יוּבָל·
וְהוּא לִקְבָרוֹת יוּבָל: טָפַל שֶׁקֶר בְּתוֹכוֹ· וְנָמֵס מִמַּהֲלָכוֹ·
וַיִּפֶן כֹּה וָכֹה: יֻשְׁלַךְ כְּאֶבֶן דּוּמָה· וְלֹא יִשָּׂא לְבֵית
מְהוּמָה· מִכָּל אֲשֶׁר לוֹ מְאוּמָה: כֹּחוֹ לֹא סְמָכָתְהוּ·
עֵת נַפְשׁוֹ נְשָׂאַתְהוּ· אַף כִּי אֵשׁ אֲכָלָתְהוּ: לְכָדַתְנִי
אַשְׁמָתִי· הֲלֹא זֶה דְבַר נִשְׁמָתִי· עַד הֱיוֹתִי עַל אַדְמָתִי:
(לְזֹאת נַפְשִׁי נְשַׁמָּה· כְּאִישׁ שֹׁכֵב בְּלֶב יָמָּה· עָרֹם
אָשׁוּב שָׁמָּה:) מְשׁוּגָתִי נָשָׂאתִי· וּבִלְבָבִי קָרָאתִי·
אָנֹכִי חָטָאתִי: נְבוֹכָה לֹא הֶשְׁקַטְתִּי· וּבִשְׁרִירוּת
דָּבַקְתִּי· מַה לָּךְ כִּי נִזְעָקְתִּי: שְׂאִי נַפְשִׁי אַשְׁמָתֵךְ·
רְאִי חֶטְאֵךְ לְעֻמָּתֵךְ· גַּם אַתְּ שְׂאִי כְלִמָּתֵךְ: עֵת
אֶדְאַג לַעֲוֹנַי· הֱשִׁיבוּנִי רַעְיוֹנַי· נִפְּלָה נָּא בְיַד יְיָ: פְּנֵה
מִמְּכוֹן שִׁבְתֶּךָ· וּפְתַח לִי דַלְתֶיךָ· כִּי אֵין בִּלְתֶּךָ: צוּר

---

*) כֵּי מְגֻלָּה, כן הוא בכ"י גם בסליחות מנהג שוואבין גם בסליחות מנהג אשכנז דפוס ישן וכצ"ל.

64. שומטתי Ich bin bestürzt und tief bekümmert ob des Tages, wo meine Frevel in Erinnerung kommen; was antworte ich da dem Herrn? Es wird mir schwach und ich verstumme, so ich meiner Schulden denke; ich muß mich schämen und erröthen. In Eitelkeit sind meine Tage verstrichen und nun lebe ich, ob der Schande meiner Jugendsünden, ohne Frieden mit mir selbst. Es brennt die Gluth in mir, denn die Schuldenrolle liegt geöffnet da und der Gläubiger kommt, um einzufordern. Im Finsteren beharrte ich und meine Seele überlegte nicht, daß nur ein Fremdling ich hier bin. Wehe! wenn mein letzter Tag kömmt, dann werde ich aus dem Traum erwachen, wenn ich wieder zum Orte meines Entstehens kehre. Wie soll ich mich dann wegen der Sünden, die ich begangen, wegen meiner großen Frevel, vor dem, der mich hierher gesandt, verantworten? Der Muthwille des Herzens hat mich verführt, das Laster, das mich belastet, kam schon von Mutterleib an mir entgegen. — Der Thor denkt in seinem Innern, er stehe fest wie ein Baum am Bache, und wird doch den Gräbern zugeführt. So trachtet er nach Trüglichem; doch bald schmilzt er dahin auf seinem Wege und schaut sich umsonst nach Hilfe um. Wie ein Stein wird er dann in die Gruft geworfen und nimmt nichts mit in's Todtenhaus, von Allem, was ihm gehörte; seine Kraft konnte ihn nicht stützen, als noch die Seele ihn belebte, viel weniger nun, da ihn das Feuer verzehrt. — Die Sünde hat mich bezwungen! so spricht meine Seele, da ich noch auf Erden walle; und mein Geist entsetzt sich, wie Jemand der in des Meeres Mitte stürzt, so ich nackt wieder zurück zur Erde kehre. Ich büße meine Irrthümer! so rufe ich in meinem Herzen, ich habe gesündigt, hatte keinen Gefallen am Rechten, hing dem Eigendünkel nach! wie wird's gehen, wenn ich aufgefordert werde? Trage, meine Seele, deine Schuld! siehe, deine Sünde steht dir entgegen, trage nun auch deine Schmach! Doch diese Bangigkeit ob meiner Sünden wird gelindert durch den Gedanken: Uebergeben wir uns der Hand des Herrn! — O wende Dich mir zu von Deinem Wohnsitze, öffne mir Deine Pforten, Du, dem Niemand gleicht! Schöpfer! beschütze mich,

הָגֵן בַּעֲדֵנִי · וּמֵעֲוֹנַי פְּדֵנִי · וְחֻקֶּיךָ לַמְּדֵנִי: קוֹלִי שְׁמַע
כְּחַסְדֶּךָ · בְּיוֹם אֶעֱמוֹד נֶגְדֶּךָ · וְאַל תַּט בְּאַף עַבְדֶּךָ:
רְאֵה עָנְיִי וַעֲנֵנִי · אֲנִי בְיָדְךָ הַנְנִי · וְאַתָּה יְיָ חָנֵּנִי: שְׁלַח
אֲמִתְּךָ וְחַסְדֶּךָ · לְעַם צוֹעֲקִים נֶגְדֶּךָ · וְלִי אֲנִי עַבְדֶּךָ:
תִּסְלַח לַאֲשָׁמֵינוּ · וְאַל תִּפְקוֹד עֲלוּמֵינוּ · כִּי צֵל יָמֵינוּ:

אל מלך יושב וכו׳ עד לכל קוראיך.

אַל תָּבוֹא בְמִשְׁפָּט עִמָּנוּ כִּי לֹא יִצְדַּק לְפָנֶיךָ כָּל חָי: יִזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת בְּרִיתוֹ
אֶת אַבְרָהָם אֶת יִצְחָק וְאֶת יַעֲקֹב: טֶרֶף נָתַן לִירֵאָיו יִזְכֹּר לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ:
נָתַתָּה לִּירֵאֶיךָ נֵּס לְהִתְנוֹסֵס מִפְּנֵי קֹשֶׁט סֶלָה: זְכֹר לָהֶם בְּרִיתְךָ וְהִנָּחֵם כְּרֹב
חֲסָדֶיךָ: וְעַתָּה יִגְדַּל נָא כֹּחַ אֲדֹנָי כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ לֵאמֹר: וְזָכַרְתִּי אֲנִי אֶת
בְּרִיתִי אוֹתָךְ בִּימֵי נְעוּרָיִךְ וַהֲקִימוֹתִי לָךְ בְּרִית עוֹלָם: אַל תְּחַלֵּל בְּרִיתְךָ
וּמוֹצָא שְׂפָתֶיךָ אַל תְּשַׁנֶּה: אַל תִּנְאַץ לְמַעַן שִׁמְךָ אַל תְּנַבֵּל כִּסֵּא כְבוֹדֶךָ זְכֹר אַל
תָּפֵר בְּרִיתְךָ אִתָּנוּ: הַבֵּט לַבְּרִית כִּי מָלְאוּ מַחֲשַׁכֵּי אֶרֶץ נְאוֹת חָמָס: לַיי הַיְשׁוּעָה׳.

סה עקידה. ע״ס א״ב. אלהינו ואלהי אבותינו.

אֶזְרָחִי מֵעֵבֶר הַנָּהָר · אֵלֶיךָ רָץ וְלֹא אֵחַר: בְּחַנְתּוֹ
בְּנִסְיוֹנוֹת עֶשֶׂר · וְנִמְצָא שָׁלֵם בְּלִי חֶסֶר: גֹּרַשׁ מִבֵּית
מוֹלַדְתּוֹ · גֵּר בְּעוֹלָם שַׂמְתּוֹ: דַּרְכְּךָ הַטּוֹב לֹא הֵפֵר ·
וְגַם אָנֹכִי עָפָר וָאֵפֶר: הִקְרִיב חָלָב וְחֶמְאָה · וְהֶחֱנַט
פְּרִי לְמֵאָה: וְנַמְתָּ לּוֹ הַעֲלֵהוּ לָזֶבַח · וּבָקַע עֵצִים וְעָרַךְ
הַטֶּבַח: זְכָר־לָנוּ הַיּוֹם עֲקֵדָתוֹ · וְהַשְׁלָמַת יְחִידָתוֹ:
חֹן הַיּוֹם שִׁבְטֵי תָם · וְתִשְׁכּוֹן בְּמַקְהֲלוֹתָם: טִיעַת
מַטּוֹת שְׁנֵים עָשָׂר · מֶזֶג מֵהֶם אַל יֶחְסָר: יְדִידוּת
מִשְׁכְּנוֹתֶיךָ תְּבִיאֵם · וּבְהַר נַחֲלָתְךָ תִּטָּעֵם: כַּנֵּס
פְּזוּרֵי נִדָּחֵיהֶם · נַהֲגֵם לְבֵית מַאֲוַיֵּיהֶם: לְקוֹחִים לְךָ
לִסְגֻלָּה · וּמְחַכִּים לְךָ לִגְאֻלָּה: מִמָּוֶת תַּצִּיל וְתַחְשֹׂךְ ·
לְפִי מַסְטִינֵנוּ סְתוֹם וַחֲשׂךְ: נְשָׂאֻנוּ וְנַטְּלֵנוּ כִּימֵי

erlöse mich von meiner Sünde, lehre mich Deine Gesetze. Nach Deiner Gnade erhöre meine Stimme am Tage, wo ich vor Dich trete; wende Dich nicht im Zorne von Deinem Knechte! Siehe mein Elend und erhöre mich; ich bin in Deiner Hand, sei Du mir gnädig, Herr! — Sende Deine Güt' und Wahrheit dem zu Dir flehenden Volke und mir Deinem Knechte! Vergib unsere Schulden, gedenke nicht unserer Jugendsünden; denn nur ein Schatten sind unsere Tage. —

אל תביא Komm nicht in's Gericht mit uns, denn kein Lebender ist gerecht vor Dir. Möge Gott seines Bundes mit Abraham, Jizchak und Jakob gedenken! Er gebe seinen Verehrern Unterhalt, denke ewiglich an seinen Bund! Du gabst Deinen Verehrern ein Panier sich emporzuheben, der Wahrheit halber, Selah. Gedenke ihnen Deinen Bund und ändere Deinen Rathschluß nach Deiner großen Güte! Laß nun groß sein die Allmacht, Herr! wie Du verheißen hast. Ich gedenke meines Bundes mit Dir in Deiner Jugend und richte ihn Dir zu einem ewigen Bunde auf! Hebe Deinen Bund nicht auf, verändere nicht, was Dein Mund verheißen hat! Verstoß uns nicht um Deines Namens willen, gib den Thron Deiner Herrlichkeit nicht der Verachtung preis; gedenke, und zerstöre nicht Deinen Bund mit uns! Schaue auf den Bund; denn die Winkel der Erde sind voll von Gewaltthatsstätten.

65. אזרחי Der Morgenländer (Abraham) eilte zu Dir von jenseits des Stromes Euphrat, ohne zu säumen. Du prüftest ihn mit zehn Versuchungen und er bewährte sich vollkommen, tadellos. Aus seinem Geburtshause mußte er wandern, Du ließest ihn als Pilger die Welt durchziehen; er ließ Dein wohlgemeintes Wort nicht unbefolgt, indem er sprach: ich bin nur Staub und Asche. Er, der mit Milch und Rahm die Gäste bewirthete, ward noch in seinem hundertsten Jahre mit Leibesfrucht (Jizchak) beschenkt. Da sprachst Du zu ihm: „bringe diese deine Leibesfrucht mir zum Ganzopfer!“ Gleich spaltete er das Holz und bereitete das Opfer zu. — O gedenke uns heute jene Aufopferung, jene Hingebung seines Einzigen! Begnadige heute die Stämme des Frommen und wohne in ihren Versammlungen! Möge es den Pflanzen dieser zwölf Stämme nie an Gedeihen fehlen; bringe sie in Deine Lieblingswohnung, verpflanze sie auf den Berg Deines Eigenthums, sammle ihre weit Zerstreuten und leite sie zum Hause ihrer Lust, die zum Eigenthum Du Dir gewählt, die nach Erlösung zu Dir hoffen, rette sie vom Tode! Verstopfe den Mund unserer Ankläger, erhebe und trage uns, wie in den

עוֹלָם· הַכֹּל גָּלוּי לְךָ צָפוּן וְנֶעְלָם: סְלַח וַעֲבוֹר עַל פֶּשַׁע· מְחַל אַשְׁמָה וָרֶשַׁע: עֲנֵה הַיּוֹם קוֹל מְיַחֲלֶיךָ· כִּי עֵינֵינוּ נְשׂוּאוֹת אֵלֶיךָ: פְּדֵנוּ מִצָּרָה וְצוּקָה· וְתַעֲלֵנוּ מִשּׁוּחָה עֲמֻקָּה: צַעֲקָתֵנוּ הַיּוֹם תְּקַבֵּל· וְתַצִּילֵנוּ מִיַּד מְחַבֵּל: קוֹמֵם בֵּית שְׁכִינַת הוֹדֶךָ· וְאַל תְּנַבֵּל כִּסֵּא כְבוֹדֶךָ: רְפָא עַמְּךָ מִכָּל שֶׁבֶר· כִּי בָאוּ בָנִים עַד מַשְׁבֵּר: שֶׁבֶץ אֲחָזַתְנוּ כַּיּוֹלֵדָה· וְכֹחַ אַיִן לְלֵדָה: תַּצִּיל עַמְּךָ מֵהַבְהַב· כִּי עָלֶיךָ מַשְׁלִיכִים יָהַב: תְּנַהֲלֵם לְעִיר הַבְּנוּיָה· תְּמַהֵר לָמוֹ מְנַחֵם וְתִשְׁבִּי וּנְחֶמְיָה: *מלך יושב וכו׳.

טוֹב יְיָ לַכֹּל וְרַחֲמָיו עַל כָּל־מַעֲשָׂיו: טוֹב יְיָ לְקֹוָו לְנֶפֶשׁ תִּדְרְשֶׁנּוּ: טוֹב יְיָ לְמָעוֹז בְּיוֹם צָרָה וְיֹדֵעַ חֹסֵי בוֹ: כִּי טוֹב יְיָ לְעוֹלָם חַסְדּוֹ וְעַד דֹּר וָדֹר אֱמוּנָתוֹ: טוֹב לַחֲסוֹת בַּייָ מִבְּטֹחַ בָּאָדָם: טוֹב לַחֲסוֹת בַּייָ מִבְּטֹחַ בִּנְדִיבִים: טוֹב וְיָשָׁר יְיָ עַל כֵּן יוֹרֶה חַטָּאִים בַּדָּרֶךְ: טוֹב וְיָחִיל וְדוּמָם לִתְשׁוּעַת יְיָ: הוֹשִׁיעֵנוּ אֱלֹהִים כִּי בָאוּ מַיִם עַד נָפֶשׁ: הוֹשַׁע יְיָ אֶת־עַמְּךָ אֵת שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל: הוֹשִׁיעָה אֶת עַמֶּךָ וּבָרֵךְ אֶת נַחֲלָתֶךָ וּרְעֵם וְנַשְּׂאֵם עַד הָעוֹלָם: הוֹשִׁיעָה יְיָ כִּי גָמַר חָסִיד כִּי פַסּוּ אֱמוּנִים מִבְּנֵי אָדָם: עָזְרֵנוּ אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ עַל דְּבַר כְּבוֹד שְׁמֶךָ וְהַצִּילֵנוּ וְכַפֵּר עַל חַטֹּאתֵינוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ: ליי הישועה וכו׳.

סו פזמון. ע״ס א״ב וכסוף חתום בנימן.

הוֹרֵיתָ דֶּרֶךְ תְּשׁוּבָה לְבַת הַשּׁוֹבֵבָה· בֵּין כֶּסֶה לֶעָשׂוֹר עֶדְיֵךְ נָשׁוּבָה· הֲשִׁיבֵנוּ יְיָ אֵלֶיךָ וְנָשׁוּבָה: אָז מֵאָז מִקֶּדֶם הִקְדַּמְתָּ תְּשׁוּבָה· בְּטֶרֶם הִמְתַּחְתָּ אֶרֶץ וִיסוֹדֵי רְגוּבָה· גַּם לְכָל הַשָּׁבִים צֳרִי וּמַרְפֵּא חֲשׁוּבָה· דּוֹפְקֵי דְלָתֶיךָ רֵיקָם מִלַּהֲשִׁיבָה: הֵן רֹאשׁ עַפְרוֹת תֵּבֵל אֲשֶׁר רִאשׁוֹן נוֹצַר· וְנִסִּיתוֹ בְּמִצְוָה קַלָּה וְאוֹתָהּ לֹא נָצַר· וָעַפְתָּ וְאָנַפְתָּ עָלָיו שְׁנוֹתָיו לְקַצַּר· חָזַר בִּתְשׁוּבָה וְכָאִישׁוֹן הֻנְצַר: טָעָה גִזְעוֹ דְּמֵי אָחִיו כְּשָׁפְכוֹ· יִסַּרְתּוֹ בְּנָע וָנָד לֶכֶת כֹּה וָכֹה· בָּעֵת שָׁב אֵלֶיךָ וְעָזַב

Tagen der Vorzeit, Du, dem das Geheimste und Verborgenste offenbar ist! Verzeihe, beseitige den Frevel, vergib die Schuld und Bosheit. Erhöre heute die Stimme der Dir Vertrauenden, denn nach Dir sind unsere Augen gerichtet. Befreie uns von Noth und Bedrängniß, ziehe uns aus der tiefen Grube; nimm heute unser Flehen auf und rette uns aus der Hand des Verderbers. Richte die Wohnung Deiner Majestät wieder auf, gib den Thron Deiner Herrlichkeit nicht der Verachtung preis. Heile Dein Volk von allen Gebrechen, denn die Noth ist hochgestiegen, der Krampf ergreift uns, einer Gebärerin gleich, die keine Kraft zum Niederkommen hat. O so rette Dein Volk von den strafenden Flammen, denn Dir stellen wir unser Geschick anheim; führe uns nach der einst wohlerbauten Stadt, laß uns bald den Tröster, den Tischbi und Nechemia[1]) erscheinen!

טוב יי לכל Allen ist der Ewige wohlthätig, erbarmt sich seiner Werke aller. Gütig ist Gott den auf ihn Hoffenden, der Seele die ihn sucht. Gütig ist Gott, Zuflucht am Tage der Noth; er kennet, die auf ihn vertrauen. Ja gütig ist der Ewige, ewig seine Gnade, seine Treue für und für. Besser ist's, dem Ewigen vertrauen, als auf Menschen sich verlassen; besser, dem Ewigen vertrauen, als auf Fürsten sich verlassen. Gütig ist der Ewige und gerade, zeigt Irrenden die rechte Bahn. Wohl dem, der geduldig auf des Ewigen Hilfe wartet! Hilf uns, o Gott! denn das Wasser dringt an's Leben. Hilf, Ewiger, Deinem Volke, dem Ueberreste Israels! Hilf Deinem Volke, segne Dein Eigenthum, weide und trage sie bis in Ewigkeit! Hilf, o Ewiger! denn die Frommen sind dahin, entschwunden sind die Redlichen den Menschenkindern. Steh' uns bei, Gott unseres Heils, der Verherrlichnng Deines Namens willen; rette uns und verzeihe unsere Sünden, Deines Namens willen! —

66. הורית Der Du den Weg der Buße der ausgearteten Tochter Israel gelehrt hast, zu Dir kehren wir zurück in der Zeit zwischen dem Neujahrs- und Versöhnungstage; bringe uns zu Dir zurück, o Ewiger! wir wollen zurückkehren. — Von der frühesten Zeit an hast Du Buße gelehrt, bevor Du noch die Erde mit ihrem Elemente ausdehntest, bereitetest Du schon für die Reuigen diesen Balsam, dieses treffliche Heilmittel; damit nicht leer zurückkehre wer an Deiner Thüre klopfet. Schon das Haupt der irdischen Welt, der erstgebildete Mensch, den Du mit einem leichten Gebote versuchtest, beobachtete es nicht; Du zürntest ihm und seine Jahre sollten verkürzt werden — doch er kehrte um in Buße, und wurde wie der Augapfel behütet. Sein Sohn (Kain) fehlte, vergoß Bruderblut, und Du verdammtest ihn, unstät und flüchtig herumzuirren; als er aber zu Dir sich kehrte, seinen bösen Wandel verlassend,

[1]) Tischbi wird der Prophet Eliahu genannt (1. König 17, 1); מְנַחֵם und נְחֶמְיָה („göttlicher Tröster") sind talmudische Beinamen des Messias, der Israel zum Troste kommen wird. Talm. Sanhedr. 98b.

רוֹעַ דְּרָכוֹ׃ לְשִׁבְעָתַיִם הֶאֱרַכְתּוֹ כָּל מוֹצְאוֹ בְּלִי לְהַכּוֹ׃ מְחַלֵּל יְצוּעֵי יוֹלְדוֹ אֲשֶׁר פָּחַז כַּמַּיִם׃ נָטָיוּ רַגְלָיו כִּמְעַט לוּלֵי שָׁפַךְ לֵב כַּמַּיִם׃ סָרַח גּוּר אַרְיֵה בִּקְדֻשָּׁה הִיא בְּעֵינַיִם׃ עֲוֹנוֹ הוֹדָה וְהִכְרַעְתּוֹ לְצֶדֶק בְּכַף מֹאזְנַיִם׃ פָּרַץ גְּדֵרוֹת עוֹלָם בֶּן עָמְרִי בְּרֶשַׁע׃ צַלְמֵי אֲשֵׁרִים חָשַׁק וְהוֹסִיף עַל חַטָּאתוֹ פֶּשַׁע׃ קָרַעְתָּ גְּזַר דִּינוֹ בְּשׁוּבוֹ מִלִּפְשֹׁעַ׃ רִחַם כִּמְוֹדֶה וְעוֹזֵב וּבְךָ נוֹשָׁע׃ שָׁגְגוּ לְשׁוֹנָם כְּהֵץ אַנְשֵׁי עִיר גְּדוֹלָה׃ שִׁגְיוֹנָם וּזְדוֹנָם רָבוּ עַד לְמַעְלָה׃ תַּתָּה חֲזוֹן הֲפִיכָתָם אֲחָזוּם רֶתֶת וְחַלְחָלָה׃ תְּשׁוּבָה עָשׂוּ כְּהֹגֶן וְלִפְנֵי כְבוֹדְךָ נִתְקַבְּלָה׃ בּוֹחֵן כְּלָיוֹת וְלֵב נֶאְזָר בִּגְבוּרָה׃ יָדַעְנוּ מַדּוּעַ לֶכֶת בְּאֹרַח יְשָׁרָה׃ מְשׁוּבוֹתֵינוּ אִם רַבּוּ בְּפֶשַׁע וְסָרָה׃ נָא לְמַעַנְךָ הֲשִׁיבֵנוּ עֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה כְּשׁוּרָה׃ הֲשִׁיבֵנוּ יְיָ אֵלֶיךָ וְנָשׁוּבָה׃ הורית וכו׳. אל מלך יושב וכו׳.

וְאַתָּה קָדוֹשׁ יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל׃ וְאַתָּה הוּא וּשְׁנוֹתֶיךָ לֹא יִתָּמּוּ׃ אַתָּה תָקוּם תְּרַחֵם צִיּוֹן כִּי עֵת לְחֶנְנָהּ כִּי בָא מוֹעֵד׃ זִבְחֵי אֱלֹהִים רוּחַ נִשְׁבָּרָה לֵב נִשְׁבָּר וְנִדְכֶּה אֱלֹהִים לֹא תִבְזֶה׃ הֵיטִיבָה בִרְצוֹנְךָ אֶת צִיּוֹן. תִּבְנֶה חוֹמוֹת יְרוּשָׁלָיִם׃ אָז תַּחְפֹּץ זִבְחֵי צֶדֶק עוֹלָה וְכָלִיל. אָז יַעֲלוּ עַל מִזְבַּחֲךָ פָרִים׃ (וְעַתָּה יְיָ אָבִינוּ אָתָּה. אֲנַחְנוּ הַחֹמֶר וְאַתָּה יֹצְרֵנוּ וּמַעֲשֵׂה יָדְךָ כֻּלָּנוּ׃ אַתָּה יְיָ לֹא תִכְלָא רַחֲמֶיךָ מִמֶּנּוּ. חַסְדְּךָ וַאֲמִתְּךָ תָּמִיד יִצְּרוּנוּ׃) זְכֹר רַחֲמֶיךָ יְיָ וַחֲסָדֶיךָ כִּי מֵעוֹלָם הֵמָּה׃ זָכְרֵנוּ יְיָ בִּרְצוֹן עַמֶּךָ. פָּקְדֵנוּ בִּישׁוּעָתֶךָ׃ זְכֹר עֲדָתְךָ קָנִיתָ קֶּדֶם גָּאַלְתָּ שֵׁבֶט נַחֲלָתֶךָ הַר צִיּוֹן זֶה שָׁכַנְתָּ בּוֹ׃ זְכֹר יְיָ חִבַּת יְרוּשָׁלָיִם אַהֲבַת צִיּוֹן אַל תִּשְׁכַּח לָנֶצַח׃ זְכֹר יְיָ לִבְנֵי אֱדוֹם אֵת יוֹם יְרוּשָׁלָיִם הָאֹמְרִים עָרוּ עָרוּ עַד הַיְסוֹד בָּהּ׃ זְכֹר לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיִשְׂרָאֵל עֲבָדֶיךָ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לָהֶם בָּךְ וַתְּדַבֵּר אֲלֵהֶם אַרְבֶּה אֶת זַרְעֲכֶם כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמָיִם. וְכָל הָאָרֶץ הַזֹּאת אֲשֶׁר אָמַרְתִּי אֶתֵּן לְזַרְעֲכֶם וְנָחֲלוּ לְעֹלָם׃ זְכֹר לַעֲבָדֶיךָ לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב. אַל תֵּפֶן אֶל קְשִׁי הָעָם הַזֶּה וְאֶל רִשְׁעוֹ וְאֶל חַטָּאתוֹ׃ אַל נָא תָשֵׁת עָלֵינוּ חַטָּאת אֲשֶׁר נוֹאַלְנוּ וַאֲשֶׁר חָטָאנוּ׃ חָטָאנוּ צוּרֵנוּ. סְלַח לָנוּ יוֹצְרֵנוּ׃

verhängtest Du siebenfache Rache über den, der ihn erschlagen würde. Jener (Reuben), der unbesonnen seines Vaters Ehebett entweihete, wenig fehlte, so hätten seine Füße gewankt, wenn er nicht sein Herz in Reue vor Dir ausgegossen hätte. Der dem jungen Leu vergleichene Jehuda verging sich dort am Scheidewege mit der Buhlerin; er bekannte seine Schuld, und Du ließest die Wagschale zu seinen Gunsten sinken. Omri's Sohn (Achab) riß freventlich alle Zäune des Gesetzes ein, verehrte Götzen in den Hainen und häufte Missethat auf Sünde; dennoch zerrissest Du sein Strafurtheil, als er von seinem Frevel zurückkehrte, erbarmtest Dich und halfst ihm, als er bekannte und sich besserte. Scharf wie ein Pfeil waren die Zungen der Bewohner jener großen Stadt Nineveh, ungemein viel waren ihre Vergehen und Frevel; weßhalb Du ihnen den Untergang prophezeien ließest. Da aber ergriff sie Schrecken und Entsetzen, sie thaten aufrichtige Buße und Deine Herrlichkeit nahm sie an. — Der Du die Nieren prüfest und das Herz, Du, mit Macht Umgürteter! lehre uns, den rechten Pfad zu wandeln; sind unsere Irrthümer, unsere Frevel und Abweichungen viele, o so führe uns zurück um Deinetwillen, daß wir rechte Buße thun! bringe uns zu Dir zurück, o Ewiger! wir wollen zurückkehren.

ואתה קדוש Du, Allerheiligster, thronst unter Lobgesängen Israels! Du bist, und Deine Jahre enden nie! Du erhebst Dich, erbarmst Dich Zion's, wenn gekommen ist die Zeit, daß Du ihr gnädig bist. Ein göttlich Opfer ist ein zerknirschtes Gemüth; ein zerknirschtes und demüthiges Herz, o Gott, verschmähest Du nicht! Thue Zion wohl in Deiner Huld, erbaue die Mauern Jerusalems! dann werden Opfer der Gerechtigkeit, Brand- und Ganzopfer Dir gefallen, dann wird man Stiere darbringen auf Deinem Altar. Aber jetzt, o Ewiger — doch Du bist unser Vater! wir sind der Thon und Du unser Bildner, Deiner Hände Werk sind wir Alle. Du, o Ewiger, wirst Deine Barmherzigkeit uns nicht entziehen; Deine Liebe und Treue werden uns stets bewahren. Gedenke Deiner Barmherzigkeit, o Ewiger, und Deiner Gnade; denn sie sind von Ewigkeit her. Gedenke, Herr, auch unser, wenn Du Dein Volk begnadigst, suche uns heim mit Deiner Hilfe! Gedenke Deiner Gemeinde, die Du vormals Dir erworben, Deines Erbstammes, den Du befreiet, Zion's Berg, den Du bewohnt! Gedenke, Herr, Deiner Lust an Jerusalem, vergiß nicht Deine Liebe zu Zion! Gedenk' auch, Herr, den Söhnen Edom's den Tag Jerusalem's, als sie da schrieen: „Verheeret! verheeret bis auf den Grund!“ Gedenke Deiner Diener, Abraham's, Jizchak's und Israel's, was Du ihnen bei Dir zugeschworen und ihnen zugesagt hast: Ich will euere Nachkommen so viel werden lassen wie die Sterne des Himmels, und dieses ganze Land, wovon ich gesprochen, will ich eueren Nachkommen geben und sie sollen es ewig als Erbgut besitzen. Gedenke Deiner Diener, Abraham's, Jizchaks und Jakob's, kehre Dich nicht an die Hartnäckigkeit, den Frevel und die Sünde dieses Volkes! Rechne es uns doch nicht zum Verbrechen, daß wir thöricht gewesen und gesündigt haben! Wir haben gesündigt, unser Schutz! verzeihe uns, unser Schöpfer!

סליחה זו היא חלק האחרון מסליחות אדון משפט נקרנך סמן ל״ס.

כִּסֵּא כּוֹנֵן בְּחַסְדֶּךָ · כְּמֶלֶךְ תֵּשֵׁב בִּכְבוֹדֶךָ · כְּאָב
זַכֵּה עֲבָדֶיךָ · אַתָּה אֱלֹהִים לְבַדֶּךָ: לְבַדְּךָ רַחֲמֶיךָ
יִתְגַּלְּלוּ · לְבָנֶיךָ כִּי יִתְפַּלָּלוּ · לֹא כְמַעֲשֵׂיהֶם יִתְעוֹלָלוּ ·
בְּמַעֲלָם אֲשֶׁר מָעָלוּ: מָעֲלוּ בָנֶיךָ יְדִידֶיךָ · מַלֵּא
רַחֲמִים עַל מְיַחֲדֶיךָ · מְחֵה עֲוֹנוֹת עֲבָדֶיךָ · רַבּוּ פְשָׁעֵינוּ
נֶגְדֶּךָ: נֶגְדְּךָ נְכוֹנוּ טוּחוֹת · נָכוֹן עֵינֶיךָ פְּקוּחוֹת · גִּיחַ
כְּגִישַׁת מְנָחוֹת · וְאַתָּה אֱלוֹהַּ סְלִיחוֹת: סְלִיחוֹת מְקַוִּים
לְתַאֲבוֹן · סַפֵּק גָּבוֹן וְרִבּוֹן · סִגְנוֹן שָׁם עֶרְבוֹן · מִי אֵל
כָּמוֹךָ נֹשֵׂא עָוֹן: עָוֹן שָׁב יִוָּשַׁע · עוֹד יִזְכֶּה וְיִשְׁתַּעֲשָׁע ·
עֲבוּרוֹ חִישׁ יֶשַׁע · וּבָא לְצִיּוֹן גּוֹאֵל וּלְשָׁבֵי פָשַׁע: פֶּשַׁע
רָב וָבֶדֶק · פּוֹרֵץ גָּדֵר וְסוֹדֵק · פְּנֵה מַחֲזִיק וּבוֹדֵק ·
הֹלֵךְ תָּמִים וּפֹעֵל צֶדֶק: צֶדֶק חַפֵּשׂ לְבְרוּאֶיךָ ·
צֹאן אָדָם קְרוּאֶיךָ · צַעַק שְׁעֵה מְיָרְאֶיךָ · וְרַב
חֶסֶד לְכָל־קֹרְאֶיךָ: קֹרְאֶיךָ בְּהִמָּצְאוֹ תְּחוּמָיו ·
קָרוֹב מַצְדִּיקֵי רְחוּמָיו · קַדֵּם קַוֵּה לְתַנְחוּמָיו ·
כִּי רַבִּים רַחֲמָיו: רַחֲמָיו יֶהֱמוּ לְעֻמָּתֵנוּ · רְצֵה וּבְחַר
בְּצוֹמוֹתֵינוּ · רַחֵם רֶדֶת חוֹמוֹתֵינוּ · פְּקַח עֵינֶיךָ וּרְאֵה
שֹׁמְמֹתֵינוּ: שֹׁמְמֹתֵינוּ בַּעֲוֹן כְּרָמֵנוּ · שְׁעָרִים אִם
נִנְעֲלוּ גְּרָמֵינוּ · שׁוֹעֶה אִם סָתַמְנוּ חָתַמְנוּ · חַסְדֵי יְיָ כִּי
לֹא תָמְנוּ: תַּמְנוּ אֲבוֹרַת קְדוּמֶיךָ · תֵּפֶן בִּבְרִית
חֲתוּמֶיךָ · תִּסְלַח לְמַעַנְךָ לַאֲשֵׁמֶיךָ · יְיָ עֲשֵׂה לְמַעַן
שְׁמֶךָ: שִׁמְךָ יַעֲמָד־לָנוּ נָאוֹר · מֵלִיץ יָשְׁרֵנוּ לְבָאוֹר ·
וְנֹגַהּ צִדְקֵנוּ כָּאוֹר · בְּאוֹרְךָ נִרְאֶה אוֹר: אוֹר חָדָשׁ

כסא כונן Gestützt auf die Gnade steht Dein Thron und wie ein König sitzest Du darauf in Deiner Herrlichkeit; o sprich väterlich Deine Diener frei, Du alleiniger Gott! Laß Dein Erbarmen rege sein über Deine betenden Kinder, daß ihnen nicht nach ihren Thaten nicht nach ihrer Untreue vergolten werde! — Ja Deine Kinder, Deine Geliebten haben gegen Dich gefehlt! Habe Erbarmen über sie, die Deine Einheit anerkennen, und tilge ihre Missethaten, so viel ihrer auch sind. Die innersten Gedanken sind Dir bekannt, auf den geraden Sinn schauen Deine Augen, er ist Dir angenehm wie dargebrachte Opfer; denn Du, Herr, verzeihest gern! Sehnsüchtig erwarten wir, Vergebung; o gewähre sie uns, Allweiser! Allbeherrscher! gib uns ein Zeichen zur Versicherung, Du allverzeihender Gott, dem Keiner gleicht! Wer zurückkehrt von der Missethat, dem wird geholfen, er wird die Liebe Gottes wieder genießen, das Heil wird seinetwegen beschleunigt, wie es da heißt: „Es kommt der Erlöser nach Zion, der bußfertigen Sünder halber.“ [1]) Wenn das Laster und die Zerüttung groß, die Niederreißer der Schranken viel sind, so wende Dich uns zu, um der Ausbesserer der Risse willen, die tadellos wandeln und das Rechte thun. Suche Deine Geschöpfe zu rechtfertigen, die Deine Heerde genannt sind; vernimm das Flehen Deiner Verehrer, der Du groß an Gnade bist Allen, die Dich anrufen! Du läßest Dich finden von Denen, die in der Bußezeit zu Dir rufen, bist nahe als Anwalt Deinen Geliebten, die Deiner Tröstung harren; denn groß ist Dein Erbarmen. O laß Dein Erbarmen rege über uns sein und nimm unsere Kasteiungen wohlgefällig an; erbarme Dich der gestürzten Mauern, schau und siehe unsere Zerrüttung! Zerrüttet sind wir durch unsere Sünden, wir sind die Ursache, wenn die Pforten der Barmherzigkeit uns verschlossen wurden und unser Gebet nicht Eingang findet. Doch die Gnade Gottes hat kein Ende! Und sind auch die frommen Väter der Vorzeit dahin, so wirst Du den Bund, den Du an uns gesiegelt, beachten und wirst den Schuldigen verzeihen um Deinetwillen; o Herr, thue es Deines Namens willen! Dein Name, Strahlender, stehe uns bei, sei Fürsprache uns, um unser Recht zu vertheidigen, daß wie Lichtglanz unser Heil aufgehe; denn nur in Deinem Lichte sehen wir Licht. Ein neues Licht hast Du uns aufbewahrt, Deine

---

[1]) Jesaia 59, 20. nach der talmudischen Auffassung, Joma 86, b.

שָׁמַרְתָּ׃ לְנַחֵם חַיִּים הִכְמַרְתָּ׃ זְכוֹר קֶדֶם הֶאֱמַרְתָּ׃ וּזְכָר־לָנוּ בְּרִית אָבוֹת כַּאֲשֶׁר אָמַרְתָּ׃

זכור לנו ח"ז"ו ביז מַן מכניסי רחמים (זייטע 38), דאַן פאַנגט מאַן וויעדער היער אַן.

סז ע"ס תשר"ק ובסוף חתום שמעון בר יצחק.

תּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה׃ הִתְחַנְּנִי בְּבַקָּשָׁה׃ פְּנֵי הַצּוּר נַעֲרָץ בִּקְדֻשָּׁה׃ שִׁפְכִי שִׂיחַ עָרֵב׃ וְזִכְרִי מַעֲשֵׂה חֹרֵב׃ בְּנַעֲשֶׂה וְנִשְׁמַע אָבוֹת לְהִתְקָרֵב׃ רָגְנוּ שֵׂעִיר וּפָארָן׃ דָּתוֹתֶיךָ לְשָׁמְרָן׃ עָמַד וַיְמֹדֶד אֶרֶץ רָאָה וַיַּתֵּר גּוֹיִם׃ קָדוֹשׁ הִתִּיקָם׃ לְלֹא שָׁמְרוּ חֻקָּם׃ בְּאַף וּבְחֵמָה עָשׂוֹת בָּהֶם נָקָם׃ צָעַד מֵרִבְבוֹת׃ וְנִקְדַּשׁ בָּעֲרָבוֹת׃ מִימִינוֹ אֵשׁ דָּת וְלַהַב שַׁלְהָבוֹת׃ פָּנִים מַסְבִּירוֹת׃ אֵלָיו מִתְחַבְּרוֹת׃ הֻנְשְׁקוּ מִפִּיו עֲשֶׂרֶת הַדִּבְּרוֹת׃ עוֹלָם נִתְכַּסָּם׃ אֲשֶׁר מַתְנָאוֹ נִמְסָם׃ וּכְמוֹצֵא שָׁלָל רָב עַל אִמְרָתְךָ שָׂשׂ׃ סוֹדֵי פִקּוּדֶיךָ׃ נִמְסְרוּ לִדְוִידֶיךָ׃ מֵאָז וְעַד עַתָּה הֵמָּה מְכַבְּדֶיךָ׃ נָדִים וְגַם נָעִים׃ וּבְרֹגֶז שְׂבֵעִים׃ בְּנֹפֶת צוּפֶיךָ תָּמִיד מְשַׁעַשְׁעִים׃ מַסֹּרֶת לְיָפָה׃ בִּכְתָב וּבְעַל פֶּה׃ יַקְרוּ אֲמָרֶיךָ מִשֹּׁהַם וְיָשְׁפֵה׃ לִבִּי לְחוֹקְקֶיךָ׃ בַּעֲלִיל מְזוּקָּקֶיךָ׃ קוֹבְעֵי עִתּוֹתָם לְפַלֵּשׁ פְּקָקֶיךָ׃ כְּלָלוֹת וּפְרָטוֹת׃ לִרְאוֹת וּלְהַטּוֹת׃ שְׁנָתָם נוֹדְדָה בַּחֲדַר הַמִּטּוֹת׃ יוֹם יוֹם יִדְרוֹשׁוּן׃ בְּלִבָּם יַחֲרוֹשׁוּן׃ לֶאֱסוֹר וּלְהַתִּיר בְּפִיהֶם יִפְרוֹשׁוּן׃ טְמֵאוֹת וּטְהוֹרוֹת׃ לְהַבְדִּיל וּלְהוֹרוֹת׃ מִלַּחַץ וְדַחַק עֵינֵיהֶם נוֹהֲרוֹת׃

Huld schafft allen Lebenden Trost; gedenke, wie Du uns ehedem erhobst, gedenke uns den Bund mit den Stammvätern, wie Du versprochen hast! —

67. תורה*) Heilige Lehre, bete flehentlich vor ihm, dem heilig verherrlichten Schöpfer! Ergieße dich in lieblicher Rede und erinnere an das Ereigniß beim Choreb[1]), dem sich unsere Väter mit dem Versprechen „wir wollen thun und gehorchen!“ naheten. Seïr's und Paran's Bewohner wiedersetzten sich, deine Gesetze zu befolgen[2]); der Herr erwog ihr Betragen und sprach sie los, es verstieß sie der Heilige, weil sie das Gesetz nicht befolgen wollten, um sie in Zorn und Grimm zu strafen. In Myriadengefolge trat Er dann einher, der in den Sphären Geheiligte, in seiner Rechten das feurige flammende Gesetz, seinem Israel entgegen, das leuchtenden Angesichts sich nach Ihm sehnte, und ertheilte ihm im Kusse die Zehngebote. Da wurde die Welt, die bisher gewankt, erst festgestellt, und Israel war so erfreuet über dein Wort, als hätte es einen großen Schatz gefunden. Deiner Verordnungen Geheimnisse wurden deinen Freunden damals anvertraut, und bis jetzt noch ehren sie dich. Sie sind unstät und flüchtig, mit Kummer gesättigt, dennoch ergötzen sie sich mit dem Seim deines Honigs, haben ihre Lust an den schriftlichen und mündlich überlieferten Geboten und schätzen deine Worte höher als Onix- und Jaspis-Steinen. Mein Herz glühet ob deiner Forscher, deiner Erklärer und Erläuterer, die all ihre Zeit der Enthüllung deiner Verborgenheiten widmen, die, um das Ganze wie das Einzelne zu betrachten und zu erwägen, den Schlaf von ihrem Bett verscheuchen; tagtäglich forschen sie und denken nach und bestimmen das Verbotene und Erlaubte und unterscheiden zwischen Unreinem und Reinem, obgleich die Noth und Entbehrung ihnen das Augenlicht trübt. Ach,

---

*) Diese Selicha ist eine Prosopopöja, in welcher das Gesetz (Thora) dichterisch als Persönlichkeit dargestellt wird.

1) Die Offenbarung am Sinai.

2) Nach Talmud Abod sara 2b. Siehe auch Raschi 5. M. 33, 2.

חֻקִּים וּמִשְׁפָּטִים · עַל פִּימוֹ שְׁפוּטִים · וְאוֹיְבֵיהֶם
פְּלִילִים וְהֵם נִשְׁפָּטִים: זִכְרִי זֹאת תְּעוּדָה · הוֹגַיִךְ
לְהִתְעוֹדְדָה · וּמְלִיצֵי הֶגְיוֹנַיִךְ לַעֲזוֹר וּלְסַעֲדָה: וְחַנְּנִי
פְּנֵי קוֹנֵךְ · בְּמַעַן חִנּוּנֵךְ · כִּי הוּא אֱלֹהַיִךְ יוֹצְרֵךְ וַאֲדֹנֵךְ:
הֲלֹא אִם אֵין תַּמָּה · הוֹגָה כִּתְמִימָה · הֵן בְּקֶרֶן זָוִית
נְתוּנָה וּמִשְׁתּוֹמֵמָה: דַּק וָחֶלֶד עֲבוּרָהּ · עוֹמְדִים
בִּגְבוּרָהּ · בְּיִרְאַת הַטְּהוֹרָה · וּבְמִצְוָה בָּרָה: גַּבְּרֵי
רְנוּנִים · וְשֹׁפְכֵי תַחֲנוּנִים · עֲבוּר תְּפִלָּתֵנוּ בְּאֵין סִכּוּךְ
עֲנָנִים: בָּאֵי עָדָיו בְּתַחַן · לְנַקּוֹת מִצַּחַן · מַאֲוַיָּם יִתֵּן
יִכְמוֹר וְגַם יָחֹן: אֱסוֹף עֲדַת מִי מָנָה · לְקִרְיָה נֶאֱמָנָה ·
וּכְעֵדֶר בְּתוֹךְ הַדָּבְרוֹ מֵאָדָם תְּהִימֶנָה: שְׁבוּיִם יְמַלֵּט ·
מֵאַשְׁמַנֵּי עֶלֶט · עֲדֵי עַד יְסוֹבְבֵם עֶזְרָנֵי פַלֵּט: וּבְשׁוּבָה
וָנַחַת · יִוָּשְׁעוּ מִשַּׁחַת · בַּקֵּשׁ צֹאן אוֹבְדוֹת וְגַם הַנִּדַּחַת:
רְפָאוֹת הַנַּחְלָה · יָסִיר כָּל מַחֲלָה · צֹאן אָדָם לְמַלֹּאת
עִיר הַמְּהֻלָּלָה: חֲבוֹשׁ הַנִּשְׁבֶּרֶת · זַלְזֵל הַגְּבֶרֶת ·
קַנֵּא קִנְאָה גְדוֹלָה לְעִיר הַמְחֻבֶּרֶת:

מכניסי רחמים ח״ו בין ענדע, וויא מָן ערזעטן טָחָג סליחות.

die über Gesetze und Rechte urtheilen, werden von feindlichen Richtern verurtheilt! O Zeugniß! dies gedenke, auf daß deine Forscher erhoben werden, die Erklärer deiner Reden Beistand und Stütze finden; bete drum flehentlich vor deinem Schöpfer, deinem Gotte, Bildner und Herrn! Lägest du ja selbst verlassen und einsam in dem Winkel, wenn jene Vollkommenen nicht wären, die sich ganz dir weihen; und nur durch dich, du reine Religion und lauteres Gebot, kann Himmel und Erde bestehen. Häufe darum das Flehen und ergieße dich in Bitten, daß unsere Gebete zu Ihm, dem Herrn, durch die Wolken dringen. Er reinige die im Gebete vor ihm Stehenden von allen Flecken, erbarme sich und schone ihrer und gewähre ihre Wünsche! Die unzählige Gemeinde sammle Er wieder in die treue Stadt, daß es darin, wie eine Heerde in der Hürde, wieder von Menschen wimmele. Er ziehe die Gefangenen aus der tiefen Finsterniß hervor, und umgebe sie auf immer mit Macht und Rettungsjubel. Rückkehr und Gehorsam helfe ihnen vom Verderben, daß sie wie verlorene und verirrte Schafe wieder aufgesucht werden. Es heile Gott alles Kränkliche, entferne jeden Schmerz und fülle jene ruhmvolle Stadt wieder mit Menschen. Verbinde, Gott, die Verwundeten, erniedrige die Stolzen, nimm Dich mit großem Eifer jener Alles in sich vereinigende Stadt an!

סליחות ליום שני שבין ראש השנה ויום כפור·

מאָן בעגיננט מיט ארון עולם ח״ג״ו ביז חן כי על רחמיך הרבים (זייטע 10), חונר זאַגט דאַן דיעזע פתיחה.

סח פתיחה. מתום כראָזי סטרוזים אליה בר שמעיה חזק.

אֵלֶיךָ לֵב וָנֶפֶשׁ נִשְׁפּוֹךְ כַּמַּיִם· כֻּלָּנוּ אֶל אֵל בַּשָּׁמָיִם׃
אֵתָיו זְקֵנִים עִם עוֹלְלֵיכֶם· הִזַּכּוּ וַהֲסִירוּ רֹעַ מַעַלְלֵיכֶם׃
לְפָנָיו נַרְבֶּה תְּחִנָּה וּבַקָּשָׁה· וְעַל זֹאת מֵאֱלֹהִים נְבַקְשָׁה׃
יִרְגַּז הַטּוֹב עַל מְנֻוָּל· דַּרְכּוֹ יַעֲזֹב פּוֹשֵׁעַ וְעַוָּל׃ הָכִינוּ
לֵב וְהֵטִיבוּ מַחֲשָׁבָה· כִּי גָדוֹל כֹּחַ הַתְּשׁוּבָה׃ בִּקְהַל
רַב מִלִּין אַכְבִּיר· וְלֹא יִמְאַס אֵל כַּבִּיר׃ רוֹצֶה תְּשׁוּבַת
בּוֹגֵד וְנִשְׁחָת· לְהָשִׁיב נַפְשׁוֹ מִנִּי שָׁחַת׃ שְׁמַע תַּחֲנוּן
וְהֵעָתֵר לִמְבַקְשֶׁיךָ· בְּנָשְׂאֵנוּ יָדֵינוּ אֶל דְּבִיר קָדְשֶׁךָ׃
יִהְיוּ נָא אִמְרֵי פִינוּ לְרָצוֹן· וְכַפֵּר עַל חַטֹּאתֵינוּ אֹנֶס
וְרָצוֹן׃ חֲשׁוֹב וּזְכוֹר קִרְיַת נְעִימֶיךָ· וְהִנָּחֵם עַל הָרָעָה
לְעַמֶּךָ׃ וַעֲשֵׂה חֵפֶץ עֲבָדֶיךָ· וִישַׁעַשְׁעוּן תַּנְחוּמֶיךָ·
תְּמוּכִים סְמוּכִים עַל רַחֲמֶיךָ׃

כי על רחמיך הרבים (זייטע 10) ח״ג״ו ביז על עירך ועל עמך (זייטע 14), דאַן דאַז היער פאָלגענדע.

סט סליחה. ע״ס א״ב כפול.

אֲנִי בְּרֹב חַסְדְּךָ אָבוֹא בֵיתֶךָ· אֶשְׁתַּחֲוֶה אֶל הֵיכַל
קָדְשְׁךָ בְּיִרְאָתֶךָ· בְּהַשְׁכִּימִי בְתַחַן לִפְנֵי מְכוֹן שִׁבְתֶּךָ·
בְּעֵת רָצוֹן עֲנֵנִי בֶּאֱמֶת יְשׁוּעָתֶךָ׃ גָּדוֹל וְגִבּוֹר עַל כָּל
שִׁמְךָ אִמְרָתֶךָ· גְּבוּרוֹת רַחֲמֶיךָ מֵאָז וְאֵלֵינוּ
מַחְשְׁבוֹתֶיךָ· דְּבָרְךָ רֹאשׁ אֱמֶת לָנוּ בְּאֹמֶן עֲצָתֶךָ·
דְּרָכֶיךָ בְּעָמְדָם לְהַקְדִּים לָנוּ חֲנִינוֹתֶךָ׃ הַמְּחִילָה
וְהַסְּלִיחָה שֶׁלְּךָ עֲבוּר עַל פֶּשַׁע תִּפְאַרְתֶּךָ· הֲדַר כְּבוֹד
הוֹדְךָ וְדִבְרֵי נִפְלְאוֹתֶיךָ· וְהִנְנוּ אִתָּנוּ לְךָ בְּעֹצֶם

68. אליך Vor Dir ergießen wir Herz und Seele wie Wasser, wir Alle, vor Dir, unserm Gott im Himmel! — Kommet, Greise und Kinder, und reinigt euch, entfernet euere Uebelthaten! Lasset uns mit vielen Gebeten und Bitten Gott erflehen, daß das Gute über die Verführung siege, daß der Frevler den verkehrten Weg verlasse. Bereitet euer Herz vor, bessert euern Sinn, denn groß ist die Kraft der Buße. In großer Versammlung wollen wir Worte häufen, der allmächtige Gott wird sie nicht verschmähen; denn er hat Gefallen an der Rückkehr des Abgefallenen und Verdorbenen und will seine Seele retten von der Gruft. — Erhöre die Bitte, laß Dich von Deinen Anbetern erflehen, wenn wir unsere Hände zu Deinem heiligen Palast erheben; laß die Worte unseres Mundes Dir gefallen und verzeihe unsere unwillkührlichen und willkührlichen Sünden! Beachte, gedenke Deiner Holden Stadt und widerrufe das Unglück Deines Volkes; willfahre dem Wunsche Deiner Diener, auf daß an Deinem Troste sie sich ergötzen, die auf Dein Erbarmen sich stützen und vertrauen.

69. אני Im Vertrauen auf Deine große Gnade betrete ich Dein Haus und werfe mich in Ehrfurcht nieder vor Deinem heiligen Tempel; in aller Frühe stehe ich bittend vor Deinem Wohnsitze, o erhöre mich zur Gnadenzeit mit Deiner treuen Hilfe! Groß und über Alles mächtig ist Dein Name, Deine Verheißung, Dein unendliches Erbarmen besteht von jeher, Deine Gedanken sind auf uns gerichtet; in dem Worte Deiner hohen, in Deinem Rathe gepflegten Wahrheit lehrtest Du uns Deine Wege, nach welchem Du uns begnadigen willst, so wir vor Dich treten. Ja, bei Dir ist Vergebung und Nachsicht, die Frevel verzeihen ist Dein Ruhm, die Pracht Deiner herrlichen Majestät und Wunderkraft! So kommen wir denn vor Dich, auf Deine große Schonung vertrauend und

חֶמְלָתֶךָ· וּלְךָ לְבַד הוֹחַלְנוּ וְאַתָּה תַעֲנֶה מְחִילָתֶךָ:
זְכוֹר קְנוּיַת קֶדֶם שִׁבְטֵי נַחֲלָתֶךָ· זְכוֹר אָב לְבָנִים יוֹדִיעַ
אֲמִתֶּךָ· חֶסֶד נְעוּרִים אַהֲבַת כְּלוּלוֹתֶיךָ· חֲדָשִׁים
לַבְּקָרִים רַבָּה אֱמוּנָתֶךָ: טוּבְךָ אֲשֶׁר נוֹדַע לְנֶאֱמַן
בֵּית מְשָׁרַתֶךָ· טֶכֶס שֵׁם רַחוּם בְּאַרְבַּע אוֹתִיּוֹתֶיךָ·
יָתֵד תְּקוּעָה בִּשְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה תֵיבוֹתֶיךָ· יָגֹלּוּ רַחֲמֶיךָ
עַל מִדּוֹתֶיךָ: כִּי אֲנַחְנוּ עַמְּךָ וְצֹאן מַרְעִיתֶךָ· כְּדַלִּים
וּכְרָשִׁים דָּפַקְנוּ דְלָתֶיךָ· לֹא לְמַעֲנֵנוּ כִּי אִם בְּרֹב
צִדְקָתֶךָ· לָרָעִים וְלַטּוֹבִים וְהִיא תְהִלָּתֶךָ: מַטֵּה כְלַפֵּי
חֶסֶד זוֹ הִיא אֻמָּנוּתֶךָ· מִדָּה וּמִדָּה הִיא לְשַׁבֵּחַ
צְפִירָתֶךָ· נוֹהֵג חֶסֶד חִנָּם עִם כָּל בְּרִיּוֹתֶיךָ· נְתִיבוֹת
חֵן וְרַחֲמִים לְנוֹצְרֵי עֵדוֹתֶיךָ: סְלִיחָה מְבַקְּשִׁים תָּכִין
לְכָם לִקְרָאתֶךָ· שִׂימָה דִמְעָתָם בְּנֹאדְךָ הֲלֹא
בְּסִפְרָתֶךָ· עֳנִי וְעִנּוּי וְעֶלְבּוֹן בְּנֵי בְרִיתֶךָ· עֵינֶיךָ תֶּחֱזֶינָה
יְיָ בְּכָל צִדְקוֹתֶיךָ: פּוֹקְדֶיךָ בַּצַּר צָקוּן לַחַשׁ תּוֹכְחוֹתֶיךָ·
פַּלְטֵם מִשַּׁחַת חֲמֵשֶׁת מִינֵי עֶבְרָתֶךָ· צוֹפֶה לְקַטְרֵג
וּלְחַבֵּל אֵם רַעְיָתֶךָ· צוּ לַנְעוֹל וְאַל יִכָּנֵס בִּמְחִיצָתֶךָ:
קוֹל יַעֲקֹב בְּעֵת יַעַל מִתְּהוֹמוֹתֶיךָ· קַבֵּל בְּרַחֲמִים
מִתַּחַת לְכֵס יְשִׁיבָתֶךָ· רַחַשׁ מְשַׁלְּמִים מְקוֹם זְבָחֶיךָ
וְעוֹלוֹתֶיךָ· רְצֵה נִדְבָתָם וְחָתוּר לָמוֹ חֲתִירָתֶךָ: שׁוּב
לְמַעַן עֲבָדֶיךָ וְהִנָּחֵם עַל אֻמָּתֶךָ· שִׁמְךָ יַעֲמָד־לָנוּ
וְיָשָׁב־נָא אַפְּךָ וַחֲמָתֶךָ· תִּתְאַזֵּר בַּחֲסִידוּתֶךָ וְתִתְעַטֵּף
בַּחֲנִינוּתֶךָ· וְתָבֹא לְפָנֶיךָ מִדַּת טוּבְךָ וַעֲנְוְתָנוּתֶךָ:

אל מלך יושב וכו׳ עד לכל קוראיך·

harren auf Deine Verzeihung; o erhöre uns! Gedenke der Stämme Deines Erbes, das Du in der Vorzeit Dir erworben, gedenke es Vater und thue den Söhnen Deine Treue kund, Deine frühere Huld und zärtliche Liebe, Deine große Treue, die neu ist jeden Morgen! Deine Güte, die dem Getreuen Deines Hauses, Deinem Diener Mosche geoffenbart wurde, die Herrlichkeit Deines vierbuchstäbigen Gnadennamens[1]), die festen Versicherungen Deiner dreizehn Gnadentitel, sie alle mögen Deine Barmherzigkeit in hohem Maße erregen! Wir sind ja Dein Volk, die Heerde Deiner Weide; wie Arme und Dürftige klopfen wir an Deinen Pforten an, nicht auf uns, sondern auf Deine Milde sich stützend, die sich ruhmvoll zeigt gegen Böse wie gegen Gute. Der Gnade sich zuzuneigen, das ist Deine Weise, jede einzelne Hulderzeigung offenbart Deine Herrlichkeit; mit unverdienter Gnade leitest Du alle Deine Geschöpfe, im Pfade der Gunst und Barmherzigkeit leitest Du die Beachter Deiner Zeugnisse. Neige zu Dir das Herz derer, die um Deine Verzeihung flehen, zähle und sammle die Thränen, schaue, o Ewiger, in Deiner Milde auf das Elend, die Bedrängniß und Schmach Deiner Bundeskinder! Die in der Angst, womit Du sie heimgesucht, Deiner gedenken und in Wehmuth zu Dir flehen, o rette sie von der Grube, von den fünf Zorngerichten[2]), und Jedem, der Dein trautes Volk zu verleumden und zu verderben sucht, verschließe die Thüre und laß ihn nicht vor Dich kommen! Wenn aus tiefem Grunde Jakob's Stimme zu Dir ruft, so nimm sie barmherzig auf am Fuße Deines Thrones; statt Schlacht- und Brandopfer bringen wir leise Gebete Dir dar, o nimm die Gabe wohlgefällig auf und laß sie Eingang finden. Laß ab, um Deiner Diener willen, und beschließe anders über Deine Erkornen! Dein Name stehe uns bei, Dein Zorn und Grimm wende sich; umgürte Dich mit Deiner Gnade, hülle Dich in Deine Huld, zeige Dich in Deiner allgütigen und herablassenden Weise! —

---

[1]) Der unaussprechliche Gottesname (שם הוי"ה) bezeichnet die ewige Barmherzigkeit Gottes (מדת הרחמים), während der Name אלדים auf die Allgerechtigkeit (מדת הדין) hinweist. (Siehe Raschi zu 1. M. 1, 1.)

[2]) Nach der bekannten in der Peßach-Hagadah vorkommenden Deutung von Ps. 78, 49.

אַל תָּבוֹא בְמִשְׁפָּט עִמָּנוּ כִּי לֹא יִצְדַּק לְפָנֶיךָ כָל חָי: דִּרְשׁוּ יְיָ בְּהִמָּצְאוֹ קְרָאֻהוּ בִּהְיוֹתוֹ קָרוֹב: יַעֲזֹב רָשָׁע דַּרְכּוֹ וְאִישׁ אָוֶן מַחְשְׁבֹתָיו וְיָשֹׁב אֶל יְיָ וִירַחֲמֵהוּ וְאֶל אֱלֹהֵינוּ כִּי יַרְבֶּה לִסְלוֹחַ: הֲשִׁיבֵנוּ יְיָ אֵלֶיךָ וְנָשׁוּבָה חַדֵּשׁ יָמֵינוּ כְּקֶדֶם: תָּשׁוּב תְּרַחֲמֵנוּ תִּכְבּשׁ עֲוֹנוֹתֵינוּ וְתַשְׁלִיךְ בִּמְצֻלוֹת יָם כָּל חַטֹּאתֵינוּ: שׁוּבֵנוּ אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ וְהָפֵר כַּעַסְךָ עִמָּנוּ: שׁוּבָה יְיָ אֶת שְׁבִיתֵנוּ כַּאֲפִיקִים בַּנֶּגֶב: שׁוּב מֵחֲרוֹן אַפֶּךָ וְהִנָּחֵם עַל הָרָעָה לְעַמֶּךָ: שׁוּבָה יְיָ עַד מָתָי וְהִנָּחֵם עַל עֲבָדֶיךָ: ליי הישועה וכו׳ עד על עירך ועל עמך.

ע סליחה. ע״ס א״ב, ואח״כ אתום אליה בר שמעיה חזק, וכל בתיו בעלי ה׳ אנכים חוץ מבית האחרון שהוא על״ס.

אֶת יְיָ בְּהִמָּצְאוֹ לְדָרְשׁוֹ קִדַּמְתִּי· בְּעַדִי לְכַפֵּר כִּי כַתּוֹלָע נֶאֱדַמְתִּי· גִּלְגּוּל הַלֵּב טִמְטֵם וּבְיָשֵׁן נִרְדַּמְתִּי· כִּמְעַט כִּסְדֹם הָיִיתִי וְלַעֲמֹרָה דָּמִיתִי: דָּמִיתִי לְשׁוֹטָה פְּרוּעָה מְנָאֶפֶת וַחֲלָלָה· הָיִיתִי כְּעַדִּים וְהוּשַׁמְתִּי כְּשִׂמְלָה מְגוֹלָלָה· וְחָסַרְתִּי מַפְגִּיעַ וְיוֹדֵעַ אֵין לְפַלְּלָה· רְאֵה יְיָ וְהַבִּיטָה כִּי הָיִיתִי זוֹלֵלָה: זוֹלֵלָה כְּבוּדָּה נֶהֶפְכָה בְּיַד מְגָאֵל· חִנָּם לְקָחָה לִצְמִיתוּת וְאֵין גּוֹאֵל· טֶבַע נָכוֹן וְנִשָּׂא וְהֶרֶב אֲרִיאֵל· הִשְׁלִיךְ מִשָּׁמַיִם אֶרֶץ תִּפְאֶרֶת יִשְׂרָאֵל: יִשְׂרָאֵל לְבוּזִים וְלִמְשִׁסָּה עַד מָתַי· כָּאַרְבֶּה רַבּוּ עוֹרְקַי וְעָצְמוּ מִצְּמִיתַי· לְלֵב בְּשׁוֹמְמֵי הֲרִיסוֹתַי חָרְבוֹתַי וְשׁוֹמְמוֹתַי· וַתִּבְחַר מַחֲנָק נַפְשִׁי מָוֶת מֵעַצְמוֹתָי: מֵעַצְמוֹתַי הַמְפֻצָּחוֹת וְהַמְפֻלָּחוֹת מִמַּכְעִיסֶיךָ וּמִמְּזַעֲמֶיךָ· נַמְתִּי נִלְאֵיתִי נְשׂוֹא חֲרוֹנְךָ וְזַעְמֶךָ· שִׂים לֵב לִגְאוֹל חַיַּת נְעִימֶיךָ· כִּי שִׁמְךָ נִקְרָא עַל עִירְךָ וְעַל עַמֶּךָ: עַמְּךָ זְרוּיִים פְּזוּרִים בְּכָל מוֹשָׁבוֹת· פָּקְדוּךָ בַּצַּר פַּחְדוּךָ בְּמַעַשׂ וּבְמַחֲשָׁבוֹת· צָלוּל זָדוֹן וְהָעֵבֶר*)

---

*) ככה בכי״י ועיקר, ופירושו צלול והעבר את הזדון כמצולות.

אל תבוא Komme nicht in's Gericht mit uns, denn kein Lebender ist gerecht vor Dir. Suchet den Ewigen, da er zu finden ist, ruft ihn an, da er nahe ist! Es verlasse der Frevler seinen Weg, der Mann des Unrechts seine Gedanken, und kehre um zu dem Ewigen, daß er sich seiner erbarme, zu unserem Gotte, denn Er verzeihet viel. Führ' uns zurück, o Ewiger, zu Dir! laß zurück uns kehren, erneu' wie vormals, unsere Tage! Erbarme Dich unserer wieder, unterdrücke unsere Vergehungen und versenke alle unsere Sünden in die Tiefe des Meeres! O bringe uns wieder zurück, Gott unseres Heils, und zerstöre Deinen Zorn wider uns! Führe, Ewiger, unsere Verbannten zurück, wie Ströme in dürres Land! O laß ab von Deinem entbrannten Zorne und ändere den Rathschluß wegen des Uebels gegen Dein Volk! Wende Dich, Ewiger! — ach wie lange! — ändere den Rathschluß wegen Deiner Diener!

70. את יי Den Ewigen ersuche ich in aller Frühe, daß er meine Schuld, die roth wie Purpur geworden, vergeben möge. — Mein Herz steht stille, wie ein Schlafender bin ich betäubt; denn ich gleiche beinahe Sedom und bin Amorah ähnlich, gleiche einem ausschweifenden Weibe, einer frechen Buhlerin, bin wie ein zerlumptes Kleid, wie ein besudeltes Gewand geworden, Niemand nimmt sich meiner an, Niemand versteht für mich zu bitten — o siehe, Herr, und schaue wie ich entwürdigt bin! Die einst Geehrte ist entwürdigt, geschwächt von den Verächtern, umsonst ist sie verkauft auf immer und ohne Erlösung! Der feste und erhabene Tempel ist gesunken, der Altar zerstört, die Zierde Israels vom Himmel zur Erde geschleudert. Wie lange noch wird Israel zur Beute und Plünderung sein? — Viel wie Heuschrecken sind meine Verfolger, mächtig meine Vertilger; nehme ich mir die Zerrüttung, Zerstörung und Verheerung zu Herzen, so möchte ich mich selbst erwürgen, möchte lieber sterben, als meine Knochen so von Deinen Lästerern zerbrechen und zermalmen sehen zu müssen. Ja, ich spreche es aus, ich vermag Deinen Grimm und Zorn nicht länger zu ertragen. Nimm es Dir darum zu Herzen, die Schaar Deiner Holden zu erlösen, denn nach Deinem Namen wird ja Deine Stadt und Dein Volk genannt. Dein nach allen Orten zerstreutes Volk denkt Deiner in der Noth und bezeigt Dir seine Ehrfurcht in That und in Gedanken; o versenke und schaffe den Frevel hinweg und heile die

וְרַפֵּא מְשׁוּבוֹת׃ אֲדֹנָי שִׁמְעָה בְקוֹלֵנוּ תִּהְיֶינָה אָזְנֶיךָ
קַשֻּׁבוֹת׃ קַשֻּׁבוֹת תִּהְיֶינָה אָזְנֶיךָ לְשֶׁפֶךְ שִׂיחֵנוּ׃ רֹן
שָׂפָה קַבֵּל כְּרֵיחַ נִיחֹחֵנוּ׃ שִׁחַרְנוּךָ מָגִנֵּנוּ וּבְךָ מִבְטַח
מִבְטַחֵנוּ׃ וְשִׁמְךָ עָלֵינוּ נִקְרָא אַל תַּנִּחֵנוּ׃ תַּנִּיחֵנוּ אָדוֹן
כַּמָּה שָׁנִים לָמָּה׃ לְמָשָׁל וְלִשְׁנִינָה לְלַעַג לְבֹשֶׁת
וְלִכְלִמָּה׃ יֵאָמֵן וְיוּחַשׁ הַמִּבְטָח שֶׁהִבְטַחְתָּ לְשׁוֹמֵמָה׃
אֲנִי יְיָ בָּנִיתִי הַנֶּהֱרָסוֹת נָטַעְתִּי הַנְּשַׁמָּה׃ הַנְּשַׁמָּה
בְּרַחֲמִים גְּדוֹלִים תְּקַבֵּץ וּתְכוֹנְנֶהָ׃ שְׁמַע יָהּ חִנּוּנָהּ כִּי
עֵת לְחֶנְנָהּ׃ הַזֵּק מַאֲמָרֶיךָ וּבְצֵל יָדְךָ לְגוֹנְנָהּ׃ וּפְדוּיֵי
יְיָ יְשׁוּבוּן וּבָאוּ צִיּוֹן בְּרִנָּה׃ אל מלך יושב וכו׳.

אַל תָּבוֹא בְמִשְׁפָּט עִמָּנוּ כִּי לֹא יִצְדַּק לְפָנֶיךָ כָל חָי׃ אַף אֹרַח מִשְׁפָּטֶיךָ יְיָ קִוִּינוּךָ לְשִׁמְךָ וּלְזִכְרְךָ תַּאֲוַת נָפֶשׁ׃ קַוֵּה אֶל יְיָ חֲזַק וְיַאֲמֵץ לִבֶּךָ וְקַוֵּה אֶל יְיָ׃ מִקְוֵה יִשְׂרָאֵל מוֹשִׁיעוֹ בְּעֵת צָרָה לָמָּה תִהְיֶה כְּאִישׁ נִדְהָם כְּגִבּוֹר לֹא יוּכַל לְהוֹשִׁיעַ׃ לָמָּה יְיָ תַּעֲמֹד בְּרָחוֹק תַּעְלִים לְעִתּוֹת בַּצָּרָה׃ לָמָּה לָנֶצַח תִּשְׁכָּחֵנוּ תַּעַזְבֵנוּ לְאֹרֶךְ יָמִים׃ לָמָּה פָנֶיךָ תַסְתִּיר תִּשְׁכַּח עָנְיֵנוּ וְלַחֲצֵנוּ׃ ליי הישועה וכו׳.

עא סליחה. ע״ס א״ב. וסוף כל חרוז על לה״כ המתחיל בתיבת למה, ונסוף חתום שמעון. אלהינו ואלהי אבותינו.

מִקְוֵה יִשְׂרָאֵל יְיָ מוֹשִׁיעוֹ בְּעֵת צָרָה׃ הֵן מֵהוֹשִׁיעַ
וּמֵעֲזוֹר יָדְךָ לֹא קָצָרָה׃ קְהָלֶיךָ קִדְּשׁוּ צוֹם קָרְאוּ עֲצָרָה׃
לָמָּה יְיָ תַּעֲמֹד בְּרָחוֹק תַּעְלִים לְעִתּוֹת בַּצָּרָה׃ אַךְ בַּיְיָ
לָנוּ צְדָקוֹת וָעֹז עָטָה׃ לְשִׁמְךָ וּלְזִכְרְךָ תַּאֲוַת נֶפֶשׁ
לְקָשְׁטָה׃ בְּשִׁמְךָ נוֹשַׁע לְמַעַן סוּר מִשְּׁאוֹל מָטָּה׃
לָמָּה תִהְיֶה כְּגֵר בָּאָרֶץ וּכְאֹרֵחַ נָטָה׃ גָּלִינוּ מֵאֶרֶץ
צְבִי וְנֶהֱרַס הֵיכָל׃ פְּגוּשֵׁי אֲרִי וָדֹב וְנָמֵר שׁוֹקֵד לְשַׁכֵּל׃
דִּמָּנוּ חֲזִיר יַעַר וְכִרְסְמָנוּ לְמַאֲכָל׃ לָמָּה תִהְיֶה כְּאִישׁ
נִדְהָם כְּגִבּוֹר לֹא יוּכָל׃ הָיִינוּ כְּמֵעוֹלָם לֹא מָשַׁלְתָּ

Verwilderten! Herr, höre unsere Stimme, Dein Ohr merke auf den Erguß unserer Rede, nimm das Gebet unserer Lippen wie Wohlgerüche auf! Dich suchen wir, unser Schutz, auf Dich setzen wir unsere Zuversicht; Dein Name ist über uns genannt, o verlaß' uns nicht! Warum lässest Du uns so viele Jahre schon zum Sprichwort und zum Spott, zum Gelächter, zur Schande und Schmach sein? möchte sich doch baldigst die Verheißung bewähren, die Du der Verheerten versichert hast: „Ich, der Ewige, erbaue die Eingerissenen, pflanze das Verwüstete an[1])!“ So sammle, so gründe die Verwüstete wieder mit Deiner großen Barmherzigkeit; erhöre, Gott! ihr Flehen, denn es ist Zeit, sie zu begnadigen. Stärke Deine Verehrer, sie schützend im Schatten Deiner Macht, daß die Erlösten Gottes zurückkehren und jubelnd hinkommen nach Zion!

אל תבוא Komme nicht in's Gericht mit uns, denn kein Lebender ist gerecht vor Dir. Selbst auf dem Wege Deiner Gerichte, Ewiger! harren wir Dein; nach Deinem Namen und Deinem Ruhme sehnt sich die Seele. So hoffe auf den Ewigen, sei stark und festen Muthes und hoffe auf den Ewigen! Hoffnung Israels, sein Helfer in der Zeit der Noth, warum stellest Du Dich wie ein verzagter Mensch, wie ein Held, der sich nicht helfen kann? Warum, Ewiger, stehst Du so ferne, entziehest Dich zur Zeit der Noth? Warum wolltest Du auf immer uns vergessen, auf ewig uns verlassen? Warum verbirgst Du Dein Angesicht, vergissest unser Elend und Drangsal? —

71. מִקְוֵה Hoffnung Israels! Gott, Du, sein Helfer zur Zeit der Noth, Deine Macht ist nie verkürzt, um zu helfen und beizustehen! Deine Versammlung hat ein Fasten angeordnet, Enthaltsamkeit ausgerufen; warum aber, Ewiger, stehst Du so ferne und entziehest Dich zur Zeit der Noth? Nur bei Dir, Gott, ist unser Heil, Du verleihest Macht, nach Deinem Namen und Ruhm sehnt sich unsere Seele, nur in Deinem Namen finden wir Hilfe, um der tiefen Gruft zu entweichen; warum aber stellest Du Dich gegen uns wie ein Fremdling im Lande, wie ein vorübergehender Wanderer? Wir sind aus dem Lande der Zierde vertrieben, der Tempel ist niedergerissen, der Löwe, Bär und Tiger[2]) fielen über uns her, uns kinderlos zu machen, der Waldeber[3]) zerfetzte, zerwühlte und weidete uns ab; warum lässest Du es zu, wie ein verzagter Mensch, wie ein Held, der nicht helfen kann? Wir sind geworden, als hättest Du nie liebevoll uns regiert, als wäre

---

[1]) Jecheskel 36, 36.
[2]) Das sind: die Babylonier, Perser und Griechen.
[3]) Das sind die heidnischen Römer.

בִּרְחוּמִים · וְלֹא נִקְרָא שִׁמְךָ עַל חֲתוּמֵי דָמִים · וְלֹא קָרַעְתָּ שָׁמַיִם וְיָרַדְתָּ מִמְּרוֹמִים · לָמָּה לָנֶצַח תִּשְׁכָּחֵנוּ תַּעַזְבֵנוּ לְאֹרֶךְ יָמִים: זְוָעוֹת וּשְׁמוּעוֹת אַךְ הֵבִין בְּמֹרֶךְ · צוֹד צָדוּנִי צוֹרְרִים בְּרֹחַב וָאֹרֶךְ · חוֹמַת עִירְךָ מְפֹרֶצֶת בָּמוֹתֶיהָ לְהַדְרֵךְ · לָמָּה פָּרַצְתָּ גְדֵרֶיהָ וְאָרוּהָ כָּל עֹבְרֵי דָרֶךְ: טֶרֶף לֶחֶם חֻקֵּנוּ בְּנַפְשֵׁנוּ נַעֲבִיט · מְכַבְּדֵינוּ הִזִּילוּנוּ כְּגֶרֶף טִיט וְעָבִיט · יַעֲבִירוּנוּ כַּצֹּאן תַּחַת הַשַּׁרְבִיט · לָמָּה תַרְאֵנִי אָוֶן וְעָמָל תַּבִּיט: כָּשַׁל כֹּחֵנוּ גְּרָמֵינוּ לְהַדִּיק · מִפַּחַד מַצְדִּיקֵי רָשָׁע וּמַרְשִׁיעֵי צַדִּיק · לְזֹאת יֶחֱרַד לִבֵּנוּ כִּי טוּבֵנוּ הֶחֱדִיק · לָמָּה תַבִּיט בּוֹגְדִים תַּחֲרִישׁ בְּבַלַּע רָשָׁע צַדִּיק: מַכָּתֵנוּ אֲנוּשָׁה וּכְאֵב נֶצַח יִוָּדַע · כַּעִוְרִים נְגַשֵּׁשׁ בְּאֵין הַשְׂכֵּל וּמַדָּע · נֶגְדְּךָ חִלִּינוּ מֶרֶדֶת שַׁחַת לְהִפָּדַע · לָמָּה צַמְנוּ וְלֹא רָאִיתָ עִנִּינוּ נַפְשֵׁנוּ וְלֹא תֵדָע: שֵׁבֶר תּוֹחַלְתֵּנוּ נִמְשְׁכָה לְהַגִּיעַ קִצֵּנוּ · לְהָשִׁיב שְׁבִיתֵנוּ וְלִרְצוֹת אֶת אַרְצֵנוּ · עֵינֵינוּ מְיַחֲלוֹת לְךָ שׁוֹפְטֵנוּ וְיוֹעֲצֵנוּ · לָמָּה פָנֶיךָ תַסְתִּיר תִּשְׁכַּח עָנְיֵנוּ וְלַחֲצֵנוּ: פָּתְחוּ רְשָׁעִים קַשְׁתָּם לְהַעֲצִים כְּאֶבְנֵנוּ · עָצְמוּ לְהַאֲרִיךְ מַעֲנִית וְלַחֲרוֹשׁ עַל גַּבֵּנוּ · צְפוּנֵי נִטְפַּל לָמוֹ לְהִטָּמֵן בְּחֻבֵּנוּ · לָמָּה תַתְעֵנוּ יְיָ מִדְּרָכֶיךָ תַּקְשִׁיחַ לִבֵּנוּ: קוּמָה וְאַל יָעֹזּוּ לְהִשָּׁפֵט בְּבוּשָׁה · כִּי חוֹרְקִים עָלֵינוּ שֵׁן מְחֻבֶּרֶת וּתְלוּשָׁה · רְצָצוּנוּ וּרְעָצוּנוּ בְּצַד וְכָתֵף לְהֵעָנְשָׁה · לָמָּה כְאֵבִי נֶצַח וּמַכָּתִי אֲנוּשָׁה: שׁוּבָה וַהֲשִׁיבֵנוּ מִזָּוִיּוֹת קְרָנוֹת אֵלֶּה · הַעַל כֵּן תִּתְגַּדַּל וְתִתְקַדַּשׁ וְתִתְעַלֶּה · תְּמַהֵר וְתָחִישׁ לְהוֹצִיא אֲסִירִים

Dein Name nie über uns Blutbesiegelte genannt worden, als hättest Du nicht den Himmel zerrissen und aus den Höhen Dich uns offenbaret; warum wolltest Du auf immer uns vergessen, auf ewig uns verlassen? Nichts als Schreckensgerüchte vernehmen wir mit Entsetzen, die Feinde jagen uns in die Breite und Länge, die Mauer Deiner Stadt ist eingebrochen, die Höhen derselben niedergetreten; warum rissest Du ihre Umzäunungen ein, daß alle Wanderer sie zerpflücken? Mit Lebensgefahr müssen wir unser tägliches Brod suchen, unsere früheren Verehrer verachten uns nun wie ein Gefäß voll Unrath, führe uns wie Schaafe unter die Ruthe; warum lässest Du uns Unrecht sehen und schauest das Elend mit an? Unsere Kraft ist ermattet, unser Gebein zermalmt aus Angst vor Denen, die den Schuldigen gerecht und den Gerechten schuldig sprechen; darüber erschrickt unser Herz, daß sie unsere Besten wie Dornengesträuch vertilgen — warum schaust Du die Treulosen, und schweigst wenn der Frevler den Gerechten verschlingt? Schmerzhaft ist unsere Wunde, mit dauerndem Leid sind wir geschlagen, tappen wie Blinde umher, ohne Bescheid und Kenntniß; zu Dir flehen wir, uns aus der Gruft zu ziehen — warum fasten wir und Du siehest es nicht? kasteien uns, und Du merkst es nicht? Unsere zuversichtliche Hoffnung auf das Endziel, wo unsere Verbannten zurückkehren und unser Land wieder hergestellt wird, sie zieht sich lange hinaus, unsere Augen richten sich immer auf Dich, unser Richter und Rathgeber; warum verbirgst Du Dein Angesicht, vergissest unser Elend und Drangsal? Frevler spannten ihre Bogen, um uns schwer zu verwunden, sie zogen mächtig lang die Furchen, indem sie auf unserem Rücken pflügten; auch der versteckte, im Innern lauernde Verführer [1]) gesellt sich ihnen zu — warum, o Gott, lässest Du uns abirren von Deinen Wegen und verstockt sein unser Herz? Auf! daß die Frevler nicht mehr trotzen; laß sie beschämt im Gerichte werden! Denn sie knirschen mit allen Zähnen gegen uns, zerschlagen und zerbrechen uns Seiten und Schultern; warum uns dieser ewige Schmerz, diese eiternde Wunde? Führe uns wieder zurück aus allen Ecken und Winkeln, zeige Dich groß darin, heilig und erhaben! eile, führe die Gefesselten

---

[1]) Die böse Begierde.

מְכַּלֶא· לָמָּה תָשִׁיב יָדְךָ וִימִינְךָ מִקֶּרֶב חֵיקְךָ כַלֵּה: שַׁעֲרֵי עִירְךָ תַּעֲלֶה מֵעֹמֶק טְבִיעָתֶךָ· רְאֵה כִּי אֵין אִישׁ לְנַחֵם רַעְיָתֶךָ· מֵאֲנָה הִנָּחֵם כִּי צְמֵתוּהָ בִעוּתֶיךָ· לָמָּה אֱלֹהִים זָנַחְתָּ לָנֶצַח יֶעְשַׁן אַפְּךָ בְּצֹאן מַרְעִיתֶךָ: עֲדִינָה יוֹשֶׁבֶת לָבֶטַח וּבוֹקְקָת גַּפְנֶךָ· יוֹם יוֹם מַעֲרֶמֶת לְאַבֵּד צְפוּנֶיךָ· וַאֲנִי וְאַפְסִי עוֹד אוֹמֶרֶת לְפָנֶיךָ· לָמָּה יְיָ תִּזְנַח נַפְשִׁי תַּסְתִּיר פָּנֶיךָ: נָא זְכוֹר מְרוּדֵי עַמְּךָ בֵּין תוֹלְלֵיהֶם· הַחוֹשְׁבִים לְהַשְׁכִּיחַ עַמְּךָ שִׁמְךָ מְחוֹלְלֵיהֶם· בְּאֶרֶץ שִׁבְיָם אַל תִּתְּנֵם בְּיַד מַבְהִילֵיהֶם· לָמָּה יֹאמְרוּ הַגּוֹיִם אַיֵּה נָא אֱלֹהֵיהֶם: אל מלך יושב וכו׳.

אַל תָּבוֹא בְמִשְׁפָּט עִמָּנוּ כִּי לֹא יִצְדַּק לְפָנֶיךָ כָל חָי: וְחֶסֶד יְיָ מֵעוֹלָם וְעַד עוֹלָם עַל יְרֵאָיו וְצִדְקָתוֹ לִבְנֵי בָנִים: לְמַעַן שִׁמְךָ יְיָ תְּחַיֵּנוּ בְּצִדְקָתְךָ תוֹצִיא מִצָּרָה נַפְשֵׁנוּ: יְהִי חַסְדְּךָ יְיָ עָלֵינוּ כַּאֲשֶׁר יִחַלְנוּ לָךְ: אֱלֹהִים צְבָאוֹת שׁוּב נָא הַבֵּט מִשָּׁמַיִם וּרְאֵה וּפְקֹד גֶּפֶן זֹאת: נִפְּלָה נָּא בְיַד יְיָ כִּי רַבִּים רַחֲמָיו: כִּי הוּא יָדַע יִצְרֵנוּ זָכוּר כִּי עָפָר אֲנָחְנוּ: אָדָם יְלוּד אִשָּׁה קְצַר יָמִים וּשְׂבַע רֹגֶז: אָדָם לַהֶבֶל דָּמָה יָמָיו כְּצֵל עוֹבֵר: וְהוּא לִקְבָרוֹת יוּבָל וְעַל גָּדִישׁ יִשְׁקוֹד: וְאַתָּה הוּא וּשְׁנוֹתֶיךָ לֹא יִתָּמּוּ: ליי הישועה וכו׳ עד על עירך ועל עמך.

עב שלמונית. ע״פ תשר״ק כפול ובסוף חתום שלמה הקטן. א״ו א.

תּוֹחֶלֶת יִשְׂרָאֵל חֶסֶד לֹא נֶעֱזָב· תִּקְוָתָם נֶצַח אָמוֹן לֹא אַכְזָב· שׁוֹמְרֵי חֲזוֹן הַמּוֹעֵד רוֹאוֹת כַּמַּרְזָב· שָׁחוּ כֻּלּוֹ וְעֵמֶק הַבָּכָא זָב: רוּם רַעֲנָן מַטֵּה מַטָּה שָׁפֵל· רֹאשׁ וְעִקָּר לְזָנָב וְעֵרִי וְטָפֵל· קֵץ חֹשֶׁךְ תַּכְלִית לְיוֹשְׁבֵי מַאֲפֵל· קַוֵּה לָאוֹר וְשִׁית עָנָן וַעֲרָפֶל: צְבִי קֹדֶשׁ הִלַּלְתָּ רֵאשִׁית לְהַרְשִׁים· צִץ הַמַּטֶּה פֶּרַח הַזָּדוֹן לְיוֹרְשִׁים· פִּנַּת סְלָעִים וּטְרָשִׁים לְהַשְׁבִּיחַ שָׁרָשִׁים· פָּרַצְתָּ מְשׁוֹשׁ פְּרָאִים וַחֲזִירֵי חֲרָשִׁים: עָרִיץ וְכָל הַבָּא

baldigst aus dem Kerker! Warum wolltest Du Deine Hand, Deine Rechte zurückziehen? Vertreibe den Feind aus dem Bereiche Deines Schooßes! Die Pforten Deiner Stadt erhebe aus dem Abgrunde, in den sie versunken sind! Siehe, Niemand tröstet Deine Trauten, bald verzweifeln sie, da Deine Schrecknisse sie zermalmen; warum, o Gott! verwirfst Du uns noch immer, warum entglimmt Dein Zorn gegen die Heerde Deiner Weide? Die Wollüstigen sitzen sicher und entleeren Deinen Weinstock, sinnen täglich nach neuen Ränken, um Deine Geschätzten zu vernichten, sprechen vor Dir: „Wir sind's, sonst keine!“ [1]) — warum, o Ewiger, verwirfst Du uns, verbirgst Dein Antlitz? Bedenke doch den Jammer Deines Volkes, das unter Spöttern weilet, die nur darnach trachten, Deinen Namen, Schöpfer, bei Deinem Volke in Vergessenheit zu bringen; laß es nicht länger im Lande seiner Gefangenschaft, in der Hand seiner Aengstiger! warum sollen Völker sprechen: wo ist denn ihr Gott?

אל תבוא Komme nicht in's Gericht mit uns, denn kein Lebender ist gerecht vor Dir. Die Gnade Gottes waltet von Ewigkeit zu Ewigkeit über seine Verehrer und seine Gerechtigkeit über Kindeskinder. Um Deines Namens willen, Ewiger! erhalte uns am Leben, in Deiner Gerechtigkeit befreie aus der Angst unsere Seele! Deine Güte, Ewiger, walte über uns, wie wir auf Dich harren! Gott Zebaoth! kehre doch wieder, schaue vom Himmel und sieh' und nimm dieses Weinstocks Dich wieder an! Laßt uns fallen in die Hand des Ewigen, denn groß ist sein Erbarmen! Denn er kennet unseren Sinn, gedenket, daß nur Staub wir sind. Der Mensch, vom Weib geboren, ist kurz an Tagen, satt an Unruhe. Der Mensch ist einem Hauche gleich, seine Tage wie ein Schatten, der vorübereilt. Er wird zu den Gräbern gebracht und eilet hin zum Erdhaufen. Du aber bist, und Deine Jahre enden nie.

72. תוחלת Israels Hoffnung ist es, daß Gottes Gnade sie nicht verläßt, ihre Zuversicht ist auf des Allmächtigen nie aufhörende Treue; sie warten auf die prophezeihte Zeit, mit thränenden Augen, gebeugt und schmachtend und seufzend im Jammerthale. Die in hoher Blüthe standen sind tief, gar tief erniedrigt, die das Erste und die Hauptsache waren, sind zum Schweife, zur unbedeutenden Nebensache geworden, die das Endziel der Finsterniß, die Grenze des Dunkels waren, hoffen jetzt selbst auf Licht und werden in Nebeldunkel gehüllt. Die Du als heilige Zierde gepriesen, als Erstling bezeichnet hast, ihnen blühte der Zuchtstock und ersproßte der Frevel; ihr Land, aus dem Du die Felsen und Steine geräumt, damit sie darin Wurzel schlagen, ließest Du veröden zum Tummelplatz der Waldesel und wilden Schweine. Jeder

---

[1]) Nach Jesaia 47, 8.

בּוֹזֵז וְשׁוֹלֵל· עוֹבֵר וָשָׁב וְזִיז שָׂדַי יְעוֹלֵל· סְבָאִים שְׂבֵעִים
וְהַשְּׁאָר דָּשִׁים לְמוֹלֵל· סוֹכַת יֶתֶר הַבָּז לְדַלְדֵּל
הִתְעוֹלֵל: נֶטַע כַּנָּתְךָ לְמִגְזַר כַּרְזֶל וַחֲרִיצִים· נָטַשְׁתָּ
וַעֲזַבְתָּ וּבָאוּ בָהּ פָּרִיצִים· מְצֻיֶּנֶת חִפּוּי כֶּסֶף וִירַקְרַק
חֲרוּצִים· מִדְרַס גּוֹזְזֵי וְאֶפְרוֹחֶיהָ קְרוּצִים: לְכָל הַבָּא
עָלֵינוּ מְעַט קָצַפְתָּ· לְרָעָה עָזְרוּ גּוֹי עַז חָצַפְתָּ·
כַּף עַיִן בְּעַיִן מִפְּרוּעַ אָסַפְתָּ· כְּלַפֵּי חֶסֶד כָּרוּעַ
גַּבּוֹי חָסַפְתָּ: יָד לְקַבֵּל פָּשַׁטְתָּ וְנָתַנּוּ סוֹרֶרֶת· יָד
אָזְלָה מִקּוֹל כְּקוֹל הַנִּסֶּרֶת· טַר חֶסֶד וּבְרִית לָאָבוֹת
מָסֶרֶת· טוּב טַעַם פֶּתַח לְהַתִּיר אֲסֶרֶת: חֶשְׁבּוֹן אַחַר
חֶשְׁבּוֹן עַמְּךָ יִסְתּוֹר· חוֹכֶה וְסוֹכֶה וְדוֹוֶה וְחוֹזֵר לִכְתּוֹר·
זָח אוֹר מַשְׂכִּיל יְכֹלֶת לַחְתּוֹר· זְמַן קוֹל הַתּוֹר מָתַי
לִפְתּוֹר: וּבְכָל זֹאת חָלִילָה כְּאַמָּנָה לְשַׁקֵּר· וְזָר לֹא
יוֹעִיל קָלוֹנוּ לְיַקֵּר· הֶעָקֹב רַב וְהַסָּתַת תָּשׁ לְעַקֵּר·
הַדָּבָר עָלֶיךָ תַּעֲלֻמוֹת חוֹקֵר וּמְבַקֵּר: דְּרוֹשׁ וּפְקֹד דָּלִית
שִׁפְלוּת שְׁחוֹחַ· דַּל כֶּרֶם וּמְעֻרְכָּב וְצָחוּי צְחוֹחַ· גְּדוֹר
עָזֵק עָדוּר מִקִּמּוֹשׁ וָחוֹחַ· גֶּפֶן מַטָּע לְהַכְשִׁיר עִנְּבֵי
נִיחוֹחַ: בָּנוּ שִׁמְךָ עֶלְיוֹן לְכָל תִּכְלָה· בָּא בְּמִדַּת חֶסֶד
וְלֹא בְּכָלָה· אַשְׁמָתֵנוּ כִּי גָדְלָה עַד תְּמֶן וְעִבְלָא· אַתָּה
יְיָ רַחֲמֶיךָ לֹא תִכְלָא: שֶׁבַח הִלּוּל מִדּוֹתֶיךָ אֵין לְשַׁנּוֹת·
לְבֵית יִשְׂרָאֵל רַב טוּב חֲנוֹת· מְקוֹם מָנוֹחַ שִׂים בְּרֹאשׁ
פִּנּוֹת· הָכֵן בְּלִי רֹגֶז וְתוֹסֶפֶת עֲנוֹת: הֲמָצָא חִישׁ לָנוּ
כִּי נוֹחַלְנוּ· קָרְבֵנוּ הַט שָׂשׂוֹן יִשְׁעֲךָ נַחֲלֵנוּ· טוֹב

Tyrann und wer da will raubt und plündert darin, jeder Durchziehende und des Feldes Gewild hält die Nachlese, die Sabäer[1]) sättigen sich und was übrig bleibt zertreten und zerknicken sie und reißen in ihrem Muthwillen alle Zweige ab. Die Pflanzung, die Du eingesetzt, wurde mit Sägen und Aexten ausgerottet, Du hast sie verlassen, darum drangen die Ausgelassenen ein; die einst wie Silber und helles Gold glänzende Taube, Sperber und Habicht fielen sie an und zerhackten ihre Jungen. — Bei Allem, was uns betroffen, war gering Dein Zorn; nur jenes freche Volk[2]) vergrößerte das Unheil. Du aber hieltest ein und bezahltest nicht Gleiches mit Gleichem, zeigtest uns vielmehr wie Du Dich der Gnade zuneigest und strecktest uns die Hand entgegen, um uns aufzunehmen. Doch wir kehrten widerspenstig den Rücken, darum verging unsere Kraft vor der Stimme des feindlichen Tobens. — O bewahre die Gnade und das mit den Vätern geschlossene Bündniß, eröffne eine gute Vertheidigung für uns, daß die Gefesselten befreiet werden. Dein Volk stellt Berechnung nach Berechnung auf und hoffet und harret und schauet und wartet immer wieder; es entwich uns das Licht der Weisheit und wir vermögen die Zeit nicht zu erforschen, vermögen nicht zu bestimmen, wann die Stimme des Fürsprechers (Messias) sich hören lassen wird. Bei all diesem sei es fern von uns, unseren Glauben zu verlieren und fremden nichtigen Tand zu verehren; Zu mächtig ist noch der hinterlistige Verführer und zu schwach unsere Kraft, ihn zu überwinden — Dir stellen wir es anheim, der Du die Geheimnisse erforschest und untersuchest, nimm Du Dich des niedergebeugten Zweiges wieder an, des verwahrlosten, verwilderten und dürren Weinbergs, umzäune ihn und jäte die Nesseln und Disteln aus, auf daß die Weinstockspflanzung wieder liebliche Trauben trage. Nach Dir werden wir genannt, Du über alles Endliche Erhabener! übe Du Gnade an uns, nicht Vernichtung. wenn auch unsere Schuld das Maaß übersteigt; denn Deine Barmherzigkeit, Ewiger! hat ja kein Ende. Unveränderlich sind Deine ruhmvollen Eigenschaften, nach welchen Du dem Hause Israel große Güte und Huld erzeigest; so bereite auch den Ruheort (den Tempel) wieder auf des Berges Spitze und setze uns dort ein ohne Beunruhigung und fernere Bedrückung. Laß Dich uns baldigst finden, denn wir sind erkrankt; bringe uns Dir näher, neige Dich zu uns mit der Wonne Deiner

[1]) Eine afrikanische Völkerschaft (Jesaia 45, 14).
[2]) Die Chaldäer. Siehe 5. M. 28, 50.

וְסָלַחְתָּ לְךָ לְבַד הוֹחָלְנוּ· נַחֲמֵנוּ נָא יְהִי חַסְדְּךָ עָלֵינוּ כַּאֲשֶׁר יִחַלְנוּ: אל מלך יושב וכו׳ עד לכל קוראיך.

אַל תָּבוֹא בְמִשְׁפָּט עִמָּנוּ כִּי לֹא יִצְדַּק לְפָנֶיךָ כָל חָי: אֵלֶיךָ יְיָ שִׁוַּעְנוּ וּבַבֹּקֶר תְּפִלָּתֵנוּ תְקַדְּמֶךָּ: אֵלֶיךָ נָשָׂאנוּ אֶת עֵינֵינוּ הַיֹּשְׁבִי בַּשָּׁמָיִם: נִשָּׂא לְבָבֵנוּ אֶל כַּפָּיִם אֶל אֵל בַּשָּׁמָיִם: נָשָׂא עֵינֵינוּ אֶל הֶהָרִים מֵאַיִן יָבֹא עֶזְרֵנוּ: עֶזְרֵנוּ מֵעִם יְיָ עֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ: אַתָּה הוּא מַלְכֵּנוּ מִקֶּדֶם פֹּעֵל יְשׁוּעוֹת בְּקֶרֶב הָאָרֶץ: אַתָּה הוּא מַלְכֵּנוּ אֱלֹהִים צַוֵּה יְשׁוּעוֹת יַעֲקֹב: ליי הישועה וכו׳.

עג שלישיה. ע"ס א"ב ובסוף חתום משה בר שמואל. א"ו"א.

אֵלֶיךָ יְיָ שִׁוַּעְתִּי· בַּצַּר לִי אֵלֶיךָ קָרָאתִי· אַל תַּעְלֵם אָזְנְךָ לְרַוְחָתִי לְשַׁוְעָתִי: נָשָׂאתִי לְפָנֶיךָ בְּרוּחַ נִשְׁבָּרָה· דִּבְרֵי פִי רְצֵה נָא וְקַבֵּל עֲתִירָה· שְׁמַע יְיָ קוֹלִי אֶקְרָא: הַאִם עֲוֹנוֹת תִּשְׁמָר יָהּ· וְאִם כְּפֹעַל לְכָל גְּוִיָּה· מִי יִצְדַּק לְפָנֶיךָ רַב הָעֲלִילִיָּה: זֹאת אָשִׁיב אֶל לִבִּי· חַסְדֵי יְיָ סַלְעִי וּמִשְׂגַּבִּי· עַל כֵּן צָמְאָה לְךָ רוּחִי בְּקִרְבִּי: טָלְטַלְתִּי טַלְטֵלָה גָבֶר· יָשַׁבְתִּי חוֹלֶה כְּאִם עַל מַשְׁבֵּר· וָאֶזְעַק חָמָס וָאֶקְרָא שֶׁבֶר: כְּצִפּוֹר נוֹדֵד מִן קִנָּהּ· לְהַטְתִּי כֵּן מִפִּנָּה לְפִנָּה· וְאֵין מָנוֹחַ לִי וְלֹא חֲנִינָה: מֵרֹב כֹּבֶד חַטָּאתִי· נַסְתִּי מִפְּנֵי אֲרִי וּבְדֹב פָּגַעְתִּי· וּבֵית נָחָשׁ כְּבַקִּיר נִסְמַכְתִּי: סְבָבוּנִי פָּרִים רַבִּים· עֲצָמוּנִי אֲרָיוֹת וּדְבִים· אֲכָלוּנִי הַמְמוּנִי כִּזְאֵבִים: פָּנִיתִי לְעֶזְרָה הַקְּדוּמָה· צָעַקְתִּי לְלוֹבֵשׁ נְקָמָה· יִלְבְּשׁוּ שׂוֹטְנַי כְּלִמָּה: קְרָאתִיךָ יְיָ מִמַּעֲמַקִּים· רִיבָה רִיבִי שׁוֹכֵן שְׁחָקִים· עֹשֶׂה מִשְׁפָּט לָעֲשׁוּקִים: שְׁמַע אָדוֹן תְּפִלָּתִי· תְּקַבֵּל בְּרַחֲמִים תְּחִנָּתִי· כִּי לְךָ יְיָ הוֹחָלְתִּי: מִמְּכוֹן שִׁבְתְּךָ הַשָּׁמַיִם בְּרַחֲמִים תְּמַלֵּא·

Hilfe und leite uns, Du, Allgütiger und Verzeihender! Auf Dich allein harren wir, o tröste uns! laß Deine Gnade über uns walten, wie wir zu Dir hoffen!

אל תבוא Komme nicht in's Gericht mit uns, denn kein Lebender ist gerecht vor Dir. Zu Dir, Herr! flehen wir, jeden Morgen tritt unser Gebet vor Dich. Zu Dir erheben wir unsere Augen, der Du im Himmel thronest! Wir erheben unser Herz sammt den Händen zu Gott im Himmel. Wir erheben unsere Augen empor zu den Bergen; wo kommt uns Hilfe her? Vom Ewigen kommt unsere Hilfe, der Himmel schuf und Erde! Du bist unser König von jeher, der da Hilfe schafft inmitten des Landes! Du bist unser König, Gott! ordne Hilfe an für Jakob!

73. אליך Zu Dir, Ewiger, flehe ich, rufe zu Dir, Gott! in meiner Bedrängniß; entziehe nicht Dein Ohr, wenn ich um meine Rettung zu Dir flehe! Ich trete vor Dich mit zerknirschtem Gemüthe; habe doch Wohlgefallen an meines Mundes Rede, nimm meine Bitte an, höre, Ewiger, meine Stimme, wenn ich rufe! Wolltest Du die Vergehungen bewahren, Gott! wolltest Du jedem Wesen nach seiner That vergelten, wer wäre da gerecht vor Dir? Allwirkender! Doch dies nehme ich mir zu Herzen, daß Du, gnadenreicher Gott, mein Fels und meine Erhebung bist; darum dürstet nach Dir mein Geist in meinem Innern. — Weit weg bin ich geschleudert, sitze da erschöpft, wie ein Weib in Kindesnöthen, und schreie über Raub und klage über Verderben. Wie ein aus dem Nest verscheuchter Vogel flattere ich von einem Winkel zum andern und finde keinen Ruheplatz und keine Erholung. In Folge meiner schweren Sünde fliehe ich vor dem Löwen und stoße auf dem Bär, lehne mich an die Wand, doch da ist eine Schlangenhöhle. Mächtige Stiere umringen mich, Löwen und Bären benagen mich, wie von Wölfen werde ich aufgerieben und zerrüttet. Drum wende ich mich zu meinem früheren Beistand, drum flehe ich zu dem Eifervollen, daß meine Gegner in Schanden gekleidet werden. Ewiger! aus der Tiefe rufe ich Dich an; führe Du meine Streitsache, der Du über den Wolken thronest, schaffe Recht den Unterdrückten! Höre, Herr, mein Gebet, nimm barmherzig meine Bitte auf! denn zu Dir, Ewiger, hoffe ich. Nimm Dich voll Erbarmen von Deinem

שְׁאֵרִית מוֹדִים אֵלֶיךָ הַפְלֵא· עֲשֵׂה עִמָּהֶם אוֹת
לְטוֹבָה וָפֶלֶא׃ אל מלך יושב וכו׳ עד לכל קוראיך.

אַל תָּבוֹא בְמִשְׁפָּט עִמָּנוּ כִּי לֹא יִצְדַּק לְפָנֶיךָ כָל חָי׃ יִזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת בְּרִיתוֹ
אֶת אַבְרָהָם אֶת יִצְחָק וְאֶת יַעֲקֹב׃ טֶרֶף נָתַן לִירֵאָיו יִזְכֹּר לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ׃
נָתַתָּה לִירֵאֶיךָ נֵּס לְהִתְנוֹסֵס מִפְּנֵי קֹשֶׁט סֶלָה׃ זְכֹר לָהֶם בְּרִיתְךָ וְהִנָּחֵם כְּרֹב
חֲסָדֶיךָ׃ וְעַתָּה יִגְדַּל נָא כֹּחַ אֲדֹנָי כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ לֵאמֹר׃ וְזָכַרְתִּי אֲנִי אֶת
בְּרִיתִי אוֹתָךְ בִּימֵי נְעוּרָיִךְ וַהֲקִימוֹתִי לָךְ בְּרִית עוֹלָם׃ אַל תְּחַלֵּל בְּרִיתְךָ
וּמוֹצָא שְׂפָתֶיךָ אַל תְּשַׁנֶּה׃ אַל תִּנְאַץ לְמַעַן שִׁמְךָ אַל תְּנַבֵּל כִּסֵּא כְבוֹדֶךָ זְכֹר אַל
תָּפֵר בְּרִיתְךָ אִתָּנוּ׃ ליי הישועה וכו׳.

עד עקידה. ע"ס א"ב. אלהינו ואלהי אבותינו.

אֵיתָן לִמַּד דַּעַת· טֶרֶם לְכָל מוֹדַעַת׃ בֵּאֵר שִׁמְךָ
לְכָל בָּאֵי עוֹלָם· גִּלָּה כָּל סָתוּם וְנֶעְלָם׃ גִּלּוּלִים מָאַס
וְשִׁבֵּר· תּוֹעִים לְשִׁמְךָ חִבֵּר׃ דֶּרֶךְ מִישׁוֹר בָּחַר· תּוֹרָה
וּמִצְוֹת שָׁמַר וְנִזְהָר׃ הִצַּלְתּוֹ מֵאוּר כַּשְׂדִּים· גְּנַנְתּוֹ
בְּעֵמֶק הַשִּׂדִּים׃ וְעַדְתּוֹ שְׂכָרְךָ הַרְבֵּה מְאֹד· וְתַקְתּוֹ
רַב עֹשֶׁר וְכָבוֹד׃ זָעַק וְהֵשִׁיב מַה תִּתֶּן לִי· שֹׁרֶשׁ וְעָנָף
אֵין לִי׃ חִלִּיתוֹ בִּרְאִיַּת מַחֲזֶה· בִּשַּׂרְתּוֹ לֹא יִירָשְׁךָ זֶה׃
טֶנֶא בִכּוּרִים לְמֵאָה חֲנַנְתּוֹ· לְקָרְבַּן נִיחֹחַ חֲשַׁקְתּוֹ׃
יַחְדָּו בְּכָל לִבָּם רָצוּ· לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ רָצוּ׃ כָּבַשׁ רַחֲמָיו
לַעֲשׂוֹת רְצוֹנֶךָ· כֵּן יִכְבְּשׁוּ רַחֲמֶיךָ אֶת כַּעַסְךָ מֵעַל
צֹאנֶךָ׃ לִבָּם וְנַפְשָׁם הָיָה נָכוֹן· לָכֵן תְּפִלָּתֵנוּ לְפָנֶיךָ
קְטֹרֶת תִּכּוֹן׃ מִהֵר וְלָקַח מַאֲכֶלֶת· לָכֵן תַּצִּיל זַרְעָם
מִמִּיתָה מְשַׁכֶּלֶת׃ נֶעֱקַד יָחִיד כְּשֶׂה לְטֶבַח· לָכֵן
עֲתִירָתֵנוּ תִרְצֶה כְּעוֹלָה וָזָבַח׃ סִדֵּר עֵצִים וְהִצִּית
עֲלֵיהֶם אֵשׁ· לָכֵן בְּעָמְדֵנוּ הַיּוֹם לֹא נִתְבַּיֵּשׁ׃ עֲנִיתוֹ
מִשְּׁמֵי שָׁמַיִם· לָכֵן נִשְׁבַּעְתָּ לוֹ בְּשִׁמְךָ פַּעֲמַיִם׃ פְּדִיתוֹ

himmlischen Wohnsitze aus des Ueberrestes Deiner Bekenner an und beweise ihnen wundervolle Zeichen zu ihrem Wohle!

אל תבוא Komm nicht in's Gericht mit uns, denn kein Lebender ist gerecht vor Dir. Möge Gott seines Bundes mit Abraham, Jizchak und Jakob gedenken! Er gebe seinen Verehrern Unterhalt, denke ewiglich an seinen Bund! Du gabst Deinen Verehrern ein Panier sich emporzuheben, der Wahrheit halber, Selah. Gedenke ihnen Deinen Bund und ändere Deinen Rathschluß nach Deiner großen Güte! Laß nun groß sein die Allmacht, Herr! wie Du verheißen hast. Ich gedenke meines Bundes mit Dir in Deiner Jugend und richte ihn Dir zu einem ewigen Bunde auf! Hebe Deinen Bund nicht auf, verändere nicht, was Dein Mund verheißen hat! Verstoß uns nicht um Deines Namens willen, gib den Thron Deiner Herrlichkeit nicht der Verachtung preis; gedenke, und zerstöre nicht Deinen Bund mit uns!

74. איתן Der glaubensstarke Abraham lehrte die Gotteserkenntniß, die der Welt noch nicht bekannt gewesen; er predigte Deinen Namen allen Erdbewohnern, entdeckte das Geheime und Verborgene. Die Götzen verwarf und zerbrach er, und führte die Irrenden Deinem Namen zu. Den geraden Weg erwählte er sich, beobachtete genau die Lehre und die Gebote. Du rettetest ihn aus Ur-Chasdim,[1]) beschützteſt ihn im Thale Siddim[2]), bestimmtest ihm einen gar großen Lohn, beschenktest ihn mit großem Reichthum und Ehre. Er hatte vor Dir ausgerufen: „Was willst Du mir geben? ich bin ja ohne Stamm und Zweig[3])!" Da kräftigtest Du ihn in einer Erscheinung mit der Verkündigung: „Dieser dein Knecht Eliefer wird dich nicht beerben!" und Du begnadigtest ihn in seinem hundertsten Jahre noch mit einem Sohne (Jizchak). Als Du diesen Sohn von ihm als Opfergabe verlangtest, da eilten sich beide freudigen Herzens, Deinem Befehle nachzukommen, und es bezwang der Vater seine Zärtlichkeit, um Deinen Willen zu vollziehen. O möge so Deine Barmherzigkeit Deinen Unwillen über Deine Heerde besiegen! Wie sich Herz und Seele Beider ganz Dir weiheten, so sei unser Gebet wie Räucherduft Dir geweihet. Er eilte und ergriff das Schlachtmesser; dafür behüte seine Nachkommen vor gewaltsamem Tode. Der einzige Sohn ließ sich wie ein Lamm zum Opfer binden; dafür nimm unser Flehen wie Ganz- und Schlachtopfer wohlgefällig an. Er ordnete das Holz und zündete das Feuer an; dafür lasse uns, die wir heute vor Dir stehen, nicht beschämt werden. Du erhörtest ihn von den höchsten Himmeln aus und schwurst ihm zweimal bei Deinem Namen zu.

---

[1]) I. M. 15, 7. [2]) I. M. 14, 3. ff. [3]) I. M. 15, 2.

בְּאֵיל בִּסְבַךְ אָחוּז· לָכֵן בְּבַקָּשָׁתֵנוּ וְעִנּוּיֵנוּ לֹא תָבוּז: צַעֲקָתֵנוּ שְׁמַע וְשַׁוְעָתֵנוּ סְכוֹת· בִּזְכוּת אָב נָסַע מִסֻּכּוֹת: קוֹל מְבַשֵּׂר יִשָּׁמַע בָּעוֹלָם· לִגְאוֹל עַם גֶּזַע גִּבְעוֹת עוֹלָם: רַחֵם קְהַל עֲדַת מְקֻשָּׁטִים· טִיעַת שְׁנֵים עָשָׂר שְׁבָטִים: שְׁכִינָתְךָ תַּשְׁכֵּן בְּתוֹכֵנוּ· תְּנַהֲגֵנוּ לִגְבוּל אַדְמָתֵנוּ· תֵּפֶן אֵלֵינוּ בְּרַחֲמִים· כִּי כֵן נִקְרֵאתָ מָלֵא רַחֲמִים: אל מלך יושב וכו'.

טוֹב יְיָ לַכֹּל וְרַחֲמָיו עַל כָּל־מַעֲשָׂיו: טוֹב יְיָ לְקֹוָו לְנֶפֶשׁ תִּדְרְשֶׁנּוּ: טוֹב יְיָ לְמָעוֹז בְּיוֹם צָרָה וְיֹדֵעַ חֹסֵי בוֹ: כִּי טוֹב יְיָ לְעוֹלָם חַסְדּוֹ וְעַד דֹּר וָדֹר אֱמוּנָתוֹ: טוֹב לַחֲסוֹת בַּייָ מִבְּטֹחַ בָּאָדָם: טוֹב לַחֲסוֹת בַּייָ מִבְּטֹחַ בִּנְדִיבִים: טוֹב וְיָשָׁר יְיָ עַל כֵּן יוֹרֶה חַטָּאִים בַּדָּרֶךְ: טוֹב וְיָחִיל וְדוּמָם לִתְשׁוּעַת יְיָ: הוֹשִׁיעֵנוּ אֱלֹהִים כִּי בָאוּ מַיִם עַד נָפֶשׁ: הוֹשַׁע יְיָ אֶת־עַמְּךָ אֵת שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל: הוֹשִׁיעָה אֶת עַמֶּךָ וּבָרֵךְ אֶת נַחֲלָתֶךָ וּרְעֵם וְנַשְּׂאֵם עַד הָעוֹלָם: הוֹשִׁיעָה יְיָ כִּי גָמַר חָסִיד כִּי פַסּוּ אֱמוּנִים מִבְּנֵי אָדָם: עָזְרֵנוּ אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ עַל דְּבַר כְּבוֹד שְׁמֶךָ וְהַצִּילֵנוּ וְכַפֵּר עַל חַטֹּאתֵינוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ: ליי הישועה וכו'.

עה פזמון. ע"ס א"ב ובסוף חתום משלם.

רֹעֵה יִשְׂרָאֵל הַאֲזִינָה· נֹהֵג כַּצֹּאן יוֹסֵף· יֹשֵׁב הַכְּרוּבִים הוֹפִיעָה· אֲדֹנָי אֱלֹהִים סְלַח נָא· מִי יָקוּם יַעֲקֹב כִּי קָטֹן הוּא: אַל אֶחְסַר יְיָ רֹעִי· בִּנְאוֹת דֶּשֶׁא תַּרְבִּיצֵנִי וְתַשְׁפִּיעִי· גַּם כִּי אֶעְתַּר לְמוֹשִׁיעִי· דַּרְכֵי רַחֲמֶיךָ תַּרְאֵנִי וְתוֹדִיעִי: הַעֶבֶד יִשְׂרָאֵל כִּי תְגָרְשֵׁהוּ· וְאִם יְלִיד בַּיִת הוּא· זְנַחְתּוֹ בְּיַד מוֹאֲסִים וַתִּבְזֵהוּ· חָלִלָה לְּךָ מִסְּפֹר לִמְחֵהוּ: טֹרַח מַשָּׂא וְעוֹל כָּבֵד· יוֹם יוֹם הוֹסַפְתִּי לְהַכְבֵּד· כָּלוּ אֲשׁוּרַי כְּעֵינֵי הָעֶבֶד· לְיַד אֲדוֹנִים לְקַבֵּל זֶבֶד: מַה כֹּחִי כִּי אֲיַחֵל· נֶאֱלַמְתִּי לִפְנֵי גוֹזְזַי כְּרָחֵל· סִבַּרְתִּי מִמְּךָ יֶשַׁע לְהַשְׁחֵל· עוֹרְרָה גְּבוּרָתְךָ סוֹלֵחַ וּמוֹחֵל: פְּקֹד עָלַי כֹּבֶד חַטָּאתִי· צַמְּתוּ

Du lösteſt den Sohn durch den Widder aus, der im Gebüſch verwickelt war; ſo verſchmähe auch unſere Bitten und Kaſteiungen nicht. Erhöre unſer Gebet, merk' auf unſer Flehen, um der Verdienſte des Stammvaters (Jakob) willen, der aus Succoth zog[1]). Laß die Stimme des Botſchafters (Meſſias) in der Welt ertönen, daß dem von jenen Weltſäulen abſtammenden Volke die Erlöſung komme; erbarme Dich der treuen Gemeinde, der Pflanzung der zwölf Stämme! Laß Deine Majeſtät unter uns wohnen, führe uns in die Grenze unſeres Landes, wende Dich erbarmungsvoll uns zu; denn ſo iſt Dein Name: Erbarmungsvoller!

טוב ײ לכל Allen iſt der Ewige wohlthätig, erbarmt ſich ſeiner Werke aller. Gütig iſt Gott den auf ihn Hoffenden, der Seele die ihn ſucht. Gütig iſt Gott, Zuflucht am Tage der Noth; er kennet, die auf ihn vertrauen. Ja gütig iſt der Ewige, ewig ſeine Gnade, ſeine Treue für und für. Beſſer iſt's, dem Ewigen vertrauen, als auf Menſchen ſich verlaſſen; beſſer, dem Ewigen vertrauen, als auf Fürſten ſich verlaſſen. Gütig iſt der Ewige und gerade, zeigt Irrenden die rechte Bahn. Wohl dem, der geduldig auf des Ewigen Hilfe wartet! Hilf uns, o Gott! denn das Waſſer dringt an's Leben. Hilf, Ewiger, Deinem Volke, dem Ueberreſte Israels! Hilf Deinem Volke, ſegne Dein Eigenthum, weide und trage ſie bis in Ewigkeit! Hilf, o Ewiger! denn die Frommen ſind dahin, entſchwunden ſind die Redlichen den Menſchenkindern. Steh' uns bei, Gott unſeres Heils, der Verherrlichung Deines Namens willen; rette uns und verzeihe unſere Sünden, Deines Namens willen! —

75. רעה Hirt Israel's, vernimm! der Du Joſeph leiteſt, wie eine Heerde, der Du über den Cherubim throuſt, erſcheine! Herr, Gott, verzeihe doch! wie kann ſonſt Jakob beſtehen, das ſo klein iſt? — Laß mich nicht darben, Gott, mein Hirt! lagere und weide mich auf grünen Auen; wenn ich zu Dir, mein Helfer flehe, ſo laß mich die Wege Deines Erbarmens ſchauen und erkennen! Iſt Israel ein Knecht, daß Du es verjagſt? iſt's ein Sklavengeborner, daß Du es Verächtern übergibſt und es verſchmäheſt? Fern von Dir, es aus Deinem Buche zu ſtreichen! — Die ſchwere Laſt, das ſchwere Joch wird täglich ſchwerer mir und meine Schritte wanken, einem Sclaven gleiche ich, der zum Herrn aufblickt, um eine Gabe zu empfangen. Wo habe ich Kraft, um es länger auszuhalten? ich bin verſtummt vor meinen Scheerern, wie ein Schaaf; von Dir erwarte ich Hilfe, daß Du mich retteſt — o laß rege werden Deine Allgewalt, Du Verzeihender und Vergebender! Meine ſchwere Sünde wurde geahndet, mein Leben gedrängt

---

[1]) I. M. 33, 17.

וְדָחֲקוּ כַּבּוֹר חַיָּתִי · קוּמָה יְיָ צוּר יְשׁוּעָתִי · רִיבָה רִיבִי וּלְחוֹם מִלְחַמְתִּי: שׁוּבָה יְיָ אֶת שְׁבִיתֵנוּ · תָּשִׁיב כַּאֲפִיקִים נִדְחֵי פְּזוּרֵינוּ · מִמְּכוֹן שִׁבְתְּךָ תַּשְׁגִּיחַ לְרַחֲמֵנוּ · יְיָ שׁוֹפְטֵנוּ יְיָ מְחוֹקְקֵנוּ · יְיָ אֱלֹהִים סְלַח נָא · מִי יָקוּם יַעֲקֹב כִּי קָטֹן הוּא: רועה ישראל וכו׳. אל מלך יושב וכו׳.

וְאַתָּה קָדוֹשׁ יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל: וְאַתָּה הוּא וּשְׁנוֹתֶיךָ לֹא יִתָּמּוּ: אַתָּה תָקוּם תְּרַחֵם צִיּוֹן כִּי עֵת לְחֶנְנָהּ כִּי בָא מוֹעֵד: זִבְחֵי אֱלֹהִים רוּחַ נִשְׁבָּרָה לֵב נִשְׁבָּר וְנִדְכֶּה אֱלֹהִים לֹא תִבְזֶה: הֵיטִיבָה בִרְצוֹנְךָ אֶת צִיּוֹן. תִּבְנֶה חוֹמוֹת יְרוּשָׁלָיִם: אָז תַּחְפֹּץ זִבְחֵי צֶדֶק עוֹלָה וְכָלִיל. אָז יַעֲלוּ עַל מִזְבַּחֲךָ פָרִים: (וְעַתָּה יְיָ אָבִינוּ אָתָּה. אֲנַחְנוּ הַחֹמֶר וְאַתָּה יֹצְרֵנוּ וּמַעֲשֵׂה יָדְךָ כֻּלָּנוּ: אַתָּה יְיָ לֹא תִכְלָא רַחֲמֶיךָ מִמֶּנּוּ. חַסְדְּךָ וַאֲמִתְּךָ תָּמִיד יִצְּרוּנוּ:) זְכֹר רַחֲמֶיךָ יְיָ וַחֲסָדֶיךָ כִּי מֵעוֹלָם הֵמָּה: זָכְרֵנוּ יְיָ בִּרְצוֹן עַמֶּךָ. פָּקְדֵנוּ בִּישׁוּעָתֶךָ: זְכֹר עֲדָתְךָ קָנִיתָ קֶּדֶם גָּאַלְתָּ שֵׁבֶט נַחֲלָתֶךָ הַר צִיּוֹן זֶה שָׁכַנְתָּ בּוֹ: זְכֹר יְיָ חִבַּת יְרוּשָׁלָיִם אַהֲבַת צִיּוֹן אַל תִּשְׁכַּח לָנֶצַח: זְכֹר יְיָ לִבְנֵי אֱדוֹם אֵת יוֹם יְרוּשָׁלָיִם הָאֹמְרִים עָרוּ עָרוּ עַד הַיְסוֹד בָּהּ: זְכֹר לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיִשְׂרָאֵל עֲבָדֶיךָ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לָהֶם בָּךְ וַתְּדַבֵּר אֲלֵהֶם אַרְבֶּה אֶת זַרְעֲכֶם כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמָיִם. וְכָל הָאָרֶץ הַזֹּאת אֲשֶׁר אָמַרְתִּי אֶתֵּן לְזַרְעֲכֶם וְנָחֲלוּ לְעֹלָם: זְכֹר לַעֲבָדֶיךָ לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב. אַל תֵּפֶן אֶל קְשִׁי הָעָם הַזֶּה וְאֶל רִשְׁעוֹ וְאֶל חַטָּאתוֹ: אַל נָא תָשֵׁת עָלֵינוּ חַטָּאת אֲשֶׁר נוֹאַלְנוּ וַאֲשֶׁר חָטָאנוּ:

חָטָאנוּ צוּרֵנוּ · סְלַח לָנוּ יוֹצְרֵנוּ:

עו   חתום כרסצי הסרווים גרשם בר יהודה יזכה לחיי עד.

גָּדוֹל עֲוֹנִי וְלַחֲטוֹא הוֹסַפְתִּי · הוֹסַפְתִּי אַשְׁמָה וְתֶרֶב רָעָתִי · רָעָתִי רַבָּה וְלִלְקוֹת חִיַּבְתִּי · חִיַּבְתִּי גָלוּת וְרִבְצִי שָׁכַחְתִּי: שָׁכַחְתִּי מִפְּעֻלוֹת יְיָ עוֹשִׂי · עוֹשִׂי נְטָשַׁנִי וּנְתָנַנִי בְּיַד מְעַשִׂי · מְעַשִׂי וְשׁוֹסִי בְּרַגְלֵי חֹמֶר רְמָסִי · רְמָסִי וּדְרָסִי וְכַגֹּרֶן בְּסָסִי: בְּסָסִי שֹׁדֵד

und in die Gruft gezwängt; auf, Ewiger! Fels meines Heils! führe meinen Streit und kämpfe meinen Kampf! Führe unsere Verbannten zurück, o Ewiger! laß wie Bäche unsere Zerstreuten zusammenströmen! Schaue erbarmungsvoll auf uns von Deinem Wohnsitze, Gott, unser Richter und Gesetzgeber! Herr, Gott, verzeihe doch! wie kann sonst Jakob bestehen, das so klein ist!

ואתה קדוש Du, Allerheiligster, thronst unter Lobgesängen Israels! Du bist, und Deine Jahre enden nie! Du erhebst Dich, erbarmst Dich Zion's, wenn gekommen ist die Zeit, daß Du ihr gnädig bist. Ein göttlich Opfer ist ein zerknirschtes Gemüth; ein zerknirschtes und demüthiges Herz, o Gott, verschmähest Du nicht! Thue Zion wohl in Deiner Huld, erbaue die Mauern Jerusalems! dann werden Opfer der Gerechtigkeit, Brand- und Ganzopfer Dir gefallen, dann wird man Stiere darbringen auf Deinem Altar. Aber jetzt, o Ewiger — doch Du bist unser Vater! wir sind der Thon und Du unser Bildner, Deiner Hände Werk sind wir Alle. Du, o Ewiger, wirst Deine Barmherzigkeit uns nicht entziehen; Deine Liebe und Treue werden uns stets bewahren. Gedenke Deiner Barmherzigkeit, o Ewiger, und Deiner Gnade; denn sie sind von Ewigkeit her. Gedenke, Herr, auch unser, wenn Du Dein Volk begnadigst, suche uns heim mit Deiner Hilfe! Gedenke Deiner Gemeinde, die Du vormals Dir erworben, Deines Erbstammes, den Du befreiet, Zion's Berg, den Du bewohnt! Gedenke, Herr, Deiner Lust an Jerusalem, vergiß nicht Deine Liebe zu Zion! Gedenk' auch, Herr, den Söhnen Edom's den Tag Jerusalem's, als sie da schrieen: „Verheeret! verheeret bis auf den Grund!" Gedenke Deiner Diener, Abraham's, Jizchak's und Israel's, was Du ihnen bei Dir zugeschworen und ihnen zugesagt hast: Ich will euere Nachkommen so viel werden lassen wie die Sterne des Himmels, und dieses ganze Land, wovon ich gesprochen, will ich eueren Nachkommen geben und sie sollen es ewig als Erbgut besitzen. Gedenke Deiner Diener, Abraham's, Jizchaks und Jakob's, kehre Dich nicht an die Hartnäckigkeit, den Frevel und die Sünde dieses Volkes! Rechne es uns doch nicht zum Verbrechen, daß wir thöricht gewesen und gesündigt haben! Wir haben gesündigt, unser Schutz! verzeihe uns, unser Schöpfer!

76. גדול Groß ist mein Vergehen, ich häufte Schuld auf Sünden, und meine Laster nahmen zu; der Geißelzucht und der Vertreibung ward ich schuldig und mußte meine Wohnung vergessen. Die Werke Gottes, meines Schöpfers, hatte ich verlassen, darum verstieß er mich und übergab mich der Hand meiner Unterdrücker, die mich plündern, mit Füßen treten und wie in der Tenne auf mir dreschen. Mein Zelt ist zerstört

וּמֵיתָרַי נִתָּקוּ׃ נִתְּקוּ בָּנַי וּמֵעַל גְּבוּלָם רָחָקוּ׃ רָחֲקוּ
מֵעַל יְיָ וְנַאֲקַת חֲלָלִים נָאָקוּ׃ נָאֲקוּ וְנֶאֱנָחוּ וּמִכְּאֵב לֵב
יִצְעָקוּ׃ יִצְעֲקוּ בַּצַּר לָמוֹ אֶל־אֱלֹהִים עֶלְיוֹן׃ עֶלְיוֹן
הוֹשִׁיעָה עַמְּךָ הָאֶבְיוֹן׃ הָאֶבְיוֹן עַתָּה וּלְפָנִים מִזֶּה
עֶלְיוֹן׃ עֶלְיוֹן חוּשָׁה לְעֶזְרַת עָנִי וְאֶבְיוֹן׃ וְאֶבְיוֹן הַמְחֻלָּל
בְּפֶשַׁע וּבְעָוֹן מְדֻכָּא׃ מְדֻכָּה וּמֻכָּה אֶת שָׁפָל וְאֶת
דַּכָּא׃ דֹּכָא וְשָׁפָל הַנֶּאֱחָז בְּחַכָּה׃ בְּחַכָּה ה׳ וַעֲלֵה
הָעֲנֻגָּה וְהָרַכָּה׃ הָרַכָּה יָשְׁבָה לָאָרֶץ בְּשִׁפְלָה׃ בְּשִׁפְלָה
הַשְּׁפָלָה וְהִשְׁמִיעָה קוֹל יְלָלָה׃ יְלָלָה הֵילִילָה׃
וּבְמַר נֶפֶשׁ מְיַלְּלָה׃ מְיַלְּלָה יְיָ הַבִּיטָה כִּי הָיִיתִי זוֹלֵלָה׃
זוֹלֵלָה הָיְתָה נִכְבָּדוֹת מְדֻבָּר בָּהּ׃ בָּהּ נִשְּׂקָה אֵשׁ וְנֵרִי
כָּבָה׃ כָּבָה נֵרִי וּמְאוֹרִי נֶחְבָּא׃ נֶחְבָּא כְבוֹדִי בְּבוֹא
הֹוָה עַל הֹוָה׃ הֹוָה מוּעָקָה מְלֵאָה מָתְנֵינוּ׃ מָתְנֵינוּ
חַלְחָלוּ וְנִשְׁבַּר לִבֵּנוּ׃ לִבֵּנוּ דָוֶה מִכֹּבֶד עֲוֹנֵנוּ׃
עֲוֹנֵנוּ זְכֹר וּרְאֵה אֶת חֶרְפָּתֵנוּ׃ חֶרְפָּתֵנוּ הַעֲבֵר
וְהוֹסֵף לֹא יִכָּלֵמוּ׃ יִכָּלְמוּ הַנֶּחֱרִים בָּךְ וְיִפְּלוּ וְלֹא
יָקוּמוּ׃ יָקוּמוּ סַנֵּגוֹרַי, וְקַטֵּגוֹרַי יִדְּמָמוּ׃ יִדְּמָמוּ וְעַל
פֶּה יָד יָשִׂימוּ׃ יָשִׂימוּ לַיְיָ כָּבוֹד וּתְהִלָּה׃ וּתְהִלָּה וְרִנָּה
כְּאִבּוּד בְּנֵי עַוְלָה׃ עוֹלָה וְחַטָּאָה ל׳ תַּחְשֹׁב לִסְגֻלָּה׃
סְגֻלָּה הוֹשִׁיעָה אַף עַל פִּי שֶׁבְּמִצְוֹת דַּלָּה׃ דַּלָּה
וְאֻמְלָלָה תְּנָה לְשֵׁם וְלִתְהִלָּה׃ תְּהִלָּה תַּעֲטֶה בְּהַזְרִיחֲךָ
קֶרֶן אֲפֵלָה׃ אֲפֵלָה הָאֵר וְרַחֲמֶיךָ לֹא תִכְלָא׃
תִּכְלָא עֲוֹנֵנוּ וְהַמְצֵא לָנוּ מְחִילָה׃ זכר לנו ברית וכו׳.

und alle Stricke sind zerrissen, weggerissen sind meine Kinder, entfernt von ihrer Grenze, von ihrem Gotte entfernt. Es stöhnen und seufzen die Geschlagenen und schreien in ihrem Herzleid und Drangsal zu Gott, dem Höchsten auf: „Höchster, hilf Deinem dürftigen Volke, das einst so hoch gewesen und jetzt so erniedrigt ist! eile, Höchster, den Armen und Leidenden beizustehen, den von Frevel Zerschlagenen, von Sünden Gedrückten, Verirrten und Gebeugten, die im Netze gefangen sind!“ Ja im Netze wurde die einst edle, zarte Nation gefangen, sie liegt darnieder in tiefer Erniedrigung, laut heulend und bitter jammernd: „Schaue, o Gott, wie verachtet ich bin!“ Verachtet ist die Stadt, in der Herrliches geredet wurde, das Feuer verbrannte sie und mein Glanz erlosch, mein Licht entwich, meine Herrlichkeit entfloh, da Unfall auf Unfall traf. Fesseln drücken unsere Lenden, daß sie wanken, unser Herz ist gebrochen von schwerem Elend; o gedenke des Elends und siehe unsere Schande! Räume die Schande weg und laß die auf Dich Vertrauenden nicht beschämt werden! Die Dich erzürnen, sie mögen erröthen und fallen, ohne sich wieder zu erheben. Laß meine Vertheidiger sich erheben, meine Ankläger aber die Hand auf den Mund legen und schweigen! — Ehre, Ruhm und Lobgesang sei Dir, Ewiger, geweihet, wenn die Gewaltthätigen verschwinden! — O rechne Deinen Auserkornen kein Unrecht und Vergehen an; hilf ihnen, wenn sie auch arm an Verdienste sind! Verschaffe den Armen und Verkommenen wieder Namen und Ruhm und erleuchte ihre Dunkelheit, Du, dessen Erbarmen nie endet! nimm unsere Schulden weg und gewähre uns Vergebung! —

אמן זאגט זכור לנו ח״ו בִּיז מכניסי רחמים, דאן פאנגט מאן וויעדער היער אן.

עז תחנה. חתום נכלאי המרוזים משה בר שמואל בר אבשלום חזק ואמץ.

מֶלֶךְ מְלָכִים וְרָם עַל רָמִים׃ שׁוֹכֵן שְׁחָקִים וְיוֹשֵׁב בַּמְּרוֹמִים׃ הַמְהֻלָּל וְהַמְשֻׁבָּח לְעוֹלְמֵי עוֹלָמִים׃ בָּרוּךְ וּמְבֹרָךְ בְּפִי כָל יְקוּמִים׃ רוֹאֶה בְּעֳנִי אֲנוּנִים וַעֲגוּמִים׃ שׁוּר נָא בְּשִׁפְלוּת מְעוּטֵי עַמִּים׃ מְפֻזָּרִים וּמְפֹרָדִים בֵּין כָּל הָאֻמִּים׃ וּבְבֹשֶׁת וּכְלִמָּה נֶחְפָּרִים וְנִכְלָמִים׃ אֲבֵלִים וּבְדוּדִים נְזוּפִים וְשׁוֹמֵמִים׃ לְמַכִּים נְתוּנִים גֵּוָם לְמַהֲלֻמִּים׃ בְּכָל בֹּקֶר מִי יִתֵּן עֶרֶב נוֹאֲמִים׃ רֶמֶשׁ אוֹמְרִים מִי יִתֵּן יִקְרַב אוֹר יָמִים׃ אֵין לָהֶם מְנוּחָה וְשֶׁקֶט וּשְׁלָמִים׃ כַּמֶּה לְהִתְנַחֵם וּמְצֹא תַנְחוּמִים׃ שָׁלוֹם מְצַפִּים וְהִנָּם נִלְחָמִים׃ לְטוֹבָה מְקַוִּים וְהִנֵּה רוֹעַ תַּשְׁלוּמִים׃ וַתִּבְחַר נַפְשָׁם מִיתַת רְדוּמִים׃ מַה נִּתְאוֹנֵן וּמַה נֹּאמַר וַעֲוֹנֹתֵינוּ גוֹרְמִים׃ חָטָאנוּ רָשַׁעְנוּ סַרְנוּ מֵחֻקֶּיךָ הַנְּעִימִים׃ זְכֹר רַחֲמֶיךָ יְיָ וַחֲסָדֶיךָ הָעֲצוּמִים׃ קוּמָה נָּא וְהִמָּלֵא עָלֵינוּ רַחֲמִים׃ וְקַבֵּץ פְּזוּרֵינוּ מֵאַרְצוֹת וְיַמִּים׃ אֲשֶׁר מְכַרְתָּ חִנָּם לַאֲדוֹמִים׃ מַהֵר לְגָאֳלֵנוּ בְּלֹא כֶסֶף וְדָמִים׃ צַוֵּה יְשׁוּעוֹת יַעֲקֹב הַצּוּר תָּמִים׃ כִּי לְךָ אֲדוֹן הַסְּלִיחוֹת וְהָרַחֲמִים׃

מכניסי רחמים ח״ו בִּיז ענדע, וויא מאן ערשטען טאג סליחות.

77. מלך König der Könige, Erhabenster der Erhabenen, Himmelsthroner, Höhebewohner! der Du gerühmt und gepriesen wirst in aller Ewigkeit, gelobt und gebenedeiet vom Munde aller Wesen, der Du das Leid der Betrübten und Bekümmerten siehest — schaue doch die Erniedrigung des Kleinsten der Völker, das unter allen Nationen versprengt, mit Schmach und Schande bedeckt, trauernd, einsam, verachtet und verödet, geschlagen und gestoßen wird. Wär' es doch Abend! rufen sie jeden Morgen, und jeden Abend: Käme doch das Tageslicht! denn sie haben keine Ruhe und Rast, finden keinen Frieden und Trost. Sie hoffen auf Frieden und werden bekriegt, harren auf Glück und es trifft sie Mißgeschick, so daß sie den Tod sich wünschen. — Doch was erheben wir Beschwerde? Unsere Sünde trägt die Schuld! Wir haben gesündigt und gefrevelt, und sind von Deinen lieblichen Gesetzen abgewichen! — O, sei Deiner mächtigen Huld eingedenk, verfahre mit uns nach Deiner vollen Barmherzigkeit, und sammle unsere Zerstreuten wieder aus den Ländern und Meeren. Eile, um die umsonst Verkauften wieder ohne Geld einzulösen; befiehl Jakob's Heil, vollkommener Schöpfer! denn bei Dir, Herr! ist Verzeihung und Barmherzigkeit.

סליחות ליום שלישי שבין ראש השנה ויום כפור·

ארון עולם ח״ג״ו ביז כי על רחמיך הרבים (זייטע 10), דאַן זאַגט מאַן דיעזע פתיחה.

עח פתיחה. ראשי החרוזים אליה בר שמעיה חזק.

עם יי חזקו ונתחזקה· וקראו אל אלהים בחזקה: איש און יתודה אשמהו· וישב אל יי וירחמהו: לקרוא ללא ינום ולא יישן· שומר ישראל עורה למה תישן: ישר זכור וכשרון מעשה· ויי הטוב בעיניו יעשה: הבטיחנו אלהים אמת· כי לא אחפץ במות המת: בהמצאו דרשוהו בתחן לקרוב· קראהו בהיותו קרוב: רצוהו חלוהו באימה עבדוהו· כל זרע יעקב כבדוהו: שקוד דלתות ארך אפים· נשא לבבנו אל כפים: מי יודע רצות ויואל· הכון לקראת אלהיך ישראל: ערכו שוע ותפלה לצרה· קדשו צום קראו עצרה: יבקש יפלל אלהים עובד· ושב מחרון אפו ולא נאבד: הירצה שי ותשר מהשמן· ברבבות נחלי שמן: חפוץ שמוע מתקרבת עולים· להקשיב מחלב אילים: זכות למד וישר עקב· וזכר־אלה ליעקב: קחו עמכם דברים· ושפה נשלם פרים:

כי על רחמיך הרבים ח״ג״ו ביז חן על עירך ועל עמך (זייטע 14), דאַן פאַנגט מאַן היער אַן.

עט ע״ס א״ת ב״ש ונסוף חתום שלמה הקטן יגדל בתורה חזק. א״ו״א.

אם אמרי אשכחה מרי שיחי· תוגות דאגות תוגיון נפשי להשיחי· בלי נוח עצב למותר מטריחי· שחותי עד מאד ותקצר רוחי: נגשות צרות סרוג שתים שתים· רוח אין בינתים מעיקות כנחשתים· דובקות דולקות דוחקות בלי עצלתים· קץ המצר סור שחוק

78. עם ה' Volk Gottes, seid wacker! laßt uns stark sein und zu Gott mit Inbrunst beten! Der Mann des Unrechts bekenne seine Schuld und kehre um zum Ewigen, daß er sich seiner erbarme; er rufe zu ihm, der nicht schlummert und nicht schläft: „Erwache, Hüter Israel! was schläfst Du? gedenke die Redlichkeit und gute That, und verfahre, Ewiger, mit uns, wie es gut in Deinen Augen ist!“ Gott der Wahrheit gab uns die Versicherung, daß er nicht den Tod des Todschuldigen will. Darum suchet ihn, da er zu finden ist, nahet euch mit Bitten ihm und ruft ihn an, da er nahe ist. Besänftigt ihn, flehet ihn an, dient ihm mit Ehrfurcht, ihr Nachkommen Jakob's alle, verehrt ihn! Lasset uns an den Pforten des Langmüthigen harrend Herz und Hände zu ihm emporheben. Wer Einsicht hat, der suche Versöhnung; rüste dich deinem Gotte entgegen, Israel! Ordnet Bitten und Gebete an zur Zeit der Noth, bestimmet Fasten, rufet Enthaltsamkeit aus und betet und flehet und dienet Gott, damit er seinen brennenden Zorn zurücknehme und wir nicht zu Grunde gehen. — Hat Er Wohlgefallen an Geschenken und fetten Gaben, an Myriaden Strömen Oels? Gehorsam ist ihm wohlgefälliger als Opfergabe, Aufmerken lieber als das Fett der Widder. — O erkenne uns Verdienste zu und ebne unsere krummen Wege; diese Deine Worte: „Nehmet Worte mit euch!“ gedenke sie dem Hause Jakob's, das mit den Lippen die Opferstiere ersetzt.

79. אם אמרי Wollte ich auch mein bitteres Leid vergessen, so drücken aber die Bekümmernisse und Sorgen meine Seele gar zu sehr und der Schmerz quält mich unabläßig, mehr als ich ertragen kann; ich bin so sehr gebeugt, daß mir der Muth entsinkt. Paarweise nahen sich mir die Unglücksfälle, ohne Zwischenraum, und drücken mich wie Fesseln, hangen fest an mir und verfolgen mich unaufhaltsam; ach, die Bedrängniß verleidet mir das Leben und aller Scherz und Frohsinn

וּמְצַלְתָּיִם: הִרְכַּבְתָּ לְרֹאשׁ עַמְּךָ חוֹרֵשׁ עַל גַּבָּם·
צֵאת לָרְוָיָה צוֹעֲקִים לְךָ מִשְׂגַּבָּם· וַתִּרְבֶּינָה סַרְעַפֹּתָיו
כָּל הַיּוֹם בְּקִרְבָּם· פֹּארֹתָיו תֶּאֱרַכְנָה וַיָּשׁוּבוּ וַיֵּהָפֵךְ בָּם:
זָעוּ דַּלּוּ מֵאֱנוֹשׁ נָעוּ מוֹשִׁיעִים· עָתְקוּ גַּם גָּבְרוּ חַיִל
רְשָׁעִים· חָדְלוּ פְּרָזוֹן וְלֹא נִכְּרִים שׁוֹעִים· סֵפֶר
תַּנְחוּמֶיךָ לְמָרַת נֶפֶשׁ שַׁעֲשׁוּעִים: טוֹפְלֵי שֶׁקֶר
וְתַרְמִית לָכֶם לְהַסְכִּיר· נוֹשְׂאִים הֶבֶל פִּיצַת פִּימוֹ
לְהַכְבִּיר· יֵצֶר עָמָל עֲלֵי חֹק לְהַחְבִּיר· מוֹרְדִים
וּפוֹשְׁעִים עַמְּךָ מִמְּךָ לְהַעֲבִיר: כּוֹנְנוּ לְהַשְׁחִית לֵב
בָּנִים לַאֲבִיהֶם· לֹא תֶחֱשֶׁה לַעֲנוֹתָם וּלְכַלּוֹתָם בְּאֶרֶץ
אֹיְבֵיהֶם· שַׁלְמֹה הֱיוֹת קוֹיֶךָ טְרוּדֵי נְוֵיהֶם· יֵעוֹרוּ
גְּאוּלִים רְאוֹת לְעִיר מְקַוֵּיהֶם: אַדְמַת קֹדֶשׁ מְקוֹם
דְּבִירְךָ נְהַלְלֵנוּ· בְּקוֹל תּוֹדָה וְרִנָּה הֲמוֹן חוֹגְגֵינוּ·
זִבְחֵי צֶדֶק נַקְרִיב לְךָ מְגִנֵּנוּ· אֲמָרֵינוּ הַאֲזִינָה יְיָ, בִּינָה
הֲגִיגֵנוּ: אל מלך יושב וכו' עד לכל קוראיך.

אַל תָּבוֹא בְמִשְׁפָּט עִמָּנוּ כִּי לֹא יִצְדַּק לְפָנֶיךָ כָל חָי: מָה אֱנוֹשׁ כִּי תִזְכְּרֶנּוּ
וּבֶן אָדָם כִּי תִפְקְדֶנּוּ: וַתִּפְקְדֶנּוּ לִבְקָרִים לִרְגָעִים תִּבְחָנֶנּוּ: אָדָם יְלוּד אִשָּׁה
קְצַר יָמִים וּשְׂבַע רֹגֶז: כִּי אָדָם אֵין צַדִּיק בָּאָרֶץ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה טּוֹב וְלֹא יֶחֱטָא:
זִבְחֵי אֱלֹהִים רוּחַ נִשְׁבָּרָה לֵב נִשְׁבָּר וְנִדְכֶּה אֱלֹהִים לֹא תִבְזֶה: ליי הישועה וכו'.

פ ע"ס אלב"ם ונסוף חתום יצחק הקטן יגדל בתשובה ובמעשים טובים אמן ואמן. או"א.

אֱנוֹשׁ עַד דַּכָּא תָּשֵׁב· לִפְנֵי גְּבָעוֹת וְתֵבֵל תְּיֻשַּׁב:
בְּהֵאָמֵן אֶצְלְךָ שַׁעֲשׁוּעֵי יוֹמַיִם· מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי
הַמָּיִם: גַּיָּסוֹת בְּסוֹבֵב מְדִינָה מְשֻׁבֶּשֶׁת· נְתוּנָה
לְמַרְפֵּא וּצְרִי תַּחְבֹּשֶׁת: דַּעַת טַעַם הֲרִוִיחָה מֵהַשְׁחִית·
שְׁרִינוּ בְּדִינוּ מֵחֲצִית הַפְּחִית: הַמַּצָּע כְּבִלְבֵּל עֶלְבּוֹן

weicht von mir. Du erhobst Menschen über Dein Volk, die auf seinem Rücken pflügen; nach Freiheit schreit es zu Dir, seinem Beschützer, auf, doch der Feinde Zahl nimmt immer mehr zu, immerwährend strecken sie die Hand nach uns aus. Die Retter weichen und entfliehen uns, die Frevler aber werden stark und nehmen zu an Kraft; die Führer fehlen uns, die Vornehmen sind nichts geachtet, nur das Buch dieser Tröstungen (die Thora) blieb den Bekümmerten als Labsal. — Sie, die der Lüge anhangen, möchten ihres Herzens Trug auch Andern aufdrängen, ihr Mund öffnet sich nur, um von ihrer Thorheit groß zu reden und ihre Nichtigkeit zum Gesetz zu stempeln; das Tichten der Dränger ist, Dein Volk von Dir abzuwenden, das Herz der Kinder gegen den Vater aufzuwiegeln. O schweige nicht! laß uns nicht länger leiden und in Feindes Land aufgerieben werden! warum sollen die zu Dir Hoffenden vertrieben von ihrer Wohnung sein? o erlöse sie, daß sie der Stadt ihrer Sehnsucht entgegen fliegen. Zum heiligen Erdreiche, dem Orte Deines Tempels führe uns, daß wir dort mit Dank- und Jubelgesang die Feste feiern und Opfer der Gerechtigkeit darbringen Dir, unser Schutz! Vernimm, o Ewiger, unsere Worte, merk' auf unsere Gedanken!

אל תבוא Komme nicht in's Gericht mit uns, denn kein Lebender ist gerecht vor Dir. Was ist der Mensch, daß Du sein gedenkest? was der Erdensohn, daß Du Acht auf ihn hast? Du gedenkest seiner jeden Morgen, prüfst ihn jeden Augenblick. Der Mensch, vom Weib geboren, ist kurz an Tagen, satt an Unruhe. Denn kein Mensch ist auf Erden so gerecht, daß er nur das Gute thue und nie sündige. Doch ein göttlich Opfer ist ein zerknirschtes Gemüth; ein zerknirschtes und gebeugtes Herz, o Gott! verschmähest Du nicht.

80. אנוש Du setztest schon die Buße ein für den Menschen, bevor Du noch die Hügel gebildet und die Welt bevölkert hattest, als noch Dein Pflegling (die Thora) sich bei Dir ergötzte, Dein Geist noch über dem Wasser schwebte. — Sucht der Feind das Land zu verheeren[1]), so ist die Buße das Heilmittel, der lindernde Balsam. Sie ist es, die den Adam, als er vom Baum der Erkenntniß gekostet, vom Verderben rettete; sie ist es, die dessen Sohnes (des Kain) Strafe milderte. Als Reuben, seiner Mutter Schmach einfordernd, des Vaters Bett

---

1) D. h. wenn die böse Begierde den Menschen in's Laster zu verstricken sucht.

תָּבַע· עִשְׂקוֹ בְּשַׂקּוֹ וְתַעֲנִיתוֹ קָבַע: וְאַף כִּי מִבְּכוֹרָה נִגְרַשׁ· פֵּרַשׁ מֵאָבִיו לַהֲשִׁיבוֹ דָּרַשׁ: זָכָה לוֹ מִשְׂכֹּרֶת יְתֵרָה· צָפָה לְהַעֲמִיד בְּאֵר הַתּוֹרָה: חֲזֶרֶת הַשְּׁבָטִים בְּצִדְקוֹ תְּחֻבַּר· קָלוּט בְּזָהָב מְעוֹת הַמִּדְבָּר: טֶרֶם בְּנוֹ בָּקִי וּמְיֻשָּׁב· רָאוּי לְהַשִּׂיא עֵצָה וּמַחֲשָׁב: יִשְׂרָאֵל קוֹנֶךָ יִכְמְרוּ נִחוּמָיו· שׁוּבָה עַד שֶׁהוּא בְּמִדַּת רַחֲמָיו: כָּתוּב לְמַעְלָה לְהַזְהִיר חֲבֵרָתָהּ· תֶּאְשַׁם שֹׁמְרוֹן כִּי מָרְתָה: אֶל נְתִיבוֹת עוֹלָם אָזְלוּ· לַחָכְמָה וְלַנְּבוּאָה וְלַתּוֹרָה שָׁאֲלוּ: בְּטוֹב וָיָשָׁר מִמֶּלֶךְ נִזְהָרוּ· מִתּוֹךְ סוֹדָיו חֲסָדָיו נִכָּרוּ: גָּדוֹל חֶסֶד לוֹ נִיחֵל· נָצוּחַ מִבְּרִיּוֹתָיו וְעָלְבּוֹנוֹ מוֹחֵל: דוֹרְנֵנוּ בִּכְלִי שָׁבוּר מוּכָל· סַמֵּי קְצִיעוֹת בִּגְדוֹתָיו מְקֻבָּל: הוּא שֶׁהַנָּבִיא מְקַלֵּס מְחִילָתוֹ· עוֹבֵר עַל פֶּשַׁע שְׁאֵרִי נַחֲלָתוֹ: וּמִי כָמוֹהוּ מוֹרֶה לְחַטָּאִים· פֶּשֶׁר דְּבָרִים וְרִצּוּי מִבְטָאִים: זְרָזָם תֵּת לִשְׁלֻחָנִי תּוֹסָפוֹת· צְרוּרוֹת רָעוֹת בִּמְעוֹת יָפוֹת: חוֹטֵא לָשׁוּב אִם יִתְבַּיֵּשׁ· קְרִיאַת עֵדוּתוֹ בְּעוֹד יֵשׁ: טוֹבָה לְעוֹלָם בִּשְׁבִילוֹ נִרְצֵית· רַבִּים וְיָחִיד זְכוּתָם נִמְצֵאת: יַעַן כִּי נְתוּיוֹת פַּעֲמַיִם· שׁוּבָה וְשׁוּבוּ לַאֲבִיכֶם שֶׁבַּשָּׁמָיִם: כְּבֶן מְלָכִים שֶׁיָּצָא לְתַרְבּוּת· תּוֹחַלְתּוֹ חוֹזֵר לְאָבִיו בְּקֵרְבוּת: יִשְׂרָאֵל בִּנְךָ בְּכוֹרְךָ יַקִּירֶךָ· צַעֲצוּעֵי שַׁעֲשׁוּעֶיךָ זְכוֹר בְּזָכְרֶךָ: חוֹזֵר אֶצְלְךָ וּבִתְשׁוּבָה שָׁב· קְטֹרֶת תִּכּוֹן פִּלּוּלוֹ יִקָּשֵׁב: הֲמוֹן מֵעֶיךָ יֶהֱמוּ לוֹ· קִדֵּם בְּסִינַי תַּשְׁלוּם לְמוּלוֹ: טוּבְךָ וְרַחֲמֶיךָ יְכַפֶּל לוֹ· נֹעַם דְּבִירְךָ בּוֹ בְּפַלְּלוֹ: יַעַן חֲרֵדָה כְּמַחַט פָּתַח· יְהִי שֶׁלְּךָ

entweihet hatte[1]), hüllte er sich in Sack und und legte sich Kasteiung auf. Obgleich er nun des Rechtes der Erstgeburt verlustig wurde[2]), so erhielt er aber doch dafür, daß er seinem Vater den Joseph wieder zu verschaffen sich bemühte, eine ansehnliche Belohnung. Von ihm entstammte nämlich jener Gesetzesquell Beëri[3]), wegen dessen Frömmigkeit die vertriebenen Stämme wieder in ihr Land zurückkamen — kleiner Münze gleich, die man aus dem Staube zusammenleset, um einen darunter verlorenen Gulden zu finden — und dessen geachteter, edler und weiser Sohn Hosea berufen wurde, um die Mahnung und Lehre zu ertheilen: „Israel, das Mitleid deines Schöpfers ist rege; kehre darum zurück, so lange er noch sein Erbarmen walten läßt!"[4]) Dabei drohte derselbe zugleich mit dem Ausspruch: „Samaria hat es zu büßen, weil es sich empört."[5]) — Wendet man sich zu den uralten Straßen und frägt die Weisheit, die Propheten und das Gesetz nach dem rechten Hilfsmittel für den Sünder, so ist die Antwort: Gott, der König selbst unterweist die Sünder im Guten und Rechten; aus seinen Lehren wird seine Gnade erkannt. Er ist groß an Huld, auf ihn laßt uns vertrauen; er läßt von seinen Geschöpfen sich erflehen und verzeihet ihnen die Beleidigungen. Das Opfer des Sünders, in zerbrochenem Gefäße[6]) dargebracht, wird von ihm wie die feinsten Gewürze angenommen. Dies ist es, was der Prophet[7]) von Seiner Verzeihung rühmt: „Er übersieht die Frevel dem Ueberbleibsel seines Eigenthums!" Wer unterweist, wie Er, die Sünder? wer gleicht, wie Er, die Thaten aus und läßt sich mit Worten versöhnen? Er ermuntert zur Buße, indem er, dem Wechsler gleich, der beim Zulegen eines Aufgeldes gangbare Münze für ungangbare gibt, die Fehler in Verdienste verwandeln will. Darum schäme sich der Sünder nicht, umzukehren, da Gott selbst ihn dazu aufruft und die Verzeihung ihm bezeugt; auch fördert er dadurch das Wohl der ganzen Welt, da die Gesammtheit wie der Einzelne nur durch die gegenseitigen Verdienste bestehen können; wie dies auch die zwei verschiedenen Ausdrücke andeuten: „Kehre zurück! kehret zurück zu euerem Vater im Himmel[8])! Ja, es gleicht der Zurückkehrende einem Königssohne, der auf Abwege gerieth und sich dann in Hoffnung wieder seinem Vater nahet. — O Gott, gedenke Israel's, Deines werthen erstgebornen Sohnes, Deines holden Sprößlings! Es kehret zu Dir zurück mit Buße, o nimm sein Gebet wie Weihrauch auf! Laß Deine Barmherzigkeit rege über es sein, vergilt ihm seine Bereitwilligkeit am Sinai; [9]) möge Deine Güte und Barmherzigkeit wiederholt zuströmen ihm, das in Deinem herrlichen Heiligthum zu Dir betet, und wenn sein Herz wie ein Nadelöhr zur Buße offen ist, so möge das Deine zur

---

1) Siehe Raschi zu 1. M. 35, 22. 2) 1. M. 49, 4. 1, Chron. 5, 1.
3) Der Vater des Propheten Hosea.
4) Nach Hosea 11, 8. 14, 2. 5) Das. 14, 1.
6) D. h. mit zerknirschtem Herzen.
7) Micha 7, 18.
8) Das erste שׁובה Kehre zurück! im Singular (Hos. 14, 2) das zweite שׁובו Kehret zurück! im Plural (Secharia 1, 3), womit sowohl dem Einzelnen wie der Gesammtheit die Buße anempfohlen wird. 9) II. M. 19, 8. 24, 7.

כְּאוּלָם הַנִּפְתָּח: אָוֶן רְאוּתְךָ כָּל תִּתְבּוֹנָן · יָדַע מְתֵי שָׁוְא לְכוֹנֵנָן: יֵשׁ בְּנַהַג עוֹלָם בְּרִיבִים · מְבַזֶּה אֶת חֲבֵרוֹ בָּרַבִּים: לְאַחֵר זְמַן רוּחוֹ בְּצַנְּנוֹ · שׁוֹחֵר טוּבוֹ וּמְבַקֵּשׁ רְצוֹנוֹ: נָתַן חוֹב הַדִּין כְּבַתְּחִלָּה · יָשׁוּר יְבַקֵּשׁ מִמֶּנּוּ מְחִילָה: יִגְדַּל יַשְׂגִּיא כֹּחַ הַבּוֹרֵא · בִּתְשׁוּבָה מוֹרֶה בְּהַצְנֵעַ קוֹרֵא: וְרָאוּי הַשֵּׁם הַנִּכְבָּד לְקַלְּסוֹ · בִּדְבָרִים מְרַצִּים נוֹחִים לְפִיסוֹ: עַד יֵעָרֶה רוּחַ מִמָּרוֹם · שְׁבוּתֵנוּ יָשִׁיב מִצָּפוֹן וּמִדָּרוֹם: טוֹב יֵיטִיב מְקוֹם מִקְדָּשָׁיו · אָז מִזְבְּחוֹ נַעֲלֶה קֳדָשָׁיו · וְאָז מְנוּחֵינוּ נְשַׁלְּמָה כַּחֻקִּים · מִבְטַח כָּל קַצְוֵי אֶרֶץ וְיָם רְחֹקִים:

אל מלך יושב וכו'.

אַל תָּבוֹא בְמִשְׁפָּט עִמָּנוּ כִּי לֹא יִצְדַּק לְפָנֶיךָ כָל חָי: יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִינוּ וְהֶגְיוֹן לִבֵּנוּ לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרֵנוּ וְגוֹאֲלֵנוּ: אֲמָרֵינוּ הַאֲזִינָה יְיָ בִּינָה הֲגִיגֵנוּ: אֲדֹנָי שִׁמְעָה בְקוֹלֵנוּ תִּהְיֶינָה אָזְנֶיךָ קַשֻּׁבוֹת לְקוֹל תַּחֲנוּנֵינוּ: יְהִי חַסְדְּךָ יְיָ עָלֵינוּ כַּאֲשֶׁר יִחַלְנוּ לָךְ: חַי חַי הוּא יוֹדְךָ כָּמֹנוּ הַיּוֹם אָב לְבָנִים יוֹדִיעַ אֶל אֲמִתֶּךָ: וְנַפְשֵׁנוּ נִבְהֲלָה מְאֹד וְאַתָּה יְיָ עַד מָתָי: ליי הישועה וכו'.

פא ע"ס א"ב וכל נתי החרוזים נעלי ס' אֹבנים וסיומם על לה"כ, וכסוף חתום אליה בר שמעיה חזק. או"א.

אַרְיֵה בַּיַּעַר דָּמִיתִי וְנִמְשַׁלְתִּי בְּחוֹבַי · בְּטוּבִי נוֹאַלְתִּי וּמִלַּלְתִּי לְשׁוֹן הַבַי · גָּרַעְתִּי מַקִּישׁ כְּבֶן קִישׁ וּמִסְפָּר בְּגַוַּי · כָּל רֹאשׁ לָחֳלִי וְכָל לֵבָב דַּוָּי: דַּוָּי גוֹלֶה וְנִקְלֶה הָכְאַבְתִּי וְנֶעְכַּרְתִּי · הוּנַעְתִּי חַגּוֹתִי וְרָוִיתִי רוֹשׁ וְנִשְׁבַּרְתִּי · וּמִדְּחַק אֲדוֹנִים חִנָּם לָהֶם נִמְכַּרְתִּי · בְּהִתְעַטֵּף עָלַי רוּחִי אֶת יְיָ זָכָרְתִּי: זָכַרְתִּי חַסְדְּךָ וְאַהֲבָתְךָ עָלַי כְּהִדְגִּילוֹ · חוֹבוֹת הֶעֱבִירוּ וְאוֹתִי לְךָ הִסְגִּילוֹ · טְלָאֶיךָ עַתָּה פַּלֵּל וְתַחֲנַן רְגִילוֹ · וְאֶבְיוֹנֵי אָדָם בִּקְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל יָגִילוּ: יָגִילוּ וְיָרֹנּוּ עֲבָדֶיךָ בִּפְקֹד חוֹמוֹתַי ·

Vergebung weit geöffnet sein wie die Vorhalle des Tempels. Schauest Du Unrecht, so merke nicht darauf; der Du die verkehrte Menschheit kennest, stelle sie wieder fest! — Im gewöhnlichen Leben ist es Rechtsbrauch, daß, wenn Jemand seinen Nächsten öffentlich beleidigt und nachher, wenn seine Hitze sich gelegt hat, wieder seine Freundschaft suchen und ihn besänftigen will, er dann, wie das Gericht bestimmt, ihn auch wieder öffentlich um Verzeihung bitten muß; groß und erhaben hingegen zeigt sich des Schöpfers Macht, er lehrt uns, Buße zu thun im Geheimen. Uns gebührt es daher, seinen verherrlichten Namen zu loben, mit lieblichen und besänftigenden Worten ihn anzuflehen, daß sein Geist aus der Höhe sich über uns ergießen und er unsere Verbannten aus Nord und Süd zurückführen möge. Ja möge der Allgütige seinen heiligen Ort wieder herstellen, damit wir die heiligen Opfer wieder auf seinen Altar bringen, unsere Gaben wieder vorschriftsmäßig abtragen, Ihm, der die Zuversicht aller Enden der Erde und der fernen Meere ist. —

אל תבוא Komm nicht in's Gericht mit uns, denn kein Lebender ist gerecht vor Dir. Wohl mögen Dir gefallen die Reden unseres Mundes, die Gedanken unseres Herzens, Dir, Ewiger, unser Hort und Erlöser! Unsere Worte vernimm, o Ewiger, merk' auf unsere Gedanken! Herr, erhöre unsere Stimme, Dein Ohr merk auf unser lautes Flehen! Deine Gnade, Ewiger, walte über uns, wie wir auf Dich harren! Wer da lebet, danke Dir, wie wir heute; der Vater thue den Söhnen Deine Treue kund. Doch unsere Seele ist sehr ermattet; und Du Ewiger — ach, wie lange noch?

81. אריה Dem Gewilde des Waldes bin ich gleich geworden durch meine Schulden, meine Rede ist Thorheit, mein Wort Unsinn. Fürbitter wie Mordochai der Sohn Kisch's und dessen Gefährten Mispar und Bigvai[1]) waren, fehlen mir; das ganze Haupt ist krank, das ganze Herz ein Weh. Verletzt, verbannt, verachtet, voller Schmerz und Trübsal taumele und wanke ich umher mit Galle getränkt und berauscht und gedrückt von Zwingherren, denen ich umsonst verkauft bin. Doch wenn der Geist in mir verschmachtet, gedenke ich des Ewigen, gedenke Deiner Gnad' und Liebe, die einst mein Panier gewesen, die meine Schulden weggeräumt und mich Dir verbunden hatten. So sind auch jetzt noch Deine Lämmer[2]) gewöhnt, zu Dir zu beten und zu bitten und die dürftigen Menschen frohlocken in Dir, Heiliger Israels! Frohlocken und jubeln werden Deine Diener, wenn Du die Mauern Jerusalems wieder bedenken und mit Ru-

---

[1]) Esra 2, 2.
[2]) Sinnbild Israels, nach Jesaia 40, 11.

כַּדְכוֹד וְאַבְנֵי חֵפֶץ תַּגְבִּילֵם אֵימָתַי· לְתֵל עוֹלָם עִירִי וּלְשֶׁפֶל רָמוּתַי· וְאַתָּה יְיָ עַד מָתָי: מָתַי תְּחַיֵּנוּ וּמִתְּהוֹמוֹת תָּשׁוּב תַּעֲלֵנוּ· נִיר הָסֵר וְהָקֵל סִמְלוֹן עָלֵינוּ· שַׂבַּע מַלֵּא אוֹצְרוֹתֵינוּ וְהַצְלִיחָה מִפְעָלֵינוּ· יְהִי חַסְדְּךָ יְיָ עָלֵינוּ: עָלֵינוּ הִמָּלֵא רַחֲמִים בַּצָּרָה דְּרַשְׁתִּיךָ· פֵּרַשְׂתִּי יָדַי אֵלֶיךָ וּבְקִרְבִּי שִׁחַרְתִּיךָ· צָמְאָה לְךָ נַפְשִׁי בַּלַּיְלָה אִוִּיתִיךָ· יְיָ אַל אֵבוֹשָׁה כִּי קְרָאתִיךָ: קְרָאתִיךָ מֵעֹמֶק וְלַמָּרוֹם דַּלּוּ עֵינַי· רוֹם יָדַי נָשָׂאתִי הֱפִיצוֹתִי מַעְיָנַי· שׁוֹר כִּשְׁרוֹן וּמְחֵה וְהַעֲבֵר עֲוֹנַי· יְיָ שִׁמְעָה תְפִלָּתִי הַאֲזִינָה אֶל תַּחֲנוּנָי: תַּחֲנוּנַי אֱזוֹן אוֹמְנֵי מְחוֹלְלַי וּפַדְגוֹגַי· לְךָ חָבוּי גָּלוּי וְתַאֲבַר רְגוּגַי· יִצְלַל זָדוֹן וִיכַפֵּר חֵטְא שְׁגָגַי· אֲמָרַי הַאֲזִינָה יְיָ בִּינָה הֲגִיגִי: הֲגִיגִי כַּר יֵחָשֵׁב וְיִכּוֹן מִלּוּלַי· שְׁמַע יָהּ סְלִחָה דְּפִי גִלּוּלַי· חֲזֵק מַאֲמִירֶיךָ וּלְרָצוֹן יְהִי פִלּוּלַי· וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגוֹאֲלִי: אל מלך יושב וכו׳.

אַל תָּבוֹא בְמִשְׁפָּט עִמָּנוּ כִּי לֹא יִצְדַּק לְפָנֶיךָ כָל חָי: אֱלֹהֵינוּ בֹּשְׁנוּ וְנִכְלַמְנוּ לְהָרִים אֱלֹהֵינוּ פָּנֵינוּ אֵלֶיךָ: הוֹשִׁיעָה יְיָ כִּי גָמַר חָסִיד כִּי פַסּוּ אֱמוּנִים מִבְּנֵי אָדָם: לָמָּה אֱלֹהִים זָנַחְתָּ לָנֶצַח יֶעְשַׁן אַפְּךָ בְּצֹאן מַרְעִיתֶךָ: טוֹב וְיָשָׁר יְיָ עַל כֵּן יוֹרֶה חַטָּאִים בַּדָּרֶךְ: עַל גַּבִּי חָרְשׁוּ חֹרְשִׁים הֶאֱרִיכוּ לְמַעֲנִיתָם: חָטָאנוּ עִם אֲבוֹתֵינוּ הֶעֱוִינוּ וְהִרְשָׁעְנוּ: קְרָאנוּךָ שִׁמְךָ יְיָ מִבּוֹר תַּחְתִּיּוֹת: וְהוּא יִפְדֶּה אֶת יִשְׂרָאֵל מִכֹּל עֲוֹנוֹתָיו: אֵל נְקָמוֹת יְיָ אֵל נְקָמוֹת הוֹפִיעַ: ליי הישועה וכו׳.

פב שלמונית. ע״ס א״ב ובסוף חתום שלמה הקטן. א״ו״א.

אָמַרְנוּ נִגְזַרְנוּ לָנוּ אֵין דּוֹרֵשׁ· אֲבָל אֲשֵׁמִים אֲנַחְנוּ וְקָרוֹב פּוֹרֵשׁ· בַּעֲוֹן בִּצְעֵנוּ צוּר לַצַּר יַחֲרֵשׁ· בּוֹלֵעַ וּמַדִּיק וָרָד וְרוֹפֵס הַחוֹרֵשׁ: גַּל אַחַר גַּל וְאֵין דּוֹבֵר· גָּלַל וְצָף עָלַי רֹאשׁ גָּבֵר· דָּבַק שֶׁבֶר עַל שֶׁבֶר חוֹבֵר· דַּאֲבוֹן

binen und Edelsteinen umgrenzen wirst. Ach, wann wird's geschehen? — In ewigem Schutt liegt meine Stadt, meine Höhen liegen danieder; und Du, o Herr, wie lange noch? Wann wirst Du uns wieder beleben und aus den Tiefen ziehen, den Druck entfernen und die Jochriemen lösen, unsere Behältnisse mit Ueberfluß füllen und unsere Thaten glücken lassen? O Ewiger, laß Deine Gnade über uns walten, zeige Dich uns erbarmungsvoll, wenn wir in der Noth Dich suchen! Ich breite meine Hände aus zu Dir und flehe Dich inniglich an, meine Seele dürstet nach Dir, verlangt nach Dir des Nachts; Ewiger, Dich rufe ich, laß mich nicht zu Schanden werden! Aus der Tiefe rufe ich Dich an, erhebe Augen und Hände nach der Höhe und meine Thränen fließen; o schaue auf die Gutthaten und tilge meine Schulden! höre, Ewiger, mein Gebet, merk' auf meine Bitten! Vernimm mein Flehen, Du Verpfleger, Schöpfer und Erzieher! der Du meine geheimsten Wünsche kennst; versenke den Frevel und vergib die Sünde und Vergehung! Vernimm, o Ewiger, meine Worte, merk' auf meine Gedanken! Erachte als rein meine Gedanken, laß mein Wort bestehen; höre, Gott, und verzeihe meine Schandthaten! Stärke Deine Verehrer und laß Dir wohlgefallen mein Gebet und meines Herzens Andacht, Ewiger! mein Hort und mein Erlöser!

אל תבוא Komme nicht in's Gericht mit uns, denn kein Lebender ist gerecht vor Dir. Unser Gott! wir schämen uns und erröthen, zu Dir, o Gott, unser Angesicht zu erheben. Hilf, Ewiger! denn die Frommen verschwinden, die Treuen nehmen ab unter den Menschenkindern. Warum, o Gott! verwirfst Du uns noch immer, warum entglimmt Dein Zorn gegen die Heerde Deiner Weide? Gütig und gerade ist der Ewige, darum zeigt er Sündern den rechten Weg. Auf meinem Rücken pflügten die Pflüger und zogen lang ihre Furchen. Wir sündigten mit unseren Vätern, fehlten und frevelten! Da rufen wir Deinen Namen, Ewiger! aus der tiefen Grube; und Du errettest Israel von allen seinen Sünden. Gott der Rache, Ewiger, Gott der Rache, erscheine!

82. אמרנו Wir dachten, es sei aus mit uns, Niemand nehme sich unserer an! Doch wir sind Schuld daran, daß Er, der Allen nahe ist, sich von uns trennte, wegen unserer Missethaten schweigt unser Hort dem Dränger und läßt ihn uns verderben, zermalmen und mit Gewalt zertreten. Welle schlägt über Welle und der Steuermann fehlt, die Fluthen brausen und wälzen sich über das Haupt; Unheil reihet sich an Unheil und das kommende schwere Leid macht das überstandene

קָשֶׁה הַבָּא יְשַׁכַּח הָעוֹבֵר: הֵמֵם יָמֵם הַלֵּב מֵרֹב הַמִּכְשׁוֹל· הוֹלֵךְ וְסוֹעֵר כִּי מְאֹד הַנֶּחְשׁוֹל· וּמוֹשִׁיעַ וָרָב אֵין עוֹד לִמְשׁוֹל· וְאָבַד הַמַּנְהִיג וְעָיֵף שׁוֹל נָשׁוֹל: זָנַחְנוּ טוֹב וְעַל כָּכָה הִגִּיעַ· זוֹכְרֶיךָ זָעַמְתָּ בְּיַד עוֹנֵינוּ לְהַפְגִּיעַ· חַיִּים לְרֶגַע וְסִתְּךָ אַף לְהַרְגִּיעַ· חוּשָׁה לַעֲזוֹר כִּי אֵין מַפְגִּיעַ: טֹרַדְנוּ וַנְּהִי כַּטָּמֵא וּכְבֶגֶד עִדִּים· טֹרַפְנוּ וְנָבָל וְרוֹדְפִים קַלִּים חַדִּים· יוֹצְאִים חוּצוֹת מְלֵאִים נַעַר כִּמְנֻדִּים· יוֹשְׁבֵי חֹשֶׁךְ צָגִים כְּבִרְקִים כַּדִּים: כְּלִמּוֹת וָרֹק פָּנֵינוּ מְצַפִּים צָפֹה· כִּי גָדַל הַכְּאֵב מִכָּה וּמַכָּה· לַיּוֹצֵא בְּעָתָּה וְלַבָּא אֵין רִפּוּא· לָחֹן וּלְרַחֵם תִּקְוָה אַיֵּה אֵיפֹה: מַה כֹּחִי לְיַחֵל וּמַתֶּשֶׁת גִּבְרְתָנִית· מוֹסִיף מוֹשֵׁךְ קֵץ מַעֲנִית גּוֹתָנִית· נֶטֶל נָשְׁכָנִית נָגְהָנִית עֹשֶׁר שָׁלְטָנִית· נֶגַע יִגַּע רְדוּנִית חִנָּם חָלְטָנִית: סִמְּלוֹנֵי רֶשַׁע קַצִּין נָקָם תִּלְבּוֹשׁ· סֶבֶר קְוֶיךָ וְסִכְּיִם תַּעֲבוּר מִלְּבוֹשׁ· עֶגְלַת לִמוֹדֶיךָ מַחַץ וָשֶׁבֶר תַּחְבּוֹשׁ· עֲבוֹד עֲבוֹדָתְךָ שְׁכֶם אֶחָד תִּכְבּוֹשׁ: פָּקַדְנוּ בְּאֵמוּן כְּבֵן הַפְּכָן וְסָרְבָן· פִּדְיוֹן לְחִזּוּק יִסּוּרִים חִלַּפְתָּ קָרְבָּן· צָרוֹת מְצֵרוֹת נָחָשׁ וְעַקְרַב רַבְרְבָן· צִמָּאוֹן וְחֹסֶר כֹּל הַמִּשְׁנֶה דִּרְבָּן: קוֹבְלִים הַסְתֵּר פָּנֶיךָ עַם טָרְחָן· קִנְיַן הֶרֶג אֹכֶל וּמָכוּר וּמָרְחָן· רְגַלְנוּ כְּעֶבֶד רַב פֶּשַׁע וְסָרְחָן· רַבֵּה לְהֵיטִיב רַב חֶסֶד וְסַלְחָן: שִׁקַּרְנוּ בְךָ וְשָׂטִינוּ מִמְּךָ לָסוּר· שָׁכַחְנוּ רַב כֹּל בְּלִי חָסוּר· תָּעִינוּ כְּתַעְתּוּעַ יֵצֶר רוֹעַ סוּר· תַּרְנוּ אַחַר הַזּוֹג לַעֲבֵרָה סַרְסוּר: שְׁרִירוּת לֵב יֵשֵׁר

vergessen. Das Herz vergehet wegen des vielen Unglücks und der über mich herstürmenden Wogen; kein Helfer und Meister regiert mehr mein Schiff, der Führer ist untergegangen, ist ermattet in die See gestürzt. Wir haben das Gute verlassen, darum ist Solches uns begegnet, selbst Deinen Verehrern zürntest Du wegen unserer Schuld; doch zur bestimmten Zeit wird Dein Zorn sich legen und Du spendest uns wieder Leben — o eile, uns beizustehen, denn Niemand bittet für uns! Wir sind verworfen, wie Unreine, wie ein beschmutztes Kleid, sind entblättert und verwelkt und unsere Verfolger sind schnell und reißend; gehen wir auf die Straße, so werden wir wie Geächtete gescholten, und bleiben wir im Finstern zu Hause, so sitzen wir da wie leere Krüge[1]). Mit Schmach und Speichel ist unser Angesicht bedeckt, groß ist unser Schmerz von allen Seiten; der Ausgehende findet Schrecken, der Eingehende keine Heilung, nirgends Hoffnung auf Schonung und Erbarmen. Woher soll ich die Kraft nehmen, um auszuharren? die anhaltende Krankheit schwächt mich gar zu sehr, gar weit hinaus zieht sich das Endziel, wo der Uebermuth gedemüthigt, wo die zehnfach beißende und stoßende Gewalt hinweggenommen und Strafe treffen wird die Macht, die mich als auf immer ihr angehörig betrachtet. O zerhaue die Jochriemen des Frevels, indem Du Dich in Eifer kleidest, laß die Hoffnung und Sehnsucht der auf Dich Vertrauenden nicht zu Schanden werden, verbinde die Wunden und Gebrechen Deines duldenden Kalbes[2]) und bringe sie dazu, einmüthig Dir zu dienen! — Wir haben Deiner Wahrheit widerstrebt, gleich einem widerspenstigen Sohne, und Du verwandeltest zu unserer Sühne und zur Festigung unseres Glaubens die frühern Opfer in Leiden; so verfolgten uns schwere Nöthen, Schlangen und Scorpionen in Menge, Durst und Mangel an Allem und außergewöhnlicher Druck. Nun klagt das belastete Volk, daß Du Dein Antlitz von ihm abgewendet, und es dem Morde und Raub, der Sklaverei und dem Verderben verkauft hast; aber wir haben uns ja gar oft wie sündige, widerspenstige Knechte betragen. O zeige Dich groß im Wohlthun, Du Huldvoller und Verzeihender! Wir waren treulos gegen Dich, sind von Deinem Gesetze abgewichen, haben in unserem Wohlstande Deiner vergessen, haben uns verirrt, indem wir ganz den Eingebungen des bösen Triebes und dem Herz und den Augen, diesen beiden Sündenmaklern, folgten. — Ebne und reinige Du unser lüsternes und ver-

---

[1]) Wir leiden Mangel.

[2]) Sinnbild Israels, nach Hosea 10, 11.

וּפְשׁוּט עֲקַמוּמִית׃ לֹא יִרְגַּז עוֹד בְּהַרְהוּר שֶׁעֲמוּמִית׃ מַהֵר מִלְּעַכֵּב טִמּוּי תְּפִישַׁת שְׁמָמִית׃ הֶרֶב כַּבֵּס כְּתָמֵינוּ וְלַבֵּן אַדְמוּמִית׃ הַגּוֹנִים לְךָ לְעָם אוֹתָנוּ נַוֵּה׃ קָטֹן וְגָדוֹל דַּעַת דְּרָכֶיךָ שַׁוֵּה׃ יְשׁוּעַת יַעֲקֹב אֵל יִשְׂרָאֵל צַוֵּה׃ הֲלֹא אַתָּה אֱלֹהֵינוּ וּלְךָ נְקַוֶּה׃ אל מלך יושב וכו'.

אַל תָּבוֹא בְמִשְׁפָּט עִמָּנוּ כִּי לֹא יִצְדַּק לְפָנֶיךָ כָל חָי׃ דִּרְשׁוּ יְיָ בְּהִמָּצְאוֹ קְרָאֻהוּ בִּהְיוֹתוֹ קָרוֹב׃ יַעֲזֹב רָשָׁע דַּרְכּוֹ וְאִישׁ אָוֶן מַחְשְׁבֹתָיו וְיָשֹׁב אֶל יְיָ וִירַחֲמֵהוּ וְאֶל אֱלֹהֵינוּ כִּי יַרְבֶּה לִסְלוֹחַ׃ הֲשִׁיבֵנוּ יְיָ אֵלֶיךָ וְנָשׁוּבָה חַדֵּשׁ יָמֵינוּ כְּקֶדֶם׃ תָּשׁוּב תְּרַחֲמֵנוּ תִּכְבּשׁ עֲוֹנוֹתֵינוּ וְתַשְׁלִיךְ בִּמְצֻלוֹת יָם כָּל חַטֹּאתֵינוּ׃ שׁוּבֵנוּ אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ וְהָפֵר כַּעַסְךָ עִמָּנוּ׃ שׁוּבָה יְיָ אֶת שְׁבִיתֵנוּ כַּאֲפִיקִים בַּנֶּגֶב׃ שׁוּב מֵחֲרוֹן אַפֶּךָ וְהִנָּחֵם עַל הָרָעָה לְעַמֶּךָ׃ שׁוּבָה יְיָ עַד מָתָי וְהִנָּחֵם עַל עֲבָדֶיךָ׃ ליי הישועה וכו' עד על עירך ועל עמך.

פג שלישיה. ע"ס א"ב וכסוף חתום שלמה הקטן. או"א.

*) אֶקְרָא אֶל אֱלֹהִים קוֹלִי׃ בֹּקֶר אֶעֱרָךְ־לְךָ בְּעַד קְהָלִי׃ יְיָ צוּרִי וְגוֹאֲלִי׃ גַּשְׁנוּ לְפָנֶיךָ בְּתַעֲנִית וּבִתְפִלָּה׃ דְּלָתֶיךָ דָּפַקְנוּ נוֹרָא עֲלִילָה׃ הָסֵר מֵעָלֵינוּ נֶגַע וּמַחֲלָה׃ הַמְצֵא לָנוּ מְחִילוֹת וּסְלִיחוֹת׃ וְהַעֲבֵר רָעָה מִנַּפְשׁוֹת הַנֶּאֱנָחוֹת׃ אֵל אֱלֹהֵי הָרוּחוֹת׃ זָעַקְתִּי לְךָ בְּעָנְיִי וּתְלָאָה׃ חַיָּתִי פְּדֵה מִשַּׁחַת וּשְׁאוֹלָה׃ קָרְבָה אֶל נַפְשִׁי גְּאָלָהּ׃ טוֹב מִבֶּטֶן גֹּחִי׃ יוֹצְרִי שִׂבְרִי וּמִבְטַחִי׃ בְּיָדְךָ אַפְקִיד רוּחִי׃ כְּבוֹשׁ כַּעַסְךָ מֵעֲבָדֶיךָ׃ לְרֶדֶת שַׁחַת אַל תִּתֵּן אֶת יְדִידֶיךָ׃ עֲנֵנִי יְיָ כִּי טוֹב חַסְדֶּךָ׃ מַכָּה בְּלִי תְרוּפָה׃ נֶצַח לְחוֹרְפֶיךָ תִּתֵּן בְּקֶצֶף׃ וּבְעַמְּךָ לֹא לְמַגֵּפָה׃ סְגַפְנוּ בְּיוֹם זֶה׃

*) נ"א אזעק אל אלהים קולי.

kehrtes Herz, daß nicht mehr Irrgedanken es bestürmen und die wie eine Spinne lauernde böse Begierde es nicht länger in Verstocktheit zurückhalte; ach, wasche unsere Flecken vollkommen rein, laß das Rothe weiß werden! Halte uns würdig, Dein Volk zu sein und führe uns zur heiligen Wohnung, laß den Kleinsten wie den Größten Deine Wege erkennen! Gott Israels, entbiete Jakob Deine Hilfe; Du bist ja unser Gott, zu Dir hoffen wir!

אל תבוא Komme nicht in's Gericht mit uns, denn kein Lebender ist gerecht vor Dir. Suchet den Ewigen, da er zu finden ist, ruft ihn an, da er nahe ist! Es verlasse der Frevler seinen Weg, der Mann des Unrechts seine Gedanken, und kehre um zu dem Ewigen, daß er sich seiner erbarme, zu unserem Gotte, denn Er verzeihet viel. Führ' uns zurück, o Ewiger, zu Dir! laß zurück uns kehren, erneu' wie vormals, unsere Tage! Erbarme Dich unserer wieder, unterdrücke unsere Vergehungen und versenke alle unsere Sünden in die Tiefen des Meeres! O bringe uns wieder zurück, Gott unseres Heils, und zerstöre Deinen Zorn wider uns! Führe, Ewiger, unsere Verbannten zurück, wie Ströme in dürres Land! O laß ab von Deinem entbrannten Zorne und ändere den Rathschluß wegen des Uebels gegen Dein Volk! Wende Dich, Ewiger! — ach wie lange! — ändere den Ratschluß wegen Deiner Diener!

83. אקרא Laut rufe ich zu Gott, bete früh des Morgens für meine Gemeinde zu Dir, mein Hort und Erlöser. Fastend und betend treten wir vor Dich und klopfen bei Dir an, Wunderthäter! wende ab von uns Plage und Krankheit, laß uns Vergebung und Verzeihung finden, entferne das Böse von den seufzenden Seelen, Allmächtiger! Gott aller Geister! In meiner Noth und Beschwerde schreie ich zu Dir, o befreie mein Leben von der Gruft des Verderbens, nahe Dich meiner Seele, erlöse sie! Allgütiger! mein Erzieher von Mutterleib an, mein Bildner, meine Hoffnung und Zuflucht, in Deine Hand empfehle ich meinen Geist! Wende Deinen Zorn von Deinen Dienern, laß Deine Lieblinge nicht in die Grube fahren; erhöre mich, Ewiger! denn köstlich ist Deine Gnade. Sendest Du in Deinem Zorne unheilbare Schläge über die, die Dich lästern, so laß unter Deinem Volke keine Niederlage entstehen. Die wir uns heute kasteien, o verwirf

עֲוֹנוֹתֵינוּ לֹא תְשַׁקֵּץ וְלֹא תִבְזֶה· סְלַח נָא לַעֲוֹן הָעָם הַזֶּה: פָּשַׁעְנוּ לְךָ וּמָעַלְנוּ· צוּר לְךָ חֲבַל חָבַלְנוּ· לָכֵן כָּלִינוּ בְאַפֶּךָ וּבַחֲמָתְךָ נִבְהָלְנוּ: קָדוֹשׁ, דִּין לֹא תִמְתַּח· רְאֵה כִּי כַפַּי אֵלֶיךָ אֶשְׁטַח· יוֹם אִירָא אֲנִי אֵלֶיךָ אֶבְטָח: שְׁמַע שִׂיחַ עַמֶּךָ· תָּחוֹן וְתַעַן שְׁלֵמֶיךָ· אַל תְּנָאֵץ לְמַעַן שְׁמֶךָ: שְׁעֵה שַׁוְעַת בְּנֵי אֱמוּנִים· לְקוֹרְאֶיךָ מְרַחֵק הַסִּבַּת מְמֻעָנִים· שְׁמַע אֵל אֶבְיוֹנִים: הַחוֹסִים קוֹיךָ טְהוֹרֶיךָ נִמְנִים· נְדִיבֵי עַמִּים נְטָעֵי נַעֲמָנִים· מַהֵר תְּרַחֲמֵם כְּרַחֵם אָב עַל בָּנִים: אל מלך יושב וכו'.

אַל תָּבוֹא בְמִשְׁפָּט עִמָּנוּ כִּי לֹא יִצְדַּק לְפָנֶיךָ כָל חָי: הַאֲזִינָה יְיָ תְּפִלָּתֵנוּ הַקְשִׁיבָה בְּקוֹל תַּחֲנוּנֵינוּ: הַקְשִׁיבָה לְקוֹל שַׁוְעֵנוּ מַלְכֵּנוּ וֵאלֹהֵינוּ כִּי אֵלֶיךָ נִתְפַּלָּל: יְיָ בֹּקֶר תִּשְׁמַע קוֹלֵנוּ בֹּקֶר נַעֲרָךְ לְךָ וּנְצַפֶּה: אֵלֶיךָ יְיָ שִׁוַּעְנוּ וּבַבֹּקֶר תְּפִלָּתֵנוּ תְקַדְּמֶךָּ: תִּכּוֹן תְּפִלָּתֵנוּ קְטֹרֶת לְפָנֶיךָ מַשְׂאַת כַּפֵּינוּ מִנְחַת עָרֶב: עֶרֶב וָבֹקֶר וְצָהֳרַיִם נָשִׂיחָה וְנֶהֱמֶה וַיִּשְׁמַע קוֹלֵנוּ: ליי הישועה וכו'.

פד עקידה. ע"ס א"ב, וחת"כ חתום מאיר ברבי יצחק. א"ו"א.

אֱלֹהַר הַמֹּר גִּבְעַת הוֹרָיָה· בֵּית עֵקֶד הָרוֹעִים וְתֵשֶׁר הָעֲלִיָּה· גָּדוֹל בָּעֲנָקִים כְּהִשְׁכִּים לִזְבֹּחַ וּלְהִשְׁתַּחֲוָיָה· דְּבֵקוּתוֹ חִבַּבְתּוֹ וְהוֹצֵאתוֹ לִרְוָיָה: הֵן בָּעֲשִׂירִית כְּנִסִּיתוֹ בְּפִיּוּסִים· וְזֵרַזְתּוֹ כְּגִבּוֹר מְלֻמַּד מִלְחֶמֶת אֲנָסִים· זָרַח מִמִּזְרָח וְהוֹדִיעַ לְכָל אֲפָסִים· חִבַּבְתּוֹ בְּנוֹ לִיקוֹד כִּקְדֹחַ אֵשׁ הֲמָסִים: טוֹב כְּהִקְרִין וְהֵאִיר הַשַּׁחַר· יַחַד שְׁנֵי נְעָרָיו בַּעֲצַלְתַּיִם לֹא אֵחַר· כְּהוֹלֵךְ בֶּחָלִיל וְסוֹפוֹ לַחֲזוֹר לְמָחָר· לָקַח בְּנוֹ כִּדְבָרִים וַעֲצֵי

und verachte nicht unsere Demüthigung, o verzeihe die Schuld dieses Volkes! Wir frevelten gegen Dich und waren untreu und haben gefehlt vor Dir, unser Hort! darum vergingen wir in Deinem Zorne und ermatteten in Deinem Grimme. — Allheiliger, beurtheile uns nicht nach strengem Rechte! Siehe, wie wir unsere Hände zu Dir ausbreiten und am Tage der Angst auf Dich vertrauen! Erhöre das Gebet Deines Volkes, antworte mit Gnade Deinen Ergebenen; verwirf uns nicht, um Deines Namens willen! Wende Dich zum Flehen Deiner gläubigen Kinder, vernimm aus Deiner Höhe die aus der Bedrängniß zu Dir Rufenden, Du, Erhörer der Dürftigen! Die auf Dich vertrauen und hoffen, die Deine Reinen heißen, die Edlen der Völker, die lieblichen Pflanzen, o erbarme Dich ihrer baldigst, wie ein Vater sich der Kinder erbarmt!

אל תבוא Komme nicht in's Gericht mit uns, denn kein Lebender ist gerecht vor Dir. Höre, Ewiger, unser Gebet, vernimm unseres Flehens Stimme! Vernimm die Stimme unserer Klagen, unser König und Herr! denn zu Dir beten wir. Erhöre, Herr, jeden Morgen unser Rufen, jeden Morgen, wo wir uns zu Dir schicken und harren! Zu Dir, Herr! flehen wir, jeden Morgen tritt unser Gebet vor Dich! Unser Gebet gelte Dir wie Weihrauchduft, die Erhebung unserer Hände wie ein Abendopfer! Abends, Morgens und Mittags flehen und klagen wir, und Er höret unsere Stimme.

84. אל הר Nach Moriah, dem Berge von dem die Belehrung ausging[1]), dem Orte, wo die Hirten (Stammväter) sich oft versammelten und ihre Gaben brachten, zog der Größte der Helden (Abraham) in aller Frühe, um dort zu opfern und sich niederzuwerfen, und Du verbandest ihn mit Dir in Liebe und ließest ihn wieder froh zurückkehren. Mit sanfter Rede versuchtest Du ihn mit der zehnten Versuchung und ermuntertest ihn dazu, wie man einen Helden zu einem unvorhergesehenen Kriege ermuntert. Ihn, der aus dem Osten gekommen, um überall Deinen Namen bekannt zu machen, erkorest Du Dir, daß er seinen Sohn als Opfer verbrennen sollte. Kaum daß das Licht erstrahlte und der Morgen anbrach, machte er ohne Zögern mit seinen zwei Dienern sich auf den Weg, wie Jemand zum Tanze gehet, um morgens wieder heimzukehren. Er überredete seinen Sohn, mitzugehen,

[1]) Auf dem Berge Moriah wurde der Tempel erbaut, von welchem aus sich die göttliche Lehre verbreitete (2. Chron. 3, 1. Jesaia 2, 3).

מַעֲרָכָה כָּחַר: מַאֲכֶלֶת שְׁנוּנָה מֻעֲטָה לְטֶבַח. נְדָנָהּ נָתַן מִלְּהַבְעִיתוֹ בָּאֶבַח. סוֹמֵךְ וְנִסְמָךְ עֲלֵיהֶם הַשֶּׁבַח. עָרְכוּ נְזִירִין לְשֵׁם הַזָּבַח: פְּרִי צַדִּיק כְּהֶאֱזִין בְּמִלָּה. צוּר יִרְאֶה לוֹ הַשֶּׂה וְאִם לָאו בְּנִי לְעֹלָה. קָרוּץ עַצְמוֹ הִזְמִין וְתָלָה עַיִן לְמַעְלָה. רָגַשׁ לְעָקְדוֹ הֵיטֵב מֵהִפָּסֵל בִּמְעִילָה: שָׁאַג זָקֵן וּבִשְׁנוּנָה אָחַז. תָּקְפוּ אֶרְאֶלָּם וְזָעֲקוּ מִמַּחַז. מָרוֹם כְּהִסְכִּית צִמְצֵם שְׁכִינָתוֹ כְּחָז. אַיִל הֶרְאָהוּ אַחַר בַּסְּבַךְ נֶאֱחָז: יָחִיד הַנֶּאֱהָב כְּשָׁלַף הַתַּעַר. רָחֵף מָגִנּוֹ וְעָמַד כַּשַּׁעַר. בִּנְךָ יְחִידְךָ אָהוּב מִנֹּעַר. רַב לָךְ אַל תִּשְׁלַח יָדְךָ אֶל הַנָּעַר: כִּי נִשְׁבַּעְתִּי בְּקִיּוּם רָזֶה. יַעַן אֲשֶׁר עָשִׂיתָ אֶת הַדָּבָר הַזֶּה. צָקוּן לַחַשׁ בָּנֶיךָ בַּצַּר לָמוֹ אֶחֱזֶה. חֲקוּקָתָם לַחַיִּים כִּי אֶסְלַח לַעֲוֹן הָעָם הַזֶּה: אָנָּא הַשֵּׁם הַנִּכְבָּד וְהַנּוֹרָא. לְעֵת צָרָה שִׂיחַ שִׁחַרְנוּךָ בְּמוֹרָא. וְנַחְתָּנוּ רַחֲקְתָּנוּ הָכֵן עֲתִירָה. וְלֹא נָסוֹג מִמֶּךָּ תְּחַיֵּנוּ וּבְשִׁמְךָ נִקְרָא:

אל מלך יושב וכו׳ עד לכל קוראיך.

טוֹב יְיָ לַכֹּל וְרַחֲמָיו עַל כָּל־מַעֲשָׂיו: טוֹב יְיָ לְקֹוָו לְנֶפֶשׁ תִּדְרְשֶׁנּוּ: טוֹב יְיָ לְמָעוֹז בְּיוֹם צָרָה וְיֹדֵעַ חֹסֵי בוֹ: כִּי טוֹב יְיָ לְעוֹלָם חַסְדּוֹ וְעַד דֹּר וָדֹר אֱמוּנָתוֹ: טוֹב לַחֲסוֹת בַּיְיָ מִבְּטֹחַ בָּאָדָם: טוֹב לַחֲסוֹת בַּיְיָ מִבְּטֹחַ בִּנְדִיבִים: טוֹב וְיָשָׁר יְיָ עַל כֵּן יוֹרֶה חַטָּאִים בַּדָּרֶךְ: טוֹב וְיָחִיל וְדוּמָם לִתְשׁוּעַת יְיָ: הוֹשִׁיעֵנִי אֱלֹהִים כִּי בָאוּ מַיִם עַד נָפֶשׁ: הוֹשַׁע יְיָ אֶת־עַמְּךָ אֵת שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל: הוֹשִׁיעָה אֶת עַמֶּךָ וּבָרֵךְ אֶת נַחֲלָתֶךָ וּרְעֵם וְנַשְּׂאֵם עַד הָעוֹלָם: הוֹשִׁיעָה יְיָ כִּי גָמַר חָסִיד כִּי פַסּוּ אֱמוּנִים מִבְּנֵי אָדָם: עָזְרֵנוּ אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ עַל דְּבַר כְּבוֹד שְׁמֶךָ וְהַצִּילֵנוּ וְכַפֵּר עַל חַטֹּאתֵינוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ: ליי הישועה וכו׳.

trug das Holz zur Opferstätte und das scharfe, gewetzte Schlachtmesser hatte er in der Scheide verborgen, um den Sohn nicht damit zu erschrecken; Vater und Sohn — beiden gebührt das Lob — ordneten das Holz zum Opfern. Als der fromme Sprößling, das Wort seines Vaters begriff: „der Schöpfer wird sich ein Lamm, meinen Sohn zum Ganzopfer auserſehen!" da bereitete er sich zum Tode, den Blick gen Himmel gerichtet, und bat, ihn nur recht zu binden, damit er nicht als Opfer untauglich werde. Laut betend ergriff der Greis das scharfe Messer — da erhoben sich die Engel und schrieen auf in ihren Sphären, und der Höchste, es vernehmend, ließ seine Herrlichkeit sichtbar werden und zeigte dem Abraham nachher den im Gebüsch verwickelten Widder. Als der Geliebte das Messer gezogen, da schwebte sein Beschützer über ihn an der Himmelspforte und rief: „Genug! Lege nicht Hand an deinen einzigen von Jugend auf geliebten Sohn! Bei mir sei es als ewigbestehend geschworen, daß, weil du dieses gethan hast, ich deiner Nachkommen Flehen in der Noth erhören und sie zum Leben verzeichnen werde, indem ich die Sünde deines Volkes verzeihe!" — O verherrlichter, ehrfurchtbarer Gott! wir suchen Dich mit unserem andächtigen Gebete zur Zeit der Noth; Du hast uns verstoßen und entfernt, nimm jetzt unser Flehen an! Wir wollen nicht mehr von Dir weichen; laß uns leben, daß wir Deinen Namen stets anrufen! —

טוב ײ לכל Allen ist der Ewige wohlthätig, erbarmt sich seiner Werke aller. Gütig ist Gott den auf ihn Hoffenden, der Seele die ihn sucht. Gütig ist Gott, Zuflucht am Tage der Noth; er kennet, die auf ihn vertrauen. Ja gütig ist der Ewige, ewig seine Gnade, seine Treue für und für. Besser ist's, dem Ewigen vertrauen, als auf Menschen sich verlassen; besser, dem Ewigen vertrauen, als auf Fürsten sich verlassen. Gütig ist der Ewige und gerade, zeigt Irrenden die rechte Bahn. Wohl dem, der geduldig auf des Ewigen Hilfe wartet! Hilf uns, o Gott! denn das Wasser dringt an's Leben. Hilf, Ewiger, Deinem Volke, dem Ueberreste Israels! Hilf Deinem Volke, segne Dein Eigenthum, weide und trage sie bis in Ewigkeit! Hilf, o Ewiger! denn die Frommen sind dahin, entschwunden sind die Redlichen den Menschenkindern. Steh' uns bei, Gott unseres Heils, der Verherrlichung Deines Namens willen; rette uns und verzeihe unsere Sünden, Deines Namens willen! —

פה פזמון. חתום בראשי החרוזים יצחק.

באשמרת הבקר קראתיך אל מהלל. יערב לך
הין ערכי. יום לבי לך סולל. ותגיה את חשכי. וכאור
בקר יהלל. מלכי ואלהי כי אליך אתפלל: צרי
מזעימיך. באף חרפו עמך. ונשאתי אימיך. ברגש
שאון קמיך. שפוך רוח משמיך. על ישראל עמך.
וקנא אל לשמך. אשר בארץ מחלל: חי רוכב
על עב קל. אם תעלני במשקל. צדקי כחול ים
יתקל. ורשעי כנוצה יקל. ואם נתיב ארחי מעקל.
ודיני כשור הנסקל. שקלה בפלס מהולל. איש
מפשעים מחלל: קומם ארון ובדיו. והלבש אהרן
מדיו. ורודה וצודה בצידיו. יאכל פרי מעבדיו. ואיש
מהם על מרדיו. לשון אש תאכל בדיו. ובערו שניהם
יחדו. כאשר יבער הגלל: קדוש על כל. ארון. עם
כל יצוריו נדון. חזה יריבי איש מדון. מדבר עלי
בזדון. ונכחי יעורר כידון. ורוחי בי ידון. תנה את
נפשי לשלל. מוליך יועצים שולל. מלכי ואלהי כי
אליך אתפלל: באשמרת וכו'. אל מלך יושב וכו'.

ואתה קדוש יושב תהלות ישראל: ואתה הוא ושנותיך לא יתמו: אתה
תקום תרחם ציון כי עת לחננה כי בא מועד: זבחי אלהים רוח נשברה לב
נשבר ונדכה אלהים לא תבזה: היטיבה ברצונך את ציון. תבנה חומות
ירושלם: אז תחפץ זבחי צדק עולה וכליל. אז יעלו על מזבחך פרים:
(ועתה יי אבינו אתה. אנחנו החמר ואתה יצרנו ומעשה ידך כלנו: אתה
יי לא תכלא רחמיך ממנו. חסדך ואמתך תמיד יצרונו:) זכר רחמיך יי
וחסדיך כי מעולם המה: זכרנו יי ברצון עמך. פקדנו בישועתך: זכר עדתך

85. באשמרת In der Morgenwache rufe ich zu Dir, gepriesener Gott! Möchte mein Gebet Dir angenehm sein, so oft mein Herz sich zu Dir erhebt, daß Du meine Finsterniß erleuchten und wie das Morgenlicht glänzen läßest, Du mein König und Gott, zu dem ich bete! Feinde, die Dir trotzen, lästern grimmig Dein Volk, und ich trage Deine Schrecken, das wüthende Toben Deiner Gegner. O gieße vom Himmel Deinen Geist über Dein Volk Israel aus; eifre, Gott, für Deinen Namen, der auf Erden entweihet wird. Lebender, der Du auf leichtem Gewölk einherfährst! wenn Du meinen Wandel auf die Wagschale legest, so laß meinen Verdienst schwer wie Meeressand wiegen, meine Laster aber federleicht sein; sind meine Pfade so verkehrt, daß ich die Steinigung verdiente, o so betrachte es blos als Thorheit dem sündgebornen Menschen! Errichte wieder die Bundeslade nebst ihren Stangen und laß die Priester wieder in ihren Gewändern prangen. Dem Verfolger und listigen Jäger vergilt nach seinen Thaten, die Zweige des Widerspenstigen laß die Flamme verzehren, daß beide zusammen wie Kehricht weggefegt werden. Heiliger, Herr des Weltalls! der Du alle Geschöpfe richtest, schaue wie die bestreitenden Gegner so vermessen gegen mich reden und ihre Lanzen über mich schwingen, daß mein Gemüth darob verbittert ist. O laß mich mein Leben als Beute davon tragen, der Du die Rathschläge vereitelst, Du mein König und Gott, zu dem ich bete!

ואתה קדוש Du, Allerheiligster, thronst unter Lobgesängen Israels! Du bist, und Deine Jahre enden nie! Du erhebst Dich, erbarmst Dich Zion's, wenn gekommen ist die Zeit, daß Du ihr gnädig bist. Ein göttlich Opfer ist ein zerknirschtes Gemüth; ein zerknirschtes und demüthiges Herz, o Gott, verschmähest Du nicht! Thue Zion wohl in Deiner Huld, erbaue die Mauern Jerusalems! dann werden Opfer der Gerechtigkeit, Brand- und Ganzopfer Dir gefallen, dann wird man Stiere darbringen auf Deinem Altar. Aber jetzt, o Ewiger — doch Du bist unser Vater! wir sind der Thon und Du unser Bildner, Deiner Hände Werk sind wir Alle. Du, o Ewiger, wirst Deine Barmherzigkeit uns nicht entziehen; Deine Liebe und Treue werden uns stets bewahren. Gedenke Deiner Barmherzigkeit, o Ewiger, und Deiner Gnade; denn sie sind von Ewigkeit her. Gedenke, Herr, auch unser, wenn Du Dein Volk begnadigst, suche uns heim mit Deiner Hilfe! Gedenke Deiner Gemeinde,

קָנִיתָ קֶּדֶם גָּאַלְתָּ שֵׁבֶט נַחֲלָתֶךָ הַר צִיּוֹן זֶה שָׁכַנְתָּ בּוֹ: זְכֹר יְיָ חִבַּת יְרוּשָׁלָיִם אַהֲבַת צִיּוֹן אַל תִּשְׁכַּח לָנֶצַח: זְכֹר יְיָ לִבְנֵי אֱדוֹם אֵת יוֹם יְרוּשָׁלָיִם הָאֹמְרִים עָרוּ׀ עָרוּ עַד הַיְסוֹד בָּהּ: זְכֹר לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיִשְׂרָאֵל עֲבָדֶיךָ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לָהֶם בָּךְ וַתְּדַבֵּר אֲלֵהֶם אַרְבֶּה אֶת זַרְעֲכֶם כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמָיִם. וְכָל הָאָרֶץ הַזֹּאת אֲשֶׁר אָמַרְתִּי אֶתֵּן לְזַרְעֲכֶם וְנָחֲלוּ לְעֹלָם: זְכֹר לַעֲבָדֶיךָ לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב. אַל תֵּפֶן אֶל קְשִׁי הָעָם הַזֶּה וְאֶל רִשְׁעוֹ וְאֶל חַטָּאתוֹ: אַל נָא תָשֵׁת עָלֵינוּ חַטָּאת אֲשֶׁר נוֹאַלְנוּ וַאֲשֶׁר חָטָאנוּ: חָטָאנוּ צוּרֵנוּ. סְלַח לָנוּ יוֹצְרֵנוּ:

פו ע״ס א״ב מרובע ובסוף חתום יעקב ברבי מאיר יחיה.

אֶשְׁמְרָה אֵלֶיךָ עֻזִּי. אֵלֶם לִפְנֵי גוֹזְזִי. אֵלֶיךָ לָשׁוּב גּוֹזִי. אֲנִי אָמַרְתִּי בְחָפְזִי: בְּחָפְזִי בְּבָתֵּי כְלָאִים. בְּחַסְדְּךָ עֲשֵׂה פְלָאִים. בְּזַעַם תַּשְׁפִּיל גֵּאִים. בְּקַרְנְךָ תָּרִים נוֹעִים: גּוֹעִים כְּיִרְאָתְךָ לָטַעַת. גְּזוּזָה רָזָה וְצַלַּעַת. גַּלְמוּדָה עֵדָה מוּדַעַת. גַּם בְּלֹא דַעַת: דַּעַת מַעֲרִימֵי סוֹדָם. דָּגוּל שַׂכֵּל לְאַבְּדָם. דְּבֵקֶיךָ מִגּוֹי לְהַכְחִידָם. דִּבְרַת בְּנֵי הָאָדָם: הָאָדָם הִשְׁחִית דַּרְכּוֹ. הָדְבַּק לְשׁוֹנוֹ לְחִכּוֹ. הִתְחַנֵּן פְּנֵי מַלְכּוֹ. הָלוֹךְ יֵלֵךְ וּבָכֹה: וּבָכֹה אֶבְכֶּה בַּחֲזוֹת. וְעוֹדֶיךָ לִמְשִׁסָּה וּבִזּוֹת. וְרָשָׁע יַעֲנֶה עַזּוֹת. וָאֲחַשְּׁבָה לָדַעַת זֹאת: זֹאת הַנִּשְׁקָפָה הוֹבִישׁוּ. זֵדִים חֲבֻרָתָם הִבְאִישׁוּ. זַכִּים לַעֲבָדִים הִכְבִּישׁוּ. זָרוּ וְלֹא חָבָשׁוּ: חָבְשׁוּ בְּבוֹר תַּחְתִּיָּה. חָדְלוּ אֶרֶךְ וּרְטִיָּה. חִנָּם פְּצָעִים וְכְוִיָּה. חַבּוּרָה וּמַכָּה טְרִיָּה: טְרִיָּה וְאֵין רִפּוּא. טָמֵא עַמִּי נִגָּפוּ. טָהוֹר בְּשִׂנְאָה הֲדָפוּ. טוֹב אוֹיֵב יִרְדְּפוֹ: יִרְדְּפוֹ בַּחֶרֶב לְהַאֲבִידוֹ. יַחַד הַכְחֵד כְּבוֹדוֹ. יָשׁוּב עֲמָלוֹ בְקָדְקֳדוֹ. יִרְאוּ עֵינָיו כִּידוֹ: כִּידוֹ דַּכְּאוּ הֶחֱלִי. כַּלֵּה בְחֵמָה לְרַגְלִי. כְּיוֹם מוֹעֵד לְהַגִּילִי. כַּאֲשֶׁר עָשׂוּ

die Du vormals Dir erworben, Deines Erbstammes, den Du befreiet, Zion's Berg, den Du bewohnt! Gedenke, Herr, Deiner Lust an Jerusalem, vergiß nicht Deine Liebe zu Zion! Gedenk' auch, Herr, den Söhnen Edom's den Tag Jerusalem's, als sie da schrieen: „Verheeret! verheeret bis auf den Grund!“ Gedenke Deiner Diener, Abraham's, Jizchak's und Israel's, was Du ihnen bei Dir zugeschworen und ihnen zugesagt hast: Ich will euere Nachkommen so viel werden lassen wie die Sterne des Himmels, und dieses ganze Land, wovon ich gesprochen, will ich eueren Nachkommen geben und sie sollen es ewig als Erbgut besitzen. Gedenke Deiner Diener, Abraham's, Jizchaks und Jakob's, kehre Dich nicht an die Hartnäckigkeit, den Frevel und die Sünde dieses Volkes! Rechne es uns doch nicht zum Verbrechen, daß wir thöricht gewesen und gesündigt haben! Wir haben gesündigt, unser Schutz! verzeihe uns, unser Schöpfer!

86. אשמרה Auf Dich harrend, meine Schutzmacht! stehe ich da, ein geduldiges Schaaf vor seinen Scheerern; zu Dir, der Du mich in's Dasein riefst, kehre ich zurück und rufe in meiner Angst im Kerker: Thue Wunder in Deiner Gnade! erniedrige strafend die Stolzen und erhebe zum Heile die Jammernden! Laß sie wieder fest wurzeln in Deinem Glauben die zerraufte, abgezehrte und hinkende Nation, die einsam, abgeschieden von aller Bekanntschaft weilt. Erhabener! zerstöre, vernichte die listigen Anschläge der Feinde, die nur darnach trachten, Deine Anhänger aus den Völkern zu vertilgen. — Adam, als er gesündigt hatte und die Zunge ihm am Gaumen klebte, flehte vor seinem Könige und weinte vor ihm in Buße. So weine auch ich, wenn ich Deine Getreuen so beraubt und ausgeplündert und den Frevler so trotzig sehe, und sinne nach, warum solches geschieht. Die einst so herrlich Aussehenden sind beschämt, Uebermüthige schlugen ihnen tiefe Wunden; die Edlen wurden zu Sklaven gemacht, hilflos zerstreut, in tiefe Kerker geworfen, mit unverdienten Wunden, Brandmälern und Beulen geschlagen und haben kein heilendes Pflaster. Unheilbar ist die Wunde, die der Unreine meinem Volke versetzte; feindlich stieß er die Reinen, verfolgte grimmig die Guten, verfolgte sie vernichtend mit dem Schwerte und stürzte ihre Ehre. O möge seine That auf seine Scheitel zurückkehren und seine Augen seinen Sturz sehen! Stürze ihn in Deinem zermalmenden verderbenden Grimme, bringe einen Tag des Verhängnisses über ihn, wie über mich gekommen war. — Wir haben

לִי: לִי אֵין מְנַחֵם· לִבִּי בְּקִרְבִּי יֵחַם· לְגוֹעַ תְּמַנּוּ מְרַחֵם· לָמָּה לֹא מְרֻחָם: מְרֻחָם לְעָמָל נִרְדָּפְנוּ· מִשָּׁמַיִם אֶרֶץ נֶהֱדַפְנוּ· מַחְשְׁבוֹתֵינוּ אֲשֶׁר הִקְצַפְנוּ· מִשַּׁדַּי לֹא נִצְפָּנוּ: נִצְפְּנוּ עִתִּים מִלְּהִתְגַּלֵּעַ· נָכוֹן אֵיד לְצַלַּע· נְדִיבֵי שְׁאוֹנָם בֻּלַּע· נִשְׁמְטוּ בִידֵי סֶלַע: סֶלַע וּמְצוּדָתִי קָרְבֵנוּ· סָגוֹר לִקְרַאת מְאָרְבֵנוּ· סְלִיחָה וַעֲנָוָתְךָ תַּרְבֵּנוּ· שִׂימָה נָּא עָרְבֵנוּ: עָרְבֵנוּ לְטוֹב מִמְּעוֹנֶךָ· עֲשֵׂה עִמָּנוּ לְמַעֲנֶךָ· עֲוֹנֹתֵינוּ שַׁתָּה לְנֶגְדֶּךָ· עֲלֻמֵנוּ לִמְאוֹר פָּנֶיךָ: פָּנֶיךָ לָנוּ הָאִירָה· פְּזוּרֵינוּ תְּכַנֵּס מְהֵרָה· פְּנֵה לְהָחִישׁ עֶזְרָה· פִּיךָ בְּיוֹם צָרָה: צָרָה לַמַּטִּים לַעֲקוֹל· צְדָקָה שִׂים לְמִשְׁקוֹל· צִיּוֹן תַּשְׁמִיעַ קוֹל· צַפֶּיךָ נָשְׂאוּ קוֹל: קוֹל תַּחֲנוּנֵי תְּשַׁע· קוֹדְרִים לְשַׂגֵּב יֶשַׁע· קְלוֹעַ חָמָס וָפֶשַׁע· קָם לְמַטֵּה רָשַׁע: רֶשַׁע הַעֲבֵר וְהַשְׁבֵּת· רַחוּם אָזְנְךָ קַשֶּׁבֶת· רַחֵק מִמְּמִים נוֹשָׁבֶת· רַהַב הֵם שָׁבֶת: שֶׁבֶת בְּעִירְךָ תַּעֲרוֹךְ· שֵׂם רְשָׁעִים לִפְרוֹךְ· שְׁבִיָּה מַכָּתָהּ לַאֲרוֹךְ· שַׁחַל וָפֶתֶן תִּדְרוֹךְ: תִּדְרוֹךְ רְשָׁעִים וְיִגָּמֵרוּ· תְּמִימִים לְעוֹלָם נִשְׁמָרוּ· תּוֹעַ מַעַלְלֵיהֶם יָסִירוּ· תְּהִלּוֹת יְיָ יְבַשֵּׂרוּ: יְבַשְּׂרוּ רְחוֹקִים פְּלָאִים· עָלוֹת בְּקַבְּצָךְ וּטְלָאִים· קוֹל יִתְּנוּ נִכְלָאִים· בָּחַר עוֹד בִּירוּשָׁלָיִם: בִּירוּשָׁלַיִם שָׁלוֹם תַּשְׁפִּיעַ· רוּחַ יִרְאָתְךָ תּוֹפִיעַ· בּוֹזֵי תָּנִיעַ וְתַרְשִׁיעַ· יְשַׁוְּעוּ וְאֵין מוֹשִׁיעַ: מוֹשִׁיעַ עַמְּךָ תַּלְמוּד· אוֹתָם לְתוֹרָתְךָ לִצְמוֹד· יְאָמֵן דְּבָרְךָ לְתָמוּד· רֶוַח וְהַצָּלָה יַעֲמוֹד: יַעֲמוֹד לַיְּהוּדִים

keinen Tröster, das Herz verglüht in uns; sollen wir gänzlich vergehen ohne Erbarmen? warum nicht gleich in Mutterleibe? Von Mutterleib an sind wir in's Elend gestoßen, vom Himmel zur Erde geschleudert. Unsere Gefühle, die wir so gekränkt geworden, sind dem Allmächtigen nicht verborgen, uns aber ist die Erlösungszeit verborgen; das Unglück ist bereit zu unserem Sturze, unsere Edlen sind sammt ihrer Pracht untergegangen, sind an Felsen zerschmettert. Du, unser Fels und unsere Burg! sei uns nahe und wehre ab unsere Verfolger! Bezeige uns viele Nachsicht und Milde, tritt für uns auf und verbirg Dich für uns zum Guten von Deiner Wohnung herab; thue es um Deinetwillen! Unsere Sünden liegen vor Dir offen, unsere geheimsten vor dem Lichte Deines Antlitzes — o laß Dein Antlitz uns strahlen und sammele bald unsere Zerstreuten; wende Dich schleunig zu unserem Beistande, sprich für uns am Tage der Noth! Droht Strafe Denen, die sich auf krumme Wege neigen, so halte Deine Milde das Gegengewicht! Laß durch Deine Wächter den Trost für Zion verkünden! Wende Dich zu unserem lauten Flehen und erhebe zum Heile die Gebeugten; schleudere weg die Gewalt und den Frevel die zum Stabe der Tyrannei sich erhoben. Schaffe die Bosheit hinweg, rotte sie aus; Erbarmungsvoller! neige Dein Ohr! entferne von uns die am Meere wohnenden stolzen Prahler![1]) Richte Deinen Wohnsitz wieder her in Deiner Stadt und vertreibe die Frevler von dort! Heile die Wunden der Verbrannten, zertritt die Leoparden und Schlangen, zertritt die Bösewichter, laß sie enden; die Frommen aber mögen ewiglich behütet und ihre Verirrungen entfernt werden, auf daß sie den Ruhm des Herrn verkünden. In der Ferne wird man von Deinen Wundern erzählen, wenn Du die Heerden Deiner Lämmer sammelst; dann werden die Gefangenen laut rufen: „Gott hat sich wieder Jerusalem erwählt!“ So laß Jerusalem den Frieden zuströmen und den Geist Deines Glaubens dort strahlen; meine Plünderer laß flüchtig werden und verurtheile sie, daß sie schreien und Niemand ihnen hilft. Retter Deines Volkes! lehre es, Deiner Lehre anzuhangen; laß Dein Wort ihm immerfort beistehen, Befreiung und Rettung ihm entstehen! Es erstehe den Jehudim

---

[1]) Siehe Jecheskel 26, 17 und Jesaia 30, 7.

יְשׁוּעָה· חַיִּים וְכָבוֹד וְיִפְעָה· יוֹשֵׁב הַכְּרוּבִים
הוֹפִיעָה· הָאֵר פָּנֶיךָ וְנִוָּשֵׁעָה:

זכר לנו ח"ג"ו ביז אַן מכניסי רחמים (זייטע 21), דאַן פֿאַנגט מאַן וויעדער היער אַן.

פז תחנה. חתום בראשי החרוזים שמעון בר יצחק.

שְׁבַת הַכִּסֵּא· אֲשֶׁר לְמַעְלָה מְנֻשָּׂא· יְחַלֶּה בַּעֲדֵנוּ
לַצּוּר הַמִּתְנַשֵּׂא: מֶלֶךְ עַל כִּסֵּא· לְעַמּוֹ יְהִי מַחְסֶה·
וְיִפֶן בְּצוּרַת תָּם חֲקוּקָה בַּכִּסֵּא: עַל הַיָּמִין אַרְיֵה·
יְחַלֶּה פְּנֵי אֶהְיֶה· יָחֹן וְיָחוּס זֶרַע כֹּה יִהְיֶה: וְיוֹשִׁעֵנוּ
יְהֶיֶה· וְאוֹתָנוּ יְחַיֶּה· וְיָשִׁיב הַמְּלוּכָה לְזֶרַע גּוּר אַרְיֵה:
נָא מֵהַשְּׂמֹאל שׁוֹר· פְּגִיעָתֵנוּ יְתַשּׁוּר· לְלַמְּדֵנוּ הֵיטֵב
חִמּוּצֵנוּ לְאֵשׁוּר: בְּרָכוֹת יְחַשּׁוּר· וּמְרוּדֵינוּ יְעַשּׁוּר·
וְיָשִׁיב לְבִצָּרוֹן הַדְרַת עֹז בְּכוֹר שׁוֹר: רְאִיַּת פְּנֵי אָדָם·
תְּחִנָּתֵנוּ יְקַדֵּם· לִפְנֵי צוּר מָעוֹז יוֹצֵר הָאָדָם: יַלְבִּין
הַמְּאָדָּם· יְעוֹרֵר הַנִּרְדָּם· וְיַרְבֶּה הַמִּשְׂרָה לִקְרוּאֵי
צֹאן אָדָם: צִפְצוּף הַנֶּשֶׁר· בִּכְנָפָיו יְחַשֵּׁר· וְיָלִיץ צִדְקֵנוּ
פְּנֵי אוֹהֵב יֹשֶׁר: חֶלְקֵנוּ יְפַשֵּׁר· וְעַפְעַפֵּנוּ יְיַשֵּׁר· וִידַבֵּר
בִּצְדָקָה לְעַם נְשׂוּאֵי נֶשֶׁר: קְדוֹשֵׁי עֶלְיוֹנִים· שְׂרָפִים
וְאוֹפַנִּים· הַפִּילוּ תְּחִנָּתֵנוּ פְּנֵי אֲדוֹנֵי הָאֲדוֹנִים: וְיִזְכֹּר
רִאשׁוֹנִים· וְאַהֲבַת אֵיתָנִים· וִיקַיֵּם שְׁבוּעָה לְדוֹרוֹת
אַחֲרוֹנִים: מכניסי רחמים ח"ג"ו ביז ענדע וויא אַן ערזטען טאַג.

Heil und Leben, Ehre und Erleuchtung! Throner über den Cherubim, erscheine, laß uns Dein Antlitz leuchten, und wir sind gerettet! —

87. שבת *) Der Thronsitz Gottes, in der Höhe erhaben, flehe für uns zum hocherhabenen Schöpfer, daß Er, der Herrscher auf dem Throne, Schutz seinem Volke sei, in Rücksicht auf den frommen Jakob, dessen Bild am Throne gezeichnet ist. Auf der Rechten der Löwe erflehe den Unendlichen, daß Er begnadige und schone die Kinder, die er den Sternen gleich zu werden verhieß, daß er unsere Hilfe sei, uns belebe und die Würde wieder gebe den Nachkommen des Löwenmuthigen (Jehuda). Zur Linken der Stier, reiche doch unser Gebet dar, daß Er Gutes uns bestimme, unsere Bedrängten stärke, Segen spende, die Dürftigen beglücke und wieder zur Veste bringe die ruhmvolle Macht des dem kräftigen Stiere Verglichenen (Joseph). Das Bild des Menschengesichts bringe unsere Bitte vor dem allmächtigen Hort, dem Schöpfer des Menschen, daß Er reinige die Flecken, daß er die Schlummernden erwecke und die Herrlichkeit Derer vergrößere, die er seine duldenden Menschen[1]) genannt. Der Adler erhebe seine Schwingen und trage unsere Rechtfertigung vor Ihn, der Redlichkeit liebet, daß er unser Urtheil mildere, unsere Blicke auf das Gute lenke und gerecht spreche sein Volk, das er auf Adlersflügeln getragen. Hohe Heilige! ihr Seraphim und Ophanim! o leget unser Flehen vor dem Herrn aller Herren, daß Er gedenke der Früheren, der ihn liebenden Glaubenshelden und seinen Schwur den spätesten Geschlechtern bestätige!

---

*) Dieses Gebet enthält Anspielungen auf die bildliche Schilderung des Gottesthrones wie sie im Propheten Jecheskel Kap. 1 und 10 vorkömmt.

[1]) Israel, nach Jecheskel 36, 38.

סליחות ליום רביעי שבין ראש השנה ויום כפור׃

ארון עולם ח״ו ביז פֿון כי על רחמיך הרבים (זייטע 10), דאן זאגט מאן דיזע פתיחה.

פח פתיחה. חתום כראשי הבתים שמואל ברבי אברהם חזק.

שִׁחַרְנוּךָ בְּבַקְּשְׁנוּךָ יוֹצֵר הָרִים׃ מַגִּיד לְאָדָם שִׂיחַ וּדְבָרִים׃ וְחִלִּינוּךָ דְּרַשְׁנוּךָ בּוֹשִׁים וַחֲפֵרִים׃ אֶת חַטֹּאתֵינוּ הַיּוֹם אָנוּ מְסַפְּרִים׃ לְהַקְנוּ וַעֲדֵנוּ זְקֵנִים וּנְעָרִים׃ בְּבֵית תְּפִלָּה מִקְדָּשׁ מְזֹעָרִים׃ רְפוּיֵי יָדַיִם מְעוּדֵי אֵבָרִים׃ בְּחוֹלִים וּסְעוּרִים מִכָּל עֲבָרִים׃ יָגוֹרְנוּ וְדָאַגְנוּ מִשְּׁנֵי גוֹלְיָרִים׃ אַף וְחֵמָה שְׁנֵיהֶם קַטֵּגוֹרִים׃ בְּחַפְּשֵׂנוּ מַעֲשִׂים וְהִנָּם מְבֹעָרִים׃ רֶתֶת אֲחָזַתְנוּ חֲבָלִים וְצִירִים׃ הֻשְׁחֲרוּ פָנֵינוּ וְהָלַכְנוּ קוֹדְרִים׃ מוֹט הִתְמוֹטַטְנוּ וְנַעֲשִׂינוּ פְרוּרִים׃ חַלְחָלוּ מָתְנֵינוּ וְכַיּוֹלֵדָה מְצֵרִים׃ זָחַלְנוּ וַנִּירָא מֵעֲוֹנוֹתֵינוּ הַיְתֵרִים׃ קַחְנוּ דְבָרִים בְּשִׁלּוּם פָּרִים׃ תְּמוּכִים בְּטוּחִים וּלְרַחֲמֶיךָ מְסַבְּרִים׃ כי על רחמיך הרבים ח״ו ביז על עירך ועל עמך (זייטע 14), דאן דאז היער פֿאָלגענדע.

פט סליחה. ע״ס א״ב אלף בהקדים כראש כל חרוז מלת איך ומלת והמה, וסיום כל חרוז על לם״ב המתחיל במלת ואני, ובסוף חתום יצחק בר סעדיה.

אלהינו ואלהי אבותינו.

אֵיךְ אוּכַל לָבוֹא עָדֶיךָ׃ וְעוֹבְדֵי זוּלָתְךָ לֹא עֲזָבוּנוּ לְעָבְדֶךָ׃ וְהֵמָּה בִּקְשׁוּ לְהַפְרִידֵי מִיִּחוּדֶךָ׃ וַאֲנִי לֹא עָזַבְתִּי פִקּוּדֶיךָ׃ אֵיךְ גָּלִיתִי וָאֵלֵךְ בְּכָל הֵלֶךְ וָפֶלֶךְ׃ וּמָלְכוּ עָלַי מַמְלִיכִים לָמוֹ לַמֹּלֶךְ׃ וְהֵמָּה דִינָם עוֹמְדִים וּמַלְכָּם מוֹלֵךְ׃ וַאֲנִי לֹא נִקְרֵאתִי לָבוֹא אֶל הַמֶּלֶךְ׃ אֵיךְ הָלְכוּ נְחָלִים מִדֶּלֶף דִּמְעֵי הַדָּלוּף׃ וְנִמְסַרְתִּי לְפוֹעֲלֵי

88. שחרנוך Wir ersuchen Dich, wir bitten Dich, der Du die Berge gebildet, der Du die Gedanken und Worte des Menschen leitest! beschämt und erröthend beten wir vor Dir, zählen heute unsere Sünden auf. Alt und Jung sind wir im Bethause, unserem kleinen Heiligthum, versammelt und stehen da mit schlaffen Händen und wankenden Gliedern, geängstigt und bestürmt von allen Seiten und uns fürchtend und zagend vor dem Zorne und dem Grimme, diesen zwei strengen Anklägern[1]). Betrachten wir unsere schmutzigen Handlungen, so ergreift uns Zittern, Schmerz und Wehe, schwarz wird unser Angesicht, gebeugt unser Gang, wir wanken und vergehen; unsere Lenden beben, Angst ergreift uns wie eine Gebärerin, wir scheuen uns und haben Furcht, wegen unserer vielen Missethaten. Mit Worten wollen wir darum die Opferstiere Dir ersetzen, gestützt, vertrauend und hoffend auf Deine Barmherzigkeit.

89. איך Ach, wie soll ich mich Dir nähern, da Solche, die Dich verleugnen, uns von Deinem Dienst abhalten und darnach trachten, uns vor Deiner Einheit zu trennen? doch ich habe Deine Verordnungen nicht verlassen. Ach, wie muß ich unstät in allen Straßen und Gauen umherwandern! Götzenanbeter beherrschen mich, ihr Gesetz ist gültig, ihre Herrschaft besteht; ich aber darf vor keinen Fürsten kommen. Ach, wie wachsen meine rinnenden Thränen zu Bächen, da ich Uebel=

---

[1]) Nach dem Midrasch rabba Seite 159 und 292 und Talm. Nedar. 32. wo die beiden Ausdrücke אף וחמה (V. M. 9, 19) als zwei Strafengel personifizirt werden.

אָוֶן וְסִלּוּף · וְהֵמָּה וּבְנֵיהֶם יוֹרוּנִי חֵץ שָׁלוּף · וַאֲנִי כְּכֶבֶשׂ
אַלּוּף: אֵיךְ זְמַן קִצִּי נֶחְתָּם וְלֹא נֶגְדַע · וְקַרְנִי גָּדַע אוֹיְבִי
מִשַּׁחַת פְּדַע · וְהֵמָּה חוֹשְׁבִים חָכְמוֹת כְּהֵימָן וְדַרְדַּע ·
וַאֲנִי בַעַר וְלֹא אֵדָע: אֵיךְ טֹרְפָה מַלְכוּת לְמַלְכוּת עַם
סְגֻלָּה · וְאָרְכָה מְלוּכָה וְלֹא כָלָה · וְהֵמָּה יוֹשְׁבִים לָבֶטַח
בְּשִׂמְחָה וְגִילָה · וַאֲנִי בְּתוֹךְ הַגּוֹלָה: אֵיךְ כּוֹס הַתַּרְעֵלָה
שָׁתִיתִי וָאֶגְמַע · בָּכִיתִי וָאֶדְמַע מֵעֹל מַשָּׂא וּמִשְׁמָע ·
וְהֵמָּה לוֹעֲגִים עָלַי הַקְשִׁיבָה וּשְׁמָע · וַאֲנִי כְּחֵרֵשׁ לֹא
אֶשְׁמָע: אֵיךְ מְחָצַנִי אֱלֹהַי וּמַכְאוֹבִי לֹא חֻבָּשׁ · וּמְעִיל
תִּפְאַרְתִּי לִבְנֵי אֱדוֹם הֻלְבָּשׁ · וְהֵמָּה נֹפֶת אוֹכְלִים
וְחָלָב וּדְבָשׁ · וַאֲנִי כְּעֵשֶׂב אִיבָשׁ: אֵיךְ סְבָבוּנִי קֵדָר
כִּתְּרוּנִי דְּדָן וּשְׁבָא · וְעוֹשִׂים לִי כַּאֲשֶׁר עָלַי נִבָּא ·
וְהֵמָּה עוֹשִׂים חַיִל גְּדוּד וְצָבָא · וַאֲנִי אָנָה אֲנִי בָא:
אֵיךְ פָּקַדְתָּ עָלַי כַּאֲשֶׁר הֵרֵעוֹתִי · בְּשִׁנֵּי אֲרָיוֹת וּלְבָאִים
נֶאֱכַלְתִּי · וְהֵמָּה צָעִיר וָרָב אוֹמְרִים מָצָאתִי וְגַם יָכֹלְתִּי ·
וַאֲנִי כַּאֲשֶׁר שָׁכֹלְתִּי שָׁכָלְתִּי: אֵיךְ קָדַר כּוֹכָבִי וְחָזְרוּ
גַלְגַּלַּי · וְעוֹבְדֵי גִלּוּלִים גִּלֲלוּ גְלִילַי · וְהֵמָּה רִחֲקוּ רַגְלַי
מֵעֲלוֹת רְגָלַי · וַאֲנִי כִּמְעַט נָטָיוּ רַגְלָי: אֵיךְ שָׁמַרְתָּ
מַעֲוָיִי וְנָטַרְתָּ חוֹבִי · וּמְרִיבֵי נַפְשִׁי לֹא רַבְתָּ רִיבִי ·
וְהֵמָּה תָּקְפָּם וְכֹחָם לְהַכְאִיבִי וּלְהַדְאִיבִי · וַאֲנִי בְּרֹב
חַסְדְּךָ יָגֵל לִבִּי: אֵיךְ יָשַׁבְתִּי בָדָד וָאֱהִי לְנִדָּה · מִכָּבוֹד
יָרְדָה בַּגּוֹיִם נְדוּדָה · וְהֵמָּה צָלְחוּ וּמָלְכוּ וּמֶמְשַׁלְתָּם
עָמְדָה · וַאֲנִי שְׁכוּלָה וְגַלְמוּדָה: אֵיךְ חֵרְפוּנִי מְעוֹלְלַי
וּמְהוֹלְלַי כֻּלָּהֶם · צֶלֶם אֶצְלָם וְלֹא סָר מֵעֲלֵיהֶם · וְהֵמָּה

thätern überliefert bin; sie schießen auf mich mit ihren Pfeilen, sie und ihr Stamm, und ich stehe da wie ein geduldiges Lamm. Ach, wie ist das Endziel mir so verschlossen, so unbekannt! Meine Hoheit brach der keine Gefahr kennende Feind, er rühmt sich der Weisheit wie Heman und Darda[1]); ich aber bleibe ohne Wissen und Kenntniß. Ach, wie zerrt ein Reich nach dem andern das erkorene Volk umher! lange dauert Anderer Macht und endet nie, sie wohnen in Sicherheit, Freude und Wonne, und ich in der Verbannung. Ach, wie muß den bitteren Leidenskelch ich ausschlürfen und weinend das Joch Massa's und Mischmah's[2]) tragen! Sie spotten meiner; o merke, höre es! denn ich bin taub, höre nichts mehr. Ach, wie hat Gott mich geschlagen, mit unheilbaren Wunden! Mein Prachtkleid tragen Edom's Söhne, sie genießen Süßes, Milch und Honig; ich aber verdorre wie das Gras. Ach, wie umlagern mich Kedar, Dedan und Seba[2]), und vollziehen an mir das mir Gedrohete! Sie schaffen sich Macht und Heere; ich aber, wohin soll ich mich wenden? Ach, wie ahndest Du meine Uebelthaten! Von Löwenzähnen werde ich zerrißen; sie prahlen Groß wie Klein: „Wir haben es erreicht, erstrebt!" — Ich aber bin und bleibe kinderlos! Ach, wie ist mein Stern verdunkelt, wie hat mein Glücksrad sich gewandt! Götzendiener haben meine Provinzen verunreinigt, haben mich von den Wallfahrten abgehalten, und wenig fehlte, so glitten unsere Füße aus. Ach, wie beachtetest Du meine Vergehen und trugst meine Schuld mir nach! mit meinen Widersachern strittest Du meinetwegen nicht, sie blieben stark und kräftig, um mich zu plagen und zu kränken; dennoch freuet sich mein Herz Deiner großen Gnade. Ach, wie einsam und abgesondert sitze ich da, gesunken an Ehre, unter den Völkern zerstreut! sie sind glücklich, stehen fest in ihrer Macht; ich aber bin entvölkert und entblößt. Ach, wie lästern mich meine Peiniger und Spötter alle! Ihr Schutz weicht nicht von ihnen, trium=

---

[1]) Namen zweier morgenländischen Weisen (I. König 5, 11).

[2]) Diese Namen, aus dem Geschlechtsregister Ismaels und der Ketura (I. M. 25, 3. 13. 14) entlehnt, sind hier pro lubitu für die verschiedenen heidnischen Feinde Israels gewählt.

קוֹרְאִים הֶאָח הֶאָח בְּמִלֵּיהֶם · וַאֲנִי הָיִיתִי חֶרְפָּה לָהֶם: אֵיךְ בֵּינֵיהֶם נִשְׁאַרְתִּי דּוֹאֵג וְדוֹאֵב · מִפַּלְגֵי יְגוֹנָם וּמִמְּקוֹרָם שׁוֹאֵב · וְהֵמָּה רוֹבְצִים וְשׁוֹכְבִים כְּעוֹרֵב וְכִזְאֵב · וַאֲנִי עָנִי וְכוֹאֵב: אֵיךְ שׂוֹנְאֵי כָּל טָהֳרָה שָׁכְנוּ בְצִיּוֹן · מִי הֶאֱמִין כָּזֶה וּמִי עָלָה לוֹ בְּרַעְיוֹן · וְהֵמָּה עֲשִׁירִים נְשׂוּאִים נְתוּנִים עֶלְיוֹן · וַאֲנִי עָנִי וְאֶבְיוֹן: אֵיךְ דָּרוּ בְּהֵיכְלוֹתַי וְשָׁכְנוּ בָם שָׁכוֹן · מֵעֶלְיוֹן לְתַחְתּוֹן וּמִתַּחְתּוֹן לְתִיכוֹן · וְהֵמָּה יָרְשׁוּ עֹשֶׁר וְזָהָב וַאֲדַרְכּוֹן · וַאֲנִי לְצֶלַע נָכוֹן: אֵיךְ הֲמוֹנַי נָפוֹצוּ וְהֵמָּה עָלוּ בְּמַחְשְׁבוֹתֶיךָ · זָכְרֵנוּ נָא וּפָקְדֵנוּ בִּישׁוּעָתֶךָ · וְהֵמָּה בַּלְּעֵם קַלְּעֵם מִשְּׁמֵי מְעוֹנֶךָ · וַאֲנִי בְּרֹב חַסְדְּךָ אָבוֹא בֵיתֶךָ: אל מלך יושב וכו' עד לכל קוראיך.

אַל תָּבוֹא בְמִשְׁפָּט עִמָּנוּ כִּי לֹא יִצְדַּק לְפָנֶיךָ כָּל חָי: אַף אֹרַח מִשְׁפָּטֶיךָ יְיָ קִוִּינוּךָ לְשִׁמְךָ וּלְזִכְרְךָ תַּאֲוַת נָפֶשׁ: קַוֵּה אֶל יְיָ חֲזַק וְיַאֲמֵץ לִבֶּךָ וְקַוֵּה אֶל יְיָ: מִקְוֵה יִשְׂרָאֵל מוֹשִׁיעוֹ בְּעֵת צָרָה לָמָּה תִהְיֶה כְּאִישׁ נִדְהָם כְּגִבּוֹר לֹא יוּכַל לְהוֹשִׁיעַ: לָמָה יְיָ תַּעֲמֹד בְּרָחוֹק תַּעְלִים לְעִתּוֹת בַּצָּרָה:

צ ע"ס א"ב באופן א' א' ב', ג' ג' ד', ה' ה' ו', וכו' אות אחת כפולה ואות אחת פשוטה, והפשוטה מוקדם לה מלת ומדוע, וסיום כל חרוז בלה"כ. ובסוף חתום שלמה הקטן (הוא שלמה הבבלי) יגדל בתשובה. א"וא.

אַךְ בְּךָ מִקְוֵה יִשְׂרָאֵל יְיָ · אָחוֹר וָקֶדֶם עַם נוֹשַׁע בַּייָ · וּמַדּוּעַ כְּשֵׁשׁ יוֹם זֶה כַּמָּה עִדָּנַי · לִישׁוּעָתְךָ קִוִּיתִי יְיָ: גַּרְתִּי וָאַחַר וּמָשַׁךְ יְמֵי עִגּוּנַי · גֵּיא גּוֹי נָבָל וְעַם גְּנַי · וּמַדּוּעַ דַּל כָּבָה כָבוֹד וְלִי דִינַי · קַוֵּה אֶל יְיָ חֲזַק וְיַאֲמֵץ לִבֶּךָ וְקַוֵּה אֶל יְיָ: הֲלֹא אַתָּה מִקֶּדֶם חֶרֶב גַּאֲוָתֵנוּ · הִקְוִינוּךָ אַף אֹרַח מִשְׁפָּטֶיךָ תַּאֲוָתֵנוּ · וּמַדּוּעַ וְאֵין אִישׁ מְכַפֵּר עַל חוֹבוֹתֵינוּ · וּמַדַּאֲבוֹנֵינוּ אוֹמְרִים יָבְשׁוּ עַצְמוֹתֵינוּ וְאָבְדָה תִקְוָתֵנוּ: זָכַרְנוּ חִשְּׁבוֹנוֹת מִקֶּדֶם

phirend rufen sie Ha! Ha! mir zu, ich bin ihnen ein Hohn. Ach, wie schmachte ich so kummer= und gramvoll unter ihnen und muß aus ihren Leidensquellen schöpfen! sie lagern ruhig gleich Oreb und Seëb[1]); ich aber bin in Schmerzen gebeugt. Ach! die das reine hassen, wohnen in Zion; wer hätte es geglaubt? wer hätte daran gedacht? sie sind reich, hochgebietend, und ich — bin arm und dürftig. Ach, wie hausen sie in meinen Palästen, alle Gemächer bewohnend! sie besitzen Kostbarkeiten Gold und Geld; ich aber bin zum Sturze bereit. Ach, wie zerstreut ist meine Volksmenge, die in der Vorzeit Du bedachtest! o gedenke unserer, bedenke uns wieder mit Deinem Heil! Verstoße die Feinde aus Deinem himmlischen Sitze; mich aber laß Dein Haus betreten in Deiner großen Gnade.

אל תבוא Komme nicht in's Gericht mit uns, denn kein Lebender ist gerecht vor Dir. Selbst auf dem Wege Deiner Gerichte, Ewiger! harren wir Dein; nach Deinem Namen und Deinem Ruhme sehnt sich die Seele. So hoffe auf den Ewigen, sei stark und festen Muthes und hoffe auf den Ewigen! Hoffnung Israels, sein Helfer in der Zeit der Noth, warum stellest Du Dich wie ein verzagter Mensch, wie ein Held, der sich nicht helfen kann? Warum, Ewiger, stehst Du so ferne, entziehest Dich zur Zeit der Noth?

90. אך Nur Du, Ewiger, bist Israels Hoffnung, früh und spät halfst Du ihm; warum aber bleibt der Erlösungstag so lange aus? doch, ich hoffe auf Deine Hilfe, Ewiger! Lange hinaus ziehen sich die Tage meines Kummers, meiner Schmach und Bedrückung; warum ist meine Ehre so gesunken? doch geziemt es mir zu hoffen, starken Muthes auf den Ewigen zu hoffen. Du warst von jeher das Schwert unserer Hoheit, Du warst unsere Lust und selbst auf dem Wege Deiner Gerichte harrten wir Dein; warum ist jetzt Niemand da, der unsere Schulden sühnet? warum spricht man bei unseren Leiden, daß unser Gebein vertrocknet, unsere Hoffnung verloren sei? Wir gedenken der früheren Leidens=

---

1) Zwei midianitische Fürsten (Richt. 7, 25. Ps. 83, 12).

וּמִדָּתָם קְצָרָה. זֶה כַּמֶּה פְּעָמִים קָצִיר וְעוֹד עֲצָרָה.
וּמַדּוּעַ נֶחְשַׁבְנוּ כַּבְּהֵמָה וְנִטְמֵינוּ מִשִּׁטַּת הַשּׁוּרָה.
מִקְוֵה יִשְׂרָאֵל מוֹשִׁיעוֹ בְּעֵת צָרָה: טְוֻעָנִים וּפוּרְקִים
בָּנִים הַכָּתוּב סִבְלָם. טְרוּדֵי חֶבְלָם וְחֶרֶב בֵּית זְבוּלָם.
וּמַדּוּעַ יַסְתִּיר הָאָב שְׁבִילָם הָאָמוּר בִּגְלָלָם. יֵשׁ תִּקְוָה
לְאַחֲרִיתֵךְ נְאֻם יְיָ וְשָׁבוּ בָנִים לִגְבוּלָם: כִּמְעַט נָטָיוּ
רַגְלַי וְשֻׁפְּכוּ אֲשׁוּרִים. כִּי קִנֵּאתִי בַּהוֹלְלִים מְעָרְבֵי
מֵישָׁרִים. וּמַדּוּעַ לֹא תִקְצַר וְתִשָּׁבֵר יַד רָמוּת
הַקּוֹשְׁרִים. וְקוֵֹי יְיָ יַחֲלִיפוּ כֹחַ יַעֲלוּ אֵבֶר כַּנְּשָׁרִים:
מָלֵא רְדַפְתִּי וַחֲסֵרָה שְׁנַת גְּאֻלַּי. מְסוּרִים לְמַכִּים
וְלַמּוֹרְטִים וּלְתִקְוָה אוּלַי. וּמַדּוּעַ נִסְחֲפוּ אַבִּירַי וּמָתַי
שִׁיר אֵלַי. קַוֹּה קִוִּיתִי יְיָ וַיֵּט אֵלָי: סוּגֵךְ שְׂרִינָיִךְ בְּקָקוּם
בּוֹקְקִים וְהִבְאִישׁוּ. סִירִים סוֹרְגֵךְ נִּבְשׁוּ וְלֹא עָבְשׁוּ.
וּמַדּוּעַ עָתְקוּ גָּבְרוּ וְכִמְדַבֵּר לֹא יֵבוֹשׁוּ. מִקְוֵה יִשְׂרָאֵל יְיָ
כָּל עֹזְבֶיךָ יֵבֹשׁוּ: פּוֹעֲלֵי אָוֶן יִתְאַמְּרוּ אוֹיְנוּ רָאִינוּ.
פָּשְׁטוּ אֲמֵת אוֹתוֹת שַׂמְנוּ הִתְוִינוּ. וּמַדּוּעַ צָלְחָה
דַרְכָּם וְחַסְדְּךָ דִּמִּינוּ נִדְוִינוּ. יְיָ חָנֵּנוּ לְךָ קִוִּינוּ: קִימַת
סֻכַּת שָׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה פֶּרֶץ. קִצָּה רָחַק וּלְמִקְרָא עָלָה
הַפֶּרֶץ. וּמַדּוּעַ רְשָׁעִים יִחְיוּ וְלֹא יִדְמוּ קֶרֶץ. וְקוֵֹי יְיָ
הֵמָּה יִירְשׁוּ אָרֶץ: שׁוֹסֵי חֶבֶל נַחֲלָתֶךָ מֵחֶלְקְךָ לְגָרְשֵׁנוּ.
שׁוֹבֵי שׁוּבִי הַשּׁוּלַמִּית בְּפִיהֶם לְהַפְרִישֵׁנוּ. וּמַדּוּעַ
תִּתְנַשְּׂאוּ וְזֶה לָזֶה תִּתְנַאֲמוּ נַפְרִישֶׁנּוּ. טוֹב יְיָ לְקֹוָו לְנֶפֶשׁ
תִּדְרְשֶׁנּוּ: שַׁדַּי תְּשׁוּבוֹת מַדּוּעֵנוּ פִּינוּ נְמַלֵּא. לַיְיָ
אֱלֹהֵינוּ חָטָאנוּ וַתִּקְרֶאנָה אוֹתָנוּ כָּאֵלֶּה. מִשְׁפָּטֶיךָ

zeit, wie sie uns verkürzt wurde [1]); jetzt aber verstreicht eine Ernte nach der andern und wir werden immer noch aufgehalten. Warum werden wir dem Viehe gleich geachtet, von allem Recht verstoßen, Du Hoffnung Israels, sein Helfer in der Zeit der Noth?! Tragen wir das Joch Deiner Gesetze oder werfen wir es ab, Du betrachtest uns doch immerhin als Deine Kinder — jetzt sind wir von unserem Erbe vertrieben und unser Tempel ist zerstört; warum, o Vater, verhüllst Du uns die Verheißung: Hoffnungsvoll ist deine Zukunft, spricht der Ewige, es werden die Kinder wieder in ihre Grenze zurückkehren? [2]). Fast wanken meine Füße und meine Schritte gleiten aus, wenn ich mich über Spötter ereifre, die das Recht verwirren; warum wird die Macht der sich übermüthig Verbindenden nicht verkürzt und gebrochen, und Denen, die auf Gott vertrauen, nicht neue Kraft gegeben, daß sie ihre Schwingen wie Adler erheben? Vollständig wurde ich verfolgt, das Jahr meiner Erlösung aber bleibt aus, Schlägern und Raufern bin ich übergeben und meine Hoffnung schwanket; warum sind meine Starken gestürzt und meine Sänger in Klagende verwandelt? doch ich hoffe zum Herrn, er wird sich wieder zu mir neigen. Deine umzäunten Reben sind von Zerstörern vernichtet und verdorben worden, jene Abtrünnigen aber wachsen wie die Dornen und vergehen nicht; warum sind sie so stark und mächtig und werden nicht zu Schanden, wie es von ihnen heißt: „der Ewige ist Israel's Hoffnung; alle die Dich verlassen sind der Schmach verfallen!"? [3]) Unheilstifter prahlen: Was wir erstrebt haben wir gesehen! sie spotten unseres Glaubens an die wunderbar kommende Hilfe; warum glückt es ihnen auf ihrem Wege, und wir, die wir auf Deine Gnade hoffen, müssen leiden? O Ewiger, begnadige uns, die wir auf Dich hoffen! Der durch dreizehn Einbrüche zerstörte Tempel [4]) soll wieder aufgerichtet werden; doch die Zeit ist noch fern, wo der Ausbesserer erscheinen wird. Warum leben Frevler so sorglos und werden nicht gestürzt? Möchten doch die Gott Vertrauenden wieder ihr Land besetzen! die Plünderer Deines Erbtheils, die uns von Deinem Antheil vertrieben, möchten uns von Dir trennen, indem sie zu uns sprechen: Kehre zu uns, kehre zu uns, Sulamith!" [5]) — Wie könnt ihr euch so erheben und unter euch davon reden, uns von unserem Glauben abzubringen? Gütig ist Gott den auf ihn Hoffenden, der Seele, die ihn sucht. — Allmächtiger! auf all unsere Warum?-fragen müssen wir selbst die Antwort uns geben: dem Ewigen, unserem Gotte, haben wir gesündigt, darum hat uns Solches getroffen.

---

[1]) Nämlich die Leidenszeit in Egypten, indem Israel 400 Jahre dort verbringen sollte, aber schon nach 210 Jahren ausgeführt wurde.
[2]) Jirmia 31, 17.
[3]) ibid 17, 13.
[4]) Nach Mischnah Middoth Abschn. 2 hatten die Syrer die Tempelmauer an dreizehn Stellen eingebrochen.
[5]) Beiname Israels, nach Hohel. 7, 1.

אֱמֶת וְאַתָּה מָרוֹם מִתְעַלֶּה· הַצְּדָקָה לְךָ וְלָנוּ הַבֹּשֶׁת נִגְלֶה: הֵעַדְתָּ רַבּוֹת וְנֶאֱמַר לֹא נַקְשִׁיב· קוֹל טִיף נְבִיאֶיךָ בָּזִינוּ לְהַקְשִׁיב· יִגְדַּל כֹּחַ סֶלָה יְחִידִים מוֹשִׁיב· בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ אוֹתָנוּ לְהָשִׁיב: מַדּוּעַ אָדָם לְלַבּוֹשֶׁךָ תִּקְרַב עֲוֹנָתוֹ· וְיֵז נִצְחָם עַל בְּגָדֵי עֲטִיָּתוֹ· סֶלָה נוֹדֶה יוֹם הַבָּא בְּשַׁעְתּוֹ· זֶה יְיָ קִוִּינוּ לוֹ נָגִילָה וְנִשְׂמְחָה בִּישׁוּעָתוֹ: אל מלך יושב וכו׳.

אַל תָּבוֹא בְמִשְׁפָּט עִמָּנוּ כִּי לֹא יִצְדַּק לְפָנֶיךָ כָּל חָי: קָרָאתִי שִׁמְךָ יְיָ מִבּוֹר תַּחְתִּיּוֹת: כִּי לֹא בָזָה וְלֹא שִׁקַּץ עֱנוּת עָנִי וְלֹא הִסְתִּיר פָּנָיו מִמֶּנּוּ וּבְשַׁוְּעוֹ אֵלָיו שָׁמֵעַ: כִּי אַתָּה תְּבָרֵךְ צַדִּיק יְיָ כַּצִּנָּה רָצוֹן תַּעְטְרֶנּוּ: שִׁמְעָה יְיָ צֶדֶק הַקְשִׁיבָה רִנָּתֵנוּ הַאֲזִינָה תְפִלָּתֵנוּ בְּלֹא שִׂפְתֵי מִרְמָה: ליי הישועה וכו׳.

צא סליחה. ע״ס א״ב ובסוף חתום אליה בר שמעיה חזק. א״ו״א.

אָבְדוּ חַכְמֵי גָזִית יוֹשְׁבֵי נְגִנִּים· בָּטְלוּ אֶשְׁכּוֹלוֹת וּבְנֵי אָדָם הַמְהֻגָּנִים· גָּמְרוּ חָסְרוּ חֲסִידִים וּפַסּוּ אֱמוּנִים· דּוֹחֵי גְזֵרָה וְעַל דּוֹרָם מְגִנִּים: הַמָּצָא כְּדוֹר שֶׁשָּׁח בֵּינֵינוּ מַפְגִּיעַ· וְתִיק מָדוֹן מְשַׁתֵּק חֵמָה מַרְגִּיעַ· זַךְ מַעַשׂ כְּבֵן מִתְחַטֵּא וּמִתְגַּעְגֵּעַ· חִין מַבִּיעַ רוֹמָה שָׁמַיְמָה לְהַגִּיעַ: טוֹב כֹּפֶר בְּעַד יָרֵךְ תֶּאֱחֹז· יְנַהֲלֵם יְנַהֲגֵם תַּנְחֵם לְחֵפֶץ מָחוֹז· כַּלֵּה בוֹגְדֶיךָ הַרְבֵּךְ עָלֵימוֹ תִּשְׁחוֹז· לָרֶן לִבֵּנוּ בְּקִלְקוּלָם שַׁלְוָתָם תִּפְחוֹז: מִשְׁעָן וּמָנוֹס עַתִּיק עֶזְרָה יְשָׁנָה· נוּמָה תָקִיץ תְּעוֹרֵר תְּזוֹרֵר שֵׁנָה· שִׂיחַ יְקַבֵּל וּתְפִלָּתָהּ מִהְיוֹת עֲשׁוּנָה· עֲדִינָה תִרְגַּז יָמִים עַל שָׁנָה: פֶּלֶא פּוֹעֵל וְהַפְלֵא סוֹלֵחַ וּמוֹחֵל· צְבָאֶיךָ הוֹצֵא מֵחֲמַת תַּנִּין וְזוֹחֵל· קוֹמֵם שָׁפָל כִּסֵּא כָבוֹד לְהַנְחֵל· רוֹמֵם יִשְׂרָאֵל

Deine Gerichte sind Wahrheit, Du bist hocherhaben; Dein ist die Gerechtigkeit, unser aber ist die Schaam. Du hast oftmals uns gewarnt, doch wir wollten nicht darauf hören und verachteten das mahnende Wort Deiner Propheten. — Der Du Vereinsamte wieder einsetzest, zeige Dich groß in Deiner Kraft und führe uns mit vollkommener Buße zu Dir zurück! Möge die Zeit bald kommen, wo Du in Macht Dich kleidest und von allen Leiden uns befreiest; an jenem Tage, der zu seiner Zeit erscheinen wird, werden wir Dir dann huldigen: Dies ist der Ewige, dem wir vertrauten! nun frohlocken wir und freuen uns ob seines Heils! —

אל תבוא Komme nicht in's Gericht mit uns, denn kein Lebender ist gerecht vor Dir. Deinen Namen, Ewiger, rufe ich aus der tiefen Grube. Denn nicht verschmähest und verachtest Du des Armen Klage und verbirgst Dein Antlitz nicht vor ihm; wenn er zu Dir flehet, hörst Du es. Denn Du segnest den Gerechten, Ewiger! wie mit einem Schilde umkränzt ihn Deine Huld. Erhöre, Gott, die Unschuld, merk' auf unseren Hilferuf, vernimm unser Beten mit Lippen ohne Falsch!

91. אבדו Dahin sind die Weisen der Quarderhalle [1]), dahin die in Gärten Sitzung hielten [2]), diese vollen Trauben, diese vortrefflichen Männer haben aufgehört; die Frommen haben geendet, aufgehört die Treuen, die die Strafgeschicke aufgehalten, ihr Zeitalter beschützt hatten. O laß Dich finden, wie zu jener Zeit, wo ein Fürbitter für uns sprach, wo ein Tugendhafter die Anklage von uns wandte und den Zorn beschwichtigte, wo ein Thatenreicher selbst wie ein Kind ungestüm rufen konnte und dessen Gebet hoch bis zum Himmel stieg. Allgütiger, versöhne Du uns in Deiner Gnade, führe, leite, bringe uns nach dem ersehnten Lande; vernichte die Dir Treulosen, schärfe wider sie Dein Schwert, daß unser Herz Dir jubele, wenn Du ob ihres Abfalls ihren Frieden störst. Ewige Stütze und Zuflucht! Du, unsere alte Hilfe! Erwecke die schlummernde Nation, ermuntere sie aus dem Schlafe! nimm ihr Gebet und Flehen an, verwirf es nicht! Die Wollüstlinge aber, sie mögen zittern Jahr auf Jahr. Uebe Wunderthaten für uns, Du Verzeihender und Vergebender! rette Deine Heere aus der grimmigen Schlangenbrut; erhebe die Erniedrigten und setze sie auf den Thron

---

[1]) Ein aus behauenen Steinen aufgeführter Saal im Tempel wo das Synedrium sich versammelte.

[2]) In den Gärten von Jabneh (Jamnia) war nach der Zerstörung des zweiten Tempels der Sammelplatz des Synedriums und der Gelehrten.

אֵל יְיָ יַחֵל: שְׁלֵמֶיךָ לְבוּטִים שְׁפוּטִים בְּאַרְבַּעַת שְׁפָטִים. תַּמּוּ סַפּוּ וּבַמַּיִם נִשְׁפָּטִים. אֲכוּלֵי נָמֵר וּבְשִׁנֵּי אֲרָיוֹת לְעוּטִים. לְחֻמֵי רֶשֶׁף וְשֵׁן בְּהֵמוֹת וַעֲיִטִים: יְמִין רוֹמֵמָה נֶאְדָּרִי חֲשׂוֹף לְנִדְגָּלִים. הַשָּׂמָה גַלִּים דֶּרֶךְ לַעֲבוֹר גְּאוּלִים. בָּנֶיךָ זְרוּיִים הָשֵׁב וְקַבֵּץ גוֹלִים. רְאוּיִים לְהַקְבִּיל בְּשָׁלוֹשׁ פַּעֲמֵי רְגָלִים: שֵׁבֶט מוֹשְׁלִים עוֹצֵר יוֹרֵשׁ הָאֱלֹהֶ. חָמָס זוֹעֵק קוֹרֵא וְאֵין חוֹלֶה. לְשׁוֹנֵנוּ רִנָּה וּשְׂחוֹק פִּינוּ יְמַלֵּא. אָז יֹאמְרוּ בַגּוֹיִם הִגְדִּיל יְיָ לַעֲשׂוֹת עִם אֵלֶּה: אל מלך יושב וכו'.

אַל תָּבוֹא בְמִשְׁפָּט עִמָּנוּ כִּי לֹא יִצְדַּק לְפָנֶיךָ כָל חָי: שׁוּבוּ שׁוּבוּ אָמַרְתָּ לָּנוּ וְעַל הַתְּשׁוּבָה מֵרֹאשׁ הִבְטַחְתָּנוּ: תָּשֵׁב אֱנוֹשׁ עַד דַּכָּא וַתֹּאמֶר שׁוּבוּ בְנֵי אָדָם: שׁוּבוּ בָנִים שׁוֹבָבִים אֶרְפָּה מְשׁוּבוֹתֵיכֶם הִנְנוּ אָתָנוּ לָךְ כִּי אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ: שׁוּבָה יְיָ רִבֲבוֹת אַלְפֵי יִשְׂרָאֵל: שׁוּבָה יִשְׂרָאֵל עַד יְיָ אֱלֹהֶיךָ כִּי כָשַׁלְתָּ בַּעֲוֹנֶךָ: ליי הישועה וכו' עד על עירך ועל עמך.

צב שלמונית. ע"ס תשר"ק ונסוף חתום שלמה. א'ו"א.

תָּשׁוּב תְּרַחֲמֵנוּ שׁוּב שְׁבוּתֵנוּ כִּנְאֻמֶךָ. שׁוּב כְּקֶדֶם חַדֵּשׁ חִבַּת לְאֻמֶּךָ. רַחֵם רֹגֶז וְקָרֵב שַׁד וַעֲמֶךָ. שׁוּב מֵחֲרוֹן אַפֶּךָ וְהִנָּחֵם עַל הָרָעָה לְעַמֶּךָ: קַבֵּץ וּבַקֵּשׁ אוֹבְדוֹת חַזֵּק נַחֲלוֹתֶיךָ. צֹאן הַהֲרֵגָה הַגְּזוּזָה גָּז בְּדְחִילָתֶךָ. פֶּשַׁע אִם רַב בִּבְנֵי מְחִילָתֶךָ. שׁוּב לְמַעַן עֲבָדֶיךָ שִׁבְטֵי נַחֲלָתֶךָ: עֲוֹן אֲבוֹתֵינוּ הִטְעִינָנוּ וּבֹסֶר הִטְעִימָנוּ. סַף רַעַל רִשְׁעֵנוּ הִלְעִינָנוּ וְהִזְעִימָנוּ. נָא כְּאָז בִּשְׁכֶן יַחַד הַנְעִימֵנוּ. שׁוּבֵנוּ אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ וְהָפֵר כַּעַסְךָ עִמָּנוּ: מָאוֹס לֹא מְאַסְתָּ חוֹסֶיךָ מְעִידֶיךָ. לוֹקִים כְּסוּרָה וּלְהִתְמָרֵחַ שִׁבְרָם עָדֶיךָ. כַּעַס לִרְצוֹת

der Ehre, erhebe Israel, das zu Dir harret, Ewiger! Deine Getreuen sind geschlagen, mit viererlei Strafgerichten heimgesucht[1]), sie vergehen in den verderbenden Fluthen, sie werden von Tiegern zerrißen, von den Zähnen der Löwen zermalmt, von den Flammen verzehrt und vom Zahn des Gewildes und der Raubvögel. Entblöße für Deine Anhänger Deine erhabene, verherrlichte Rechte, die einst durch Wellen einen Weg für die Erlösten bahnte; sammle Deine zerstreuten Kinder und führe sie zurück aus dem Exil, daß sie wieder an den drei Wallfahrtsfesten vor Dir im Tempel erscheinen. Der Tyrannen Geißel hält uns fest, sie hat uns in Besitz genommen, wir schreien laut über Gewalt, aber Niemand kränkt sich darüber; o fülle Du unsere Zunge mit Jubel, unseren Mund mit Fröhlichkeit, dann wird es unter den Völkern heißen: Großes vollbrachte Gott an Diesen! —

אל תבוא Komme nicht in's Gericht mit uns, denn kein Lebender ist gerecht vor Dir, Kehret zurück! kehret zurück! sprachst Du zu uns, schon in der Vorzeit bestimmtest Du uns die Buße. Du führst den Menschen bis zur Zerknirschung und sprichst: kehret um, ihr Menschenkinder! „Kehret um, ihr verwilderten Kinder, ich will euere Verwilderung heilen!“ Siehe hier, wir kommen zu Dir! denn Du bist der Ewige, unser Gott. — Kehre zurück, Ewiger, zu den Myriaden Tausenden Israel's! — Kehre um, Israel, zu dem Ewigen, deinem Gotte, denn du strauchelteſt durch deine Missethat. —

92. מחמל Erbarme Dich unserer wieder, führe, wie Du gesprochen, unsere Gefangenen wieder zurück, erneuere, wie in der Vorzeit, Deine Liebe zu Deiner Nation; erbarme Dich baldigst, beschwichtige Deinen Zorn und Unwillen! o laß ab von Deinem entbrannten Zorne und ändere den Rathschluß wegen des Uebels gegen Dein Volk! Sammle und suche die Verlorenen, stärke die Kränklichen, die geschorene und zur Schlachtbank geführte Heerde, die Dich ehrfürchtet! Ist groß die Versündigung der auf Deine Vergebung Hoffenden, o so widerrufe das Urtheil, um Deiner Diener, der Stämme Deines Erbtheils willen! Die Missethat unserer Väter tragen wir, kosten ihre Heerlinge und ob unserer eigenen Frevel trinken wir den bitteren Leidenskelch — ach laß es uns wieder wohlergehen, wie damals, als Du bei uns wohntest; bringe uns wieder zurück, Gott unseres Heils, und zerstöre Deinen Zorn wider uns! Du verwirfst ja nicht Die, so auf Dich vertrauen und Deine Einheit bezeugen; siehe, wir werden wie Sträflinge geschlagen, und hoffen zu Dir, daß Du uns verbindest, daß Du nach Deiner

[1]) Jecheskel 14, 20 werden vier Strafgerichte angedrohet, nämlich: Schwert, Hunger, Gewild und Pest.

כְּמִדַּת יֹשֶׁר מֵעֲבָדֶיךָ׃ שׁוּבָה יְיָ עַד מָתַי וְהִנָּחֵם עַל עֲבָדֶיךָ׃ יוֹם יוֹם נְצַפֶּה גִּלּוּי סוֹדֶךָ׃ טָמוּם וְעָמוּם וּבָלָה בְּשַׂר חֲסִידֶיךָ׃ חֶרְפָּה שָׁבְרָה לִבֵּנוּ מְקַוִּים חֲסָדֶיךָ׃ שׁוּבָה יְיָ חַלְּצָה נַפְשֵׁנוּ הוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן חַסְדֶּךָ׃ זְנַחְתָּנוּ וְנֶחְשַׁבְנוּ עִם יוֹרְדֵי רֶגֶב׃ וַיְהִי לְאֵבֶל כִּנּוֹר וְשִׁיר עֻגָב׃ הַקּוֹדְרִים בְּדִמְעָה בְּתוֹדָה הִתְהַלֵּךְ בְּשֶׂגֶב׃ שׁוּבָה יְיָ אֶת שְׁבִיתֵנוּ כַּאֲפִיקִים בַּנֶּגֶב׃ דִּמְעָה לֶחֶם חוֹסֶיךָ צוּרִי אֵל׃ גּוֹאֵל אַיֵּה בְּחָרֵף מַרְגִּיזֵי אֵל׃ בֶּחָזוֹן אָז כְּדִבַּרְתָּ לִישָׁרֵי אֵל׃ שׁוּבָה יְיָ רִבֲבוֹת אַלְפֵי יִשְׂרָאֵל׃ שִׁמְעָה יְיָ הַטֵּה אָזְנְךָ הַקְשִׁיבָה׃ לִמְחָלֵי סְלַח נָא סָלַחְתִּי הָשִׁיבָה׃ מְשׁוּבוֹתֵינוּ רַבּוּ וּפְתַחְתָּ יִשְׂרָאֵל שׁוּבָה׃ הֲשִׁיבֵנוּ יְיָ אֵלֶיךָ וְנָשׁוּבָה׃ אל מלך יושב וכו׳ עד לכל קוראיך.

אַל תָּבוֹא בְמִשְׁפָּט עִמָּנוּ כִּי לֹא יִצְדַּק לְפָנֶיךָ כָּל חָי׃ וְעַתָּה יְיָ אָבִינוּ אָתָּה אֲנַחְנוּ הַחֹמֶר וְאַתָּה יֹצְרֵנוּ וּמַעֲשֵׂה יָדְךָ כֻּלָּנוּ׃ וְאַתָּה יְיָ אַל תִּשְׁכָּחֵנוּ לָנֶצַח וְאַל תַּעַזְבֵנוּ לְאֹרֶךְ יָמִים׃ וַאֲנַחְנוּ עֲנִיִּים וְכוֹאֲבִים יְשׁוּעָתְךָ אֱלֹהִים תְּשַׂגְּבֵנוּ׃ אַל תִּרְחַק מִמֶּנּוּ כִּי צָרָה קְרוֹבָה כִּי אֵין עוֹזֵר׃ כִּי אָכַל אֶת יַעֲקֹב וְאֶת נָוֵהוּ הֵשַׁמּוּ׃ קוּמָה עֶזְרָתָה לָּנוּ וּפְדֵנוּ לְמַעַן חַסְדֶּךָ׃ ליי הישועה וכו׳.

צג שלישיה. ע"ס א"ב ובסוף חתום אליה בר שמעיה חזק ואמץ. א"ו"א.

אַתָּה חֶלְקִי וְצוּר לְבָבִי׃ אִוִּיתִיךָ בַּלַּיְלָה עַל מִשְׁכָּבִי׃ אֵלֶיךָ אֶקְרָא בַּעֲטֹף לִבִּי׃ בָּגַדְנוּ וְהִרְבִּינוּ חוֹבוֹת וּכְעָסִים׃ וּלְמִרְמָס כְּאֵפֶר הָיִינוּ כְפוּשִׁים׃ כִּי אֵין בָּנוּ מַעֲשִׂים׃ גָּבְרוּ מְאֹד מְצוּקוֹתֵינוּ׃ בָּרוֹאֶה שָׁגִינוּ פְּלִילִיָּה פּוּקוֹתֵינוּ׃ וּכְבֶגֶד עִדִּים כָּל צִדְקוֹתֵינוּ׃ דַּעַת חָסַרְנוּ פוֹתִים מֵעָרְמָה׃ תָּהֳלָה תָּשִׂים בְּמַלְאֲכֵי רוּמָה׃ אַף כִּי אֱנוֹשׁ רִמָּה׃ הֵן אֵיִם תִּטּוֹל כַּדָּק׃ וְאִם עֲוֹלָתָהּ תְּחַפֵּשׂ וְתִבְדָּק׃ מַה נְּדַבֵּר וּמַה נִּצְטַדָּק׃ וַאֲבַקֵּשׁ גֹּדֵר

Gnadenweise den Zorn besänftigest — wende Dich, Ewiger! wie lange noch? sei Deinen Dienern wieder gnädig! Tagtäglich hoffen wir auf die Offenbarung Deines verschlossenen und verhüllten Geheimnisses (der Erlösung); es schwindet das Fleisch Deiner Frommen, die Schmach bricht das Herz uns, die wir Deiner Gnade harren, — kehre zurück, Ewiger, rette uns, hilf uns um Deiner Gnade willen! Verlassen sind wir, den in Staub Gesunkenen gleich, unsere Zyther und unser liebliches Lied hat sich in Trauer verwandelt; o laß die in Thränen Gebeugte wieder mit Dankgesang sich erheben, führe, Ewiger, unsere Gefangenen zurück, wie Bäche in dürres Land! In Thränen essen die auf Dich Vertrauenden ihr Brod, Gott, mein Fels! „Wo ist euer Erlöser?" so lästern die Gotteslästerer. Darum, o Ewiger, kehre wieder zurück zu den Tausenden Myriaden Israel's, wie Du einst in den Erscheinungen Deinen Redlichen es verheißen hast! Erhöre, Gott! neige Dein Ohr und vernimm! antworte denen, die um Verzeihung flehen: „Ich verzeihe!" Ist auch groß unsere Verwilderung, so sprachst Du ja: „Kehre um Israel!" Führ' uns zurück, o Gott, zu Dir, laß zurück uns kehren!

אל תבוא Komme nicht in's Gericht mit uns, denn kein Lebender ist gerecht vor Dir. Und nun, o Ewiger! Du bist unser Vater; wir sind der Thon, Du unser Bildner, und Deiner Hände Werk sind wir Alle. Du, Ewiger, vergiß uns nicht ewig, verlaß uns nicht auf so lange Zeit! Wir sind elend und schmerzgebeugt; Deine Hilfe, Gott, erhebe uns. Entferne Dich nicht von uns, denn die Noth ist nah und Niemand hilft. Denn der Feind hat Jakob verzehrt und seine Wohnung verheert. Auf, Du, unser Beistand, rette uns, um Deiner Gnade willen!

93. אתה Du, mein Antheil, Fels meines Herzens, nach Dir sehne ich mich des Nachts auf meiner Lagerstätte, zu Dir rufe ich, wenn mein Herz verzagt. — Wir waren treulos, häuften Schuld auf Kränkungen, darum wurden wir wie Staub getreten und umhergewälzt; denn wir haben keine Thaten. Sehr nahmen unsere Bedrängnisse zu, denn wir haben falsch gesehen, haben gestrauchelt in unserem Urtheil, all unsere Tugend glich veraltetem Gewande, es fehlte uns Einsicht, wir handelten thöricht und ohne Verstand. Du aber, der Du an den Engeln der Höhe Tadel findest, um wie viel mehr am Menschen, dem Wurm, Du, der Du Eilande weghebst wie ein Stäubchen, wenn Du das Unrecht untersuchest und prüfest, was sollen wir dann sprechen? womit uns rechtfertigen? Ich

גָּדֵר וְעוֹמֵד בַּפֶּרֶץ· וְיָשָׁר אֵין פָּנִים לְהָרֵץ· אָבַד חָסִיד
מִן הָאָרֶץ: זְמַן קִצִּי סָתוּם מִלֵּדַע· עֲוֹנוֹתַי הִטּוּ קַרְנִי
לְהִגָּדֵעַ· כִּי פְשָׁעַי אֲנִי אֵדָע: חָמָס אֶזְעַק וְאֵין מוֹשִׁיעַ·
לָמָּה צַדִּיק מַכְתִּיר מַרְשִׁיעַ· וְלֹא קָצְרָה יָדְךָ מֵהוֹשִׁיעַ:
טְלָאֶיךָ דּוֹפְקִים כַּיָּם הוֹמִים· אֲנוּסִים חֲמוּסִים בְּיַד
אֻמִּים· לָמָּה לָנֶצַח תִּשְׁכָּחֵנוּ תַּעַזְבֵנוּ לְאֹרֶךְ יָמִים:
יַעֲקֹב לִמְשִׁסָּה וְיִשְׂרָאֵל לְבוֹזְזִים· כְּבוּדָּה שִׁבְעַת
חֲפָרַת חֲזִיזִים· כְּרָחֵל נֶאֱלָמָה לִפְנֵי גוֹזְזִים:
כִּילַי וְנָבָל כְּמֶלֶךְ בִּמְסִבּוֹ· נָדִיב וְשׁוֹעַ נִטְרַד מֵחֶבּוֹ·
כִּכְלִי אֵין חֵפֶץ בּוֹ: לְעוֹלָם לֹא תִטּוֹר לְהַחֲרִיבֵנוּ·
שְׂמֹאלְךָ דָּחַתְנוּ וִימִינְךָ תְקָרְבֵנוּ· יְיָ עָשְׁקָה לָנוּ עָרְבֵנוּ:
מֵאָז תָּמִיד לָנוּ הַדִּבָּה· הִקְוִיתָ שָׁבִים בְּרוּחַ נְדִיבָה·
אֶרְפָּא מְשׁוּבָתָם אֹהֲבֵם נְדָבָה: נוֹבְעוֹת עֵינַי כְּנַחֲלֵי
אֲגַלַּי· הוֹלֵל שׁוֹקֵט וְשָׁבְתוּ גִילַי· וַאֲנִי כִּמְעַט נָטָיוּ רַגְלָי:
שֶׂה אוֹבֵד בַּקֵּשׁ עַם נוֹשַׁע· אָוֶן מָצָא מִבֶּטֶן פָּשַׁע· צַדִּיק
מָט לִפְנֵי רָשָׁע: עֵדוּת בְּיַעֲקֹב בִּתְעוּדָה נְחִתָּם· בְּאֶרֶץ
אוֹיֵב הִבְטַחְתָּ לְהַחֲיוֹתָם· וְאַף גַּם זֹאת בִּהְיוֹתָם:
פְּשָׁעִים תַּעֲבִיר עֲוֹנוֹת תִּמְחוֹק· הִרְחִיבָה שְׁאוֹל נַפְשָׁהּ
לְרָחוֹק· וּפָעֲרָה פִיהָ לִבְלִי חֹק: צָפָה נַחְשׁוֹל
קֶרֶב לְחַפְּשֵׂנוּ· דַּלֵּנוּ וְהַעֲלֵנוּ מִטִּיט רִפְשֵׁנוּ· שׁוּבָה יְיָ
חַלְּצָה נַפְשֵׁנוּ: קַדַּשְׁנוּ צוֹם בִּתְפִלָּה לְקַדֵּם· חֲבֹשׁ
וּצְרִי לְמַכָּתֵנוּ הַקְדֵּם· זְכֹר עֲדָתְךָ קָנִיתָ קֶּדֶם: רֹגֶז
הַנַּח כַּעַס יֶחֱשַׁךְ· אֲסוּרִים בַּעֲבוֹתוֹת אַהֲבָה הַמְשֵׁךְ·
מִבֵּית כֶּלֶא יֹשְׁבֵי חֹשֶׁךְ: שִׁלּוּחַ לִשְׁבוּיָה קְרָא וּשְׁמִטָּה·

suche einen Umzäumer, der in den Riß sich stelle, aber es ist kein Redlicher da, der es wagen könnte, Dein Antlitz zu besänftigen; dahin sind die Frommen von der Erde! Die Zeit meines Leidensende ist verschlossen, Niemand kennt sie; meine Sünden verursachten den Fall meiner Hoheit, ach, ich erkenne meine Frevel. — Ich schreie über Gewalt und Niemand hilft; warum lässest Du den Gerechten von Frevlern umringen, da doch Deine Hand nicht zu kurz zum Helfen ist? Deine Getreuen, bewegt wie das Meer, klopfen bei Dir an, sie sind bedrängt, beraubt von Barbaren; warum willst Du ewig uns vergessen, uns verlassen auf so lange Zeiten? Jakob ist der Plünderung, Israel Räubern preis gegeben, die einst geehrte, mit siebenfach schützender Wolkendecke beschützte Nation[1]) ist jetzt wie ein Lamm vor den Scheerern verstummt. Geizige und Niederträchtige sitzen königlich da und stoßen die Braven und Edlen aus ihrer Mitte, wie unbrauchbares Gefäß. — Strafe uns nicht auf immer wegen unserer Sünden; wenn Deine Linke uns verstößt, so nehme uns Deine Rechte wieder auf! Gott! es überwältigt uns, schaff' uns Linderung! Ach, von jeher schon ist immer unser die Schuld; doch Dein Wohlwollen gab den Reuigen die Hoffnung: Ich will heilen ihre Wildheit, will sie wohlwollend lieben[2])! — Meine Thränen fließen in Strömen, da Spötter ruhig wohnen, meine Freude aber zerstört ist; fast gleiten meine Füße aus. Suche die verlorenen Schaafe wieder auf, das Volk, dem nur durch Dich geholfen werden kann! von Mutterleib an umgibt es Unrecht und Frevel, der Gerechte wankt vor dem Gottlosen. Im Buche der Zeugnisse (dem Gesetze) hast Du für Jakob das Zeugniß besiegelt, sie auch in Feindes Land am Leben zu erhalten. So räume die Frevel hinweg, tilge die Missethaten, daß sich die Gruft uns nicht öffne und ihren Rachen nicht aufsperre ohne Grenze. Der Strudel ergreift uns; eile, uns zu befreien, ziehe, hebe uns aus dem Schlamme! kehre zurück, Ewiger, rette unsere Seele! — Wir haben ein Fasten angestellt und kommen mit Gebet vor Dich; o sende uns das Heilmittel vor der Plage, gedenke Deiner Gemeinde, die Du in der Vorzeit Dir erworben! Laß ab vom Zorn, entferne den Unwillen; ziehe die Gefesselten wieder an Dich mit Liebesbanden, ziehe die im Finstern Sitzenden aus dem Kerker! Rufe der gefangenen Nation Freiheit und Erlaßjahr aus, zerbrich die Riegel,

---

[1]) Nach dem Midrasch (Anfang Bamidbar rabbah) war Israel auf seinem Zuge durch die Wüste von sieben sie beschützenden Wolken umgeben.

[2]) Hosea 14, 5.

בריח גדע שבור מוטה· רפא שבריה כי מטה:
תשובה השבתי לתנין וזחל· תקותי הוא סולח ומוחל·
הי יקטלני לו איחל: אלינו הטה בורא אזנך· שמע
יה דורשיך הקשיבה מחנניך· תכון תפלתי קטרת
לפניך: חזק כושל ואמץ רפיון· מקדש יסד ישב
אפריון· היטיבה ברצונך את ציון: אל מלך יושב וכו'.

אל תבוא במשפט עמנו כי לא יצדק לפניך כל חי: אליך זעקו ונמלטו בך בטחו ולא בושו: ויבטחו בך יודעי שמך כי לא עזבת דורשיך יי: למה אלהים זנחת לנצח יעשן אפך בצאן מרעיתך: למה לנצח תשכחנו תעזבנו לארך ימים: למה פניך תסתיר תשכח ענינו ולחצנו: ליי הישועה וכו'.

צד עקידה. חתום בראשי החרוזים אפרים בר רבי יצחק. א"ו"א.

*) אהל שכן אם רקן· אם אפס רבע הקן· אל נא
נאבדה כי על כן· יש לנו אב זקן: פניו אל אם תכיר·
וצדקו לפניך נזכיר· צויתו קח נא בנך יקיר· ונמצה
דמו על קיר: רץ ורץ להקדישו· ונפשו קשורה בנפשו·
עטרו בעצים ואשו· נזר אלהיו על ראשו: יחיד גבר
כלביא· ואמר למובילו אבי· הנה האש והעצים נביא·
ותשורה אין להביא: מחכמה השיבו מלה· אלהים
יראה לו השה לעלה· יחדו שניהם בגילה· ישרו
בערבה מסלה: בראותם תל הר· השכילו מראה
זהר· מקום אגן הסהר· ושני בני היצהר: רבוע מזבח
בנה· ואל אלהיו פנה· כי לא מלבו ענה· ויהי ידיו
אמונה: כי חפץ ונכסוף· לבבי אליו אכסוף· האם
תמנעני סוף· ונפשי אליו יאסוף: יחידו הגיש אליו·
רחמיו אסף מעליו· עקד ידיו ורגליו· והנה יי נצב

*) הסליחה הזאת נמצאת גם בסדורי הספרדים אך משונה הרבה בנוסחה, ותחלתה גם אם אפס רובע הקן אהל שכן אם רקן.

zerbrich das Joch; heile ihre Gebrechen, denn sie wankt! — Der verführerischen Schlange (der bösen Leidenschaft) antworte ich: Meine Hoffnung ist der Verzeihende und Vergebende; selbst wenn er mich tödtet, harre ich zu ihm! Neige uns Dein Ohr, o Schöpfer! höre, Gott, die Dich suchen, erhöre die zu Dir flehen; möge unser Gebet wie Weihrauch Dir gelten! Stärke die Wankenden, kräftige die Schwachen; gründe das Heiligthum, stelle den Tempel wieder her, thue Zion wohl in Deiner Huld! —

אל תבוא Komme nicht in's Gericht mit uns, denn kein Lebender ist gerecht vor Dir! Zu Dir flehen sie und werden befreiet, auf Dich vertrauen sie und werden nicht zu Schanden. Dir vertrauen die Deinen Namen kennen, denn Du verläßest sie nicht, die Dich suchen, Ewiger! Warum, o Gott! verwirfst Du uns noch immer, warum entglimmt Dein Zorn gegen die Heerde Deiner Weide? Warum wolltest Du auf immer uns vergessen, auf ewig uns verlassen? Warum verbirgst Du Dein Angesicht, vergissest unser Elend und Drangsal?

94. אהל Ist auch leer das Zelt, worin einst Gott gethront, haben auch die Taubenopfer[1]) aufgehört, so laß' uns doch nicht untergehen, da wir noch die Verdienste unseres alten Vaters (Abraham) haben! Nimm Rücksicht auf ihn, o Gott! wenn wir seine Frömmigkeit vor Dir erwähnen! Du befahlst ihm: Nimm deinen theueren Sohn und verspritze sein Blut auf dem Altare! Freudig eilte er, denselben Dir zu weihen, so sehr auch seine Seele an der des Sohnes hing; er belud ihn mit Holz und Feuer und schmückte dessen Haupt mit einem heiligen Kranze. Der einzige Sohn, beherzt wie ein Löwe, sprach zu seinem Führer: „Mein Vater! hier tragen wir Feuer und Holz, haben aber noch keine Opfergabe!" und Jener antwortete ihm weislich: „Gott wird sich das Lamm zum Opfer ausersehen!" Fröhlich gingen sie Beide dahin, den geraden Weg durch die Ebene, bis sie auf dem Gipfel des Berges ein strahlendes Licht bemerkten an dem Orte, wo später die Sanhedrin saßen und die Könige und Hohepriester gesalbt wurden. Da errichtete er einen viereckigen Altar, blickte auf zu seinem Gotte, der nicht mit Vorsatz quälet, und seine Hände waren treu. — „Er hat Wohlgefallen an mir," sprach Jizchak, „Ihm will ich mein Herz weihen; wolltest du mich Ihm verweigern, zu dem doch einst meine Seele kommen wird?" So brachte denn der Vater seinen Einzigen ihm dar, unterdrückte seine Liebe und band ihm Hände und Füße, und siehe, der

[1]) Unbemittelte, auch Wöchnerinnen, brachten solche dar. Levit. 5, 7. 12, 8.

עָלָיו׃ יָהּ עֵינָיו פָּקַח׃ אֶת הַמַּאֲכֶלֶת לָקַח׃ וְהִנֵּה אַיִל נוֹכָח׃ רָאָה אֱלֹהִים וַיּוֹכַח׃ צִדְקוֹ לָעַד יוּחַק׃ לְפָנֶיךָ בִּשְׁמֵי שַׁחַק׃ וְתִזְכּוֹר בְּעֵת הַדְּחַק׃ אֶת אַבְרָהָם וְאֶת יִצְחָק׃ חֲזוּת קֶרֶן בַּסְּבַךְ׃ תִּזְכּוֹר לְעַם קְרוֹבֶךָ׃ תְּעוֹרֵר רַחֲמֶיךָ בְּטוּבֶךָ׃ בַּעֲבוּר אַבְרָהָם אֹהֲבֶךָ׃ קוֹל הַצֹּאן דְּלָתֶיךָ יִשְׁקוֹד׃ בְּזֶכֶר עֲקֵדָה בָּאִים לִקּוֹד׃ וְאַתָּה בְּרַחֲמֶיךָ תִּפְקוֹד׃ פְּנֵי הַצֹּאן אֶל עָקוֹד׃ אל מלך יושב וכו'.

טוֹב יְיָ לַכֹּל וְרַחֲמָיו עַל כָּל־מַעֲשָׂיו׃ טוֹב יְיָ לְקֹוָו לְנֶפֶשׁ תִּדְרְשֶׁנּוּ׃ טוֹב יְיָ לְמָעוֹז בְּיוֹם צָרָה וְיֹדֵעַ חֹסֵי בוֹ׃ כִּי טוֹב יְיָ לְעוֹלָם חַסְדּוֹ וְעַד דֹּר וָדֹר אֱמוּנָתוֹ׃ טוֹב לַחֲסוֹת בַּייָ מִבְּטֹחַ בָּאָדָם׃ טוֹב לַחֲסוֹת בַּייָ מִבְּטֹחַ בִּנְדִיבִים׃ טוֹב וְיָשָׁר יְיָ עַל כֵּן יוֹרֶה חַטָּאִים בַּדָּרֶךְ׃ טוֹב וְיָחִיל וְדוּמָם לִתְשׁוּעַת יְיָ׃ הוֹשִׁיעֵנוּ אֱלֹהִים כִּי בָאוּ מַיִם עַד נָפֶשׁ׃ הוֹשַׁע יְיָ אֶת־עַמְּךָ אֵת שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל׃ הוֹשִׁיעָה אֶת עַמֶּךָ וּבָרֵךְ אֶת נַחֲלָתֶךָ וּרְעֵם וְנַשְּׂאֵם עַד הָעוֹלָם׃ הוֹשִׁיעָה יְיָ כִּי גָמַר חָסִיד כִּי פַסּוּ אֱמוּנִים מִבְּנֵי אָדָם׃ עָזְרֵנוּ אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ עַל דְּבַר כְּבוֹד שְׁמֶךָ וְהַצִּילֵנוּ וְכַפֵּר עַל חַטֹּאתֵינוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ׃ ליי הישועה וכו'.

צה פזמון. סימן שלמה הקטן חזק (הוא בן גבירול), ומשקלו ו' ו' תנועות.

שַׁחַר קַמְתִּי לְהוֹדוֹת׃ לְךָ אֱלֹהַי תְּהִלָּתִי׃ וְאֶעֱרוֹךְ לְךָ בֹּקֶר׃ לְהוֹדִיעֲךָ חַטָּאתִי׃ תִּנָּתֶן לִי בָּזֶה שָׂכָר לִפְעֻלָּתִי׃ נַפְשִׁי בִּשְׁאֵלָתִי׃ וְעַמִּי בְּבַקָּשָׁתִי׃ לְפָנִים זֹאת בְּיִשְׂרָאֵל לְמַקְרִיבִים הַקָּרְבָּן׃ אִם חַטָּאת כַּשָּׁנִי׃ כְּלוֹ הָפַךְ לְלָבָן׃ וְאֶדַּדֶּה כָל שְׁנוֹתַי׃ אֲנִי תָמִיד עַל חָרְבָּן׃ וְאֵין לִי לְבַד מִלָּתִי׃ לְעֹלָתִי וּמִנְחָתִי׃ מִזְבֵּחַ בִּהְיוֹתוֹ׃ וְקָדָשִׁים לִזְבִיחָה׃ וְהֵבִיא אִישׁ אֶת זִבְחוֹ׃ וְנִתְכַּפֵּר בִּסְלִיחָה׃ אֶפֶס מִנִּי מִכַּהֵן׃ וְאֵין זֶבַח וְאֵין מִנְחָה׃ בְּהִתְוַדּוֹת חַטָּאתִי׃ יְהִי כְּקָרְבַּן תּוֹדָתִי׃ הֵן בִּהְיוֹת הָעֲבוֹדָה׃ וְכֹהֵן עַל מִשְׁמֶרֶת׃ הֲלֹא חַטָּאת מְכַפֶּרֶת׃ וְהָעֹלָה

Ewige stand über ihm. Gott hatte auf ihn herabgeblickt, hatte ihn das Messer nehmen gesehen, da stellte er einen Widder, schon längst dazu bestimmt, ihm gegenüber. — Möge sein Verdienst immerdar verzeichnet sein vor Dir, in den Himmelsräumen, mögest Du zur Zeit der Noth Abraham's und Jizchak's gedenken! Die Erscheinung des Widderhorns im Gebüsche gedenke Deinem Dir nahen Volke, laß Deine Barmherzigkeit und Güte rege über es sein, um Deines Freundes Abraham's willen. Seine Nachkommen, im Gebete an Deinen Pforten weilend, beugen sich vor Dir, indem sie jene Opferung erwähnen; — o bedenke erbarmungsvoll die Heerde, die sich auf das Verdienst jenes Opferbereiten stützet!

טוב " לכל Allen ist der Ewige wohlthätig, erbarmt sich seiner Werke aller. Gütig ist Gott den auf ihn Hoffenden, der Seele die ihn sucht. Gütig ist Gott, Zuflucht am Tage der Noth; er kennet, die auf ihn vertrauen. Ja gütig ist der Ewige, ewig seine Gnade, seine Treue für und für. Besser ist's, dem Ewigen vertrauen, als auf Menschen sich verlassen; besser, dem Ewigen vertrauen, als auf Fürsten sich verlassen. Gütig ist der Ewige und gerade, zeigt Irrenden die rechte Bahn. Wohl dem, der geduldig auf des Ewigen Hilfe wartet! Hilf uns, o Gott! denn das Wasser dringt an's Leben. Hilf, Ewiger, Deinem Volke, dem Ueberreste Israels! Hilf Deinem Volke, segne Dein Eigenthum, weide und trage sie bis in Ewigkeit! Hilf, o Ewiger! denn die Frommen sind dahin, entschwunden sind die Redlichen den Menschenkindern. Steh' uns bei, Gott unseres Heils, der Verherrlichung Deines Namens willen; rette uns und verzeihe unsere Sünden, Deines Namens willen! —

95. שחר In der Frühe stehe ich da, um Dir zu danken, Gott meines Ruhmes! des Morgens flehe ich zu Dir und bekenne Dir meine Sünde; o schenke mir dafür zum Lohne mein Leben, nach meinem Wunsche, und das meines Volkes, nach meiner Bitte! — Vormals, als noch die Opfer in Israel dargebracht werden konnten, da wurden die Sünden wenn auch scharlachroth, dadurch in weiß gewandelt; nun aber verbringe ich alle meine Jahre in steter Trauer über die Tempelzerstörung und mir bleibt nur noch das Wort statt meiner früheren Ganz- und Speiseopfer. Als noch der Altar und die Schlachtopfer bestanden, da brachte jeder sein Opfer und es wurde ihm Versöhnung und Verzeihung; nun aber sind die Priester mir entschwunden und die Schlacht- und Speiseopfer. — So möge jetzt mein Sündenbekenntniß als Dankopfer gelten. Als der Tempeldienst noch geschah, als der Priester noch im Amte war, da verschaffte Sühne das Sündopfer und Reinigung das

מַכְשֶׁרֶת׃ וְאֵין לְבוֹנָה וְאֵין קְטֹרֶת׃ וְנִשְׁאַרְתִּי שְׁחַרְחֹרֶת׃ תּוֹדָתִי זְבִיחָתִי׃ וְשִׂיחָתִי עוֹלָתִי׃ הֵן קֶדֶם בַּמִּקְדָּשׁ׃ בְּקוּם זְרִיזִים בְּאַשְׁמֹרֶת׃ טְהוֹרִים נִצְּבוּ לְהֶפִּים׃ הַחֲדָשִׁים לִקְטֹרֶת׃ וְאֵין עוֹד כֹּהֵן מְשָׁרֵת׃ וְלֹא חֵלֶב וְיֹתֶרֶת׃ (וְאֶשְׁפֹּךְ אֶת רִנָּתִי׃ וְאַרְבֶּה אֶת דִּמְעָתִי׃) בְּהִתְוַדּוּת חַטָּאתִי׃ יְהִי כְּקָרְבָּן תּוֹדָתִי׃ חֲוֵה קָדוֹשׁ כִּי יָדַי, כָּבְדָה עַל אַנְחָתִי׃ וְאֵין מִי יַעֲמוֹד בַּעֲדִי׃ וְאֵין לִי בֵּית מְנוּחָתִי׃ לְבַד בְּךָ אַזְכִּיר שִׁמְךָ׃ מָעוֹז צוּר יְשׁוּעָתִי׃ הַעֲבֵר אֶת אַשְׁמָתִי׃ וְעָנְתָה בִּי צִדְקָתִי׃ נַפְשִׁי בִּשְׁאֵלָתִי׃ וְעַמִּי בְּבַקָּשָׁתִי׃ שחר קמתי וכו'. אל מלך יושב.

וְאַתָּה קָדוֹשׁ יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל׃ וְאַתָּה הוּא וּשְׁנוֹתֶיךָ לֹא יִתָּמּוּ׃ אַתָּה תָקוּם תְּרַחֵם צִיּוֹן כִּי עֵת לְחֶנְנָהּ כִּי בָא מוֹעֵד׃ זִבְחֵי אֱלֹהִים רוּחַ נִשְׁבָּרָה לֵב נִשְׁבָּר וְנִדְכֶּה אֱלֹהִים לֹא תִבְזֶה׃ הֵיטִיבָה בִרְצוֹנְךָ אֶת צִיּוֹן. תִּבְנֶה חוֹמוֹת יְרוּשָׁלָיִם׃ אָז תַּחְפֹּץ זִבְחֵי צֶדֶק עוֹלָה וְכָלִיל. אָז יַעֲלוּ עַל מִזְבַּחֲךָ פָרִים׃ (וְעַתָּה יְיָ אָבִינוּ אָתָּה. אֲנַחְנוּ הַחֹמֶר וְאַתָּה יֹצְרֵנוּ וּמַעֲשֵׂה יָדְךָ כֻּלָּנוּ׃ אַתָּה יְיָ לֹא תִכְלָא רַחֲמֶיךָ מִמֶּנּוּ. חַסְדְּךָ וַאֲמִתְּךָ תָּמִיד יִצְּרוּנוּ׃) זְכֹר רַחֲמֶיךָ יְיָ וַחֲסָדֶיךָ כִּי מֵעוֹלָם הֵמָּה׃ זָכְרֵנוּ יְיָ בִּרְצוֹן עַמֶּךָ. פָּקְדֵנוּ בִּישׁוּעָתֶךָ׃ זְכֹר עֲדָתְךָ קָנִיתָ קֶּדֶם גָּאַלְתָּ שֵׁבֶט נַחֲלָתֶךָ הַר צִיּוֹן זֶה שָׁכַנְתָּ בּוֹ׃ זְכֹר יְיָ חִבַּת יְרוּשָׁלָיִם אַהֲבַת צִיּוֹן אַל תִּשְׁכַּח לָנֶצַח׃ זְכֹר יְיָ לִבְנֵי אֱדוֹם אֵת יוֹם יְרוּשָׁלָיִם הָאֹמְרִים עָרוּ ׀ עָרוּ עַד הַיְסוֹד בָּהּ׃ זְכֹר לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיִשְׂרָאֵל עֲבָדֶיךָ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לָהֶם בָּךְ וַתְּדַבֵּר אֲלֵהֶם אַרְבֶּה אֶת זַרְעֲכֶם כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמָיִם. וְכָל הָאָרֶץ הַזֹּאת אֲשֶׁר אָמַרְתִּי אֶתֵּן לְזַרְעֲכֶם וְנָחֲלוּ לְעֹלָם׃ זְכֹר לַעֲבָדֶיךָ לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב. אַל תֵּפֶן אֶל קְשִׁי הָעָם הַזֶּה וְאֶל רִשְׁעוֹ וְאֶל חַטָּאתוֹ׃ אַל נָא תָשֵׁת עָלֵינוּ חַטָּאת אֲשֶׁר נוֹאַלְנוּ וַאֲשֶׁר חָטָאנוּ׃ חָטָאנוּ צוּרֵנוּ. סְלַח לָנוּ יוֹצְרֵנוּ׃

צו ע"ס א"ב וכל נתי הפיוט של ג' ג' תבנים וסיום כל החרוזים על לס"כ, ובסוף חתום משה בר שמואל חזק.

אוֹדֶה עֲלֵי פְשָׁעַי׃ לְצוּר מָעֻזִּי וּמוֹשִׁיעִי׃ אָנָּא מְרֵק רִשְׁעִי׃ אַךְ לֹא בְעִי׃ בְּעִי הַשָּׂדֶה וְגַלִּים׃ נְתַתִּי בְּרוֹעַ מַעֲלָלִים׃ בְּצֶדֶק שְׁלֹשֶׁת הַגְּדוֹלִים׃

Ganzopfer; nun aber ist kein Weihrauch und kein Räucherwerk mehr da und ich blieb betrübt zurück — nur mein Danklied ist mein Schlachtopfer, mein Gebet mein Ganzopfer. Sonst stellten sich im Tempel die eifrigen Frommen mit dem Anbruch des Morgens zum Loosen auf, um abwechselnd das Räucherwerk darzubringen: nun aber gibt es keine dienenden Priester, kein Opferfett mehr und ich ergieße mich in meinem Flehen, vergieße viele Thränen — so möge jetzt mein Sündenbekenntniß als Dankopfer gelten. Schaue, Allerheiligster! schwer drückt meine Strafe auf meinen Jammer, und Niemand steht mir bei; ich habe kein Ruhehaus (Tempel) mehr! nur Dich, nur Deinen Namen rufe ich an, Du, Stütze, Fels meines Heils! Entferne meine Schuld, laß meine Tugend für mich sprechen; schenke mir mein Leben nach meinem Wunsche, und das meines Volkes, nach meiner Bitte!

ואתה קדוש Du, Allerheiligster, thronst unter Lobgesängen Israels! Du bist, und Deine Jahre enden nie! Du erhebst Dich, erbarmst Dich Zion's, wenn gekommen ist die Zeit, daß Du ihr gnädig bist. Ein göttlich Opfer ist ein zerknirschtes Gemüth; ein zerknirschtes und demüthiges Herz, o Gott, verschmähest Du nicht! Thue Zion wohl in Deiner Huld, erbaue die Mauern Jerusalems! dann werden Opfer der Gerechtigkeit, Brand- und Ganzopfer Dir gefallen, dann wird man Stiere darbringen auf Deinem Altar. Aber jetzt, o Ewiger — doch Du bist unser Vater! wir sind der Thon und Du unser Bildner, Deiner Hände Werk sind wir Alle. Du, o Ewiger, wirst Deine Barmherzigkeit uns nicht entziehen; Deine Liebe und Treue werden uns stets bewahren. Gedenke Deiner Barmherzigkeit, o Ewiger, und Deiner Gnade; denn sie sind von Ewigkeit her. Gedenke, Herr, auch unser, wenn Du Dein Volk begnadigst, suche uns heim mit Deiner Hilfe! Gedenke Deiner Gemeinde, die Du vormals Dir erworben, Deines Erbstammes, den Du befreiet, Zion's Berg, den Du bewohnt! Gedenke, Herr, Deiner Lust an Jerusalem, vergiß nicht Deine Liebe zu Zion! Gedenk' auch, Herr, den Söhnen Edom's den Tag Jerusalem's, als sie da schrieen: „Verheeret! verheeret bis auf den Grund!" Gedenke Deiner Diener, Abraham's, Jizchak's und Israel's, was Du ihnen bei Dir zugeschworen und ihnen zugesagt hast: Ich will euere Nachkommen so viel werden lassen wie die Sterne des Himmels, und dieses ganze Land, wovon ich gesprochen, will ich eueren Nachkommen geben und sie sollen es ewig als Erbgut besitzen. Gedenke Deiner Diener, Abraham's, Jizchaks und Jakob's, kehre Dich nicht an die Hartnäckigkeit, den Frevel und die Sünde dieses Volkes! Rechne es uns doch nicht zum Verbrechen, daß wir thöricht gewesen und gesündigt haben! Wir haben gesündigt, unser Schutz! verzeihe uns, unser Schöpfer!

אודה Ich bekenne meinen Frevel vor dem Fels meiner Macht und Hilfe. Ach, reinige mich von meiner Schuld, doch nicht durch schwere Leiden! In ödes, wüstes Gefilde bin ich durch meine Uebelthaten gerathen; möge Gott um des Verdienstes meiner drei großen Ahnen willen

יַנִּיחַ חֲטָאִים גְּדוֹלִים: גְּדוֹלִים מַעֲשֶׂיךָ אָבִינוּ׃ בְּשִׁבְעִים פְּתָנִים כְּהָיִינוּ׃ לוּלֵי רַחֲמֶיךָ קִוִּינוּ׃ כִּמְעַט כִּסְדוֹם הָיִינוּ לַעֲמוֹרָה דָּמִינוּ: דָּמִינוּ לִקְאַת מִדְבָּר׃ מֵת לַחַי כְּחָבָר׃ וְהוּשַׁב לִי דָּבָר׃ מַה לַתֶּבֶן אֶת הַבָּר: הַבָּר כְּנָשְׁקִי אֲהַבְתַּנִי׃ רַע בִּבְחָרִי נְטַשְׁתַּנִי׃ בְּהִקְנִיאִי לְךָ הִקְנֵאתַנִי׃ אִם חָטָאתִי וּשְׁמַרְתָּנִי: וּשְׁמַרְתַּנִי מֵחֲרָבוֹת שְׁחוּזוֹרֵת׃ וַאֲכִירָה פְּלָאֶיךָ חֲזוֹת׃ מִלְּכַלּוֹתִי בְּגַאֲוַת עַלִּיזוֹת׃ וְאַף גַּם זֹאת: זֹאת הִיא נֶחָמָתִי׃ הִתְוַדּוֹת וַעֲזוֹב חַטָּאתִי׃ וְאֶתְוַדֶּה וְלֹא בֹשְׁתִּי׃ אָמְנָם אָנֹכִי חָטָאתִי: חָטָאתִי לְרַב הָעֲלִילִיָּה׃ אָלָה כְּאַבְלָה נְשִׁיָּה׃ וְהֱכֵּיתִי בְּלִי רְטִיָּה׃ פֶּצַע וְחַבּוּרָה וּמַכָּה טְרִיָּה: טְרִיָּה מַכָּתִי וַאֲנוּשָׁה׃ כְּזוּלַלְתִּי יוֹם נְפִישָׁה׃ וְקָאַתְנִי מְנוּחַת יְרֻשָּׁה׃ יָם וְדָרוֹם יְרָשָׁה: יְרָשָׁה אֶרֶץ נְדָחִי׃ בָּשָׂר וָעֶצֶם לְפַצְּחִי׃ וְצָרַחְתִּי מֵרֹב שִׂיחִי׃ אִם כֹּחַ אֲבָנִים כֹּחִי: כֹּחִי כָּשַׁל מִסֵּבֶל׃ כְּהָיִיתִי בֶּן מְנַבֵּל׃ וּכְתָעוּתִי אַחֲרֵי הַהֶבֶל׃ מְחוֹלִי נֶהְפַּךְ לְאֵבֶל: לְאֵבֶל כִּנּוֹרִי הוּמַר׃ וְעֻגָבִי לִבְכִי נִתְיַמַּר׃ בְּקוֹל שִׁירִים וְזַמֵּר׃ בְּמַר נֶפֶשׁ מִסְפֵּד מָר: מַר לְמָתוֹק כְּהָפְצַח׃ כַּעַם אָדוֹם וָצַח׃ וּבְשֶׁפֶךְ דַּם רֶצַח׃ הָיָה כְּאֵבִי נֶצַח: נֶצַח הַחֶרֶב חָדָרָה׃ וְאַלְמָנָה וְשַׁכֻּלָה וּבְעָרָה׃ וְכִמְעַט הֱיִיתִי בְּעֶבְרָה׃ מַכַּת בִּלְתִּי סָרָה: סָרָה עֲטֶרֶת גְּאוֹנִי׃ בִּבְגָדִי בְּמִבְטַחִי וּבְמַשְׁעֵנִי׃ שָׁמֵם בֵּית מְעוֹנִי׃ פַּלְגֵי מַיִם תֵּרֵד עֵינִי: עֵינִי נִגְּרָה בְּאַשְׁוַנַּי׃ כְּזָנִיתִי בְּלִבִּי וּבְעֵינַי׃ וְכִסַּתְנִי כְּלִמַּת מוֹנַי׃ וְאֵיךְ אֶשָּׂא

die vielen Fehler beseitigen. Groß sind Deine Thaten, unser Vater! Unter siebenzig Nattern lebten wir, und wäre nicht Deine Barmherzigkeit, zu der wir hoffen, so wären wir längst wie Sedom und Amorah verschwunden. Dem Pelikan der Wüste wurden wir gleich, weil wir todte Götzen neben den lebendigen Gott uns setzten; da wurde das Prophetenwort uns verkündet: Was soll das Stroh unter dem Waizen?[1]) Einst, als die reine Tugend wir umfaßten, da liebtest Du uns; als das Schlechte wir erwählten, da verließest Du uns. Wir reizten Dich und Du straftest uns, ahndetest unsere Sünden; doch hast Du uns immer vor der Schärfe des Schwertes bewahrt, und wir erkennen Deine sichtbaren Wunder, wie Du uns nicht durch jene stolze übermüthige Macht in Feindes Land aufreiben ließest. — Dies ist mein Trost. Ich bekenne und bereue meine Sünden, ich schäme mich nicht, zu bekennen: Wahrlich, ich habe gegen Gott, den Thatenreichen, gesündigt! Ob der Eidschwüre trauerte mein Land und ich wurde schwer gezüchtigt, mit Wunden und eiternden Beulen geschlagen; den Ruhetag (Sabbath) hatte ich verachtet, darum war meine Wunde so unheilbar und schmerzhaft, darum spie mein Ruheplatz, mein nach West und Süd sich ausbreitendes Erbe mich aus. Das Land vertrieb und verstieß mich und zerschlagen an Fleisch und Bein rufe ich im meinem großen Kummer aus: Ist denn meine Stärke die eines Steines? Meine Kraft erlahmt unter der schweren Last! Ich war ein Sohn, der den Vater schmähete, irrte dem Tande nach, darum wurde mein Tanz in Trauer umwandelt, meine Zyther wechselte in Trauer, mein Flötenton in Weinen und statt der Lieder und Gesänge stimmt mein betrübtes Gemüth bittere Klage an. Als ich das Bittere süß nannte zürnte die strahlende Gottheit, und wegen des unschuldigen Blutvergießens ward immerwährender Schmerz mein Loos. Das gewaltige Schwert drang in die innersten Gemächer, machte Wittwen kinderlos und räumte auf; fast unheilbar war der wüthende Schlag. Gefallen ist die Krone meiner Hoheit, da ich meiner Zuflucht, meiner Stütze treulos wurde; verödet liegt meine Wohnung und mein Auge zerfließt in Strömen. Es rinnet mein Auge in meiner Verfinsterung, weil ich mit Herz und Augen ausgeschweift; der Spott meiner Dränger bedeckt mich, ich kann mein Angesicht nicht erheben.

---

[1]) Jirmia 23, 28.

פָּנָי: פְּנֵי חֲמַרְמְרוּ מִמְּצוּקָה· בְּהַכְעִיסִי לְשׁוֹמֵעַ צְעָקָה· וְגָנַבְתִּי וְלָקַחְתִּי בְּחָזְקָה· וּמַה יֶּשׁ לִי עוֹד צְדָקָה: צְדָקָה וָחֶסֶד גָּעַלְתִּי· וְהֶעֱדַתִּי שֶׁקֶר וְחָמַדְתִּי· וּבְיַד אַכְזָרִים סֻגַּרְתִּי· מִן הַמֵּצַר קָרָאתִי: קָרָאתִי לְרוֹכֵב עֲרָבוֹת· מַפְלִיא פְּלָאוֹת מֶרְבּוֹת· הַרְאֵנוּ נֶחָמוֹת טוֹבוֹת· כַּאֲשֶׁר הֶרְאִיתָנוּ צָרוֹת רַבּוֹת: רַבּוֹת רָעוֹת עֲדָתֶךָ· בְּעָלוּהָ אֲדוֹנִים זוּלָתֶךָ· חֵרְפוּ וְנִאֲצוּ לְעֻמָּתֶךָ· תִּשְׁמַע הַשָּׁמַיִם מְכוֹן שִׁבְתֶּךָ: שִׁבְתְּךָ פָּעַלְתָּ אֲדוֹנֵינוּ· תְּכוֹנֵן וּתְקוֹמֵם כְּחַיֵּינוּ· וְתִשְׁכּוֹן בֵּית מַאֲוַיֵּינוּ· הֲלֹא אַתָּה תָּשׁוּב תְּחַיֵּינוּ: תְּחַיֵּנוּ אָדוֹן מִיּוֹמַיִם· וְדַלֵּנוּ מִמַּעֲמַקֵּי מַיִם· צָרַת חֶרְבָּה פַּעֲמַיִם· יַשְׁקִיף וְיֵרֶא יְיָ מִשָּׁמָיִם: מִשָּׁמַיִם הָבֵא רְוָחָה· שַׁכַּח מֵעֲדָתְךָ אֲנָחָה· וְאַל לָנֶצַח תִּשְׁכָּחָה· אֲדֹנָי שְׁמָעָה אֲדֹנָי סְלָחָה: סְלָחָה לְמֵרֵחֶם מִשְׁחָר· חֶטְאָם זַכֵּה לְהַצְחַר· קַבְּצֵם לַמָּקוֹם הַמֻּבְחָר· יְיָ הַקְשִׁיבָה וַעֲשֵׂה אַל תְּאַחַר: *)

אמן זאגט זכור לנו ח"ו בי: מכניסי רחמים, דאן פאנגט אמן ווידער היער אן.

צז תחנה. חתום בו שלמה.

שַׁעֲרֵי שָׁמַיִם· בְּלוּלֵי אֵשׁ וּמַיִם· שָׁלֹשׁ מֵאוֹת וְתִשְׁעִים כְּמִנְיַן שָׁמַיִם· הִפָּתְחוּ לְחִנּוּן יְפַת פַּעֲמַיִם·

---

*) בסדור סליחות ישן יש פה עוד תוספת חרוזים, אשר חתום בם ג"כ שם המחבר משה בר שמואל חזק, ואלה הם:

תְּאַחֵר לִכְעוֹס וְתַקְשֶׁה. וְתִשְׁבּוֹר עָלֵינוּ הַקָּשֶׁה. וּנְרַצֶּךָ כְּקָרְבַּן אִשֶּׁה. כַּכָּתוּב בְּתוֹרַת מֹשֶׁה: מֹשֶׁה בָּנִים חִבֵּר. לְעַם נָבָר מְגַבֵּר. וּפְקַעְנוּ שַׁעֲרֵי שֶׁבֶר. הַשְׁבֵּת וְנִפְתְּחָה בָּר: בָּר וְחָף מֵהִתְגָּאֵל, כְּאָז בִּהְיוֹתוֹ לְיִשְׂרָאֵל. וְסָרַב וּבָעַט כִּמְנָאֵל. לִשְׁמֹעַ בְּקוֹל שְׁמוּאֵל: שְׁמוּאֵל חִזְּקֵנִי כְּמִסְעָד. וּפַלֵּט וְכַפֵּר וְסַעֵד. וְאַתָּה מְסַפֵּר צַעַד. יְיָ הַטּוֹב יְכַפֵּר בְּעַד:

Mein Gesicht brennt vor Bedrängniß, weil ich den Erhörer der Klagen erzürnt; denn ich habe geraubt und Gewaltthat geübt — wie kann ich noch Wohlthat erwarten? Wohlthun und Milde habe ich verschmähet, habe falsch gezeugt und war habgierig, darum bin ich grausamen Händen übergeben und rufe nun aus der Enge, rufe zum Himmelslenker, der zahllose Wunder thut: O zeige uns so große Tröstungen, wie Du viele Leiden uns zeigtest! Viel sind die Leiden Deiner Gemeinde, Herren außer Dir beherrschen uns, schmähen und lästern sogar gegen Dich; o vernimm es im Himmel, Deinem Wohnsitze! Deinen Wohnsitz, den Du selbst bereitet, unser Herr, gründe und stelle ihn wieder her, in unseren Tagen, residire wieder im Tempel unserer Lust und laß uns wieder neu aufleben. Belebe uns wieder nach zwiefachen Leiden, ziehe uns aus des Wassers Tiefen; schaue, Herr, vom Himmel herab und siehe die Noth der zweimal Zerstörten! Bringe Erlösung vom Himmel herab Deiner Gemeinde und laß sie die Seufzer vergessen! ach, vergiß sie nicht auf immer; Herr, erhöre, Herr verzeihe! Verzeihe den von Mutterleib an Dir Geweiheten, reinige, wasche sie weiß von Sünden und sammele sie ein zu dem erwähltem Orte! Herr, vernimm und willfahre, säume nicht!

97. *) שערי Ihr Pforten der Himmel, der dreihundert und neunzig aus Feuer und Wasser gebildeten — gleich der Buchstabenzahl des Wortes שמים[1]), — öffnet euch dem Flehen der

*) Diese Selicha richtet sich an die poetisch personificirten Himmels-Sphären mit ihren Benennungen, wie solche der Talmud angibt.

[1]) Die Buchstaben des Wortes שמים ergeben nach ihrem Zahlenwerthe die Zahl 390, so viel Himmelssphären gibt es nach dem Talmud Mass. Derech Erez rabbah Abschnitt 2.

וְתַעַל תְּפִלָּתָם לְאֵל הַשָּׁמָיִם: שַׁעֲרֵי רָקִיעַ׃ בּוֹ מְאוֹרוֹת הִתְקִיעַ׃ וּמִמֶּנּוּ זוֹרְחִים בִּמְקוֹמָם לְהַשְׁקִיעַ׃ הִפָּתְחוּ לְחַנּוּן יָם לָמוֹ הִבְקִיעַ׃ וְתַעַל תְּפִלָּתָם פְּנֵי דָּר רָקִיעַ: שַׁעֲרֵי וִילוֹן׃ נִכְנָס וְיוֹצֵא בְּגִלָּלוֹן׃ וּמְחַדֵּשׁ בְּכָל יוֹם מִפְּתְחֵי חַלּוֹן׃ הִפָּתְחוּ לְחַנּוּן מַצַּבְתָּהּ כָּאַלּוֹן׃ וְתַעַל תְּפִלָּתָם פְּנֵי דָּר רוּם מָלוֹן: שַׁעֲרֵי שְׁחָקִים׃ שֶׁבּוֹ רֵחַיִם שׁוֹחֲקִים׃ עוֹמְדוֹת וְטוֹחֲנוֹת מָן לַצַּדִּיקִים׃ הִפָּתְחוּ לְחַנּוּן זְרוּיִים בְּמֶרְחַקִּים׃ וְתַעַל תְּפִלָּתָם פְּנֵי שׁוֹכֵן שְׁחָקִים: שַׁעֲרֵי הַזְּבוּל׃ שֶׁבּוֹ מִזְבֵּחַ סָבוּל׃ וְהַשַּׂר מַקְטִיר עָלָיו כִּמְכַהֵן בְּכִרְבּוּל׃ הִפָּתְחוּ לְחַנּוּן נִדְחָקִים בְּחִבּוּל׃ וְתַעַל תְּפִלָּתָם פְּנֵי יָשֵׁב לַמַּבּוּל: שַׁעֲרֵי מָעוֹן׃ בּוֹ מְשׁוֹרְרִים יִשְׁעוֹן׃ וּבַיּוֹם הֵם חָשִׁים לְסֶגֶל עַם יִשְׁמָעוֹן׃ הִפָּתְחוּ לְחַנּוּן נִמְרָרִים מִלַּעוֹן׃ וְתַעַל תְּפִלָּתָם פְּנֵי דָּר רוּם מָעוֹן: שַׁעֲרֵי מָכוֹן׃ שֶׁבּוֹ שְׁלָגִים יִתְכּוֹן׃ וּמְעָרַת קִיטוֹר וְסַעַר בּוֹ יִשְׁכּוֹן׃ הִפָּתְחוּ לְחַנּוּן לְעַם לִבּוֹ נָכוֹן׃ וְתַעַל תְּפִלָּתָם פְּנֵי דָּר רוּם מָכוֹן: שַׁעֲרֵי עֲרָבוֹת׃ בּוֹ בִּרְכוֹת רַבּוֹת׃ וְגִנְזֵי צְדָקָה וְחֶסֶד וְכָל טוֹבוֹת׃ הִפָּתְחוּ לְחַנּוּן בְּנֵי שְׁלֹשֶׁת אָבוֹת׃ וְתַעַל תְּפִלָּתָם פְּנֵי רוֹכֵב עֲרָבוֹת:

מכניסי רחמים ח"ג"ו ביז ענדע, וויא מאן ערנטען טאג סליחות.

lieblich wandelnden Nation, daß ihr Gebet aufsteigen kann zum Gotte der Himmel! Ihr Pforten Rakia's (Firmament[1]), worin die Gestirne gesetzt sind und dort auf- und untergehen, öffnet euch dem Flehen derer, für welche das Meer sich spaltete, daß ihr Gebet aufsteigen kann zum Bewohner des Firmaments! Ihr Pforten Vilon's (Vorhang), der sich täglich auf- und zurollt und eine Festeröffnung bildet, thuet euch auf dem Flehen der einst eichestarken Nation, daß ihr Gebet aufsteigen kann zum Bewohner des höchsten Lagers! Ihr Pforten Schechakim's (Staubwolken), wo Mühlen beständig Nahrung für die Gerechten mahlen, öffnet euch dem Flehen der weit umher Zerstreuten, daß ihr Gebet aufsteigen kann zum Throner in den Höhen! Ihr Pforten Sebul's (Wohnung), worin ein Altar steht, auf dem der Engel gleich dem Priester im Ornate räuchert, öffnet euch dem Flehen der mit Schmerz Gedrückten! Ihr Pforten Maon's (Zuflucht), worin des Nachts Engelschöre singen und bei Tag schweigend auf die Gebete des erkornen Volkes (Israel) lauschen, öffnet euch dem Flehen der bitter Betrübten, daß ihr Gebet aufsteigen kann vor dem Bewohner der höchsten Wohnung! Ihr Pforten Machon's (Veste), wo die Schneevorräthe liegen, wo die Höhle des Rauchs, wo der Sturmwind haust, öffnet euch dem Flehen des treuherzigen Volkes, daß sein Gebet aufsteigen kann vor dem Bewohner der hohen Veste! Ihr Pforten Araboth (Aetherwüste), wo des Segens Fülle, die Schätze des Wohlwollens und der Huld und alles Guten sind, öffnet euch dem Flehen der Nachkommen der drei Stammväter, daß ihr Gebet aufsteigen kann zu Ihm, der durch die Aetherhimmeln fährt!

---

[1]) In Talm. Chagiga 12. b. wird eine Ansicht aufgeführt wonach es sieben Himmel gibt, welcher Ansicht hier der Dichter folgt.

אדון עולם מ״ג״ו כי׃ כי על רחמיך הרבים (זייטע 10), דאן זאגט מאן דיעזע פתיחה·

 פתיחה. ע״ס א״ב ונסוף חתום שלמה ברבי יצחק.

אָז טֶרֶם נִמְתָּחוּ נִבְלֵי שְׁחָקִים· בְּאֶרֶץ עַד לֹא רֻקְּעוּ רְגָבִים· נִבְךְּ שִׁבְעָה דְבָרִים הָיוּ מְגֻבָּבִים· דָּת וָכֵס וּרְטִיַּת בָּנִים שׁוֹבָבִים· הוֹד גַּן עֵדֶן וְעֵלֶק הַבְהָבִים· וּמְקוֹם כַּפָּרָה עַל יַד מַקְרִיבִים· זֹהַר שֵׁם יִנּוֹן מְחֹלָל מֵחוֹבִים· חֻבְּרוּ אַלְפַּיִם קֶדֶם בְּרִיַּת יְשׁוּבִים· טְכוּסִים עַל רָקִיעַ כּוֹטִים כִּשְׁבִיבִים· יְעוּדִים וּמְשׁוֹרְרִים פְּנֵי יוֹשֵׁב הַכְּרוּבִים· כִּסֵּא הָיָה מֻנָּח בָּרָקִיעַ בְּיִצּוּבִים· לְמוֹשַׁב מֶלֶךְ נוֹרָא עַל סְבִיבִים· מִימִינוֹ אֵשׁ דָּת חֲקוּקָה בִּכְתָבִים· נְתוּנָה עַל בִּרְכָּיו כְּשַׁעֲשׁוּעַ אֲהָבִים· סָדוּר עַל הַדָּרוֹם גַּן רְטוּבִים· עָרוּךְ עַל הַצָּפוֹן תֹּפֶת שַׁלְהֲבִים· פְּנֵי הַמִּזְרָח יְרוּשָׁלַיִם הַבְּנוּיָה בְּמַחֲצָבִים· צָפוּן בְּתוֹכָהּ מִקְדַּשׁ אֵל בְּיִשּׁוּבִים· קָבוּעַ בְּאֶמְצַע מִזְבַּח כִּפּוּר חַיָּבִים· רְבוּצָה עָלָיו אֶבֶן שְׁתִיַּת כּוֹכָבִים· שֵׁם יִנּוֹן עָלֶיהָ חָקוּק בְּמִכְתָּבִים· תֹּאַר שֵׁם הַמְפֹרָשׁ בְּתִוּוּי גְּלוּבִים· שָׂמָה בְּתָוֶךְ לִפְנֵי מֵזִיב מַשְׁאַבִּים· לִוּוּי תְּשׁוּבָה אֶרֶךְ לְנִדָּחִים וְכוֹאֲבִים· מְעַתֶּדֶת לְכַבּוֹס צוֹאִים וּלְהַלְבִּישׁ מוּטָבִים· הָרֵק שֶׁמֶן הַטּוֹב עַל רֹאשׁ שָׁבִים· כְּבֵן אָתָנוּ לָךְ עֲלָמִים וְשָׁבִים· רַחֵץ מִצַּחַן וְהַשְׁלֵךְ טִמּוּם סְאָבִים· בִּתְפִלָּה נְקַדֶּמְךָ בָּנִים שׁוֹבָבִים· יוֹם יוֹם לְדָרְשְׁךָ בְּפִיץ נִיבִים׃ יֵחָשְׁבוּ אֲמָרֵינוּ כְּהֶקְטֵר דָּמִים וַחֲלָבִים· צִפְצוּפֵנוּ יְקֻבַּל כְּפִסּוּגֵי פָּרִים וּכְשָׂבִים· חֲטָאֵינוּ הַצֵּל בְּקַרְקַע נִטְפֵי

98. אז Einst, bevor noch die Himmelsschläuche geschichtet, bevor noch die Erdschollen zusammengefügt waren, waren schon vor Dir jene sieben Dinge versammelt, nämlich: das Gesetz, Dein Thron, das Heilmittel der reuigen Kinder, der prächtige Garten Eden, die Höllenflamme, der Versöhnungsort durch Opfer (der Tempel), und der glorreiche Namen des Erlösers, der unserer Schulden halber so lange ausbleibt. Alle diese waren Jahrtausende vor der Schöpfung der bewohnten Erde bereitet und geordnet im Himmel, strahlend und leuchtend, bereit und lobsingend vor dem Throner über den Cherubim. Dort über dem Firmamente war der erhabene Thron aufgestellt zum Sitze des von Allem was ihn umgibt gefürchteten Herrschers; zu seiner Rechten das Feuergesetz die eingegrabene Schrift, wie ein Lieblingsgespiele auf seinen Knieen sich wiegend. Zur Mittagsseite war der grünende Garten geordnet und gen Mitternacht die Brandstätte der Hölle; zur Morgenseite das festgebaute Jerusalem, darin das Heiligthum Gottes und in dessen Mittelpunkte der die Schuld sühnende Altar, auf welchem der Weltgrundstein lagert. Auf diesem Steine war der Name des Erlösers und der erhabene unaussprechliche Name Gottes mit deutlichen Schriftzügen eingegraben. Dort in der Mitte war vor Ihm, dem Urquell des Segensflusses, die Buße hinzugesellt, als Heilmittel für die Leidenden und Betrübten, bestimmt die Unreinheiten abzuwaschen, die Gebesserten zu bekleiden und köstliches Oel auf das Haupt der Rückkehrenden zu träufeln. — So erscheinen wir denn, Jünglinge wie Greise, und bitten: Wasche unsere Flecken, reinige uns vom Sündenschmutz! Mit Gebet kommen wir verwilderten Kinder vor Dich und ersuchen Dich täglich mit flehenden Worten; o mögen unsere Worte den Blut- und Fettopfern gleich geachtet sein, unsere Reden wie die Opferstücke von Farren und Lämmern angenommen werden! Versenke unsere Sünden in die Tiefe der Fluthen,

מַרְזֵבִים׃ קָרְבֵנוּ אֵלֶיךָ בְּרִבְבוֹת רַחֲמֶיךָ הָרַבִּים׃

כי על רחמיך ה"ו בי׳ על עירך ועל עמך (זייטע 14), דאַן דאָס פּסוּגענדע.

צט סליחה. ע"ס א"ב וכסוף חתום בנימן, וכל סופי החרוזים על ל"ס דרשו יי (ישעי׳ נ"ה).
אלהינו ואלהי אבותינו.

אֱנוֹשׁ בַּמֶּה יִצְדַּק בְּיוֹם דִּין לִפְנֵי בוֹרְאוֹ׃ בַּמֶּה יְקַדֵּם וּבַמֶּה יִזְכֶּה לַעֲמוֹד לְכַלְכֵּל אֶת יוֹם בּוֹאוֹ׃ גּוּרוּ לָכֶם מִמֶּנּוּ וּפַחֲדוּ מִמּוֹרָאוֹ׃ דִּרְשׁוּ יְיָ בְּהִמָּצְאוֹ׃ דּוֹמֶה עַד לֹא יִשְׁכּוֹן יְצִיר וְלִפְנֵי שַׁחַת קָרוֹב׃ הָבֵאת תַּחֲנוּן וְסֶדֶר תְּפִלָּה לְיוֹצְרוֹ יַעֲרוֹךְ לָרֹב׃ וְשִׂיחַ נַאֲקָתֵנוּ לָכֵן לְפָנָיו יַעֲרוֹב׃ קְרָאֻהוּ בִּהְיוֹתוֹ קָרוֹב׃ זִבְחֵי אֱלֹהִים רוּחַ נִשְׁבָּרָה וְלֵב נִדְכֶּה נִיחוֹחֵי נִסְכּוֹ׃ חֶפְצוֹ אֵין בְּכָלִיל וְלֹא בִּתְמוּרַת עֶרְכּוֹ׃ טְהָר לֵב אוֹהֵב וְהִזְהִיר עֲלֵי תְּשׁוּבַת נִדְכּוֹ׃ יַעֲזֹב רָשָׁע דַּרְכּוֹ׃ יִתָּכְנוּ דַּרְכֵי נָלוֹז וְיִתְיַשְּׁרוּ עֲלִילוֹתָיו׃ כָּלָה פֶּן יֶחֱרַץ עָלָיו וְיִתְחַזְּקוּ מוֹסְרוֹתָיו׃ לֹא יַחְפֹּץ בְּמוֹת הַמֵּת כִּי אִם בְּעָזְבוֹ תוֹעֲבוֹתָיו׃ וְאִישׁ אָוֶן מַחְשְׁבֹתָיו׃ מָעוֹז וּמִשְׂגָּב וְחָבוּי לְחוֹסֵהוּ׃ נוֹרָא מְאֹד מִי יְכַלְכְּלֵהוּ וּמוֹרָה אֵין כָּמוֹהוּ׃ סְלִיחָה וְתַחֲנוּן כָּל אִישׁ יְבַקֵּשׁ בַּעֲדֵהוּ׃ וְיָשֹׁב אֶל יְיָ וִירַחֲמֵהוּ׃ עוֹנֶה מִמֵּצַר קוֹרְאָיו וּלְתַחֲלֻאָתָם תְּרוּפָה מְמַהֵר לִשְׁלוֹחַ׃ פּוֹנֶה לַעֲנוֹת עָנִי תְּפִלָּתוֹ כַּל לְשַׁקֵּץ וְלֶאֱלוֹהַּ׃ צָעוֹק נִצְעַק מִכְּאֵב לֵב וְנִסְגּוֹד וְנִפְלַח׃ אֶל אֱלֹהֵינוּ כִּי יַרְבֶּה לִסְלוֹחַ׃ קָחְנוּ דְבָרִים וְאָתָנוּ נִכְחֶךָ׃ רְצוֹת שִׁלּוּמֵנוּ בְּעַד נִיחוֹחֶיךָ׃ שֶׁכָּךְ הִבְטַחְתָּנוּ עַל יְדֵי שְׁלוּחֶיךָ׃ שׁוּבָה יִשְׂרָאֵל עַד יְיָ אֱלֹהֶיךָ׃ תְּשׁוֹבֵב יַעֲקֹב וְיִשְׂרָאֵל תֶּאֱסוֹף עָדֶיךָ׃ תְּקַבֵּל תְּשׁוּבָתֵנוּ כְּבִיאַת הוֹדֶךָ׃ בָּנוּ יֵאָמֵן מִנְהַג

bringe uns näher zu Dir in Deiner unendlich großen Barmherzigkeit!

99. אנוש Der Mensch, womit will er sich rechtfertigen am Tage des Gerichtes vor seinem Schöpfer? womit will er vortreten, womit verdient sich machen, um den Tag Seines Erscheinens zu ertragen? Zittert und bebet vor seiner Erhabenheit, suchet den Ewigen, da er zu finden ist! Ehe das Geschöpf im Grabe ruhet, ehe die Gruft es fordert, bringe es seine Bitte vor den Schöpfer und flehe anhaltend; unser andächtiges Beten ist ihm wohlgefällig, darum ruft ihn an, da er nahe ist! Gottgefälliges Opfer ist ein zerknirschtes Gemüth, angenehmes Gießopfer ist ihm das gebeugte Herz; Er will nicht Ganzopfer nicht Schätzungsgaben, sondern ein gutes Herz ist es, das er liebt, er ermahnt zur reuigen Buße. Der Frevler verlasse seinen Wandel, verbessere seine verkehrten Wege und ebne seine Handlungen, damit sein Verderben nicht beschlossen und seine Banden nicht festgezogen werden. Gott verlangt nicht den Tod des Todschuldigen, sondern daß er seine Gräuel verlasse und der Mann des Unrechts seine Gedanken. Der Herr ist Schutz und Zuflucht und Schirm den ihm Vertrauenden; doch auch furchtbar ist Er! wer könnte ihn ertragen? Keiner erzieht wie Er! drum flehe jeder ihn um Verzeihung an und kehre zurück zu ihm, dem Ewigen, er wird sich seiner erbarmen. Er erhört die aus der Enge zu ihm rufen und sendet ihrem Leiden schleunige Hilfe, er wendet sich zu des Armen Klage und verschmähet und verachtet sie nicht; so lasset uns wehmüthigen Herzens vor unserem Gotte knieend flehen, denn er ist groß im Verzeihen. Wir bringen Worte mit, indem wir vor Dich kommen — o habe Wohlgefallen an diesem Ersatz der Opfer! denn so ließest Du uns durch Deinen Gesandten versichern: „Kehre zurück, Israel, zu dem Ewigen, deinem Gotte!“[1]) Bringe Jakob zurück, sammele Israel Dir ein, nimm die Buße an von der Gemeinde Deines Schmuckes! Möge Deine huld- und gnadenvolle Leitung sich stets an uns

---

[1]) Hosea 14, 2.

רַחֲמֶיךָ וַחֲסָדֶיךָ· שׁוּבָה יְיָ עַד מָתָי וְהִנָּחֵם עַל עֲבָדֶיךָ:

אל מלך יושב וכו׳ עד לכל קוראיך.

אַל תָּבוֹא בְמִשְׁפָּט עִמָּנוּ כִּי לֹא יִצְדַּק לְפָנֶיךָ כָל חָי: אֵלֶיךָ יְיָ שִׁוַּעְנוּ וּבַבֹּקֶר תְּפִלָּתֵנוּ תְקַדְּמֶךָּ: אֵלֶיךָ יְיָ נַפְשֵׁנוּ נִשָּׂא: אֵלֶיךָ נָשָׂאנוּ אֶת עֵינֵינוּ הַיֹּשְׁבִי בַּשָּׁמָיִם: הוֹשִׁיעָה יְיָ כִּי גָמַר חָסִיד כִּי פַסּוּ אֱמוּנִים מִבְּנֵי אָדָם: עֶזְרֵנוּ מֵעִם יְיָ עֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ: ליי הישועה וכו׳.

ק ע״ס א״ב וכסוף חתום אליה בר שמעיה חזק. אלהינו ואלהי אבותינו.

אָפֵס הוֹד כְּבוּדָּה נֶאֱלָמָה דַּבְּרָנִית· בְּשֵׁפֶל יָשְׁבָה הָתְשָׁה נֶחְלָשָׁה גְּבִרְתָּנִית· גַּם סוּגָה נוּגָה נְסוּגָה אֲחוֹרַנִּית· דְּלֵלָה אֻמְלְלָה לְוִיָּה אַהֲרוֹנִית עֵירָנִית: הַהֲלָלָה זְלָלָה חֲלָלָה וְכַשּׁוֹטָה פְּרוּעָה· וְנִזֶּרֶת כְּמוֹ דָוָה וְנִטְמֵאת כִּצְרוּעָה· זֵרָה נְזָרָה חֻלַּל וּפָרָזוֹן גְּרוּעָה· חָזְרָה וְנִתְפַּזְּרָה בְּאֶרֶץ לֹא זְרוּעָה: טְלָאֶיךָ בְּרַעַשׁ וּבְרֹגֶז טָמֵא יְנַמֵּא· יַהֲרוֹק יַעֲרוֹק רָעֵב וְשָׁאַף צָמֵא· כֹּחַ גְּבוּרָתְךָ אֵיפֹא יְוַדַּע וּבַמֶּה· לְשׁוֹלְחִים זְמוֹרוֹת אַף כַּמָּה וְכַמָּה: מִמְשָׁל רַב לְסָרֵב לָמָּה הֶחֱלַט· נָבָל בְּנָדִיב וְכִילַי בְּשׁוֹעַ שָׁלַט· סִבְרוּ עָלֶיךָ נִקְרָא וּבְשִׁמְךָ יְמַלַּט· עֵזֶר הָיוּ תִּהְיֶה מִשְׂגָּב וּמְפַלֵּט: פְּנֵה לִתְפִלַּת הָעַרְעָר וְלוֹ הֵעָתֵר· צַחַן וַתֵּר וְכֶתֶם כַּבֵּם כְּבַנֶּתֶר· קוֹחַ תִּפְקַח בְּנֵי תְמוּתָה וְהוֹתֵר· רוֹמֵם קוֹמֵם שְׂמָם לְטוֹבָה לְהִוָּתֵר: שֵׁבֶט מְלַבֵּט מְחַבֵּט גְּדַע וּשְׁבוֹר· תָּעִיר קִנְאָה תָּרִיעַ וְתַצְרִיחַ כְּגִבּוֹר· אוֹבְדוֹת נִכְחָדוֹת תִּכְסוֹף וְתֶאֱסוֹף וְתִצְבּוֹר· לְקַבֵּץ לְרַבֵּץ לְדַלּוֹת לְהַעֲלוֹת מִבּוֹר: יְשׁוּעָה תִקְרָא וְתָחִישׁ וְתָשִׁית חֵל וְחוֹמוֹת· הַשְׁפֵּל גְּבוֹהִים הָמֵךְ רָאשֵׁי

bewähren; kehre zurück, o Herr! wie lange noch? — bedenke Dich wegen Deiner Diener! —

אל תבוא Komme nicht in's Gericht mit uns, denn kein Lebender ist gerecht vor Dir. Zu Dir, Herr! flehen wir, jeden Morgen tritt unser Gebet vor Dich. Zu Dir, Herr, erheben wir unsere Seele. Zu Dir erheben wir unsere Augen, der Du im Himmel thronest. Hilf, o Ewiger! die Frommen verschwinden, die Treuen nehmen ab unter den Menschenkindern. Vom Ewigen kommt unsere Hilfe, der Himmel schuf und Erde!

100. אפס Dahin ist der Glanz der Herrlichen! die einst das Wort hatte, ist verstummt, die einst Herrin war, ist erniedrigt, schwach und elend, die einst Rosenumflochtene ist in Trauer zurückgesetzt, die einst mit Leviten, Priestern und Bürgern Erhobene ist jetzt verwelkt. Die einst Gerühmte ist entwürdigt, entehrt und entblößt, wie eine Ehebrecherin, abgesondert wie eine Flüßige, unrein wie eine Aussätzige; ihr Schmuck und ihr Diadem ist entweihet, sie hat keine Führer und läuft zerstreut umher in unwirthbaren Landen. Unreine verschlingen Deine Lämmer mit stürmender Wuth, sie bläcken die Zähne und verfolgen die Hungrigen und reiben die Durstigen auf. Wann wird denn Deine Allmachtskraft erkannt werden von ihnen, die so vielfältige Gräuelthaten üben? warum behalten die Gotteslästerer auf immer die Macht, daß der Niederträchtige über den Braven und der Geizige über den Edlen herrscht? O mögen die, so zu Dir hoffen und nach Deinem Namen sich nennen, gerettet werden; mögest Du ihnen beistehen, ihre Zuflucht und Hilfe sein! Wende Dich zum Gebete der Verlassenen und lasse Dich von ihnen erflehen! vergib die Sünde, wasche die Flecken rein, befreie aus dem Kerker die dem Tode Geweiheten und laß sie leben; erhebe und richte sie auf, daß ihr Name zum Guten bleibe! Zerbrich, zerhaue die Ruthe des Schlägers, erwecke Deinen Eifer und jauchze und rufe wie ein Kriegsheld! sammele die Verlorenen und Vermißten liebevoll wieder ein zu ihrer Lagerstätte, ziehe sie herauf aus der Grube! Rufe das Heil herbei, gründe baldigst wieder die Veste und ihre Mauern! Erniedrige die Stolzen, beuge die

הַקּוֹמוֹת· בּוֹטְחֶיךָ לְנוֹחֶיךָ הָשֵׁב בְּפֶקֶד נֶחָמוֹת· רוֹדִים הַמַּגְדִּילִים יִלְבְּשׁוּ בֹשֶׁת וּכְלִמּוֹת: שְׁמוֹר מַלֵּט עֲבָדֶיךָ יְדִידֶיךָ הַצְלַח· חִישׁ וְזַמֵּן קֵרֵב פְּדוּתָם וְתִשְׁלַח· מְחַל לָנוּ אָבִינוּ חֲטָאֵינוּ סְלַח· כִּי אַתָּה אֲדֹנָי טוֹב וְסַלָּח: אל מלך יושב וכו'.

אַל תָּבוֹא בְמִשְׁפָּט עִמָּנוּ כִּי לֹא יִצְדַּק לְפָנֶיךָ כָל חָי: שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל שְׁמוֹר שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל: כִּי הוּא יַכְאִיב וְיֶחְבָּשׁ יִמְחַץ וְיָדָיו תִּרְפֶּינָה: כִּי לֹא יִזְנַח לְעוֹלָם אֲדֹנָי: כִּי אִם הוֹגָה וְרִחַם כְּרֹב חֲסָדָיו: כִּי הוּא יָדַע יִצְרֵנוּ זָכוּר כִּי עָפָר אֲנָחְנוּ: כִּי הוּא יָדַע מְתֵי שָׁוְא וַיַּרְא אָוֶן וְלֹא יִתְבּוֹנָן: כִּי בוֹ יִשְׂמַח לִבֵּנוּ כִּי בְשֵׁם קָדְשׁוֹ בָטָחְנוּ: יְהִי חַסְדְּךָ יְיָ עָלֵינוּ כַּאֲשֶׁר יִחַלְנוּ לָךְ: ליי הישועה וכו'.

קא ע"ס א"ב וכל כתיו של בב בב אכנים ובסוף חתום אליה בר שמעיה חזק.
אלהינו ואלהי אבותינו.

אֵיכָכָה אֶפְצֶה פֶּה וְאֵיךְ אָרִים עָיִן· כִּי אֵין מַעַשׂ וּבְיָדִי זְכוּת אַיִן· גָּעִיתִי הָיִיתִי כְּשִׁכּוֹר וּכְגֶבֶר עֲבָרוֹ יַיִן· דָּמִיתִי לְגִבּוֹר שֶׁאֵין בְּיָדוֹ כְּלֵי זָיִן: הֶחָרֵד לֵב דַּל וְחָדֵל הַחוֹקֵם סַרְסוּר· וּמַה יִּפְעַר נִבְעַר מִדַּעַת וּמִבִּין חָסוּר· זְדוֹנוֹ בְחִכּוֹ טָמוּן וְאָוֶן בְּקִרְבּוֹ אָסוּר· חוֹטֵא רַב מְרִי בְּיַד מְגֻלָּל מָסוּר: טוֹרֵד לֵב נִבְזֶה הַלָּזֶה הַבָּא לְבַקֵּשׁ· יֹשֶׁר הֶעֱוָה תּוֹכָחוֹת קָץ פְּתַלְתּוֹל וְעִקֵּשׁ· כָּשַׁל בִּרְכָּיו וְאַשְׁמָתוֹ וְצַחֲנָתוֹ לוֹ לְמוֹקֵשׁ· לִבּוֹ אָוֶן חוֹרֵשׁ בְּפֹעַל כַּפָּיו נוֹקֵשׁ: מַעַן טַעַן כְּפוֹצֶה לְהָשִׁיב מָה אֶמְצָא· נִתְעַבְתִּי וְנֶאֱלַחְתִּי כִּי מָלֵאתִי דֹפִי וְשִׁמְצָה· סָפֵק מֵימַי לֹא נֶאֱמָנוּ כְּאַכְזָב מוֹצָא· עֲצֹרוֹתַי אָוֶן וּמִרְמָה וְצוֹמוֹתַי לְרִיב וּמַצָּה: פֶּשַׁע מְחֵה וְעָוֹן שָׂא וְאָשָׁם כַּפֵּר· צָעַקְתִּי מִצָּרָה לִי נִכְלָם בּוֹשׁ וְחָפֵר· קֶצֶף שַׁכֵּךְ וְרֹגֶז הַנַּח וְכַעַס הָפֵר· רְצֵה מְרַצֶּה וּמְחַבֵּב

hochmüthigen Häupter! Die Dir vertrauen führe nach Deinen Trostverheißungen wieder zu Deinem Ruheplatze; ihre prahlenden Dränger aber mögen in Schanden und Schmach gekleidet werden. Bewahre, rette Deine Diener, beglücke Deine Lieblinge; beschleunige das Endziel und führe ihnen baldigst die Erlösung herbei! Vergib uns, o Vater! verzeihe unsere Sünden; denn Du, Herr, bist gütig und verzeihend. —

אל תביא Komme nicht in's Gericht mit uns, denn kein Lebender ist gerecht vor Dir! Hüter Israels! behüte den Ueberrest Israels! — Denn er verwundet und verbindet, er schlägt und seine Hände heilen. Denn nicht auf immer verläßt der Herr, sondern er betrübt und erbarmt sich gnadenvoll wieder. Denn er kennt unseren Trieb, ist eingedenk, daß nur Staub wir sind. Denn er kennt die Leute der Falschheit, durchblickt das Unrecht, wenn's Niemand merkt. Ja, sein erfreut sich unser Herz, denn wir vertrauen auf seinen heiligen Namen. Deine Güte, Ewiger, walte über uns, wie wir auf Dich harren!

101. איככה Wie kann den Mund ich öffnen, wie das Aug' erheben, da ich keine That und kein Verdienst aufzuweisen habe? Ich seufze, bin einem Betrunkenen, vom Wein Benebelten gleich, bin wie ein Kriegsmann ohne Waffen. Das Herz des Armen zittert, der als Vermittler Hingestellte zagt, was vermag der Unwissende, der Vernunftlose vorzubringen, in dessen Brust der Frevel sich birgt, in dessen Innern das Unrecht nistet? Der widerspenstig so oft gefehlt, der der bösen Begierde Heimgefallene mit seinem verkehrten Herzen, wie kann dieser Verächtliche es wagen vor Gott zu bitten? Er hat das Gerade krumm gemacht, die Ermahnungen verachtet, ist verkehrt und verstockt; darum wanken seine Kniee, seine Sündenschuld ist ihm zum Anstoß, und er ist verstrickt in seinen Thaten, die seines Herzens Tücke ausgebrütet. Wo finde ich Worte der Entschuldigung? Ich bin besudelt, befleckt, bin voller Schmach und Schimpf; meine Wassergüsse sind unbeständig, ihr Quell ist trügerisch[1]), Trug und List sind meine Zusammenkünfte, mein Fasten zu Streit und Hader. O tilge den Frevel, vergib die Missethat, verzeihe die Schuld! so rufe ich erröthend und schamerfüllt zu Dir in meiner Noth. Stille den Zorn, beschwichtige den Unwillen und störe den Verdruß, nimm den Fürbitter liebevoll auf; Jenen aber, der uns die Grube gräbt, verwirre! — Ihr

[1]) D. h. ich habe keine festen Grundsätze.

וְעַרְבֵב גּוֹמֵץ חוֹפֵר: שִׁבְטֵי פְּלֵיטֵי יִשְׂרָאֵל הִכּוֹנוּ בְּלֵב נָבָר· תֹּם הַחֲזִיקוּ תַּחַן הָפִיקוּ נַשְּׁקוּ בַר· אֶת יְיָ בְּהִמָּצְאוֹ לְדָרְשׁוֹ חַיִל יִגְבַּר· לֹא בָזָה וְלֹא שִׁקַּץ עֱנוּת עָנִי וְנִשְׁבָּר: יוֹם יְשׁוּעָה וְעֵת רָצוֹן אֶמְצָא לְפָנֶיךָ· הָגוּן וְרָאוּי וְשָׁלֵם וְרָצוּי אֵחָשֵׁב לְפָנֶיךָ· בְּעָמְדִי לְהִתְפַּלֵּל וּלְבַקֵּשׁ רַחֲמִים עַל בָּנֶיךָ· רְצִיתִי אֶתְכֶם הַשְׁמִיעֵנִי סְלַחְתִּי נִתְבַּשֵּׂר מִמְּעוֹנֶךָ: שִׁקְדוּ נָא בְּנֵי עֶלְיוֹן וּמַלּוּ קָשׁוֹת· מִכְשׁוֹל הָרִימוּ פַּנּוּ דֶרֶךְ יַשְּׁרוּ מַעֲקַשּׁוֹת· עָוֹן עִזְבוּ וְהִתְוַדּוּ וְאַל תּוֹסִיפוּ לְהַקְשׁוֹת· יוֹדֵעַ יָשׁוּב יִרְצֶה יִקַּח בְּכוּשִׁים וּבַקָּשׁוֹת: הַקְשִׁיבָה חַנּוּן חַנּוּן הַאֲזִינָה עֶרֶךְ שַׁוְעָתִי· וְזַעֲקִי רְצֵה הִתְרַצֵּה וְהִתְפַּיֵּס לְקוֹל תְּחִנָּתִי· קְרָאתִיךָ מִמֵּצַר קְרַב אֵלַי וּלְכָה לִישׁוּעָתִי· חוּשָׁה לְעֶזְרָתִי אֲדֹנָי תְּשׁוּעָתִי:

אל מלך יושב וכו׳ עד לכל קוראיך.

אַל תָּבוֹא בְמִשְׁפָּט עִמָּנוּ כִּי לֹא יִצְדַּק לְפָנֶיךָ כָל חָי: כְּרַחֵם אָב עַל בָּנִים תְּרַחֵם יְיָ עָלֵינוּ: אַל תִּתֵּן יְיָ מַאֲוַיֵּי רָשָׁע זְמָמוֹ אַל תָּפֵק יָרוּמוּ סֶלָה: אַל תִּשְׁטְפֵנוּ שִׁבֹּלֶת מַיִם וְאַל תִּבְלָעֵנוּ מְצוּלָה וְאַל תֶּאְטַר עָלֵינוּ בְּאֵר פִּיהָ: אַל תַּסְתֵּר פָּנֶיךָ מֵעֲבָדֶיךָ כִּי צַר לָנוּ מַהֵר עֲנֵנוּ: בְּךָ בָטְחוּ אֲבֹתֵינוּ בָּטְחוּ וַתְּפַלְּטֵמוֹ: ליי הישוע׳

קב שלמונית. ע"ס א"ב ונסוף חתום שלמה בירבי יהודה יחיה. א"ו"א.

אָב לְרַחֵם וְרַב סְלוֹחַ חוֹלַלְתָּנוּ· בְּנֵי בְרִית קֹדֶשׁ וְלֹא חִלַּלְתָּנוּ· גּוֹלִים וְאַתָּה בְקִרְבֵּנוּ כַּאֲשֶׁר יִחַלְתָּנוּ· וְסָלַחְתָּ לַעֲוֹנֵנוּ וּלְחַטָּאתֵנוּ וּנְחַלְתָּנוּ: דָּם וְגָעוֹל תְּדִיחַ וְדִין תָּאִיר· הַחֵטְא יֶעְלַם וּבַל יִמָּצֵא לְהַבְאִיר· וְעָוֹן יְבֻקַּשׁ וְאֵינֶנּוּ כְּנִמְתָּ לְהַבְאִיר· כִּי אֶסְלַח לַאֲשֶׁר אַשְׁאִיר: זָהַם מֻרְבֶּה וּפְסַק נִיחֹחַ הַמְּמֻלָּח· חֲצִיצַת

Stämme des Ueberrestes Israels, bereitet euch ein lauteres Herz, ergreifet die Tugend, lasset Gebete strömen, bewaffnet euch mit Reinheit und strebet mit aller Andacht, den Herrn zu suchen, da er sich finden läßt; denn er verachtet und verschmähet nicht die Klage des Armen und Zerknirschten. — Laß mich einen Tag des Heils und der Gnade vor Dir finden, achte mich wie einen Würdigen und Vollkommnen, wenn ich vor Dir stehe, um für Deine Kinder zu beten und zu bitten; „Ich habe euch gnädig aufgenommen, ich habe verziehen!" laß uns aus Deiner Wohnung vernehmen! — Beeilet euch, Kinder des Allerhöchsten, und beschneidet die harten Herzen! Schaffet hinweg den Anstoß, räumet den Weg, ebnet das Krumme, lasset die Sünde und bekennet sie und seid nicht ferner hartnäckig! Wer Einsicht hat, kehre zurück und besänftige Gott mit rührenden Worten und Gebeten! — Vernimm, Allgnädiger! höre die Bitte, den Vortrag meines Flehens! habe Wohlgefallen an meinem Gebete, sei geneigt und gewogen meines Flehens Stimme! Ich rufe Dich an in der Noth, nähere Dich mir zur Hilfe; eile mir zum Beistande, Herr meines Heils!

אל תבוא Komme nicht in's Gericht mit uns, denn kein Lebender ist gerecht vor Dir. Wie ein Vater sich über die Kinder erbarmt, erbarme Dich, Herr, über uns! Erfülle nicht, o Ewiger, des Frevlers Wünsche, laß seine Ränke nicht gelingen, nicht aufkommen! Selah! Laß den Strudel der Fluthen uns nicht wegspülen, die Tiefe uns nicht verschlingen und die Gruft nicht über uns ihren Rachen schließen! Verbirg Dein Antlitz nicht vor Deinen Dienern, denn wir sind bedrängt; eile, erhöre uns! Dir vertrauten unsere Väter, vertrauten, und Du errettetest sie.

102. אב Mit Vaterhuld, mit vieler Nachsicht hast Du uns aufgestellt als Kinder des heiligen Bundes, den Du nie auflößest; selbst im Exil weilest Du unter uns, wie Du uns verheißen. O vergib unsere Missethat und Sünde, und laß uns Dein Eigenthum bleiben. Spüle das Blut und den Schmutz von uns ab und laß das Gericht uns leuchten; die Sünde werde verborgen und entstelle uns nicht mehr, und die Missethat werde vergebens gesucht, wie Du es deutlich verheißen hast: „Ich werde ihnen verzeihen und sie erhalten!" [1]) Groß ist unsere Besudelung und wir haben keine Räucherdüfte,

---

[1]) Jirmia 50, 20.

חֲפִיפַת לִכְלוּךְ שֶׁרֶץ הַלַּח· טָהֳרַת טְבִילַת צִנּוֹר מֵימֶיךָ יְקַלַּח· כִּי אַתָּה יְיָ טוֹב וְסַלָּח: יַעַן סָרַחְנוּ נִדַּחְנוּ וּמִשְׁכַּן רָוֶה· כִּי רַבְּתָה הַטֻּמְאָה וְאֵין מַזֶּה· לְמַעַנְךָ יְיָ כַּאָז וּלְפָנִים מִזֶּה· סְלַח נָא לַעֲוֹן הָעָם הַזֶּה: מִסַּפֵּר עָצְמוּ חַסְדֵי רַב גְּמוּלֶךָ· נִהַגְתָּ לְעַם בְּנֵי בְרִית לְמוֹלְךָ· סִבְלָם נָא תִשָּׂא כְּמִקֶּדֶם נְטוּלֶךָ· וְסָלַחְתָּ לְעַמְּךָ אֲשֶׁר חָטְאוּ לָךְ: עָלֵינוּ מִמָּרוֹם רוּחַ קָדְשְׁךָ יֵעָרֶה· פָּרוֹשׂ וְהִתְקַדֵּשׁ וְחַדֵּשׁ לָנוּ יִבָּרֵא· צָרוּף וּמָרוּק בְּלִי יִסּוּרִים תּוֹרֶה· כִּי עִמְּךָ הַסְּלִיחָה לְמַעַן תִּוָּרֵא: קוֹמֵם נְפוּלָה עוֹד מִלְּהוֹסִיף דַּאֲבוֹנֵנוּ· רוּחַ חֵן רַוֵּה שַׂבַּע רַעֲבוֹנֵנוּ· שַׁלְמוּ תַּמּוּ עֵת רְעוּעַ בּוֹנֵינוּ· לְמַעַן שִׁמְךָ יְיָ וְסָלַחְתָּ לַעֲוֹנֵנוּ: שִׁירַיִם הִנֶּנּוּ וּמִי כָמוֹךָ נֹשֵׂא· לֹא עַל צִדְקוֹתֵינוּ אוֹת נְנַסֶּה· מִדַּת הֲמוֹן רַחֲמֶיךָ נַפִּיל מַחֲסֶה· יְיָ שְׁמָעָה יְיָ סְלָחָה יְיָ הַקְשִׁיבָה וַעֲשֵׂה: בְּיִרְאָתְךָ וּבְתוֹרָתְךָ הָכֵן פְּעָמֵינוּ לְצַעוֹד· כְּבַד עֲוֹנֵנוּ כִּי כָשַׁלְנוּ לִמְעוֹד· יְהִי וְיֵאָמֵן דְּבָרְךָ הַטּוֹב לִסְעוֹד· כִּי אֶסְלַח לַעֲוֹנָם וּלְחַטָּאתָם לֹא אֶזְכָּר עוֹד: יוֹדֵעַ תַּעֲלוּמוֹת כָּל דָּם וּלְחוּם· חַטֹּאתֵינוּ יְדַעְנוּם וְאִתָּנוּ בְּכָל תְּחוּם· הִנְנוּ אֶרְאֲנוּ לָךְ מְצוֹא כֹפֶר וְתַנְחוּם· וְאַתָּה אֱלוֹהַּ סְלִיחוֹת חַנּוּן וְרַחוּם:

אל מלך יושב וכו׳ עד לכל קוראיך.

אַל תָּבוֹא בְמִשְׁפָּט עִמָּנוּ כִּי לֹא יִצְדַּק לְפָנֶיךָ כָל חָי: אֱלֹהִים בָּאוּ גוֹיִם בְּנַחֲלָתֶךָ טִמְּאוּ אֶת הֵיכַל קָדְשֶׁךָ שָׂמוּ אֶת יְרוּשָׁלַיִם לְעִיִּים: נָתְנוּ אֶת נִבְלַת עֲבָדֶיךָ מַאֲכָל לְעוֹף הַשָּׁמָיִם בְּשַׂר חֲסִידֶיךָ לְחַיְתוֹ אָרֶץ: שָׁפְכוּ דָמָם כַּמַּיִם סְבִיבוֹת יְרוּשָׁלַיִם וְאֵין קוֹבֵר: אֱלֹהִים אַל דֳּמִי לָךְ אַל תֶּחֱרַשׁ וְאַל תִּשְׁקֹט אֵל: ליי הישוע׳.

fortwährende Gräuel verhindern unsere Reinigung; o so laß Du aus Deinem Reinigungsquell das Wasser auf uns fließen, denn Du bist ein gütiger und verzeihender Gott. — Weil wir gefehlt, wurden wir aus fettem in mageres Land verstoßen, denn es mehrte sich die Unreinheit und Niemand reinigte; so thue es nun Deinetwillen, Ewiger, wie einst in früheren Zeiten und verzeihe die Sünden Deines Volkes. — Unaussprechlich sind Deine mächtig vielen Wohlthaten, womit Du in Deiner Gnade Dein Volk, Deine Bundeskinder geleitet hast; o trage ihre Bürde auch jetzt, wie Du sie von jeher getragen, vergib Deinem Volke, was es gesündigt gegen Dich! Möge sich aus der Höhe Dein heiliger Geist über uns ergießen, daß wir auf's Neue der Enthaltsamkeit und Heiligung uns widmen, läutere und reinige uns, doch ohne Schmerzen; denn bei Dir ist die Vergebung, auf daß man Dich ehrfürchte. Richte wieder auf die Gefallenen, daß kein Leid sie mehr treffe, sättige uns mit dem Geiste Deiner Huld, erfülle unsere Bedürfnisse! Unsere Erbauer, die die Wankenden gestützt, haben aufgehört; so thue es um Deines Namens willen, Herr, und verzeihe unsere Schuld! Wir sind nur ein Ueberbleibsel; doch wer ist Dir gleich an Nachsicht? Nicht auf unsere Tugenden uns stützend, bitten wir um Deine Wunder, sondern im Vertrauen auf Deine große Barmherzigkeit; drum, Herr, erhöre! Herr, verzeihe! Herr, vernimm und willfahre! Leite unsere Schritte in Deiner Furcht und Deinem Gesetze, denn durch unsere Schulden wankten wir und strauchelten; möge doch Dein gütiges Wort sich an uns bewähren: „Ich verzeihe ihre Missethat und gedenke ihrer Sünde nimmermehr!“ [1]) Der Du die Geheimniße aller Geschöpfe kennest, Dir gestehen wir unsere Sünden, die uns überall umgeben; siehe, wir kommen vor Dich, um Versöhnung und Tröstung zu finden, denn Du bist Gott der Verzeihung, der Allgnädige und Allbarmherzige!

אל תבוא Komme nicht in's Gericht mit uns, denn kein Lebender ist gerecht vor Dir. Gott! Völker drangen in Dein Erbe ein, verunreinigten Deinen heiligen Palast, machten Jerusalem zum Steinhaufen. Sie gaben die Leichen Deiner Knechte dem Vogel des Himmels zum Fraß, das Fleisch Deiner Frommen dem Gewild des Landes; ihr Blut vergoßen sie wie Wasser rings um Jerusalem, und Niemand vergrub es. Gott! sei nicht so still, schweige nicht und ruhe nicht, Allmächtiger!

---

1) Jirm. 31, 34.

קג. שלישיה. ע"ס א"ב מזולג ומ"כ ע"ס תשר"ק.

אֱלֹהִים אַל דֳּמִי. אַל נִקְשַׁר בִּשְׁמִי. אַל תְּכַסֶּה דָמִי: בְּמִדְרָשְׁךָ גְּדוֹלָה יְחִידָה. בְּכָל מִדְרְשֵׁי תְעוּדָה. בְּתוֹךְ קָהָל וְעֵדָה: גַּלֵּה דָמִים נִשְׁפָּכִים. גְּוִיּוֹת יְלָדִים רַכִּים. גֵּוִי נָתַתִּי לְמַכִּים: דְּרוֹשׁ דָמִים נָגָעוּ. דָמַי שָׁסְעוּ וְקָרָעוּ. דָמִים בְּדָמִים פָּגָעוּ: הַעַל אֵלֶּה תִתְאַפַּק אָיוֹם. הֶעָתֵר תְּנָה פִּדְיוֹם. עָלֶיךָ הֹרַגְנוּ כָּל הַיּוֹם: וְהִמְלַכְתִּיךָ בִּמְאֹד וּבְמִגְנַי. וְקָרָאתִי שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ. וְאָהַבְתָּ אֶת יְיָ: זֶה אֶחָד הוּא. זֶה שְׁמוֹ אֲיַחֲדֵהוּ. זֶה אֵלִי וְאַנְוֵהוּ: חַי לְכָל תִּכְלָה. חַנּוּן וּבְיָדְךָ נִפְלָה. חֶרֶב לַיְיָ אָכְלָה: טֶבַח אוֹיֵב בְּלֹא כֵן. טָהוֹר וּמֶלֶךְ יִסַּד כֵּן. טְבוֹחַ טֶבַח וְהָכֵן: יַקְדִּישׁ עַל תּוֹדָה קָרְבָּנוֹ. יַחַד הָאָב וּבְנוֹ. יַקְרִיב אוֹתוֹ לִרְצוֹנוֹ: כֻּלָּם הָכְשְׁרוּ מַגִּישִׁים. כֹּהֲנִים וּלְוִיִּם וְנָשִׁים. כִּמְקַטִּיר וּמַגִּישׁ לָאִשִּׁים: לָכוֹף צַוָּאר וּלְפָשְׁטָה. לְחֵיק אִמּוֹתָם לִשְׁחִיטָה. וְלֹא נִשְׁאַר פְּלֵיטָה: מִשְּׁאָר קָרְבָּנוֹת שִׁנּוּ. מַזְהִיר בְּאוֹתוֹ וְאֶת בְּנוֹ. מִן הַצֹּאן קָרְבָּנוֹ: נִשְׁחַט הָאָב וִיחִידוֹ. נֶעֱקַד רַגְלוֹ וְיָדוֹ. נִשְׂגָּב יְיָ לְבַדּוֹ: סֵעֲפִים שָׂנֵא לְבָמוֹ. סִמְלֵי הַקִּנְאָה וְגִלּוּלֵימוֹ. סוּרוּ טָמֵא קָרְאוּ לָמוֹ: עוֹרֵר מְדָנִים וּקְרָב. עָנוּ בְּיוֹם הֶרֶג רַב. עִם שׁוֹנִים אַל תִּתְעָרַב: פֶּה שֶׁקֶר פּוֹצֶה. פְּסִילֵי חַמָּנִים רוֹצֶה. פִּגּוּל הוּא לֹא יֵרָצֶה: צְבָאוֹת הַנֶּעֱקָד כַּשֶּׂה. צְרִידֵי מְנָחוֹת וּמַעֲשֶׂה. צִוָּה יְיָ אֶת מֹשֶׁה: קָרְבָּן לְשֵׁם הַמְיֻחָד הוּא. קַיִּץ לַמִּזְבֵּחַ יְחַדוּהוּ. קֹדֶשׁ הַקֳּדָשִׁים הוּא: רַבּוּ מִכְּלָאוֹת עֲדָרַי.

103.*) אלהים Gott, schweige nicht! Allmächtiger, dessen Namen mit dem Meinigen verflochten ist, decke mein Blut nicht zu! In Deinem erhabenen großen Rathe, in allen Zeugnißsitzungen, in Versammlung und Zusammenkünften decke auf das vergoßene Blut, die Leichen der zarten Kinder und die erschlagenen Körper alle! Fordere das zusammengeflossene Blut der Zerrissenen und Zerfleischten, das Blut, das sich einander begegnet! Kannst Du, Furchtbarer, bei all diesem an Dich halten? O laß Dich erflehen und gewähre uns Erlösung, die wir Deinetwegen uns alle Tage tödten lassen, indem wir allesammt mit aller Kraft Dir huldigen und ausrufen: „Höre, Israel! liebe den Ewigen! Er, er ist der Einzige, Er ist's, dessen Name ich als den Einzigen preise, Er ist mein Gott, ihn will ich rühmen!" — Du, alles Endliche Ueberlebender! Allgnädiger! laß uns in Deine Hand fallen; für Dich, Ewiger, mag das Schwert uns verzehren! Der Feind metzelt ohne Recht mich nieder — doch der Allheilige Herrscher hat es so bestimmt, Er hat dies Schlachten verhängt. Drum weihen sich Vater und Sohn als Dankopfer ihm und bringen sich dar ihm zum Wohlgefallen. Alles wurde als taugliche Opfer hingebracht, Priester, Leviten und Frauen wurden wie Feueropfer geräuchert. Sie bogen den Hals und streckten ihn hin, Kinder in Mutterschoos wurden geschlachtet, Niemand blieb übrig. Von den gewöhnlichen Opfern waren sie ausgezeichnet! denn die Mutter mit dem Jungen an einem Tage zu schlachten ist bei den Opfern verboten; hier aber wurde der Vater sammt seinem einzigen Sohne an Händen und Füßen zusammengebunden und geschlachtet. Hocherhaben ist der Ewige allein! Weil sie den Aberglauben haßten und die Götzenbilder mit deren Gräuel, deshalb rief man: Hinweg mit dem Unreinen und erregte Streit und Hader; doch sie erwiederten am Tage des großen Mordes: Wir lassen uns mit Neuerungen nicht ein; der Mund, der Lügen redet, der Götzenbilder huldigt, ist verworfen, nicht zum Wohlgefallen! — Schaarenweise lagen sie gebunden da wie Lämmer, behandelt wie trockne Mehlopfer die der Herr dem Mosche geboten, wie Zusatzopfer zum Altare als allerheilige Gaben bestimmt. Viel waren meine Heerden,

---

*) Siehe die Bemerkung zur Selichah Nro. 49.

רָפְסוּ טָבְחוּ עוֹכְרָי· רַבִּים רוֹדְפַי וְצָרָי: שָׂרֵי יְהוּדָה קְדוֹשֶׁךָ כְּאָדָם· שָׁפְכוּ דָּמָם מִזְבַּחֲךָ לַאֲדֹם· שָׁם בִּנְיָמִין צָעִיר רֹדֵם: תֹּאַר כְּבוּדָּה בַּת מֶלֶךְ· תְּעָבוּ שָׂרִים וָמֶלֶךְ· תְּבֹאֶינָה בְּהֵיכַל מֶלֶךְ: תְּמִימִים מִזְבַּחֲךָ תָּמְדוּ· שֶׁאִם עָלוּ לֹא יָרָדוּ· רֵעִים בְּמוֹתָם לֹא נִפְרָדוּ: קָטֹן מֵהָכִיל מִזְבַּחֲךָ אֲרִיאֵל· צֶאֱצָאַי מַקְטִיר גַּבְרִיאֵל*)· פְּקוּדֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: עוֹלֵל עַצְמֹתָיו וּמוֹחָיו· סְדוּרִים כְּעֹלוֹת מֵחָיו· נִתַּח אוֹתוֹ לִנְתָחָיו: מַקְרִיב בְּשַׂר זְרוֹעָם· לֹא מָנְעוּ עַצְמָם כְּפַעַם· כַּפֵּר בַּעֲדוֹ וּבְעַד הָעָם: יְסוֹד מִזְבַּחֲךָ לְפָנַי· טָבַחְתִּי אֶת בָּנַי· חַנּוּן וְרַחוּם יְיָ: זְכוֹר עֵינְךָ רָאָתָה· וְחַרְבְּךָ דָּמִי רִוְּתָה· הֵבֵאתָ יוֹם קָרָאתָ: דַּאֲבַת יְגוֹנִי תְּשַׁלְּחֵם· גְּבַה דָּמִים וּתְנַחֵם· אַתָּה תָקוּם תְּרַחֵם: אל מלך יושב וכו'.

אַל תָּבוֹא בְמִשְׁפָּט עִמָּנוּ כִּי לֹא יִצְדַּק לְפָנֶיךָ כָּל חָי: יִזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת בְּרִיתוֹ אֶת אַבְרָהָם אֶת יִצְחָק וְאֶת יַעֲקֹב: טֶרֶף נָתַן לִירֵאָיו יִזְכֹּר לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ: נָתַתָּה לִּירֵאֶיךָ נֵּס לְהִתְנוֹסֵס מִפְּנֵי קֹשֶׁט סֶלָה: זְכֹר לָהֶם בְּרִיתְךָ וְהִנָּחֵם כְּרֹב חֲסָדֶיךָ: וְעַתָּה יִגְדַּל נָא כֹּחַ אֲדֹנָי כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ לֵאמֹר: וְזָכַרְתִּי אֲנִי אֶת בְּרִיתִי אוֹתָךְ בִּימֵי נְעוּרָיִךְ וַהֲקִימוֹתִי לָךְ בְּרִית עוֹלָם: אַל תְּחַלֵּל בְּרִיתֶךָ וּמוֹצָא שְׂפָתֶיךָ אַל תְּשַׁנֶּה: ליי הישועה וכו'.

קד עקידה. ע"ס א"ב ובסוף חתום שלמה בר יהודה גבירול. א"ו"א.

אָז בְּהַר מֹר דָּץ יוֹנַת אֵלֶם· בְּקַחְתּוֹ אֵיתָן עוֹלָה וְשָׁלֵם· גֵּאֶה בְּחָנוּ קַח נָא הָעֶלֶם· תְּרוּמָה לַייָ קֹדֶשׁ: דָּת הַטֶּנֶא לְפָנַי לְהַנִּיחֵהוּ· הַקְרֵב נָא אֶת בִּנְךָ לְאֶשְׁכָּר סְפָחֵהוּ· וַאֲנִי בְּחַרְתִּיו קוּם מְשָׁחֵהוּ· שֶׁמֶן מִשְׁחַת קֹדֶשׁ: זַךְ כְּשָׁמְעוֹ לִבּוֹ לֹא דָאַב· חֵפֶץ צוּרוֹ חָשַׁק וְתָאַב· טָפְלוּ שְׁנֵיהֶם הַבֵּן וְהָאָב· וְהִשְׁתַּחֲווּ לַייָ בְּהַר

*) כן בנוסחאות, אבל נראה לגרוס מִיכָאֵל, ע"פ חגיגה י"ב ע"ב וסוף מנחות ופר"א פ' מ"ב.

aber es zertraten und schlachteten sie meine Betrüber; Viele verfolgten und peinigten mich. Jehudah's Großen heiligten Dich mit ihrem Blute, das an Deinem Altar verspritzte und ihn roth färbte dort, wo einst Binjamin der Jüngste herrschte[1]). Die einst geehrte Königstochter titulirte Nation wurde von Fürsten und Königen verachtet; — o daß sie wieder in den königlichen Palast Eingang fände! Die Frommen lagen als tägliche Opfer auf dem Altare, kamen hinauf und nicht wieder herab und blieben getreu bis in den Tod. Dein Altar, Ariel[2]), wäre zu klein, um alle die Opfer von Israel's Sprößlingen zu fassen, deren Seelen der Engel Gabriel als Räucherwerk dem Herrn darbrachte. — Gebeine und Gehirn der Säuglinge lagen aufgeschichtet da, wie einst die zerstückten fetten Opferthiere; da weigerte sich Keiner, den Leib des nächsten Verwandten für den Glauben aufzuopfern. O laß es ihnen und dem Volke zur Versöhnung sein! Der Altargrund ist vor mir[3]), meine Kinder habe ich darauf geopfert; o, allgnädiger und barmherziger Gott, gedenke dessen, was Dein Auge sah! laß Dein Schwert satt sein von meinem Blute und führe den Tag herbei, den Du verheißen! Entferne mein kummervolles Leiden, fordere die Blutschuld, tröste uns, erhebe Dich und erbarme Dich unserer! —

אל תבוא Komme nicht in's Gericht mit uns, denn kein Lebender ist gerecht vor Dir. Möge Gott seines Bundes mit Abraham, Jizchak und Jakob gedenken! Er gebe seinen Verehrern Unterhalt, denke ewiglich an seinen Bund! Du gabst Deinen Verehrern ein Panier sich emporzuheben, der Wahrheit halber, Selah. Gedenke ihnen Deinen Bund und ändere Deinen Rathschluß nach Deiner großen Güte! Laß nun groß sein die Allmacht, Herr! wie Du verheißen hast. Ich gedenke meines Bundes mit Dir in Deiner Jugend und richte ihn Dir zu einem ewigen Bunde auf! Hebe Deinen Bund nicht auf, verändere nicht, was Dein Mund verheißen hat.

104. אז Dort auf dem Berge Moriah gab sich freudig die unschuldige Taube (Jizchak) hin, als ihn der Glaubensstarke (Abraham) als vollkommenes Ganzopfer darbringen wollte. Der Hocherhabene hatte prüfend zu ihm gesprochen: „Nimm diesen Knaben, als eine Hebe mir geheiligt, und lege ihn wie einen Korb mit Erstlingsfrüchten mir vor; bringe mir Deinen Sohn als Gabe dar, denn ihn habe ich mir erwählt; auf, salbe ihn mit heiligem Salböl!" Als der Lautere dies vernahm, so war sein Herz nicht betrübt, sondern strebte mit Lust den Willen seines Schöpfers zu vollführen und beide, Vater und Sohn, gingen zusammen, um sich niederzuwerfen am heiligen Berge.

---

1) Der Tempel stand auf dem Antheil des Stammes Binjamin.
2) Beinamen Jerusalem's. Jesaia 29, 1.
3) D. h. die Erde, worauf diese Metzeleien geschahen.

הַקֹּדֶשׁ: יַעַר עֵצִים וְלִשְׁפּוֹת דָּרַךְ· כָּמַהּ וְתָמַהּ יָחִיד וָרַךְ· לְהַג אַיֵּה הַשֶּׂה הַנֶּעֱרָךְ· לְהַקְדִּישׁוֹ לַיְיָ קֹדֶשׁ: מָרוֹם יִרְאֶה לוֹ הַשֶּׂה וְהוּא יָשִׁיב· נֶפֶשׁ אֵם עֲקֶרֶת שְׂמֵחָה לְהוֹשִׁיב· סוֹקֵר סְפוּנוֹת שַׁוְעָתְךָ יַקְשִׁיב· יִשְׁלַח עֶזְרְךָ מִקֹּדֶשׁ: עֲמָד־נָא אָבִי וּקְשׁוֹר הַטֶּבַח· פֶּן אָגוּר מִפְּנֵי הָאֶבַח· צַמְּדֵנִי פֶּן אֲחַלֵּל הַזֶּבַח· וּלְהַבְדִּיל בֵּין הַקֹּדֶשׁ: קָפַץ לִבְכּוֹת כֹּפֶר אֶשְׁכֹּל· רְאוּתוֹ אָבִיו נִשְׁכַּל שָׁכוֹל· שָׁלַח יָדוֹ לַעֲשׂוֹת אֶת כֹּל· מְלֶאכֶת עֲבוֹדַת הַקֹּדֶשׁ: תַּרְשִׁישִׁים צָעֲקוּ בִּשְׁמֵי מְרוֹמַי· שְׁחוֹט יוֹנַת אֵלֶם הֲיוּכַל יֶחֱזֶה מִי· לָז לְלָזֶה נְהָגוּ אַל תִּתְּנוּ דָמִי· שְׂאוּ יְדֵיכֶם קֹדֶשׁ: מָרוֹם כְּהִבִּיט עוֹקֵד וְנֶעֱקָד· הַשֶּׂה עָקוּד וְהָאֵשׁ תּוּקַד· בָּחוּן טְהָר־לֵב זָכַר וּפָקַד· וְנִשְׁמַע קוֹלוֹ בְּבוֹאוֹ אֶל הַקֹּדֶשׁ: רָחַשׁ מֵלִיץ בְּקַחְתּוֹ מִשְׁלַחַת· יְחִידְךָ פְּדֵעֵהוּ מֵרֶדֶת שַׁחַת· הִנֵּה כְּתוּבָה לְפָנַי כְּתִיבָה מְפֻתַּחַת· פִּתּוּחֵי חוֹתָם קֹדֶשׁ: וַאֲנִי יָדַעְתִּי תֹּם דַּרְכְּךָ בְּשֶׁפֶר· דּוּץ וְרוּץ וְקַח אַיִל תַּחַת עֹפֶר· הֲכִינוֹתִי כֹפֶר לְאֶשְׁכֹּל הַכֹּפֶר· הוּא וּתְמוּרָתוֹ יִהְיֶה קֹדֶשׁ: גָּמוּל נִמְלַט מֵאֶבַח נִשְׁחָז· בְּפָשְׁטוֹ צַוָּארוֹ דָמוֹ לֹא נִפְחָז· יְמִינוֹ אָחַז בַּיּוֹבֵל הַנֶּאֱחָז· לְהַקְרִיבוֹ לַיְיָ קֹדֶשׁ: רַחוּם תִּתֵּן שָׁלוֹם לְאַחֲרִיתוֹ· וּזְכוֹר הַיּוֹם לְגִזְעוֹ בְּרִיתוֹ· לְיֶתֶר הַפְּלֵיטָה וּשְׁאָר שְׁאֵרִיתוֹ· תִּהְיֶה פְּלֵיטָה וְהָיָה קֹדֶשׁ: אל מלך יושב וכו'.

טוֹב יְיָ לַכֹּל וְרַחֲמָיו עַל כָּל־מַעֲשָׂיו: טוֹב יְיָ לְקֹוָו לְנֶפֶשׁ תִּדְרְשֶׁנּוּ: טוֹב יְיָ לְמָעוֹז בְּיוֹם צָרָה וְיֹדֵעַ חֹסֵי בוֹ: כִּי טוֹב יְיָ לְעוֹלָם חַסְדּוֹ וְעַד דֹּר וָדֹר אֱמוּנָתוֹ: טוֹב לַחֲסוֹת בַּיְיָ מִבְּטֹחַ בָּאָדָם: טוֹב לַחֲסוֹת בַּיְיָ מִבְּטֹחַ בִּנְדִיבִים:

Er richtete das Holz zu und ging, es auf dem Altar zu ordnen. Neugierig und verwundert fragte ihn das einzige, zarte Kind: „Wo ist denn das Lamm, das als heiliges Opfer dem Ewigen geweihet werden soll?“ „Der Himmel wird sich das Lamm ersehen!“ (antwortete er) — Er wird es auch wieder ersetzen (dachte er weiter), um die Seele der kinderlosen Mutter wieder zu erfreuen; o möge Er, der die Geheimniße schauet dein Flehen vernehmen und Hilfe dir senden vom Heiligthum! — „Erhebe dich doch, mein Vater und binde mich als Opfer, damit ich nicht vor dem Schlachtmesser erschrecke; binde mich fest, damit ich nicht das Opfer entweihe, die heilige Handlung nicht störe!“ so sprach die Lieblingsfrucht und das Weinen war ihr nahe, als sie den Vater so kinderberaubt sich dachte. Dieser streckte die Hand aus, um die heilige Opferhandlung zu vollenden — da schrieen die glänzenden Engel in den Himmelshöhen: „Wer kann diese unschuldige Taube schlachten sehen?“ und sie riefen einander zu: „Schweiget nicht! erhebet euere Hände zum Heiligen!“ Und der Höchste, auf den Bindenden und den Gebundenen blickend, auf das gebundene Lamm und das lodernde Feuer, gedachte des Geprüften und Herzensreinen nnd ließ seine Stimme in der Heiligen Stätte hören. Wohlwollend rief er, als schon das Messer gezückt war: „Laß frei deinen Einzigen, er sinke nicht in die Gruft! diese That sei vor mir niedergeschrieben, eingesiegelt mit heiligem Griffel! Ich kenne deinen vollkommenen geraden Wandel, drum freue dich und laufe und hole statt dieses holden Rehes, jenen Widder her, den ich als Sühne bestimmt statt deiner Lieblingsfrucht; doch sollen beide mir heilig sein!“ So entging der Jüngling dem scharfen Messer und sein hingestreckter Hals blutete nicht. Abraham's Rechte ergriff den Widder bei den Hörnern und brachte ihn dem Herrn als heiliges Opfer dar. — Allerbarmer! schenke Heil seiner Nachkommenschaft, gedenke heute Deines Bundes mit ihm dem übrigen Reste seines Stammes; erhalte dessen kleinen Ueberrest, daß er Dir stets heilig sei! —

טוב יי לכל Allen ist der Ewige wohlthätig, erbarmt sich seiner Werke aller. Gütig ist Gott den auf ihn Hoffenden, der Seele die ihn sucht. Gütig ist Gott, Zuflucht am Tage der Noth; er kennet, die auf ihn vertrauen. Ja gütig ist der Ewige, ewig seine Gnade, seine Treue für und für. Besser ist's, dem Ewigen vertrauen, als auf Menschen sich verlassen; besser, dem Ewigen vertrauen, als auf Fürsten sich

טוֹב וְיָשָׁר יְיָ עַל כֵּן יוֹרֶה חַטָּאִים בַּדָּרֶךְ: טוֹב וְיָחִיל וְדוּמָם לִתְשׁוּעַת יְיָ: הוֹשִׁיעֵנוּ אֱלֹהִים כִּי בָאוּ מַיִם עַד נָפֶשׁ: הוֹשַׁע יְיָ אֶת־עַמְּךָ אֵת שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל: הוֹשִׁיעָה אֶת עַמֶּךָ וּבָרֵךְ אֶת נַחֲלָתֶךָ וּרְעֵם וְנַשְּׂאֵם עַד הָעוֹלָם: הוֹשִׁיעָה יְיָ כִּי גָמַר חָסִיד כִּי פַסּוּ אֱמוּנִים מִבְּנֵי אָדָם: עָזְרֵנוּ אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ עַל דְּבַר כְּבוֹד שְׁמֶךָ וְהַצִּילֵנוּ וְכַפֵּר עַל חַטֹּאתֵינוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ: ליי הישועה וכו'.

קה פזמון. הולך ע"ס א"ב אחרי תכת כי הנה ותכת ברלותו, כן נכי"י, אך נספרי דפוס נשתנה הרנה.

כִּי הִנֵּה כַּחֹמֶר, בְּיַד הַיּוֹצֵר׃ בִּרְצוֹתוֹ מַרְחִיב, וּבִרְצוֹתוֹ מְקַצֵּר׃ כֵּן אֲנַחְנוּ בְיָדְךָ חֶסֶד נוֹצֵר׃ לַבְּרִית הַבֵּט וְאַל תֵּפֶן לַיֵּצֶר: כִּי הִנֵּה כָאֶבֶן, בְּיַד הַמְסַתֵּת׃ בִּרְצוֹתוֹ אוֹחֵז וּבִרְצוֹתוֹ מְכַתֵּת, כֵּן אֲנַחְנוּ בְיָדְךָ, מְחַיֶּה וּמְמוֹתֵת: כִּי הִנֵּה כַגַּרְזֶן, בְּיַד הֶחָרָשׁ׃ בִּרְצוֹתוֹ דִּבֵּק לָאוֹר, וּבִרְצוֹתוֹ פֵּרַשׁ׃ כֵּן אֲנַחְנוּ בְיָדְךָ, תּוֹמֵךְ עָנִי וָרָשׁ: כִּי הִנֵּה כְהֶגֶה, בְּיַד הַמַּלָּח׃ בִּרְצוֹתוֹ אוֹחֵז, וּבִרְצוֹתוֹ שִׁלַּח׃ כֵּן אֲנַחְנוּ בְיָדְךָ, אֵל טוֹב וְסַלָּח: כִּי הִנֵּה כִזְכוּכִית, בְּיַד הַמְזַגֵּג׃ בִּרְצוֹתוֹ חוֹגֵג׃ וּבִרְצוֹתוֹ מְמוֹגֵג׃ כֵּן אֲנַחְנוּ בְיָדְךָ, מַעֲבִיר זָדוֹן וְשׁוֹגֵג: כִּי הִנֵּה כַיְרִיעָה, בְּיַד הָרוֹקֵם׃ בִּרְצוֹתוֹ מְיַשֵּׁר, וּבִרְצוֹתוֹ מְעַקֵּם׃ כֵּן אֲנַחְנוּ בְיָדְךָ, אֵל קַנֹּא וְנוֹקֵם: כִּי הִנֵּה כַכֶּסֶף, בְּיַד הַצּוֹרֵף׃ בִּרְצוֹתוֹ מְסַגְסֵג, וּבִרְצוֹתוֹ מְצָרֵף׃ כֵּן אֲנַחְנוּ בְיָדְךָ, מַמְצִיא מָזוֹר וָתֶרֶף: כִּי הִנֵּה כְחַכָּה, בְּיַד הַפּוֹרֵשׂ׃ בִּרְצוֹתוֹ זוֹקֵף וּבִרְצוֹתוֹ מַשְׁפִּיל וְקוֹרֵס׃ כֵּן אֲנַחְנוּ בְיָדְךָ, מֵאִיר סַהַר וָחֶרֶס: כִּי הִנֵּה כָאֵשׁ, בְּיַד הַנַּפָּח׃ בִּרְצוֹתוֹ נוֹפֵחַ׃ וּבִרְצוֹתוֹ מַפִּיל פִּיחַ׃ כֵּן אֲנַחְנוּ בְיָדְךָ, נְשָׁמָה בְּאַף מְנַפִּיחַ׃ לַבְּרִית הַבֵּט וְאַל תֵּפֶן לַיֵּצֶר: כי הנה כחמר וכו'. אל מלך יושב וכו'.

וְאַתָּה קָדוֹשׁ יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל: וְאַתָּה הוּא וּשְׁנוֹתֶיךָ לֹא יִתָּמּוּ: אַתָּה

verlassen. Gütig ist der Ewige und gerade, zeigt Irrenden die rechte Bahn. Wohl dem, der geduldig auf des Ewigen Hilfe wartet! Hilf uns, o Gott! denn das Wasser bringt an's Leben. Hilf, Ewiger, Deinem Volke, dem Ueberreste Israels! Hilf Deinem Volke, segne Dein Eigenthum, weide und trage sie bis in Ewigkeit! Hilf, o Ewiger! denn die Frommen sind dahin, entschwunden sind die Redlichen den Menschenkindern. Steh' uns bei, Gott unseres Heils, der Verherrlichung Deines Namens willen; rette uns und verzeihe unsere Sünden, Deines Namens willen! —

105. כי Wie der Thon in der Hand des Töpfers, der ihn nach Belieben weit oder eng ausdreht, so sind wir in Deiner Hand, Gnadenbewahrer! O schaue auf den Bund und merke nicht auf den Sündentrieb! — Wie der Stein in der Hand des Steinmetzen, der ihn nach Belieben behauet oder zerschlägt, so sind wir in Deiner Hand, der Du belebst und tödtest. Wie das Beil in der Hand des Werkmeisters, der es nach Belieben im Feuer härtet oder scheidet, so sind wir in Deiner Hand, der Du Arme und Dürftige stützest. Wie das Ruder in der Hand des Steuermanns, der es nach Belieben hält oder fahren läßt, so sind wir in Deiner Hand, gütiger und verzeihender Gott! Wie das Glas in der Hand des Glasers, der es nach Belieben formt oder schmilzt, so sind wir in Deiner Hand, der Du Frevel und Irrthümer verzeihest. Wie der Teppich in der Hand des Webers, der ihn nach Belieben gerade oder quer durchwirkt, so sind wir in Deiner Hand, eifervoller Gott! Wie das Silber in der Hand des Schmelzers, der es nach Belieben mischt oder läutert, so sind wir in Deiner Hand, der Du Linderung und Heilung bereitest. Wie die Angel in der Hand des Fischers, der sie nach Belieben aufzieht oder niederbeugt, so sind wir in Deiner Hand, der Du Mond und Sonne strahlen läßt. Wie das Feuer in der Gewalt des Schmiedes, der es nach Belieben anfacht oder dämpfet, so sind wir in Deiner Hand, der Du den Odem in unsere Nase hauchtest. O schaue auf den Bund und merke nicht auf den Sündentrieb! —

ואתה קדוש Du, Allerheiligster, thronst unter Lobgesängen Israels! Du bist, und

תָקוּם תְּרַחֵם צִיּוֹן כִּי עֵת לְחֶנְנָהּ כִּי בָא מוֹעֵד: זִבְחֵי אֱלֹהִים רוּחַ נִשְׁבָּרָה לֵב נִשְׁבָּר וְנִדְכֶּה אֱלֹהִים לֹא תִבְזֶה: הֵיטִיבָה בִרְצוֹנְךָ אֶת צִיּוֹן. תִּבְנֶה חוֹמוֹת יְרוּשָׁלָיִם: אָז תַּחְפֹּץ זִבְחֵי צֶדֶק עוֹלָה וְכָלִיל. אָז יַעֲלוּ עַל מִזְבַּחֲךָ פָרִים: (וְעַתָּה יְיָ אָבִינוּ אָתָּה. אֲנַחְנוּ הַחֹמֶר וְאַתָּה יֹצְרֵנוּ וּמַעֲשֵׂה יָדְךָ כֻּלָּנוּ: אַתָּה יְיָ לֹא תִכְלָא רַחֲמֶיךָ מִמֶּנּוּ. חַסְדְּךָ וַאֲמִתְּךָ תָּמִיד יִצְּרוּנוּ:) זְכֹר רַחֲמֶיךָ יְיָ וַחֲסָדֶיךָ כִּי מֵעוֹלָם הֵמָּה: זָכְרֵנוּ יְיָ בִּרְצוֹן עַמֶּךָ. פָּקְדֵנוּ בִּישׁוּעָתֶךָ: זְכֹר עֲדָתְךָ קָנִיתָ קֶּדֶם גָּאַלְתָּ שֵׁבֶט נַחֲלָתֶךָ הַר צִיּוֹן זֶה שָׁכַנְתָּ בּוֹ: זְכֹר יְיָ חִבַּת יְרוּשָׁלָיִם אַהֲבַת צִיּוֹן אַל תִּשְׁכַּח לָנֶצַח: זְכֹר יְיָ לִבְנֵי אֱדוֹם אֵת יוֹם יְרוּשָׁלָיִם הָאֹמְרִים עָרוּ עָרוּ עַד הַיְסוֹד בָּהּ: זְכֹר לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיִשְׂרָאֵל עֲבָדֶיךָ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לָהֶם בָּךְ וַתְּדַבֵּר אֲלֵהֶם אַרְבֶּה אֶת זַרְעֲכֶם כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמָיִם. וְכָל הָאָרֶץ הַזֹּאת אֲשֶׁר אָמַרְתִּי אֶתֵּן לְזַרְעֲכֶם וְנָחֲלוּ לְעֹלָם: זְכֹר לַעֲבָדֶיךָ לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב. אַל תֵּפֶן אֶל קְשִׁי הָעָם הַזֶּה וְאֶל רִשְׁעוֹ וְאֶל חַטָּאתוֹ: אַל נָא תָשֵׁת עָלֵינוּ חַטָּאת אֲשֶׁר נוֹאַלְנוּ וַאֲשֶׁר חָטָאנוּ: חָטָאנוּ צוּרֵנוּ. סְלַח לָנוּ יוֹצְרֵנוּ:

ע"ס א"ב, ונסוף חתום שמעון בר יצחק.

קו

אֱוִלִים מִדֶּרֶךְ פִּשְׁעָם· וּמֵעֲוֹנֹתֵיהֶם יִתְעַנּוּ בְּרִשְׁעָם· בְּרַחֲמִים גְּדוֹלִים תּוֹשִׁיעָם· חַיִּים לַחֲזוֹת בְּנֹעַם: בְּנֹעַם בְּמִדַּת מְחַמֵּל· תָּחֹן גְּוִיָּתֵנוּ מֵהַקְמֵל· כִּי יְלָדְנוּ לְעָמָל· לֹא כַעֲוֹנֹתֵינוּ גָּמָל: גָּמַל וְחֶסֶד גָּדֵל· וְדַרְכֵי טוּבוֹ לֹא חָדֵל· וְעַתָּה כֹּחוֹ יִגְדַּל· לְהָבִיא עָלָיו צַעֲקַת דָּל: דָּל צִדְקָתוֹ לַחֲווֹת· חַיִּים בְּטוּבוֹ לְהִתְאַוּוֹת· יְחַלְּצֵנוּ מִפְּצָעִים וּמַכְּוֹוֹת· מִדֶּבֶר הַוּוֹת: הַוּוֹת יָסִיר קוֹיתָיו· אֹרַח צִדְקוֹתָיו אוֹיתָיו· יַעֲנֵנִי בְצֶדֶק קְרָאתִיו· אָמַר יְיָ וּרְפָאתִיו: וּרְפָאתִיו חַסְדְּךָ תּוֹדִיעָם· נְתוּנָבְחוּ בְמַכְאוֹב יְצוּעָם· תְּלוֹנְנֵם בְּצִלְּךָ מִלִּיגָעָם· עַד יַעֲבָר זָעַם: זַעַם יְשַׁכֵּךְ בְּחַסְדּוֹ· יְגַלֶּה לִירֵאָיו סוֹדוֹ· וְכָל יְצוּרֵי יְסוֹדוֹ· יוֹדוּ לַיְיָ חַסְדּוֹ: חַסְדּוֹ בֶּאֱמוּנָה לְהָטוּב· כִּי בְּכָל מִדּוֹתָיו טוֹב· שָׂא נָא עָוֹן וְקַח טוֹב· הוֹדוּ לַיְיָ כִּי טוֹב: טוֹב לְהַמְצִיא תַעַל· כִּי יָשׁוּבוּן מִמַּעַל· וַיִּגֶל

Deine Jahre enden nie! Du erhebst Dich, erbarmst Dich Zion's, wenn gekommen ist die Zeit, daß Du ihr gnädig bist. Ein göttlich Opfer ist ein zerknirschtes Gemüth; ein zerknirschtes und demüthiges Herz, o Gott, verschmähest Du nicht! Thue Zion wohl in Deiner Huld, erbaue die Mauern Jerusalems! dann werden Opfer der Gerechtigkeit, Brand- und Ganzopfer Dir gefallen, dann wird man Stiere darbringen auf Deinem Altar. Aber jetzt, o Ewiger — doch Du bist unser Vater! wir sind der Thon und Du unser Bildner, Deiner Hände Werk sind wir Alle. Du, o Ewiger, wirst Deine Barmherzigkeit uns nicht entziehen; Deine Liebe und Treue werden uns stets bewahren. Gedenke Deiner Barmherzigkeit, o Ewiger, und Deiner Gnade; denn sie sind von Ewigkeit her. Gedenke, Herr, auch unser, wenn Du Dein Volk begnadigst, suche uns heim mit Deiner Hilfe! Gedenke Deiner Gemeinde, die Du vormals Dir erworben, Deines Erbstammes, den Du befreiet, Zion's Berg, den Du bewohnt! Gedenke, Herr, Deiner Lust an Jerusalem, vergiß nicht Deine Liebe zu Zion! Gedenk' auch, Herr, den Söhnen Edom's den Tag Jerusalem's, als sie da schrieen: „Verheeret! verheeret bis auf den Grund!" Gedenke Deiner Diener, Abraham's, Jizchak's und Israel's, was Du ihnen bei Dir zugeschworen und ihnen zugesagt hast: Ich will euere Nachkommen so viel werden lassen wie die Sterne des Himmels, und dieses ganze Land, wovon ich gesprochen, will ich eueren Nachkommen geben und sie sollen es ewig als Erbgut besitzen. Gedenke Deiner Diener, Abraham's, Jizchaks und Jakob's, kehre Dich nicht an die Hartnäckigkeit, den Frevel und die Sünde dieses Volkes! Rechne es uns doch nicht zum Verbrechen, daß wir thöricht gewesen und gesündigt haben! Wir haben gesündigt, unser Schutz! verzeihe uns, unser Schöpfer!

106. אוילים Die Thoren, die ob ihrem sündigen Wandel und ihren Vergehungen leiden, hilf Du ihnen in Deinem großen Erbarmen und laß sie Leben und Seligkeit schauen. In Deiner lieblichen schonenden Weise bewahre unsere Leiber vor der Vernichtung; ach! wir sind zum Mühsal geboren, vergilt uns nicht nach unseren Sünden. — Er erzeigt uns große Gnade, seine gütigen Wege haben kein Ende; so möge er auch jetzt groß in seiner Kraft sich zeigen und des Armen Klage vor sich kommen lassen, auf daß der Arme die Gerechtigkeit Gottes preise, dessen Güte ihn zum Leben verzeichnet und von Wunden und Schlägen und Elend befreiet. — Ja Gott wird das Elend entfernen, wie ich zu ihm hoffe und auf sein mildes Walten harre; er wird mich erhören, wenn ich aufrichtig zu ihm rufe, und wird sprechen: Ich heile dich! Deine Gnade versichere uns diese Heilung, uns, die wir auf dem Schmerzenslager dahin siechen; nimm Du uns in Deinen Schutz, daß wir nicht ermatten! laß den Zorn vorübergehen, stille ihn in Deiner Gnade und offenbare Deinen Verehrern das Erlösungsgeheimniß! Alle Erdenkinder werden alsdann Gottes Gnade danken, seiner treu- und liebevollen Gnade; denn alle seine Eigenschaften sind nur Güte, Er vergibt die Missethat, nimmt die Besserung an — danket dem Ewigen, denn er ist gütig. — Der Allgütige schaffet Genesung Denen, die von den Fehlern zurückkehren; er öffnet

אָזְנָם לְהַעַל· הֵן כָּל אֵלֶּה יִפְעָל: יִפְעַל לֶעָפָר וָאֵפֶר· פַּעֲמַיִם וְשָׁלשׁ יְכַפֵּר· לְמֵלִיץ יֹשֶׁר יְסַפֵּר· וְיֹאמַר מָצָאתִי כֹפֶר: כֹּפֶר לְמֹצָא יְאֻוּרַת· וְיִכְתּוֹב שׁוֹבֵר לְמַגְבֵּת· וּמִשְׁפָּט לֹא יְעֻוַּת· הַצֵּל לְקֻחִים לַמָּוֶת: לַמָּוֶת מָטִים לְנַסֵּה· וּבְמַסְרָם יֵחָתֵם לְהִנָּשֵׂא· וְגֵוָה מִגֶּבֶר יְכַסֶּה· לְהָסִיר אָדָם מַעֲשֶׂה: מַעֲשֵׂה יָדָיו כֻּלָּם· כָּל בָּאֵי עוֹלָם· יְבִיאֵם בְּמִשְׁפָּט לְהוֹבִילָם· עַל כָּל נֶעְלָם: נֶעְלָם וְגָלוּי תִּסְלַח· וְלֹא תִטּוֹר לְנִתְעָב וְנֶאֱלָח· חֶפְצְךָ בְּיָדֵינוּ יִצְלַח· אַתָּה אֲדֹנָי טוֹב וְסַלָּח: סַלָּח נִפְלְאוֹתֶיךָ הַגְּבֵר· וְתַעֲצוֹר דֶּבֶר וְכָל שֶׁבֶר· כִּי מַה יִּצְדַּק לְדַבֵּר· יָמָיו כְּצֵל עוֹבֵר: עוֹבֵר וְגָז חִישׁ מִפָּנֶיךָ· וְהֵיךְ יַעֲמֹד לְפָנֶיךָ· חַי נִקְדָּשׁ בְּאוֹפַנֶּיךָ· חֶסֶד וֶאֱמֶת יְקַדְּמוּ פָנֶיךָ: חין פפר"מ ווירד פאָלגענדעז ניכט געזאַגט.

פָּנֶיךָ הָאֵר בְּצִדְקוֹתֶיךָ· לְעַם שׁוֹמְרֵי חֻקּוֹתֶיךָ· תְּמַהֵר וּתְקָרֵב חֲשׁוּקָתֶךָ· אֲדֹנָי כְּכָל צִדְקֹתֶיךָ: צִדְקֹתֶיךָ לְהַרְבּוֹת תַּרְאֵנִי· וְנֶחָמוֹת טוֹבוֹת תְּבַשְּׂרֵנִי· בְּעָמְדִי פְּנֵי אֲדוֹנִי· וַתָּרֶם כִּרְאֵים קַרְנִי: קַרְנִי תָּרוּם בְּעֶלְצוֹן· בְּשׁוּבְךָ לִגְדּוֹר פֶּרְצוֹן· וּתְפִלָּתִי כְּזִבְחֵי צֹאן· יְיָ בְּעֵת רָצוֹן: רָצוֹן וַעֲנִיתֶךָ תְּעַנֵּנוּ· וְיוֹם יְשׁוּעָה תְּחָנֵּנוּ· הַבֶּט נָא עַמְּךָ כֻלָּנוּ· יְיָ תִּשְׁפֹּת שָׁלוֹם לָנוּ: שָׁלוֹם לָנוּ תַטְרֵף*)· וְחַטֹּאתֵינוּ תְּטַהֵר לִצְרֵף· וְחֵמָה תַעֲזוֹב וְהֶרֶף· וּמַעֲשֵׂי יָדֶיךָ אַל תֶּרֶף: תֶּרֶף שְׁגָגוֹת מְעִילָה· וּזְדוֹנוֹת נַעַר בִּמְצוּלָה· רְצוּי חֵן קָרֵב לְהִנָּצְלָה· בָּעֵת הַהוֹאת רֶוַח וְהַצָּלָה:

זכור לנו ברית ח"ג"ו ביז מן מחא ומסא (זייטע 38), דאַן דאַז היער פאָלגענדע.

קז ע"ס תשר"ק ותח"כ ע"ס א"ב ונס׳ף חתום אפרים ברבי יעקב חזק.

תָּא שְׁמַע מָרֵא דְעָלְמָא צְלוֹתָא שַׁפִּירָא· שְׁאָרָא דְעַמָּךְ מְצַלַּיִן לָךְ בְּצַפְרָא· רַחֲמִין בָּעַיִן וּמְשַׁבְּחִין לָךְ:

*) כן נקודו טל׳ הטריפני לחם (משלי ל׳) ר"ל תתן לנו לחמנו בשלום.

ihnen das Ohr, um sie der Strafe zu entziehen. Alles dies thut er an den Staubgebornen! zweimal, dreimal verzeihet er, tritt als Fürsprecher für sie auf und spricht: Ich habe eine Sühne für sie gefunden! Gern läßt er sich versöhnen, tilgt gerne die Schuld; er krümmt nie das Recht, er rettet die dem Tod Verfallenen. Zur Versuchung läßt er sie dem Tode nahe kommen und beschließt dann nach der Züchtigung sie zu erheben, wenn nur ihr Stolz sich beugt und sie die böse That entfernen. Seiner Hände Werk sind sie Alle, alle Weltbewohner zieht er über das Verborgenste vor Gericht. — Der Du das Geheime und Offenbare verzeihest, der Du den Sündenverderbten nicht nachträgst, laß Deinen Willen durch unsere Hand glücklich vollführt werden; denn Du, Herr, bist der Gütige und Verzeihende! Verzeihender, laß Deine Wunder über uns walten, halte Pest und alles Unglück ab! Was kann Der zu seiner Rechtfertigung sagen, dessen Tage ein verfliegender Schatten sind? Der schnell vor Deinem Angesichte dahinschwindet, wie kann Der vor Dir bestehen? Lebendiger, von Deinen Ofanim Verherrlichter, laß Gnad' und Wahrheit vor Deinem Antitz weilen!

פניך Laß huldvoll Dein Antlitz strahlen dem Volke, das Deine Gesetze bewahret, bringe baldigst wieder Deine Erkorenen Dir näher, Herr, nach Deiner ganzen Huld! Zeige sie uns, Deine große Milde, verkünde uns Deine herrlichen Tröstungen, die wir vor Deinem Angesichte stehen, Herr! erhebe unser Glückshorn hoch wie das Horn eines Reem! Zur Wonne erhebe unser Glückshorn sich, wenn Du unsere Risse wieder einzäunen wirst. Ach, nimm unser Gebet wie Lämmeropfer an zur Gnadenzeit, o Ewiger! Antworte uns: „Ich habe euch gnädig erhört!“ begnadige uns mit dem Tage des Heils; schaue doch, Dein Volk sind wir ja alle, so beselige uns mit Deinem Frieden, Ewiger! Gewähre uns unseren Unterhalt in Frieden, reinige und läutere uns von Sünden, laß ab vom Grimme, laß Deiner Hände Werk nicht sinken! Uebersiehe die Irrthümer und Vergehungen, versenke die Frevel in die Fluthen, führe Wohlgefallen und Gunst uns zu, daß wir gerettet werden in dieser Zeit der Befreiung und Rettung! —

107.*) חנא Höre, Herr der Welt, das andächtige Gebet, das der Rest Deines Volkes am frühen Morgen zu Dir betet! Sie flehen um Erbarmen, preisen Dich immerfort mit Hei-

*) Siehe die Bemerkung zur Selichah Nro. 49.

תְּדִירָא׃ קַדּוֹשֵׁי וּבָרוֹכֵי שְׁמָךְ רַבָּא וְיַקִּירָא׃ צַדִּיקַיָּא מַצְדִּיקִין דִּינָךְ וְאָרְחָתָךְ לְיַשְּׁרָא׃ פִּקּוּדָךְ מַלְיָן אַף רֵיקָנֵיהוֹן לְנַטְּרָא׃ עִנּוּיֵהוֹן וְתַעֲנִיתֵיהוֹן לְפוּשְׁעֵיהוֹן עִמְּהוֹן מְסִירָא׃ סְרִיחָה חֶלְבְּנָה כַּהֲדֵי בֻּסְמָנִין אֲמִירָא׃ נָקְטִין וְסָבְלִין עֲלָךְ קְטָלָא אַכְזָרָא׃ מִיתוֹת וְגָלוּת וּמַלְקוּת רַבְּתָא וַחֲמִירָא׃ לְכַמָּה אֲבוֹת נְזִיקִין וְנֶזֶק צְרָרָא׃ כָּלְהוֹן טַצְדְּקֵי וְהַרְפַּתְקֵי וַעֲקִימַת פֻּמְּהוֹן לְמֵימְרָא׃ יְחָרְפוּן כַּלְבָּא בַּר כַּלְבְּתָא מְאִיסָא וּבְסִירָא׃ טְעָה אֲחוּהִי דְמָרְנָא סַךְ קְרִי פְּלַסְתְּרָא׃ חֲדָדוּ לְסַכִּינָא דְהָא נְפַל תּוֹרָא׃ זַקִּיפָא נוּמָא בְּרַגְלִין נְקַטְעַנֵּהּ לְמִבְרָא׃ וְעַד אֵימַת שָׁתֵקַתְּ מִשְׁתִּיקוּתָךְ יָפֶה דִבּוּרָא׃ הָא בִישִׁין דְּעָקָן דָּא לְדָא עַקְרַבָּא וְזִבּוּרָא׃ דְּיַצִּיבָא בְּאַרְעָא וּבִשְׁמֵי שְׁמַיָּא גְּיוֹרָא׃ גַּלְוָתָא דְמַדְהֵבָה הַב הַב אָמְרָה׃ בְּלוֹ מִנְדָּה וַהֲלָךְ שַׁלִּיט עֲלַי לְמִטְּרָא׃ אַרְיָא אַרְבָּא אַרְבַּעְתַּלֵי אַמְצְרָא׃ אַרְיֵהּ לִגְזִיזֵהּ וְקָם וּקְבַסְתָּן בְּצַעֲרָא׃ בַּיָּא בַּיָּא הָא דְּאַחֲרִיבֵהּ לְבֵירַת הַבְּחִירָה׃ גָּמְרִין נֵיקוּם וְנִגְזַר גְּזֵרָה לִגְזָרָה׃ דִּמְחוּ לֵהּ בְּסִלְוָא עַד דִּמְבַע לֵהּ דָּמָא מִבִּשְׂרָא׃ הָא כְּמָא דְאִית לֵהּ עַם נָחָשׁ בִּכְפִיפָה דִירָא׃ וַי מֵאַלְתָן וְקַלְמוּסָן וַי מִדְּבֵיתָא וּמִדְּבָרָא׃ זִמְנִין שִׁתִּין תִּכְלִין לְכַבָּאֵי דִּמְחוּ לִי בְּתִגְרָא׃ חַי בִּטְלָךְ וְלָא בְטַלָּא דְּבַר מֵצַר וַחֲבֵרָא׃ טָרוּ וְשָׁקְלוּ בֵּי כָּל יוֹמָא וְאָמְרִין אֲמִירָא׃ יָאֵי לָךְ עַנְיוּתָא כְּוַרְדָּא סֻמָּקָא לְסוּסְיָא חִוָּרָא׃ כַּמָּה נְמוּלָה אַתְּ מִבַּעֲלֵךְ מִתְּכְלָא

ligungen und Benedeiungen Deines großen, herrlichen Namens; die Gerechten rechtfertigen Dein Gericht und Deine geraden Wege. Sie erfüllen Deine Verordnungen, selbst die Leichtsinnigen unter ihnen bewahren sie; auch Sünder nehmen Antheil an den Kasteiungen und Fasten, wie das übelriechende Galban mit zu den Räuchergewürzen gezählt ward. Um Deinetwillen erlitten und erduldeten sie grausame Todesarten, Tod, Verbannung und große schwere Züchtigungen, viele Beschädigungen, Feindseligkeiten und tückische Beschlüsse aller Art. Die Feinde verzerrten lästernd den Mund, indem sie sprachen: „Abscheulicher, verächtlicher Hund und Hundesbrut! Du hast dich geirrt, Bruder unseres Herrn! die Rechnung deines Herrn ist falsch! Schärfet das Messer, denn siehe, der Ochs ist gestürzt! Ein Geschwür ist uns am Fuße gewachsen, laßt es uns ausschneiden!" — Und Du, wie lange noch schweigest Du dazu, wo Dein Wort dem Schweigen vorzuziehen wäre, wo ein Uebel nach dem andern uns bedrängt wie Scorpionen und Hornisse? Soll der Einheimische am Boden und der Fremde am hohen Himmel bleiben? Die erpressende Unterjocherin[1]) spricht nur: Gib her! Gib her! sie legt mir Steuer, Zoll und Weggeld auf und lauert wie ein Löwe an allen Grenzen mir auf, sie schwinget die Geißel und überhäuft uns mit Leiden. Wehe! Wehe! sie ist es, die das Haus deiner Wahl zerstörte! — Sie beschlossen: Auf, lasset uns Strafe auf Strafe über sie verhängen, lasset sie uns mit Dornen schlagen, bis das Blut dem Fleisch entquillt!" — Es ist, wie wenn Jemand in einer Schlangenhöhle wohnte; Wehe, über ihre Stöcke und ihre Federn, Wehe von innen und von außen! sechzigfachen Schmerz verbeißen meine Zähne, wenn sie mit Kolben mich schlagen. — Ewiglebender, in Deinem Schatten wollen wir weilen und nicht im Schatten des bedrängenden, verwundenden Feindes! — den ganzen Tag verhandeln sie über mich und führen die Worte im Munde: „Die Armuth steht dir ja schön, wie die rothe Rose einem weißen Pferde! Wie bist du jetzt entwöhnt von deinem Ehegemahl, du Kin-

---

[1]) Babylon. Siehe Raschi zu Jesaia 14, 4.

וַעֲקָרָא· לִיכִּי דֵּין מִנֵּהּ גֵּט פְּטוּרָה· מִתְקְצַת מֶחֱמַת
מְאוּם וּמֵחֲמַת אִסּוּרָא· מִתְפַּסְלַת בְּפִגּוּל וְנוֹתָר
וְנִשְׁפַּךְ הַדָּם בָּעֲזָרָה· גְּנַר בַּר גְּנַר לֵית דִּיפְרְקָךְ
לְמִשְׁרָא· סָחַיִן מַפְּקָנָא אֱלָהוּתָךְ מֵאֲנָךְ דְּלָא
לְמִדַּכְּרָא· עֲנִינָא רַחֲמָנָא לִצְלָן מֵהַאי דַּעְתָּא
דַּעֲבוֹדָה זָרָה· פָּתְחִין הָבוּ דְּלָא לוֹסִיף עֲלַהּ מִנַּהּ
לְמִגְמְרָא· צָוְחִין אֲבַרַר לָךְ אֱלָהִין וְאִתְמְרָן
יֵשׁ בְּרֵרָא· קַבָּלַת אֱמוּנָתֵיכוֹ לָא שְׁמִיעָא וְלָא
סְבִירָא· רָשָׁע דְּקָרֵי לֵהּ מַאי קָרֵי לֵהּ בְּשִׁקְרָא·
שְׁבוּעָה דְּלָא נִשְׁבְּקִנֵּהּ עַד זְבִילָא בָּתְרָא·
תַּקִּיפָא הַדְרָךְ עֲלָן וְהַדְרָן עֲלָךְ דְּלָא לְמִכַּפְּרָא:
עַפְרָא בְּפֻמֵּהּ דְּאוֹיֵב עַל הַךְ דִּבּוּרָא· בָּר מִנֵּהּ
דְּהַהִיא אִשְׁתַּקַּע דְּלָא דְּכִירָא· הָא בוּרְכָא וּבַדּוּתָא
וְאִשְׁתְּמַע מִתְאַמְרָא· מוּמֵי עֲזוּבָה דָא דְּלָא
לְמִדַּכְּרָא· סְבוּרֵי וְקַבּוּלֵי עֲלַי חַיְתָא דִּקְטְרָא· חִלּוּפֵי
מַרְגְּנִיתָא בְּחַסְפָּא דֵּין עֵסֶק בִּישָׁא סְחוֹרָה· חֲבַל עַל
דְּאָבְדִין וְלָא מִשְׁתַּכְּחִין וְחַסּוּרֵי מְחַסְּרָא· וַי לֵהּ
לְחֶסְרוֹנָא דְּלָא הַדְרָא וְאַכָּא תִּכְלָא וַעֲוִירָא· הָא דְּאַתְּ
מָחֵי אַתְּ מְדַקְדֵּק כְּחוּט הַשַּׂעֲרָה· כַּד הֱוֵי רְחִמְתִּין
עֲזִיזָא גְּנִינָן אַסְפְּסָרָא· וְהַשְׁתָּא הַשָּׁמַיִם בֵּינִי לְבֵינָךְ
דֶּרֶךְ בַּקָּשָׁה לַעֲבוֹרָה· כָּל סָרְחָנֵי מִשְׁבְּקָן וְדִידִי
מִנַּטְרָא· כָּל גַּלְוָתָא הָדְרָן וְדִידִי מִתְגַּבְּרָא· כָּל קְשָׁיֵי
מִתְרַצָּן וְדִידִי לְדִכְתַּהּ הָדְרָא· כָּל שָׁרְגֵי מְנַהֲרָן
וְדִידִי מִתְעַבְּרָא· כָּל מַרְעִין מִתַּסְיָן וְדִידִי קַיְמָא

derlose und Unfruchtbare! du hast den Scheidebrief von ihm bekommen, bist verstoßen wegen Abschen und Unzucht, bist als übrig verachtet und verworfen und dein Blut wurde im Tempel vergossen. Meister, Meisters Sohn! Niemand wird deine Banden lösen!" Sie sprechen: „Wir wollen deine Gottheit aus deinem Andenken bringen!" doch wir erwiedern: „Gott bewahre uns vor einem solchen Gedanken an Abgötterei!" Sie beginnen: „Befestigt euch nicht weiter in euerem Glauben; sagt euch los davon!" „Wählet euch unsere Götter!" lärmen sie; aber wir sprechen: „Wir haben schon gewählt! eueren Glauben anzunehmen kömmt uns nicht in den Sinn. Der Frevler, der zu fremden Göttern betet, wie betet er? nur zur Lüge. Drum schwören wir, unseren Glauben bis zum letzten Athemzuge nicht zu verlassen!" — Allmächtiger! Du bist unsere Zierde und wir die Deinige; wir werden Dich nie verleugnen. — Staub in des Feindes Mund für solche Zumuthung; fort mit ihr, möge sie nie mehr gehört und gedacht werden! Welche Lästerung und Lüge ist das, was wir reden hören müssen! Hier den Schwur der Verlassenen, es nimmer zu gedenken. Ich sollte einen Sack voller Knöpfe annehmen, sollte eine Perle mit einer Scherbe vertauschen? das wäre ein schlechter Handel. — Wehe, über die Entschwundenen (Frommen), die sich nicht mehr finden, die uns jetzt fehlen! Wehe, über diesen Mangel, der nicht zu ersetzen ist! welcher Schmerz, welche Blindheit ist entstanden! Ach, wenn Du strafst, nimmst Du es genau bis auf das Haar! Sonst, da wir noch geliebt waren, genügte Dir und uns der schmalste Raum, und jetzt ist die Weite des Himmels zwischen mir und Dir, die mein Gebet zu durchdringen hat. Alle Sünden werden verziehen, nur die meinige wird aufbewahrt; alle Verbannungen nehmen ein Ende, nur die meinige nimmt zu; alle Schwierigkeiten werden erledigt, nur die meinige kehrt auf ihren Standpunkt zurück; alle Lichter leuchten, nur das meinige brennt trübe; alle Uebel werden geheilt, nur das meinige bleibt beständig;

וּשְׁרִירָא׃ כָּל דַּלְתִּין מִפַּתְּחָן וְדִידָן מְסַגְּרָא׃ כָּל דְּאַלֵּם גְּבַר וַאֲנָא חַלִּישָׁא וּתְבִירָא׃ כָּל סִיסִין דְּאִית לָךְ בְּרַחֲמָךְ מַסֵּקְתְּ לְמִמַּסְרָא׃ לְכָל סִלְפָא חֲזֵיתִי קְצָא פַּתְיָא גַּלְוָתִי אַדִּירָא׃ רְמֵיתָן מֵאִגְּרָא רָמָא לְעֹמֶק בֵּירָא׃ שְׁמָמִית אָכְלָה לְגִרְסָנָא וּבְרַגְלַהּ רָפְסָה שְׁאָרָא׃ וּמַפְּלִין לִי לְעֵצֶר וּשְׁרוּ לִי תִגְרָא׃ עַבְדָּא אַסּוּסְיָא רָכֵב וּמָרֵהּ אָזֵל וְאַפְּכָא מִסְתַּבְּרָא׃ מִנַּיְהוּ מַלְכֵי וְאַפַּרְכֵי וְכָלָא סִרְרָא׃ כָּלָא עָלְמָא בְּנַחַת וַחֲנִינָא וּבְנָךְ בְּצַעֲרָא׃ קוּלְבָא רַעְיָא תְּלָא קוּלְתֵהּ בְּאַתְרָא דְמָרָא׃ נַדְיָא מְסַנְקָא בְּבַת רֹאשׁ מִזְדַּקֵּר בִּזְקִירָה׃ וּמִנְכֵּם וּמִקְטֵל וּמִתְקֵל כְּאִמְרָא׃ נָכְסֵי בְרָא לְפֶם אַבָּא וְאַבָּא לְפֶם בְּרָא׃ וּמוֹדִין בִּפְסִיק רֵאשִׁין יְמוּת בִּפְצִיעָה וְחַבּוּרָה׃ בְּלִשָּׁנָא יַתִּירָא אֲתוֹ לְטַפּוּיֵי לִי בְּצַעֲרָא׃ יָאֵי קוֹעָךְ לְזוּגָא לְמִגְזְרָא׃ גְּרַרֵי לָן בְּשַׁעֲרֵי וּמַיְתִין אֲנַב גְּרָרָא׃ חִילֵק וּבִלֵּק יַדְעְנָא בְגוּפָא וּבְצַוְּארָא׃ וְחַס לְזַרְעַיְהוּ דְּאָבוֹת לְמִכְפַּר בְּעִקָּרָא׃ הָא יָלְפָנָן מִצְּפַרְדְּעִים קָלָא וְחֶמְרָא׃ אוֹיֵב וּמֵצַר אִידֵי וְאִידֵי חַד שִׁעוּרָא׃ מְגוּפֵהּ לְשַׁתְּלֵם וּמֵעֲלִיתָא מִשְׁפָּרָא שְׁפָרָא׃ מִדְּוִיל יְדֵהּ מִשְׁתַּלֵּם בְּגִירָא בָּתְרָא׃ דּוּן מִנֵּהּ וּמִנַּהּ וְאוֹקֵי לֵהּ בְּאַתְרָא׃ עֲבַד דִּינָא לְנַפְשָׁךְ תֵּיתֵב וְתִנְקוֹט פִּזְרָא׃ יִקֹּב דִּינָא לְטוּרָא וְתֵיתֵי לְבֵית דִּין אֲרוּרָא׃ טְעוֹן אֲבוּהוֹן דְּיָתְמֵי אֲנָא בְּטַעֲנָה גְמוּרָא׃ אַשְׁמַע לִי קָלָא בִּבְכִי תַמְרוּרָא׃ אַף לְכַרְמָךְ לָא תִקְרַב אָמְרִין לָךְ נְזִירָא׃ פִּרְצָה

alle Thüren werden geöffnet, nur die meinigen bleiben verschlossen; Alle sind stark und mächtig, nur ich bin schwach und gebrochen. All Deinen Groll bringst Du und lässest Du über Deine Freunde aus. Von jeder Verkehrtheit sah ich das Ende, meine Verbannung aber ist groß und schwer; Du hast uns von hoher Stufe in eine tiefe Grube gestürzt. Die feindliche Spinne verzehrt unsere Habe und tritt das Uebrige mit Füßen; man wirft mich in Kerker und eröffnet Anklagen wider mich. — Gegen die Ordnung sitzt der Knecht zu Pferde und dessen Herr geht neben her. Aus Jenen entstehen Herrscher, Befehlshaber und allerlei Fürsten. Die ganze Welt lebt in Ruhe und Zufriedenheit, nur Dein Sohn lebt in Leiden. Einfältige Hirten hängen ihre Geräthe dahin, wo des Hausherrn Kleider hingehören. Die ermüdeten Lämmer wurden plötzlich niedergeworfen, geschlachtet, gewürgt und zerfleischt; den Sohn schlachteten sie im Angesicht des Vaters und den Vater im Angesichte des Sohnes, verhängten Enthauptung und martervolle Todesarten und vermehrten noch meine Leiden durch ihre höhnende Rede: „Es steht deinem Halse schön, sich mit dem schneidenden Beil zu vereinigen!" An den Haaren wurden wir herbeigeschleift und mußten Verwundungen und Verletzungen an Leib und Hals ertragen. Doch hielt sich die Nachkommenschaft der Patriarchen fern davon, Gott zu verläugnen; solches konnten wir ja selbst von den Fröschen in Egypten ablernen[1]. Mögen die Feinde und Bedränger, Einer wie der Andere, mit eigenem Leibe und der besten Habe büßen, mögen sie mit dem Werke ihrer eigenen Hand, mit ihrem letzten Pfeile bezahlt werden; halte Gericht über Diesen und Jenen und versetze sie in unsere Lage. Uebe Gericht, um Deiner selbst willen, und sammele wieder die Zerstreuten, laß das Recht Berge durchdringen und die Ruchlosen vor Gericht bringen; erkläre förmlich: „Ich bin Vater der Verwaisten, ich habe die Stimme ihres bitteren Weinens vernommen!" Willst Du Deinem Weinberg nicht nahen? soll man Dich „Abgeschiedener" nennen? auf Deine Verantwortung käme

---

[1] Nach dem Talmud Pesach. 53, b. wo es heißt, daß zum Märtyrerthum selbst die Frösche als Beispiel dienen können; da sie auf das Geheiß Gottes, auch in die Teige und die Backöfen der Egypter kamen, wo sie doch den Tod finden mußten (II. M. 7, 28).

בְּאַחֲרָיוּתָךְ אִי לָא תִגְדַּר גְּדֵרָה· רַבָּא דְעַמֵּהּ מְדַבְּרָנָא דְּאֻמְּתֵהּ בְּחִירָא· יְדָאוֹן נִשְׁרַיָּא לְקִנְּהוֹן וְיִתְעֲדֵי מִשְׁנָאָה כִּתְרָא· מִתְכַּנְּשִׁין תַּמָּן כָּל עֶדְרַיָּא עֶדְרָא עֶדְרָא· בְּנַחֲמָן צְפִיפָן נַחֲמִיהוּ בְּשׁוֹרָן טָבָן לְבַשָּׂרָא· רְבַן כְּכוֹכְבֵי שְׁמַיָּא וּכְחָלָא דְעַפְרָא· יֵיתֵי בַּר נַפְלֵי לְעַמֵּהּ לְשֵׁיזָבָא לְשָׁארָא· יַעֲקַר סוּסָוָן וּרְתִיכִין וִימַגַּר רָכְבֵיהוֹן לַאֲחוֹרָא· קַן קַלְמוּסָא וְקַן מְגִלְּתָא לְחַיִּים לָן לְמִגְזְרָא· בַּטֵּל מֵעֲלָן כָּל בִּישָׁא גְּזֵרָה· חַדֵּשׁ עֲלָן שַׁתָּא טָבָא וּנְהִירָא· זְכוּת קַדִּישֵׁי עָלְמָא אַדְכַּר לִצְעִירָא· וּזְכוּת כָּל דִּקְטִילִין עֲלָךְ וּזְכוּת כָּל תַּנָּא וַאֲמוֹרָא· לְקָבֵל קַטֵּיגוֹרָא אוֹקֵי לָן סַנֵּגוֹרָא· בְּבֵן נְקַדְּמִנָךְ קַמֵּי רֵישׁ שַׁתָּא וְכִפּוּרָא· דְּכָאֵב לֵהּ כְּאֵבָא לְאָסְיָא אָזֵל לֵהּ אַשּׁוּרָא· חוּס וּקְנֵה עַמָּךְ בְּהַגְבָּהָה וּבִמְשִׁיכָה וּבִשְׁטָרָא· קַיֵּם אֲנָא מְמִית וּמְחַיֶּה מָחֵינָא אַף מַסֵּינָא לִקְצִירָא:

היערויף זאגט מאן מחא ומסא ביז מן מכנסי רחמים (זייטע 38) אונד פאנגט דאן ווידער היער אן.

קח ע"ס א"ב כפול ובסוף תחלת שבתות ח' ח' תנועות, ובסוף חתום אפרים ברבי יצחק חזק.

יְיָ שׁוֹמְרֵי לְבֵיתְךָ נָאֲוָה· שְׁמִירַת קֹדֶשׁ כְּמוֹ נֵר מִצְוָה: אֱלֹהִים תְּצַוֶּה שְׁמֹר הָאֲרִיאֵל· וְאַתָּה תִשְׁמוֹר שְׁאָר יִשְׂרָאֵל: בְּעֶשְׂרִים וְאַרְבַּע מְקוֹמוֹת מְדֻבָּר· מְמֻנִּים שׁוֹמְרִים שְׁנַיִם לְפַרְבָּר: בְּבֵית הַמּוֹקֵד זְקֵנִים יְשֵׁנִים· בְּחַצְרוֹת אֱלֹהִים כְּרַעֲנָן דְּשֵׁנִים: גְּמוּלֵי פְרָחִים יְנוּבוּן בְּשֵׂיבָה· בְּהַקִּיף רוֹכֵב שְׁנָתָם עֲרֵבָה: גֹּדֶל הַצְּנֵעַ בְּלֶכֶת מְסִבָּה· כְּבוֹדוֹ מְסֻמָּן לְיוֹצֵא וְלַבָּא: דְּרָכִים מְסִבִּים לְבֵית

der Schaden, wenn Du ihn nicht wieder umzäuntest! — Herr Deines Volkes! Führer Deiner auserwählten Nation! laß die Adler wieder in ihre Nester zurückfliegen und nimm ihren Feinden die Gewalt; laß alle Heerden sich wieder dort in Jerusalem sammeln, tröste sie mit den Tröstungen ihrer Seher, verkünde ihnen frohe Botschaften, und vermehre sie wieder wie die Sterne des Himmels und der Staub der Erde. Laß den Bar Naphle[1]) zur Erlösung des Ueberrestes seines Volkes kommen, daß er Rosse und Wagen lähme und die Reiter rücklings stürze. — Bereite die Feder und die Pergamentrolle, um uns zum Leben zu verzeichnen, vernichte von uns jedes böse Verhängniß, und erneuere uns ein glückliches, lichtvolles Jahr! Gedenke den Nachkommen das Verdienst ihrer heiligen Ahnen, das Verdienst aller Märtyrer und aller Gesetzlehrer und =Erklärer; gegen den Ankläger stelle uns einen Vertheidiger! Wir kommen schon vor dem Neujahrs= und Versöhnungstage vor Dich; denn wer an einem Uebel leidet, muß frühzeitig zum Arzte eilen. So erhebe Dich und erkaufe Dein Volk Dir wieder, erhebe es, ziehe es an Dich und errichte einen Bund mit ihm; bewahre uns Dein Wort: Ich tödte und belebe wieder, ich schlage und heile wieder den Leidenden! —

108. *) „Ewiger! mein Hüter! Heilige Bewachung zierte Dein Haus, wie Dein leuchtendes Gesetz es vorschreibt. Gott, befiehl, daß die Bewachung des Tempels wieder eintrete, und Du, bewache Du den Rest Israels! — An vier und zwanzig bestimmten Plätzen waren Tempelwächter aufgestellt, zwei an dem Vorbau. Im Brandhause schliefen die Aeltesten gesund und wohlgemuth in den Vorhöfen; junge wie alte Priester schliefen sanft auf der Pflasterrunde. Wegen großer Ehrerbietung führte ein unterirdischer Gang zum Gemache der geheimen Bedürfnisse, die dort Aus= und Eingehende fanden dasselbe anständiger Weise bezeichnet.

---

1) „Riesensohn" ein Beiname des Messias, wegen seiner hohen Abkunft von dem Königshause David (Talm. Sanhedrin 96, b.)

*) Diese Selicha bespricht denselben Gegenstand wie jene von Nro. 58. Siehe dort die Note.

הַטְּבִילָה׃ לְבִלְתִּי טָהוֹר בְּמִקְרֵה לַיְלָה׃ דּוֹלְקִים נֵרוֹת לְכָל צַד אוֹרָה׃ וְטָבַל וְיָשַׁב לְצַד הַמְּדוּרָה׃ הֲלֹא מְעַט שִׁבְתּוֹ כְּנִגְרַע עֶרְכּוֹ׃ וְשַׁעַר נִפְתַּח וְיָצָא לְדַרְכּוֹ׃ הֲמוֹלַת מְמֻנֶּה מְזָרֵז מַטְרִים׃ לְטָהֳרָה מַשְׁכִּים תְּרוּמָה מְרִים׃ וְדָפַק וּפָתַח מְמֻנֶּה נִכְנַס׃ וְיָשָׁן נִקְנַס אַף כִּי נֶאֱנָס׃ וְקוֹל הַגְּבִינִי יְזוֹרֵר לְעוֹרֵר׃ יְשָׁרוֹן לְמַעֲמָד לְוִיִּם לְשׁוֹרֵר׃ זְרִיזִים יָצְאוּ חֲלוּקִים לְכִתִּים׃ בְּשָׁלוֹם לְהַעֲמִיד מְכַהֵן חֲבִתִּים׃ וְהִירִים לַחֲצוֹצְרוֹת וְלִקְמוֹץ נִפְטָר׃ חֲצִי עִשָּׂרוֹן וְכָלִיל תָּקְטָר׃ חֲתִיַּת גַּחַל בְּמַחְתַּת כֶּסֶף׃ בְּאַרְבַּע קַבִּין לְתוֹכָהּ מְאַסֵּף׃ חֲלִיפָה נָטַל עֲשׂוּתָהּ מְעֻלָּה׃ וְעֵרָה לְתוֹכָהּ וְזָהָב כֻּלָּהּ׃ טָפוּל מְפֻזָּר בְּאַמָּה יִכְבָּד׃ פִּסְכָתַּר כּוֹפֶה לְיוֹם הַמְּכֻבָּד׃ טְכוּסִים לְפַיִס וְלִתְרוּם זָכָה׃ מְהַלֵּךְ בְּרַגְלָיו לְאוֹר מַעֲרָכָה׃ יְקַדֵּשׁ קִדּוּשׁ וְנָטַל מַחְתָּה׃ וְעָלָה וְחָתָה וְיָרַד לְמַטָּה׃ יְדֵיהֶם מְקַדְּשִׁים וְגַם רַגְלֵיהֶם׃ לְהוֹצִיא דֶשֶׁן מְכִינִים כְּלֵיהֶם׃ כְּלֵי מַגְרֵפוֹת בְּלִי מַתְלָאוֹת׃ פְּעָמִים עָלָיו כְּמוֹ שָׁלֹשׁ מֵאוֹת׃ כְּבוֹדוֹ מַרְאִים לְעוֹלֵי רְגָלִים׃ בְּבוֹא לְרָאוֹת כְּיָפִי נְעָלִים׃ לוֹקְטִים בְּבֵרוּר עֲצֵי הַתְּאֵנָה׃ עָרוֹךְ מַעֲרָכוֹת שְׁתַּיִם הֵנָּה׃ לְמוּל הַמִּזְרָח עֲשׂוּת הֶחָזִית׃ וְיָרְדוּ וּבָאוּ לְלִשְׁכַּת גָּזִית׃ מְמֻנֶּה אוֹמֵר צְפוּת לַמִּזְרָח׃ וְצוֹפֶה מַזְכִּיר זְכוּת הָאֶזְרָח׃ מְשׁוֹךְ הַטָּלֶה לְתָמִיד נִשְׁמָר׃ מְבֻקָּר מִמּוּם בְּלִשְׁכַּת אִמָּר׃ נְכוֹנִים לְהַרְגִּישׁ עֲזָרָה כֻלָּהּ׃ בְּפַיִס שֵׁנִי בְּקוֹל הַהֲמֻלָּה׃ נִכְחָם יוֹשֵׁב סְגַן הַכֹּהֲנִים׃ לְסַדֵּר פַּיִס וְעַל

Solche unterirdischen Gänge mit brennenden Lichtern auf beiden Seiten führten auch zu einem Tauchbade für Jene, die durch nächtlichen Zufall unrein geworden; dort badeten sie sich und setzten sich neben die Flamme (um sich zu erwärmen). Dergleichen zum Dienste unfähig Gewordene verweilten sich dann noch ein wenig, bis die Thore geöffnet wurden und begaben sich alsdann hinaus. Wer die Asche vom Altare wegzunehmen wünschte, war darauf bedacht dem Wecken des Vorgesetzten zuvor zu kommen; er stand in der Frühe auf und nahm das Reinigungsbad. Wenn der Vorgesetzte kam und anklopfte und das Zimmer öffnete, so wurde Jeder, der da noch schlief, bestraft, ohne daß eine Entschuldigung galt. Erschallte laut die Stimme des Herolds, um die Israeliten zum Gebete und die Leviten zum Gesange zu ermuntern, so zogen die Priester in Abtheilungen getheilt munter aus, um den Priester, der das Pfanneopfer zu bereiten hatte an sein Amt zu stellen. Bei diesem Opfer war wohl acht zu geben, es zu je von ein Halbzehntel gehörig zu theilen, auch mußte es ganz in Rauch aufgehen. Das Einschirren der Kohlen geschah in eine silberne vier Kab[1]) haltende Pfanne; da hinein that sie der Priester, nahm dann eine andere kostbarer gearbeitete Pfanne — sie war ganz aus Gold — und leerte in sie die Kohlen. Die nebenliegenden zerstreuten Kohlen wurden in den Kanal gekehrt, am Sabbathe aber ein Gefäß darüber gestürzt. — Sie stellten sich zum Loosen auf, und wer den Dienst erlangt hatte, die Kohlen abzuheben, ging im Scheine des Altarfeuers, wusch sich Hände und Füße, nahm die Pfanne, stieg hinauf, schöpfte Kohlen ein und stieg wieder herab. So mußten auch Alle die Hände und Füße waschen, die sich beeilten, mit ihren schaufelartigen Gefäßen die Asche wegzuschaffen; bisweilen waren an dreihundert Kor[1]) Asche auf dem Altar, welches man an den hohen Festen den zum Tempel Wallenden als Zierde zeigte. — Sie nahmen gesunde Feigenholzscheiter, um auf dem Altare die beiden Holzschichten zu ordnen; nach der Ostseite zu geöffnet ordneten sie dieselben und gingen dann hinab in den Saal aus gehauenen Steinen. Der Vorgesetzte befahl, sich nach Osten zu wenden; der dorthin Ausschauende brachte das Verdienst Abrahams in Erinnerung. Dann holte man aus der Lämmerkammer ein fehlerfreies zum täglichen Opfer bestimmtes Lamm herbei. — Man war darauf bedacht, daß es im Tempelhof recht lebhaft zugehe und wurden deshalb die Priester zu einem zweiten Loosen zusammengerufen. Der Unterpriester saß ihnen gegenüber, um die Verloosung anzuordnen,

---

1) Ein gewisses Maas.

פִּיו נִמְנִים: סְדוּרִים זוֹכִים שְׁלֹשָׁה עָשָׂר · וְעִם הַשַּׁחַר
שְׁנַיִם נֶחְסָר: סָמוּךְ הַבִּקּוּר לָאוֹר לַהַב · וְהִשְׁקוּ
הַתָּמִיד בְּכוֹס זָהָב: עֲלִיַּת נְתָחִים בְּאֹרֶךְ לְהַעֲרִיךְ ·
וְהָעֵת לְקַצֵּר וְאֵין עֵת לְהַאֲרִיךְ: עֲרִיכַת דִּשּׁוּן בְּאַרְבַּע
כֵּלִים · וְהַכּוּז וּטְנִי בְּיָדָם עוֹלִים: פָּתוּחַ יוֹרֵד וְכֵיוָן
נִרְגָּשׁ · וְהַקּוֹל נִשְׁמַע וְשׁוֹחֵט נִגָּשׁ: פַּיִס קְטֹרֶת
חֲדָשִׁים כֻּלָּם · לִרְצוֹת פֹּעַל וּלְבָרֵךְ חֵילָם: צְרוּפָה
מְנוֹרָה לְדַשֵּׁן נִכְנָס · שְׁנַיִם דּוֹלְקִים לְמִזְרָח פַּנָּס:
צְפוּת הָעֵדוּת כַּנֵּר דּוֹלֵק · וְאַף כִּי שַׁמְנוֹ כְּחֵלֶק
כְּחֵלֶק: קְדָשָׁיו לְנוֹסֵס בְּעֵרֶךְ נֵרוֹת · הֲיֵשׁ כָּם צֹרֶךְ
לְיוֹצֵר מְאוֹרוֹת: קְרוֹתָם אֶת שְׁמַע וַעֲשֶׂר עֲרָכוֹת ·
יְבָרְכוּ הָעָם בְּשָׁלֹשׁ בְּרָכוֹת: רְאוּיִם חֲדָשִׁים הֲלֹא עִם
יְשָׁנִים · לְהָפִיס לַעֲבוֹד בְּעֵלֶם שְׁשׁוֹנִים: רְבִיעִי
לְהַרְגִּישׁ עֲלוֹרַת אֵבָרִים · הֲלֹא מִן כֶּבֶשׁ מִזְבֵּחַ
לְהָרִים: שְׁלוּחַ בְּגָדִים מְסוּרִים כֹּהֲנִים · לְהַפְשִׁיט
אוֹתָם בְּיַד חַזָּנִים: שְׁלֹשָׁה וְתִשְׁעִים כְּלֵי הַשָּׁרֵת ·
וּמִשָּׁם כָּזָךְ וְכַף הַקְּטֹרֶת: תְּפוּשׂ מַגְרֵפָה לְבֵין הָאוּלָם ·
זְרָקָהּ לְרִצְפָּה וְרָעֲשׁוּ כֻלָּם: תְּהִלָּה בְּעִתָּהּ לְכָל בְּנֵי
לֵוִיָּה · וְרָצוּ לְקוֹלָהּ לְהִשְׁתַּחֲוָיָה: אֲחוּזִים בְּיָדָם כְּלֵי
דְשׁוּנִים · לְהִשְׁתַּחֲוָאָה בְּבוֹאָם שׁוֹנִים: אֲשֶׁר לוֹ
מַחְתָּה לְכַל יִכְוֶה · מְזָרֵז לְהַתְחִיל וְהוּא מִשְׁתַּחֲוֶה:
פֵּרֵשׁ הָעֲמָדִים וְהֵחֵל לְהַקְטִיר · שָׁחוּחַ יָצָא כְּדֶרֶךְ
מַפְטִיר: פָּרַס הָעֶרֶב כְּמַעֲשֵׂה שַׁחַר · וְעֵרֶךְ נֵרוֹת
לְאַחֲרָיו אַחַר: רְאוֹתָם גִּבְנָם גָּדוֹל הָאַחִים · שְׁלֹשָׁה

er zählte die Aufgestellten und verlooste unter ihnen dreizehn Verrichtungen; beim Morgenopfer aber blieben davon zwei Verrichtungen zurück[1]). Nachdem man das tägliche Opfer beim Fackelschein besichtigt hatte, tränkte man es aus einem goldenen Becher. — Die Art und Weise des Hinaufbringens der einzelnen Stücke auf den Altar ausführlich vorzutragen, dazu ist jetzt die Zeit zu kurz. — Bei der Reinigung des innern Altars wurden vier Geräthe gebraucht, mit der Kanne und dem Korbe in der Hand stieg der Priester hinauf. Zum Thoröffnen ging Einer hinab und sobald das Aufschließen, das weithin gehört wurde, geschehen war, trat der Schlächter heran. Zum Verloosen des Räucherwerks wurden ganz neue Priester genommen, damit so das Werk Aller wohlgefällig aufgenommen und das Vermögen Aller gesegnet werde. Wer den heiligen Leuchter zu putzen hatte, ging hinein und wandte sich zuerst zu den zwei Lichtern an der Ostseite des Leuchters. An dem westlichen Lichte dort war ein deutliches Zeugniß der Gegenwart Gottes zu schauen, da es immerfort brannte, obgleich in allen Lichtern das Oel gleichmäßig vertheilt wurde. Gott wollte mit diesem Lichtanordnen seine Heiligen nur erheben; denn Er, der Bildner des Lichtes, bedarf ja nicht der Lichter. — Nachdem sie dann das Schema und die Zehngebote gelesen und das Volk mit drei Segenssprüchen gesegnet hatten, traten sowohl neue als schon Dienst gehabte Priester zusammen, um mit Freude und Wonne viertens über den Dienst zu loosen, wer die Opferstücke von der Treppe auf den Altar bringen solle. Die übrigen Priester wurden dem Tempeldiener überwiesen, um sich von ihnen die Priestergewänder wieder ausziehen zu lassen. Dreiundneunzig Gefäße wurden zum Dienste gebraucht, darunter die Schaale und die Löffel zum Räuchern. — Einer ergriff die Magrefa[2]) zwischen der Vorhalle und ließ sie auf dem Pflaster ertönen; bei deren Ton strömten alle Leviten herbei, um Lieder zu singen und sich zu verbeugen. Die, welche die Entaschерungsgeräthe hatten, kamen zu Zweien, sich zu verbeugen. Der die Rauchpfanne hatte, war darauf bedacht, nicht dicht vor sich anzufangen, damit er sich nicht verbrenne; dann verbeugte er sich. Die Umstehenden zogen sich zurück, wenn der Priester zu räuchern anfing, bis er nach Art eines sich Verabschiedenden sich verbeugend herausging. — Das Räucheropfer des Abends wurde ebenso wie das des Morgens dargebracht und die Zurichtung der Lichter nach ihm vorgenommen. — Sahen sie den Hohenpriester in den Tempel

[1]) Die erst beim täglichen Abendopfer geschahen, nämlich das Hinzulegen von zwei Holzscheiter auf den Altarbrand.

[2]) Siehe oben Seite 191 Note 2.

אוֹחֲזִים וְכֻלָּם שָׁחִים: רְצוּיִם יָצְאוּ אֲחֵרִים כֻּלָּם·
וְעָלוּ וְעָמְדוּ בְּמַעֲלוֹת אוּלָם: יְבָרְכוּ הָעָם בְּרָכָה
אֶחָת· וְהִיא הַמַּעֲלָה בְּשׁוּבָה וָנַחַת: יְדֵיהֶם נְשׂוּאִים
לְנֶגֶב רָאשֵׁיהֶם· לְבָרֵךְ הָעָם בְּשֵׁם אֱלֹהֵיהֶם: מְזֻמָּן
סֶגֶן בְּיָמִין לְהַעֲלוֹת· מְשָׁרֵת גָּדוֹל כְּחָפֵץ לַעֲלוֹת:
מְסַדֵּר רִאשׁוֹן לְהוֹשִׁיט עָדָיו· סָמוּךְ לִנְתָחִים אֱמוּנָה
יָדָיו: בְּבֹאוֹ לְהַקִּיף לְנַסֵּךְ נוֹתְנִים· וְתָקְעוּ חֲצוֹצְרוֹת
שְׁנֵי הַכֹּהֲנִים: בְּרֹבֵי תְּקִיעוֹת בְּקֶרֶב נֶסֶךְ· בְּסוּדָר
לְהָנִיף כְּשָׁחָה לְנַסֵּךְ: יְצַלְצֵל בְּצֶלְצֶל בְּקוֹל הוֹדָיָה·
וְהַשִּׁיר הֵחֵל וְהִשְׁתַּחֲוָיָה: צְפוּפִים עוֹמְדִים לְקוֹל
הַתְּרוּעָה· וְעַל כָּל פֶּרֶק בְּבֶרֶךְ כְּרִיעָה: חֲלִילִים
וְאַבּוּב וְקוֹל כִּנּוֹרַי· אֱלֹהִים יָשִׁיב הֲמוֹן קוֹל שִׁירַי:
חֲסַל הַתָּמִיד עֲבוֹדַת סִפּוּר· יְצָרֵף אֱלֹהִים לְיוֹם
הַכִּפּוּר: קְדֻשָּׁה שְׁלִישִׁית לְעַמְּךָ תָּבִיא· בְּאוּרִים
וְתֻמִּים בְּמֶלֶךְ וְנָבִיא: חֲדָשָׁה תְּחַדֵּשׁ וְטֻמְאָה
תַּעֲבִיר· וְהָשֵׁב עֲבוֹדָה לְסֵדֶר הַדְּבִיר: זְבוּל מִקְדָּשְׁךָ
תִּפְאֵר לְהַעֲמִיד· וְקָרְבָּן נַקְרִיב בְּמוֹעֲדוֹ תָּמִיד: קְנֵה
קִנְיָנְךָ בְּכָבוֹד לְהַעֲמִיד· וְנַעֲרוֹךְ עֵרֶךְ וְשֻׁלְחָן תָּמִיד:
וְנֶחֱזֶה כְּבוֹדְךָ לְפָנָיו תָּמִיד· וְגַם מִתְנוֹסֵס בְּלֶחֶם
תָּמִיד: קְרוֹבָה יְשׁוּעָה שְׁנַת שִׁלּוּמִים· לְצִיּוֹן תָּשִׁיב
בְּרַבִּים רַחֲמִים:

gehen, so unterstützten ihn drei Priester und Alle verbeugten sich. Die zum Dienst gewählten Priester stellten sich alle vereinigt auf den Stufen der Vorhalle auf und sprachen einen Segen über das Volk aus, nämlich den hohen Segen des Friedens und der Ruhe; sie erhoben dabei die Hände über den Kopf und segneten das Volk im Namen Gottes. — Wollte der hohe Priester selbst opfern, so war ein Unterpriester bereit, ihn an der rechten Hand führend zum Altar hinauf zu geleiten. Der erste der ordnenden Priester reichte ihm dann die einzelnen Opferstücke und er legte seine Hände weihend darauf. Wenn er sich hierauf zum Umgange um den Altar anschickte, so gab man ihm den Wein zum Gießopfer, und zwei Priester bliesen mehrmals mit den Trompeten während er dies Gießopfer darbrachte. Sobald er sich zum Ausgießen bückte, wurde mit einem Tuche gewinkt und mit Zymbeln geschlagen, und der Dankgesang, die Lieder und die Verbeugungen fanden statt. Gedrängt beisammen stand das Volk, dennoch konnte ein Jeder, so oft nach jedem Liedabschnitte die Posaune erschallte, sich auf die Kniee niederwerfen. Diese Pfeifen-, Flöten und Zythertöne und die Liedermenge, Gott, führe sie wieder ein! – Zu Ende ist die Erzählung vom täglichen Opferdienste; möge sie Gott uns als That anrechnen am Versöhnungstage. Möge Er jene heiligen Handlungen wieder zum Drittenmale seinem Volke einführen, nebst den Urim und Thumim[1]), den Königen und Propheten. Möge Er einen neuen Geist uns erneuen, die Unreinheit wegschaffen und die Dienstordnung wieder in den Tempelchor einführen. Richte Deine heilige Wohnung wieder her in ihrer Pracht, daß wir die Opfer wieder bringen können tagtäglich zur bestimmten Zeit; erkaufe Dir Dein Eigenthum, stelle es zur Ehre wieder auf, daß wir die Lichter und den Tisch beständig ordnen und Deine Herrlichkeit dort immer schauen und das glänzende Wunder an dem täglichen Schaubrode. Baldige Hülfe, das Jahr der Vergeltung bringe für Zion herbei in Deiner großen Barmherzigkeit!

---

[1]) Ein hohepriesterlicher Schmuck. II. M. 28, 30.

אמן בעגיננט מיט ארון עולם מ"ג"ו ביז כי על רחמיך הרבים (זייטע 10),
חונד זאגט דאן דיעזע פתיחה.

קט פתיחה. ע"ס א"ב כפול ונסוף חתום שלמה בר יצחק.

יי אֱלֹהֵי הַצְּבָאוֹת נוֹרָא בָּעֶלְיוֹנִים· אָמַרְתָּ שׁוּבוּ
בָּנִים סָרְבָנִים: בּוֹאוּ עָדֶי בְּתוֹדָה וּבִרְנָנִים· בַּקְּשׁוּ
פְּנֵי בִּבְכִי וּבְתַחֲנוּנִים: גַּם כִּי נִסְתְּמָה תְּפִלַּת הֶגְיוֹנִים·
גַּלֵּי שָׁבִים פְּתוּחִים כְּיוֹנִים: דְּבָרְךָ נִצָּב לְעוֹלְמֵי
עֲדָנִים· דַּרְכֵי טוּבְךָ נֶצַח לֹא שׁוֹנִים: הִנְנוּ אָתָנוּ
לְךָ כְּדַלִּים וְאֶבְיוֹנִים· הַצְּדָקָה לְךָ וְלָנוּ הָעֲוֹנִים:
וַעֲדֶיךָ שַׁבְנוּ בְּבשֶׁת פָּנִים· וְעַל דַּלְתוֹתֶיךָ הוֹגִים
כַּיּוֹנִים: זָכְרֵנוּ לְחַיִּים מְתֻקָּנִים· זַכֵּה כְּתָמֵינוּ צָחִים
מְלֻבָּנִים: חַטֹּאת נְעוּרֵינוּ יִמָּחוּ כַּעֲנָנִים· חַדֵּשׁ יָמֵינוּ
כְּיָמִים קַדְמוֹנִים: טֻמְאָה הַעֲבֵר וְהָתֵם הַזְּדוֹנִים·
טְהָרָה תִזְרוֹק מַיִם נֶאֱמָנִים: יָדַעְנוּ רִשְׁעֵנוּ סָרָבִים
וְסַלּוֹנִים· יַקְשׁוּת עָרְפֵּנוּ חָסֹן כָּאַלּוֹנִים: כֶּרֶם
נְטַעְנוּ סִגְסוּג נִצָּנִים· כָּסוּ פָנָיו חֲרֻלִּים קִמְּשׁוֹנִים:
לְמוּדֵי הָרַע צְמוּדֵי חַמָּנִים· לוֹקְחֵי שֹׁחַד רוֹדְפֵי
שַׁלְמוֹנִים: מַהֵר קִלְקַלְנוּ חֻפַּת חֲתוּנִים· מֵאָז
הוּסַגְנוּ לְאָחוֹר וְלֹא לְפָנִים: נָעוּ זִבְחֵי צֶדֶק הַבָּרִים
הַמִּשְׁנִים· נִיחֹחֵי רֵיחַ קְטֹרֶת סַמְמָנִים: שַׂר חֲמִשִּׁים
יוֹעֵץ וּנְשׂוּא פָנִים· סֶגֶן וּמָשׁוּחַ לְוִיִּם וְאַהֲרֹנִים:
עֲמִידָתֵנוּ רְאֵה דַּלִּים וְרֵיקָנִים· עַצְּבֵי רוּחַ מְרוֹרִים
כַּלַּעֲנִים: פְּקַדְנוּךָ בַּצַּר לַחַשׁ צְקוּנִים· פַּחַד דִּינְךָ
דּוֹאֲגִים וּמִתְאוֹנְנִים: צֶמַח צְדָקָה הַצְמַח לְנֶאֱמָנִים·
צַוֵּה לְהַעֲבִיר עֲוֹנוֹת רִאשׁוֹנִים: קוֹל הַקּוֹרֵא יַשְׁבִּית

109. אלהי ״ Ewiger, Gott Zebaoth, Furchtbarer in der Höhe! Du sprachst: „Kehret zurück, ihr abgewichenen Kinder, kommt vor mich mit Bekenntniß und Gebeten und flehet vor mir weinend und bittend! Selbst wenn Gebete bei mir keinen Eingang finden, so sind aber für die Thränen der Reuigen die Pforten stets geöffnet." — Dein Wort ist ewiglich bestehend, Deine allgütige Weise immerdar unveränderlich; darum treten wir vor Dich wie Arme und Dürftige. Dein ist die Milde, unser aber sind die Sünden! Zu Dir kehren wir beschämt zurück und girren wie Tauben vor Deiner Thüre. Gedenke uns zum glücklichen Leben, reinige uns von Flecken, laß wieder klar und weiß uns werden, tilge wie Wolken unsere Jugendfehler und erneuere, wie vormals, unsere Tage; schaffe das Unreine hinweg, laß die Frevel enden und besprenge uns mit Reinigungswasser! Wir kennen unsere Frevel; ungehorsam und abtrünnig sind wir und halsstärrig wie die unbiegsame Eiche. Unser Weinberg, der so schön gepflanzt und blühend dastand, ist mit Dornen und Disteln überwuchert. Gewöhnt an das Böse, den Götzenbildern anhangend, Bestechung liebend, nach Lohn jagend, haben wir schnell unseren Trauhimmel entweihet; seitdem sind wir nur rückwärts nicht vorwärts gekommen. Entschwunden sind die versöhnenden Opfer der fetten und gemästeten Lämmer, entschwunden die Wohlgerüche des Räuchergewürzes, entschwunden der Anführer, der Rathgeber, der Angesehene, der Unter- und Oberpriester, die Leviten und Aharoniten! O schaue unseren armseligen und dürftigen Zustand, unser betrübtes, wermuthbitteres Gemüth! In der Noth gedenken wir Deiner und flehen in stiller Wehmuth, vor Deinem Gerichte besorgt und beängstigt. — Laß Heil ersprießen Deinen Bekennern; befiehl, die vergangenen Sünden zu beseitigen. Möge der Betenden Stimme

מְדָיְנִים׃ קַטֵּגוֹר יָהֵם יִשְׁתֵּק נִרְגָּנִים׃ רוּחַ נְבֵאָה דִּכְאוּת לֵב וְשִׁבְרוֹנִים׃ לְרָצוֹן יַעֲלוּ כְּחֶלְבֵי קָרְבָּנִים׃ שְׁבוּעַת אָבוֹת קַיֵּם לַבָּנִים׃ שַׁוְעַת קוֹרְאֶיךָ תִּשְׁמַע מִמְּעוֹנִים׃ תָּכִין לִבָּם לְיִרְאָתְךָ מוּכָנִים׃ תַּקְשִׁיב אָזְנְךָ שִׂיחַ חֲנוּנִים׃ שׁוּב לְהַעֲלוֹת עַמְּךָ מִשְּׁאוֹנִים׃ מַהֵר יְקַדְּמוּנוּ רַחֲמֶיךָ קַדְמוֹנִים׃ כְּרִיבָם יֵצְאוּ חֲנוּנֶיךָ כֵּנִים׃ קַיֵּם חֲסָדֶיךָ וְעַל רַחֲמֶיךָ שְׁעוּנִים׃

כי על רחמיך הרבים אנו ח״ו (זייטע 10) בִּיז מָן על עירך ועל עמך (זייטע 14), דאַן דאַנ היער פאָרגענדע.

ע״ס א״ב, וכסוף חתום יוסף בר יצחק.

אָדוֹן, כְּתִקַּח מוֹעֵד לִשְׁפּוֹט מֵישָׁרִים בְּתַעֲצוּמֶךָ׃ אֶתְיַצְּבָה בְּפֶלֶץ לְחַלּוֹת פָּנֶיךָ לְרוֹמְמֶךָ׃ בְּמַעֲשַׂי לֹא נִשְׁעַנְתִּי כִּי אִם בְּרַחֲמֶיךָ׃ יְיָ עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ׃ גָּזוּ אֱמוּנִים גִּבּוֹרֵי כֹחַ בְּמֶרֶץ׃ גַּם גּוֹדְרֵי גֶדֶר וְעוֹמְדִים בַּפֶּרֶץ׃ דּוֹרְשֵׁי חֶפְצָם בְּכֹחַ מְשׁוֹכֵן שְׁמֵי עֶרֶץ׃ אָבַד חָסִיד מִן הָאָרֶץ׃ הֵן קַלּוֹתִי וּמָה אָשִׁיב בְּמוֹדְפִי׃ הִנְנִי צָעִיר וּכְאַיִן בְּמִפְעֲלוֹת כַּפִּי׃ וְאֵיךְ אֲקַוֶּה וַאֲנִי רַב דֳּפִי׃ הֱיוֹת לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי׃ זָחַלְתִּי וָאִירָא מֵחַוּוֹת דֵּעִי׃ זְדוֹנַי יְגוֹרְרַתִּי וּמֶרֶד פִּשְׁעִי׃ חַנּוּן רַחֲמֵנִי בְּהִתְוַדּוֹתִי וַעֲזוֹב רִשְׁעִי׃ שְׁמַע קוֹל תַּחֲנוּנַי אֵלֶיךָ בְּשַׁוְעִי׃ טָעִיתִי וְהִנְנִי שָׁב וּמִתְוַדֶּה לַעֲשׂוֹת רְצוֹנֶךָ׃ טְהוֹר עֵינַיִם חָשְׁבֵנִי כְּשָׁלֵם לְפָנֶיךָ׃ יָהּ הַכְּנֶס לִי לִפְנִים מִשּׁוּרַת דִּינֶךָ׃ וְאֵדְעֲךָ לְמַעַן אֶמְצָא חֵן בְּעֵינֶיךָ׃ כֹּחֲךָ יִגְדַּל נָא וּבִתְפִלָּתִי הִתְנָאֶה׃ כִּתְפִלַּת זָקֵן וְרָגִיל וּפִרְקוֹ נָאֶה׃ לְבָבִי הַנִּשְׁבָּר הַנִּדְכֶּה וְהַנִּכְאֶה׃ הַבֵּט מִשָּׁמַיִם

das Gericht mildern, den Ankläger beschwichtigen und die Hadernden zum Schweigen bringen; möge unser gebeugtes Gemüth und niedergeschlagenes Herz wie das Fett der Opfer Dir wohlgefällig sein. Den Schwur, den Du den Vätern geschworen, halte deren Kindern. Erhöre von Deiner Wohnung herab das Flehen derer, die Dich anrufen, stärke ihre Herzen, Dich ehrzufürchten, merk' auf ihr anhaltendes Flehen. Bringe Dein Volk wieder aus dem Verderben herauf und komme ihm mit Deinem früheren Erbarmen zuvor; laß Deine Begünstigten schuldlos aus dem Gerichte gehen, sie, die auf Deine Gnade hoffen und auf Deine Barmherzigkeit sich stützen. —

אדון Herr! der Du zur bestimmten Zeit nach Gerechtigkeit richtest in Deiner Allgewalt, ich trete bebend vor Dein Antlitz, um zu flehen und Dich zu rühmen, nicht gestützt auf meine Thaten, sondern auf Deine Barmherzigkeit; o Ewiger, willfahre, um Deines Namens willen! Dahin sind die Glaubenstreuen, die mächtigen Fürbitter, die die Lücke umzäunten und in den Riß sich stellten, die mit kräftigem Gebete ihre Wünsche von Dir, Himmelsthroner, forderten; die Frommen sind von der Erde verschwunden. Siehe, ich bin zu geringe, was kann mein Mund hervorbringen? ich Winziger und ohne alle Thaten, wie könnt' ich bei meinen vielen Sünden hoffen, daß meines Mundes Worte wohl aufgenommen werden? Ich zittere und fürchte mich, meine Gedanken auszusprechen, fürchte mich, ob meiner Frevel und meines Ungehorsams. Allgnädiger! ich erkenne meine Bosheit und will sie verlassen; o erbarme Dich meiner und erhöre die Stimme meines Flehens! Ich habe gefehlt! Jetzt kehre ich reuevoll um, um Deinen Willen zu thun; Allerreinster, achte mich einem Fehlerlosen gleich vor Dir! Gott, verfahre großmüthig mit mir, laß mich Dich erkennen und Gnade in Deinen Augen finden. Zeige Dich groß in Deiner Kraft, daß mein Gebet Dir angenehm sei, wie das eines erfahrenen, tugendgeschmückten Greises; schaue herab vom Himmel auf mein gebrochenes, zerknirschtes

וּרְאֵה׃ מְרֻבִּים צָרְכֵי עַמְּךָ וְדַעְתָּם קְצָרָה׃ מַחְסוֹרָם
וּמִשְׁאֲלוֹתָם בַּל יוּכְלוּ לְסַפְּרָה׃ נָא בִּינָה הֲגִיגֵנוּ טֶרֶם
נִקְרָא׃ הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא׃ סָפוּ גַּם כָּלוּ
יוֹדְעֵי פְגִיעָה׃ סֶדֶר תְּפִלּוֹת בִּמְעֻנָּה לְשׁוֹנָם לְהַבִּיעָה׃
עַרְמִיִּים נוֹתַרְנוּ וְרַבְתָּה בָּנוּ הָרָעָה׃ עַל כֵּן לֹא
הִשִּׂיגַתְנוּ יְשׁוּעָה׃ פָּנִים אֵין לָנוּ פָּנֶיךָ לְחַלּוֹת׃ פָּשַׁעְנוּ
וּמָרַדְנוּ וְעִקַּלְנוּ מְסִלּוֹת׃ צְדָקָה מִמְּךָ נְבַקֵּשׁ בְּמַעַרְכֵי
תְהִלּוֹת׃ הָעוֹמְדִים בְּבֵית יְיָ בַּלֵּילוֹת׃ קָדוֹשׁ, רְאֵה כִּי
פַּס מֵלִיץ כְּשׁוּרָה׃ קַבֵּל נִיבֵי כְּמַרְבִּית תְּשׁוּרָה׃
רִנָּתִי הַיּוֹם תְּהִי בְּכִתְרְךָ קְשׁוּרָה׃ אֵל נֶאְזָר בִּגְבוּרָה׃
שַׁוְעָתִי שְׁעֵה וּתְפִלָּתִי תְּהִי נְעִימָה׃ שְׁמַע פְּגִיעָתִי
כִּפְגִיעַת תַּמָּה׃ תְּחָקְקֵנוּ לְחַיִּים טוֹבִים וְתֵיטִיב לָנוּ
הַחֲתִימָה׃ תּוֹלֶה אֶרֶץ עַל בְּלִימָה׃ יָדְךָ פְּשׁוֹט וְקַבֵּל
תְּשׁוּבָתִי בְּמַעֲמָדִי׃ סְלַח נָא וּמְחַל רוֹעַ מַעֲבָדִי׃
פְּנֵה וַעֲשׁוֹק בְּטוֹבַת מְשַׁחֲרֶיךָ הוֹדִי וּמְעוֹדְדִי׃ וְאַתָּה
יְיָ מָגֵן בַּעֲדִי׃ בּוֹזֶה אַל תִּבְזֶה הוֹד מִלּוּלִי׃ רוֹמַמְתִּי
הוֹדְךָ לְפִי עֲנִיּוּת שִׂכְלִי׃ מַלֵּא לְטוֹבָה תַּאֲוָתִי
וּמִשְׁאָלִי׃ אֱלֹהִים אֲדֹנָי חֵילִי׃ יֶעֱרַב נָא שִׂיחִי וְתֵעָתֵר
בִּתְפִלָּה׃ צָרוּף לְהֶשְׁבּוֹן כָּל מִלָּה וּמִלָּה׃ חָשׁוּב קָדוֹשׁ
מַעֲמָדִי כְּמִנְחָה בְּלוּלָה׃ הַאֲזִינָה אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֶלָה׃

אל מלך יושב עד לכל קוראיך.

אַל תָּבוֹא בְמִשְׁפָּט עִמָּנוּ כִּי לֹא יִצְדַּק לְפָנֶיךָ כָל חָי׃ מָה אֱנוֹשׁ כִּי תִזְכְּרֶנּוּ
וּבֶן אָדָם כִּי תִפְקְדֶנּוּ׃ אֱלֹהִים מַלְכֵּנוּ מִקֶּדֶם פֹּעֵל יְשׁוּעוֹת בְּקֶרֶב הָאָרֶץ׃ אַתָּה
הוּא מַלְכֵּנוּ אֱלֹהִים צַוֵּה יְשׁוּעוֹת יַעֲקֹב׃ חָנֵּנוּ אֲדֹנָי כִּי אֵלֶיךָ נִקְרָא כָּל הַיּוֹם׃
חַי חַי הוּא יוֹדֶךָ כָּמֹנוּ הַיּוֹם אָב לְבָנִים יוֹדִיעַ אֶל אֲמִתֶּךָ׃ מַה בֶּצַע בְּדָמֵנוּ

und gedrücktes Herz! Viel sind die Bedürfnisse Deines Volkes, aber seine Einsicht ist zu schwach, um recht fordern zu können Alles, was ihm fehlt; merke darum auf unsere Gedanken, ehe wir noch rufen, Du, Allmächtiger, Großer, Starker und Furchtbarer! — Die Gebetskundigen, die mit wohlgeordnetem, einnehmenden Vortrage zu bitten verstanden, haben aufgehört, und wir blieben entblößt zurück, das Leiden nimmt zu und wir können uns nicht helfen. Dich anzuflehen, haben wir nicht den Muth, denn wir frevelten, waren widerspenstig und gingen auf krummen Wegen. Milde hoffen wir von Dir in unseren Gebetsversammlungen, die in Deinem Hause, Herr, des Nachts erscheinen. Heiliger! schaue auf sie, denn die rechten Fürsprecher sind dahin, nimm unser Wort, wie reichliche Gabe an! Möge mein Lobgesang heute sich Dir zur Krone winden, Allmächtiger, mit Macht Umgürteter! Wende Dich zu meinem Flehen, laß mein Gebet Dir lieblich sein, erhöre es, wie das vollkommenste Gebet. Verzeichne uns zum glücklichen Leben, siegle uns zum Guten ein, Allmächtiger, der Du den Erdball an Nichts gehängt! Reiche Deine Hand und nimm meine bußfertige Andacht wohl auf; verzeihe, vergieb meine Uebelthaten! Beschäftige Dich mit dem Wohle derer, die Dich suchen, mein Freund und Unterstützer! Du, Herr, mein Schild! Verschmähe nicht mein Dich rühmendes Wort; ich rühmte Dich, nach meinem armen Verstande. So erfülle meine Wünsche und Bitten zum Guten, Herr, Gott, meine Macht! laß meine Rede Dir angenehm sein, vereinige die einzelnen Worte meines Flehens und erhöre mich! O achte, Allerheiligster, meine Andacht dem Opfer gleich, und merke darauf, Gott Jacob's! Selah!

אל תבוא Komme nicht in's Gericht mit uns, denn kein Lebender ist gerecht vor Dir. Was ist der Mensch, daß Du sein gedenkest, was der Erdensohn, daß Du Acht auf ihn hast? Du bist unser König von jeher, der da Hilfe schafft inmitten des Landes! Du bist unser König, Gott! ordne Hilfe an für Jakob! Sei uns gnädig, Herr! denn zu Dir rufen wir alle Tage. Wer da lebet, dankt Dir, wie wir heute; der Vater thut den Söhnen Deine Treue kund. Was nützte Dir unser Blut,

בְּרַדְתֵּנוּ אֶל שָׁחַת הֲיוֹדְךָ עָפָר הֲיַגִּיד אֲמִתֶּךָ: כִּי תְבַקֵּשׁ לַעֲוֹנֵנוּ וּלְחַטָּאתֵנוּ תִדְרוֹשׁ: וַתִּפְקְדֵנוּ לִבְקָרִים לִרְגָעִים תִּבְחָנֵנוּ: ליי הישועה וכו׳.

שנייה. ע״ס א״ב ובסוף חתום יצחק הכהן החבר חזק ואמץ.

אָדוֹן בְּפָקְדְךָ אֱנוֹשׁ לִבְקָרִים. בְּמִצּוּי הַדִּין אַל
תַּמְתַּח: גּוּף וּנְשָׁמָה אִם תְּרִיבֵם. דָּחוּ וְלֹא יָכְלוּ קוּם:
הֲיוּכַל גֶּבֶר לִזְכּוֹת בְּמִשְׁפָּט. וְאִם יֵשׁ בְּיָדוֹ מַעַשׂ
לְהִצְטַדֵּק: זֵרוּי יְחוּמוֹ מִלֵּחָה סְרוּחָה. חָבוּי אוֹרְכוֹ
בְּקִרְבּוֹ מֵעֵת הִוָּלְדוֹ: טָמוּן הוּא כְּרֶשֶׁת לְרַגְלָיו. יְסִיתֵהוּ
בְּכָל יוֹם לַשַּׁחַת לְהַפִּילוֹ: כֹּחַ וּגְבוּרָה בְּגוּף אָיִן. לְפָנָיו
לַעֲמוֹד וּלְהִתְיַצֵּב: מִיּוֹם עָמְדוֹ עַל דַּעְתּוֹ. נַפְשׁוֹ יָשִׂים
בְּכַפּוֹ לְהָבִיא לַחְמוֹ: שְׂבֵעַ כָּל יָמָיו יְגִיעַ כַּעַס וּמַכְאוֹבוֹת.
עַד שׁוּבוֹ לַעֲפָרוֹ לֹא יִשְׁקוֹט: פְּנֵה אָדוֹן בְּעִצָּבוֹן רוּחַ.
צְפֵה בְּשִׁבְרוֹן לֵב: קָרוֹב אַתָּה לָרְחוֹקִים. רוֹצֶה
תְּשׁוּבַת רְשָׁעִים: שַׁדַּי הִמָּצֵא לְדוֹרְשֶׁיךָ. תֹּאמַר הִנֵּנִי
לִמְבַקְשֶׁיךָ: יְבַשְּׂרוּ סָלַחְתִּי קוֹרְאֵי בְשִׁמְךָ. צֶדֶק
בְּמִשְׁפָּט עִם מְיַחֲדֶיךָ: חֲשׂוֹם מִגּוֹל מִלְּהַרְשִׁיעַ. קְצוֹף
בְּמַשְׂטִין מִלְּהַשְׂטִין: הָקֵם לָנוּ מֵלִיץ יֹשֶׁר. כֹּפֶר
מָצָאתִי תַּשְׁמִיעַ לְשׁוֹבָבִים: הִשְׁלַכְנוּ עָלֶיךָ יְהָבֵנוּ. נָא
אַתָּה תְּכַלְכְּלֵנוּ: הַעְתֵּר לָנוּ בִּתְפִלָּתֵנוּ. חֶפְצֵנוּ
וּבַקָּשָׁתֵנוּ מַלֵּא בְרַחֲמִים: בְּךָ תָּלִינוּ בִטְחוֹנֵנוּ. רַחֲמֶיךָ
מְהֵרָה יְקַדְּמוּנוּ: חֲזוֹק וֶאֱמִיץ שִׁמְךָ לֹא שְׁכֵחָנוּ. אָנָּא
לָנֶצַח אַל תִּשְׁכָּחֵנוּ: אל מלך יושב וכו׳ עד לכל קוראיך.

אַל תָּבוֹא בְמִשְׁפָּט עִמָּנוּ כִּי לֹא יִצְדַּק לְפָנֶיךָ כָל חָי: כִּי אָדָם אֵין צַדִּיק בָּאָרֶץ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה טּוֹב וְלֹא יֶחֱטָא: הֵן בַּעֲבָדָיו לֹא יַאֲמִין וּבְמַלְאָכָיו יָשִׂים תָּהֳלָה: אַף כִּי אֱנוֹשׁ רִמָּה וּבֶן אָדָם תּוֹלֵעָה: אָדָם יְלוּד אִשָּׁה קְצַר יָמִים וּשְׂבַע רֹגֶז:

so wir sinken in die Gruft? kann Staub Dir danken, Deine Treue verkünden? daß Du suchest nach unserer Schuld und forschest nach unserer Sünde? daß Du uns musterst mit jedem Morgen, uns prüfest mit jedem Augenblick?!

אדון Herr! der Du jeden Morgen die Menschen musterst, beurtheile sie nicht nach strengem Rechte; denn wolltest Du mit Körper und Seele nach der Strenge verfahren, so müßten sie stürzen, ohne sich wieder zu erheben. Kann der Mensch rein im Gericht erscheinen, da keine Thaten zu seiner Rechtfertigung sprechen? Im Schmutze gezeugt und gekeimt, sitzt von seiner Geburt an schon der Auflaurer[1]) versteckt in seinem Innern und legt ihm heimlich die Schlinge und lockt ihn täglich an, um ihn in's Verderben zu stürzen; der Körper aber hat nicht die Kraft, solcher Verlockung immer zu widerstehen. Auch hat der Mensch, sobald er zu Verstand gekommen, sein ganzes Leben daran zu setzen, um sich sein Brod zu verschaffen und ist so alle Tage mit Mühe, Verdruß und Schmerzen belastet; er hat keine Ruhe, bis er zum Staub zurückkehrt. — O wende Dich, Herr, zu dem betrübten Gemüthe, schaue auf das gebrochene Herz! Der Du den Fernen nahe bist und die Buße der Frevler willst, Allmächtiger! laß Dich finden von Denen, die Dich suchen; sprich zu Deinen Bittenden: „Hier bin ich!" Die Deinen Namen anrufen, beglücke mit dem Worte: „Ich habe verziehen!" das Volk, das Deine Einheit preist, rechtfertige es bei'm Gerichte. Laß den verhaßten Verführer verstummen, daß er uns nicht ferner beunruhige, verscheuche den Ankläger und Verhinderer; setze uns einen Fürsprecher und versichere die Abtrünnigen Deiner Versöhnung. Dir stellen wir unser Anliegen anheim, versorge Du uns! laß Dich von uns erbitten und gewähre erbarmungsvoll unsere Wünsche. Auf Dich setzen wir unser Vertrauen, komme uns mit Deinem Erbarmen bald zuvor; Allgewaltiger! wir vergessen Deinen Namen nicht, o vergiß auch Du uns ewiglich nicht!

אל תבוא Komme nicht in's Gericht mit uns, denn kein Lebender ist gerecht vor Dir. Denn kein Mensch ist auf Erden so gerecht, daß er nur das Gute thue und nie sündige. Trauet der Herr doch seinen Knechten nicht und zeihet seine Engel der Mängel, um wie viel mehr den Menschen, der nur Made ist, und den Erdensohn, den Wurm. Der Mensch, vom Weib geboren, ist kurz an Tagen, satt an

---

1) Die böse Begierde.

כִּי הוּא יָדַע יִצְרֵנוּ זָכוּר כִּי עָפָר אֲנָחְנוּ׃ כִּי בוֹ יִשְׂמַח לִבֵּנוּ כִּי בְשֵׁם קָדְשׁוֹ בָטָחְנוּ׃ כִּי לֹא יִזְנַח לְעוֹלָם אֲדֹנָי׃ כִּי אִם הוֹגָה וְרִחַם כְּרֹב חֲסָדָיו׃ לייי הישועה.

שנייה. ע״ס א״ת ב״ש, ובסוף חתום אליה בר שמעיה חזק.

אָדוֹן, בְּשָׁפְטְךָ אֱנוֹשׁ רִמָּה · תִּזְכּוֹר בְּרֹגֶז חֲנוֹרַת רַחֵם׃ בְּעָרְכְּךָ דִּין אֲשֵׁמִים לוֹכֵחַ · שׁוֹגֶה וָפֶתִי זַכֵּה וְהַצְדֵּק׃ גְּמוֹל חֶסֶד וְטוֹבָה לְחַיָּבִים · רִיב אַל תִּמְתַּח לְמִצּוּי׃ דַּלֵּי מַעַשׂ וְרֵיקֵי כִשְׁרוֹן · קוֹרְאִים אֵלֶיךָ לְמוֹ הַמְצֵא׃ הִנְנוּ לְפָנֶיךָ בְּאַשְׁמָה רַבָּה · צִפְצוּף מַעַן כִּשְׁנוּ לְפוֹצֵץ׃ וְאִם מֵאֱלוֹהַּ אֱנוֹשׁ הַיִצְדָּק · פְּנֵי עוֹשֵׂהוּ גֶּבֶר הֲיִטְהַר׃ זָדוֹן בְּחֻבּוֹ אָוֶן בְּקִרְבּוֹ · עָוֹן מָלֵא וָפֶשַׁע רָב׃ חֶשְׁבּוֹן וָדִין לְמֶלֶךְ הַמְּלָכִים · סוֹפוֹ לִתֵּן בְּבֹא חֲלִיפָה׃ טֶבַע חוֹתָם בְּכַפּוֹ נֶחֱרָת · נֶגֶד פָּנָיו רִשְׁעוֹ יַעֲנֶה׃ יוֹרֶה כָּפִּים מֵעֵץ וְיַגִּיד · מִקִּיר אֶבֶן תִּקְרָא וְתִזְעָק׃ כּוֹבֵשׁ פָּנָיו נִדּוֹן וְנִכְלָם · לְאַיִן נֶחְשָׁב בְּעָמְדוֹ לְפָנֶיךָ׃ אָנָּא, לְמַעֲשֵׂה יָדֶיךָ הֵרָצֶה · בְּשִׁבְרוֹן רְאֵה שְׁמוֹר מִדְּחִי׃ עֲבָדֶיךָ יִמְצְאוּ הַיּוֹם חֲנִינָה · זְכֹם קִרְבָתְךָ חָפוּץ כְּבָרִאשׁוֹנָה · וְכַשֶּׁלֶג הַלְבֵּן חֲטָאֵי שׁוֹשַׁנָּה׃ אל מלך יושב וכו׳ עד לכל קוראיך.

אַל תָּבוֹא בְמִשְׁפָּט עִמָּנוּ כִּי לֹא יִצְדַּק לְפָנֶיךָ כָל חָי׃ אַל תִּתֵּן יְיָ מַאֲוַיֵּי רָשָׁע זְמָמוֹ אַל תָּפֵק יָרוּמוּ סֶלָה׃ אַל תִּשְׁטְפֵנוּ שִׁבֹּלֶת מַיִם וְאַל תִּבְלָעֵנוּ מְצוּלָה וְאַל תֶּאְטַר עָלֵינוּ בְּאֵר פִּיהָ׃ אַל תַּסְתֵּר פָּנֶיךָ מֵעֲבָדֶיךָ כִּי צַר לָנוּ מַהֵר עֲנֵנוּ׃ אַל תַּסְתֵּר פָּנֶיךָ מִמֶּנּוּ בְּיוֹם צַר לָנוּ הַטֵּה אֵלֵינוּ אָזְנֶךָ בְּיוֹם נִקְרָא מַהֵר עֲנֵנוּ׃ בְּךָ בָטְחוּ אֲבוֹתֵינוּ בָּטְחוּ וַתְּפַלְּטֵמוֹ׃ לייי הישועה וכו׳.

שנייה. ע״ס א״ב. אלהינו ואלהי אבותינו.

אַךְ בְּמֵתַח דִּין וּמֵרוּץ חֶבֶל · בְּנֵי אֱמוּנֶיךָ אַל נָא תְּחַבֵּל׃ גְּלוּיֵי הָרִיב לָהֶם נְטוֹשׁ · דְּרוֹשׁ וּבַקֵּשׁ צֹאנְךָ וְאַל תִּטּוֹשׁ׃ הוֹאַלְתָּ לַעֲשׂוֹתָם לְךָ לְעָם · וְיַד תְּשַׁלְּחֵם

Unruhe. Ja, Gott kennt unsere Triebe, ist eingedenk, daß nur Staub wir sind. Sein erfreut sich unser Herz, seinem heiligen Namen trauen wir. Denn nicht auf ewig verläßt der Herr, sondern er betrübet nur und erbarmt sich gnadenvoll wieder. —

אדון Herr! wenn Du den schwachen Menschen richtest, so denke doch im Zorne an die Begnadigung und das Erbarmen! wenn Du das Urtheil über Schuldige fällest, so sprich die Irrenden und Thörichten frei; übe Gnade und Milde mit den Sündern, verfahre nicht nach strengem Rechte! Arme an Thaten, von Tugend Entblößte rufen zu Dir, o laß Dich von ihnen finden! — Schuldbeladen stehen wir vor Dir und schämen uns, ein Wort Dir vorzutragen. Kann der Mensch vor Gott gerecht sein? kann rein sein ein Mann vor seinem Schöpfer? Der Frevel sitzt in seinem Schooße, das Unrecht in seinem Innern, voll ist er von Lastern, sündenreich! Und soll er Rechenschaft ablegen vor dem König der Könige einst, wenn er von hier scheidet, so liegt das Verzeichniß mit seiner eignen Hand besiegelt vor[1]) und zeugt von seiner Schuld ihm in's Angesicht, der Sparren aus dem Holze bezeugt's und der Stein aus der Mauer gibt es an; beschämt schlägt dann der Angeklagte sein Angesicht nieder und steht wie nichts geachtet vor Dir. O zeige Dich gnädig Deiner Hände Werk, siehe dessen Zerknirschtheit und bewahre es von dem Falle! Laß Deine Diener heute Schonung finden; bringe sie Dir näher, sie wieder wie früher begünstigend, und lasse schneeweiß ihre Sünden werden!

אל תבוא Komme nicht in's Gericht mit uns, denn kein Lebender ist gerecht vor Dir. Erfülle nicht, o Ewiger, des Frevlers Wünsche, laß seine Ränke nicht gelingen, nicht aufkommen! Selah! Laß den Strudel der Fluthen uns nicht wegspülen, die Tiefe uns nicht verschlingen und die Gruft nicht über uns ihren Rachen schließen! Verbirg Dein Antlitz nicht vor Deinen Dienern, denn wir sind bedrängt; eile, erhöre uns! Verbirg Dein Antlitz nicht vor uns am Tage unserer Noth; neige uns Dein Ohr, eile, erhöre uns am Tage unseres Rufens! Dir vertrauten unsere Väter, vertrauten, und Du errettetest sie.

אך Ach, laß die Nachkommen Deiner Getreuen nicht durch strenges Gericht und verderbliche Strafe zu Grunde gehen, erlasse ihnen die gerichtliche Untersuchung; nimm Dich Deiner Heerde an, verlaß sie nicht! Du hattest Wohlgefallen, sie zu Deinem Volke zu machen; so verwirf sie nicht in ihrem

[1]) Siehe Seite 107 Note 1.

כְּיַד פִּשְׁעָם: וְזְדוֹנוֹת חֲשָׁב־נָא כִּשְׁגָגוֹת· חֲשׂוֹךְ מוֹדִים נְפָשׁוֹת לְךָ עוֹרְגוֹת: טְנֵף טַהֵר וְתָדִיחַ כִּתְמִים· יֻצַּל בְּצוּל כְּבֶד אֲשָׁמִים: כַּלֵּה לְאֵל תַּעַשׂ וְנֶחֱרָצָה· לְקוֹחֶיךָ לֶקַח מַקּוֹ הַנְּטוּיָה וְעֵצָה הַיְּעוּצָה: מוֹעֵד כְּתַקַּח לִשְׁפּוֹט מֵישָׁרִים· נְזוֹף בְּמַשְׂטִין מְלַמֵּד קַטֵּגוֹרִים: סֵפֶר זִכְרוֹנוֹת לְפָנֶיךָ בְּהִתְגּוֹלֵל· עֲוֹן עֲקֵבִים לֹא יְסוֹבֵב לְבָעֲמִים מִתְבּוֹלֵל: פֵּשֶׁר הַדִּין וְתְבַצַּע הַשּׁוּרָה· צְרוֹף כַּבּוּר סִיגִים וּמַהֵר בְּדִיל לְהָסִירָה: קָפוֹי וּמְתָךְ וְכַדּוֹנָג נִמְסֶה· רֶגַע יְגַעַשׁ אִם בְּמִשְׁפָּט עָלָיו תִּנָּשֵׂא: שַׁלֵּם לוֹ כְּמַעֲשֵׂה הַחֶסֶד וְלֹא כִגְמוּלוֹ· תַּכְרִיעַ הַכַּף לְזַכּוּתוֹ וְלֹא לְחַבְּלוֹ· תִּפְשׁוֹט יָד וּתְקַבְּלוֹ· תְּחָנְנוּ מֵרֶדֶת שַׁחַת וּבוֹר מִלְּהַטְבִּילוֹ: אל מלך יושב וכו'.

אַל תָּבוֹא בְמִשְׁפָּט עִמָּנוּ. כִּי לֹא יִצְדַּק לְפָנֶיךָ כָל חָי: לָמָּה לָנֶצַח תִּשְׁכָּחֵנוּ תַּעַזְבֵנוּ לְאֹרֶךְ יָמִים: יְיָ אַל בְּאַפְּךָ תוֹכִיחֵנוּ וְאַל בַּחֲמָתְךָ תְיַסְּרֵנוּ: אֵלֶיךָ יְיָ שִׁוַּעְנוּ וּבַבֹּקֶר תְּפִלָּתֵנוּ תְקַדְּמֶךָּ: חָנֵּנוּ אֱלֹהִים כְּחַסְדֶּךָ כְּרֹב רַחֲמֶיךָ מְחֵה פְּשָׁעֵינוּ: פְּנֵה אֵלֵינוּ וְחָנֵּנוּ. כִּי יְחִידִים וַעֲנִיִּים אֲנָחְנוּ: ליי הישועה וכו'.

שנייה. ע"פ א"ב וכסיף חתום בנימן. אלהינו ואלהי אבותינו.

אַל נָא תְּיַסֵּר בָּאֵי עָדֶיךָ· כִּי מְאֹד מְיֻסָּרִים בְּמוּסַר רַע וְקָשֶׁה: בָּאֵשׁ וּבַמַּיִם בַּשְּׁבִי וּבַבִּזָּה נִדּוֹנִים· בְּכָל יוֹם בְּאַכְזָרִיּוּת וְשֶׁטֶף אַף: גָּלוּ וְנָעוּ מֵעַל שֻׁלְחָנֶךָ· וּפֻזְּרוּ בְּאַרְבַּע פִּנּוֹת הֲדוֹמֶךָ: דָּשׁוּם רְמָסוּם רַגְלֵי כָּל מֵצִיק· וַיְשִׁיתוּם לְמִרְמָס כְּחֹמֶר וְטִיט חוּצוֹת: הִשְׁקִיפָה בְּעֶלְבּוֹן עֲלוּבֶיךָ· כִּי בָאוּ וְנָעוּ עַד שַׁעֲרֵי מָוֶת: וְאִם גָּדַל עָוֹן עַד שְׁמֵי שָׁמֶיךָ· רַחֲמֶיךָ יְקַדְּמוּנוּ אֲשֶׁר מֵעוֹלָם: זְכֹר שְׁלֹשֶׁת אֵיתָנֵי קֶדֶם· הֱיוּ דְבֵקִים

Frevel! Rechne ihnen die vorsätzlichen Sünden für unwissentliche an, und halte die nach Dir schmachtenden Seelen von muthwilligen Sünden ab. Reinige sie vom Schmutz, entferne die Flecken und versenk' in die Tiefe die schweren Schulden. Laß uns nicht völlig enden; sondern schütze Deine Erwählten vor dem über sie schwebenden Strafurtheil des Gerichtes! Zur Zeit, wo Du nach Gerechtigkeit richtest, verscheuche den Hinderer, daß er keine Anklage vorbringen kann; rollst Du das Erinnerungsbuch vor Dir auf, so rechne die Gewohnheitssünden der unter den Völkern zerstreuten Nation nicht an! Verfahre milde im Gericht, lindere das Urtheil, läutere uns wie mit Lauge von den Schlacken, scheide das Unedle aus! Der wie Milch zusammengeronnene und wie Wachs zerfließende Erdensohn, er schwankt, sobald Du Dich zum Gerichte über ihn erhebst. Darum bezahle ihm nach Deiner Gnadenweise, nicht nach seinem Verdienste; laß die Wagschaale des Gerichtes zu seinen Gunsten, nicht zu seinem Verderben sich neigen, reiche ihm die Hand und nimm ihn auf und begnadige ihn, daß er nicht in's Verderben stürzt, nicht in die Gruft versinke!

אל תבוא Komme nicht in's Gericht mit uns, denn kein Lebender ist gerecht vor Dir. Warum wolltest Du auf immer uns vergessen, auf ewig uns verlassen? Ewiger, strafe uns nicht in Deinem Zorne, züchtige uns nicht in Deinem Grimme! Zu Dir, Herr! flehen wir; jeden Morgen tritt unser Gebet vor Dich. Sei uns gnädig, Gott, in Deiner Huld; nach Deinem großen Erbarmen tilge unsere Frevel! Wende Dich zu uns und sei uns gnädig; denn vereinsamt und elend sind wir!

אל נא O züchtige nicht die zu Dir Kommenden! sie sind schon gezüchtigt genug mit harter und strenger Zucht, sind gestraft mit Feuer und Wasser, mit Gefangenschaft und Plünderung, sind tagtäglich der Grausamkeit und Zorneswuth überliefert. Vertrieben von Deinem Tische irren sie zerstreut in den vier Enden der Erde umher, gestoßen und getreten von den Füßen ihrer Dränger, die wie über Straßenkoth über sie einherschreiten. — O schaue die Schmach Deiner Geschmäheten, die bis zur Todespforte hingesunken sind! Ist auch ihre Sünde groß bis an den Himmel, so komme ihnen doch mit Deiner grenzenlosen Barmherzigkeit zuvor; gedenke ihrer drei Stammväter der Vorzeit, die fest anhingen dem Glauben

בְּיִרְאַת יִחוּדֶךָ: חֵשֶׁק חִבָּתָם אַל תִּשְׁכַּח לָנֶצַח· כִּי כֵן
הִבְטַחְתָּם בְּיַד רוֹעֶה נֶאֱמָן: טֶרֶם תְּכַלֶּה שְׁאֵרִית
יַעֲקֹב· יֶהֱמוּ רַחֲמֶיךָ וְיִכָּמְרוּ נִחוּמֶיךָ: יוֹקֵשׁ עֲוֹנָם
כַּבֵּס נָא בְּעַצְמֶךָ· כִּי אֵין לְחַטָּא בְּמֵי נִדָּה: כֹּהֲנֵי
עֲבוֹדָה וּלְוִיֵּי דוּכָן· וּבְנֵי מַעֲמָדוֹת סָלְקוּ וְאֵינָם:
לָבַשְׁנוּ חֶרְפָּה וְעָטִינוּ כְּלִמָּה· כִּי חָסַרְנוּ כֹל וְנוֹתַרְנוּ
כִּבְלִי רִיק: מֵאָז נִטְמֵינוּ בְּכָל מַגַּע טוּמְאָה· וְאֵין לָנוּ
טַהֲרָה בְּמֶה לְהִטָּהֵר: נָא מִמְּרוֹמְךָ זְרוֹק מַיִם
טְהוֹרִים· וְהַשְׁרֵה שְׁכִינָתְךָ עַל זֶרַע מַקְדִּישֶׁיךָ:
שְׂמֹאלְךָ דָּחִיתָ יְמִינְךָ תְקָרֵב· כִּי קִרְבָתְךָ חַיִּים הִיא
לָנוּ: עַל מִי נָנוּס מְצוֹא מָנוֹס וָעֶזְרָה· כִּי אִם עָלֶיךָ
עוֹנֶה בְּעֵת צָרָה: פְּסִילִים וְגִלּוּלִים אֲשֵׁרִים וְחַמָּנִים·
חֵרְשִׁים וְסוּמִים הֶבֶל תַּעְתּוּעִים: צוּר עוֹלָמִים חַי
וְקַיָּם לָעַד· בְּךָ לְבַד מִבְטָחֵנוּ וְאַתָּה תוֹחַלְתֵּנוּ: קוֹנֶיךָ
אֵל חַי וּבוֹטְחֶיךָ אֵל אֱמֶת· אַל נָא תְבַיְּשֵׁם מִשֶּׂבֶר קִוּוּיָם:
רְאֵה רִפְיוֹנָם וְהַבֵּט כִּשְׁלוֹנָם· וְהָקֵל וְהַעֲבֵר כֹּבֶד
מַשָּׂאָם: שְׁפוֹךְ מֵי טֹהַר דָּמִים לְהָדִיחַ· תְּחַטְּאֵנוּ
בְּאֵזוֹב תְּכַבֵּס וְתָדִיחַ: תָּשֵׁב גְּמוּל לִמְכַחֲשֶׁיךָ וְשַׁלֵּם
כְּמִפְעָלָם· עַל רוֹם קָדְקֳדָם חֲמָסָם יֵרֵד: בִּין יָבִינוּ כֹל
מְאַמְּצֵי כֹחֶךָ· נִסִּים בְּהַפְלִיאֲךָ לִמְלַמְּדֵי נִסֶּיךָ: אל מלך.

אַל תָּבֹא בְמִשְׁפָּט עִמָּנוּ. כִּי לֹא יִצְדַּק לְפָנֶיךָ כָל חָי: עֲנֵנוּ יְיָ כִּי טוֹב חַסְדֶּךָ. כְּרֹב רַחֲמֶיךָ פְּנֵה אֵלֵינוּ: כִּי אַתָּה יְיָ מִשְׂגָּב לַדָּךְ. מִשְׂגָּב לְעִתּוֹת בַּצָּרָה: אַל יָשֹׁב דַּךְ נִכְלָם. עָנִי וְאֶבְיוֹן יְהַלְלוּ שְׁמֶךָ: וַאֲנַחְנוּ עֲנִיִּים וְכוֹאֲבִים יְשׁוּעָתְךָ אֱלֹהִים תְּשַׂגְּבֵנוּ: ליי הישועה וכו׳.

Deiner Einheit! Deine huldvolle Liebe für sie vergiß sie nie, wie Du es ihnen durch Deinen treuen Hirten (Mosche) zugesichert hast; damit Jacob's Ueberrest nicht untergehe, laß Dein Erbarmen rege sein und Dein Trost sich über sie ergießen. Reinige Du selbst sie von den sie umstrickenden Sünden, da das reinigende Sprengwasser nicht mehr vorhanden ist und dahin sind die dienenden Priester, singenden Leviten und andächtige Beistände. In Schande sind wir gekleidet, mit Schmach umhüllt, seitdem wir, Alles entbehrend, wie ein leeres Gefäß übrig geblieben sind, seitdem wir durch Ergreifen des Unreinen uns verunreinigt haben und die Mittel zur Reinigung nicht mehr besitzen. O besprenge Du uns von Deiner Höhe herab mit dem Reinigungswasser, laß Deine Majestät wieder auf den Nachkommen Deiner Verehrer ruhen; hast Du mit Deiner Linken uns verstoßen, so nähere uns Dir wieder mit Deiner Rechten, denn in Deiner Nähe nur ist unser Leben. Zu wem anders könnten wir uns flüchten, um Schutz und Beistand zu finden, als zu Dir, der Du antwortest zur Zeit der Noth?! Schnitzbilder, Götzen, Haine und Sonnenbilder sind taube, blinde Sachen und nichtiges Blendwerk nur. — Fels der Welten! Lebendiger und ewiglich Beständiger! auf Dich allein geht unser Vertrauen, Du bist unsere Hoffnung. Deine Hoffenden, lebendiger Gott! die Dir Vertrauenden, Gott der Wahrheit! laß sie doch nicht in ihrer Erwartung zu Schanden werden! Siehe ihre Schwäche, schaue ihre Hinfälligkeit und mache ihnen leichter, nimm die schwere Last hinweg. Gieße Reinigungswasser über uns, um die Vergehungen wegzuspülen, entsündige uns mit Ysop, wasche uns rein! Die Dich verleugnen aber, ihnen vergilt nach ihren Thaten und laß ihre Gewaltthätigkeit auf ihre eigene Scheitel zurückfallen, auf daß Alle Deine allgewaltige Kraft erkennen und die ausgezeichneten Wunder, die Du denen erzeigest, die Deiner Wunder gewöhnt sind.

אל תבוא Komm nicht in's Gericht mit uns, denn kein Lebender ist gerecht vor Dir. Erhöre uns, o Gott, denn wohlthuend ist Deine Huld; nach Deiner großen Barmherzigkeit wende Dich zu uns! Denn Du, Ewiger, bist eine Veste für den Bedrängten, eine Veste in den Zeiten der Noth. Laß den Gedrückten nicht beschämt zurück von Dir kehren, auf daß Arme und Dürftige Deinen Namen preisen. Wir sind elend und schmerzgebeugt; Deine Hilfe, Gott, erhebe uns.

שנייה. ע״ס א״ב. אלהינו ואלהי אבותינו.

אַךְ בְּךָ לַדַּל מָעֹז. בַּצַּר לוֹ מְצוֹא סֵתֶר: גּוֹנֵז חֵטְא
גּוֹעֵל רֶשַׁע. דָּן לִזְכוּת מְחַפֵּשׂ צֶדֶק: הַכֹּל לְךָ מְפֹרָשׁ
שֶׂכֶל. וְכָל תַּחְפֹּץ הִתְבּוֹנֵן אָוֶן: זֹאת דַּעְתֵּנוּ כִּי כֵן
דַּרְכֶּךָ. חֲסוֹת בְּצִלְּךָ הִנֵּה בָאנוּ: טוֹב חִנָּם תּוֹשִׁיט
לָנוּ. יְמִין סַעַד פְּרוּסַת פֶּתַח: כְּהַקִּישׁ רָשׁ שׁוֹאֵל חֶסֶד.
לוֹקֵחַ טוֹב תַּעַן: מִדָּתְךָ כִּי כֵן שֶׁבַח. נָעוּר וָרֵק מַחֲזִיק
מָלֵא: סְמוֹךְ נוֹפֵל לֹא תִבְזֶה. עֲנוּת עָנִי קְרֵבוּת
תֶּרֶץ: פִּנְקַס חוֹב יְמָרֵק חֶסֶד. צַו סוֹפֵר כְּתוֹב
שׁוֹבֵר: קוֹל הַקַּל יַחֲלִיף קָשֶׁה. רְצוֹן יוֹצֵר תְּכוֹף יֵצֶר:
שַׁוֵּה לְכַף שִׁית הַקֶּרֶב. שְׁלוֹךְ שֶׁרֶץ טְבִילָה תַּעַל:
תְּבָעֵר רַע תַּעֲבִיר טָמֵא. תֵּת טָהוֹר לְבֵת חֵיקֶךָ:

ע״ס א״ב.

אַל בְּאַפְּךָ פֶּן תַּמְעִיט. בַּצַּר פְּקַדְנוּךָ צָקוּן לָחַשׁ:
גְּרוֹר מְשׁוֹךְ וּבְךָ נָרוּץ. דַּרְכְּךָ הַטּוֹב יְסַעֲדֵנוּ: הָחִישׁ
עֵזֶר וְגַם מְפַלֵּט. וְעֹז תָּעֹז לְקוֵֹי סִבְרֶךָ: זְכוֹר מִכְתַּב
זִכְרוֹן סֵפֶר. חֶסֶד נֹעַר וְאַהֲבַת כְּלוּלוֹת: טֶרֶף וּמָזוֹן
לָנוּ תָּכִין. יָדְךָ לֹא כְבָשָׂר וָדָם: כְּנָגַשׁ הֲדָךְ בְּוִדּוּי פֶּשַׁע.
לוֹ תַאֲזִין מָצָאתִי כֹפֶר: מְנִי אֶלֶף אֶחָד מְצוֹא. נְטֵה
הַכַּף מְרֶדֶת שָׁחַת: סוֹטֵן בְּבוֹא לְקַטְרֵג עַמֶּךָ. עִמּוֹ
לֹא תַסְכִּים וְתֹאבֶה: פְּדֵה נֶפֶשׁ חוֹכָה לָךְ. צְלַח רְכַב
בְּהִדּוּר הֲדָרֶךָ: קָרֵב שְׁאֵרִית מִקֶּרֶב הָעַמִּים. רְצֵם
חֲשׁוּבִים כְּטַל וְכִרְבִיבִים: שְׁמָר אֵלֶּה לֹא יִטּוֹשׁ. תַּגְדִּיל
שִׁמְךָ הַמְשֻׁתָּף בִּשְׁמֵנוּ: אל מלך יושב וכו׳ עד לכל קוראיך.

אך בך Nur in Dir findet der Arme eine Schutzwehr, eine Zuflucht in seiner Bedrängniß! Du verbirgst die Sünde, schaffest weg den Frevel, richtest nach Unschuld, suchest die Tugend; Alles liegt Dir klar und deutlich vor und doch willst Du das Unrecht nicht bemerken. Wir wissen es, dies ist Deine Weise; darum kommen wir, um in Deinem Schutze uns zu bergen. Allgütiger! unverdient reichest Du uns Deine Rechte, wie man den Armen an der Thüre mit Brod erquickt; klopft der Gnadesuchende wie ein Dürftiger bei Dir an, so antwortest Du ihm: „Hier nimm das Gute!“ Dies ist Deine gepriesene Eigenschaft; dem Ausgeschüttelten und Leeren gibst Du vollauf, Du unterstützest den Fallenden, verschmähest nicht des Armen Klage, ihn Dir zu nähern ist Deine Lust. — So lösche in Deiner Gnade unsere Schuld aus Deinem Buche, laß den Schreiber einen Tilgungsschein ausstellen. Unseres leisen Gebetes Stimme möge das harte Verhängniß ändern. Deinem Willen, Schöpfer! laß unsere Begierde sich anschmiegen, laß unser Inneres mit dem Händeerheben (dem Gebete) übereinstimmen. Verbanne von uns alles unsrer Reinigung Hinderliche, räume aus die bösen und unreinen Triebe und gib uns ein reines Herz, auf daß wir stets in Deinen Gesetzen wandeln! —

אל באפך Vermindere uns nicht in Deinem Zorne! so ersuchen wir Dich in der Angst mit stillem Gebeteerguß. Ziehe uns Dir nach, zu Dir flüchten wir; Dein gütiges Wort unterstütze uns! Beschleunige Hilfe uns und Rettung, kräftige, die Deiner harren; gedenke unsrer im Gedenkbuche verzeichneten Jugendtreue und bräutlichen Liebe und bereite uns Unterhalt und Nahrung aus Deiner, nicht aus Menschen Hand! Dem Gedrückten, der seine Sünden bekennend sich Dir nahet, verkündige Versöhnung; und wenn auch nur einer unter Tausenden als Fürsprecher für ihn sich findet, so neige doch die Wagschale zu seinen Gunsten und laß ihn nicht zur Grube fahren. Kommt der Hinderer, um Dein Volk zu verklagen, so willige ihm nicht ein; befreie die zu Dir hoffenden Seelen, beglücke sie in Deiner Herrlichkeit! Bringe den Ueberrest aus der Mitte der Völker zu Dir, zeige ihnen Dein Wohlgefallen und laß sie dem Thau und Regen gleich geachtet sein; bewahre sie und verstoße sie nicht! Zeige Dich groß in Deinem Namen, der mit unserem Namen vereinigt ist.

אַל תָּבוֹא בְמִשְׁפָּט עִמָּנוּ. כִּי לֹא יִצְדַּק לְפָנֶיךָ כָל חָי: רַבַּת צְרָרוּנִי מִנְּעוּרָי. יֹאמַר נָא יִשְׂרָאֵל: רַבַּת צְרָרוּנִי מִנְּעוּרָי. גַּם לֹא יָכְלוּ לִי: עַל גַּבִּי חָרְשׁוּ חֹרְשִׁים הֶאֱרִיכוּ לְמַעֲנִיתָם: יְיָ צַדִּיק קִצֵּץ עֲבוֹת רְשָׁעִים: יֵבֹשׁוּ וְיִסֹּגוּ אָחוֹר. כֹּל שֹׂנְאֵי צִיּוֹן: לוּלֵי יְיָ שֶׁהָיָה לָנוּ. בְּקוּם עָלֵינוּ אָדָם: אֲזַי חַיִּים בְּלָעוּנוּ. בַּחֲרוֹת אַפָּם בָּנוּ: אֲזַי הַמַּיִם שְׁטָפוּנוּ. נַחְלָה עָבַר עַל נַפְשֵׁנוּ: אֲזַי עָבַר עַל נַפְשֵׁנוּ. הַמַּיִם הַזֵּידוֹנִים: בָּרוּךְ יְיָ. שֶׁלֹּא נְתָנָנוּ טֶרֶף לְשִׁנֵּיהֶם: ליי הישועה וכו׳.

ע״ס א״ב ונכוף חתום דויד בר שמואל הלוי חזק ואמץ.

יְיָ אֱלֹהַי רַבַּת צְרָרוּנִי מִנְּעוּרָי׃ בְּקַשְׁתִּיךָ אִמַּצְתָּ לִבִּי בִּהְיוֹתְךָ בְּעוֹזְרָי׃ גָּבְרוּ עַתָּה וְגַם עָתְקוּ שׁוֹבְרָי׃ הוֹבְרִים בִּי רָעֲדוּ כָּל אֵבָרָי: הָיִיתִי חֶרְפָּה בֵּינֵיהֶם מָשָׁל וּשְׁנִינָה׃ וַיַּדּוּ אֶבֶן בִּי וְהֶאֱרִיכוּ עָלַי מַעֲנָה׃ זֵדִים הֱלִיצוּנִי בְּפִיהֶם וּלְשׁוֹנָם שַׁתּוּ כְּחֶרֶב שְׁנוּנָה׃ חוֹשְׁבִים עָלַי מַחְשְׁבוֹת רֶשַׁע בְּלִי חֲנִינָה: טוּבְךָ וּמִדַּת רַחֲמֶיךָ יָגֹלּוּ עָלֵינוּ׃ יְשׁוּעָתְךָ אֱלֹהִים תְּשַׂגְּבֵנוּ׃ כָּלְתָה נַפְשֵׁנוּ לִישׁוּעָתְךָ לֵאמֹר מָתַי תְּנַחֲמֵנוּ׃ לְמַעַן שֵׁם קָדְשְׁךָ עֲשֵׂה, לֹא לָנוּ יְיָ לֹא לָנוּ: מִדַּת טוּבְךָ וַחֲסָדֶיךָ הַגְּבֵר עַל צֹאן מַרְעִיתֶךָ׃ נַעֲנוּ לְךָ מְחַל רַבֵּה סְלִיחוֹתֶיךָ וּמְחִילָתֶךָ׃ סְעָדֵנוּ וְנִוָּשֵׁעָה וְהַט לִבֵּנוּ לִנְתִיבוֹתֶיךָ׃ עֲנֵנוּ יְיָ עֲנֵנוּ כִּי טוֹב חַסְדְּךָ וֶאֱמוּנָתֶךָ: פְּדֵה וְהַצֵּל עַמְּךָ וְרַעְיָתְךָ מִכַּף מִתְקוֹמְמֵיהֶם׃ צוּר צַדִּיק גָּדוֹל גִּבּוֹר וְנוֹרָא אֵל מוֹשִׁיעֵהֶם׃ קַדֵּשׁ קְדֻשַּׁת שִׁמְךָ עֶלְיוֹן קְרַב מַצְדִּיקֵיהֶם׃ רַחֲמֶיךָ יִכָּמְרוּ עֲלֵיהֶם וְעַל בְּנֵיהֶם: שַׁחֲרְנוּךָ בִּתְחִנָּה הַקְשִׁיבָה אֱלֹהֵינוּ מַלְכֵּנוּ וּקְדוֹשֵׁנוּ׃ שָׁלוֹם רָב תַּרְבֶּה לִסְגֻלָּתֶךָ כְּבוֹדֵנוּ וּמֵרִים רֹאשֵׁנוּ׃ תַּבַּעְנָה שְׂפָתֵינוּ תְּהִלָּתֶךָ כִּי תַצִּילֵנוּ מֵרוֹשְׁשֵׁנוּ׃ תּוֹרָתְךָ וְעֵדוֹתֶיךָ שַׁעֲשׁוּעֵנוּ וּבָם תְּחִי נַפְשֵׁנוּ: דֶּבֶב שְׂפָתַי וְקוֹל תַּחֲנוּנַי

אל תבוא Komm nicht in's Gericht mit uns, denn kein Lebender ist gerecht vor Dir. Sehr haben sie mich gedrängt von meiner Jugend an, spricht Israel, sehr haben sie mich gedrängt von meiner Jugend an; doch vermochten sie nichts über mich. Auf meinem Rücken pflügten die Pflüger und zogen lang ihre Furchen; Gott aber, der Gerechte, zerschnitt der Frevler Seil. Es werden beschämt und weichen zurück alle Feinde Zions. Wäre Gott nicht mit uns gewesen, als sich Menschen gegen uns erhoben, dann hätten sie lebendig uns verschlungen, da ihr Zorn gegen uns entbrannte, dann hätten die Wasser uns überfluthet, Ströme wären über unser Leben gegangen, dann wären die wilden Wasser über unser Leben gegangen. Gelobt sei der Ewige, der uns ihren Zähnen nicht zum Raube gegeben!

יי אלהי Ewiger, mein Gott! Sehr oft ward ich bedrängt von meiner Jugend an; ich suchte Dich, Du stärktest mein Herz und warst mir zum Beistand. Jetzt sind meine Zerstörer übermächtig; so daß wenn sie gegen mich reden, schon alle meine Glieder zittern. Zur Schande ward ich unter ihnen, zum Sprichwort und zum Spott, sie werfen mich mit Steinen, ziehen auf mir lange Furchen; mit messerscharfer Zunge höhnen Freche mich und brüten unbarmherzig böse Gedanken wider mich. — O daß Deine Güte und barmherzige Weise über uns walte, daß Deine Hülfe, Gott, uns erhebe! Unsere Seele schmachtet nach Deiner Hilfe, sprechend: wann wirst Du uns trösten? Deines heiligen Namens willen thue es, nicht unsertwegen, Gott! nicht unsertwegen, laß Deine Güte und Gnade groß sein über die Schaafe Deiner Weide! Wir haben gefehlt gegen Dich! o verzeihe, zeige Dich groß in Deiner Vergebung! Unterstütze Du uns, dann ist uns geholfen, lenke Du unser Herz zu Deinen Pfaden! Erhöre uns, Ewiger, erhöre uns; denn schön ist Deine Gnade, Deine Treue! Befreie, rette Dein trautes Volk aus der Hand seiner Gegner, Du, unser gerechter und großmächtiger Fels! Du ehrfurchtbarer Gott und Beistand! Heilige Deinen heiligen Namen, Höchster! sei als Rechtfertiger Deinem Volke nahe, laß über sie und ihre Kinder Dein Erbarmen rege sein. Wir ersuchen Dich mit unserer Bitte, vernimm sie, unser Gott, unser König und Heiligster! und schenke vollkommenen Frieden Deinen Auserkornen, setze uns zu Ehren und hebe unser Haupt empor! Unsere Lippen werden von Deinem Ruhme überströmen, wenn Du uns von unseren Plünderern errettest; Deine Lehre und Deine Zeugnisse werden unser Labsal, die Erquickung unserer Seelen sein. Das Wort meiner Lippen, die Stimme meines Bittens

שְׁמָעָה וְהַאֲזִינָה · וְשִׂיחוֹת דְּבָרַי לְפָנֶיךָ יִנְעֲמוּ וְכִקְטֹרֶת
רְצֵה נָא · יְדִידֶיךָ יַעֲלְזוּ וְיַעֲלוּ לְצִיּוֹן בְּרִנָּה · דְּבִיר
קָדְשְׁךָ וְאַרְמוֹנְךָ עַל מִשְׁפָּטוֹ לְכוֹנְנָה׃ בְּךָ תוֹחַלְתִּי
וְשִׂבְרִי רָם וְנִשָּׂא גֵּאֶה גָּדוֹל וְנוֹרָא · רַחֲמֶיךָ וַחֲסָדֶיךָ
אֲבַקֵּשׁ וְלִישׁוּעָתְךָ תָּמִיד אֲשַׂבֵּרָה · שָׁפְטָה מִשְׁפָּטִי
וּנְקוֹם נִקְמַת דַּם עֲבָדֶיךָ הַשָּׁפוּךְ בְּעֶבְרָה · מְגֵר
מִתְקוֹמְמֶיךָ וְשַׁלַּח בָּם חֲרוֹן אַף וָזַעַם וְצָרָה׃ וְאַתָּה
קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל גּוֹאֲלָם מַלְכָּם וּגְאוֹנָם · אֲשׁוּרָם אִם הִטּוּ
וְלִבָּם הָלַךְ אַחַר עֵינָם · לַעֲמַל יְגוֹנָם וּלְכַבֵּד עַל
גָּלוּתָם הַבֵּט מָגִנָּם · הַבֵּט לַבְּרִית וְהִמָּלֵא רַחֲמִים עַל
פְּלֵיטַת שְׁאוֹנָם׃ לְעֶזְרָתִי חוּשָׁה וְהַחֲזֵק נֶשֶׁק לִקְרַאת
צָרַי וְאוֹיְבַי · וְיִשְׂמְחוּ וִירַנְּנוּ חוֹסֵי בָךְ כִּי תַחְבּוֹשׁ
מַכְאוֹבַי · יֵבוֹשׁוּ וְיַחְפְּרוּ וְיִסֹּגוּ אָחוֹר חֲפֵצֵי קְרָבַי · חַזֵּק
וְאַמֵּץ מַאֲמִינֶיךָ גּוֹאֲלִי וְצוּר יְשׁוּעָתִי אֵל אֱלֹהֵי אָבִי׃

אל מלך יושב וכו׳ עד לכל קוראיך.

אַל תָּבוֹא בְמִשְׁפָּט עִמָּנוּ. כִּי לֹא יִצְדַּק לְפָנֶיךָ כָל חָי׃ כִּי גָדוֹל אַתָּה וְעֹשֵׂה נִפְלָאוֹת. אַתָּה אֱלֹהִים לְבַדֶּךָ׃ כִּי גָדוֹל מֵעַל שָׁמַיִם חַסְדֶּךָ. וְעַד שְׁחָקִים אֲמִתֶּךָ׃ כִּי אֵל גָּדוֹל יְיָ. וּמֶלֶךְ גָּדוֹל עַל כָּל אֱלֹהִים׃ אֱלֹהִים שְׁמַע תְּפִלָּתֵנוּ. הַאֲזִינָה לְאִמְרֵי פִינוּ׃ הוֹשִׁיעֵנוּ אֱלֹהִים. כִּי בָאוּ מַיִם עַד נָפֶשׁ׃ אֲדֹנָי שִׁמְעָה בְקוֹלֵנוּ. תִּהְיֶינָה אָזְנֶיךָ קַשֻּׁבוֹת לְקוֹל תַּחֲנוּנֵינוּ׃ ליי הישועה וכו׳.

שלישיה. ע״ס א״ב, ובסוף חתום זבדיה.

אֱלֹהִים אֵין בִּלְתֶּךָ · לְדוֹר וָדוֹר מֶמְשַׁלְתֶּךָ · וְלָעַד
קִיּוּם בְּרִיתֶךָ׃ בִּימִינְךָ אֵין מַעְצָר · יָדְךָ לֹא תִקְצָר ·
אֵל עוֹנֶה בַּצָּר׃ גָּבְרוּ מְאֹד נִפְלְאוֹתֶיךָ · וְלָעַד שָׁלְטָן
מַלְכוּתֶךָ · וְלֹא יִתַּמּוּ שְׁנוֹתֶיךָ׃ דּוֹרֵשׁ דָּמִים · הִצַּלְתָּנוּ
כַּמֶּה פְעָמִים · וְהִשְׁפַּלְתָּ מְלָכִים רָמִים׃ הֲלֹא שָׁנִיתָ ·

höre und vernimm, meine Reden seien Dir angenehm und wohlgefällig wie Weihrauchduft! Mögen Deine Geliebten frohlocken und in Jubel nach Zion ziehen, um Deinen heiligen Tempelpalast nach seinem Rechte wieder herzustellen. — Du bleibst meine Hoffnung und Zuversicht, Du Hocherhabener, Großer und Furchtbarer! Deine Barmherzigkeit und Gnade erbitte ich, warte immer auf Deine Hilfe. Richte Du mein Recht, rächend das grausam vergossene Blut Deiner Diener, stürze Deine Widersacher und schütte über sie aus grimmige, wüthende Strafe! — Du, Heiliger Israels, ihr Erlöser, König und Stolz! sind auch vom geraden Wege sie abgewichen und ist ihr Herz gefolgt den Augen, so erwäge ihren schmerzlichen Zustand und das drückende Joch ihrer Dienstbarkeit, und sei ihr Schild; schaue auf den Bund und sei erbarmungsvoll über den Ueberrest ihrer Menge! Eile, mir beizustehen, ergreife die Waffe gegen meine Dränger und Feinde, daß sich freuen und jauchzen die Dir vertrauen, wenn meine Wunde Du verbindest. Die mein Unglück wollen, lasse beschämt und in Schanden zurückweichen; die Dir glauben, stärke und kräftige Du, mein Erlöser und Fels meines Heils! Allmächtiger! Gott meiner Väter! —

אל תבוא Komme nicht in's Gericht mit uns, denn kein Lebender ist gerecht vor Dir. Denn groß bist Du und thuest Wunder, Du, Gott, Du ganz allein! Denn groß bis über die Himmel ist Deine Gnade, bis zu den Wolken Deine Treue! Denn ein großer Gott ist der Ewige, ein großer König über alle Götterwesen! Gott, höre unser Gebet, vernimm die Worte unseres Mundes! Hilf uns, Gott! denn das Wasser dringt an's Leben. Herr, höre unsere Stimme; Dein Ohr merke auf unser lautes Flehen! —

אלהים Gott! Keiner ist außer Dir, Deine Herrschaft für und für, Dein Bund bestehend ewiglich! Nichts hält Deine Rechte auf, Deine Hand ist nie zu kurz, Gott, Du Erhörer in der Noth! Gewaltig groß sind Deine Wunderthaten, Deines Reiches Herrschaft ist immerdauernd, Deine Jahre enden nicht. Der Du die Blutschuld einforderst, oftmals hast Du uns errettet, hast stolze Könige gestürzt. Siehe, Du bist un=

אַתָּה הוּא שֶׁהָיִיתָ· בְּנֵי יַעֲקֹב לֹא כִלִּיתָ: וּמִבְּנֵי בְנֵיהֶם אֲנַחְנוּ· לָמָּה לָנֶצַח זְנַחְתָּנוּ· וּכְמֵת מִלֵּב נִשְׁכָּחְנוּ: זְרוּיִים בְּכָל פִּנָּה· עֲבוּדִים בְּכָל מְדִינָה· וְאֵין לָנוּ חֲנִינָה: חֲשׁוּבִים בֵּין כָּל אֻמָּה· נְתוּנִים לְבֹשֶׁת וְלִכְלִמָּה· לְכָל גּוֹיֵי אֲדָמָה: טָבַעְנוּ בְּצוּל מַעֲמַקִּים· יָרַדְנוּ וְאֵין מְקִימִים· לְךָ לְבַד נוֹאֲקִים: יוֹשְׁבִים כְּעֵדֵי שְׁקָרִים· בְּלִי רֹאשׁ לְהָרִים· לַעֲנָה וָרוֹשׁ שְׁכוּרִים: כָּשַׁלְנוּ בַּצָּהֳרַיִם כְּבַלַּיְלָה· כַּעִוְרִים נְגַשֵּׁשׁ בָּאֲפֵלָה· וְאֵין לֵידַע קֵץ הַגְּאֻלָּה: לְקוּחֵי כֶסֶף לְחֵרוּת יוֹצְאִים· וַאֲנַחְנוּ יוֹם וָלַיִל נִלְאִים· וּמָנוֹחַ לֹא מוֹצְאִים: מַה כֹּחִי לִסְבּוֹל טִיט רִפְשִׁי· וּמַה קִּצִּי כִּי אַאֲרִיךְ נַפְשִׁי· עַד זְמַן תּוֹצִיאִי לַחָפְשִׁי: נֹאמַר בַּבֹּקֶר מִי יִתֵּן עֶרֶב· וְלָעֶרֶב מִי בֹקֶר יִקְרָב· מִפַּחַד לֵב וָקֶרֶב: שֶׂה פְזוּרָה אֲנוּ מְשׁוּלִים· כָּל מוֹצְאֵינוּ אוֹתָנוּ אוֹכְלִים· וְעַל נַפְשׁוֹתֵינוּ לֹא חוֹמְלִים: עֵינַי סָבִיב הֲרִימוֹתִי· שְׂמֹאל וְיָמִין צִפִּיתִי· וּמַכִּיר לִי לֹא רָאִיתִי: פָּנִיתִי לְכָל צַד וְאֵין עֶזְרָה· צָעַקְתִּי לְךָ וָאֶקְרָא· עוֹנֶה בְּעֵת צָרָה: צוּר יָדְךָ לֹא קָצְרָה· לְךָ הַכֹּחַ וְהַגְּבוּרָה· לָמָּה תִּישַׁן עוּרָה: קְשׁוֹב תַּחַן שִׂיחֵנוּ· רְאֵה כִּי תַשׁ כֹּחֵנוּ· אַל בְּאַפְּךָ תוֹכִיחֵנוּ: שׁוּר בְּשִׁפְלוּת דּוֹרֵנוּ· תַּבִּיט בְּכֹבֶד צַעֲרֵנוּ· וְאַל בַּחֲמָתְךָ תְּיַסְּרֵנוּ: זַעֲקָתֵנוּ קְשׁוֹב מִמְּעוֹנֶךָ· בִּיטָה בְּאֶנְקַת בָּנֶיךָ· וְאַל תְּשִׁיבֵנוּ רֵיקָם מִלְּפָנֶיךָ: דְּרַשְׁנוּךָ בְּחִין וְשַׁוְעָה· יָהּ הֵרָצֵה לָנוּ בְּזוּ הַשָּׁעָה· וְתַחֲנוּנֵינוּ אֲדֹנָי שְׁמָעָה:

אל מלך יושב וכו׳ עד לכל קוראיך.

veränderlich, Du derselbe, der Du warst, hast Jakob's Söhne nie vernichtet. Doch wir, deren Nachkömmlinge, warum sind wir so ganz verlassen, wie Todte aus dem Herzen vergessen? Zerstreut sind wir in alle Winkel, dienstbar in allen Ländern, unbegünstigt, im Dunkel lebend unter allen Nationen, der Schande und Schmach hingegeben allen Völkern der Erde. In tiefen Schlamm sind wir hinabgesunken und Niemand richtet uns auf; zu Dir allein seufzen wir. Wie falsche Zeugen sitzen wir da, ohne das Haupt zu erheben, berauscht von Wermuth und Galle, straucheln am Mittag wie bei Nacht, tappen wie Blinde im Finstern und wissen nicht, wann das Ende nahet zur Erlösung. Für Geld Gekaufte ziehen aus zur Freiheit; wir aber sind müde Tag und Nacht und finden keinen Ruheplatz. Wo habe ich die Kraft, all mein Elend zu tragen? wo bleibt mein Ziel? daß ich so lange aushalten soll, bis Du mich zur Freiheit führest? Wir sprechen des Morgens: o wäre es Abend! und des Abends: wann nahet der Morgen? vor unserer innern Herzensangst. Verlornen Schaafen gleichen wir, wer uns findet zehrt uns auf und schonet nicht. Ringsum lasse ich mein Auge schweifen, schaue nach rechts und links, und sehe Niemand, der mich kennen will, wende mich nach allen Seiten, doch Niemand steht mir bei. Drum schreie ich und rufe zu Dir, Du antwortest zur Zeit der Noth; Deine Hand, o Fels! ist nicht zu kurz, Dein ist die Kraft und die Stärke! Warum schläfst Du? o erwache! Vernimm unsere flehentliche Bitte, siehe unsere ermattete Kraft und straf' uns ferner nicht in Deinem Zorne! Schaue die Niedrigkeit unseres Geschlechtes, blicke auf unser schweres Leid und züchtige uns ferner nicht in Deinem Grimme! Wende Dich zu unserem Flehen von Deiner Wohnung aus, beachte das Seufzen Deiner Kinder und laß uns nicht unerhört von Dir zurückkehren! Wir suchen Dich mit Bitten und Flehen, Gott! sei uns gnädig in dieser Stunde und erhöre unser Gebet, o Ewiger!

אַל תָּבוֹא בְמִשְׁפָּט עִמָּנוּ. כִּי לֹא יִצְדַּק לְפָנֶיךָ כָל חָי: לְמַעַן שִׁמְךָ יְיָ. וְסָלַחְתָּ לַעֲוֹנֵנוּ כִּי רַב הוּא: לְמַעַן שִׁמְךָ יְיָ תְּחַיֵּנוּ. בְּצִדְקָתְךָ תּוֹצִיא מִצָּרָה נַפְשֵׁנוּ: לְמַעַן יֵחָלְצוּן יְדִידֶיךָ. הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וַעֲנֵנוּ: לְמַעַן דַּעַת כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ. כִּי יְיָ הוּא הָאֱלֹהִים אֵין עוֹד: לְמַעַנְךָ אֱלֹהִים עֲשֵׂה וְלֹא לָנוּ. רְאֵה עֲמִידָתֵנוּ דַּלִּים וְרֵקִים: לֹא לָנוּ יְיָ לֹא לָנוּ. כִּי לְשִׁמְךָ תֵּן כָּבוֹד עַל חַסְדְּךָ עַל אֲמִתֶּךָ: ליי הישועה וכו׳.

שלישיה. ע״ס א״ב, ובסוף חתום שמעון. אלהינו ואלהי אבותינו.

אוֹרֶךְ וַאֲמִתְּךָ שְׁלַח. אֱמוּנֶיךָ בְּטוּב הַצְלַח. כִּי אַתָּה יְיָ טוֹב וְסַלָּח: בִּיטָּה בְּעֹנִי וְכַפֵּשׂ. בְּטוּבְךָ הַמְצִיאֵנוּ חֹפֶשׁ. כִּי בָאוּ מַיִם עַד נָפֶשׁ: גַּעֲוֹתֵינוּ יַחַד נִקְשָׁבִים. גָּלוּתֵנוּ הָשֵׁב לְיִשּׁוּבִים. כִּי גֵרִים אֲנַחְנוּ וְתוֹשָׁבִים: דָּפַקְנוּ דְלָתֶיךָ לְתָמוּד. דָּבַקְנוּ אֵלֶיךָ לַעֲמוֹד. כִּי דַלּוֹנוּ מְאֹד: הֶלִיצֻנוּ זֵדִים בִּמְצָרֵינוּ. הַצִּילֵנוּ וְנוֹדֶךָ צוּרֵנוּ. כִּי הוֹשַׁעְתָּנוּ מִצָּרֵינוּ: זְרוּיֶיךָ מְיַחֲלִים לְעוֹדְדָם. זַכֵּם בְּיִרְאָתְךָ לְסַעֲדָם. כִּי זֶה כָּל הָאָדָם: חַיָּתְךָ עַל צָרָתָם תָּמְהוּ. חֲשׁוּקֶיךָ אַחֲרָיו יִנָּהוּ. כִּי חַנּוּן וְרַחוּם הוּא: טִירָתְךָ הוּשְׁמָה לְעִיִּים. טֵיבָהּ בְּחוֹמוֹת בְּנוּיִים. כִּי טוֹב חַסְדְּךָ מֵחַיִּים: יָגַעְתִּי וְאָשִׂיחָה בְּמַעֲנִי. יֵבוֹשׁ וְיִכָּלֵם מְעַנִּי. כִּי יַעֲשֶׂה יְיָ דִּין עָנִי: כָּבְדוּ שִׂפְתֵי קָמַי. כָּל הַיּוֹם מְזַעֲמַי. כִּי כָלוּ בְעָשָׁן יָמָי: לָהֶם יָשִׁיב כְּפָעֳלָם. לְעַמּוֹ יְלַמֵּד לְהוֹעִילָם. כִּי לֹא יִזְנַח לְעוֹלָם: מֵרַחֲמוֹ יִתֵּן מַאֲוַיו. מִמֶּנּוּ יָסִיר דְּוָיו. כִּי מַה טּוּבוֹ וּמַה יָּפְיוֹ: נִשַּׁמּוֹת הוּשְׁתוּ עָרַי. נָכְרִים בָּאוּ שְׁעָרַי. כִּי נָשָׂאתִי חֶרְפַּת נְעוּרָי: שׁוֹשׂ נָשִׂישׂ

אל תבוא Komme nicht in's Gericht mit uns, denn kein Lebender ist gerecht vor Dir. Um Deines Namens willen, Herr, verzeihe unsre Missethat! denn groß ist sie. Um Deines Namens willen, Herr, laß uns leben; führe uns aus der Noth, um Deiner Gerechtigkeit willen. Auf daß errettet werden Deine Lieben, laß uns Deine Rechte beistehen und erhöre uns! Auf daß alle Völker der Erde erkennen, daß Gott der Herr ist, Keiner sonst. Deinetwillen, Herr, willfahre, nicht unsertwegen! siehe unsern Stand — arm und leer! Nicht uns, Ewiger, nicht uns, Deinem Namen selbst gib Ehre, um Deiner Gnad' und Wahrheit willen!

אורך Dein Licht und Deine Wahrheit sende uns, beglücke Deine Getreuen mit Deinem Gute, denn Du, Ewiger, bist gütig und verzeihend. Siehe unsere Pein und Bedrückung und laß uns Freiheit finden in deiner Güte; denn das Wasser dringt uns ans Leben. Vernimm unsere Seufzer und bringe unsere Verbannten wieder in ihre Wohnungen, denn nur Fremdlinge und Geduldete sind wir. Wir klopfen beständig an Deinen Pforten an, unverbrüchlich an Dir hangend, denn wir sind sehr verarmt. Spötter höhnen uns in unseren Nöthen; o rette uns, und wir wollen Dir danken, unser Fels! daß Du uns von unseren Drängern geholfen. Deine Zerstreuten hoffen, o richte sie auf, unterstütze sie in ihrer Ehrfurcht vor Dir; denn dies ist unser Aller Wunsch. Deine Gemeinde ist betäubt von ihren Leiden, Deine Anhänger sehnen sich nach Dir, der Du gnädig und barmherzig bist. Deine Burg, die ein Steinhaufe geworden, bessere wieder aus und umbaue sie mit Mauern, Du, dessen Huld köstlicher als das Leben ist! Ich bin bekümmert, ich klage und bete; mögen meine Bedrücker beschämt und zu Schanden werden, möge der Ewige des Armen Rechts sich annehmen. Hart sind die Reden meiner Gegner, den ganzen Tag kränken sie mich; ach, meine Tage vergehen wie Rauch! Der Herr wird ihnen nach ihrer That vergelten, und seinem Volke wird er Hilfe fördern; denn nicht auf ewig verläßt der Herr. Er wird es wieder lieben und seine Wünsche erfüllen, wird die Schmach von ihnen entfernen; denn er ist gütig und mild. — Verödet liegen meine Städte, Fremde kamen in meine Thore, ich mußte die Schmach meiner Jugend tragen. Doch wir freuen uns Deiner; denn

עָלֶיךָ׃ שִׂיחַ לַעֲנוֹת גּוֹאֲלֶיךָ· כִּי שִׂמַּחְתַּנִי יְיָ בְּפָעֳלֶךָ׃ עֱזוּז נוֹרָא וְאָיוֹם· עַתָּה הוֹצִיאָנוּ לִפְדְיוֹם· כִּי עָלֶיךָ הֹרַגְנוּ כָל הַיּוֹם׃ פְּנֵה דֶרֶךְ עָקֹב· פְּאֵר הִלּוּלֶךָ לִנְקוֹב· כִּי פָדָה יְיָ אֶת יַעֲקֹב׃ צַעֲקָתֵנוּ לְפָנֶיךָ נָרֶץ· צְפֵה מִשְּׁמֵי עֶרֶץ· כִּי צֵל יָמֵינוּ עֲלֵי אָרֶץ׃ קוֹל לְהַשְׁמִיעַ לְעוֹיְנַי· קָרֵב קֵץ עִדָּנַי· כִּי קָרוֹב יוֹם יְיָ׃ רָם זְרוֹעֲךָ תַּרְאֶה· רַעְיָתְךָ פָּנִים הַתְרָאֶה· כִּי רָם יְיָ וְשָׁפָל יִרְאֶה׃ שְׁמַע קוֹל תַּחֲנוּנַי· שַׁוְעָתִי תַּעַל לִמְעוֹנַי· כִּי שׁוֹמֵעַ אֶל אֶבְיוֹנִים יְיָ׃ תַּחַן כְּתוֹדָה תִּרְצֶה· תֹּאמַר לְעַמִּי אֶתְרַצֶּה· כִּי תוֹרָה מֵאִתִּי תֵצֵא׃ שֶׁקֶל מֹאזְנַיִם יִכְבֹּשׁ· עוֹז נֶצַח יַעֲטֶה וְיִלְבַּשׁ· כִּי הוּא יַכְאִיב וְיֶחְבָּשׁ׃

אל מלך יושב עד לכל קוראיך.

אַל תָּבוֹא בְמִשְׁפָּט עִמָּנוּ· כִּי לֹא יִצְדַּק לְפָנֶיךָ כָל חָי׃ מִלְּפָנֶיךָ מִשְׁפָּטֵנוּ יֵצֵא עֵינֶיךָ תֶּחֱזֶינָה מֵישָׁרִים׃ כִּי עָשִׂיתָ מִשְׁפָּטֵנוּ וְדִינֵנוּ. יָשַׁבְתָּ לְכִסֵּא שׁוֹפֵט צֶדֶק׃ כִּי דֹרֵשׁ דָּמִים אוֹתָם זָכָר. לֹא שָׁכַח צַעֲקַת עֲנָוִים׃ יָדִין בַּגּוֹיִם מָלֵא גְוִיּוֹת מָחַץ רֹאשׁ עַל אֶרֶץ רַבָּה׃ ליי הישועה וכו׳.

שלישיה. ע״ס א״ב, ובסוף חתום זבדיה חזק.

אָדוֹן, דִּין אִם יְדַקְדֵּק· בְּחֵקֶר פֹּעַל אִם יְבַדֵּק· גֶּבֶר לְפָנֶיךָ לֹא יִצְדַּק׃ הֲפִי תֵתֵן כִּצְבָא מַעְלָה· הֵן בְּמַלְאָכֶיךָ תָּשִׂים תָּהֳלָה· וְאַף שׁוֹתֶה כַּמַּיִם עַוְלָה׃ זְכוּת וּצְדָקָה אֵין בָּנוּ· חֵטְא וָרֶשַׁע כֻּלָּנוּ· טוֹב, אַל תָּבֹא בְמִשְׁפָּט עִמָּנוּ׃ יֶהֱמוּ מֵעֶיךָ עָלֵינוּ· כְּרֹב רַחֲמֶיךָ פְּנֵה אֵלֵינוּ· לְבִלְתִּי כְּרוֹעַ מַעֲלָלֵינוּ׃ מְשׁוּבוֹתֵינוּ רַבּוּ מִלִּמְנוֹת·

Du wirst Deiner Erlösten Flehen erhören und uns mit Deinem Wirken erfreuen. Mächtiger! Furchtbarer und Verehrter! o führe uns bald zur Freiheit! denn um Deinetwillen lassen wir uns tödten jeden Tag. Ebne uns die krummen Wege, daß wir Deinen hohen Ruhm verkünden, Ewiger, der Du Jakob befreiest. Wir schicken unser Gebet zu Dir, o schaue von Deinen mächtigen Himmeln! denn nur ein Schatten sind unsere Tage auf Erden. Laß meine Mißgönner es hören, daß das Ende meiner Leidenszeit, daß der Tag des Herrn nahe sei! Erhabener, zeige Deine Macht, zeige Dich freundlich Deinen Trauten; denn erhaben ist der Ewige und sieht doch auf den Niedrigen. Höre die Stimme meines Flehens, laß mein Gebet zu Deiner Wohnung steigen, Ewiger, der Du die Dürftigen höreſt! Habe Wohlgefallen an unserem Gebete, wie an Dankopfern, sprich: „Ich bin gnädig meinem Volke, ich, von dem die Lehre ausging!" Das Gewicht unserer Verdienste laß weit herabziehen in der Wagschaale, umhülle und kleide Dich mit Macht und Herrschaft und verbinde unsere Wunden!

אל תבוא Komme nicht in's Gericht mit uns, denn kein Lebender ist gerecht vor Dir. Von Dir geht unser Urtheil aus, wie Deine Augen es für recht erachten. Du führst unser Recht und Gericht, sitzest auf dem Throne als gerechter Richter. Der die Blutschuld einfordert, denket ihrer, vergißt der Armen Nothruf nicht. Er richtet Nationen, häuft Leichen auf, zerschmettert Schädel auf weitem Felde.

אדון דין Herr! wenn Du es genau nimmst im Gerichte, die Handlungen streng untersuchest, so ist kein Mensch gerecht vor Dir. Du findest Flecken selbst an der höhern Schaar, zeihest Deine Engel der Mängel, um wie vielmehr den, der das Unrecht wie Wasser trinkt! Verdienst und Tugend besitzen wir nicht, sind Alle Sünd' und Frevel; Allgütiger, komme nicht in's Gericht mit uns! Laß Dein Mitleid rege über uns sein, wende Dich zu uns, nach Deinem großen Erbarmen, daß uns nicht nach unseren bösen Thaten geschehe. Unzählbar sind unsere Verirrungen und wir haben keine Wohl-

נִיחוֹחִים אֵין וְקָרְבָּנוֹת · סְלִיחָה מְצוֹא לַעֲוֹנוֹת: עַל צִדְקוֹתֵינוּ אֵין אָנוּ סְמוּכִים · פֶּשַׁע וְעָוֹן מְלֻכְלָכִים · צְדָקָה מְצוֹא לְתַחַן עוֹרְכִים: קַוֵּנוּ תִּמְתַּח בְּאָרְחוֹתֵינוּ · רִמָּה וְתוֹלֵעָה אַחֲרִיתֵנוּ · שָׁוְא וָהֶבֶל שְׁנוֹתֵינוּ: תָּשׁוּב עַל הָרָעָה תִּנָּחֵם · זֶה דַרְכְּךָ חִנָּם מְרַחֵם · בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים עָלֵינוּ רַחֵם: דְּרָכֶיךָ הוֹדַעְתָּ לֶעָנָו לְהוֹרוֹת · יְדַעְתּוֹ שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה סְדוּרוֹת · הִבְטַחְתּוֹ שֶׁאֵין רֵיקָם חוֹזְרוֹת: חָנּוּן בָּם סִדַּרְנוּ לְפָנֶיךָ · זַעַק קְשׁוֹב מִמְּחַנְנֶיךָ · וְאַל תְּשִׁיבֵנוּ רֵיקָם מִלְּפָנֶיךָ: אל מלך יושב וכו׳.

אַל תָּבוֹא בְמִשְׁפָּט עִמָּנוּ כִּי לֹא יִצְדַּק לְפָנֶיךָ כָל חָי: תָּבֹא לְפָנֶיךָ תְּפִלָּתֵנוּ. וְאַל תִּתְעַלַּם מִתְּחִנָּתֵנוּ: תָּבֹא לְפָנֶיךָ אֶנְקַת אָסִיר. כְּגֹדֶל זְרוֹעֲךָ. הוֹתֵר בְּנֵי תְמוּתָה: לִשְׁמֹעַ אֶנְקַת אָסִיר. לְפַתֵּחַ בְּנֵי תְמוּתָה: תְּפִלָּה לְעָנִי כִּי יַעֲטֹף. וְלִפְנֵי יְיָ יִשְׁפֹּךְ שִׂיחוֹ: נִשְׁפֹּךְ לְפָנָיו שִׂיחֵנוּ. וְצָרוֹתֵינוּ לְפָנָיו נַגִּיד: זֶה עָנִי קָרָא וַייָ שָׁמֵעַ. וּמִכָּל צָרוֹתָיו הוֹשִׁיעוֹ: ליי הישועה וכו׳.

שלישיה. ע״ס אכ״ג, בנ״ד, גד״כ, וכן כולם, ובסוף חתום גרשם בן יהודה.

אלהינו ואלהי אבותינו.

אֶשְׁפֹּךְ שִׂיחִי לְפָנֶיךָ צוּרִי · בְּלֵב נִשְׁבָּר וְלֹא כְאוּלָם בָּרִיא · גַּם צָרָתִי אַגִּיד וְצַעֲרִי: בְּעַד פְּשָׁעַי לְפָנֶיךָ אוֹדֶה · גַּם חַטֹּאת עַמִּי אֶתְוַדֶּה · דָּגוּל רַחֲמֵנוּ כְּעוֹזֵב וּמוֹדֶה: גּוּפֵנוּ מַרְעִיד וְנַפְשֵׁנוּ נִבְהָלָה · הוֹאֲגִים עֲלֵי חַטָּאָה כִּי גָדְלָה · הִנְנוּ לְפָנֶיךָ בְּאַשְׁמָה גְדוֹלָה: דִּבַּרְנוּ עֹשֶׁק וְסָרָה · הָלַכְנוּ דֶּרֶךְ לֹא יְשָׁרָה · וְקִלְקַלְנוּ אֹרַח כְּקַלָּה בֹגֵדָה: הֵן עֲוֹנֵינוּ מֶנּוּ גָבָרוּ · וּכְבֵדוּ כְמַשָּׂא וְרֹאשֵׁנוּ עָבָרוּ · זַנַּחְנוּ מִצְוֹתֶיךָ אֲשֶׁר גָּבָרוּ: וּבַמֶּה נְקַדֶּמְךָ אֵל כַּבִּיר · זְדוֹנוֹת לְכַפֵּר וּשְׁגָגוֹת לְהַעֲבִיר · חֵטְא לְהַרְחִיק וְחֶסֶד לְהַגְבִּיר: זְבָחִים וּמְנָחוֹת מְסֻלָּקִים · חַטָּאת

gerüche und Opfer mehr, um dadurch Vergebung unserer Sünden zu finden. Auf unsere Tugenden können wir uns nicht stützen, da wir befleckt mit Lastern sind; wir suchen darum durch Gebete Gnade zu erlangen. Ziehe nicht in's strenge Gericht unseren Wandel, da wir nur Wurm und Made, unsere Jahre nichtig und eitel sind. Kehre Dich zu uns und nimm das Unheil zurück, — es ist ja Deine Weise, Dich unverdient zu erbarmen — erbarme Dich unserer mit Deiner grenzenlosen Barmherzigkeit! Deine Gnadenwege machtest Du einst dem Demüthigen (Mosche) bekannt, lehrtest sie ihn nach ihrer dreizehnfachen Folge und gabst ihm die Versicherung, daß deren Erwähnung nie erfolglos bleibt. Wir haben ihre Ordnung in unserem Gebet erwähnt; so erhöre die Stimme der zu Dir Flehenden und laß uns nicht leer von Dir zurückkehren! —

אל תבוא Komm nicht in's Gericht mit uns, denn kein Lebender ist gerecht vor Dir. Möge vor Dich kommen unser Gebet, entziehe Dich unserem Flehen nicht! Möge vor Dich kommen das Seufzen der Gefesselten; nach Deines Armes Größe befreie die dem Tode Geweiheten! Höre das Seufzen der Gebundenen, um zu entfesseln die dem Tode Geweiheten! Es betet der Arme, der verschmachtet, vor Gott schüttet er seine Klage aus. Wir schütten unsere Klagen vor Ihm aus, erzählen Ihm unsre Nöthen. Der Bedrängte ruft, der Herr vernimmt's und hilft aus allen Nöthen ihm.

אשפוך Vor Dir, mein Schöpfer, schütte ich meine Klage aus mit gebrochenem, krankem Herzen, erzähle Dir meine Noth und Bedrängniß, bekenne meine Sünden und die Sünden meines Volkes Dir! Erhabener! o erbarme Dich unserer, die wir reuig umkehren! Unser Körper zittert, unsere Seele verzagt, wir sind bestürzt ob unserer vielen Sünden, in großer Schuld stehen wir vor Dir. Wir redeten Unrecht und Falsches, wandelten auf ungeradem Wege, irrten von dem Pfade wie ein junges Kameel. Siehe, unsere Missethaten haben uns überwältigt, sind zur schweren Last geworden und übersteigen unser Haupt; verlassen haben wir Deine so lautern Gebote. Womit können wir vor Dich treten? mächtiger Gott! daß Du die Frevel vergebest, die Irrthümer wegschaffest, die Sünden entfernest und Gnade walten lassest. Schlacht- und Speiseopfer sind ja weg, Sünd- und Schuld-

וַאֲשָׁמוֹת נִפְסָקִים· טִפֵּי דָמִים גַּם הֵם לֹא נִזְרָקִים׃ חָרֵב בֵּית קָדְשֶׁךָ· טָבְעוּ שַׁעֲרֵי מִקְדָּשֶׁךָ· יָשְׁבָה בָדָד עִיר קָדְשֶׁךָ׃ טָבְחָה שָׁלְחָה מֵעַל פָּנֶיךָ· יָצְאוּ דְחוּפִים מִלְּפָנֶיךָ· כֹּהֲנִים מַקְרִיבִים קָרְבָּנֶיךָ׃ יָזַמְנוּ לִבֵּנוּ וְרוּחֵנוּ לְשַׁבְּרָה· כִּי זְבָחֶיךָ רוּחַ נִשְׁבָּרָה· לֵב נִשְׁבָּר וְנִדְכֶּה לֹא תִבְזֶה נוֹרָא׃ כּוֹנַנְנוּ לִבֵּנוּ לְצַד הַתְּשׁוּבָה· לָקַחְנוּ דְבָרִים וְעָדֶיךָ נָשׁוּבָה· מִבְטָא שְׂפָתֵינוּ יְשַׁלֵּם פְּרִי נְדָבָה׃ לְפָנֶיךָ עָמַדְנוּ צְמֵאִים וּרְעֵבִים· מְמַעֲטִים בְּצוֹם דָּמִים וַחֲלָבִים· נָא רְצֵם כְּעַל מִזְבַּחֲךָ קְרֵבִים׃ מִמַּעֲמַקִּים קְרָאנוּךָ אֵלִי זֶה· נָא תְּפִלָּתֵנוּ לֹא תִבְזֶה· סְלַח נָא לַעֲוֹן הָעָם הַזֶּה׃ נוֹאַצְנוּ אִם מְקַטְרְגִים וְנֶאֱמִים· סַנֵּגוֹרֵינוּ אִם שׁוֹתְקִים וְדוֹמְמִים· עֲמוֹד מִכִּסֵּא הַדִּין וְשֵׁב עַל כִּסֵּא רַחֲמִים׃ סְלִיחוֹתֶיךָ הַרְבֵּם וְהַפְרֵם· עֲוֹנוֹתֵינוּ מְחֵה וּפַזְּרֵם· פְּשָׁעֵינוּ אַתָּה תְכַפְּרֵם׃ עַמְּךָ אָנוּ מְנָת חֶלְקֶךָ· פְּנֵה נָא מִכָּל עֲשָׁקֶיךָ· צֵא כְגִבּוֹר לְיֵשַׁע חֲשׁוּקֶיךָ׃ פְּזוּרִים לְאַרְבַּע רוּחוֹת· צוֹעֲקִים וּמִתְאַנְּחִים אֲנָחוֹת· קוֹבְלִים עַל צָרוֹת הַמְּתוּחוֹת׃ צָרוֹת רַבּוֹת וּמְצוּקוֹת· קְרֵבוֹת וּבָאוֹת וְרוֹחֲקוֹת· רִאשׁוֹנוֹת פְּקוּדוֹת וּשְׁנִיּוֹת דּוֹבְקוֹת׃ קוֹלֵנוּ שְׁמָעָה כְּחַסְדֶּךָ· רַחֲמֶיךָ זְכוֹר וַחֲסָדֶיךָ· שׁוֹמֵר הַבְּרִית וְהַחֶסֶד לַעֲבָדֶיךָ׃ רִיבָה רִיבֵנוּ וּגְאָלֵנוּ· שׁוּבֵנוּ אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ· תָּקוּם תְּרַחֵם צִיּוֹן הַר קָדְשֵׁנוּ׃ שְׁנַת שִׁלּוּמִים לְרִיב צִיּוֹן· תִּקְרָא אֵל אֱלֹהִים עֶלְיוֹן· גֵּאִים תַּכְנִיעַ כְּחֹרֶב בְּצִיּוֹן׃ תּוֹשִׁיעַ צִיּוֹן וְתִיַסְּדָהּ·

opfer aufgehoben und kein Blut wird mehr gesprengt. Zerstört ist Dein heiliges Haus, versenkt die Thore Deines Heiligthums und vereinsamt liegt Deine heilige Stadt. Du tödtetest, verwarfest und verstießest die Priester, die einst die Opfer Dir brachten. — Unser Vorsatz ist, unser Herz und Gemüth vor Dir zu beugen, denn solche Opfer begehrst Du; ein zerknirschtes Gemüth und gebrochenes, gebeugtes Herz verschmähest Du nicht, Ehrfurchtbarer! Zur Buße richten wir unser Herz, nehmen Worte mit uns und kehren zu Dir; der Ausdruck unserer Lippen möge die freiwilligen Opferstiere ersetzen. So stehen wir vor Dir durstig und hungernd und vermindern durch Fasten unser eignes Blut und Fett; o laß es Dir wohlgefällig sein wie dargebrachte Opfer auf Deinem Altare! Aus der Tiefe rufen wir zu Dir, Allmächtiger! o verschmähe nicht unser Gebet und verzeihe die Missethat Deines Volkes! Wenn unsere Gegner Beschuldigungen gegen uns vorbringen und unsere Fürsprecher schweigen und verstummen, so erhebe Du Dich vom Throne der Gerichtesstrenge und setze Dich auf den Thron des Erbarmens. Laß Deine Verzeihung viel und groß sein, vertilge und verwehe unsere Schulden, versöhne unsere Frevel. Wir sind Dein Volk, Dein Antheil; so wende Dich vor Allem uns zu, ziehe aus wie ein Held, um Deinen Erkornen zu helfen, die, in den vier Winden zerstreut, jammern und seufzen und klagen über die anhaltende Noth, die vielen Leiden und Drangsale, von denen eine die andere drängt, so daß kaum nach dem Eintreffen der einen Heimsuchung schon die zweite darauf folget. Höre unsere Stimme nach Deiner Gnade, gedenke Deiner Barmherzigkeit und Huld, der Du Deinen Gnadenbund Deinen Dienern bewahrest. Führe Du unsere Streitsache und erlöse uns, stelle uns wieder her, Gott unseres Heils! erhebe Dich, um über Zion unseren heiligen Berg Dich zu erbarmen! Rufe für Zion das Vergeltungsjahr herbei, Allmächtiger, Allerhöchster! beuge die Stolzen wie Gluth in der Dürre! Hilf Zion und gründe

גם תבנה ערי יהודה · רחם יושבת שכולה וגלמודה: שבות אהלי יעקב השב · משכנותיו תרחם ותישב · בנוה שלום עמך ישב: יה אליך גליתי ריבי · ודברתי עד הנה שיחי וכאבי · אמרי האזינה יי בינה ניבי: הודעת שלש עשרה מדות לנאמנך · הודעתו שאינן חוזרות ריקם מלפניך · דרכך הטוב יאמן נא לבניך: אל מלך יושב וכו' עד לכל קוראיך.

אל תבוא במשפט עמנו כי לא יצדק לפניך כל חי: אלהים אל דמי לך אל תחרש ואל תשקט אל: אלהים באו גוים בנחלתך טמאו את היכל קדשך שמו את ירושלם לעיים: נתנו את נבלת עבדיך מאכל לעוף השמים בשר חסידיך לחיתו ארץ: שפכו דמם כמים סביבות ירושלם ואין קובר: אלמנה וגר יהרגו ויתומים ירצחו: שלחו באש מקדשך לארץ חללו משכן שמך: ליי הישוע'.

עקידה. ע"ס א"ב כפול ובסוף חתום דוד ביר'בי משלם הקטן חזק.

אלהים אל דמי לדמי · אל תחרש ואל תשקט למתקוממי · בקשהו דרשהו מיד מחרימי · כל תכסה ארץ בכל מקומי: גול יגלה לפניך ישפך ויזלף · גם בפורפרך מלא גויות יגלף · הון ירון שופך חלף בחלף · דמי עניך הנשפך כשגרי אלף: התיעצו יחד סוד מסך רעל · הלוט הלוט פני כל הארץ להעל · ולא יזכר שם קדש המעל · ולכת אחרי התהו משקץ ומגעל: זרע קדש בנים לא ישקרו · זה אלי ואנוהו זעקו ושוררו · חבל נחלתנו הוא ובו נתאמרו · חית יחידתם בצרור החיים צררו: טף ונשים יחד השלימו לעקד · טלאים המבקרים בלשכת בית המוקד · יחיד ונשא עליך נהרג ונשקד · יחודו גיחד לו לבד ראש ליקד: כבשים בני שנה לעלה תמימים · כבשו

es, erbaue wieder Juda's Städte, erbarme Dich der Kinderlosen, Einsamsitzenden. Bringe wieder zurück die Verbannten aus Jakob's Zelten, bevölkere wieder ihre Wohnungen, laß Dein Volk wieder friedlich wohnen! Gott! Dir habe ich meine Streitsache offenbart, habe Dir meinen Kummer und Schmerz geklagt; o Ewiger, hör' und vernimm mein Wort! Deine dreizehn Gnadentitel lehrtest Du Deinem Getreuen (Mosche) und machtest ihm bekannt, daß deren Erwähnung nicht erfolglos bleibe; so bestätige nun Deinen Kindern diese Deine gütige Verheißung! —

אל תבוא Komme nicht in's Gericht mit uns, denn kein Lebender ist gerecht vor Dir. Gott, sei nicht so still, schweige nicht und ruhe nicht, Allmächtiger! Gott! Völker drangen in Dein Erbe ein, verunreinigten Deinen heiligen Palast, machten Jerusalem zum Steinhaufen. Sie gaben die Leichen Deiner Knechte dem Vogel des Himmels zum Fraß, das Fleisch Deiner Frommen dem Gewild des Landes, ihr Blut vergossen sie wie Wasser rings um Jerusalem, und Niemand vergrub es. Wittwe wie Fremdling brachten sie um, Waisen tödteten sie. Sie legten Feuer an Dein Heiligthum, entweihten zum Staube die Wohnung Deines Namens. —

אלהים[1]) Gott! schweige nicht zu meinem Blute; schweige nicht, sei nicht still gegen meine Gegner! suche, fordere es von meinen Verderbern, die Erde decke es nirgends zu. Laß es Dir stets offenbar sein das vergossene, verspritzte Blut, die Erschlagenen seien stets an Deinem Purpur gezeichnet, auf daß Du Gleiches mit Gleichem vergeltend richtest wegen des Bluts Deiner Armen, das wie von geschlachteten Kälbern floß. In ihrem Rathe beschlossen die Feinde, den Giftkelch mir zu mischen, die Wahrheit zu verhüllen auf der ganzen Erde; der heilige, erhabene Gottesname sollte nicht mehr gedacht werden, dem nichtigen, verwerflichen Gräuel sollten wir nachwandeln. Aber die Kinder des heiligen Stammes verläugneten Dich nicht; sie riefen laut: „Er ist mein Gott, ihn will ich rühmen; Er ist das Loos meines Erbes, ihn nur verehren wir!" und gaben willig ihre Seele dem ewigen Leben hin. Kinder und Frauen waren einstimmig und ließen sich binden, den ausgesuchten Lämmern gleich, die einst auf dem Altar geopfert wurden, indem sie sprachen: „Einziger! Erhabener! Deinetwegen lassen wir uns tödten und martern; Deine Einheit erkennen wir an, vor Dir nur beugen wir das Haupt!" So wurden kleine, schuldlose Kinder wie Ganzopfer

[1]) Diese und ähnliche Selichoth stammen aus der Schreckenszeit der Kreuzzüge (Ende des 11. Jahrhunderts) und schildern die fürchterlichen Verfolgungen, denen damals die Juden ausgesetzt waren.

עוֹלוֹת כְּזִבְחֵי אֱמוּרֵי שְׁלָמִים· לְאֻמּוֹתָם אוֹמְרִים לֹא
תִבְכְּמְרוּ רַחֲמִים· לְקָרְבַּן אִשֶּׁה לַיְיָ נִתְבַּקְּשְׁנוּ מִמְּרוֹמִים:
מְפַרְפְּרִים הַיְלָדִים וְזֶה עַל זֶה מְפַרְכְּסִים· מְמַהֲרִים
שְׁחוּט אֲחֵרִים וּבְדְמֵיהֶם מִתְבּוֹסְסִים· נָתוּן עַל רֶבֶד
הֵיכָלְךָ וְאַף לִמְמָרְסִים· נֶגֶד עֵינֶיךָ לָעַד יִהְיוּ תּוֹסְסִים:
סִדְּרוּ לְפָנֶיךָ סִדּוּר מַעֲרָכָה גְּדוֹלָה· סֵבֶב וְגַם הַיְסוֹד
קָטוֹן מֵהֲכִילָה· עוֹלֲלִים וְיוֹנְקִים הַנִּזְבָּחִים כָּלִיל עוֹלָה·
עוֹלָתְךָ יְדַשְּׁנֶה יִזְכֹּר כָּל מִנְחוֹתֶיךָ סֶלָה: פִּנּוֹת וַעֲזָרוֹת
מָלְאוּ קָרְבְּנֵי זְבָחִים· פְּדָרִים וְאֵבָרִים הָרֹאשׁ וְהָרֶגֶל
וּנְתָחִים· צְרֵדֵי מְנָחוֹת כַּמָּה עֶשְׂרֹנֵי מֹחִים· צִדְקָנִיּוֹת
קִנֵּיהֶם הֵמָּה עוֹלֲלֵי טְפָחִים: קִיץ לַמִּזְבֵּחַ הֵם בְּנֵי בֵי רַב·
קָרְבַּן הָעָם לְכַפֵּר תַּלְמִיד עִם צוֹרֵב· רַחַשׁ מֶרְבָּךְ זֶה
מֵאָז לֹא נִקְרַב· רֵיחַ נִיחֹחַ מִנְחַת יְהוּדָה תֶּעֱרַב:
שָׁרְתֵי כְהֻנָּה כָּשְׁרוּ נָשִׁים כַּאֲנָשִׁים· שְׁחִיטָה זְרִיקָה
וְקַבָּלָה מַקְרִיבִים וּמַגִּישִׁים· תִּקְרֹבֶת מִנְחָה טְהוֹרָה
נַפְשׁוֹת הַקְּדוֹשִׁים· תְּנוּפַת חָזֶה וְשׁוֹק וּלְחָיַיִ הָרָאשִׁים:
דְּמָעוֹת מִפֶּה וּמִפֶּה נוֹבְעִים וּמַקְלִחִים· וְשׁוֹחֲטִים
וְנִשְׁחָטִים אֵלּוּ עַל אֵלּוּ נִגְנָחִים· דְּמֵי אָבוֹת וּבָנִים נוֹגְעִים
וְטוֹפְחִים· בִּרְכַּת הַזֶּבַח שְׁמַע יִשְׂרָאֵל צוֹרְחִים: יִרְאֶה
יִרְאֶה פְּעֻלַּת בָּנוֹת בּוֹטְחוֹת· בְּחֹם הַיּוֹם עֲרֻמּוֹת
לַשֶּׁמֶשׁ נִשְׁטָחוֹת· יָפָה בַּנָּשִׁים מְבַקְּעוֹת כֶּרֶם וּמְפַלָּחוֹת·
מִבֵּין רַגְלֶיהָ שִׁלְיָה וָלָד מַפְרִיחוֹת: שָׁמוֹעַ הֲנִשְׁמַע אוֹ
אִם נִרְאָה· לְהַאֲמִין מִי יַאֲמִין גְּדוֹלָה פְּלִיאָה· מוֹלִיכִים
בְּנֵיהֶם לַטֶּבַח כִּלְחֻפָּה נָאָה· הַעַל אֵלֶּה תִתְאַפַּק רָם

hingeschlachtet, wurden geknebelt, um sie wie das Opferfett zu verbrennen. Sie sprachen zu ihren Müttern: „Lasset doch euer Mitleid! sehet, wir sind ja vom Himmel als dem Ewigen wohlgefällige Feueropfer bestimmt!" Haufenweise wurden die Kinder zusammengeworfen; noch zuckten diese, so wurden schon andere geschlachtet und Blut zu Blut gemischt. — O es liegt auf dem Estrich Deines Palastes, dort wird es umgerührt, daß es immerdar vor Dir brause! — Eine große Opferstätte ordneten damals die Feinde an; der Altar sammt seinem Grunde hätte nicht die Kinder und Säuglinge alle fassen können, die damals als Brand- und Ganzopfer geschlachtet wurden. Gedenke, Gott, jener Opferasche, jener Gaben immerfort! — Alle Winkel und Höfe füllten sie mit Geschlachteten, mit Zerstückten und Verstümmelten an; statt trockenem Mehlopfer lagen viele Maß Gehirn da; fromme Frauen brachten als Entbindungsopfer ihre Kleinen in den Windeln. Wie ein Zusatzopfer des Altars wurde die Schuljugend hingeworfen, wie ein Sühnopfer für die Gemeinde die Schüler sammt den Gelehrten. Im Tiegel gesottene Opfer wurden seit der Tempelzerstörung nicht mehr dargebracht; so nimm jetzt dafür die dampfenden Stücke von Jehuda's Kindern wohlgefällig auf! Wie Priester dienten da Männer wie Frauen, schlachteten, spritzten Blut, fingen es auf, brachten reine, heilige Leiber zum Opfer und machten Wendungen mit Bruststücken, Schenkeln und Kinnladen. Thränen flossen und rannen von allen Seiten, Schlächter wie Geschlachtete röchelten beide, das Blut der Väter und der Kinder floß zusammen, und als Segensspruch riefen sie: „Höre Israel"[1])! Wurden je solche Thaten gesehen? Sorglose Töchter wurden bei heißem Sonnenschein nackt hingestreckt, zarten Frauen die Leiber aufgeschlitzt und die Kinder herausgerissen. Wurde je solches gehört, je solches gesehen? scheint es nicht unglaublich, zum Verwundern? Eltern führten ihre Kinder selbst zur Schlachtbank hin wie zum Trauhimmel! Kannst Du dabei an Dich

---

[1]) Höre Israel u. s. w. (V. M. 6, 5), die feierliche Anerkennung der Einheit Gottes.

גָּאֹה גָּאָה: קֶדֶם נִשְׁעַנְנוּ וַתַּעֲמֹד עֲקֵדַת הַר מֹר· טְמוּנָה לְיֶשַׁע בְּכָל דֹּר וָדֹר לִשְׁמֹר· נִתּוֹסְפוּ אֵלֶּה וְכָאֵלֶּה עַד בִּלְתִּי לֵאמֹר· חַי זְכוֹר קוּם תִּשְׁמָר־ לָנוּ וְצָרוֹתֵינוּ תִּגְמוֹר: אל מלך יושב וכו׳.

אַל תָּבוֹא בְמִשְׁפָּט עִמָּנוּ כִּי לֹא יִצְדַּק לְפָנֶיךָ כָל חָי: מִקּוֹל מְחָרֵף וּמְגַדֵּף· מִפְּנֵי אוֹיֵב וּמִתְנַקֵּם: כִּי עָלֶיךָ הֹרַגְנוּ כָל הַיּוֹם נֶחְשַׁבְנוּ כְּצֹאן טִבְחָה: כִּי אָכַל אֶת יַעֲקֹב וְאֶת נָוֵהוּ הֵשַׁמּוּ: הַעַל אֵלֶּה תִתְאַפַּק יְיָ תֶּחֱשֶׁה וּתְעַנֵּנוּ עַד מְאֹד: אֵל נְקָמוֹת יְיָ אֵל נְקָמוֹת הוֹפִיעַ: הִנָּשֵׂא שֹׁפֵט הָאָרֶץ הָשֵׁב גְּמוּל עַל גֵּאִים: וְהָשֵׁב לִשְׁכֵנֵינוּ שִׁבְעָתַיִם אֶל חֵיקָם חֶרְפָּתָם אֲשֶׁר חֵרְפוּךָ אֲדֹנָי: יְיָ כַּגִּבּוֹר יֵצֵא· כְּאִישׁ מִלְחָמוֹת יָעִיר קִנְאָה יָרִיעַ אַף יַצְרִיחַ עַל אֹיְבָיו יִתְגַּבָּר: ליי הישועה וכו׳.

עקדה. א״ו״א. ע״ם א״ב ונסוף חתום קלונימוס בר רבי יהודה חזק ואמץ.

אֶת הַקּוֹל קוֹל יַעֲקֹב נוֹהֵם· בִּידֵי רָשָׁע בָּהֶם מִתְלַהֵם· גְּבִיר שַׁמְּתוֹ בְּאֶרֶץ לֹא לָהֶם· דִּכְּאוּם בַּעֲבֹדוֹת וְעֻלָּם מְטִילִים עֲלֵיהֶם: הוֹרְגִים תּוֹלִים מַשְׁמִידִים בְּכָל מִינֵי מַשְׁמֵד· וּבְכָל זֹאת עָלֶיךָ אוֹתָם לְהַצְמֵד· זְנוּחַ אֵל חַי קִלְקוּלָם לִלְמֵד· חוֹבְטִים וְחוֹבְלִים בְּאֵין מָאֳמָד: טוֹמְנִים פַּח לִלְכּוֹד כְּשַׁךְ יְקוּשִׁים· יִחוּדְךָ לְהָמִיר בְּבַעַל לְהַאֲשִׁים· כָּלָה לְגַמֵּר בְּעַם קְדוֹשִׁים· לֹא יִזָּכֵר שֵׁם יִשְׂרָאֵל לְהַרְשִׁים: מְזִמּוֹת נִבְלוּ תּוֹעֲבָם בְּשַׁלְמוּתָם לְצַיֵּן· נָטוּשׁ יִרְאָתְךָ בְּהַבְלֵיהֶם לְעַיֵּן· שִׂיחַ פּוֹצִים עִמְּךָ לְהַדְיֵן· עַד מָוֶת אֲהַבְנוּהוּ חֲצֵיךָ הִזְדַּיֵּן: פּוֹשְׁטִים צַוָּאר לְאִבְחַת הֶרֶג רַב· צִדְקָנִיּוֹת חָשׁוֹת קְנֵיהֶן לִקְרַב· קָרְבָּן כָּלִיל רֵיחַ הַנֶּעֱרָב· רוֹגְשִׁים לְקַדֵּם מִנְחָתָם לְהַעֲרִיב: שׁוֹחֲטִים הָאָבוֹת בְּנֵיהֶם בְּדָמֵיהֶם מִתְבּוֹסְסִים· תְּבוּסָתָם עֲלֵיהֶם בְּאַהַב מִתְעַלְּסִים· קָצִים בְּחַיֵּיהֶם וְנַפְשׁוֹתָם לֹא חָסִים· לְיַחֵד שִׁמְךָ

halten? Hocherhabener! Von jeher stützen wir uns auf die Opferung Jizchak's auf dem Berge Moriah, daß sie uns beistehe, sie, die zu unserem Heile auf alle Geschlechter aufbewahrt bleibt; nun aber sind der Opferungen noch unzählige, viele, viele hinzugekommen, — Ewiglebender, bewahre uns das Verdienst jener Verklärten und endige unser Leiden!

אל תבוא Komme nicht in's Gericht mit uns, denn kein Lebender ist gerecht vor Dir. Die Stimme des Schmähenden und Lästernden ertönt, des Feindes, des Racheschnaubenden. Man würgt uns täglich Deinetwegen, wir werden Schlachtvieh gleich geachtet. Jakob verzehren sie, verheeren seine Wohnung. Willst Du hierbei an Dich halten, o Ewiger? schweigen und uns so sehr niederdrücken? Gott der Rache, Ewiger, Gott der Rache, erscheine! Erhebe Dich, Richter der Erde, vergilt den Uebermüthigen! Gib siebenfach zurück in ihren eigenen Busen ihre Schmach, womit sie Dich schmähen, o Herr! Der Ewige ziehe aus wie ein Held, wie Kriegesheld weck' Er seinen Eifer, jauchze und erhebe Feldgeschrei und siege über seine Feinde! —

את הקול Die Stimme, die so wimmert, ist die Stimme von Jakob's Kindern, die von Frevler Händen geschlagen werden. Einst die Herren, werden sie jetzt in fremden Landen gedrückt durch Knechtschaft und durch das Joch, das man ihnen aufgelegt. Man würgt sie, hängt sie und vertilgt sie auf allerlei Art; doch um so fester hangen sie Dir an. Dich, lebendiger Gott! sollten sie verlassen und dafür den heidnischen Unfug lernen, deßhalb wurden sie geschlagen ohne Maaß und Ziel. Die Vogelfänger legten Schlingen und glaubten uns darin zu fangen, daß wir Deine Einheit gegen den Baals-Dienst vertauschen würden. Sie wollten ganz das heilige Volk vernichten, der Name Israel sollte nicht mehr gedacht werden; darum hefteten sie in ihrer Arglist das Zeichen ihres Gräuels an ihre Kleider, damit wir beim Anblick dieser Nichtigkeit zum Abfall von Deiner Religion bewegt werden sollten; darum eröffneten sie Streitreden gegen Deinen Glauben. — Doch wir, bewaffnet mit Deinen Pfeilen[1]), erwiederten: „Wir bleiben unserem Gotte getreu bis in den Tod!" und streckten den Hals dem großen Schlachtmesser entgegen. Edle Frauen eilten und brachten ihre Kleinen her, daß sie als Opfer Dir bluten mögen, willig reichten sie dieselben als als angenehme Gabe Dir. Väter, im eigenen Blute schwimmend, schlachteten ihre Kinder und sahen in freudiger Gottergebenheit das Blut zusammenfließen; um Deinen einzigen Namen zu erheben, schonten sie nicht ihr Leben, in seliger

1) Ueberzeugt von der Wahrhaftigkeit Deiner Gebote.

דָּצִים וְשָׂשִׂים: וּמִתְאַשְּׁרִים לְהַשְׁמִיעַ שְׁמַע יִשְׂרָאֵל
בִּקְרִיאָתָם· נוֹהֶם פִּיהֶם בְּבִרְכַּת זִבְחָתָם· יַחַד אָבוֹת
וּבָנִים חֲתָנִים וְכַלּוֹתָם· מְמַהֲרִים לָטֶבַח כְּבְאַפִּרְיוֹן
חֻפָּתָם: וְלָדֵי נָעֳמָךְ נִטְעֵי שַׁעֲשׁוּעִים· סְפִים כָּלִים
גְּוֹוּעִים מְנוּעִים· בְּךָ נִשְׁבַּעְתָּ בְּעֵקֶד הָרוֹעִים· רְבוֹת
זַרְעָם כְּכוֹכְבֵי רְקִיעִים: רְאֵה תִרְאֶה עֲקֵדוֹת אֵלֶּה
נֶעֱקָדוּ· בְּחַיֵּיהֶם נֶאֱהָבוּ וּבְמוֹתָם לֹא נִפְרָדוּ· יִחוּד
שִׁמְךָ לְקַדֵּם שָׁקָדוּ· יְדִידוּת יָשְׁרָם פְּקוֹד כַּאֲשֶׁר
נֶאֱחָדוּ: הָאֵל זְכוֹר וְאַל תִּשְׁכַּח· וּשְׁאֵרִית הַפְּלֵיטָה
מַכְאוֹב מוּכָח· דּוֹרֵשׁ דָּמִים דְּרוֹשׁ לְהִתְוַכַּח· הוֹפִיעַ
בִּנְקָמַת עַם נִשְׁכָּח: חֲפוֹץ וּבַעֲבָרוֹת צוֹרְרֵי הִנָּשֵׂא·
זַעֲוָה תָּשִׂים מַפְרִיךְ וְשׁוֹסֶה· קִנּוּיֶיךָ תָּחֹן בְּאֶבְרָתְךָ
מַחֲסֶה· וְעַל כָּל פְּשָׁעֵימוֹ אַהֲבָה תְּכַסֶּה: אַמֵּץ
וְשַׂגֵּב פְּלֵטַת שְׂרִידֶיךָ· מְיַחֲלִים לְחַסְדְּךָ זֶרַע
חֲסִידֶיךָ· צַעֲקָתָם קְשׁוֹב מִמְּכוֹן הוֹדֶךָ· זְכֹר
לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיִשְׂרָאֵל עֲבָדֶיךָ: אל מלך יושב וכו׳.

אַל תָּבוֹא בְמִשְׁפָּט עִמָּנוּ כִּי לֹא יִצְדַּק לְפָנֶיךָ כָל חָי: בְּךָ בָּטְחוּ אֲבֹתֵינוּ
בָּטְחוּ וַתְּפַלְּטֵמוֹ: אֵלֶיךָ זָעֲקוּ וְנִמְלָטוּ בְּךָ בָטְחוּ וְלֹא בוֹשׁוּ: וְיִבְטְחוּ בְךָ יוֹדְעֵי
שְׁמֶךָ כִּי לֹא עָזַבְתָּ דֹּרְשֶׁיךָ יְיָ: וְאַתָּה יְיָ אַל תִּרְחָק אֱיָלוּתִי לְעֶזְרָתִי חוּשָׁה:
אַל תִּרְחַק מִמֶּנּוּ כִּי צָרָה קְרוֹבָה כִּי אֵין עוֹזֵר: שְׁמַע יְיָ וְחָנֵּנוּ יְיָ הֱיֵה עֹזֵר
לָנוּ: כְּרַחֵם אָב עַל בָּנִים תְּרַחֵם יְיָ עָלֵינוּ: ליי הישועה וכו׳.

קי׳ עקידה. ע״ס א״ב, ובסוף חתום בנימן בן זרח חזק. אלהינו ואלהי אבותינו.

אַהֲבַת עַזּוּז וְתָקְפִּי תִּבָּה· בְּרִית נְעוּרִים זְכֹר וְחֶסֶד
תַּאֲוָה: גָּדֵר מְשׂוּכָה בְּמַסְלוּל נְתִיבָה· דָּרַךְ אָב וְרָדַף
בִּפְרִישׁוּת אַהֲבָה: הוּעַר מִקֶּדֶם וּמִמִּזְרָח הוּבָא· וְצֶדֶק

Begeisterung riefen sie bei ihrer Tödtung als Segensspruch: „Höre Israel!“ Einstimmig eilten Eltern und Kinder, Bräutigame und Bräute hin zur Schlachtbank, wie zu ihrem Trauhimmel, und es endeten Deine holden Kinder, die lieblichen Pflänzlinge wurden aufgerieben. — Der Du bei Dir selbst den Stammvätern bei Jizchak's Opferung zugeschworen hast, ihre Nachkommen wie die Sterne des Himmels zu vermehren, o siehe, siehe die vielen Opferungen Dieser, die im Leben Dich liebten und in ihrem Tode sich nicht von Dir trennten, die bereit waren, Deinen einzigen Namen zu verherrlichen! gedenke ihrer frommen fest an Dir haltenden Liebe! Gedenke, o Gott, und vergiß nie den Ueberrest jener mit Schmerzen Heimgesuchten! Blutschuldforderer! fordere und rechte, erscheine zur Rache des vergessenen Volkes. Thue es, erhebe Dich ob meiner Dränger Wuth, bringe zum Entsetzen die Bedrücker und Räuber! Nimm Dich schonend Deiner Erkorenen an, daß sie Schutz unter Deinen Fittigen finden; alle ihre Frevel bedecke Deine Liebe! Stärke und erhebe den Rest Deiner Geretteten, die Nachkommen Deiner Frommen, die Deiner Gnade harren; vernimm ihr Flehen vom Sitze Deiner Majestät aus, gedenke an Abraham, Jizchak und Israel, Deine Diener! —

אל תבוא Komme nicht in's Gericht mit uns, denn kein Lebender ist gerecht vor Dir. Dir vertrauten unsere Väter, vertrauten, und Du errettetest sie. Zu Dir schrieen sie und wurden gerettet, vertrauten Dir und wurden nicht zu Schanden. Es vertrauen Dir, die Deinen Namen erkennen, denn Du verlässest nicht, o Ewiger, die nach Dir forschen. Du, Ewiger, sei nicht fern; meine Stärke eile zur Hilfe mir! Entferne Dich nicht von uns, denn die Noth ist nahe und Niemand hilft. Ach, höre, Gott, und sei uns gnädig! Gott, sei unser Beistand! Wie ein Vater sich erbarmet über Kinder, so erbarme Dich, Ewiger, über uns!

110. אהבת Gedenke, Herr, Deiner überschwenglichen Liebe, Deines gnädigen Wohlwollens, Deines Bundes, den Du in unserer Jugendzeit mit uns geschlossen als unser Stammvater (Abraham), sich ganz in Liebe Dir weihend, die rechte Bahn Deines umzäunten Gesetzes betrat und verfolgte. Von Morgen her ward er ward erweckt, von Osten hergebracht und Heil begegnete

לְרַגְלָיו נִקְרָא וְנִתְוָה: זְהֵר תּוֹעִים מִדֶּרֶךְ תּוֹעֵבָה. חֲשָׂכָם מֵאֵשׁ וּמִלֶּהָבָה: טִירוֹת בָּתִּים מָאַס מִלְּיַשְּׁבָה. יְתֵדוֹת אֹהָלִים הִסִּיעַ בָּעֲרָבָה: כָּלוּ רֹב יָמָיו בְּאֶפֶס תִּקְוָה. לְמֶשֶׁק בֶּן בַּיִת כִּזְקַן בֵּיתוֹ לְהִתְחַשְּׁבָה: מַאֲמָר בְּבוֹא וּפְקִידָה בְּהִתְקָרְבָה. נֶחֱנַט שָׂרִיג יָשָׁר וּמִשְׁעֶנֶת שֵׂיבָה: שֶׁבֶר תּוֹחַלְתּוֹ מִמְּךָ לֹא נִכְזָבָה. עֶשֶׂרֶת מַחְשַׁבְתּוֹ אֵלֶיךָ הוּשָׁבָה: פָּקַד בְּחִינָתוֹ בְּעֵת לְפָנֶיךָ קָרְבָה. צִוִּיתוֹ עַל חֵשֶׁק תַּאֲוָתוֹ לְךָ לְהַקְרִיבָה: קַח נָא אֶת בִּנְךָ אֶת יְחִידְךָ וְהַעֲלֵהוּ לִנְדָבָה. רְצִיתִיו חֲשַׁקְתִּיו לְרֵיחַ נִיחֹחַ לְהִתְעָרְבָה: שִׂיחַ פְּעִירָתוֹ כְּרֶגֶן וּתְנוּאוֹת לֹא הִרְבָּה. תַּעַן מְזִמּוֹתָיו לֹא הֵשִׁיב בִּתְשׁוּבָה: בִּקַּע עֵצִים וּמַעֲרֶכֶת שִׂוָּה. נִין עָקַד בִּרְצוֹן תַּאֲוָה: יָדָיו וְרַגְלָיו קָשַׁר בְּעִנּוּד וַעֲנִיבָה. פֶּן בְּפִרְכּוּס יִפָּסֵל עֹלַת חוֹבָה: מַאֲכֶלֶת לְשָׁחֲטוֹ יָד כְּשָׁלַח בְּנֶפֶשׁ רָוָה. נַעַר אַל תִּשְׁחַט קוֹל אֵלָיו בָּא: כִּי נִשְׁבַּעְתִּי עֵקֶב אֲשֶׁר עַל יְחִידְךָ נַפְשְׁךָ לֹא עָצְבָה. זַרְעֲךָ אָשִׁית כְּצִמְחֵי רְבָבָה: חַי הוּא וְאֶפְרוֹ לְפָנַי צָבוּר וּמוּבָא. חָשׁוּב הוּא לְפָנַי כְּטָבוּחַ בְּמוֹקֵד אַחֲוָה: זְכוּתוֹ הַמְצִיאֵנוּ בַּהֲרִיחֲךָ קְטֹרֶת הָעֲרֵבָה. קֶצֶף שַׁכֵּךְ וְחֵמָה תַּשְׁבִּית מִכַּת הַשּׁוֹבֵבָה: וְכַאֲשֶׁר כָּבְשׁוּ יֵצֶר וּשְׁנֵיהֶם עָקְרוּ לֵב הַתַּאֲוָה. כֵּן יִכְבְּשׁוּ רַחֲמֶיךָ אֶת כַּעַסְךָ מִמְּשׁוּבָה. וּבְרַחֲמִים גְּדוֹלִים אֵלֶיהָ שׁוּבָה. וְתֹאמַר שׁוּבָה מְשׁוּבָה: אל מלך וכו׳.

אַל תָּבוֹא בְמִשְׁפָּט עִמָּנוּ כִּי לֹא יִצְדַּק לְפָנֶיךָ כָל חָי: שְׁמַע קוֹלֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְקַבֵּל בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹן אֶת תְּפִלָּתֵנוּ: שְׁמַע קוֹל תַּחֲנוּנֵנוּ בְּשַׁוְעֵנוּ אֵלֶיךָ בְּנָשְׂאֵנוּ יָדֵינוּ אֶל דְּבִיר קָדְשֶׁךָ: שְׁמַע יְיָ וְחָנֵּנוּ יְיָ הֱיֵה עֹזֵר לָנוּ: שְׁמַע יְיָ קוֹלֵנוּ

und folgte jedem seiner Schritte. Er warnte die Verirrten vor den abscheulichen Wegen und bewahrte sie vor den Höllenflammen. Er verschmähte es, in prächtigen Häusern zu wohnen, sondern zog mit seinen Zelten in den Ebenen umher. Ohne Hoffnung auf Kinder verbrachte er die meisten seiner Jahre und betrachtete seinen ältesten Hausdiener als Sohn. Als endlich die Verheißung kam und Gott ihn bedachte, da reifte ihm ein edler Sprößling, eine Stütze für sein Greisenalter; sein festes Vertrauen zu Dir wurde nicht getäuscht, sein starker Glaube an Dich bewährte sich ihm. — Dann kam die Zeit seiner Prüfung heran, indem Du ihm befahlst, seinen theuern Liebling Dir darzubringen: „Nimm doch Deinen einzigen Sohn und bringe ihn als freiwilliges Opfer; ich habe Wohlgefallen und Lust an ihm, er diene mir zum Wohlgeruche!" Und er that seinen Mund nicht auf, um zu murren oder sich zu weigern, er machte nicht den geringsten Einwand, sondern spaltete das Holz und ordnete den Altar und band mit williger Freude sein Kind; Hände und Füße knüpfte er zusammen, damit nicht durch ein etwaiges Zucken das Ganzopfer untauglich werde, und streckte frohen Muthes die Hand mit dem Messer aus, um ihn zu schlachten. Aber da erscholl ihm die Stimme: „Schlachte nicht den Knaben! Bei mir schwöre ich, weil sich Deine Seele nicht wegen Deines Einzigen betrübte, so will ich Deine Nachkommen wie die Pflanzenmenge vermehren! Er lebe! doch die Asche (des statt seiner geopferten Widders) liege aufgehäuft vor mir! Er ist vor mir so betrachtet, als wäre er geopfert im Feuerbrande!" — O laß uns seines Verdienstes theilhaftig werden, indem Du den lieblichen Duft aufnimmst; beschwichtige den Zorn und verscheuche den Grimm von der verwilderten Tochter (Israel). Wie jene Beiden ihr Gefühl aufhielten und das liebende Herz bezwangen, so möge Deine Barmherzigkeit Deinen Zorn von der Verirrten (Israel) zurückhalten; mit großem Erbarmen kehre Dich wieder zu ihr, sprechend: Kehre zurück, Verirrte!

אל תבוא Komme nicht in's Gericht mit uns, denn kein Lebender ist gerecht vor Dir. Erhöre unsere Stimme, Ewiger, unser Gott! und nimm unser Gebet mit Barmherzigkeit und Wohlgefallen auf! Höre die Stimme unseres Flehens, wenn wir zu Dir rufen, wenn wir unsere Hände erheben zu Deinem heiligen Palaste! Ach höre, Gott, und sei uns gnädig! Gott, sei unser Beistand! Ach höre, Gott! wir

נִקְרָא חָנֵּנוּ וַעֲנֵנוּ׃ וְעַתָּה שְׁמַע אֱלֹהֵינוּ אֶל תְּפִלַּת עֲבָדֶיךָ וְאֶל תַּחֲנוּנֵינוּ וְהָאֵר פָּנֶיךָ עַל מִקְדָּשְׁךָ הַשָּׁמֵם לְמַעַן אֲדֹנָי׃ ליי הישועה וכו׳.

חתום בראשי החרוזים אפרים בר רבי יעקב חזק ואמץ. אלהינו ואלהי אבותינו.

אֲנִי עַבְדְּךָ בֶּן אֲמָתֶךָ· בְּרֹב חַסְדְּךָ אָבֹא בֵיתֶךָ· מָחָר כְּיוֹם קֹדֶשׁ לְפָקְדֵנוּ בִּישׁוּעָתֶךָ· שַׁבָּתוֹן שַׁבַּת קֹדֶשׁ לַיְיָ מָחָר׃ אָעִירָה שַׁחַר וְלֹא שַׁחַר יְעִירֵנִי· בַּיָּמִים הַנּוֹרָאִים אֲשֶׁר פַּחַד קְרָאַנִי· לִפְנֵי בּוֹא יוֹם הַגָּדוֹל לְדוּגֵנוּ· בֶּעָשׂוֹר לַחֹדֶשׁ חַג לַיְיָ מָחָר׃ פְּשָׁעַי אֲנִי אֵדַע וְחַטָּאתִי תְּסוֹבְבֵנִי· וְאֶדְאַג לְיוֹם מָחָר יוֹם מִשְׁפָּטִי וְדִינִי· וְאֶתְפַּלֵּל אֶל יְיָ לִסְלוֹחַ לַעֲוֹנִי· מִדְּאָגָה מִדָּבָר עָשִׂינוּ זֹאת לֵאמֹר מָחָר׃ רַחוּם פְּדֵנִי וּבַמְּרֵעִים אַל תִּתְחַר· שַׁלְּחֵנִי כִּי עָלָה הַשָּׁחַר· כִּי אֵיזֶה עַם סְגֻלָּתְךָ לְךָ לִבְחַר· כִּי אִם אוֹתִי וְגַם לְמָחָר׃ יֶשׁ לָנוּ אָב זָקֵן וְיֶלֶד זְקֻנִים· וַאֲבִי יֹשֵׁב אֹהֶל וּמִקְנֶה רֵאשִׁית קִנְיָנִים· תָּחֹן זְכוּת אָבוֹת לְבָאֵי בִּבְכִי וּבְתַחֲנוּנִים· וְקִדַּשְׁתָּם הַיּוֹם וּמָחָר׃ מִקֶּשֶׁר אַמִּיץ קֶשֶׁר רְשָׁעִים מְשַׁכְּלַי· אִסּוּר חָל עַל אִסּוּר כּוֹלֵל וּמוֹסִיף אֵלַי· קֶשֶׁר הָעֲקֵדָה יַתִּירֵם מֵהִתְגּוֹלֵל עָלַי· וְאֶל הָעָם תֹּאמַר הִתְקַדְּשׁוּ לְמָחָר׃ מִקֶּדֶם צָלְחָה דַרְכִּי וְהָיָה יְיָ עִמָּדִי· וְעַתָּה לְהִפּוּךְ נִסְתַּחֲפָה שָׂדִי· לְחֶרֶב וּלְהֶרֶג נִמְסַרְתִּי בְּיַד רוֹדִי· כִּי יִשְׁאָלְךָ בִנְךָ מָחָר׃ בְּחֹסֶר וּבְאֹסֶר נֶאֱסַרְתִּי בְּגָלוּתִי· וְלֹא קָרַב הַמַּתִּיר כְּמִצְוַת אִישׁ בְּשׁוּרָתִי· אַפּוֹטְרוֹפּוֹס שֶׁמִּנָּהוּ אֲבִי יְתוֹמִים מַלְאַךְ בְּרִיתִי· יָשֵׂם יְיָ מוֹעֵד לֵאמֹר מָחָר׃ וְהַקִּצִּים כֻּלָּם כָּלוּ

rufen laut; sei uns gnädig und antworte uns! Erhöre nun, unser Gott, Deiner Knechte Gebet und Flehen und laß Dein Antlitz über Dein zerstörtes Heiligthum leuchten Deinethalben, Herr! —

אני עבדך Ich, Dein Diener, Sohn Deiner Magd, auf Deine große Güte hoffend, betrete Dein Haus, daß Du morgen an dem heiligen Tage uns mit Deinem Heil bedenken mögest, morgen, an dem heiligen, Dir geweiheten Ruhetage. Ich will die Morgenröthe wecken, sie nicht mich, während dieser hehren Tage, wo die Angst mich überfällt vor dem großen Gerichte, das morgen an dem Zehnten des Monats, an dem Gott geweiheten Festtage über uns gehalten wird. Ich erkenne meine Frevel, meine Sünde umgibt mich, ich fürchte den morgenden Tag meines Gerichtes; in Bekümmerniß ob meiner Thaten bete ich zu Dir, Ewiger, am Morgen, um Verzeihung meiner Missethaten. Barmherziger! befreie mich, ereifere Dich nicht über die Missethäter, entlasse mich gnädig beim Morgenanbruch! wir sind ja Dein erkorenes, erwähltes Volk sowohl heute als morgen! Wir haben einen alten Vater (Abraham) mit seinem im Alter erzeugten Sohn (Jizchak) und den im Gesetze beflissenen Zeltbewohner (Jakob); mögen die Verdienste dieser Stammväter beistehen Denen, die mit Weinen und Bitten vor Dich kommen, heilige sie heute und morgen! Einen festen Bund knüpften die Feinde, meine Verderber, gegen mich, immer fester und bedrängender ward diese Verbindung; o laß Dein Bündniß von Isaac's Opferung der Feinde Bündniß lösen, daß es mir nicht schaden kann, sprich heilig Dein Volk mit dem morgenden Tage! Vormals war ich glücklich, der Ewige war mit mir; jetzt ist es umgekehrt. Mein Feld ist verdorben, in den Händen der Dränger bin ich dem Schwerte und Mord überliefert und hoffe immer auf den Morgen. In Mangel und Noth schmachte ich in der Verbannung und es nahet nicht der mir verheißene Erlöser, der Vormund, den der Vater der Waisen mir als Bundesboten bestimmte. O möge Gott die Erlösungszeit morgen verkünden lassen! Alle

וּבִנְךָ בְּיַד קָמֶיךָ מִתְאַחֵר · וַהֲלֹא אֵין אָדָם רוֹצֶה שֶׁיְּהִי פִּקְדּוֹנוֹ בְּיַד אַחֵר · לְכָל־תִּכְלָה יֵשׁ קֵץ רְחָבָה גָלוּתִי לְסַחֵר · נִשְׁאַל לַיְיָ לְמָתַי אַעְתִּיר לְךָ וּלְעַמְּךָ וַיֹּאמֶר לְמָחָר: רַחוּם הֲבִינוּ לְךָ בִּימָה וְסַנֵּגוֹרִים לְהִתְקָרֵב · וּכְבָר בָּא חָכָם לִדְרוֹשׁ בְּמַעֲרָב · וְעַתָּה תִּמְחַל לָנוּ עַל כְּבוֹדְךָ הָרַב · לְיָפֶה וְיֵיטַב לְבָבְךָ וְהִשְׁכַּמְתֶּם מָחָר: רְאֵה אָבִינוּ כִּי עָשִׂינוּ כְּאֻמָּנוּתֵנוּ · יֵצֶר לֵב הָאָדָם רַע מִנְּעוּרֵינוּ · עֲשֵׂה כְאֻמָּנוּתְךָ וּסְלַח לָנוּ · קוּם קַדֵּשׁ אֶת הָעָם וְאָמַרְתָּ הִתְקַדְּשׁוּ לְמָחָר: בָּרוּר כִּי אֵין צַדִּיק שֶׁלֹּא יֶחֱטָא בַּעֲבֵרָה · לְמַלְאֲכֵי הַשָּׁרֵת לֹא נִתְּנָה תוֹרָה · וְאָנוּ אֵין לְדַקְדֵּק עִמָּנוּ כְּחוּט הַשַּׂעֲרָה · כִּי יֹאמְרוּ אֵלֵינוּ וְאֶל דֹּרוֹתֵינוּ מָחָר: יָהּ כְּבוֹדְךָ עוֹמֵד בֵּין עֲדָתֵנוּ כְּהִבְטַחְתָּ לִזְקֵנֵנוּ · אֱלֹהִים נִצָּב בַּעֲדַת אֵל בְּקִרְבֵּנוּ · גַּם אַתָּה יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל סְבִיבֵנוּ · שֵׁב בָּזֶה גַּם הַיּוֹם וּמָחָר: יָד פְּשׁוּטָה פָּשַׁט בַּעַל הַבַּיִת לְבַעֲלֵי תְשׁוּבָה · וּפָשַׁט הֶעָנִי אֶת יָדוֹ לְקַבֵּל טוֹבָה · אֱמֶת נָתַתָּ לְיַעֲקֹב חֶסֶד לְאַבְרָהָם בְּאַהֲבָה · יִנָּתֵן גַּם מָחָר: עַד מָתַי תִּרְדְּפֵנִי רוֹדֵף מָלֵא · כָּתוּב וְלֹא כָתוּב עֲלִיַּת עֲלֵה · אַחֲרֵי מִי יָצָא מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל הַמְּפְלָא · זֹאת אוֹת בְּקִרְבְּכֶם כִּי יִשְׁאָלוּן בְּנֵיכֶם מָחָר: קִדְּמוּךָ בָנֶיךָ בִּתְפִלַּת הַיּוֹם שְׁבָרָם · הַיּוֹם לַעֲשׂוֹתָם וּלְמָחָר לִטּוֹל שְׂכָרָם · הַיּוֹם כְּמָחָר זֶה וָזֶה גּוֹרֵם לְטוֹבָה לְזָכְרָם · וְהָיָה כָּזֶה יוֹם מָחָר: בְּזֵרוּז צִירֵי יִשְׂרָאֵל הִתְפַּלְּלוּ עַל אֲחֵיכֶם · עַל כָּל צָרָה וְצוּקָה שֶׁלֹּא תָבֹא עַל צִבּוּרֵיכֶם ·

Endziele sind verstrichen und Deine Söhne noch in der Gewalt Deiner Gegner aufgehalten, da doch Niemand gern das Seinige in andern Händen läßt; alles Endliche hat ein Ende, nur mein Exil zieht sich in die Länge und wir fragen: „Auf wann soll ich flehen? Gott!" o sprich: „Auf Morgen!" — Barmherziger! wir haben eine Bühne für den Vorbeter zurecht gestellt, auch ein weiser Lehrer soll uns ermahnende Reden halten; so lasse Dich denn verzeihend in Deiner großen Herrlichkeit herab, weile bei uns und laß Dir es wohlgefallen, wenn wir morgen in der Frühe vor Dir beten. Siehe, Vater! wir beten zu Dir nach unserer alten Weise — Du weißt es, das Dichten des menschlichen Herzens ist böse von Jugend an; o so thue auch Du nach Deiner Weise und verzeihe uns, heilige Dein Volk und sprich: „Morgen sollt ihr heilig werden!" Es ist klar, daß es keinen Gerechten gibt, der niemals Sünde begehe, nicht den reinen Engeln wurde die Lehre gegeben; nimm es darum nicht genau auf's Haar mit uns, wenn Du morgen über uns und unsere Zukunft das Urtheil sprichst. — Gott! Deine Herrlichkeit weilt in unserer Gemeinde, wie Du unserem Ahnherrn (David) versichert hast: „Gott steht in Mitten in seiner Gemeinde;"[1]) so umgib uns, der Du unter den Lobgesängen Israels throneft, und weile hier heute und morgen! Deine Hand, Herr der Welt, ist den Bußfertigen ausgestreckt, die Armen halten ihre Hände auf, um Deine Güte zu empfangen, Treue gibst Du Jakob, gewährest liebevoll Abraham Deine Huld; o thue so auch morgen! — Wie lange noch willst Du mich so anhaltend verfolgen, so viele verkündete und nicht verkündete Leiden über mich bringen? Wem setzest Du, erhabener König Israels, nach? O gib ein gutes Zeichen, wenn Deine Kinder Dich erbitten morgen! Schon heute kommen Deine Kinder mit ihrem vertrauensvollen Gebete vor Dich, verrichten es heute, um morgen ihren Lohn zu empfangen; bedenke Du sie heute wie morgen zum Guten, laß heute wie morgen sein! — Seid rüstig, ihr Abgesandte Israels! betet für euere Brüder, daß kein Leid und Bedrängniß über euere Gemeinde komme; rufet mit Andacht,

---

[1]) Psalm 82, 1.

וְצַעֲקוּ בְּכֹחַ פִּי תוֹלַעַת יַעֲקֹב אֲבִיכֶם · וְשִׂימוּ עֲלֵיהֶן קְטֹרֶת לִפְנֵי יְיָ מָחָר: בְּתוֹרָה וּבְמִצְוָה שֶׁקִּיְּמוּ הֵם וַאֲבוֹתֵיהֶם · יִזְכּוּ לְהֵטִיב לְעוֹלָם לָהֶם וְלִבְנֵיהֶם · יְיָ הַטּוֹב יְכַפֵּר בְּעַד עֲוֹנוֹתֵיהֶם · וְכֹה תֹאמַר אֶל הָעָם הִתְקַדְּשׁוּ לְמָחָר: חַנּוּן הָשֵׁב שָׁנִים כְּבִרְכָתֶךָ · הוֹאִיל וּמִסְתַּכְּלִים לְךָ וּמְקַוִּים לִישׁוּעָתֶךָ · חַדֵּשׁ עָלֵינוּ שָׁנָה טוֹבָה וְעַטְּרָהּ שְׁנַת טוֹבָתֶךָ · הִנֵּה יוֹם קֹדֶשׁ לַיְיָ מָחָר: זָכָה חֹדֶשׁ תִּשְׁרֵי לְהַתֵּר וּסְלִיחָה · יֶרַח אֵיתָנֵי עוֹלָם וּגְבָעוֹת נִזְכְּרוּ וְנִפְקְדוּ בוֹ לְהִשָּׁמְחָה · וּבוֹ עֲתִידִים לְהִגָּאֵל צֶמַח צַדִּיק לְהַצְמִיחָה · כֹּה אָמַר יְיָ כָּעֵת מָחָר:

חין מחנלען קסלות ווירד דיעז ניכט געזאגט. מאן פאנגט אן ואני בחסדך.

קְדוֹשִׁים הַמְלִיכוּנִי עֲלֵיכֶם וְהַזְכִּירוּ זִכְרוֹנוֹת · כְּדֵי שֶׁאֶזְכּוֹר עֲקֵדַת אֲבִיכֶם בְּשׁוֹפָר שֶׁל אַיִל בְּפִקְדוֹנוֹת · וְאֶכְתָּבְכֶם בְּסֵפֶר חַיִּים וְאֶמְחַל לָכֶם עֲוֹנוֹת · אַל תִּירְאוּ וְאַל תֵּחַתּוּ מָחָר:

וַאֲנִי בְּחַסְדְּךָ בָטַחְתִּי אָמַרְתִּי עוֹלָם חֶסֶד יִבָּנֶה · צִדְקֵנוּ תַּבְרִיעַ בְּגֵרוּמִים כְּבֵדִים לְהִמָּנֶה · תֹּאמַר לִי רַב חֶסֶד מַטֶּה כְּלַפֵּי חֶסֶד מְפַנֶּה · אַל תָּצַר צָרַת מָחָר: אֹרֶךְ זְמַן זְמַנִּים זְמַנֵּיהֶם קְדֻשָּׁה נִתְחַלְּלָה · וְטֻמְאָה אֲבִי אֲבוֹת הַטֻּמְאָה בּוֹקַעַת וְעוֹלָה · יְרוּדָה עַד עָפָר תַּעֲלֶה מַעְלָה מָעְלָה · וְהָעֲמָלֵקִי וְהַכְּנַעֲנִי יוֹשֵׁב בָּעֵמֶק מָחָר: מָחָר שָׂטָן אַכְנִיסְךָ בְּשָׁנָה רָעָה · בָּנַי מִיָּדְךָ אוֹצִיא וְאוֹשִׁיעָה · הֵמָּה פּוֹרְשִׁים לְחַיִּים טוֹבִים וְאַתָּה לְמִיתָה קְבוּעָה · וְשַׂמְתִּי

wie euer Vater Jakob, bringet den Weihrauch eueres Gebetes vor den Ewigen morgen! Um des Verdienstes willen, welches sich die Frommen und ihre Väter durch die Beobachtung der Lehre und der Gebote erworben haben, möge es ihnen und ihren Kindern ewiglich wohl ergehen, der allgütige Gott verzeihe deren Sünden, er spreche zum Volke: heiligt euch auf morgen! Allgnädiger, bringe Deine Segensjahre wieder! siehe, Alle harren und hoffen auf Dein Heil; erneue uns ein glückliches Jahr und kröne es mit Deinem Gute mit dem morgen eintretenden heiligen Tage! Der Monat Tischre ist zum Lößen und Verzeihen bestimmt; er ist der Monat, an welchem die Stammväter und =Mütter bedacht und erfreut wurden, und in ihm wird auch einst die Erlösung durch den gerechten Sprößling David's (Messias) hervorbrechen und zwar um die morgende Zeit, wie Gott es verheißen. — „Heiliges Volk" — spricht der Herr — „erkennet meine Herrschaft an und erin„nert euch meiner gütigen Vorsehung, damit ich die Opferung „Jizchak's euch gedenke bei dem Posaunenschall des Widder„horns, damit ich euch einschreibe in das Buch des Lebens „und euere Missethaten vergebe und ihr nicht zu fürchten und „zu zagen habet morgen!" Auf Deine Gnade vertraue ich, spreche: Du erhältst Deine Welt durch Gnade; so lasse unsere Tugend den Ausschlag geben, schwer hinabziehen in der Wagschaale! Huldvoller! der Du stets der Gnade Dich zuneigest und Sünden wegschaffest, sprich: ängstiget euch nicht ob des morgenden Tages. — Seit langer, sehr langer Zeit wird das Heilige entweihet, und die Unreinheit, die allergrößte Unreinheit steigt immer höher empor; o möge die in den Staub gesunkene Nation sich erheben, die Amalekiter und Kenaaniter aber in die Tiefe stürzen morgen. — Sprich, o Herr: „Morgen werde ich Dich, Verführer, in's böse Jahr verweisen, „werde meine Kinder aus Deiner Hand befreien und ihnen „helfen, sie scheiden von Dir zu einem glücklichen Leben, Du „aber bist dem Tode verfallen; so werde ich einen Unterschied

פְּדוּת בֵּין עַמִּי וּבֵין עַמְּךָ מָהֵר׃ צְדָקָה וּגְאֻלָּה הִנְנִי מֵבִיא לְמָחָר בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה· שְׁנַת אֹסֶם וּבְרָכָה בֹּאוּ אֵלַי כָּעֵת מַהֵר לְחַנְּנָה· יְשׁוּעָה וְחַיִּים וְשָׁלוֹם רַחֲמִים וַחֲנִינָה· הִנְנִי מַמְטִיר לָכֶם כָּעֵת מַהֵר׃ אל מלך יושב וכו׳.

טוֹב יְיָ לַכֹּל וְרַחֲמָיו עַל כָּל־מַעֲשָׂיו׃ טוֹב יְיָ לְקֹוָו לְנֶפֶשׁ תִּדְרְשֶׁנּוּ׃ טוֹב יְיָ לְמָעוֹז בְּיוֹם צָרָה וְיֹדֵעַ חֹסֵי בוֹ׃ כִּי טוֹב יְיָ לְעוֹלָם חַסְדּוֹ וְעַד דֹּר וָדֹר אֱמוּנָתוֹ׃ טוֹב לַחֲסוֹת בַּייָ מִבְּטֹחַ בָּאָדָם׃ טוֹב לַחֲסוֹת בַּייָ מִבְּטֹחַ בִּנְדִיבִים׃ טוֹב וְיָשָׁר יְיָ עַל כֵּן יוֹרֶה חַטָּאִים בַּדָּרֶךְ׃ טוֹב וְיָחִיל וְדוּמָם לִתְשׁוּעַת יְיָ׃ הוֹשִׁיעֵנוּ אֱלֹהִים כִּי בָאוּ מַיִם עַד נָפֶשׁ׃ הוֹשַׁע יְיָ אֶת־עַמְּךָ אֵת שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל׃ הוֹשִׁיעָה אֶת עַמֶּךָ וּבָרֵךְ אֶת נַחֲלָתֶךָ וּרְעֵם וְנַשְּׂאֵם עַד הָעוֹלָם׃ הוֹשִׁיעָה יְיָ כִּי גָמַר חָסִיד כִּי פַסּוּ אֱמוּנִים מִבְּנֵי אָדָם׃ עָזְרֵנוּ אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ עַל דְּבַר כְּבוֹד שְׁמֶךָ וְהַצִּילֵנוּ וְכַפֵּר עַל חַטֹּאתֵינוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ׃ ליי הישועה וכו׳.

קיא פזמון. חתום בו יצחק בר אבינדור.

יִרְצֶה צוֹם עַמְּךָ· אֲשֶׁר דָּמוּ לְדִמְיוֹן זֶה· חָשׁוּב חֶלְבּוֹ כְּבַעַל זֶבַח· וְקָרְבָּנוֹ אַל תִּבְזֶה· חָתוּם עָלָיו אוֹת חַיִּים· וּתְחִנָּתוֹ תֶּחֱזֶה· מָחָר יִהְיֶה הָאוֹת הַזֶּה׃ צִדְקָתְךָ הִתְאַזֵּר· שׁוֹכֵן עַד וּמְרוֹמָם· סְמָךְ־נָא הַנִּכְשָׁלִים· שְׁלַח יָדְךָ לַהֲקִימָם· אֲשֶׁר דִּמְעָם שִׁקּוּיָם· וְאַנְחָתָם הִיא לַחְמָם· וְלָדַעַת מַה זֶה וְעַל מַה זֶה· מָחָר יִהְיֶה הָאוֹת הַזֶּה׃ חַנּוּן חֹן בְּנְךָ· אֲשֶׁר לְשִׁמְךָ הוּא מַאֲמִין· סַנֵּגוֹר עָלַי תְּמַנֶּה· אֲשֶׁר חַטֹּאתַי יַטְמִין· וְחוֹבִי בִּשְׂמֹאל יַכְמִין· זְכוּתִי יַעֲלֶה בְּיָמִין· וְאֵפֶר יִצְחָק יַזְמִין· אֲשֶׁר יֹאמַר כִּי הוּא זֶה׃ קְרַב וּשְׁמַע רִנָּתִי· לְצַעֲקִי תִּפְתַּח שַׁעַר· לִזְכוּת אֶת חַטָּאתִי· כְּמוֹ בֶן שָׁנָה נַעַר· וְתַחְסוֹם לְשׁוֹן מַסְטִינִי· וְאֶת פִּיהוּ לֹא יִפְעַר· יְיָ בַּשָּׂטָן יִגְעַר· קוּם רֵד מַהֵר מִזֶּה׃ בַּמָּה אֲקַדֵּם וְאִכַּף פְּנֵי לֹא יִקַּח

„machen zwischen meinem und Deinem Volke morgen! Heil „und Erlösung bringe ich morgen mit dem Jahresanfang, ein „Jahr der Schätze und des Segens. Kommet zu mir mor- „gen, ich begnadige euch; Glück und Leben, Friede, Erbarmen „und Huld lasse ich euch zuströmen morgen!“

טוב יי לכל Allen ist der Ewige wohlthätig, erbarmt sich seiner Werke aller. Gütig ist Gott den auf ihn Hoffenden, der Seele die ihn sucht. Gütig ist Gott, Zuflucht am Tage der Noth; er kennet, die auf ihn vertrauen. Ja gütig ist der Ewige, ewig seine Gnade, seine Treue für und für. Besser ist's, dem Ewigen vertrauen, als auf Menschen sich verlassen; besser, dem Ewigen vertrauen, als auf Fürsten sich verlassen. Gütig ist der Ewige und gerade, zeigt Irrenden die rechte Bahn. Wohl dem, der geduldig auf des Ewigen Hilfe wartet! Hilf uns, o Gott! denn das Wasser dringt an's Leben. Hilf, Ewiger, Deinem Volke, dem Ueberreste Israels! Hilf Deinem Volke, segne Dein Eigenthum, weide und trage sie bis in Ewigkeit! Hilf, o Ewiger! denn die Frommen sind dahin, entschwunden sind die Redlichen den Menschenkindern. Steh' uns bei, Gott unseres Heils, der Verherrlichung Deines Namens willen; rette uns und verzeihe unsere Sünden, Deines Namens willen! —

111. ירצה Habe Wohlgefallen an dem Fasten Deines Volkes, das sein Blut und Fett Dir weihet[1]; betrachte es[2] gleich einem Opfer und verschmähe es nicht! Siegle uns mit dem Zeichen des Lebens, merk' auf unser Flehen; morgen zeige sich dies Gnadeszeichen! — Umgürte Dich mit Deiner Milde, Erhabener, ewig Thronender! und unterstütze die Wankenden; reiche ihnen die Hand, um sie aufzurichten, sie, deren Trank Thränen, und deren Speise Seufzer sind; beachte was ihnen schon geschehen — morgen zeige sich dies Gnadenzeichen! — Allgnädiger, begnadige Deine Kinder, die an Deinen Namen glauben! Stelle uns einen Vertheidiger, der unsere Sünde entschuldige, der die Schuld zur Linken verberge, das Verdienst aber zur Rechten hervorziehe, der die Asche Jizchaks bereit halte und auf sie zeige. — Nahe Dich und erhöre unser Gebet, öffne die Pforten unserem Flehen; reinige uns von Sünden, daß wir einem unschuldigen Kinde gleichen. Verschließe den Mund des Anklägers, daß er ihn nicht gegen uns öffne; Herr! fahre den Verhinderer an: „Auf, entweiche schnell von hier!“ — Womit könnte ich vor dem Unbestech-

[1]) Durch Fasten wird das Blut vermindert und das Fett abgezehrt.
[2]) Nämlich das Fasten.

שַׁחַד· וּבְיָדִי אֵין מַעַשׂ· וְעַל זֹאת לִבִּי יִפְחַד· אֲבָל
עַתָּה בְּזָכְרִי מַלְכוּת שֵׁם הַמְיֻחָד· וְעַל זֹאת אֲנִי
בוֹטֵחַ· בְּאוֹמְרִים יְיָ אֶחָד· וּמוֹשְׁבִים כֻּלָּם יַחַד· מִזֶּה
אֶחָד וּמִזֶּה׃ רְאֵה אֵין מְכַפֵּר בַּעֲדִי· וְאֵין סוֹדֵר לִי
סֵדֶר· וּבִגְדֵי לָבָן אַיִן· וְאֵין לוֹבֵשׁ הָאֶדֶר· וְגַם אֵין
קָרְבַּן חוֹבָה· וְלֹא נְדָבָה וָנֶדֶר· וְאַתָּה תְּכַפֵּר עָלַי·
בּוֹחֵן כְּלָיוֹת וָחֶדֶר· גְּדוֹר פִּרְצַת צֹאנֶךָ· וְשִׂים רֶוַח
לָעֵדֶר· וְתִבְנֶה לָמוֹ גָּדֵר מִזֶּה וְגֶדֶר מִזֶּה׃ צֵל קוֹרָתֶךָ
בָּאוּ· בָּנִים אֲשֶׁר נִגְרְשׁוּ· בָּנֶיךָ כְּנִתְוַעֲדוּ· רָעֲשׁוּ
וְגַם נִתְגָּעֲשׁוּ· חֶסֶד אֲבוֹתָם תִּזְכּוֹר· עֵת לָרִיב יִגָּשׁוּ·
אֱמֶת וְשָׁלוֹם נִפְגָּשׁוּ· גַּם אֶת זֶה לְעֻמַּת זֶה· מַהֵר
יִהְיֶה הָאוֹת הַזֶּה׃ אל מלך יושב וכו׳ עד לכל קוראיך.

וְאַתָּה קָדוֹשׁ יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל׃ וְאַתָּה הוּא וּשְׁנוֹתֶיךָ לֹא יִתָּמּוּ׃ אַתָּה תָקוּם תְּרַחֵם צִיּוֹן כִּי עֵת לְחֶנְנָהּ כִּי בָא מוֹעֵד׃ זִבְחֵי אֱלֹהִים רוּחַ נִשְׁבָּרָה לֵב נִשְׁבָּר וְנִדְכֶּה אֱלֹהִים לֹא תִבְזֶה׃ הֵיטִיבָה בִרְצוֹנְךָ אֶת צִיּוֹן. תִּבְנֶה חוֹמוֹת יְרוּשָׁלָיִם׃ אָז תַּחְפֹּץ זִבְחֵי צֶדֶק עוֹלָה וְכָלִיל. אָז יַעֲלוּ עַל מִזְבַּחֲךָ פָרִים׃ (וְעַתָּה יְיָ אָבִינוּ אָתָּה. אֲנַחְנוּ הַחֹמֶר וְאַתָּה יֹצְרֵנוּ וּמַעֲשֵׂה יָדְךָ כֻּלָּנוּ׃ אַתָּה יְיָ לֹא תִכְלָא רַחֲמֶיךָ מִמֶּנּוּ. חַסְדְּךָ וַאֲמִתְּךָ תָּמִיד יִצְּרוּנוּ׃) זְכֹר רַחֲמֶיךָ יְיָ וַחֲסָדֶיךָ כִּי מֵעוֹלָם הֵמָּה׃ זָכְרֵנוּ יְיָ בִּרְצוֹן עַמֶּךָ. פָּקְדֵנוּ בִּישׁוּעָתֶךָ׃ זְכֹר עֲדָתְךָ קָנִיתָ קֶּדֶם גָּאַלְתָּ שֵׁבֶט נַחֲלָתֶךָ הַר צִיּוֹן זֶה שָׁכַנְתָּ בּוֹ׃ זְכֹר יְיָ חִבַּת יְרוּשָׁלָיִם אַהֲבַת צִיּוֹן אַל תִּשְׁכַּח לָנֶצַח׃ זְכֹר יְיָ לִבְנֵי אֱדוֹם אֵת יוֹם יְרוּשָׁלָיִם הָאֹמְרִים עָרוּ׀ עָרוּ עַד הַיְסוֹד בָּהּ׃ זְכֹר לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיִשְׂרָאֵל עֲבָדֶיךָ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לָהֶם בָּךְ וַתְּדַבֵּר אֲלֵהֶם אַרְבֶּה אֶת זַרְעֲכֶם כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמָיִם. וְכָל הָאָרֶץ הַזֹּאת אֲשֶׁר אָמַרְתִּי אֶתֵּן לְזַרְעֲכֶם וְנָחֲלוּ לְעֹלָם׃ זְכֹר לַעֲבָדֶיךָ לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב. אַל תֵּפֶן אֶל קְשִׁי הָעָם הַזֶּה וְאֶל רִשְׁעוֹ וְאֶל חַטָּאתוֹ׃ אַל נָא תָשֵׁת עָלֵינוּ חַטָּאת אֲשֶׁר נוֹאַלְנוּ וַאֲשֶׁר חָטָאנוּ׃ חָטָאנוּ צוּרֵנוּ. סְלַח לָנוּ יוֹצְרֵנוּ׃

קיב ע״ס א״ב מצולש. ובח״כ חתום מנחם בר רבי יעקב.

אֵל אֱלֹהִים אֶצְעֲקָה בְּמִלּוּלַי· אֶשָּׂא כַּפַּי עַל נֶפֶשׁ

lichen treten, womit mich vor ihm beugen? ich habe keine Thaten aufzuweisen, und mein Herz ist darob beängstigt. Doch ich erkenne die Herrschaft seines einzigen Namens an und vertraue auf ihn, wenn Alle in Andacht vereint rechts und links laut rufen: „Der Ewige, Er ist einzig!" — Siehe, wir haben keinen Versöhner, keinen Opferordner, keine Priestergewänder und keine Priester, keine täglichen und freiwillige Opfer mehr. O, so versöhne Du uns, Du Prüfer der Nieren und des Herzens! Umzäune den Riß Deiner Heerden, schaffe ihnen Raum, erbaue eine Schutzmauer rings um sie. — Unter den Schatten Deines Daches[1]) kommen Deine vertriebenen Kinder, versammeln sich darin in feierlicher Menge; gedenke ihnen die Treue ihrer Väter, wenn sie, in Wahrheit und Frieden einer neben den Andern vereint, vor's Gericht gezogen werden! Morgen zeige sich dies Gnadenzeichen!

ואתה קדוש Du, Allerheiligster, thronst unter Lobgesängen Israels! Du bist, und Deine Jahre enden nie! Du erhebst Dich, erbarmst Dich Zion's, wenn gekommen ist die Zeit, daß Du ihr gnädig bist. Ein göttlich Opfer ist ein zerknirschtes Gemüth; ein zerknirschtes und demüthiges Herz, o Gott, verschmähest Du nicht! Thue Zion wohl in Deiner Huld, erbaue die Mauern Jerusalems! dann werden Opfer der Gerechtigkeit, Brand- und Ganzopfer Dir gefallen, dann wird man Stiere darbringen auf Deinem Altar. Aber jetzt, o Ewiger — doch Du bist unser Vater! wir sind der Thon und Du unser Bildner, Deiner Hände Werk sind wir Alle. Du, o Ewiger, wirst Deine Barmherzigkeit uns nicht entziehen; Deine Liebe und Treue werden uns stets bewahren. Gedenke Deiner Barmherzigkeit, o Ewiger, und Deiner Gnade; denn sie sind von Ewigkeit her. Gedenke, Herr, auch unser, wenn Du Dein Volk begnadigst, suche uns heim mit Deiner Hilfe! Gedenke Deiner Gemeinde, die Du vormals Dir erworben, Deines Erbstammes, den Du befreiet, Zion's Berg, den Du bewohnt! Gedenke, Herr, Deiner Lust an Jerusalem, vergiß nicht Deine Liebe zu Zion! Gedenk' auch, Herr, den Söhnen Edom's den Tag Jerusalem's, als sie da schrieen: „Verheeret! verheeret bis auf den Grund!" Gedenke Deiner Diener, Abraham's, Jizchak's und Israel's, was Du ihnen bei Dir zugeschworen und ihnen zugesagt hast: Ich will euere Nachkommen so viel werden lassen wie die Sterne des Himmels, und dieses ganze Land, wovon ich gesprochen, will ich eueren Nachkommen geben und sie sollen es ewig als Erbgut besitzen. Gedenke Deiner Diener, Abraham's, Jizchaks und Jakob's, kehre Dich nicht an die Hartnäckigkeit, den Frevel und die Sünde dieses Volkes! Rechne es uns doch nicht zum Verbrechen, daß wir thöricht gewesen und gesündigt haben!

112 *). אל אלהים Zu Gott rufe ich in meinem Gebete, erhebe meine Hände für das Leben meiner Kinder, lasse mein

[1]) In's Gotteshaus.

*) Siehe die Bemerkung zu Nummer 54.

עוֹלָלַי׃ אֶשְׁפְּכָה כַמַּיִם לִבִּי עָלַי׃ אֶל יְיָ וְהַאֲזִין אֵלָי׃ אֱלֵי עֲנִי וְכוֹאֵב יַאֲזִין בְּחֶמְלָתוֹ׃ בַּעֲבוּר הֶעֱרוּ נַפְשָׁם לַמָּוֶת בְּאַהֲבָתוֹ׃ יִתֵּן בְּיָמֵינוּ נִקְמָתוֹ׃ שָׁלַח יָדָיו בִּשְׁלֹמָיו חִלֵּל בְּרִיתוֹ׃ בְּרִיתוֹ לַעֲזוֹב יַחַד עָלַי חָבָרוּ׃ בָּרֵי לֵבָב עֲשָׂרָה מִנִּי בָּחָרוּ׃ בְּתוֹרַת אֵל וּבְמִצְוֹתָיו נֶאֱזָרוּ׃ מִנְּשָׁרִים קַלּוּ וּמֵאֲרָיוֹת גָּבֵרוּ׃ גָּבְרוּ לִסְבּוֹל דִּין הָאֵל בְּאָמְרוּ׃ גְּבוֹת מֵהֶם שְׁטִימַת אָח וּמִמְכָּרוּ׃ גְּדוֹלֵי עוֹלָם נִבְחֲנוּ לְכַבְּדוֹ וּלְפָאֲרוֹ׃ מַלְאָכָיו גִּבֹּרֵי כֹחַ עֹשֵׂי דְבָרוֹ׃ דְּבָרוֹ יָצָא וְהַמְּצוּקִים פָּחֲדוּ וְרָהוּ׃ דָּבְקוּ אַחֲרֵי מַלְכָּם וַיִּנְהוּ׃ דַּעַת שִׂפְתֵי כֹהֵן דָּרְשׁוּ מִפִּיהוּ׃ כִּי מַלְאַךְ יְיָ צְבָאוֹת הוּא׃ הוּא רַבִּי יִשְׁמָעֵאל קוֹנוֹ מִשְׁתַּבֵּחַ בּוֹ לְהִתְפָּאֲרָה׃ הֵיכָלוֹת וּרְקִיעִים גְּלוּיִם לוֹ לְסָקְרָה׃ הִזְכִּיר גַּם עַתָּה מִתּוֹךְ צָרָה׃ אֶת הַשֵּׁם הַנִּכְבָּד וְהַנּוֹרָא׃ וְהַנּוֹרָא וּפִלְאָיו חָקַר כִּי נִמְסְרוּ לָאֶבַח׃ וָתִיקִים כְּאַחֵי יוֹסֵף מְצָאָם בְּשֶׁבַח׃ וְאֵל מִדַּת הַדִּין נְתָנָם לַטָּבַח׃ חֲסִידַי כּוֹרְתֵי בְרִיתִי עֲלֵי זָבַח׃ זֶבַח הִגִּיד לְרֵעָיו וְחָרְדוּ חֲמוּדָיו׃ זָרְזוּ וְנִטַּהֲרוּ בְּנִקָּיוֹן וָטֹהַר עֲבָדָיו׃ זָוְגוּ הַנָּשִׂיא וְהַמְשָׁרֵת בְּיוֹמוֹ יַחְדָּו׃ הָדָר הוּא לְכָל חֲסִידָיו׃ חֲסִידָיו הִגְרִלוּ לַהֲרוֹג וְקִדְּשׁוּ הַשֵּׁם בִּזְכִיָּה׃ חִבֵּב הַנָּשִׂיא וְקָדַם שָׁעָה לַעֲלִיָּה׃ חִבְּקוּ הַמְכַהֵן וְנָשַׁק רֹאשׁוֹ בְּקוֹל הַבְּכִיָּה׃ פֶּצַע וְחַבּוּרָה וּמַכָּה טְרִיָּה׃ טְרִיָּה הִסְפִּיד אֵיךְ נֶהֶיְתָה בְּנָשִׂיא מְמֻנֶּה׃ טַעֲמֵי תוֹרָה וּמַרְגָּלִיּוֹת בְּפִיו שׁוֹנֶה׃ טָמוּן בֶּעָפָר כְּגוֹנֵב וּמְחַלֵּל הִנֵּה׃ אֵיכָה יוּעַם זָהָב יִשְׁנֶא׃ יִשְׁנֶא הַכֶּתֶם נֶזֶר

Herz wie Wasser zerfließen vor Gott, daß er mich Armen und Leidenden erbarmungsvoll erhöre, um Jener willen, die sich aus Liebe zu ihm dem Tode preisgegeben haben. Möge er in unseren Tagen Genugthuung dafür verschaffen, daß man Hand an seine Freunde gelegt und seinen Bund entweihet hat. Allesammt vereinigten sie sich gegen mich, um von seinem Bunde mich abzuwenden und nahmen zehn Unschuldige aus meiner Mitte weg, die ausgerüstet mit Gottes Lehre und seinen Geboten schneller als Adler und muthiger als Löwen waren. Muthig ertrugen sie Gottes Verhängniß, als der Tyrann zu ihnen sprach, er wolle sie wegen der Feindseligkeit gegen Joseph und wegen dessen Verkaufs bestrafen. Diese Großen bestanden die Prüfung zur Ehre und Verherrlichung Gottes, sie vollzogen sein Geheiß kraftvoll, wie Engel. Der Befehl war ergangen, und in Angst und Beben wandten sich diese Glaubensstarken zu ihrem Meister, um aus seinem Priestermunde Erkenntniß zu vernehmen; denn einem Engel des Ewigen Zebaoth war er gleich. Es war nämlich Rabbi Ismael, mit dem der Schöpfer selbst sich rühmte, dessen Blick des Himmels Hallen offen standen und der jetzt aus der Noth den herrlichen, heiligen Namen aussprach. Der Hocherhabene hatte es in seinem Rathe beschlossen, sie der Schlachtbank zu überliefern, er hatte sie so bieder und würdig befunden wie Josephs Brüder und übergab sie der strengen Gerechtigkeit, daß sie getödtet wurden unsere Frommen und mit ihrem Tode unseren Bund besiegelten. Rabbi Ismael kündigte seinen Gefährten den über sie beschlossenen Tod an und es eilten die Edlen und bereiteten sich vor mit der Lauterkeit und Reinheit der Diener Gottes. An einem Tage wurden der Fürst (Rabbi Simon) und der Priester (Rabbi Ismael), diese Zierden aller Frommen, zum Richtplatz geführt. Nach dem Loose sollten sie getödtet werden und sie priesen Gott bei dieser Bestimmung. Den Fürsten traf der Vorzug, eine Stunde früher verklärt zu werden. Ihn umarmte der Priester, küßte sein mit Wunden und Schlägen entstelltes Haupt und weinte laut und jammerte: „Ach, wie ward der Fürst, der Vorgesetzte niedergemetzelt, dessen Mund stets das Gesetz und die Gebote erklärte: ach, er liegt wie ein Räuber und Verbrecher im Staube! ach, verdunkelt ward das Gold und entstellt!" — Das Kostbarste verblich, als sie die

כהנה בחללם· יפי הדרת צורתו הפשיטו במעלם·
ישיש הן צדיק בארץ ישלם· כי עת ופגע יקרה את
כלם: כלם מכאובם סבלם ונתן דמי· כהגיע
לטוטפות צעק הזאת אות בקומי· כביר פץ אכה כפי
ואחריב עולמי· לתת כבוד לשמי: לשמי הנקרא
הללו ולולי כבר נחתם· לא עזבתים ביד עליזי
גאותם· לכן יקבלו מוסר ולדורות תעמד צדקתם·
יעלזו חסידים בכבוד ירננו על משכבתם: משכבתם
ושנתם נדדה אם נגזרה גזרה· מפחדו סמר בשרי
פלצות ומורא· ממקדשים החל ונקדש בכבודו
וביראתו עברה· לדקדק כחוט השערה וסביביו מאד
נשערה: נסערה כשפטם רבי עקיבה הדרשן מיתה
מרה· נגה דברים מאיר כמשה מפי הגבורה· נעלם
וכל יקר ראתה עינו לחקרה· טעמה כי טוב סחרה:
סחרה מפלפל לכל קוץ וקוץ תלי תלים· סופר ושוקל
ודורש את המגדלים· סופו היו שוקלים את בשרו
במקולים· והנה מלאכי אלהים עולים: עולים הראהו
למשה קושר זיו אותיות· עמד ושאל מי יבאר רזי
עליות· ענהו עתיד רבי עקיבה בסוף כמה דורות
להיות· רוממות אל בגרונם וחרב פיפיות: פיפיות
ומגזרי ברזל נדון אחרי זאת ראהו· פלץ במיתתו
הזאת תורה ושכרה בלמדהו· פקד אל תהרהר
אחר ארחהו· האל תמים דרכו אמרת יי צרפתהו:
צרפתהו אמרתו ערב יום כפור להתבקשה· צור

Krone des Priesterthums entweiheten, als sie dem Rabbi Ismael die schöne Gestalt seines Antlitzes unmenschlich abschindeten. Er sprach fröhlichen Muthes: „Auf Erden wird selbst dem Gerechtesten vergolten, Alle trifft das Schicksal und Verhängniß" und standhaft ertrug er alle Marter; doch als man an die Stelle der Stirne kam, wohin die Tefillin gelegt werden, da schrie er: „Ist das das Zeichen für die Beobachtung?" Der Allmächtige sprach: „Höre ich noch einmal eine so jammernde Stimme, so schlage ich meine Hände zusammen und zertrümmere meine Welt! Ihr sollt meinem Namen die Ehre geben und ihn immerdar verkünden und preisen. Wäre das Verhängniß nicht bereits besiegelt; so überließ ich sie nicht den übermüthig Triumphirenden; darum mögen sie die Züchtigung willig annehmen und ihr Verdienst wird für alle kommende Geschlechter bestehen; in Herrlichkeit werden die Frommen selig sein und lobsingen auf ihrer Lagerstätte!" — Der Schlaf weicht von mir ob solchen Verhängnisses und die Haut schaudert mir vor Entsetzen und Furcht; an den Geheiligtesten zeigte Gott die Heiligkeit seiner Erhabenheit, daß sein Strafgericht groß ist wie seine Majestät und er mit denen, die ihm am nächsten stehen, es bis auf ein Haar genau nimmt. Die Erde zitterte, als sie über den Gesetzausleger Rabbi Akiba einen so qualvollen Tod verhängten, über ihn, dessen Worte leuchteten und strahlten, wie jene des Mosche, der sie von Gott empfangen. Er, dessen forschender Blick das Verborgenste und Seltenste durchschaute, der den köstlichen Geschmack der Thora gekostet hatte, so daß er aus dem kleinsten Buchstabenzug eine Menge Gesetzerläuterungen zu deuten wußte, der da zählte und wog und das Schwierigste erklärte, zuletzt wurde sein Fleisch noch auf der Fleischerbank gewogen — daß Gottes Engel aufwärts flohen. — Einst als Mosche in der Höhe weilte, sah er wie Gott die Buchstaben mit Krönchen verzierte, und er fragte: Wer wird diese hohen Geheimnisse erklären? da antwortete ihm Gott: „Nach vielen Geschlechtern wird Rabbi Akiba kommen, der wird mit Schwertes Schärfe die Erhabenheit Gottes daraus erläutern!" Als ihm Gott hierauf dessen Tod vorherzeigte, wie man ihm nämlich mit scharfen eisernen Kämmen das Fleisch abreißen werde, rief er entsetzt: „Ist dies der Lohn für das Studium des Gesetzes? Aber Gott warnte: „Grüble nicht über meine Wege nach! Gottes Weg ist vollkommen, das Wort des Ewigen hat es so beschlossen[1])". — Gott hat es so gewollt, daß Rabbi Akiba am Rüsttag des Ver-

[1]) Nach Talmud Menachoth 20.

בְּיַחֲדוֹ יָצְתָה נַפְשׁוֹ בְּאֶחָד בִּקְדֻשָּׁה • צִדְקָתוֹ אָחֲזוּ עַד
מִצּוּי נַפְשׁוֹ לִדְרָשָׁה • כִּי עַזָּה כַמָּוֶת אַהֲבָה קָשָׁה: קָשָׁה
יָקָר בְּעֵינֵי יְיָ לַחֲסִידָיו הַמָּוְתָה • קְבָרוּהוּ אֵלִיָּהוּ וִיהוֹשֻׁעַ
הַגַּרְסִי בְּפַחַד וְאֵימָתָה • קִבּוּל שְׂכָרוֹ מָה רַב טוּבְךָ
צָפַנְתָּ • אֱלֹהִים זוּלָתְךָ עַיִן לֹא רָאָתָה: רָאֲתָה עֵינִי
אַהֲבַת מַלְכֵּי הַמַּחְטֶבֶת • רַבִּי חֲנַנְיָא בֶּן תְּרַדְיוֹן
כְּהִדְבִּקוּ בַּתּוֹרָה הַנֶּאֱהֶבֶת • רְשׁוּמֶיהָ בְּרַבִּים דָּרַשׁ
וְנִשְׂרְפָה עִמּוֹ מִשְׁלֶבֶת • רְשָׁפֶיהָ רִשְׁפֵּי אֵשׁ שַׁלְהֶבֶת:
שַׁלְהֶבֶת גְּוִילֶיהָ נִשְׂרָפִים וְאוֹתִיּוֹת פּוֹרְחוֹת הַשָּׁמַיְמָה •
שָׂמוּ סְפוֹגִין עַל לִבּוֹ לְהַעֲצִימָה • שַׁעֲשֻׁעֵי יוֹמַיִם תִּבְעֵי
עֶלְבּוֹנֵךְ לְהִנָּקְמָה • תּוֹרַת יְיָ תְּמִימָה: תְּמִימָה מַכָּתִי
אֲנוּשָׁה בְּיַד אַכְזָר • נַחְלָה מְאוֹד כַּהֲרִיגַת רַבִּי חוּצְפִּית
וְרַבִּי אֶלְעָזָר • מַלְכֵּנוּ יַחְקֹר אִם שָׁכַחְנוּ שֵׁם מְנֻזָּר •
וַנִּפְרֹשׂ כַּפֵּינוּ לְאֵל זָר: זָר בֵּרֵר כִּי לְבַטֵּל אֶשְׁכּוֹלוֹת •
יַעַן קָצַר בְּצִירֵי עִם הָעֹלֵלֹת • כַּהֲזִידוּ לַהֲרוֹג רַבִּי חֲנִינָא
בֶּן חֲכִינָי וְרַבִּי יֶשֵׁבָב לְכַלּוֹת • כְּבוֹצֵר עַל סַלְסִלּוֹת:
סַלְסִלּוֹת חֲסִידַי בְּהַפִּילוֹ רַבִּי יְהוּדָה בֶּן בָּבָא בְּחַרְבּוֹ •
זָקֵן כְּבֶן שִׁבְעִים לֹא טָעַם שְׁנַת סוּס עַל מִשְׁכָּבוֹ •
וְנִתְעַנָּה עֶשְׂרִים וָשֵׁשׁ לָשֵׂם מִשְׂגַּבּוֹ • גַּם בַּלַּיְלָה לֹא
שָׁכַב לִבּוֹ: לִבּוֹ אֹמֶץ צָר בְּהָרְגוֹ רַבִּי יְהוּדָה בֶּן דָּמָא •
כְּהַתְחִילוֹ לְשַׁבּוֹת וּלְקַדֵּשׁ קוֹל לְהָרִימָה • כַּאֲשֶׁר בָּרָא
אֱלֹהִים הִשְׁלִים נַפְשׁוֹ בִּנְעִימָה • אֵיךְ נָפְלוּ גִבּוֹרִים
וַיֹּאבְדוּ כְּלֵי מִלְחָמָה: מִלְחָמָה יִפְקוֹד עַל רִשְׁעָה וְעַל
שָׂרָה • יְכַסֶּנָּה הֶעָנָן שֵׁשֶׁת חֳדָשִׁים לְצַעֲרָהּ • יְנַגְּעֶנָּה

söhnungstages vorgefordert werde, und während er die Einheit Gottes durch das Schma-Lesen ausrief entfloh sein Geist in Heiligkeit bei dem Worte אֶחָד „Gott ist einzig!“ er hielt in seiner Frömmigkeit bei diesem Worte so lange an bis ihm die Seele entschwand, denn stark wie der Tod war seine Gottesliebe. Vor dem Ewigen werth gehalten ist seiner Frommen Tod; Elias und Jehoschua der Girsite begruben den Rabbi Akiba in Angst und Ehrfurcht. Welche große Seligkeit Du ihm zum Lohne bestimmt hast, hat außer Dir, o Gott, noch kein Blick erforscht. — Mein Auge sah die innige Liebe zu meinem Könige, die Anhänglichkeit des Rabbi Chananja Sohn Teradjon's an die geliebte Thora. Weil er deren Vorschriften öffentlich gelehrt hatte, wurde sie mit ihm selbst verbrannt und loderte im Feuer auf; das Pergament verbrannte, die Buchstaben aber flogen gen Himmel. Nasse Wolle legten sie ihm auf das Herz, um seine Marter zu verlängern. O Du tadellose Lehre, Du unsere tägliche Unterhaltung, fordere Genugthuung für diese Unthat! — Hart und schwer und schmerzlich traf mich der Schlag des Grausamen, als er den Rabbi Chuzpith und den Rabbi Elasar tödten ließ. Möge doch unser König es uns gedenken, daß wir bei all Diesem seinen gekrönten Namen nicht vergessen und unsere Hände nicht zu einer fremden Gottheit ausgestreckt haben! — Der Tyrann wählte sich unsere besten Trauben aus, er schnitt die Trauben ab und hielt noch Nachlese; in seiner Mordwuth ließ er den Rabbi Chachinai Sohn Chachinais und den Rabbi Jeschebab verderben, wie der Weinleser die Trauben in die Körbe wirft. Von den Besten meiner Frommen ließ er den Rabbi Jehuda Sohn Baba's durch das Schwert fallen, der, ein siebzigjähriger Greis, auf seinem Lager kaum den kurzen Schlaf eines Pferdes genoß, der seinem Gotte zu ehren sechsundzwanzig Jahre lang täglich fastete und selbst des Nachts seinen Geist nicht ruhen ließ. Der hartherzige Dränger ließ auch den Rabbi Jehuda Sohn Dama's ermorden, als dieser eben den Einweihungssegen des Sabbath sprach; bei der Stelle אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹהִים „Alles was Gott erschaffen hat“ gab er singend seinen Geist auf. — Ach, wie sind da gefallen die Helden und verloren gegangen die Kampfgeräthe! — Möge Gott jenen boshaft Gewaltigen den Krieg erklären, mit einer strafenden Wolke sie Monate lang bedecken und mit Plagen, Zorn

בְּכַהֶרֶת יַרְדֵּנָה אַף וְעֶבְרָה׃ כִּי זֶבַח לַיְיָ בְּבָצְרָה׃
בְּבָצְרָה הֶעֱמִידָה מֶלֶךְ תַּפִּיל בְּהִנָּקְמֶךָ׃ תִּמְחַץ רֹאשׁ
עַל אֶרֶץ כְּזַעְמֶךָ׃ וְאָז תְּעוֹרֵר רַחֲמִים עַל רְחוּמֶיךָ׃
אַתָּה יְיָ לֹא תִכְלָא רַחֲמֶיךָ׃

זְכָר־לָנוּ בְּרִית אָבוֹת כַּאֲשֶׁר אָמַרְתָּ׃ וְזָכַרְתִּי אֶת־
בְּרִיתִי יַעֲקוֹב וְאַף אֶת־בְּרִיתִי יִצְחָק וְאַף אֶת־בְּרִיתִי
אַבְרָהָם אֶזְכֹּר וְהָאָרֶץ אֶזְכֹּר׃

זְכֹר בְּרִית אַבְרָהָם וַעֲקֵדַת יִצְחָק׃ וְהָשֵׁב שְׁבוּת
אָהֳלֵי יַעֲקֹב׃ וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ׃

אָבַדְנוּ מֵאֶרֶץ טוֹבָה בְּחִפָּזוֹן׃ אָרְכוּ הַיָּמִים וְדָבָר
כָּל חָזוֹן׃ בְּיִשְׂרָאֵל חָדְלוּ פְּרָזוֹן׃ בְּמִשְׁמַנָּיו שָׁלַח רָזוֹן׃
וְהָשֵׁב שְׁבוּת אָהֳלֵי יַעֲקֹב׃ וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ׃
גּוֹלָה אַחַר גּוֹלָה׃ גָּלְתָה יְהוּדָה כֻּלָּהּ׃ דָּוָה כָּל הַיּוֹם
וְכָלָה׃ דּוֹרֵשׁ וּמְבַקֵּשׁ אֵין לָהּ׃ הָעִיר הַקֹּדֶשׁ וְהַמְּחוֹזוֹת׃
הָיוּ לְחֶרְפָּה וּלְבִזּוֹת׃ וְכָל מַחֲמַדֶּיהָ נְטוּלוֹת וּגְנוּזוֹת׃
וְאֵין שִׁיּוּר רַק הַתּוֹרָה הַזֹּאת׃ גּוֹאֵל חָזָק לְמַעַנְךָ פְּדֵנוּ׃
רְאֵה כִּי אָזְלַת יָדֵנוּ׃ שׁוּר כִּי אָבְדוּ חֲסִידֵינוּ׃ מַפְגִּיעַ
אֵין בַּעֲדֵנוּ׃ בְּרִית אָבוֹת וְאִמָּהוֹת וְהַשְּׁבָטִים׃ רַחֲמֶיךָ
וַחֲסָדֶיךָ זְכֹר בְּרֻבּוֹת עִתִּים׃ יָהּ זְכֹר לְמֻכִּים וְנִמְרָטִים׃
וְעָלֶיךָ כָּל הַיּוֹם נִשְׁחָטִים׃ דּוֹרֵשׁ דָּמִים דּוּן דִּינֵנוּ׃
הָשֵׁב שְׁבוּתֵנוּ מֵחֵיק מְעַנֵּינוּ׃ חִנָּם נִמְכַּרְנוּ וְלֹא
בְּכֶסֶף קָנֵנוּ׃ זְקוֹף בֵּית מִקְדָּשְׁךָ הַשָּׁמֵם לְעֵינֵינוּ׃
וְהָשֵׁב שְׁבוּת אָהֳלֵי יַעֲקֹב וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ׃

זְכָר־לָנוּ בְּרִית רִאשׁוֹנִים כַּאֲשֶׁר אָמַרְתָּ׃ וְזָכַרְתִּי לָהֶם בְּרִית

und Grimm heimsuchen, wenn Er, der Herr, zu Bozrah [1]) eine Schlacht hält. Jene Gewaltigen zu Bozrah wirst Du rächend stürzen, wirst in Deinem Zorne das Haupt zur Erde schlagen; erwecke dann Dein Erbarmen über Deine Geliebten, Du, o Ewiger, entziehe uns Dein Erbarmen nicht!

זכר לנו Gedenke uns den Bund der Stammväter wie Du versprochen hast: „Ich werde meines Bundes mit Jakob, meines Bundes mit Jizchak und meines Bundes mit Abraham gedenken und das Land bedenken!

זכר Gedenke des Bundes mit Abraham und der Opferung Jizchak's, bringe wieder zurück die Gefangenen der Zelte Jakobs und stehe uns bei, Deines Namens willen! Zu bald verloren wir das schöne Land, lange dauert das uns prophezeite Unglück, es fehlen die Führer in Israel, seine Tapfern haben abgenommen. O bringe wieder zurück die Gefangenen der Zelte Jakob's und stehe uns bei, Deines Namens willen! Von einer Gefangenschaft in die andere ward ganz Jehuda getrieben; es leidet jeden Tag und schmachtet, und Niemand nimmt sich seiner an. Die heilige Stadt und ihre Umgebung sind zur Schmach und Beute geworden; all ihre Schätze sind weg, verschwunden, nichts blieb uns übrig als unsere heilige Lehre. Allmächtiger Erlöser, befreie uns um Deinetwillen! Siehe unsere Kraft ist zerronnen, schaue, unsere Frommen sind dahin; Niemand ist, der uns vertrete! Deinen Bund mit den Stammvätern, Stammmüttern und den Stämmen, o gedenke seiner nach so langer Zeit in Deiner Barmherzigkeit und Gnade; o Gott, gedenke der Geschlagenen und Zerrissenen, die bereit sind, jeden Tag sich Deinetwegen tödten zu lassen! Forderer des vergossenen Blutes, richte Du unsere Streitsache, bringe unsere Verbannten zurück aus der Dränger Gewalt! umsonst sind wir verkauft, kaufe ohne Geld uns wieder los, richte vor unseren Augen Dein zerstörtes Heiligthum wieder auf; bringe wieder zurück die Gefangenen der Zelte Jakob's und stehe uns bei, Deines Namens willen! —

זכר לנו ברית Gedenke uns den Bund mit den Vorfahren, wie Du versprochen hast: „Ich werde ihnen des Bundes der Vorfahren gedenken,

---

[1]) Jesaia 34, 6. 63, 1. I. M. 36, 33.

רִאשֹׁנִים אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְעֵינֵי הַגּוֹיִם לִהְיוֹת לָהֶם לֵאלֹהִים אֲנִי יְיָ: עֲשֵׂה עִמָּנוּ כְּמוֹ שֶׁהִבְטַחְתָּנוּ. וְאַף גַּם זֹאת בִּהְיוֹתָם בְּאֶרֶץ אֹיְבֵיהֶם לֹא מְאַסְתִּים וְלֹא גְעַלְתִּים לְכַלֹּתָם לְהָפֵר בְּרִיתִי אִתָּם כִּי אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיהֶם: רַחֵם עָלֵינוּ וְאַל תַּשְׁחִיתֵנוּ כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב. כִּי אֵל רַחוּם יְיָ אֱלֹהֶיךָ לֹא יַרְפְּךָ וְלֹא יַשְׁחִיתֶךָ וְלֹא יִשְׁכַּח אֶת בְּרִית אֲבֹתֶיךָ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לָהֶם: הָשֵׁב שְׁבוּתֵנוּ וְרַחֲמֵנוּ כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב. וְשָׁב יְיָ אֱלֹהֶיךָ אֶת שְׁבוּתְךָ וְרִחֲמֶךָ. וְשָׁב וְקִבֶּצְךָ מִכָּל הָעַמִּים אֲשֶׁר הֱפִיצְךָ יְיָ אֱלֹהֶיךָ שָׁמָּה: קַבֵּץ נִדָּחֵינוּ כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב. אִם יִהְיֶה נִדַּחֲךָ בִּקְצֵה הַשָּׁמָיִם מִשָּׁם יְקַבֶּצְךָ יְיָ אֱלֹהֶיךָ וּמִשָּׁם יִקָּחֶךָ: הַלְבֵּן חֲטָאֵינוּ כַּשֶּׁלֶג וְכַצֶּמֶר כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב. לְכוּ נָא וְנִוָּכְחָה יֹאמַר יְיָ אִם יִהְיוּ חֲטָאֵיכֶם כַּשָּׁנִים כַּשֶּׁלֶג יַלְבִּינוּ. אִם יַאְדִּימוּ כַתּוֹלָע כַּצֶּמֶר יִהְיוּ: זְרֹק עָלֵינוּ מַיִם טְהוֹרִים וְטַהֲרֵנוּ כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב. וְזָרַקְתִּי עֲלֵיכֶם מַיִם טְהוֹרִים וּטְהַרְתֶּם, מִכֹּל טֻמְאוֹתֵיכֶם וּמִכָּל גִּלּוּלֵיכֶם אֲטַהֵר אֶתְכֶם: מְחֵה פְשָׁעֵינוּ לְמַעַנְךָ כַּאֲשֶׁר אָמַרְתָּ. אָנֹכִי אָנֹכִי הוּא מֹחֶה פְשָׁעֶיךָ לְמַעֲנִי וְחַטֹּאתֶיךָ לֹא אֶזְכֹּר: מְחֵה פְשָׁעֵינוּ כָּעָב וְכֶעָנָן כַּאֲשֶׁר אָמַרְתָּ. מָחִיתִי כָעָב פְּשָׁעֶיךָ וְכֶעָנָן חַטֹּאתֶיךָ שׁוּבָה אֵלַי כִּי גְאַלְתִּיךָ: אֲמָרֵינוּ הַאֲזִינָה יְיָ. בִּינָה הֲגִיגֵנוּ: יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִינוּ וְהֶגְיוֹן לִבֵּנוּ לְפָנֶיךָ, יְיָ צוּרֵנוּ וְגֹאֲלֵנוּ: כִּי לְךָ יְיָ הוֹחָלְנוּ אַתָּה תַעֲנֶה אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ:

תחנה. אָנָּא הַבֵּט בְּצִדְקַת עֲבָדֶיךָ חֲסִידֶיךָ. אֲשֶׁר הֶעֱרוּ נַפְשָׁם לַמָּוֶת עָלֶיךָ. וְלֹא חָסוּ עַל עַצְמָם וְעַל זַרְעָם. וְקָצוּ וּמָאֲסוּ בְּחַיֵּי הָעוֹלָם הַזֶּה. וּבִטְּלוּ רְצוֹנָם מִפְּנֵי רְצוֹנֶךָ. וְקִדְּשׁוּ שִׁמְךָ הַמְיֻחָד וְלֹא חִלְּלוּהוּ. וְרָצוּ לַטֶּבַח וּפָשְׁטוּ צַוָּאר וְעָמְדוּ בְּנִסָּיוֹן וְנֶאֱמָנוּ. וְנִבְחֲנוּ בְּצֵרוּף וְנִמְצְאוּ תְמִימִים. וְנָגְעוּ דְמֵי אָבוֹת וּבָנִים וּדְמֵי רַחֲמָנִיּוֹת וְיַלְדֵיהֶן. וְנִתְעָרְבוּ דְּמֵי אַחִים וְאַחְיוֹת.

wie ich sie vor den Augen der Völker aus Egypten geführt habe, um ihr Gott zu sein; ich, der Ewige!" Thue mit uns, wie Du verheißen: „Auch dann, wenn sie sich im Lande ihrer Feinde befinden, werde ich sie nicht verschmähen und nicht verwerfen, sie zu vernichten und meinen Bund mit ihnen zu brechen; denn ich bleibe der Ewige, ihr Gott." Erbarme Dich unserer und laß uns nicht zu Grunde gehen, so wie geschrieben steht: „Denn der Ewige, dein Gott, ist ein barmherziger Gott, er wird dich nicht lassen und wird dich nicht verderben und wird nicht vergessen den Bund, den er deinen Eltern zugeschworen hat." Führe uns zurück und erbarme Dich unserer, so wie geschrieben steht: „Der Ewige, dein Gott, wird deine Gefangenen zurückführen und sich deiner erbarmen; aus allen Völkern, unter welche dich der Ewige, dein Gott, zerstreuet hat, wird er dich wieder sammeln." Sammle unsere Verstoßenen, so wie geschrieben steht: „So du auch verstoßen wärest bis an das Ende des Himmels, so wird der Ewige, dein Gott, dich von dorther sammeln und einholen." Laß unsere Sünden weiß wie Schnee und Wolle werden, wie geschrieben steht: „Kommt, laßt uns rechten, spricht der Ewige — so euere Sünden wie Scharlach sind, sollen sie weiß werden, wie der Schnee; wenn sie roth sind wie Purpur, sollen sie gleich der Wolle werden!" Besprenge uns mit Reinigungswasser und reinige uns, wie geschrieben steht: „Ich werde reines Wasser über euch gießen, daß ihr rein werdet; von all euerer Unreinheit und all eueren Flecken werde ich euch reinigen!" Tilge unsere Frevel um Deinetwillen, wie Du verheißen hast: „Ich, ja ich tilge deine Frevel, um meinetwillen, und deiner Sünden gedenk' ich nicht!" Tilge unsere Frevel wie Nebel und Wolken, wie Du verheißen hast: „Ich tilge wie Nebel deine Frevel und wie Gewölk deine Sünden; kehre nur zurück zu mir, denn ich erlöse dich!" Unsere Worte vernimm, o Ewiger, merk' auf unsere Gedanken! Wohl mögen Dir gefallen die Reden unseres Mundes, die Gedanken unseres Herzens, Dir, Ewiger, unser Hort und Erlöser! Denn auf Dich, Ewiger, harren wir, Du wirst uns erhören, Herr, unser Gott!" —

אנא הבט O, schaue doch die Tugend Deiner frommen Diener, die sich für Dich dem Tode preisgegeben haben, die sich und ihre Kinder nicht geschont, das Leben dieser Welt verachtet und ihren Willen dem Deinigen untergeordnet haben, um Deinen einzigen Namen zu heiligen, ihn nicht zu entweihen. Willig gingen sie zur Schlachtbank und streckten ihre Hälse hin und trugen standhaft die Versuchung; sie wurden geprüft und geläutert und vollkommen befunden. Ach! da floß das Blut der Väter und der Söhne, das Blut der zarten Mütter und ihrer Kinder zusammen, da vermischte sich das Blut der

וְדַמֵי חֲתָנִים וְכַלּוֹת׃ וּדְמֵי יְתוֹמִים וְאַלְמָנוֹת׃ וּדְמֵי חֲכָמִים וַחֲכָמוֹת׃ וּדְמֵי חֲסִידִים וַחֲסִידוֹת׃ וּדְמֵי יְלָדִים וִילָדוֹת׃ וּדְמֵי זְקֵנִים וּזְקֵנוֹת׃ וּדְמֵי בַחוּרִים וּבַחוּרוֹת׃ וּדְמֵי פַרְנָסִים וְחַזָּנֵיהֶם׃ וּדְמֵי מְלַמְּדִים וְתַלְמִידֵיהֶם׃ וּדְמֵי דַיָּנִים וְסוֹפְרֵיהֶם׃ וּדְמֵי אֲנָשִׁים וּנְשֵׁיהֶם׃ וּדְמֵי גְמוּלֵי מֵחָלָב וְיוֹנְקֵי שָׁדַיִם׃ וְנֶהֶרְגוּ כֻּלָּם יַחַד עַל קִדּוּשׁ שִׁמְךָ הַמְיֻחָד׃ אֶרֶץ אַל תְּכַסִּי דָמָם׃ וְאַל יְהִי מָקוֹם לְזַעֲקָתָם׃ עַד יַשְׁקִיף וְיֵרֶא יְיָ מִשָּׁמָיִם׃ אֶת אֵלֶּה הַמִּזְבְּחוֹת זְכֹר׃ וְאֶת אֵלֶּה הָעֲקֵדוֹת תִּרְאֶה׃ כִּי עַל אַחַת הִרְעִישׁ הָעוֹלָם׃ וְהֵן אֶרְאֶלָּם צָעֲקוּ חוּצָה׃ וְנִשְׁבַּעְתָּ לְבָרֵךְ עוֹקֵד וְנֶעֱקָד לְהַרְבּוֹת זַרְעָם כְּחוֹל הַיָּם׃ וְאַף כִּי עַתָּה כַּמָּה וְכַמָּה עֲקֵדוֹת עָקְדוּ בְנֵיהֶם עַל יִחוּד שִׁמְךָ הַנִּכְבָּד׃ נָא דוֹרֵשׁ דָּמִים קוֹל דְּמֵי בָנֶיךָ צוֹעֲקִים אֵלֶיךָ מִן הָאֲדָמָה׃ הִנָּחֵם וְשַׁכֵּךְ אַף׃ וְחֵמָה כַלֵּה׃ וְתַשְׁבִּית שׁוֹד וָשֶׁבֶר מֵעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל׃ וְחוּס וַחֲמוֹל אֶת יֶתֶר הַפְּלֵטָה הַנִּשְׁאֶרֶת׃ וְתוֹצִיאֶנָּה מֵאֲפֵלָה לְאוֹרָה׃ וְחַדֵּשׁ עָלֵינוּ שָׁנָה טוֹבָה׃ שְׁנַת רָצוֹן שְׁנַת גְּאֻלָּה׃ שַׁדַּי תִּזְכָּר־לָנוּ בְּרִית אֶזְרָח׃ וְתִזְכָּר־לָנוּ זְכוּת הַנֶּעֱקָד׃ וְצַדְּקֵנוּ בְּצִדְקַת אִישׁ תָּם׃

אלהינו ואלהי אבותינו תבא לפניך ח״ג״ו ביז ליי אלהינו הרחמים והסליחות. מיזט הייטע פֿרייטאַג זאָ ווירד מויך נאָך אל רחום שמך ח״ג״ו ביז השתא בעגלא ובזמן קריב געזאַגט.

Brüder mit dem der Schwestern, das Blut der Bräutigame mit dem der Bräute, das Blut der Waisen und der Wittwen, der weisen und frommen Männer und der weisen und frommen Frauen, der Knaben und Mädchen, der Greise und Greisinnen, der Jünglinge und Jungfrauen, der Vorsteher und Vorsänger, der Lehrer und der Schüler, der Richter und der Schreiber, der Ehemänner und ihrer Frauen, der Milchentwöhnten und der Säuglinge — Alle ließen sich tödten, Alle, zur Heiligung Deines einzigen Namens! — Erde, decke nicht ihr Blut! ihr Jammerschrei verhalle nicht, bis es schauet und vom Himmel darauf blickt der Ewige! — Dieser Altäre gedenke, diese Opferungen schaue! Wegen Einer erbebte die Welt, schrieen Himmelsschaaren weithin, und Dein Schwur verhieß Segen dem Bindenden und dem Gebundenen, und wie Meeressand zahllose Nachkommenschaft — und jetzt haben so Viele ihre Kinder gebunden, um Deinen einzigen, erhabenen Namen zu heiligen! Forderer des Bluts! die Stimme des Bluts Deiner Kinder schreiet zu Dir von der Erde auf; o habe Erbarmen und stille den Zorn, ende den Grimm und schaffe weg Verderben und Unglück von Deinem Volke Israel! Schütze und schone den geretteten Ueberrest und führe ihn aus der Finsterniß zum Lichte! Erneuere uns ein glückliches Jahr, ein Jahr des Wohlwollens und der Erlösung! Allmächtiger, gedenke uns Deinen Bund mit dem Erzvater Abraham, das Verdienst des opferwilligen Jizchak's und rechtfertige uns, der Frömmigkeit des vollkommenen Jakob's willen!

ק׳ סְלַח־לָנוּ אָבִינוּ׃ כִּי בְּרֹב אִוַּלְתֵּנוּ שָׁגִינוּ׃

ק׳ מְחַל־לָנוּ מַלְכֵּנוּ׃ כִּי רַבּוּ עֲוֹנֵינוּ׃

ח׳ אֵל אֶרֶךְ אַפַּיִם אַתָּה וּבַעַל הָרַחֲמִים נִקְרֵאתָ׃ ק׳ וְדֶרֶךְ תְּשׁוּבָה הוֹרֵיתָ׃ ח׳ גְּדֻלַּת רַחֲמֶיךָ וַחֲסָדֶיךָ ק׳ תִּזְכֹּר הַיּוֹם וּבְכָל־יוֹם לְזֶרַע יְדִידֶיךָ׃ ח׳ תֵּפֶן אֵלֵינוּ בְּרַחֲמִים׃ ק׳ כִּי אַתָּה הוּא בַּעַל הָרַחֲמִים׃ ח׳ בְּתַחֲנוּן וּבִתְפִלָּה פָּנֶיךָ נְקַדֵּם׃ ק׳ כְּהוֹדַעְתָּ לֶעָנָו מִקֶּדֶם׃ ח׳ מֵחֲרוֹן אַפְּךָ שׁוּב׃ ק׳ כְּמוֹ בְתוֹרָתְךָ כָּתוּב׃ ח׳ וּבְצֵל כְּנָפֶיךָ נֶחֱסֶה וְנִתְלוֹנָן׃ ק׳ כְּיוֹם וַיֵּרֶד יְיָ בֶּעָנָן׃ ח׳ תַּעֲבוֹר עַל פֶּשַׁע וְתִמְחֶה אָשָׁם׃ ק׳ כְּיוֹם וַיִּתְיַצֵּב עִמּוֹ שָׁם׃ ח׳ תַּאֲזִין שַׁוְעָתֵנוּ וְתַקְשִׁיב מִמֶּנּוּ מַאֲמָר׃ ק׳ כְּיוֹם וַיִּקְרָא בְשֵׁם יְיָ׃ וְשָׁם נֶאֱמַר

ח׳ וַיַּעֲבֹר יְהוָה׀ עַל־פָּנָיו וַיִּקְרָא

ק׳ יְהוָה׀ יְהוָה אֵל רַחוּם וְחַנּוּן אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב־חֶסֶד וֶאֱמֶת׃ נֹצֵר חֶסֶד לָאֲלָפִים נֹשֵׂא עָוֹן וָפֶשַׁע וְחַטָּאָה וְנַקֵּה׃ וְסָלַחְתָּ לַעֲוֹנֵנוּ וּלְחַטָּאתֵנוּ וּנְחַלְתָּנוּ׃

סְלַח־לָנוּ אָבִינוּ כִּי חָטָאנוּ׃ מְחַל־לָנוּ מַלְכֵּנוּ כִּי פָשָׁעְנוּ׃

כִּי־אַתָּה אֲדֹנָי טוֹב וְסַלָּח וְרַב־חֶסֶד לְכָל־קֹרְאֶיךָ׃

הין פיוטן קהלות ווערדען נור פאָלגענדע סליחות געזאַגט,
אנא השם, אנא הואל, אדון דין, אמונים בני מאמינים חז״ו.

אִם עֲוֹנוֹת תִּשְׁמָר־יָהּ אֲדֹנָי מִי יַעֲמֹד׃ שְׁמָעָה תְפִלָּתֵנוּ יְיָ וְשַׁוְעָתֵנוּ הַאֲזִינָה אֶל דִּמְעָתֵנוּ אַל תֶּחֱרַשׁ׃ לְמַעַן שִׁמְךָ יְיָ וְסָלַחְתָּ לַעֲוֹנֵנוּ כִּי רַב הוּא׃ לְמַעַן שִׁמְךָ יְיָ תְּחַיֵּנוּ בְּצִדְקָתְךָ תוֹצִיא מִצָּרָה נַפְשֵׁנוּ׃ לְמַעַן יֵחָלְצוּן יְדִידֶיךָ הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וַעֲנֵנוּ׃ אָנָּא יְיָ אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם הָאֵל הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא שֹׁמֵר הַבְּרִית וָחֶסֶד לְאֹהֲבָיו וּלְשֹׁמְרֵי מִצְוֹתָיו׃

לַייָ הַיְשׁוּעָה עַל עַמְּךָ בִרְכָתֶךָ סֶּלָה׃ יְיָ צְבָאוֹת עִמָּנוּ מִשְׂגָּב לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֶלָה׃ יְיָ צְבָאוֹת אַשְׁרֵי אָדָם בֹּטֵחַ בָּךְ׃ יְיָ הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם קָרְאֵנוּ׃ כִּי לֹא עַל צִדְקֹתֵינוּ אֲנַחְנוּ מַפִּילִים תַּחֲנוּנֵינוּ לְפָנֶיךָ׃ כִּי עַל רַחֲמֶיךָ הָרַבִּים׃ אֲדֹנָי שְׁמָעָה אֲדֹנָי סְלָחָה אֲדֹנָי הַקְשִׁיבָה וַעֲשֵׂה אַל תְּאַחַר לְמַעַנְךָ אֱלֹהַי׃ כִּי שִׁמְךָ נִקְרָא עַל עִירְךָ וְעַל עַמֶּךָ׃

סלח לנו Verzeihe uns, Vater! denn in unserer großen Thorheit haben wir gefehlt; vergib uns, König! denn viel sind unsere Missethaten. —

אל ארך Allmächtiger! Du bist langmüthig, Herr des Erbarmens wirst Du genannt! Du selbst hast den Weg zur Bekehrung angewiesen. O, so gedenke heute und alle Tage den Nachkommen Deines Lieblings Deine große Barmherzigkeit und Gnade! Wende Dich mit Erbarmen zu uns; Du bist ja der Herr des Erbarmens! Wir kommen vor Dich mit Bitte und Gebet, wie Du es einst dem Demüthigen (Mosche) bekannt gemacht — o, so laß' ab von Deinem Zorne, wie es dort in Deiner Lehre geschrieben steht! Laß uns unter Deiner Flügel Schatten Schutz und Schirm finden, wie an jenem Tage, wo Du, Herr, Dich in einer Wolke herabgelassen! Nimm weg die Frevel, tilge die Schuld, wie an jenem Tage, wo Du Dich zu ihm (Mosche) hingestellt! Merk' auf unser Flehen, vernimm unsere Rede, wie an jenem Tage, wo Du, Herr, Deinen Namen riefst; wie es dort heißt:

Es zog der Ewige ihm vorüber und rief:

» „Der Ewige, der Ewige, allmächtig, allbarmherzig und allgnädig, langmüthig und groß an Gnade und Wahrheit, der die Gnade dem tausendsten Geschlechte aufbewahrt, der da vergibt Missethat, Frevel und Sünde und der rein macht!" —

סלח Vergib unsere Missethat und unsere Sünde und laß uns Dein Eigenthum bleiben! Verzeihe uns, unser Vater, denn wir haben gesündigt; vergib uns, unser König, denn wir haben gefrevelt! Denn Du, Herr! bist gütig und verzeihend und groß an Gnade Allen, die Dich anrufen. —

אם עונות So Du Vergehungen bewahren wolltest, Gott, wer könnte bestehen? Höre unser Gebet, o Gott! und unser Flehen vernimm; zu unseren Thränen schweige nicht! Um Deines Namens willen, Herr, verzeihe unsere Missethat, denn groß ist sie. Um Deines Namens willen, Herr, laß uns leben; führe uns aus der Noth, um Deiner Gerechtigkeit willen. Auf daß errettet werden Deine Lieben, laß uns Deine Rechte beistehen und erhöre uns! Ach, Ewiger, Herr des Himmels! Du bist der Allmächtige, der Große und Furchtbare, der da bewahret den Bund und die Gnade denen, die ihn lieben und seine Gebote halten.

לי׳ הישועה Bei'm Ewigen ist die Hülfe; Deinen Segen über Dein Volk! Selah! Der Ewige Zebaoth sei mit uns, unsere Zuflucht der Gott Jakob's! Selah! Ewiger Zebaoth, Heil dem Manne, der Dir vertraut! Ewiger, hilf! o König, antworte uns am Tage unseres Flehens! Denn nicht um unserer Tugenden willen legen wir unsere Bitten Dir vor, sondern im Vertrauen auf Deine große Barmherzigkeit. Herr, erhöre! Herr, verzeihe! Herr, vernimm und willfahre, säume nicht! um Deinetwillen, mein Gott! denn nach Deinem Namen wird Deine Stadt und Dein Volk genannt.

קיג ע״ס א״ב. אלהינו ואלהי אבותינו.

ח׳ אָנָּא הַשֵּׁם הַנִּכְבָּד וְהַנּוֹרָא· ק׳ סְלַח נָא לַעֲוֹן עַם
זוּ יָצַרְתָּ תְּהִלָּתְךָ לְסַפֵּרָה: ח׳ בַּעֲבוּר כְּבוֹד שִׁמְךָ הַטֵּה
אָזְנְךָ· ק׳ אֶל הַתְּפִלָּה וְאֶל הַתְּחִנָּה אֲשֶׁר עֲבָדֶיךָ מִתְפַּלְּלִים
לְפָנֶיךָ: גַּשְׁתִּי בְּיוֹם זֶה לְהוֹדוֹת לְשִׁמְךָ· וּלְהִתְוַדּוֹת
חַטָּאתִי וְחַטַּאת עַמֶּךָ: דִּבְרֵי תְחִנָּתִי בְּהַפִּילִי מוּל
אֲרוֹן בְּרִיתֶךָ· וְאַתָּה תִּשְׁמַע הַשָּׁמַיִם מְכוֹן שִׁבְתֶּךָ:
הֵן עָמַדְתִּי מַרְעִיד מִפְּנֵי כֹבֶד אַשְׁמוֹתַי· כִּי רַבּוּ פְשָׁעַי
וְעָצְמוּ חַטֹּאתָי: וְלָקַחְתִּי עִמִּי דְּבָרִים שֶׁהוֹרֵיתָ לֶעָנָו
מִקֶּדֶם· בָּם לִרְצוֹתְךָ מְעֹנָה אֱלֹהֵי קֶדֶם: זַעֲקַת תְּחִנָּתִי
תָּבֹא נָא עָדֶיךָ· וְלֹא תָשִׁיב פְּנֵי קָטֹן מִשְּׁלוּחֵי עֲבָדֶיךָ:
חַנּוּן עַמְּךָ מְבַקְשֵׁי רַחֲמִים מִלְּפָנֶיךָ· תָּכִין לִבָּם תַּקְשִׁיב
אָזְנֶךָ: טוֹב, דַּרְכֵי רַחֲמֶיךָ לֹא תִמְנַע מִמֶּנּוּ· כְּגֹדֶל
חַסְדְּךָ הִתְנַהֵג עִמָּנוּ: יֵחָשֵׁב לְפָנֶיךָ כְּקָרְבָּן צוֹם
תַּעֲנִיתֵנוּ· וְהַצִּילֵנוּ וְכַפֵּר עַל חַטֹּאתֵינוּ: כַּפֶּר־נָא
לְמִתְוַדִּים לְפָנֶיךָ חַטֹּאתָם· נַקֵּם וְטַהֲרֵם מִכָּל־
טֻמְאוֹתָם: לֹא יֵבֹשׁוּ הַמַּפִּילִים לְפָנֶיךָ תְּחִנָּתָם· וְאַתָּה
תִּשְׁמַע הַשָּׁמַיִם אֶת תְּפִלָּתָם: מְחַל נָא לִמְבַקְשִׁים
לְפָנֶיךָ מְחִילָה· וְתַשְׁלִיךְ כָּל חַטֹּאתָם בְּעִמְקֵי מְצוּלָה:
נָא כְּאָז לְאִישׁ חֲמֻדוֹת הִקְשַׁבְתָּ שַׁוְעָה· כֵּן תְּפִלַּת
עֲבָדֶיךָ אֲדֹנָי שְׁמָעָה: סְלַח נָא וְשָׂא נָא לְפֶשַׁע עַמֶּךָ·
וְשׁוּב מֵחֲרוֹן אַפֶּךָ וְזַעְמֶךָ: בַּעֲבוּר יֵדְעוּ כָּל בָּאֵי עוֹלָם
כִּי עִמְּךָ הַסְּלִיחָה· חַטַּאת מְחַלֵּי פָנֶיךָ יְיָ סְלָחָה: פְּקֹד
נָא בְּרַחֲמִים עִם סְגֻלָּתֶךָ· לֹא תִבְזֶה וְלֹא תְשַׁקֵּץ

113. אנא השם Erhabener und ehrfurchtbarer Gott! verzeihe doch die Missethat dieses Volkes, das Du erschufst, um Deinen Ruhm zu verkünden; Deines herrlichen Namens willen neige Dein Ohr zu dem Gebete und der Bitte, welche Deine Diener zu Dir beten. Ich trete vor[1]) an diesem Tage, um Deinem Namen zu huldigen und um meine Sünde und die Sünde Deines Volkes zu bekennen; ich trage die Worte meines Flehens vor vor Deiner heiligen Lade — o höre Du sie im Himmel, Deines Sitzes Veste! Siehe, wegen meiner schweren Schuld stehe ich zitternd da, denn viel sind meine Frevel und mächtig meine Sünden; ich nehme darum die Worte mit, die Du einst dem Demüthigen (Mosche) gelehrt, um mit ihnen Dich zu besänftigen, Du, unsere Zuflucht, Gott der Vorwelt! Mein lautes Flehen komme doch vor Dich, weise doch den Geringen unter den Abgesandten Deiner Diener nicht zurück; Allgnädiger, Dein Volk bittet Dich um Erbarmen — ermuthige sein Herz, neige Dein Ohr! Allgütiger, entziehe uns nicht Deine Barmherzigkeit, leite uns nach Deiner großen Gnade! Laß unser Fasten Dir wie Opfer gelten und rette uns und verzeihe unsere Sünden; verzeihe die Sünden derer, die sie vor Dir bekennen und läutere und reinige sie von aller Unreinheit; laß sie nicht beschämt werden, die ihre Bitten Dir vorlegen, erhöre sie vom Himmel herab! Vergib doch den Dich um Vergebung Bittenden und wirf alle ihre Sünden in die tiefe Fluth; wie Du einst das Flehen jenes beliebten Mannes (Daniel) beobachtet hast, so erhöre, Herr, das Gebet Deiner Diener! Verzeihe doch und vergib die Frevel Deines Volkes, laß ab von Deinem entbrannten Zorn, auf daß alle Weltbewohner erkennen, daß bei Dir die Verzeihung ist; verzeihe, Herr, die Sünden der vor Dir Flehenden! Bedenke doch erbarmungsvoll Dein erkorenes Volk, verachte und verwirf nicht die Klage Deiner armen Gemeinde,

[1]) Worte des Vorbeters.

עֲוֹנוֹת עֲנִיֵּי עֲדָתֶךָ: צִיּוֹן תְּרַחֵם וּבִירוּשָׁלַיִם עוֹד תִּבְחַר·
אֲדֹנָי הַקְשִׁיבָה וַעֲשֵׂה אַל תְּאַחַר: קַבֵּץ נָא נְפוּצֵי צֹאנֶךָ·
וּפְקֹד גֶּפֶן זֹאת וְכַנָּה אֲשֶׁר נָטְעָה יְמִינֶךָ: רוֹמָה קֶרֶן
וְהִנָּשֵׂא לֶאֱסוֹף נִדָּחַי· לֹא לְמַעֲנֵנוּ כִּי אִם לְמַעַנְךָ
אֱלֹהָי: חזן בקול שְׁמַע נָא וְהַאֲזִינָה לְקוֹל שַׁוְעָתֵנוּ· ק״וח וְהֵעָתֵר
לָנוּ בִּתְפִלָּתֵנוּ: תָּשִׁיב שְׁכִינָתְךָ לְעִירְךָ וְעַל עַמְּךָ
יֶהֱמוּ רַחֲמֶיךָ· כִּי שִׁמְךָ נִקְרָא עַל עִירְךָ וְעַל עַמֶּךָ:

אֵל מֶלֶךְ· יוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא רַחֲמִים· מִתְנַהֵג בַּחֲסִידוּת מוֹחֵל
עֲוֹנוֹת עַמּוֹ· מַעֲבִיר רִאשׁוֹן רִאשׁוֹן· מַרְבֶּה מְחִילָה לְחַטָּאִים
וּסְלִיחָה לְפוֹשְׁעִים· עוֹשֶׂה צְדָקוֹת עִם־כָּל־בָּשָׂר וָרוּחַ· לֹא כְרָעָתָם
תִּגְמוֹל לָהֶם: אֵל שֶׁהוֹרֵיתָנוּ לוֹמַר (מִדּוֹת) שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה· זְכָר־לָנוּ
הַיּוֹם בְּרִית שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה· כְּמוֹ שֶׁהוֹדַעְתָּ לֶעָנָו מִקֶּדֶם· וְכֵן כָּתוּב·
וַיֵּרֶד יְהוָה בֶּעָנָן וַיִּתְיַצֵּב עִמּוֹ שָׁם וַיִּקְרָא בְשֵׁם יְהוָה· (וְשָׁם נֶאֱמַר)

וַיַּעֲבֹר יְהוָה׀ עַל־פָּנָיו וַיִּקְרָא

יְהוָה׀ יְהוָה אֵל רַחוּם וְחַנּוּן אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב־חֶסֶד וֶאֱמֶת: נֹצֵר
חֶסֶד לָאֲלָפִים נֹשֵׂא עָוֹן וָפֶשַׁע וְחַטָּאָה וְנַקֵּה· וְסָלַחְתָּ לַעֲוֹנֵנוּ
וּלְחַטָּאתֵנוּ וּנְחַלְתָּנוּ:

סְלַח־לָנוּ אָבִינוּ כִּי חָטָאנוּ· מְחַל־לָנוּ מַלְכֵּנוּ כִּי פָשָׁעְנוּ:
כִּי־אַתָּה אֲדֹנָי טוֹב וְסַלָּח וְרַב־חֶסֶד לְכָל־קֹרְאֶיךָ:

אַל תָּבוֹא בְמִשְׁפָּט עִמָּנוּ כִּי לֹא יִצְדַּק לְפָנֶיךָ כָל חָי: וְעַתָּה הוֹאֵל וּבָרֵךְ אֶת
בֵּית עַבְדְּךָ לִהְיוֹת לְעוֹלָם לְפָנֶיךָ כִּי אַתָּה אֲדֹנָי אֱלֹהִים דִּבַּרְתָּ וּמִבִּרְכָתְךָ יְבֹרַךְ
בֵּית עַבְדְּךָ לְעוֹלָם: לְמַעַן דַּעַת כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי יְיָ הוּא הָאֱלֹהִים אֵין עוֹד:
לְמַעַנְךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ עֲשֵׂה וְלֹא לָנוּ רְאֵה עֲמִידָתֵנוּ דַּלִּים וְרֵקִים: וְעַתָּה שְׁמַע
אֱלֹהֵינוּ אֶל תְּפִלַּת עַבְדְּךָ וְאֶל תַּחֲנוּנָיו וְהָאֵר פָּנֶיךָ עַל מִקְדָּשְׁךָ הַשָּׁמֵם לְמַעַן
אֲדֹנָי: ליי הישועה וכו׳.

קיד ע״ס א״ב. אלהינו ואלהי אבותינו.

ק׳ אָנָּא הוֹצֵא סְלוֹחַ לַעֲבָדֶיךָ· ק׳ בָּאִים בִּכְפִיפַת רֹאשׁ

erbarme Dich Zion's und erwähle Jerusalem wieder; Herr, vernimm und willfahre, säume nicht! Sammle doch Deine zerstreuten Schaafe wieder, nimm Dich Deines Weinstockes wieder an und erhalte, was Deine rechte Hand gepflanzt; erhebe unser Glückshorn wieder, erhebe Dich, meine Verstoßenen zu sammeln, nicht unsertwegen, sondern Deinetwegen, Gott! Erhöre doch und vernimm unseres Flehens Stimme, laß Dich von unserem Gebet erbitten. Laß Deine Majestät wieder in Deiner Stadt thronen und Deine Liebe rege sein über Dein Volk; denn nach Deinem Namen wird Deine Stadt und Dein Volk genannt.

אל מלך Allmächtiger! König! der Du auf dem Throne der Barmherzigkeit sitzest und Gnade übest, der Du die Missethaten Deines Volkes vergibst und nach und nach hinwegnimmst, der Du Sündern viel Vergebung und Frevlern viel Verzeihung gewährest und allem Fleisch und Geist Wohlthat erzeigst — o vergilt ihnen nicht nach ihrer Bosheit! Allmächtiger! der Du uns gelehrt hast, Dich nach Deinen dreizehn Gnadentiteln anzuflehen*), gedenk uns heute den Bund dieser dreizehn, wie Du es einst dem Demüthigen (Mosche) kund gethan! Denn so steht geschrieben, (II. M. 34, 5): „Der Ewige ließ sich in der Wolke herab, stellte sich zu ihm hin und rief den Namen: Ewiger!

Es zog nämlich der Ewige ihm vorüber und rief:

„Der Ewige, der Ewige, allmächtig, allbarmherzig und allgnädig, langmüthig und groß an Gnade und Wahrheit, der die Gnade dem tausendsten Geschlechte aufbewahrt, der da vergibt Missethat, Frevel und Sünde und der rein macht!" —

סלח Vergib unsere Missethat und unsere Sünde und laß uns Dein Eigenthum bleiben! Verzeihe uns, unser Vater, denn wir haben gesündigt; vergib uns, unser König, denn wir haben gefrevelt! denn Du, Herr! bist gütig und verzeihend und groß an Gnade Allen, die Dich anrufen. —

אל תבוא Komme nicht in's Gericht mit uns, denn kein Lebender ist gerecht vor Dir. So laß es Dir gefallen und segne das Haus Deines Knechtes, daß es ewig vor Dir bleibe; denn Du, Herr, Gott, hast es verheißen, und durch Deinen Segen werde gesegnet das Haus Deines Knechtes ewiglich. Auf daß alle Völker der Erde erkennen, daß Gott der Herr ist, Keiner sonst. Deinetwegen, Ewiger, unser Gott, willfahre uns, nicht unsertwegen! siehe unseren Stand — arm und leer! Erhöre nun, unser Gott, Deines Knechtes Gebet und Flehen, und laß Dein Antlitz über Dein zerstörtes Heiligthum leuchten; Deinethalben, Herr!

114. אנא האל O laß es Dir gefallen, Deinen Dienern zu verzeihen, die gebeugten Hauptes vor Dich kommen. Erhabenster,

*) Die im II. M. 34, 6. 7. vorkommenden Worte, mit welchen Gott dem Mosche seine allwaltende Gnade in 13 verschiedenen Benennungen (מדות) bekannt machte, und (nach der Tradition) ihm dabei zugleich die Versicherung gab, daß jeder Bußfertige, der diese 13 Gnadentitel in seinem Gebete erwähnt, Verzeihung erlangen soll (Talmud Rosch hasch. 17, b.)

עָדֶיךָ: פ׳ גֵּאֶה, הַלְּצָם מִתִּגְרַת יָדֶךָ· ק׳ דְּבוּקִם שְׁעֵה כְּעוֹלוֹת מוֹקְדֶךָ: הִנָּם אָבוֹת וּבָנִים בְּנִטּוּי גָּרוֹן· וּמַרְבִּים תַּחַן וָפֶלֶל לְשַׁכֵּךְ חָרוֹן: זָכְרָה לָמוֹ חֶסֶד אֲטוּמֵי חֶבְרוֹן· חַיִּים לִמְצוֹא בַּעֲדָם מְחִילָה וְיִתְרוֹן: טֶנֶף שֶׁמְּצָאתָנוּ בַּמֶּה יִתְכַּפֵּר· יַחַד מַגִּישׁ וְנִגָּשׁ פַּסּוֹ מִלְּכַפֵּר: כַּבִּיר כֹּחַ פְּנוֹתְךָ לַחֲתוֹם סֵפֶר· לִבְרִית הַבֵּט וְאַל תָּפֵר: מַרְאִית פָּנִים כּוֹשַׁנוּ לְהָרִים· נָטַשְׁנוּ אֹרַח יֹשֶׁר וְנַעֲשִׂינוּ סוֹרְרִים: שַׂמְנוּ כָזָב מַחְסֵנוּ וּבַשֶּׁקֶר נִסְתָּרִים· עֲוֹנֵינוּ גָּבְרוּ עַד שְׁמֵי אַוִּירִים: פְּגִיעָה בְּכֵן חַקְנוּ לְהָשִׁיב חֲרוֹנֶךָ· צְפוּנוֹת וּגְלוּיוֹת לְהִתְוַדּוֹת לְפָנֶיךָ: קוֹלֵנוּ שְׁמָעָה מִשְּׁמֵי מְעוֹנֶךָ· רָם קַשֻּׁבוֹת תִּהְיֶינָה אָזְנֶיךָ: פ׳ כקול שְׁמֹר לָנוּ הַבְּרִית וְהַחֶסֶד· קו״פ שַׁדַּי הַנִּקְרָא רַב חֶסֶד· תִּגְמוֹל לְמַעַנְךָ עִמָּנוּ חֶסֶד· תַּחַת כִּי עִמְּךָ הָרַחֲמִים וְהַחֶסֶד: אל מלך יושב וכו׳ עד לכל קוראיך.

אַל תָּבוֹא בְמִשְׁפָּט עִמָּנוּ כִּי לֹא יִצְדַּק לְפָנֶיךָ כָל חָי: אַל תַּעַזְבֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ אַל תִּרְחַק מִמֶּנּוּ: אַל תִּרְחַק מִמֶּנּוּ כִּי צָרָה קְרוֹבָה כִּי אֵין עוֹזֵר: אַל תִּשְׁכַּח קוֹל צֹרְרֶיךָ שְׁאוֹן קָמֶיךָ עוֹלֶה תָמִיד: אַל יָשֹׁב דַּךְ נִכְלָם עָנִי וְאֶבְיוֹן יְהַלְלוּ שְׁמֶךָ: עָזְרֵנוּ אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ עַל דְּבַר כְּבוֹד שְׁמֶךָ וְהַצִּילֵנוּ וְכַפֵּר עַל חַטֹּאתֵינוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ: ליי הישועה וכו׳.

קטו ע״ס א״ב. אלהינו ואלהי אבותינו.

פ׳ אָמְנָם אֱלֹהֵי עוֹלָם· ק׳ בָּגַדְנוּ בְמִצְוֹתֶיךָ בְּגָלוּי וְנֶעְלָם: גַּשְׁנוּ לְפָנֶיךָ כָּרֹשׁ בְּפִתְחֵי אוּלָם· דָּגוּל עֲנֵנוּ וְאַל יָשֹׁב דַּךְ נִכְלָם: הֵעָתֵר נָא לִמְחַנְנֶיךָ אֵל· וְיֵדְעוּ הַכֹּל כִּי אֵין כָּאֵל: זוּלָתְךָ אֵין רַב מוֹשִׁיעַ וְגוֹאֵל· חוֹמֵל וְסוֹלֵחַ וְרַב טוּב לְבֵית יִשְׂרָאֵל: טַעֲנָה אֵין בְּפִינוּ בַּדִּין לְהִתְוַכְּחָה·

rette sie von der Strenge Deiner Hand, wende Dich zu ihren Worten wie zu Brandopfern. Siehe, Väter und Kinder bücken den Nacken und häufen Bitten auf Gebete, um den Grimm zu beschwichtigen; gedenke ihnen die Treue der in Chebron Begrabenen (Stammvätern) und spende ihrentwillen Leben, Vergebung und Nachsicht. Womit sollen wir unseren Sündenschmutz sühnen? Opferer und Opfer sind nicht mehr, um Versöhnung zu verschaffen. Darum, Allmächtiger, wenn Du Dich zum Besiegeln des Buches wendest, schaue auf Deinen Bund und hebe ihn nicht auf! — Wir schämen uns, unser Angesicht emporzuheben; wir haben abtrünnigerweise den geraden Pfad verlassen, haben unser Vertrauen auf Trug und unseren Schutz auf Lug gesetzt, unsere Vergehen sind bis zur Himmelshöhe angewachsen. Nun bringen wir unsere Gebete vor Dich, um Deinen Zorn abzuwenden, und wir bekennen unsere verborgenen und bekannten Sünden; o erhöre unsere Stimme in Deiner himmlischen Wohnung, Erhabener! laß Dein Ohr auf sie merken. Bewahre uns Deinen Bund und Deine Gnade; Allmächtiger! der Du groß an Gnade bist, um Deinetwillen erzeige uns Gnade, denn bei Dir ist das Erbarmen und die Gnade.

אל תבוא Komme nicht in's Gericht mit uns, denn kein Lebender ist gerecht vor Dir. Verlaß uns nicht, Ewiger, unser Gott; entferne Dich nicht von uns! Entferne Dich nicht von uns, denn die Noth ist nahe und Niemand hilft. Vergiß nicht das Lärmen Deiner Dränger, das Toben Deiner Gegner, wie es beständig steigt. Laß den Gedrückten nicht beschämt zurück von Dir kehren, auf daß Arme und Dürftige Deinen Namen preisen! Steh' uns bei, Gott unseres Heils, der Verherrlichung Deines Namens willen; rette uns und verzeihe uns unsere Sünden, Deines Namens willen!

115. אמנם Fürwahr, Herr der Welt! wir waren treulos Deinen Geboten sowohl öffentlich als geheim, und kommen nun wie Bettler vor Deine heiligen Pforten; o erhöre uns, Erhabener, und laß uns nicht gebeugt und beschämt zurückkehren! Sei erbittlich gegen Deine Flehenden, Gott! damit Alles erkenne, daß Keiner ist wie der Allmächtige, daß es außer Dir kein Helfer und Erlöser gibt, Du Schonender, Verzeihender und Allgütiger dem Hause Israel. Unser Mund hat keine Vertheidigung, mit der wir uns im Gerichte

יָדוּעַ כִּי לָנוּ הַבֹּשֶׁת וּלְךָ הַנְּכוֹחָה: כְּגֹדֶל חַסְדְּךָ עֲשֵׂה
וּכְפַעַם בְּפַעַם לְעַמְּךָ סְלִיחָה. לֹא לְמַעֲנֵנוּ כִּי אִם
לְמַעַנְךָ מַרְבֶּה סְלִיחָה: מָטוּת יָד רְאֵה וְדַלּוּת הַדּוֹר.
נִפְרַצְנוּ כְּכָל פֶּרֶץ וְאֵין אִישׁ לִגְדּוֹר: שָׂרַדְנוּ כִּכְלִי רִיק
וְהָשְׁפַּלְנוּ מִכָּל־דּוֹר. עַל כְּבוֹד שִׁמְךָ עֲשֵׂה וְאַל תֶּרֶף זֶה
הַדּוֹר: פָּשַׁעְנוּ לְשֵׁם קָדְשֶׁךָ וְהִקְשִׁינוּ עֹרֶף כְּמַמְרִים.
צַעֲדֵי יֹשֶׁר עִקַּלְנוּ וְנַעֲשִׂינוּ סוֹרְרִים: קְרָאנוּךָ עַתָּה
בְּעֵת צָרָתֵנוּ אֵיךְ פָּנֵינוּ נָרִים. רֵיקִים מִכָּל מַעַשׂ וּמִכָּל
זְכוּת חֲסֵרִים: חזן כקול שְׁעֵה שַׁוְעַת עַם עָנִי וְנִבְזֶה.
קו״ח שְׁמוּטִים מֵחֹדֶשׁ זֶה וְנִסְבָּכִים בְּחֹדֶשׁ זֶה. תְּלָאוֹתָם
שׁוּר וְעֲוֹנוֹתָם לֹא תִבְזֶה. תְּפִלָּה תִקַּח סְלִיחָה תַרְבֶּה
כְּאָז עַל יְדֵי צִיר נָם סְלַח נָא לַעֲוֹן הָעָם הַזֶּה: אל מלך יושב וכו׳.

אַל תָּבוֹא בְמִשְׁפָּט עִמָּנוּ. כִּי לֹא יִצְדַּק לְפָנֶיךָ כָל חָי: מִלְּפָנֶיךָ מִשְׁפָּטֵנוּ יֵצֵא עֵינֶיךָ תֶּחֱזֶינָה מֵישָׁרִים: כִּי עָשִׂיתָ מִשְׁפָּטֵנוּ וְדִינֵנוּ. יָשַׁבְתָּ לְכִסֵּא שׁוֹפֵט צֶדֶק: כִּי דֹרֵשׁ דָּמִים אוֹתָם זָכָר. לֹא שָׁכַח צַעֲקַת עֲנָוִים: יָדִין בַּגּוֹיִם מָלֵא גְוִיּוֹת מָחַץ רֹאשׁ עַל אֶרֶץ רַבָּה: ליי הישועה וכו׳.

שלישיה. ע״ס א״ב, ונכוף חתום זבדיה חזק.

פ׳ אָדוֹן, דִּין אִם יְדַקְדֵּק. בְּחֵקֶר פֹּעַל אִם יְבַדֵּק. ק׳ גֶּבֶר
לְפָנֶיךָ לֹא יִצְדָּק: דֹּפִי תִּתֵּן בִּצְבָא מַעְלָה. הֵן בְּמַלְאָכֶיךָ
תָּשִׂים תָּהֳלָה. וְאַף שׁוֹתֶה כַמַּיִם עַוְלָה: זְכוּת וּצְדָקָה
אֵין בָּנוּ. חֵטְא וָרֶשַׁע כֻּלָּנוּ. טוֹב, אַל תָּבֹא בְמִשְׁפָּט
עִמָּנוּ: יֶהֱמוּ מֵעֶיךָ עָלֵינוּ. כְּרֹב רַחֲמֶיךָ פְּנֵה אֵלֵינוּ.
לְבִלְתִּי כְּרוֹעַ מַעֲלָלֵינוּ: מְשׁוּבוֹתֵינוּ רַבּוּ מִלְּמְנוֹת.
נִיחוֹחִים אַיִן וְקָרְבָּנוֹת. סְלִיחָה מְצוֹא לַעֲוֹנוֹת: עַל

rechtfertigen könnten; wir wissen es, daß unser ist die Scham und bei Dir das Recht; o so verfahre nach Deiner großen Gnade und verzeihe Deinem Volke, wie Du schon so oft gethan, nicht unsertwegen, sondern um Deinetwillen, Verzeihungsvoller! Schaue die Ohnmacht und Erniedrigung des Zeitalters, wie wir so zerrissen sind und Niemand sich unserer annimmt, wie unbrauchbares Geräth sind wir geblieben, sind tiefer als alle Geschlechter gesunken; thue es um Deines herrlichen Namens willen und verlaß nicht dieses Geschlecht! Wir haben an Deinem heiligen Namen gefrevelt, waren hartnäckig und widerspenstig, sind von dem geraden Wege auf krumme getreten und abtrünnig geworden. Jetzt in der Noth rufen wir Dich an, ohne unser Gesicht emporzuheben, da wir aller Thaten leer und arm, entblößt von jeder Tugend sind. O wende Dich zu dem Flehen des armen, verachteten Volkes, das, kaum aus einem Gebüsche herausgerissen, wieder in ein anderes verwickelt ist! Schaue ihr Mühsal und verschmähe ihre Klage nicht, nimm ihr Gebet an und gewähre ihnen vollständige Vergebung, wie Du es einst dem treuen Boten (Mosche) verheißen hast, als er bat: „Verzeihe doch die Sünde dieses Volkes!“

אל תבוא Komme nicht in's Gericht mit uns, denn kein Lebender ist gerecht vor Dir. Von Dir geht unser Urtheil aus, wie Deine Augen es für recht erachten. Du führst unser Recht und Gericht, sitzest auf dem Throne als gerechter Richter. Der die Blutschuld einfordert, denket ihrer, vergißt der Armen Nothruf nicht. Er richtet Nationen, häuft Leichen auf, zerschmettert Schädel auf weitem Felde.

ארון דין Herr! wenn Du es genau nimmst im Gerichte, die Handlungen streng untersuchest, so ist kein Mensch gerecht vor Dir. Du findest Flecken selbst an der höhern Schaar, zeihest Deine Engel der Mängel, um wie vielmehr den, der das Unrecht wie Wasser trinkt! Verdienst und Tugend besitzen wir nicht, sind Alle Sünd' und Frevel; Allgütiger, komme nicht in's Gericht mit uns! Laß Dein Mitleid rege über uns sein, wende Dich zu uns, nach Deinem großen Erbarmen, daß uns nicht nach unseren bösen Thaten geschehe. Unzählbar sind unsere Verirrungen und wir haben keine Wohlgerüche und Opfer mehr, um dadurch Vergebung unserer

צִדְקוֹתֵינוּ אֵין אָנוּ סְמוּכִים · פֶּשַׁע וְעָוֹן מְלֻכְלָכִים ·
צְדָקָה מְצוֹא לְתַחַן עוֹרְכִים: קוֹל תְּמַתַּח בְּאָרְחוֹתֵינוּ ·
רִמָּה וְתוֹלֵעָה אַחֲרִיתֵנוּ · שָׁוְא וָהֶבֶל שְׁנוֹתֵינוּ: תָּשׁוּב
עַל הָרָעָה תִּנָּחֵם · זֶה דַּרְכְּךָ חִנָּם מְרַחֵם · בְּרַחֲמֶיךָ
הָרַבִּים עָלֵינוּ רַחֵם: ח׳ בקול דְּרָכֶיךָ הוֹדַעְתָּ לֶעָנָו
לְהוֹרוֹת · יְדַעְתּוֹ שָׁלשׁ עֶשְׂרֵה סְדוּרוֹת · קו״ח הִבְטַחְתּוֹ
שֶׁאֵין רֵיקָם חוֹזְרוֹת: חֹנֵן בָּם סִדַּרְנוּ לְפָנֶיךָ · וַעֲקַקְשׁוֹב
מִמְּחַנְּנֶיךָ · וְאַל תְּשִׁיבֵנוּ רֵיקָם מִלְּפָנֶיךָ: אל מלך יושב וכו׳.

אַל תָּבוֹא בְמִשְׁפָּט עִמָּנוּ כִּי לֹא יִצְדַּק לְפָנֶיךָ כָל חָי: כִּי אָדָם אֵין צַדִּיק בָּאָרֶץ
אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה טּוֹב וְלֹא יֶחֱטָא: הֵן בַּעֲבָדָיו לֹא יַאֲמִין וּבְמַלְאָכָיו יָשִׂים תָּהֳלָה:
אַף כִּי אֱנוֹשׁ רִמָּה וּבֶן אָדָם תּוֹלֵעָה: אָדָם יְלוּד אִשָּׁה קְצַר יָמִים וּשְׂבַע רֹגֶז:
כִּי הוּא יָדַע יִצְרֵנוּ זָכוּר כִּי עָפָר אֲנָחְנוּ: כִּי בוֹ יִשְׂמַח לִבֵּנוּ כִּי בְשֵׁם קָדְשׁוֹ
בָטָחְנוּ: כִּי לֹא יִזְנַח לְעוֹלָם אֲדֹנָי: כִּי אִם הוֹגָה וְרִחַם כְּרֹב חֲסָדָיו: ליי הישועה.

שנייה. ע״ס א״ת ב״ש, ובסוף חתום אליה בר שמעיה חזק.

ח׳ אָדוֹן, בְּשָׁפְטְךָ אֱנוֹשׁ רִמָּה · ק׳ תִּזְכּוֹר בְּרֹגֶז חַנּוֹת
רַחֵם: בְּעָרְכְּךָ דִּין אֲשֵׁמִים לְנַכֵּחַ · שׁוֹגֶה וָפֶתִי זַכֵּה
וְהַצְדֵּק: גְּמוֹל חֶסֶד וְטוֹבָה לְחַיָּבִים · רִיב אַל תִּמְתַּח
לִמְצוֹי: דַּלֵּי מַעַשׂ וְרֵיקֵי כִשְׁרוֹן · קוֹרְאִים אֵלֶיךָ לָמוֹ
הִמָּצֵא: הִנְנוּ לְפָנֶיךָ בְּאַשְׁמָה רַבָּה · צִפְצוּף מַעַן בִּשְׁנוּ
לְפוֹצֵץ: וְאִם מֵאֱלוֹהַּ אֱנוֹשׁ הֲיִצְדָּק · פְּנֵי עוֹשֵׂהוּ גֶּבֶר
הֲיִטְהָר: זָדוֹן בְּחֻבּוֹ אָוֶן בְּקִרְבּוֹ · עָוֹן מָלֵא וָפֶשַׁע
רָב: חֶשְׁבּוֹן וָדִין לְמֶלֶךְ הַמְּלָכִים · סוֹפוֹ לִתֵּן בְּבֹא
חֲלִיפָה · טֶבַע חוֹתָם בְּכַפּוֹ נֶחֱרָת · נֶגֶד פָּנָיו רִשְׁעוֹ
יַעֲנֶה: יוֹרֶה כָּפִּים מֵעֵץ וְיַגִּיד · מִקִּיר אֶבֶן תִּקְרָא
וְתִזְעַק: כּוֹבֵשׁ פָּנָיו נָדוֹן וְנִכְלָם · לְאַיִן נֶחֱשָׁב בְּעָמְדוֹ

Sünden zu finden. Auf unsere Tugenden können wir uns nicht stützen, da wir befleckt mit Lastern sind; wir suchen darum durch Gebete Gnade zu erlangen. Ziehe nicht in's strenge Gericht unseren Wandel, da wir nur Wurm und Made, unsere Jahre nichtig und eitel sind. Kehre Dich zu uns und nimm das Unheil zurück, — es ist ja Deine Weise, Dich unverdient zu erbarmen — erbarme Dich unserer mit Deiner grenzenlosen Barmherzigkeit! Deine Gnadenwege machtest Du einst dem Demüthigen (Mosche) bekannt, lehrtest sie ihn nach ihrer dreizehnfachen Folge und gabst ihm die Versicherung, daß deren Erwähnung nie erfolglos bleibt. Wir haben ihre Ordnung in unserem Gebet erwähnt; so erhöre die Stimme der zu Dir Flehenden und laß uns nicht leer von Dir zurückkehren! —

אל תבוא Komme nicht in's Gericht mit uns, denn kein Lebender ist gerecht vor Dir. Denn kein Mensch ist auf Erden so gerecht, daß er nur das Gute thue und nie sündige. Trauet der Herr doch seinen Knechten nicht und zeihet seine Engel der Mängel, um wie viel mehr den Menschen, der nur Made ist, und den Erdensohn, den Wurm. Der Mensch, vom Weib geboren, ist kurz an Tagen, satt an Unruhe. Ja, Gott kennt unsere Triebe, ist eingedenk, daß nur Staub wir sind. Sein erfreut sich unser Herz, seinem heiligen Namen trauen wir. Denn nicht auf ewig verläßt der Herr, sondern er betrübet nur und erbarmt sich gnadenvoll wieder. —

אדון Herr! wenn Du den schwachen Menschen richtest, so denke doch im Zorne an die Begnadigung und das Erbarmen! wenn Du das Urtheil über Schuldige fällest, so sprich die Irrenden und Thörichten frei! Uebe Gnade und Milde mit den Sündern, verfahre nicht nach strengem Rechte! Arme an Thaten, von Tugend Entblößte rufen zu Dir, o laß Dich von ihnen finden! — Schuldbeladen stehen wir vor Dir und schämen uns, ein Wort Dir vorzutragen. Kann der Mensch vor Gott gerecht sein? kann rein sein ein Mann vor seinem Schöpfer? Der Frevel sitzt in seinem Schooße, das Unrecht in seinem Innern, voll ist er von Lastern, sündenreich! Und soll er Rechenschaft ablegen vor dem König der Könige einst, wenn er von hier scheidet, so liegt das Verzeichniß mit seiner eignen Hand besiegelt vor[1]) und zeugt von seiner Schuld ihm in's Angesicht, der Sparren aus dem Holze bezeugt's und der Stein aus der Mauer gibt es an; beschämt schlägt dann der Angeklagte sein Angesicht nieder und steht wie nichts

[1]) Siehe Seite 107 Note 1.

לְפָנֶיךָ: ק׳ פ׳ אָנָּא. לְמַעֲשֵׂה יָדֶיךָ הֵרָצֶה. פ׳ בְּשִׁבְרוֹן רָאֵה שְׁמוֹר מְחִי: עֲבָדֶיךָ יִמְצְאוּ הַיּוֹם חֲנִינָה. זַכֵּם קִרְבָתְךָ חָפוּץ כְּבָרִאשׁוֹנָה. וְכַשֶּׁלֶג הַלְבֵּן חֲטָאֵי שׁוֹשַׁנָּה: אל מלך יושב וכו׳ עד לכל קוראיך.

אַל תָּבוֹא בְמִשְׁפָּט עִמָּנוּ כִּי לֹא יִצְדַּק לְפָנֶיךָ כָל חָי: תָּשׁוּב תְּחַיֵּינוּ וּמִתְּהוֹמוֹת הָאָרֶץ תָּשׁוּב תַּעֲלֵנוּ: זִכְרוּ מֵרָחוֹק אֶת יְיָ וִירוּשָׁלַיִם תַּעֲלֶה עַל לְבַבְכֶם: תָּשׁוּב תְּרַחֲמֵנוּ תִּכְבּשׁ עֲוֹנוֹתֵינוּ וְתַשְׁלִיךְ בִּמְצֻלוֹת יָם כָּל חַטֹּאתֵינוּ: אַל תִּנְאַץ לְמַעַן שִׁמְךָ אַל תְּנַבֵּל כִּסֵּא כְבוֹדֶךָ זְכֹר אַל תָּפֵר בְּרִיתְךָ אִתָּנוּ: ליי הישועה וכו׳.

קיו אלהינו ואלהי אבותינו. ע״פ חשר״ק ונסוף מתום משה בר שמואל.

פ׳ תַּעֲלֶה תְפִלָּתֵנוּ לִמְעוֹן שָׁמֶיךָ. ק׳ שׁוֹמֵעַ תְּפִלַּת בָּאִים לְרוֹמְמֶךָ: פ׳ רַחֲמֶיךָ וַחֲסָדֶיךָ אֲשֶׁר מֵעוֹלָם הֵמָּה זְכוֹר. ק׳ קְרָאנוּ אֵלֶיךָ בְּרֹגֶז רַחֵם תִּזְכּוֹר: צְדָקָה עֲשֵׂה עִמָּנוּ לְמַעַן רַחֲמֶיךָ וַחֲסָדֶיךָ. פְּדֵנוּ מִכָּל צָרָה כִּי אֵין לָנוּ אֱלוֹהַּ מִבַּלְעָדֶיךָ: עֲנֵנוּ יְיָ עֲנֵנוּ כַּיּוֹם הַזֶּה. סְלִיחָתֵנוּ תַּרְבֶּה וַעֲוֹנוֹתֵנוּ לֹא תֹאבֶה: נִדְבוֹת פִּינוּ רְצֵה נָא כְּעֹלָה וּמִנְחָה. מַלֵּא מִשְׁאֲלוֹתֵינוּ וְהָנֵס יָגוֹן וַאֲנָחָה: לְךָ אָנוּ הוֹשִׁיעֵנוּ מִמִּתְקוֹמְמֵינוּ. כִּי פִקּוּדֶיךָ דָרַשְׁנוּ וְאַל תַּכְלִימֵנוּ: יֶהֱמוּ רַחֲמֶיךָ עַל עֲנִיֵּי הַצֹּאן. טָהוֹר עֲנֵנוּ וְהַצִּילֵנוּ מִלַּחַץ: חָנֵּנוּ יְיָ כְּחַסְדְּךָ וּכְרֹב רַחֲמֶיךָ. זָכְרֵנוּ וּפָקְדֵנוּ עַל יִחוּד שְׁמֶךָ: וְהַשְׁקִיפָה אָדוֹן מִמְּעוֹן קָדְשֶׁךָ. הִמָּלֵא רַחֲמִים עַל גּוֹי מַקְדִּישֶׁךָ: דָּרוּשׁ לְחַנֵּן וּלְרַחֵם עַל שְׁאֵרִיתָם. גַּלֵּה לָהֶם מַלְכוּתְךָ כִּי אַתָּה תִקְוָתָם: פ׳ בְּעָנְיָם שׁוּר וּבַעֲמָלָם הַבִּיטָה. ק׳ פ׳ אַל תֶּרֶף יָדְךָ מֵעֲבָדֶיךָ כִּי זְרוֹעָם מְאוֹד מָטָה. מִשְׁאֲלוֹת

geachtet vor Dir. O zeige Dich gnädig Deiner Hände Werk, siehe dessen Zerknirschtheit und bewahre es von dem Falle! Laß Deine Diener heute Schonung finden; bringe sie Dir näher, sie wieder wie früher begünstigend, und lasse schneeweiß ihre Sünden werden!

אל תבוא Komme nicht in's Gericht mit uns, denn kein Lebender ist gerecht vor Dir. Mögest Du uns wieder beleben und aus der Tiefe der Erde uns wieder in die Höhe bringen! Gedenket Gottes aus der Ferne und habet Jerusalem im Herzen! Mögest Du Dich unserer wieder erbarmen, unsere Vergehungen unterdrücken und alle unsere Sünden in die Tiefe des Meeres versenken! Verstoß uns nicht um Deines Namens willen, gib den Thron Deiner Herrlichkeit nicht der Verachtung preis; gedenke, und zerstöre nicht Deinen Bund mit uns!

116. תעלה Möge unser Gebet zu Deiner himmlischen Wohnung aufsteigen, Erhörer des Gebets derer, die Dir zu huldigen kommen! Deine ewige Barmherzigkeit und Gnade gedenke uns, die wir zu Dir rufen; im Zorne gedenke Deiner Huld! Erzeige uns Milde, Deiner Barmherzigkeit und Gnade willen, befreie uns aus aller Noth, denn wir haben keinen Gott außer Dir. Antworte uns, Ewiger! antworte uns an diesem Tage, gewähre uns viel Verzeihung, verschmähe unsere Klage nicht! Habe doch Wohlgefallen an den Gaben unseres Mundes, wie an Ganz- und Speiseopfern; erfülle unsere Wünsche, verscheuche Kummer und Seufzen! Dein sind wir, stehe uns bei gegen unsere Gegner; Deine Verordnungen befolgen wir, beschäme uns nicht! Laß Dein Erbarmen rege sein über die armen Schaafe; erhöre uns, Reinster, rette uns aus der Bedrängniß! Sei uns gnädig, Ewiger, nach Deiner Güte und großen Huld, gedenke unserer und nimm Dich unserer an, Deines einzigen Namens willen! Schaue erbarmungsvoll herab, Herr, aus Deiner heiligen Wohnung auf das Volk, das Deine Heiligkeit anerkennt, suche gnaden- und huldvoll seinen Ueberrest und offenbare ihm Dein Reich, denn Du bist seine Hoffnung. Schaue das Elend und blick auf das Leid Deiner Diener, und ziehe Deine Hand nicht ab von ihnen, denn ihr Arm ist sehr geschwächt; erfülle huldvoll die Wünsche

הֲמוֹנֶיךָ בְּרַחֲמִים מַלֵּא׃ שְׁמוֹעַ אֶל תְּפִלַּת עַם פָּנֶיךָ מְחַלֶּה׃ אל מלך יושב וכו׳.

אַל תָּבוֹא בְמִשְׁפָּט עִמָּנוּ כִּי לֹא יִצְדַּק לְפָנֶיךָ כָל חָי׃ תָּבֹא לְפָנֶיךָ תְּפִלָּתֵנוּ. וְאַל תִּתְעַלַּם מִתְּחִנָּתֵנוּ׃ תָּבֹא לְפָנֶיךָ אֶנְקַת אָסִיר. כְּגֹדֶל זְרוֹעֲךָ. הוֹתֵר בְּנֵי תְמוּתָה׃ לִשְׁמֹעַ אֶנְקַת אָסִיר. לְפַתֵּחַ בְּנֵי תְמוּתָה׃ תְּפִלָּה לְעָנִי כִּי יַעֲטֹף. וְלִפְנֵי יְיָ יִשְׁפֹּךְ שִׂיחוֹ׃ נִשְׁפֹּךְ לְפָנָיו שִׂיחֵנוּ. וְצָרוֹתֵינוּ לְפָנָיו נַגִּיד׃ זֶה עָנִי קָרָא וַיְיָ שָׁמֵעַ. וּמִכָּל צָרוֹתָיו הוֹשִׁיעוֹ׃ לייְ הישועה וכו׳.

שלישיה. ע״ס א״ב, נג״ד, נד״ס, וכן כולם, וכסוף חתום גרשם בן יהודה.

אלהינו ואלהי אבותינו.

ח׳ אֶשְׁפֹּךְ שִׂיחִי לְפָנֶיךָ צוּרִי׃ בְּלֵב נִשְׁבָּר וְלֹא כְאוּלָם בָּרִיא׃ ק׳ גַּם צָרָתִי אַגִּיד וְצַעֲרִי׃ בְּעַד פְּשָׁעַי לְפָנֶיךָ אוֹדֶה׃ גַּם חַטַּאת עַמִּי אֶתְוַדֶּה׃ דָּגוּל רַחֲמֵנוּ כְּעוֹזֵב וּמוֹדֶה׃ גּוּפֵנוּ מַרְעִיד וְנַפְשֵׁנוּ נִבְהָלָה׃ דּוֹאֲגִים עָלֵי חַטָּאָה כִּי גָדְלָה׃ הִנְנוּ לְפָנֶיךָ בְּאַשְׁמָה גְדוֹלָה׃ הִכְרַתְנוּ עֹשֶׁק וְסָרָה׃ הָלַכְנוּ דֶּרֶךְ לֹא יְשָׁרָה׃ וְקִלְקַלְנוּ אֹרַח כְּקַלָּה בְּכָרָה׃ הֵן עֲוֹנֵינוּ מֶנּוּ גָּבָרוּ׃ וְכָבְדוּ כְמַשָּׂא וְרֹאשֵׁנוּ עָבָרוּ׃ זָנַחְנוּ מִצְוֹתֶיךָ אֲשֶׁר גָּבָרוּ׃ וּבַמֶּה נְקַדֶּמְךָ אֵל כַּבִּיר׃ זְדוֹנוֹת לְכַפֵּר וּשְׁגָגוֹת לְהַעֲבִיר׃ חֵטְא לְהַרְחִיק וְחֶסֶד לְהַגְבִּיר׃ זְבָחִים וּמְנָחוֹת מְסֻלָּקִים׃ חַטָּאת וַאֲשָׁמוֹת נִפְסָקִים׃ טִפֵּי דָמִים גַּם הֵם לֹא נִזְרָקִים׃ חָרֵב בֵּית קָדְשֶׁךָ׃ טָבְעוּ שַׁעֲרֵי מִקְדָּשֶׁךָ׃ יָשְׁבָה בָדָד עִיר קָדְשֶׁךָ׃ טַבַּחַת שִׁלַּחְתָּ מֵעַל פָּנֶיךָ׃ יָצְאוּ דְחוּפִים מִלְּפָנֶיךָ׃ כֹּהֲנִים מַקְרִיבִים קָרְבָּנֶיךָ׃ יְזַמְּנוּ לִבֵּנוּ וְרוּחֵנוּ לְשִׁבְרָה׃ כִּי זְבָחֶיךָ רוּחַ נִשְׁבָּרָה׃ לֵב נִשְׁבָּר וְנִדְכֶּה לֹא תִבְזֶה נוֹרָא׃ כּוֹנַנּוּ לִבֵּנוּ לְצַד הַתְּשׁוּבָה׃ לָקַחְנוּ דְבָרִים וְעָדֶיךָ נָשׁוּבָה׃ מִבְטָא שְׂפָתֵינוּ יְשַׁלֵּם

Deiner Gemeinden, erhöre das Gebet des Volkes, das vor Deinem Antlitz flehet!

אל תבוא Komm nicht in's Gericht mit uns, denn kein Lebender ist gerecht vor Dir. Möge vor Dich kommen unser Gebet, entziehe Dich unserem Flehen nicht! Möge vor Dich kommen das Seufzen der Gefesselten; nach Deines Armes Größe befreie die dem Tode Geweiheten! Höre das Seufzen der Gebundenen, um zu entfesseln die dem Tode Geweiheten! Es betet der Arme, der verschmachtet, vor Gott schüttet er seine Klage aus. Wir schütten unsere Klagen vor Ihm aus, erzählen Ihm unsre Nöthen. Der Bedrängte ruft, der Herr vernimmt's und hilft aus allen Nöthen ihm.

אשפך Vor Dir, mein Schöpfer, schütte ich meine Klage aus mit gebrochenem, krankem Herzen, erzähle Dir meine Noth und Bedrängniß, bekenne meine Sünden und die Sünden meines Volkes Dir! Erhabener! o erbarme Dich unserer, die wir reuig umkehren! Unser Körper zittert, unsere Seele verzagt, wir sind bestürzt ob unserer vielen Sünden, in großer Schuld stehen wir vor Dir. Wir redeten Unrecht und Falsches, wandelten auf ungeradem Wege, irrten von dem Pfade wie ein junges Kameel. Siehe, unsere Missethaten haben uns überwältigt, sind zur schweren Last geworden und übersteigen unser Haupt; verlassen haben wir Deine so lautern Gebote. Womit können wir vor Dich treten? mächtiger Gott! daß Du die Frevel vergebest, die Irrthümer wegschaffest, die Sünden entfernest und Gnade walten lassest. Schlacht- und Speiseopfer sind ja weg, Sünd- und Schuldopfer aufgehoben und kein Blut wird mehr gesprengt. Zerstört ist Dein heiliges Haus, versenkt die Thore Deines Heiligthums und vereinsamt liegt Deine heilige Stadt. Du tödtetest, verwarfest und verstießest die Priester, die einst die Opfer Dir brachten. — Unser Vorsatz ist, unser Herz und Gemüth vor Dir zu beugen, denn solche Opfer begehrst Du; ein zerknirschtes Gemüth und gebrochenes, gebeugtes Herz verschmähest Du nicht, Ehrfurchtbarer! Zur Buße richten wir unser Herz, nehmen Worte mit uns und kehren zu Dir; der Ausdruck unserer Lippen möge die freiwilligen Opferstiere

פְּרִי נְדָבָה: לְפָנֶיךָ עָמַדְנוּ צְמֵאִים וּרְעֵבִים · מְמַעֲטִים
בְּצוֹם דָּמִים וַחֲלָבִים · נָא רְצֵם כְּעַל מִזְבַּחֲךָ קְרֵבִים:
מִמַּעֲמַקִּים קְרָאנוּךָ אֵלִי זֶה · נָא תְּפִלָּתֵנוּ לֹא תִבְזֶה ·
סְלַח נָא לַעֲוֹן הָעָם הַזֶּה: נוֹאַצְנוּ אִם מְקַטְרְגִים
וְנֶאֱמָנִים · סַנֵּגוֹרֵינוּ אִם שׁוֹתְקִים וְדוֹמְמִים · עֲמוֹד
מִכִּסֵּא הַדִּין וְשֵׁב עַל כִּסֵּא רַחֲמִים: סְלִיחוֹתֶיךָ הַרְבֵּם
וְהַפְרֵם · עֲוֹנוֹתֵינוּ מְחֵה וּפַזְּרֵם · פְּשָׁעֵינוּ אַתָּה
תְּכַפְּרֵם: עַמְּךָ אֲנוּ מְנָת חֶלְקֶךָ · פְּנֵה נָא מִכָּל עֲשָׁקֶיךָ ·
צֵא כְּגִבּוֹר לְיֵשַׁע חֲשׁוּקֶיךָ: פְּזוּרִים לְאַרְבַּע רוּחוֹת ·
צוֹעֲקִים וּמִתְאַנְּחִים אֲנָחוֹת · קוֹבְלִים עַל צָרוֹת
הַמְתוּחוֹת: צָרוֹת רַבּוֹת וּמְצוּקוֹת · קְרֵבוֹת וּבָאוֹת
וְדוֹחֲקוֹת · רִאשׁוֹנוֹת פְּקוּדוֹת וּשְׁנִיּוֹת דּוֹבְקוֹת: קוֹלֵנוּ
שִׁמְעָה כְּחַסְדֶּךָ · רַחֲמֶיךָ זְכוֹר וַחֲסָדֶיךָ · שֹׁמֵר הַבְּרִית
וְהַחֶסֶד לַעֲבָדֶיךָ: רִיבָה רִיבֵנוּ וּגְאָלֵנוּ · שׁוּבֵנוּ
אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ · תָּקוּם תְּרַחֵם צִיּוֹן הַר קָדְשֵׁנוּ:
שְׁנַת שִׁלּוּמִים לְרִיב צִיּוֹן · תִּקְרָא אֵל אֱלֹהִים עֶלְיוֹן:
גֵּאִים תַּכְנִיעַ כְּחֶרֶב בְּצִיּוֹן: תּוֹשִׁיעַ צִיּוֹן וְתִיסַּדָה ·
גַּם תִּבְנֶה עָרֵי יְהוּדָה · רַחֵם יוֹשֶׁבֶת שְׁכוּלָה וְגַלְמוּדָה:
שְׁבוּת אָהֳלֵי יַעֲקֹב הָשֵׁב · מִשְׁכְּנוֹתָיו תְּרַחֵם וְתַיְשֵׁב ·
בְּנָוֵה שָׁלוֹם עַמְּךָ יֵשֵׁב: ס׳ כקול יָהּ אֵלֶיךָ גִּלִּיתִי רִיבִי ·
וְדִבַּרְתִּי עַד הֵנָּה שִׂיחִי וּכְאֵבִי · קז״ס אֲמָרַי הַאֲזִינָה יְיָ
בִּינָה הֲגִיגִי: הוֹדַעְתָּ שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה מִדּוֹת לְנֶאֱמָנֶךָ ·
הוֹדַעְתּוֹ שֶׁאֵינָן חוֹזְרוֹת רֵיקָם מִלְּפָנֶיךָ · דְּבָרְךָ
הַטּוֹב יֵאָמֵן נָא לְבָנֶיךָ: אל מלך יושב וכו׳ עד לכל קוראיך.

ersetzen. So stehen wir vor Dir durstig und hungernd und vermindern durch Fasten unser eignes Blut und Fett; o laß es Dir wohlgefällig sein wie dargebrachte Opfer auf Deinem Altare! Aus der Tiefe rufen wir zu Dir, Allmächtiger! o verschmähe nicht unser Gebet und verzeihe die Missethat Deines Volkes! Wenn unsere Gegner Beschuldigungen gegen uns vorbringen und unsere Fürsprecher schweigen und verstummen, so erhebe Du Dich vom Throne der Gerichtesstrenge und setze Dich auf den Thron des Erbarmens. Laß Deine Verzeihung viel und groß sein, vertilge und verwehe unsere Schulden, versöhne unsere Frevel. Wir sind Dein Volk, Dein Antheil; so wende Dich vor Allem uns zu, ziehe aus wie ein Held, um Deinen Erkornen zu helfen, die, in den vier Winden zerstreut, jammern und seufzen und klagen über die anhaltende Noth, die vielen Leiden und Drangsale, von denen eine die andere drängt, so daß kaum nach dem Eintreffen der einen Heimsuchung schon die zweite darauf folget. Höre unsere Stimme nach Deiner Gnade, gedenke Deiner Barmherzigkeit und Huld, der Du Deinen Gnadenbund Deinen Dienern bewahrest. Führe Du unsere Streitsache und erlöse uns, stelle uns wieder her, Gott unseres Heils! erhebe Dich, um über Zion unseren heiligen Berg Dich zu erbarmen! Rufe für Zion das Vergeltungsjahr herbei, Allmächtiger, Allerhöchster! beuge die Stolzen wie Gluth in der Dürre! Hilf Zion und gründe es, erbaue wieder Juda's Städte, erbarme Dich der Kinderlosen, Einsamsitzenden. Bringe wieder zurück die Verbannten aus Jakob's Zelten, bevölkere wieder ihre Wohnungen, laß Dein Volk wieder friedlich wohnen! Gott! Dir habe ich meine Streitsache offenbart, habe Dir meinen Kummer und Schmerz geklagt; o Ewiger, hör' und vernimm mein Wort! Deine dreizehn Gnadentitel lehrtest Du Deinem Getreuen (Mosche) und machtest ihm bekannt, daß deren Erwähnung nicht erfolglos bleibe; so bestätige nun Deinen Kindern diese Deine gütige Verheißung! —

אַל תָּבוֹא בְמִשְׁפָּט עִמָּנוּ כִּי לֹא יִצְדַּק לְפָנֶיךָ כָּל חָי: אַל תִּנְאַץ לְמַעַן שְׁמֶךָ אַל תְּנַבֵּל כִּסֵּא כְבוֹדֶךָ זְכֹר אַל תָּפֵר בְּרִיתְךָ אִתָּנוּ: אַל בְּאַפְּךָ תוֹכִיחֵנוּ וְאַל בַּחֲמָתְךָ תְּיַסְּרֵנוּ: אַל תְּבוֹאֵנוּ רֶגֶל גַּאֲוָה וְיַד רְשָׁעִים אַל תְּנִדֵנוּ: אַל תִּזְכָּר לָנוּ עֲוֹנוֹת רִאשׁוֹנִים מַהֵר יְקַדְּמוּנוּ רַחֲמֶיךָ כִּי דַלּוֹנוּ מְאֹד: אַל תִּתֵּן נַחֲלָתְךָ לְחֶרְפָּה לִמְשָׁל בָּם גּוֹיִם לָמָּה יֹאמְרוּ בָעַמִּים אַיֵּה אֱלֹהֵיהֶם: ליי הישועה וכו׳.

קיז ע״ס תשר״ק כפול. אלהינו ואלהי אבותינו.

ה׳ תִּגְרַת יָד אֱסוֹף וְכַעַס הָפֵר. ה׳ תַּאֲוַת הוֹרִים וְזָכוֹר בְּרִית אַל תָּפֵר. ה׳ שְׁטַר חוֹב תִּמְחַק וְתַעֲבִיר מִסֵּפֶר. ה׳ שׁוֹבֵר פִּרְעוֹן כְּתוֹב וְהָעֵד עֵדִים בַּסֵּפֶר: רִיב אִם תַּחְקוֹר אֵין לַעֲמוֹד בַּמֶּה יִתְלוּ. רֹגֶז כָּל תָּעִיר פֶּן כְּרֶגַע יִכְלוּ. קְצָפְךָ הַרְחֵק מֵעַם פָּנֶיךָ יְחַלּוּ. קוֹרְאֶיךָ בְּעֵת צָרָה וְעֵינֵיהֶם לְךָ יִתְלוּ: צֹאן אוֹבְדוֹת הָיוּ עֲבָדֶיךָ. צָרֵיהֶם אֲכָלוּם וְלֹא שָׂמוּ לְנֶגְדָּם פַּחְדֶּךָ. פָּעֲרוּ פִיהֶם לִבְלוֹעַ זֶרַע יְדִידֶיךָ. פְּלְאִי שִׁמְךָ קַדֵּשׁ וּבַקֵּשׁ עֶלְבּוֹן חֲסִידֶיךָ: עוֹלֵלוֹת נִשְׁאַרְנוּ כְּעוֹלֵלוֹת בָּצִיר. עוֹד יוֹם יוֹם קוֹצֵר בְּמַגַּל קָצִיר. סִבַּרְנוּ יֶשַׁע וְגָבְרָה יַד הַמֵּצִיר. סוֹף קֵץ לָדַעַת אֵין כֹּהֵן וְנָבִיא וְלֹא צִיר: נָעוּ מִיָּם וְעַד יָם בַּקֵּשׁ אֲרוּכָה. נָדַדְנוּ כְּצִפּוֹר נוֹדֵד וְאֵין צֳרִי לְמַכָּה. מָנִינוּ שְׁמִטִּין וְיוֹבְלוֹת חָשַׁבְנוּ וּמַעֲגִית אָרְכָה. מוֹעֵד אָרַךְ וְעִדָּן רָחַק וְחֵמָה לֹא שָׁכָכָה: לְכָל זֹאת אַתָּה צַדִּיק וַאֲנַחְנוּ אֲשֵׁמִים. לְבַעֲבוּר חָשַׁכְתָּ לְמַטָּה מֵאֲשָׁמִים. כָּעֵת אָבוֹת הִתְרֵיתָ בְּשִׂיחַ רְשׁוּמִים. כַּלּוֹת רוֹעַ מַעַשׂ וְלֹא אָבוּ שְׁמוֹעַ לְמַשְׁכִּימִים: יוֹדֵעַ יֵצֶר אַתָּה לְקָרוּץ מֵחֹמֶר. יַעַן כִּי נִכְנַסְתָּ לָנוּ לִפְנִים מִמֶּמֶר. טֶבַע דִּין אִם תִּמְתַּח לִגְמֹר. טָבַעְנוּ בְּטִיט יָוֵן וָחֹמֶר: חֵבֶל מְנָתֵנוּ אַתָּה וַאֲנוּ חֶבְלָךְ. חֲבִים

אל תביא Komme nicht in's Gericht mit uns, denn kein Lebender ist gerecht vor Dir. Verstoß uns nicht, um Deines Namens willen, gib den Thron Deiner Herrlichkeit nicht der Verachtung preis; gedenke, und zerstöre nicht Deinen Bund mit uns! Strafe uns nicht in Deinem Zorne, züchtige uns nicht in Deinem Grimme. Es treffe uns nicht des Uebermuthes Fuß, der Frevler Hand mache uns nicht wanken. Gedenke uns nicht vergangene Sünden, komme uns mit Deinem Erbarmen bald zuvor, denn wir sind sehr verarmt! Gib Dein Erbtheil nicht der Schande preis, daß Völker über es herrschen! warum soll es unter den Völkern heißen: Wo ist ihr Gott?

117. תגרת Ziehe die strafende Hand zurück, vernichte den Zorn, gedenke der Liebe der Stammväter und hebe den Bund nicht auf; tilge den Schuldschein, streiche ihn aus dem Buche, schreibe einen Empfangschein von Zeugen unterzeichnet[1]). — Wolltest Du das Recht genau untersuchen, so weiß Dein Volk nicht, an was es sich halten könne! rege darum den Zorn nicht auf, sonst sind wir augenblicklich dahin. Beseitige Deinen Unwillen von dem Volke, das vor Dir flehet, das zur Zeit der Noth Dich anruft und seine Augen zu Dir erhebt. Verlorne Schaafe sind Deine Diener geworden, ihre Feinde verzehrten sie, ohne sich vor Dir zu fürchten, rissen ihren Rachen auf, um die Nachkommenschaft Deiner Geliebten zu verschlingen; heilige Deinen unerforschlichen Namen und ahnde die Schmach Deiner Frommen. Als Nachlese nur sind wir geblieben, dennoch mäht man uns noch täglich mit des Schnitters Sichel; wir hofften auf Hilfe, doch des Drängers Hand ward mächtiger und das Ende der Leidenszeit ist uns verborgen, da wir keinen Priester, Propheten und Gottgesandten mehr haben. Von Meer zu Meer irren wir umher, wie ein wandernder Zugvogel, um Heilmittel zu suchen, und finden keinen Balsam für unsere Wunde. Erlaß- und Freiheitsjahre haben wir schon viele gezählt und die Gefangenschaft dauert noch fort, lange dauert die Zeit und das Ziel ist fern und der Zorn legt sich nicht. Bei all diesem bist Du gerecht und wir sind die Schuldigen, Du schontest uns weit mehr als wir es nach unseren Vergehungen verdienten. Du hast zu jeder Zeit unsere Väter mit eindringlicher Rede gewarnt, ihre Uebelthaten zu unterlassen, aber sie wollten die fleißigen Ermahner nicht hören. — Du kennst den bösen Sinn des aus Thon Geformten, darum verfährst Du schonender mit ihm, als es seinem Ungehorsam zukommt; wolltest Du aber nach des Gesetzes Strenge das Urtheil fällen, so würden wir im tiefsten Schlamm versinken. — Du bist der Antheil unseres Besitzes und wir sind Dein Antheil; schuldig oder unschuldig

---

[1]) Bildlicher Ausdruck für die gänzliche Tilgung der Sünden.

וְזַכִּים אָנוּ שֶׁלָּךְ· זֶרַע אַבְרָהָם אוֹהַבְךָ וְיִצְחָק כְּלוּלָךְ· זְמוּרוֹת יַעֲקֹב מַטֶּה הַמְשֻׁלֶּמֶת לָךְ: וְהַכֹּל גָּלוּי וְצָפוּי לְךָ מִקֶּדֶם· וִיצוּרֵי חֹמֶר נִמְתָּ אִי אֶפְשָׁר בְּלֹא אָדָם· הַעֵל כֵּן הֵכַנְתָּ צֳרִי לְקָדֵם· הֵשֵׁב יָד מֵעָוֶל וְשׁוּב בְּחִין לְפָנֶיךָ מְעֹנָה אֱלֹהֵי קֶדֶם: דֶּרֶךְ תְּשׁוּבָה הוֹרֵיתָ לַשּׁוֹבָבִים· דֶּלֶת פְּתוּחָה הֵכַנְתָּ לַשָּׁבִים· גְּבוּרַת רַחֲמֶיךָ תּוֹדִיעַ לְנֶעֱצָבִים· גָּשִׁים בְּצוֹם לְפָנֶיךָ וְתַחַן לְךָ מַרְבִּים: ח׳ נ״קול בְּרַחֲמִים תִּפְקוֹד יְחוּסֵי עַמֶּךָ· ח׳ ״יח בָּנוּ לְהִתְנַהֵג כְּמִדַּת נֶעֱמָךְ· אִם עֲוֹנֵינוּ עָנוּ בָנוּ לְעֻמָּךְ· אֱמֶץ רַחֲמֶיךָ זְכוֹר וּסְלִיחָה שֶׁעִמָּךְ: אל מלך יושב וכו׳.

אַל תָּבוֹא בְמִשְׁפָּט עִמָּנוּ כִּי לֹא יִצְדַּק לְפָנֶיךָ כָל חָי: אַל תִּתֵּן יְיָ מַאֲוַיֵּי רָשָׁע זְמָמוֹ אַל תָּפֵק יָרוּמוּ סֶלָה: אַל תִּשְׁטְפֵנוּ שִׁבֹּלֶת מַיִם וְאַל תִּבְלָעֵנוּ מְצוּלָה וְאַל תֶּאְטַר עָלֵינוּ בְּאֵר פִּיהָ: אַל תַּסְתֵּר פָּנֶיךָ מֵעֲבָדֶיךָ כִּי צַר לָנוּ מַהֵר עֲנֵנוּ: אַל תַּסְתֵּר פָּנֶיךָ מִמֶּנּוּ בְּיוֹם צַר לָנוּ הַטֵּה אֵלֵינוּ אָזְנֶךָ בְּיוֹם נִקְרָא מַהֵר עֲנֵנוּ: בְּךָ בָּטְחוּ אֲבוֹתֵינוּ בָּטְחוּ וַתְּפַלְּטֵמוֹ: ליי הישועה וכו׳.

שנייה. ע״ס א״ב. אלהינו ואלהי אבותינו.

ח׳ אַךְ בְּמַתַּח דִּין וּמְרוּץ חֶבֶל· ק׳ בְּנֵי אֱמוּנֶיךָ אַל נָא תְּחַבֵּל: גְּלוּי הָרִיב לָהֶם נְטוּשׁ· דְּרוֹשׁ וּבַקֵּשׁ צֹאנְךָ וְאַל תִּטּוֹשׁ: הוֹאַלְתָּ לַעֲשׂוֹתָם לְךָ לְעָם· וְאַל תְּשַׁלְּחֵם בְּיַד פִּשְׁעָם: זְדוֹנוֹת חֲשָׁב־נָא כִשְׁגָגוֹת· חֲשׂוֹךְ מוֹדִים נַפְשׁוֹת לְךָ עוֹרְגוֹת: טֶנֶף טַהֵר וְתָדִיחַ כְּתָמִים· יִצְלַל בְּצוּל כֹּבֶד אֲשָׁמִים: כַּלֵּה אַל תַּעַשׂ וְנֶחֱרָצָה· לְקוֹוֶיךָ לַקַּח מִקְוֵה הַנְּטוּיָה וְעֵצָה הַיְּעוּצָה: מוֹעֵד כְּתַקַּח לִשְׁפּוֹט מֵישָׁרִים· נְזוֹף בְּמַשְׂטִין מִלְּלַמֵּד קַטֵּגוֹרִים: סֵפֶר זִכְרוֹנוֹת לְפָנֶיךָ בְּהִתְגּוֹלֵל· עֲוֹן עֲקֵבִים לֹא יְסוֹבֵב

gehören wir Dir, sind die Nachkommen Deines Freundes Abraham, Deines Geweiheten Jizchak, sind die Sprößlinge aus Jakob's makellosem Ehebette. — Dir ist von jeher Alles offenbar und bekannt, Du weißt, daß Thongebildete unmöglich ohne Flecken bleiben können, darum bereitetest Du schon im voraus das Heilmittel, nämlich, von dem Unrecht abzulassen und bittend zurückzukehren zu Dir, unsere Zuflucht, Gott der Vorwelt! Du lehrtest die Abtrünnigen den Weg der Buße, hältst die Thüre offen für die Rückkehrenden! — so lasse Dein mächtiges Erbarmen die hier Stehenden erfahren, die mit Fasten und vielen Gebeten vor Dich treten! Nimm Dich erbarmungsvoll Deines erkornen Volkes an, leite uns nach Deiner sanften Weise; zeugen auch vor Dir unsere Sünden gegen uns, so gedenke Deiner mächtigen und verzeihenden Liebe!

אל תבוא Komme nicht in's Gericht mit uns, denn kein Lebender ist gerecht vor Dir. Erfülle nicht, o Ewiger, des Frevlers Wünsche, laß seine Ränke nicht gelingen, nicht aufkommen! Selah! Laß den Strudel der Fluthen uns nicht wegspülen, die Tiefe uns nicht verschlingen und die Gruft nicht über uns ihren Rachen schließen! Verbirg Dein Antlitz nicht vor Deinen Dienern, denn wir sind bedrängt; eile, erhöre uns! Verbirg Dein Antlitz nicht vor uns am Tage unserer Noth; neige uns Dein Ohr, eile, erhöre uns am Tage unseres Rufens! Dir vertrauten unsere Väter, vertrauten, und Du errettetest sie.

אך Ach, laß die Nachkommen Deiner Getreuen nicht durch strenges Gericht und verderbliche Strafe zu Grunde gehen, erlasse ihnen die gerichtliche Untersuchung; nimm Dich Deiner Heerde an, verlaß sie nicht! Du hattest Wohlgefallen, sie zu Deinem Volke zu machen; so verwirf sie nicht in ihrem Frevel! Rechne ihnen die vorsätzlichen Sünden für unwissentliche an, und halte die nach Dir schmachtenden Seelen von muthwilligen Sünden ab. Reinige sie vom Schmutz, entferne die Flecken und versenk' in die Tiefe die schweren Schulden. Laß uns nicht völlig enden; sondern schütze Deine Erwählten vor dem über sie schwebenden Strafurtheil des Gerichtes! Zur Zeit, wo Du nach Gerechtigkeit richtest, verscheuche den Hinderer, daß er keine Anklage vorbringen kann; rollst Du das Erinnerungsbuch vor Dir auf, so rechne die Gewohn=

לְבָעֳמִים מִתְבּוֹלֵל: פְּשַׁר הַדִּין וּתְבַצַּע הַשּׁוּרָה· צְרוֹף כְּבוּר סִיגִים וּמַהֵר בְּדִיל לְהָסִירָה: קָפוּי וּמְתַּךְ וְכַהוֹנַג נִמְסָה· רֶגַע יְגֹעַשׁ אִם בְּמִשְׁפָּט עָלָיו תִּנָּשֵׂא:
ח׳ נקיל שַׁלֶּם לוֹ כְּמַעֲשֵׂה הַחֶסֶד וְלֹא כִגְמוּלוֹ· קו״ם תַּכְרִיעַ הַכַּף לְזַכּוּתוֹ וְלֹא לְחַבְּלוֹ· תִּפְשׁוֹט יָד וּתְקַבְּלוֹ· תְּחָנְנוּ מֵרֶדֶת שַׁחַת וּבוֹר מִלְּהַטְבִּילוֹ: אל מלך יושב וכו׳.

אַל תָּבוֹא בְמִשְׁפָּט עִמָּנוּ. כִּי לֹא יִצְדַּק לְפָנֶיךָ כָל חָי: לָמָּה לָנֶצַח תִּשְׁכָּחֵנוּ תַּעַזְבֵנוּ לְאֹרֶךְ יָמִים: יְיָ אַל בְּאַפְּךָ תוֹכִיחֵנוּ וְאַל בַּחֲמָתְךָ תְיַסְּרֵנוּ: אֵלֶיךָ יְיָ שִׁוַּעְנוּ וּבַבֹּקֶר תְּפִלָּתֵנוּ תְקַדְּמֶךָּ: חָנֵּנוּ אֱלֹהִים כְּחַסְדֶּךָ כְּרֹב רַחֲמֶיךָ מְחֵה פְשָׁעֵינוּ: פְּנֵה אֵלֵינוּ וְחָנֵּנוּ. כִּי יְחִידִים וַעֲנִיִּים אֲנָחְנוּ: ליי הישועה וכו׳.

שנייה. ע״ס א״ב וכסוף חתום בנימן. אלהינו ואלהי אבותינו.

ס׳ אַל נָא תְּיַסֵּר בָּאֵי עָדֶיךָ· ז׳ כִּי מְאֹד מְיֻסָּרִים בְּמוּסַר רַע וְקָשֶׁה: בָּאֵשׁ וּבַמַּיִם בַּשְּׁבִי וּבַבִּזָּה נְדוֹנִים· בְּכָל יוֹם בְּאַכְזָרִיּוּת וְשֶׁטֶף אַף: גָּלוּ וְנָעוּ מֵעַל שֻׁלְחָנֶךָ· וּפְזוּרוּ בְּאַרְבַּע פִּנּוֹת הָדוֹמֶךָ: דָּשׁוּם רְמָסוּם רַגְלֵי כָל מֵצִיק· וַיְשִׁיתוּם לְמִרְמָס כְּחֹמֶר וְטִיט חוּצוֹת: הַשְׁקִיפָה מִמְּעוֹן קָדְשְׁךָ בְּעֶלְבּוֹן עֲלוּבֶיךָ· כִּי בָאוּ וְנָגְעוּ עַד שַׁעֲרֵי מָוֶת: וְאִם גָּדַל עָוֹן עַד שְׁמֵי שָׁמֶיךָ· רַחֲמֶיךָ יְקַדְּמוּנוּ אֲשֶׁר מֵעוֹלָם: זְכֹר שְׁלֹשֶׁת אֵיתָנֵי קֶדֶם· הֶהָיוּ דְבֵקִים בְּיִרְאַת יִחוּדֶךָ: חֵשֶׁק חִבָּתָם אַל תִּשְׁכַּח לָנֶצַח· כִּי כֵן הִבְטַחְתָּם בְּיַד רוֹעֶה נֶאֱמָן: טֶרֶם תְּכַלֶּה שְׁאֵרִית יַעֲקֹב· יֶהֱמוּ רַחֲמֶיךָ וְיִכָּמְרוּ נִחוּמֶיךָ: יוֹקֵשׁ עֲוֹנֵיכֶם כַּבֵּס נָא בְּעַצְמֶךָ· כִּי אֵין לְחַטֵּא בְּמֵי נִדָּה: כֹּהֲנֵי עֲבוֹדָה וּלְוִיֵּי דוּכָן· וּבְנֵי מַעֲמָדוֹת סָלְקוּ וְאֵינָם: לָבַשְׁנוּ חֶרְפָּה וְעָטִינוּ כְלִמָּה· כִּי חָסַרְנוּ כֹל וְנוֹתַרְנוּ

heitssünden der unter den Völkern zerstreuten Nation nicht an! Verfahre milde im Gericht, lindere das Urtheil, läutere uns wie mit Lauge von den Schlacken, scheide das Unedle aus! Der wie Milch zusammengeronnene und wie Wachs zerfließende Erdensohn, er schwankt, sobald Du Dich zum Gerichte über ihn erhebst. Darum bezahle ihm nach Deiner Gnadenweise, nicht nach seinem Verdienste; laß die Wagschaale des Gerichtes zu seinen Gunsten, nicht zu seinem Verderben sich neigen, reiche ihm die Hand und nimm ihn auf und begnadige ihn, daß er nicht in's Verderben stürzt, nicht in die Gruft versinke!

אל תבוא Komme nicht in's Gericht mit uns, denn kein Lebender ist gerecht vor Dir. Warum wolltest Du auf immer uns vergessen, auf ewig uns verlassen? Ewiger, strafe uns nicht in Deinem Zorne, züchtige uns nicht in Deinem Grimme! Zu Dir, Herr! flehen wir, jeden Morgen tritt unser Gebet vor Dich. Sei uns gnädig, Gott, in Deiner Huld; nach Deinem großen Erbarmen tilge unsere Frevel! Wende Dich zu uns und sei uns gnädig; denn vereinsamt und elend sind wir!

אל נא O züchtige nicht die zu Dir Kommenden! sie sind schon gezüchtigt genug mit harter und strenger Zucht, sind gestraft mit Feuer und Wasser, mit Gefangenschaft und Plünderung, sind tagtäglich der Grausamkeit und Zorneswuth überliefert. Vertrieben von Deinem Tische irren sie zerstreut in den vier Enden der Erde umher, gestoßen und getreten von den Füßen ihrer Dränger, die wie über Straßenkoth über sie einherschreiten. — O schaue die Schmach Deiner Geschmäheten, die bis zur Todespforte hingesunken sind! Ist auch ihre Sünde groß bis an den Himmel, so komme ihnen doch mit Deiner grenzenlosen Barmherzigkeit zuvor; gedenke ihrer drei Stammväter der Vorzeit, die fest anhingen dem Glauben Deiner Einheit! Deine huldvolle Liebe für sie vergiß sie nie, wie Du es ihnen durch Deinen treuen Hirten (Mosche) zugesichert hast; damit Jacob's Ueberrest nicht untergehe, laß Dein Erbarmen rege sein und Dein Trost sich über sie ergießen. Reinige Du selbst sie von den sie umstrickenden Sünden, da das reinigende Sprengwasser nicht mehr vorhanden ist und dahin sind die dienenden Priester, singenden Leviten und andächtige Beistände. In Schande sind wir gekleidet, mit Schmach umhüllt, seitdem wir, Alles entbehrend, wie ein

כִּבְלִי רִיק: מֵאָז נִטְמֵינוּ בְּכָל מַגַּע טוּמְאָה. וְאֵין לָנוּ
טָהֳרָה בַּמֶּה לְהִטָּהֵר: נָא מִמְּרוֹמְךָ זְרוֹק מַיִם
טְהוֹרִים. וְהַשְׁרֵה שְׁכִינָתְךָ עַל זֶרַע מַקְדִּישֶׁיךָ:
שְׂמֹאלְךָ דּוֹחָה יְמִינְךָ תְקָרֵב. כִּי קִרְבָתְךָ חַיִּים הִיא
לָנוּ: עַל מִי נָנוּס מְצוֹא מָנוֹס וְעֶזְרָה. כִּי אִם עָלֶיךָ
עוֹנֶה בְּעֵת צָרָה: פְּסִילִים וְגִלּוּלִים אֲשֵׁרִים וְחַמָּנִים.
חֵרְשִׁים וְסוּמִים הֶבֶל תַּעְתּוּעִים: צוּר עוֹלָמִים חַי
וְקַיָּם לָעַד. בְּךָ לְבַד מִבְטָחֵנוּ וְאַתָּה תוֹחַלְתֵּנוּ: קוֶֹיךָ
צ׳ חַי וּבוֹטְחֶיךָ אֵל אֱמֶת. אַל נָא תְבַיְּשֵׁם מִשֶּׂבֶר קִוּוּיָם:
רְאֵה רִפְיוֹנָם וְהַבֵּט כִּשְׁלוֹנָם. וְהָקֵל וְהַעֲבֵר כֹּבֶד
מַשָּׂאָם: שְׁפוֹךְ מֵי טֹהַר דָּמִים לְהָדִיחַ. תְּחַטְּאֵנוּ
בְּאֵזוֹב תְּכַבְּסֵם וְתָדִיחַ: ת׳ כקול תָּשֵׁב גְּמוּל לִמְכַחֲשֶׁיךָ וְשַׁלֵּם
כְּמִפְעָלָם. קו״ף עַל רוּם קָדְקֳדָם חֲמָסָם יֵרֵד: בּוֹן יָבִינוּ כָּל
מְאַמְּצֵי כֹחֲךָ. נִסִּים בְּהַפְלִיאֲךָ לִמְלַמְּדֵי נִסֶּיךָ: אל מלך.

אַל תָּבוֹא בְמִשְׁפָּט עִמָּנוּ כִּי לֹא יִצְדַּק לְפָנֶיךָ כָל חָי: אֱלֹהַי פַּלְּטֵנוּ מִיַּד רָשָׁע מִכַּף מְעַוֵּל וְחוֹמֵץ: הַאֲזִינָה יְיָ תְּפִלָּתֵנוּ הַקְשִׁיבָה בְּקוֹל תַּחֲנוּנֵינוּ: הַקְשִׁיבָה לְקוֹל שַׁוְעֵנוּ מַלְכֵּנוּ וֵאלֹהֵינוּ כִּי אֵלֶיךָ נִתְפַּלָּל: יְיָ בֹּקֶר תִּשְׁמַע קוֹלֵנוּ בֹּקֶר נַעֲרָךְ לְךָ וּנְצַפֶּה: אֵלֶיךָ יְיָ שִׁוַּעְנוּ וּבַבֹּקֶר תְּפִלָּתֵנוּ תְקַדְּמֶךָּ: ליי הישועה וכו׳.

קיח עקידה. חתום מרדכי הארוך אחרי מלת בקר כראש כל חרוז. אלהינו ואלהי אבותינו.

מ׳ מְפַלְטִי אֵלִי צוּרִי סִתְרִי וּמָגִנִּי. ר׳ וְקֶרֶן יִשְׁעִי
מִשְׂגַּבִּי בְּיוֹם צַר לִי וְאוֹנִי. ד׳ הִשְׁכַּמְתִּי לְחַלּוֹתְךָ מֶלֶךְ
רַב וַאֲנִי. כ׳ אֵלֶיךָ יְיָ שִׁוַּעְתִּי וּבַבֹּקֶר: בֹּקֶר רַחֵם תִּזְכּוֹר
חֶסֶד לְאַבְרָהָם אָב אֵיתָנִי. אֲשֶׁר בְּחַרְתּוֹ וְהֶאֱמִין בְּךָ
רֹאשׁ לְמַאֲמִינָי. זְכוֹר בְּרִיתוֹ וְהוֹשִׁיעֵנִי מִטּוּמְאָתִי. יְיָ.
בֹּקֶר תִּשְׁמַע קוֹלִי בֹּקֶר: בֹּקֶר הִכַּרְתָּ עִמּוֹ וְנִסִּיתוֹ

leeres Gefäß übrig geblieben sind, seitdem wir durch Ergreifen des Unreinen uns verunreinigt haben und die Mittel zur Reinigung nicht mehr besitzen. O besprenge Du uns von Deiner Höhe herab mit dem Reinigungswasser, laß Deine Majestät wieder auf den Nachkommen Deiner Verehrer ruhen; hast Du mit Deiner Linken uns verstoßen, so nähere uns Dir wieder mit Deiner Rechten, denn in Deiner Nähe nur ist unser Leben. Zu wem anders könnten wir uns flüchten, um Schutz und Beistand zu finden, als zu Dir, der Du antwortest zur Zeit der Noth?! Schnitzbilder, Götzen, Haine und Sonnenbilder sind taube, blinde Sachen und nichtiges Blendwerk nur. — Fels der Welten! Lebendiger und ewiglich Beständiger! auf Dich allein geht unser Vertrauen, Du bist unsere Hoffnung. Deine Hoffenden, lebendiger Gott! die Dir Vertrauenden, Gott der Wahrheit! laß sie doch nicht in ihrer Erwartung zu Schanden werden! Siehe ihre Schwäche, schaue ihre Hinfälligkeit und mache ihnen leichter, nimm die schwere Last hinweg. Gieße Reinigungswasser über uns, um die Vergehungen wegzuspülen, entsündige uns mit Ysop, wasche uns rein! Die Dich verleugnen aber, ihnen vergilt nach ihren Thaten und laß ihre Gewaltthätigkeit auf ihre eigene Scheitel zurückfallen, auf daß Alle Deine allgewaltige Kraft erkennen und die ausgezeichneten Wunder, die Du denen erzeigest, die Deiner Wunder gewöhnt sind.

אל תבוא Komme nicht in's Gericht mit uns, denn kein Lebender ist gerecht vor Dir. Unser Gott! rette uns aus des Frevlers Hand, aus des Frevlers räuberischer Faust! Höre, Ewiger, unser Gebet, vernimm unseres Flehens Stimme! Vernimm die Stimme unserer Klagen, unser König und Herr! denn zu Dir beten wir. Erhöre, Herr, jeden Morgen unser Rufen, jeden Morgen, wo wir uns zu Dir schicken und harren! Zu Dir, Herr! flehen wir, jeden Morgen tritt unser Gebet vor Dich.

118. מפלטי Mein Erretter, mein Gott, mein Hort, mein Schutz und Schirm, meines Heiles Horn, meine Zuflucht und Macht am Tage der Noth! siehe, zeitlich früh machte ich mich auf, Dich anzuflehen, Du großer König! zu Dir, Herr! flehe ich des Morgens. Am frühen Morgen gedenke erbarmungsvoll der Huld Abrahams, des frommen Erzvaters, den Du erkoren hast und der Dir vertrauend der Erste aller Gläubigen war; gedenke des Bundes mit ihm und befrei mich von meiner Unreinheit, o Ewiger! erhöre meine Stimme des Morgens! Des Morgens sprachst Du zu ihm und versuchtest

לְשַׁלֵּם לוֹ מַשְׂכֹּרֶת׃ וְכָרוּת עִמּוֹ הַבְּרִית לִהְיוֹת לוֹ לְמִשְׁמֶרֶת׃ אֲהַבְתּוֹ וּרְצִיתוֹ וְקִבַּלְתּוֹ כִּקְטֹרֶת׃ סַמִּים בַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר׃ בֹּקֶר כּוֹכָבוֹ הֵאִיר כְּחָפַצְתָּ לְהַרְאוֹת צִדְקָתוֹ הַגְּדוֹלָה׃ וְנִסִּיתוֹ בָּעֲשִׂירִי וַתֹּאמֶר לוֹ קַח אֶת בִּנְךָ וְלֹא תִכְלָא׃ עַל אַחַד הֶהָרִים וְהַעֲלֵהוּ שָׁם לְעֹלָה׃ אֶת הַכֶּבֶשׂ אֶחָד תַּעֲשֶׂה בַבֹּקֶר׃ בֹּקֶר יָחַד שִׁמְךָ וְשָׁמַע לְקוֹלְךָ וְהֶרְאָה אַהֲבָתוֹ׃ וְשָׂשׂ בְּכָל לֵב עַל דְּבָרְךָ לַעֲשׂוֹתוֹ׃ הָאַהֲבָה קִלְקְלָה הַשּׁוּרָה וַיָּקָם בְּשִׂמְחָתוֹ׃ וַיַּשְׁכֵּם אַבְרָהָם בַּבֹּקֶר׃ בֹּקֶר הֵכִינוּ לָכֶם שְׁנֵיהֶם לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ אָיוֹם׃ הַבֵּן לָקַח עֵצִים וְהָאָב לָקַח מַאֲכֶלֶת לִשְׁחוֹט בְּלִי פִּדְיוֹם׃ קְרוּאִים וְהוֹלְכִים לְתֻמָּם וְרָאוּ כְבוֹדְךָ כַּיּוֹם׃ הַשְּׁלִישִׁי כִּהְיוֹת הַבֹּקֶר׃ בֹּקֶר אָזַר כְּגֶבֶר חֲלָצָיו וְלַעֲקֹד בְּנוֹ קִדֵּם׃ וַיִּקַּח מַאֲכֶלֶת לְשָׁחֲטוֹ וְלֹא חָשַׁב הַדָּם׃ וַיֹּאמֶר הַיּוֹם אַקְרִיב עוֹלָתִי וְהַיּוֹם אֶזְרוֹק דָּם׃ זִבְחִי לֹא יָלִין לַבֹּקֶר׃ בֹּקֶר רַחֲמֶיךָ נִכְמְרוּ עַל בֵּן יָחִיד וְעָלָיו זָרָחוּ׃ וַיִּקְרָא אֵלָיו מַלְאַךְ יְיָ אֶל הַנַּעַר יָדַיִם אַל יִשְׁלָחוּ׃ כִּי בְיִצְחָק יִקָּרֵא לְךָ זֶרַע וְזִכְרוֹ לְדוֹרוֹת הַנִּיחוּ׃ לָכֶם לְמִשְׁמֶרֶת עַד הַבֹּקֶר׃ בֹּקֶר כָּשְׁרוֹ וְיָשְׁרוֹ וְצִדְקוֹ יָלִיץ בְּעַד עַם אֵלֶיךָ קָרֵב׃ וְאֶפְרוֹ תָּמִיד יֵרָאֶה לְפָנֶיךָ לְכַבְּסָם הֶרֶב׃ תִּתֵּן נַפְשָׁם בִּשְׁאֵלָתָם כִּי לְךָ נִכְסָפָה׃ בָּעֶרֶב הִיא בָאָה וּבַבֹּקֶר׃ בֹּקֶר קוֹלָם שְׁמָעָה וּתְכַפֵּר עֲוֹנוֹתֵיהֶם׃ וְעֶרֶךְ תְּפִלָּתָם יֵחָשֵׁב כְּעֵרֶךְ קָרְבְּנוֹתֵיהֶם׃ לָקְחוּ וּבָאוּ בְּזִכְרוֹן צִדְקַת אֲבוֹתֵיהֶם׃ וְהֵם הֵבִיאוּ אֵלָיו

ihn, um seinen Lohn zu vermehren. Du errichtetest ein ewiges Bündniß mit ihm, liebtest ihn, nahmst ihn gefällig und gnädig auf, wie das Räucheropfer des Morgens. Des Morgens leuchtete auf sein Stern; da wolltest Du der Welt seine große Tugend zeigen, indem Du ihn zum zehnten Mal versuchtest und zu ihm sprachst: „Nimm, enthalte mir nicht Deinen Sohn, um mir ihn auf einem jener Berge zu opfern; dieses einzige Lamm opfere mir des Morgens!" Des Morgens verherrlichte er Deinen einzigen Namen, zeigte seine Liebe zu Dir, indem er mit ungetheiltem Herzen Dein Wort zu erfüllen sich beeilte; die Liebe ließ Abraham die Gewohnheit übertreten und frohgemuth stand er schon frühe auf des Morgens. Des Morgens weiheten beide sich — Vater und Sohn — der Vollziehung Deines Willens, Ehrfurchtbarer! der Sohn nahm das Holz, der Vater das Messer zum Schlachten, keine Rettung ahnend, und gingen wie eingeladene Gäste fromm dahin und schauten endlich Deine Glorie am dritten Tage des Morgens. Des Morgens gürtete Abraham wie ein Held seine Lenden, band eilends seinen Sohn, ergriff das Schlachtmesser, scheute nicht das Blut und sprach: „Heute noch will ich das Ganzopfer bringen und das Blut sprengen und nicht mit meinem Opfer warten bis zum Morgen." An jenem Morgen wurde Dein Erbarmen rege und erstrahlte über den einzigen Sohn; ein Engel Gottes rief: „Lege keine Hand an den Knaben, denn nach Jizchak soll Dein Saame genannt werden und sein Andenken fortdauern in allen Geschlechtern; darum lasset ab! Diese That sei euch aufbewahrt bis zu dem spätesten Morgen! — So möge am heutigen Morgen seine Reinheit, Geradheit und Tugend eine Fürsprache sein dem Volke, das sich Dir nähert; jene heilige Asche sei Dir gegenwärtig, um uns rein zu waschen und uns Leben zu gewähren nach unserer Bitte, denn nach Dir ist unser Sehnen, zu Dir beten wir des Abends und des Morgens. Am Morgen erhöre unsere Stimme und sühne die Schuld; laß unsere Gebeteordnung den Opferordnungen gleichgeachtet sein. Siehe, wir kommen im Vertrauen auf die Tugend unserer Ahnen und bringen unsere freiwilligen Gaben (das Gebet) Dir jeden

עוֹד נְדָבָה כַּבֹּקֶר בַּבֹּקֶר: ס׳ נקול בֹּקֶר תֵּפֶן אֵלֵינוּ וְרַחֲמֶיךָ עָלֵינוּ יִכָּמְרוּ. קו״ח וְתַשְׁלִיךְ בִּמְצֻלוֹת יָם כָּל חַטֹּאתֵינוּ וְלֹא יִזָּכְרוּ. צוּר הַעֲבֵר עֲוֹנֵנוּ מִלְּפָנֶיךָ, וְלֹא יַשְׁאִירוּ מִמֶּנּוּ עַד בֹּקֶר: אל מלך יושב וכו׳.

אַל תָּבוֹא בְמִשְׁפָּט עִמָּנוּ. כִּי לֹא יִצְדַּק לְפָנֶיךָ כָל חָי: רַבַּת צְרָרוּנִי מִנְּעוּרָי. יֹאמַר נָא יִשְׂרָאֵל: רַבַּת צְרָרוּנִי מִנְּעוּרָי. גַּם לֹא יָכְלוּ לִי: עַל גַּבִּי חָרְשׁוּ חֹרְשִׁים הֶאֱרִיכוּ לְמַעֲנִיתָם: יְיָ צַדִּיק קִצֵּץ עֲבוֹת רְשָׁעִים: יֵבֹשׁוּ וְיִסֹּגוּ אָחוֹר. כֹּל שֹׂנְאֵי צִיּוֹן: לוּלֵי יְיָ שֶׁהָיָה לָנוּ. בְּקוּם עָלֵינוּ אָדָם: אֲזַי חַיִּים בְּלָעוּנוּ. בַּחֲרוֹת אַפָּם בָּנוּ: אֲזַי הַמַּיִם שְׁטָפוּנוּ. נַחְלָה עָבַר עַל נַפְשֵׁנוּ: אֲזַי עָבַר עַל נַפְשֵׁנוּ. הַמַּיִם הַזֵּידוֹנִים: בָּרוּךְ יְיָ. שֶׁלֹּא נְתָנָנוּ טֶרֶף לְשִׁנֵּיהֶם: ליי הישועה וכו׳.

ע״ס א״ב ונסוף חתום דויד בר שמואל הלוי חזק ואמץ.

פ׳ יְיָ אֱלֹהַי רַבַּת צְרָרוּנִי מִנְּעוּרָי. ז׳ בְּבַקָּשָׁתִיךָ אִמַּצְתָּ לִבִּי בִּהְיוֹתְךָ בְּעֶזְרָי. גָּבְרוּ עַתָּה וְגַם עָתְקוּ שׁוֹבְרָי. הוֹבְרִים כִּי רָעֲדוּ כָּל אֵבָרָי: הָיִיתִי חֶרְפָּה בֵּינֵיהֶם מָשָׁל וּשְׁנִינָה. וַיַּדּוּ אֶבֶן בִּי וְהֶאֱרִיכוּ עָלַי מַעֲנָה. זֵדִים הֱלִיצוּנִי בְּפִיהֶם וּלְשׁוֹנָם שָׁתוּ כְּחֶרֶב שְׁנוּנָה. חוֹשְׁבִים עָלַי מַחְשְׁבוֹת רֶשַׁע בְּלִי חֲנִינָה: טוּבְךָ וּמִדַּת רַחֲמֶיךָ יָגֹלּוּ עָלֵינוּ. יְשׁוּעָתְךָ אֱלֹהִים תְּשַׂגְּבֵנוּ. כָּלְתָה נַפְשֵׁנוּ לִישׁוּעָתְךָ לֵאמֹר מָתַי תְּנַחֲמֵנוּ. לְמַעַן שֵׁם קָדְשְׁךָ עֲשֵׂה, לֹא לָנוּ יְיָ לֹא לָנוּ: מִדַּת טוּבְךָ וַחֲסָדֶיךָ הַגְבֵּר עַל צֹאן מַרְעִיתֶךָ. נַעֲנוּ לְךָ מְחַל רַבֵּה סְלִיחוֹתֶיךָ וּמְחִילָתֶךָ. סְעָדֵנוּ וְנִוָּשֵׁעָה וְהַט לִבֵּנוּ לִנְתִיבוֹתֶיךָ. עֲנֵנוּ יְיָ עֲנֵנוּ כִּי טוֹב חַסְדְּךָ וֶאֱמוּנָתֶךָ: פְּדֵה וְהַצֵּל עַמְּךָ וְרַעְיָתְךָ מִכַּף מִתְקוֹמְמֵיהֶם. צוּר צַדִּיק גָּדוֹל גִּבּוֹר וְנוֹרָא אֵל מוֹשִׁיעֵהֶם. קַדֵּשׁ קְדֻשַּׁת שִׁמְךָ עֶלְיוֹן קָרֵב מַצְדִּיקֵיהֶם. רַחֲמֶיךָ יִכָּמְרוּ עֲלֵיהֶם וְעַל בְּנֵיהֶם: שִׁחֲרְנוּךָ בִּתְחִנָּה

Morgen dar. Am Morgen wende Dich zu uns in Deiner unendlichen Barmherzigkeit und versenke all unsere Sünden in des Meeres Tiefen, daß ihrer nie mehr gedacht werde; o Schöpfer! schaffe unsere Vergehen weg von Deinem Angesichte, daß nichts von ihnen übrig bleibe bis zum nächsten Morgen!

אל תבוא Komm nicht in's Gericht mit uns, denn kein Lebender ist gerecht vor Dir. Sehr haben sie mich gedrängt von meiner Jugend an, spricht Israel, sehr haben sie mich gedrängt von meiner Jugend an; doch vermochten sie nichts über mich. Auf meinem Rücken pflügten die Pflüger und zogen lang ihre Furchen; Gott aber, der Gerechte, zerschnitt der Frevler Seil. Es werden beschämt und weichen zurück alle Feinde Zions. Wäre Gott nicht mit uns gewesen, als sich Menschen gegen uns erhoben, dann hätten sie lebendig uns verschlungen, da ihr Zorn gegen uns entbrannte, dann hätten die Wasser uns überfluthet, Ströme wären über unser Leben gegangen, dann wären die wilden Wasser über unser Leben gegangen. Gelobt sei der Ewige, der uns ihren Zähnen nicht zum Raube gegeben!

י׳ אלהי Ewiger, mein Gott! Sehr oft ward ich bedrängt von meiner Jugend an; ich suchte Dich, Du stärktest mein Herz und warst mir zum Beistand. Jetzt sind meine Zerstörer übermächtig; so daß wenn sie gegen mich reden, schon alle meine Glieder zittern. Zur Schande ward ich unter ihnen, zum Sprichwort und zum Spott, sie werfen mich mit Steinen, ziehen auf mir lange Furchen; mit messerscharfer Zunge höhnen Freche mich und brüten unbarmherzig böse Gedanken wider mich. — O daß Deine Güte und barmherzige Weise über uns walte, daß Deine Hülfe, Gott, uns erhebe! Unsere Seele schmachtet nach Deiner Hilfe, sprechend: wann wirst Du uns trösten? Deines heiligen Namens willen thue es, nicht unsertwegen, Gott! nicht unsertwegen, laß Deine Güte und Gnade groß sein über die Schaafe Deiner Weide! Wir haben gefehlt gegen Dich! o verzeihe, zeige Dich groß in Deiner Vergebung! Unterstütze Du uns, dann ist uns geholfen, lenke Du unser Herz zu Deinen Pfaden! Erhöre uns, Ewiger, erhöre uns; denn schön ist Deine Gnade, Deine Treue! Befreie, rette Dein trautes Volk aus der Hand seiner Gegner, Du, unser gerechter und großmächtiger Fels! Du, ehrfurchtbarer Gott und Beistand! Heilige Deinen heiligen Namen, Höchster! sei als Rechtfertiger Deinem Volke nahe, laß über sie und ihre Kinder Dein Erbarmen rege sein. Wir ersuchen Dich mit

הַקְשִׁיבָה אֱלֹהֵינוּ מַלְכֵּנוּ וּקְדוֹשֵׁנוּ׃ שָׁלוֹם רָב תַּרְבֶּה
לִסְגֻלָּתֶךָ כְּבוֹדֵנוּ וּמֵרִים רֹאשֵׁנוּ׃ תַּבַּעְנָה שְׂפָתֵינוּ
תְּהִלָּתֶךָ כִּי תַצִּילֵנוּ מֵרוֹשְׁשֵׁינוּ׃ תּוֹרָתְךָ וְעֵדוֹתֶיךָ
שַׁעֲשׁוּעֵנוּ וּבָם תְּחִי נַפְשֵׁנוּ׃ דֶּבֶר שְׂפָתַי וְקוֹל תַּחֲנוּנַי
שְׁמָעָה וְהַאֲזִינָה׃ וְשִׂיחוֹת דִּבְרֵי לְפָנֶיךָ יִנְעָמוּ וְכִקְטֹרֶת
רְצֵה נָא׃ יְדִידֶיךָ יַעַלְזוּ וְיַעֲלוּ לְצִיּוֹן בְּרִנָּה׃ דְּבִיר
קָדְשְׁךָ וְאַרְמוֹנְךָ עַל מִשְׁפָּטוֹ לְכוֹנְנָה׃ בְּךָ תּוֹחַלְתִּי
וְשִׂבְרִי רָם וְנִשָּׂא גֵּאֶה גָּדוֹל וְנוֹרָא׃ רַחֲמֶיךָ וַחֲסָדֶיךָ
אֲבַקֵּשׁ וְלִישׁוּעָתְךָ תָּמִיד אֲשַׂבֵּרָה׃ שָׁפְטָה מִשְׁפָּטִי
וּנְקוֹם נִקְמַת דַּם עֲבָדֶיךָ הַשָּׁפוּךְ בְּעֶבְרָה׃ מַגֵּר
מִתְקוֹמְמֶיךָ וְשַׁלַּח בָּם חֲרוֹן אַף וָזַעַם וְצָרָה׃ וְאַתָּה
קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל גּוֹאֲלָם מַלְכָּם וּגְאוֹנָם׃ אֲשׁוּרָם אִם הִטּוּ
וְלִבָּם הָלַךְ אַחַר עֵינָם׃ לְעָמָל יְגוֹנָם וּלְכֹבֶד עַל
גָּלוּתָם הַבֵּט מְגִנָּם׃ הַבֵּט לַבְּרִית וְהִמָּלֵא רַחֲמִים עַל
פְּלֵיטַת שְׁאוֹנָם׃ ס׳ נקול לְעֶזְרָתִי חוּשָׁה וְהַחֲזֵק נֶשֶׁק
לִקְרַאת צָרַי וְאוֹיְבַי׃ ק״ס וְיִשְׂמְחוּ וִירַנְּנוּ חוֹסֵי בָךְ כִּי
תַחֲבוֹשׁ מַכְאוֹבַי׃ יֵבֹשׁוּ וְיַחְפְּרוּ וְיִסֹּגוּ אָחוֹר חֲפֵצֵי
קְרָבַי׃ חַזֵּק וְאַמֵּץ מַאֲמִינֶיךָ גּוֹאֲלִי וְצוּר יְשׁוּעָתִי
אֵל אֱלֹהֵי אָבִי׃ אל מלך יושב וכו׳ עד לכל קוראיך.

אַל תָּבוֹא בְמִשְׁפָּט עִמָּנוּ כִּי לֹא יִצְדַּק לְפָנֶיךָ כָל חָי׃ בְּקָרְאֵנוּ עֲנֵנוּ אֱלֹהֵי
צִדְקֵנוּ בַּצָּר הִרְחַבְתָּ לָּנוּ חָנֵּנוּ וּשְׁמַע תְּפִלָּתֵנוּ׃ שִׁמְעָה תְפִלָּתֵנוּ יְיָ וְשַׁוְעָתֵנוּ
הַאֲזִינָה אֶל דִּמְעָתֵנוּ אַל תֶּחֱרַשׁ׃ אֲדֹנָי שִׁמְעָה בְקוֹלֵנוּ תִּהְיֶינָה אָזְנֶיךָ קַשֻּׁבוֹת
לְקוֹל תַּחֲנוּנֵינוּ׃ שִׁמְעָה יְיָ צֶדֶק הַקְשִׁיבָה רִנָּתֵנוּ הַאֲזִינָה תְפִלָּתֵנוּ בְּלֹא
שִׂפְתֵי מִרְמָה׃ ליי הישועה וכו׳.

עקידה. ע״ס א״ב ובסוף חתום בנימן בר זרח חזק. א״ו״א.

ס׳ אֱמוּנִים בְּנֵי מַאֲמִינִים הַנֶּאֱמָנִים בִּבְרִיתֶךָ׃ ק׳ בָּאִים

unserer Bitte, vernimm sie, unser Gott, unser König und Heiligster! und schenke vollkommenen Frieden Deinen Auserkornen, setze uns zu Ehren und hebe unser Haupt empor! Unsere Lippen werden von Deinem Ruhme überströmen, wenn Du uns von unseren Plünderern errettest; Deine Lehre und Deine Zeugnisse werden unser Labsal, die Erquickung unserer Seelen sein. Das Wort meiner Lippen, die Stimme meines Bittens höre und vernimm, meine Reden seien Dir angenehm und wohlgefällig wie Weihrauchduft! Mögen Deine Geliebten frohlocken und in Jubel nach Zion ziehen, um Deinen heiligen Tempelpalast nach seinem Rechte wieder herzustellen. — Du bleibst meine Hoffnung und Zuversicht, Du Hocherhabener, Großer und Furchtbarer! Deine Barmherzigkeit und Gnade erbitte ich, warte immer auf Deine Hilfe. Richte Du mein Recht, rächend das grausam vergossene Blut Deiner Diener, stürze Deine Widersacher und schütte über sie aus grimmige, wüthende Strafe! — Du, Heiliger Israels, ihr Erlöser, König und Stolz! sind auch vom geraden Wege sie abgewichen und ist ihr Herz gefolgt den Augen, so erwäge ihren schmerzlichen Zustand und das drückende Joch ihrer Dienstbarkeit, und sei ihr Schild; schaue auf den Bund und sei erbarmungsvoll über den Ueberrest ihrer Menge! Eile, mir beizustehen, ergreife die Waffe gegen meine Dränger und Feinde, daß sich freuen und jauchzen die Dir vertrauen, wenn meine Wunde Du verbindest. Die mein Unglück wollen, lasse beschämt und in Schanden zurückweichen; die Dir glauben, stärke und kräftige Du, mein Erlöser und Fels meines Heils! Allmächtiger! Gott meiner Väter! —

אל תבוא Komme nicht in's Gericht mit uns, denn kein Lebender ist gerecht vor Dir. So wir rufen, erhöre uns, Gott unseres Heils! schaffe uns Raum in der Bedrängniß! Sei uns gnädig und höre unser Gebet! Höre unser Gebet, o Gott! und unser Flehen vernimm; zu unseren Thränen schweige nicht! Herr, höre unsere Stimme, Dein Ohr merke auf unser lautes Flehen! Erhöre, Gott, die Unschuld, merk' auf unseren Hilferuf, vernimm unser Beten mit Lippen ohne Falsch! —

אמונים Die Gläubigen, Kinder der Gläubigen, Deine

לְקוֹד וְלִכְרוֹעַ בְּסִפֵּי חֲצֵרוֹתֶיךָ: ק׳ גּוֹעִים בִּתְפִלָּה וּמִתְפַּקְּקִים בִּכְרִיעָה. ק׳ דּוֹפְקִים דְּלָתֶיךָ וְאוֹמְרִים אֲדֹנָי שְׁמָעָה: הַמַּקְרִיבִים תִּקְרֹבֶת מִנְחָה רוּחַ נִשְׁבָּרָה. וְדַכְּאוּת לֵב תַּחַת עֹלָה תְּמוּרָה: זֶבַח כָּלִיל מַזְכִּירִים עֲקֵדַת מֹרִיָּה. חֶלְבֵי אִשִּׁים וְעוֹלַת רְאִיָּה: טְעִינַת עֵצִים אֲשֶׁר עַל הַמִּזְבֵּחַ נֶעֱמָסָה. יְקוֹד אֵשׁ וּמַאֲכֶלֶת אֲשֶׁר אָב נָשָׂא: כְּפִיפַת יָדַיִם וְרַגְלַיִם אֲשֶׁר עַל הַמַּעֲרָכָה נֶעֱקָדָה. לַהַב בַּרְזֶל וְקוֹפִיץ מְרוּטָה וְחַדָּה: מַאֲכֶלֶת לְקוּחָה וְצַוָּאר לִשְׁחִיטָה פָּשׁוּט. נִתְכְּפָה סְמִיכָה וּלְקֶרֶץ אָב קָשׁוּט: שָׂמַח הָאָב בִּזְבִיחָה כְּבַעַל מִשְׁתֵּה בְנוֹ. עָלַץ הַבֵּן בְּקָרְבָּנוֹ כְּבַחֲתֻנּוֹת אַפִּרְיוֹנוֹ: פְּעֻלַּת צִדְקָתָם בְּנֵיהֶם בְּהַזְכִּירָם לְפָנֶיךָ. צְפוֹן לָהֶם תּוּשִׁיָּתָם וּבְמָגִנְּךָ תָּגֵן חֲנוּנֶיךָ: קַרְנֵי סְבִיכַת אַיִל הַנֶּאֱחָז בַּחֲרָשִׁים. רְצֵה לְהִנָּתֵן כֹּפֶר לְעַם קְדוֹשִׁים: שַׁעְתָּ נִיחוֹחוֹ וְנִשְׁבַּעְתָּ לוֹ. תּוֹלְדוֹתָיו לְהַרְבּוֹת שַׁעַר אֹיְבָיו לְהַנְחִילוֹ: בְּהַר יְיָ יֵרָאֶה וּלְבָנָיו יְהִי מַחֲסֶה. נִקְרָא שֵׁם הַמָּקוֹם יְיָ יִרְאֶה עַל שֵׁם הַמַּעֲשֶׂה: יְלָדָיו הַיּוֹם בְּצַר וּבְמָצוֹק לְפָנֶיךָ בְּעָמְדָם. מְעוּדֵי מָתְנַיִם כּוֹשְׁלוֹת בִּרְכַּיִם וְרָפוֹת יָדָם: נוֹשְׂאִים לְךָ עֵינַיִם בָּרֵר נִיב מַעֲנָם. זְכוֹר רֵיחַ הַנֶּעֱרָב וְהַזֵּק רִפְיוֹנָם: ח׳ כקול וּנְפוּצוֹתֵיהֶם תְּקַבֵּץ וְנִדָּחֵיהֶם תֶּאֱסוֹף. קו״ח וְאוֹבְדֵיהֶם תְּבַקֵּשׁ וְנָוֵיהֶם תְּיַשֵּׁב. וְתוֹשִׁיבֵם לָבֶטַח וְתַשְׁכִּינֵם שַׁאֲנָן בְּהַר מְרוֹם יִשְׂרָאֵל וְתִמְלוֹךְ

Bundestreuen, sie bücken sich und knieen an der Schwelle Deines Vorhofs; mit flehentlichem Gebete und tiefer Verbeugung klopfen sie an Deine Pforten und sprechen: „Herr, erhöre!“ Als Gabe weihen sie Dir ein gebrochenes Gemüth, statt der Ganzopfer ein zerknirschtes Herz, statt der Schlacht- Feuer- und Brandopfer erwähnen sie jene Opferung auf dem Moriah, wo die Holzstücke zum Altare gebracht wurden und der Vater Feuer und Schlachtmesser in Händen trug. Gebunden an Händen und Füßen lag dort der Sohn auf dem Holzstoß und das blanke, scharfe Eisen war über ihm gezückt. Das Messer war gezogen, der Hals zum Schlachten hingestreckt, die eine Hand des Vaters lag auf des Sohnes Haupt und mit der andern war er bereit zum Schnitte. Freudig bewegt, als wäre es ein Gastmahl seines Sohnes, unternahm der Vater jene That, und ebenso fröhlich als wäre er unter dem Brauthimmel gab sich der Sohn als Opfer hin. — Diese fromme That erwähnen ihre Nachkommen vor Dir, damit Du den Lohn dafür ihnen bewahren mögest und mit Deinem Schilde sie schützest und begünstigest. Möge der damals geopferte Widder, der sich mit den Hörnern im Dickicht des Waldes verwickelt hatte, als ein Sühnopfer für das heilige Volk gelten! Jenem Opfer Dich wohlgefällig zuwendend hast Du dem Stammvater zugeschworen, seine Nachkommen zu vermehren und ihnen die Thore ihrer Feinde zum Erbe zu geben. *Auf dem Berge des Ewigen werde es gesehen*, den Söhnen sei es eine Zuflucht! denn so wurde der Name des Ortes „*der Ewige wird es sehen*“ genannt, als jene That geschah. Seine (Abraham's) Kinder stehen heute vor Dir, beengt und bedrängt, mit wankenden Lenden, schlotternden Knieen und erschlafften Händen, und erheben zu Dir ihre Augen; o nimm den Erguß ihrer Rede an! Gedenke jenes angenehmen Opfers und erhebe sie aus ihrer Schwäche, sammle ihre Zerstreuten, bringe die Verstoßenen zurück, suche die Verlorenen! Richte ihre Wohnungen wieder her und setze sie in Sicherheit hinein; laß sie sorglos wohnen auf dem

עֲלֵיהֶם לְעוֹלָם לְבַדֶּךָ׃ הֵמָּה יִהְיוּ לְךָ לְעָם וְאַתָּה תִּהְיֶה לָהֶם לֵאלֹהִים׃ אל מלך יושב וכו׳ עד לכל קוראיך.

טוֹב יְיָ לַכֹּל וְרַחֲמָיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו׃ טוֹב יְיָ לְקוָֹו לְנֶפֶשׁ תִּדְרְשֶׁנּוּ׃ טוֹב וְיָחִיל וְדוּמָם לִתְשׁוּעַת יְיָ׃ אֹהֵב צְדָקָה וּמִשְׁפָּט חֶסֶד יְיָ מָלְאָה הָאָרֶץ׃ וַיִּגְבַּהּ יְיָ צְבָאוֹת בַּמִּשְׁפָּט· וְהָאֵל הַקָּדוֹשׁ נִקְדַּשׁ בִּצְדָקָה׃ צֶדֶק וּמִשְׁפָּט מְכוֹן כִּסְאֶךָ· חֶסֶד וֶאֱמֶת יְקַדְּמוּ פָנֶיךָ׃ לְמִשְׁפָּטֶיךָ עָמְדוּ הַיּוֹם כִּי הַכֹּל עֲבָדֶיךָ׃ מִלְּפָנֶיךָ מִשְׁפָּטֵנוּ יֵצֵא עֵינֶיךָ תֶּחֱזֶינָה מֵישָׁרִים׃ וַיְיָ לְעוֹלָם יֵשֵׁב כּוֹנֵן לַמִּשְׁפָּט כִּסְאוֹ׃ וְהוּא יִשְׁפֹּט תֵּבֵל בְּצֶדֶק יָדִין לְאֻמִּים בְּמֵישָׁרִים׃ כִּי יְיָ שֹׁפְטֵנוּ יְיָ מְחֹקְקֵנוּ יְיָ מַלְכֵּנוּ הוּא יוֹשִׁיעֵנוּ׃ נָכוֹן כִּסְאֲךָ מֵאָז מֵעוֹלָם אָתָּה׃ אֹהֵב צְדָקָה וּמִשְׁפָּט· חֶסֶד יְיָ מָלְאָה הָאָרֶץ׃ בְּקוּם לַמִּשְׁפָּט אֱלֹהִים לְהוֹשִׁיעַ כָּל עַנְוֵי אֶרֶץ סֶלָה׃ הָעִירָה וְהָקִיצָה לְמִשְׁפָּטֵנוּ· אֱלֹהֵינוּ וַאדֹנֵינוּ לְרִיבֵנוּ׃ וְהוֹצִיא כָאוֹר צִדְקֵנוּ וּמִשְׁפָּטֵנוּ כַּצָּהֳרָיִם׃ כִּי עָשִׂיתָ מִשְׁפָּטִי וְדִינִי יָשַׁבְתָּ לְכִסֵּא שׁוֹפֵט צֶדֶק׃

בשבת מוסיפים.

הִנֵּה מַה טּוֹב וּמַה נָּעִים שֶׁבֶת אַחִים גַּם יָחַד׃ אֹהֵב צְדָקָה וּמִשְׁפָּט חֶסֶד יְיָ מָלְאָה הָאָרֶץ׃ ליי הישועה וכו׳.

פותחים ארון הקודש.

קיט פזמון. במשקל ו׳ ו׳ תנועות לכל בית וגם המחבר שמואל חתום בסופו.

לשבת שָׁרֵי קֹדֶשׁ הַיּוֹם, אִישׁ בְּרֵעֵהוּ נִתְאַחֵד· שַׁבַּת שַׂר הַמְּנוּחָה, וְיוֹם כִּפּוּר הַמְיֻחָד· אֵל כִּי תִשְׁפּוֹט הַיּוֹם, עַל גָּלוּי וְעַל נִכְחָד· הוֹצֵא כְאוֹר צִדְקֵנוּ, וּפִינוּ יָרֹן וְיַחַד· הִנֵּה מַה טּוֹב וּמַה נָּעִים שֶׁבֶת אַחִים גַּם יָחַד׃ שרי קדש.

פזמון. חתום שלמה (בן גבירול) כראשי החרוזים והמשקל ו׳ תנועות לכל בית.

שֹׁפֵט כָּל הָאָרֶץ, וְאוֹתָהּ בְּמִשְׁפָּט יַעֲמִיד· נָא חַיִּים וָחֶסֶד, עַל עַם עָנִי תַּצְמִיד· וְאֶת תְּפִלַּת הַשַּׁחַר, בִּמְקוֹם עֹלָה תַּעֲמִיד· עֹלַת הַבֹּקֶר אֲשֶׁר לְעֹלַת הַתָּמִיד׃ שפט.

hohen Berge Israels und regiere über sie, Du allein, daß sie Dir zum Volke sind und Du ihr Schutzgott bist! —

טוב ה׳ לכל Allen ist der Ewige wohlthätig, erbarmt sich seiner Werke aller. Gütig ist Gott den auf ihn Hoffenden, der Seele, die ihn sucht. Gut ist's, zu hoffen und zu warten auf die Hilfe des Ewigen. Er liebet Gerechtigkeit und Recht, die Erde ist voll des Ewigen Gnade. Groß ist der Ewige Zebaoth im Gerichte, der heilige Gott geheiligt in Gerechtigkeit. Gerechtigkeit und Recht sind Deines Thrones Stütze, Gnad' und Wahrheit weilen vor Deinem Antlitz. Vor Deinem Gerichte stehen sie heute, denn Alle sind Deine Diener. Von Dir gehe unser Urtheil aus, denn untrüglich schauen Deine Augen. Ewiglich herrscht der Ewige, fest steht zum Gericht sein Thron, und er richtet die Welt nach Gerechtigkeit, entscheidet über Nationen nach Billigkeit. Ja, Gott ist unser Richter, Gott unser Gesetzgeber, Gott unser König, Er wird uns helfen. Fest steht Dein Thron von jeher, von Ewigkeit her bist Du! Du liebest Gerechtigkeit und Recht, die Erde ist voll des Ewigen Gnade. Du erhebst Dich zum Gerichte, Gott, zu helfen allen Duldern auf Erden, Selah. Ermuntere Dich und erwache für unser Recht, unser Gott und Herr! für unseren Streit, und lasse gleich dem Lichte unsere Unschuld leuchten und unser Recht wie Mittagshelle! Denn Du führest mein Recht und mein Gericht, setzest Dich auf den Thron, gerechter Richter!

(Am Sabbath.)

Siehe, wie schön und lieblich ist es, wenn Brüder vereint zusammenwohnen! Er liebet Gerechtigkeit und Recht, die Erde ist voll des Ewigen Gnade.

Am Sabbath.

119. שרי Zwei heilige Fürsten sind heute gesellig vereint, der Sabbath-Tag, dieser Fürst der Ruhe, und der ausgezeichnete Versöhnungstag. Allmächtiger! wenn Du heute das Bekannte und Geheime richtest, so lasse unsere Unschuld gleich dem Lichte leuchten, daß unser Mund freudig jauchze: Siehe, wie schön und lieblich ist es, wenn Sabbath- und Versöhnungs-Tag geeinigt sind!

שופט Richter der ganzen Erde, der Du sie durch Gerechtigkeit erhältst, o verleihe Leben und Gnade dem armen Volke! sein Morgengebet sei Dir werth wie einst das Brandopfer, wie jene Opfergabe, Dir an jedem Morgen dargebracht!

לצנת בְּשַׁבָּת יוֹם מַרְגּוֹעִי, וְשֹׁד תַּעֲנוּגַי וְנָפְשִׁי· בְּשָׂרִי רָז מִשָּׁמֶן, וְעָנָה בְּפָנַי כַּחֲשִׁי· וְכָשַׁל מִצּוֹם בִּרְכַּי· וְרוּחִי צָקוּן לַחֲשִׁי· מִזְעַר דָּמִי וְחֶלְבִּי, קְחֵה כְּקָרְבָּן אֵל קְדוֹשִׁי· וְאִם עֲוֹנַי יִתְאַסְּפוּן, עֲבוּר יַחַד עַל רֹאשִׁי· בְּסֹדָם אַל תָּבֹא נַפְשִׁי, וּבִקְהָלָם אַל תֵּחַד· הִנֵּה מַה טּוֹב וּמַה נָּעִים שֶׁבֶת אַחִים גַּם יָחַד:

לוֹבֵשׁ צְדָקָה מְעַטֶּה, לְךָ לְבַדְּךָ הַיִּתְרוֹן· וְאִם אֵין בָּנוּ מַעֲשִׂים, זָכְרָה יְשֵׁנֵי חֶבְרוֹן· וְהֵם יַעֲלוּ לְזִכָּרוֹן, לִפְנֵי יְיָ תָּמִיד· עֹלַת הַבֹּקֶר אֲשֶׁר לְעֹלַת הַתָּמִיד:

לצנת בְּמִקְרָא שַׁבַּת עֹנֶג, בְּשִׁפְלוּת נְפָשׁוֹת נַעֲנִים· שׁוּבוּ הַיּוֹם בָּנִים, בְּנֵי נִטְעֵי נַעֲמָנִים· לְהַלְבִּין אֶת חַטֹּאתֵיכֶם, אִם יִהְיוּ כַּשָּׁנִים· וְקִרְאוּ לָאֵל בְּחָזְקָה, וְהַרְבּוּ לוֹ תַּחֲנוּנִים· כִּי הוּא אֱלֹהֵי הָאֱלֹהִים, וַאֲדֹנֵי הָאֲדוֹנִים· אֲשֶׁר לֹא יִשָּׂא פָנִים וְלֹא יִקַּח שֹׁחַד:

מַטֶּה כְּלַפֵּי חֶסֶד, לְהַטּוֹת אִישׁ לִתְחִיָּה· עִמְּךָ לְחֶסֶד הַטֵּה, גְּמָל־נָא עָלָיו וְחָיָה· כְּתוֹב תָּיו חַיִּים וְהָיָה עַל מִצְחוֹ תָּמִיד· עֹלַת הַבֹּקֶר אֲשֶׁר לְעֹלַת הַתָּמִיד:

לצנת בְּזָכְרִי עִיר הַקֹּדֶשׁ, עָצוּר בִּבְכִי אֵיךְ אוּכָל· בִּהְיוֹתָם מִזְבְּחוֹתַי, תּוֹךְ מוּסַד הַהֵיכָל· אֲשֶׁר יִסַּד בֶּן אוּרִי, וּבֶן אַדְמוֹן אִישׁ מִיכָל· לְכַפֵּר עֲוֹן בֵּית יַעֲקֹב· לְצָר נִתַּן כְּצֹאן מַאֲכָל· וּבָא שׁוֹטְנִי אֲשֶׁר הֶעֱרִים, לְשׁוֹמָם חָרְבָּה וְנִכָּל· מִשָּׁם לָמָּה אֶשְׁכַּל גַּם שְׁנֵיכֶם יוֹם אֶחָד:

הֵיטִיבָה בִרְצוֹנְךָ, אֶת צִיּוֹן עִיר קָדְשִׁי· וְנָתַתָּ יָד וָשֵׁם, בְּבֵיתְךָ לְמִקְדָּשִׁי· עֲרִיכַת נֵר לְבֶן יִשַׁי· לְהַעֲלוֹת נֵר תָּמִיד· עֹלַת הַבֹּקֶר אֲשֶׁר לְעֹלַת הַתָּמִיד: שופט.

Am Sabbath.

Am heutigen Sabbathe, sonst ein Tag der Erholung, Ergötzung und Ruhe, ist mein Leib abgezehrt, mein Gesicht abgehärmt, wankend mein Fuß von der Kasteiung, und in stiller Wehmuth fleht mein Geist. Die Verminderung meines Blutes und Fettes nimm als Opfer an, mein heiliger Gott! Haben meine Vergehen sich angesammelt und sind mir über das Haupt gewachsen, o so strafe mich nicht wegen ihrer am Leben, nimm es nicht weg wegen ihrer Menge! Siehe, wie schön und lieblich ist es, wenn Leib und Seele vereinigt sind!

Der Du Gerechtigkeit wie ein Kleid umhüllst, Dir allein gebührt die Erhebung! O sei eingedenk, Herr! — da wir keine Thaten aufzuweisen haben — der in Chebron Schlummernden[1]); ihr Gedächtniß sei Dir immer gegenwärtig, wie jene Opfergabe, Dir an jedem Morgen dargebracht.

Am Sabbath.

במקרא An dem zum Vergnügen geweiheten Sabbathe sind heute die Seelen tief gebeugt. Kehret heute zurück, ihr Söhne der lieblichen Pflanzung, daß euere Sünden, wenn sie wie Scharlach sind, weiß werden; rufet andächtig zum Herrn und bringet der Bitten viele vor ihn, denn er ist Gott der Götter und Herr der Herren, der kein Ansehen achtet und keine Bestechung nimmt.

Der Du der Gnade Dich zuneigest, um den Menschen am Leben zu erhalten, neige Dich in Gnade Deinem Volke zu, verfahre huldreich mit ihm, daß es lebe, bezeichne es mit dem Lebenszeichen, daß solches an seiner Stirne glänze immerdar, wie jene Opfergabe, Dir an jedem Morgen dargebracht.

Am Sabbath.

בזכרי Gedenke ich der heiligen Stadt, wie kann ich mich da des Weinens enthalten? Dort standen einst meine Altäre in der Halle des Heiligthums, das Uri's Sohn (Bezalel[2]) und dann Salomo der Sohn des rothwangigen Mannes der Michal[3]) gegründet hatten, um die Sünden des Hauses Jakob's zu versöhnen. Ach, jetzt sind sie dem Feinde zum Raube geworden; arglistig kamen meine Gegner und machten sie zur Oede. Ach, warum mußte ich beider Tempel an einem Tage beraubt werden?

Thue wieder wohl in Deiner Huld Zion, meiner Heiligen Stadt verschaffe wieder einen Ehrenstand meinen Geweihten in Deinem Hause; ordne wieder die Lampe des Sohnes Jisai's (des Messias), daß dessen Licht erstrahle immerdar, wie jene Opfergabe, Dir an jedem Morgen dargebracht.

---

[1]) Die Erzväter und Mütter.
[2]) II. M. 35, 30.
[3]) Nämlich David. I. Sam. 16, 42. 18, 27.

לב״ש שְׁעֵה קָדוֹשׁ חִין עֶרְכִּי, וְהַט אֹזֶן לְשַׁוְעָתִי· שִׁמְעָה אֶת תְּפִלָּתִי· וְאַל תֶּחֱרַשׁ לְדִמְעָתִי· וְשׁוּר מִמְּרוֹמִים רֵישִׁי· וְעָנְיִי עֲמָלִי וִיגִיעָתִי· וְשׁוּב וּבְנֵה מְעוֹן בֵּיתֶךָ, מְקוֹם מִשְׁכַּן יְרִיעָתִי· וְאָשִׁיר אָז לְשִׁמְךָ, וְאָרִים קוֹל תְּרוּעָתִי· הִנֵּה אֵל יְשׁוּעָתִי, אֶבְטַח וְלֹא אֶפְחָד· הִנֵּה מַה טּוֹב וּמַה נָּעִים שֶׁבֶת אַחִים גַּם יָחַד: שרי קדש וכו׳. אל מלך יושב וכו׳.

וְאַתָּה קָדוֹשׁ יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל: וְאַתָּה הוּא וּשְׁנוֹתֶיךָ לֹא יִתָּמּוּ: אַתָּה תָקוּם תְּרַחֵם צִיּוֹן כִּי עֵת לְחֶנְנָהּ כִּי בָא מוֹעֵד: זִבְחֵי אֱלֹהִים רוּחַ נִשְׁבָּרָה לֵב נִשְׁבָּר וְנִדְכֶּה אֱלֹהִים לֹא תִבְזֶה: הֵיטִיבָה בִרְצוֹנְךָ אֶת צִיּוֹן. תִּבְנֶה חוֹמוֹת יְרוּשָׁלָיִם: אָז תַּחְפֹּץ זִבְחֵי צֶדֶק עוֹלָה וְכָלִיל. אָז יַעֲלוּ עַל מִזְבַּחֲךָ פָרִים: (וְעַתָּה יְיָ אָבִינוּ אָתָּה. אֲנַחְנוּ הַחֹמֶר וְאַתָּה יֹצְרֵנוּ וּמַעֲשֵׂה יָדְךָ כֻּלָּנוּ: אַתָּה יְיָ לֹא תִכְלָא רַחֲמֶיךָ מִמֶּנּוּ. חַסְדְּךָ וַאֲמִתְּךָ תָּמִיד יִצְּרוּנוּ:) זְכֹר רַחֲמֶיךָ יְיָ וַחֲסָדֶיךָ כִּי מֵעוֹלָם הֵמָּה: זָכְרֵנוּ יְיָ בִּרְצוֹן עַמֶּךָ. פָּקְדֵנוּ בִּישׁוּעָתֶךָ: זְכֹר עֲדָתְךָ קָנִיתָ קֶּדֶם גָּאַלְתָּ שֵׁבֶט נַחֲלָתֶךָ הַר צִיּוֹן זֶה שָׁכַנְתָּ בּוֹ: זְכֹר יְיָ חִבַּת יְרוּשָׁלָיִם אַהֲבַת צִיּוֹן אַל תִּשְׁכַּח לָנֶצַח: זְכֹר יְיָ לִבְנֵי אֱדוֹם אֵת יוֹם יְרוּשָׁלָיִם הָאֹמְרִים עָרוּ עָרוּ עַד הַיְסוֹד בָּהּ: זְכֹר לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיִשְׂרָאֵל עֲבָדֶיךָ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לָהֶם בָּךְ וַתְּדַבֵּר אֲלֵהֶם אַרְבֶּה אֶת זַרְעֲכֶם כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמָיִם. וְכָל הָאָרֶץ הַזֹּאת אֲשֶׁר אָמַרְתִּי אֶתֵּן לְזַרְעֲכֶם וְנָחֲלוּ לְעֹלָם: זְכֹר לַעֲבָדֶיךָ לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב. אַל תֵּפֶן אֶל קְשִׁי הָעָם הַזֶּה וְאֶל רִשְׁעוֹ וְאֶל חַטָּאתוֹ: אַל נָא תָשֵׁת עָלֵינוּ חַטָּאת אֲשֶׁר נוֹאַלְנוּ וַאֲשֶׁר חָטָאנוּ:

חָטָאנוּ צוּרֵנוּ· סְלַח לָנוּ יוֹצְרֵנוּ:

קכ ע״ס א״ב כראשי החרוזים וכל הבתים בעלי ד׳ אבנים חוץ מן הסוגר שבסוף על לה״כ, ובסוף חתום קלונימוס חזק.

פ׳ אֲדַבְּרָה תַּחֲנוּנִים כְּרָשׁ וְאֶבְכֶּה· בְּעִנּוּי נֶפֶשׁ קְהָלִי אַבְכֶּה· כִּי נִקַּף כַּבַּרְזֶל סִבְכִּי· בָּכוּ הָעָם הַרְבֵּה בָכֹה: בָּכֹה הִשְׂבִּיעַנִי כְּגָדַע קַרְנִי· לַעֲנָה וָרֹאשׁ וּמְרוֹרִים הִרְוַנִי· קו׳ פ׳ הֶדְמַמְתִּי וְגַם קוּמִי רֹנִּי· יָגַעְתִּי בְקָרְאִי נִחַר גְּרוֹנִי: פ׳ גְּרוֹנִי הָגְשַׁת קְרוֹא אֲרוּכָה· קִוָּה נַחַת וְהִנֵּה פְרוּכָה· גֻּדַּדְתִּי כְּצִפּוֹר וְדַרְכִּי נִסְרָכָה·

Am Sabbath.

שעה Wende Dich, Heiligster, zu meinem geordneten Vortrage, neige Dein Ohr meinem Flehen, erhöre mein Gebet, schweige nicht zu meinen Thränen! Schaue von Deiner Höhe meine Armuth, mein Elend und Mühsal, und führe mich zurück zur Stätte Deiner Wohnung, zum Orte Deiner mit Teppichen verzierten Residenz! Dann werde ich Deinem Namen singen und meine Jubelstimme erheben: Siehe, der Allmächtige ist mein Heil; ihm vertraue ich und fürchte nichts! Siehe, wie schön und lieblich ist es, brüderlich zusammen vereinigt zu sein!

ואתה קדוש Du, Allerheiligster, thronst unter Lobgesängen Israels! Du bist, und Deine Jahre enden nie! Du erhebst Dich, erbarmst Dich Zion's, wenn gekommen ist die Zeit, daß Du ihr gnädig bist. Ein göttlich Opfer ist ein zerknirschtes Gemüth; ein zerknirschtes und demüthiges Herz, o Gott, verschmähest Du nicht! Thue Zion wohl in Deiner Huld, erbaue die Mauern Jerusalems! dann werden Opfer der Gerechtigkeit, Brand- und Ganzopfer Dir gefallen, dann wird man Stiere darbringen auf Deinem Altar. Aber jetzt, o Ewiger — doch Du bist unser Vater! wir sind der Thon und Du unser Bildner, Deiner Hände Werk sind wir Alle. Du, o Ewiger, wirst Deine Barmherzigkeit uns nicht entziehen; Deine Liebe und Treue werden uns stets bewahren. Gedenke Deiner Barmherzigkeit, o Ewiger, und Deiner Gnade; denn sie sind von Ewigkeit her. Gedenke, Herr, auch unser, wenn Du Dein Volk begnadigst, suche uns heim mit Deiner Hilfe! Gedenke Deiner Gemeinde, die Du vormals Dir erworben, Deines Erbstammes, den Du befreiet, Zion's Berg, den Du bewohnt! Gedenke, Herr, Deiner Lust an Jerusalem, vergiß nicht Deine Liebe zu Zion! Gedenk' auch, Herr, den Söhnen Edom's den Tag Jerusalem's, als sie da schrieen: „Verheeret! verheeret bis auf den Grund!“ Gedenke Deiner Diener, Abraham's, Jizchak's und Israel's, was Du ihnen bei Dir zugeschworen und ihnen zugesagt hast: Ich will euere Nachkommen so viel werden lassen wie die Sterne des Himmels, und dieses ganze Land, wovon ich gesprochen, will ich eueren Nachkommen geben und sie sollen es ewig als Erbgut besitzen. Gedenke Deiner Diener, Abraham's, Jizchaks und Jakob's, kehre Dich nicht an die Hartnäckigkeit, den Frevel und die Sünde dieses Volkes! Rechne es uns doch nicht zum Verbrechen, daß wir thöricht gewesen und gesündigt haben!

120. אדברה Wie ein Armer flehe ich weinend und fastend und meine Gemeinde weinet mit, denn abgemähet wie mit der Sense sind meine Frommen; bitterlich weinet das Volk. Mit Jammer sättigte mich der Herr, hieb meine Hoheit nieder, tränkte mich mit Wermuth und Galle, daß ich verstummte; da sprach der Prophet[1]): „Auf! klage laut!“ und ich schrie mich müde, schrie meine Kehle heißer. Ja, meine Kehle vertrocknete vom vielen Rufen nach Hilfe. Ich hoffte auf Linderung, und wurde noch strenger verfolgt und wie ein verscheuchter Vogel fliehe ich auf verschlungenen Wegen vor dem

[1]) Jirmia in Klagelied 2, 19.

מִפְּנֵי קֶשֶׁת דְּרוּכָה: דְּרוּכָה לְשׁוֹן מַקְנִיאַי וּרְחָבָה׃ מְצָרֶבֶת פָּנִים כַּחֲשַׁשׁ לֶהָבָה׃ קו״ח נַתְּקֵם מִמַּצָּבָם בְּהַשְׁלֵךְ וּסְחִיבָה׃ וְלַהַט אוֹתָם הַיּוֹם הַבָּא: ח׳ הַבָּא כְּאַרְיֵה בְּמַאֲרָב לְדָגוּר׃ וְהַיּוֹצֵא צוֹדֶה תְּהִי לְמָגוֹר׃ כָּל רָעָתָם לְפָנֶיךָ תֶּאֱגוֹר׃ וְהָרֵק חֲנִית וּסְגוֹר: וּסְגוֹר מוֹצָאָם וּמוֹבָאָם וְיֶהֱמָמוּ׃ בַּלַּע פַּלַּג לְשׁוֹנָם וְיֶזְמָמוּ׃ קו״ח הָרוֹם שְׁנֵימוֹ בְּפִימוֹ וְיִדְמָמוּ׃ לָקַחַת נַפְשִׁי זָמָמוּ: ח׳ זָמְמוּ לָרוּץ בְּצַוָּאר אֵלֶיךָ׃ נוֹעֲצוּ לִכְרוֹת בְּרִית עָלֶיךָ׃ הֲדִיחוּ מִמְּעוֹנֶיךָ צִבְאוֹת חֵילֶיךָ׃ עָלֶיךָ יַעֲזוֹב חֵלְכָה: חֵילֶךָ מִתְחַבֵּא מִפַּחַד קָטְבָךְ׃ בָּךְ יָרוּץ לְהִשְׂתַּגֵּב בְּהַחֲטִיבָךְ׃ קו״ח בְּשַׁעַן וַאֲהֵבָךְ וְהַרְבָךְ וְהֵטִיבָךְ׃ מָה רַב טוּבָךְ: ח׳ טוּבָךְ יֹאבֶה שְׁאָר יָשׁוּב׃ מִתְנַפֵּל בְּהִמָּצְאֲךָ אֵלֶיךָ לָשׁוּב׃ קוֹחַ דְּבָרֵי כְּבוּשִׁים וְשׁוּב׃ מִי יוֹדֵעַ יָשׁוּב: יָשׁוּב חֲרוֹנְךָ וְאַל תְּכַלֵּנוּ׃ כִּי שָׁגִינוּ כְּהֶגֶה כָלִינוּ׃ קו״ח בְּדַרְכְּךָ זוּ נֵלֵךְ הַשְׂכִּילֵנוּ׃ הֵן הַבֶּט נָא עַמְּךָ כֻלָּנוּ: ח׳ כֻּלָּנוּ יַחַד נְחַלֶּה פָנָיו׃ נַזְכִּיר בְּרִית יְקָרַת פְּנִינָיו׃ בְּצֶדֶק לַחֲזוֹתֵנוּ אוֹר פָּנָיו׃ יְקִימֵנוּ וְנִחְיֶה לְפָנָיו: לְפָנָיו מְצַפְצֵף מֵעָפָר לַהֲקִימוֹ׃ עִם מְיַחֲדוֹ בְּשָׁכְבוֹ וּבְקוּמוֹ׃ קו״ח נֶצַח מְחַכִּים לְיוֹם קוּמוֹ׃ בָּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ מִמְּקוֹמוֹ: ח׳ מִמְּקוֹמוֹ יָצֵף כַּחַשׁ רִטְפּוּשִׁי׃ לְפָאֵר יָמִיר אֵפֶר כְּפוּשִׁי׃ מֵעֶצֶב עֲבוֹדָה קָשָׁה לְהַנְפִּישִׁי׃ כִּי שָׂבְעָה בְרָעוֹת נַפְשִׁי: נַפְשִׁי תִּשְׁתּוֹחָח לְשִׁמּוּם מְסִלָּה׃ הַדְוּי סַךְ לְנָוְךָ סְלוּלָה׃ קו״ח מַשְׁמִיעַ שָׁלוֹם מְשׁוֹב לִכְסִלָה׃ יְכוֹנְנֶהָ עַד עוֹלָם סֶלָה: ח׳ סֶלָה

gespannten Bogen. Gespannt wider mich ist die Zunge meiner Verläumder, verbrannt ist mein Gesicht wie Spreu von der Flamme. O reiße sie weg, schleudere sie von ihrer Stelle, daß der einstige Gerichtstag sie verzehre; die da wie der Löwe sich auf die Lauer legen, die als nachstellende Jäger mich stets ängstigen, laß all ihre Bosheit vor Dich zusammen kommen, und zücke gegen sie Lanze und Speer! Versperre ihren Aus- und Eingang, daß sie verwirrt werden, vereitle und vernichte ihr Lügengewebe, brich ihnen die Zähne aus dem Munde, daß sie verstummen, die mir das Leben zu nehmen trachten. Wider Dich rannten sie an mit stolzem Halse, beschloßen, sich gegen Dich zu verbinden und stießen die Schaaren Deines Heeres aus Deiner Wohnung. Auf Dich verläßt sich nun Dein Heer, birgt unter Deine Allmacht sich vor der Schreckenswuth; zu Dir wendet es sich, um in Deiner Liebe sich wieder aufzurichten, gestützt auf Dein Wort [1]): „Ich liebe Dich, vermehre Dich und thue Dir wohl!“ Ja, groß ist Deine Güte! — Nach Deiner Güte sehnt sich der reuige Rest Israels, wirft sich vor Dir nieder am Tage, da Du zu finden bist; wer Einsicht hat, kehrt mit inbrünstigem Gebete zu Dir zurück, daß Dein Zorn sich lege und Du uns nicht verdirbst, da unsere Jahre ja ohnedies wie ein Laut verschwinden. Lehre uns den Weg, den wir zu wandeln haben; siehe! Dein Volk sind wir Alle. — Allesammt flehen wir vor seinem Angesichte und erwähnen des Bundes der mehr als Perlen geschätzten Lehre, daß Er huldvoll das Licht seines Antlitzes uns leuchten lasse und uns aufrichte und erhalte; vor ihm bittet das Volk, das beim Niederlegen und Aufstehen ihn als einzig preist, es doch vom Staube aufzurichten, und hoffet fort und fort auf den Tag, da er sich erheben wird. Gelobt sei die Herrlichkeit des Ewigen an allen Orten! Von seinem erhabenen Orte herab schaue er meine abgezehrte Kraft und verwandle meine Staubhülle in Schmuck; er schaffe mir Erholung von der mühseligen, harten Dienstbarkeit, denn ich bin gesättigt mit Leiden. Meine Seele ist gebeugt ob des verheerten Pfades, der einst für die nach dem Tempel wallende Schaar geebnet war. Der Heil verkündet denen, die nicht in Thorheit zurückfallen, er stelle sie wieder her auf immer! Von

---

[1]) V. M. 7, 13.

דְּרַשְׁתִּיךָ וְלֹא נְטַשְׁתָּנִי. בְּהִתְפַּשְּׁטִי בְּצֵל יָדְךָ
כִּסִּיתָנִי. מֵאֵשׁ וּמִמַּיִם לָרְוָיָה הוֹצֵאתָנִי. וּמִקַּרְנֵי
רֵמִים עֲנִיתָנִי: עֲנִיתָנִי בְּכָל עֵת בְּהִתְעַטְּפִי. הוֹשַׁטְתָּ
יְמִינְךָ בְּאַהַב לְנָפְפִי. קו״פ ו עַתָּה מוֹשִׁיעִי לֹא תַרְפִּי.
תְּהִלַּת יְיָ יְדַבֶּר פִּי: פ׳ פִּי יַגִּיד תְּהִלָּתֶךָ תִּקְוָתֵנוּ. אַל
יְמֻעֲטוּ לְפָנֶיךָ תְּלָאוֹתֵינוּ. כְּגֹדֶל חַסְדְּךָ מַלֵּט
מִשְּׁחִיתוֹתֵינוּ. כִּי לֹא עַל צִדְקוֹתֵינוּ: צִדְקוֹתֵינוּ דַּלּוּ
לִמְאֹד וְקָצָרוּ. עֲוֹנֵינוּ רַבּוּ וְהַטּוֹב עָצָרוּ. קו״פ חֲטָאֵי
אָבוֹת לְבָנִים נֶאֱצָרוּ. זָרְעוּ חִטִּים וְקוֹצִים קָצָרוּ:
פ׳ קָצְרוּ יְרִיבַי קָמוֹת אָבִי. דִּמּוּ לְהַכְרִית יִשְׁשִׁי וְרוֹבִי.
קְרָאתִיךָ מֵעֹשֶׁק זֵדִים לְעָרְבִי. שָׁפְטֵנִי אֱלֹהִים וְרִיבָה
רִיבִי: רִיבִי בְּחַפֶּשְׂךָ יְשָׁרַי תְּבַקֵּר. צִדְקַת הוֹרִים
לְפָנֶיךָ תֵּחָקֵר. קו״פ מַצְדִּיקַי תְּקָרֵב וּמַרְשִׁיעַי יֵעָקֵר.
יִסָּכֵר פִּי דוֹבְרֵי שָׁקֶר: פ׳ שֶׁקֶר דּוֹבֵר לֹא יָבוֹא. לְנֶגֶד
עֵינֶיךָ כִּי תִתְעָבוּ. שָׁמְרֵנִי רֶגֶל גַּאֲוָה מִבּוֹא. וּמַשּׂוֹאַת
רְשָׁעִים כִּי תָבוֹא: תָּבוֹא לְפָנֶיךָ אֱלֹהֵי קֶדֶם. תַּאֲוַת
מִתְעַנִּים לְפָנֶיךָ לְקַדֵּם. קו״פ תֶּעֱרַב מִנְחָתָם כְּשָׁנִים
מִקֶּדֶם. זְכֹר עֲדָתְךָ קָנִיתָ קֶדֶם: פ׳ קֶדֶם מִפְּעָלֶיךָ יְיָ
אֲדוֹנִי. עֲצָתְךָ לִכְתּוֹב כְּתַבְנִית נְדָנִי. כַּנְתָּ מֵרָחוֹק
חֻקֶּיךָ לְהַעִידֵנִי. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ לַמְּדֵנִי: לַמְּדֵנִי לְהוֹעִיל
מֵמִית וּמְחַיֶּה. צִוִּיתָ וַיַּעֲמוֹד אֲמָרְתָּ וַיְּהִי. קו״פ הוֹרֵנִי
דְּרָכֶיךָ וְתָמִים אֶהְיֶה. עֵדוֹתֶיךָ לְעוֹלָם הֲבִינֵנִי וְאֶחְיֶה:
פ׳ וְאֶחְיֶה וְזַרְעִי לְפָנֶיךָ יִכּוֹן. וּתְפִלָּתִי כִּקְטֹרֶת תָּמִיד
תִּכּוֹן. בְּעַד עֲנִיֶּיךָ בְּבוֹאִי לְרַכּוֹן. נָכוֹן לִבִּי אֱלֹהִים נָכוֹן:

jeher verließest Du mich nicht, wenn ich Dich suchte, auch wenn ich entblößt von Tugend war, beschirmtest Du mich mit dem Schatten Deiner Hand, aus Feuer und Wasser befreitest Du mich, rettetest mich aus den Hörnern der wilden Stiere, erhörtest mich jederzeit, wenn sich mein Herz ergoß, strecktest Deine Rechte aus, um mich in Liebe aufzunehmen. Auch jetzt, mein Helfer! verlaß mich nicht, und mein Mund wird Deinen Ruhm verkünden. Ja mein Mund verkünde Deinen Ruhm, Du unsere Hoffnung! O laß Dir unsere Beschwerde nicht geringe sein, ziehe uns aus der Grube, nach Deiner großen Gnade, nicht um unserer Tugend willen! denn unsere Tugend ist gar gering und wenig, unsere Sünden sind so viel, daß sie das Gute aufhalten, der Väter Sünden sind den Kindern aufbehalten, so daß wenn sie Weizen säen, sie Disteln ernten. Meine Feinde mähen meine stehende Frucht, trachten darnach, meine Greise und Jünglinge auszurotten. Zu Dir rufe ich, mich vor der Gottlosen Gewalt zu sichern; schaffe mir Recht, Gott, streite meinen Streit! Wenn Du meine Streitsache untersuchst, mein Recht erforschest, so lasse der Stammväter Tugend vor Dich treten, laß meinen Vertheidiger sich nahen, meinen Ankläger weichen, den Mund der Lügenredner verstopft werden! Lügenredner dürfen nicht vor Deine Augen kommen, Du verabscheuest sie; bewahre mich vor den stolzen Tritten, vor dem Toben der Frevler, wenn es nahet. Mögen die Wünsche der Fastenden vor Dich kommen, Gott der Vorwelt! mögen ihre Gaben Dir angenehm sein, wie in den frühern Jahren, gedenke Deiner Gemeinde, die Du in der Vorzeit Dir erworben hast! Nach Deinem Rathschlusse, Gott, mein Herr, verschriebest Du das Erste Deiner Werke (die Thora) mir als Morgengabe, Deine Gesetze stelltest Du mir in aller Zeit als Zeugen auf; gelobt seist Du, Ewiger, der mich unterrichtet! Unterrichte mich auch ferner zu meinem Besten, der Du tödtest und belebest, gebietest und entstehen lässest, lehre mich Deine Wege, daß ich vollkommen werde, unterweise mich immer in Deinen Zeugnissen, daß ich lebe. Lasse mich leben und meine Nachkommenschaft vor Dir bestehen, laß mein Gebet Dir immerdar wie Räucherwerk gelten, wenn ich mit fest vertrauendem Herzen auf Dich, o Gott, für Deine gedrückten Kinder flehe.

נָבוֹן וְקַיָּם אֲבוֹתֵינוּ סִפְּרוּ׃ עֶרֶךְ טוּבוֹתֶיךָ חֲטָאֵינוּ כִּפְּרוּ׃ קו״ח לַבְּנֵיהֶם גַּם עַתָּה יְיֻפָּרוּ׃ וּפְנֵיהֶם אַל יֶחְפָּרוּ׃ ח׳ יֶחְפְּרוּ פְּנֵי מַכְבִּידֵי מוֹעֲקֵנוּ׃ יִלְבְּשׁוּ בֹשֶׁת בְּהוֹצָאַת צִדְקֵנוּ׃ יָבוֹא וְאַל יֶחֱרַשׁ לְצַדְּקֵנוּ׃ יְיָ שֹׁפְטֵנוּ יְיָ מְחֹקְקֵנוּ׃ מְחוֹקְקֵנוּ הַדָּרֵשׁ לְאֹם נוֹשָׁעָה׃ הַשְׁאִיבָה מַיִם מִמַּעַיְנֵי הַיְשׁוּעָה׃ קו״ח שַׂמַּח נַפְשׁוֹתֵינוּ בְּחֶקְוֹתֶיךָ לְהִשְׁתַּעְשְׁעָה׃ וְהָאֵר פָּנֶיךָ וְנִוָּשֵׁעָה׃ ח׳ וְנִוָּשֵׁעָה בְּשָׁפְכֵנוּ לְפָנֶיךָ שִׂיחָה׃ הֵעָתֵר לָנוּ עֲוֹנֵינוּ לִסְלִיחָה׃ חַנּוּן כִּי עִמְּךָ הַסְּלִיחָה׃ אֲדֹנָי שְׁמָעָה אֲדֹנָי סְלָחָה׃ סְלָחָה וְלֹא נֵצֵא דְחוּיִים׃ פְּשָׁעֵינוּ יִהְיוּ כְּעָב מְחוּיִים׃ קו״ח נְחֵנוּ לְאוֹר בְּאוֹר הַחַיִּים׃ כִּי עִמְּךָ מְקוֹר חַיִּים׃ ח׳ חַיִּים וָחֶסֶד אֵלִי זֶה׃ תָּחֹן שְׁאֵרִית הָעָם הַזֶּה׃ נָשִׁים לְהַקְדִּישׁ בְּקוֹל זֶה׃ וְקָרָא זֶה אֶל זֶה׃ זֶה יִכְתּוֹב יָדוֹ לְקָדוֹשׁ׃ וְזֶה חָדָשׁ לַבֹּקֶר יְחַדֵּשׁ׃ קו״ח מִזֶּה וּמִזֶּה שִׁלּוּשׁ קָדוֹשׁ׃ וְאָמַר קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ׃ ח׳ קָדוֹשׁ בְּבוֹא אֵלָיו הַקּוֹל׃ כַּף שִׁבֹּלֶת יַכְרִיעַ לִשְׁקוֹל׃ נַקּוֹת קוֹרְאָיו כְּמַרְעִישֵׁי קוֹל׃ וָאֶשְׁמַע אַחֲרַי קוֹל׃ קוֹל גָּדוֹל כְּהַשְׁמִיעַ לִרְחוּמִים׃ קַבְּלוּ מַלְכוּתִי מִמְּקוֹרֵי רַחֲמִים׃ קו״ח יִזְכּוֹר הַיּוֹם לְסָבִיב מִתְחַמְּמִים׃ אֵל מֶלֶךְ יוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא רַחֲמִים׃ זכר לנו וכו׳

Fest und zuverlässig ist, was unsere Väter erzählten, daß Deine unendliche Güte unsere Sünden versöhnet; so versöhne sie auch jetzt, daß sie schwinden und unser Angesicht nicht erröthe. Erröthen mögen Jene, die meine Fesseln erschweren, in Schande müssen sie sich kleiden, wenn unsere Gerechtigkeit an den Tag kömmt. Erscheine, schweige nicht, rechtfertige uns, Herr, unser Richter! Herr, unser Gesetzgeber! Unser Gesetzgeber! lasse Dich finden dem Volke, das bei Dir Hilfe sucht, lasse uns schöpfen aus der Quelle des Heils, erfreue unsere Seele, die sich an Deinen Gesetzen ergötzt, laß uns Dein Antlitz leuchten — und wir sind gerettet. Hilf Du uns, wenn wir uns im Gebete vor Dir ergießen, laß Dich von uns erflehen und verzeihe unsere Schulden, Allgnädiger, bei dem die Vergebung ist. Herr, erhöre! Herr, verzeihe! Verzeihe, daß wir nicht als Verstoßene ausgehen; laß unsere Frevel wie Nebel verschwinden und leite uns im Lichte des Lebens, denn bei Dir ist des Lebens Quelle. Du, mein Gott, schenke Leben und Gnade dem Reste des Volkes, das herantritt, um mit lauter Stimme Deine Heiligkeit zu preisen. Gegenseitig sich ermunternd und dem Allerheiligen sich weihend erneuern sie mit jedem neuen Morgen das Dreimalheilig, indem sie sprechen: „Er ist heilig, heilig, heilig!“ Allheiliger! wenn dieser Ruf vor Dich kommt, neige die Wagschale, daß sie zu unseren Gunsten den Ausschlag gebe; mache rein Deine Anbeter wie die rauschend rufenden Engelschöre. Jene mächtige Stimme: „Erkennet in voller Liebe meine Herrschaft an!“ die Du einst Deine Erkornen hören ließest[1]), gedenke sie heute den von allen Seiten Umlagerten, o Gott und König! der Du auf dem Throne der Barmherzigkeit sitzest! —

[1]) Bei der Gesetzgebung II. M. 19, 5.

חין מאַכֿען קהלות בעגיננט מאַן מיט סלח לנו אבינו ח״ו וויא בייא שחרית.

אֵל מֶלֶךְ׃ יוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא רַחֲמִים׃ מִתְנַהֵג בַּחֲסִידוּת מוֹחֵל עֲוֹנוֹת עַמּוֹ׃ מַעֲבִיר רִאשׁוֹן רִאשׁוֹן׃ מַרְבֶּה מְחִילָה לְחַטָּאִים וּסְלִיחָה לְפוֹשְׁעִים׃ עוֹשֶׂה צְדָקוֹת עִם־כָּל־בָּשָׂר וָרוּחַ׃ לֹא כְרָעָתָם תִּגְמוֹל לָהֶם׃ אֵל הוֹרֵיתָנוּ לוֹמַר (מִדּוֹת) שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה׃ זְכָר־לָנוּ הַיּוֹם בְּרִית שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה׃ כְּמוֹ שֶׁהוֹדַעְתָּ לֶעָנָו מִקֶּדֶם׃ וְכֵן כָּתוּב׃ וַיֵּרֶד יְהֹוָה בֶּעָנָן וַיִּתְיַצֵּב עִמּוֹ שָׁם וַיִּקְרָא בְשֵׁם יְהֹוָה׃ (וְשָׁם נֶאֱמַר)

וַיַּעֲבֹר יְהֹוָה׀ עַל־פָּנָיו וַיִּקְרָא

יְהֹוָה׀ יְהֹוָה אֵל רַחוּם וְחַנּוּן אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב־חֶסֶד וֶאֱמֶת׃ נֹצֵר חֶסֶד לָאֲלָפִים נֹשֵׂא עָוֹן וָפֶשַׁע וְחַטָּאָה וְנַקֵּה׃ וְסָלַחְתָּ לַעֲוֹנֵנוּ וּלְחַטָּאתֵנוּ וּנְחַלְתָּנוּ׃

סְלַח־לָנוּ אָבִינוּ כִּי חָטָאנוּ׃ מְחַל־לָנוּ מַלְכֵּנוּ כִּי פָשָׁעְנוּ׃
כִּי־אַתָּה אֲדֹנָי טוֹב וְסַלָּח וְרַב־חֶסֶד לְכָל־קֹרְאֶיךָ׃

חין פיוטען קהלות ווערדען נור פאָלגענדע סליחות געזאַגט,
איך אשא ראש, אני הוא השואל, אהבת עזוז, פזמון ח״ו.

אַל תָּבוֹא בְמִשְׁפָּט עִמָּנוּ כִּי לֹא יִצְדַּק לְפָנֶיךָ כָל חָי׃ אֵין לָנוּ פֶּה לְהָשִׁיב וְלֹא מֵצַח לְהָרִים רֹאשׁ׃ כִּי הִנֵּה אוֹיְבֶיךָ יֶהֱמָיוּן וּמְשַׂנְאֶיךָ נָשְׂאוּ רֹאשׁ׃ לַאדֹנָי אֱלֹהֵינוּ הָרַחֲמִים וְהַסְּלִחוֹת כִּי מָרַדְנוּ בוֹ׃ דִּבְרֵי עֲוֹנֹת גָּבְרוּ מֶנּוּ פְּשָׁעֵינוּ אַתָּה תְכַפְּרֵם׃ לֹא כַחֲטָאֵינוּ תַּעֲשֶׂה לָנוּ וְלֹא כַעֲוֹנֹתֵינוּ תִּגְמֹל עָלֵינוּ׃ כִּי כִגְבֹהַּ שָׁמַיִם עַל הָאָרֶץ הַגֶּבֶר חַסְדְּךָ עָלֵינוּ׃ כִּרְחֹק מִזְרָח מִמַּעֲרָב תַּרְחִיק מִמֶּנּוּ אֶת פְּשָׁעֵינוּ׃ כְּרַחֵם אָב עַל בָּנִים תְּרַחֵם יְיָ עָלֵינוּ׃ כִּי אַתָּה עַם עָנִי תוֹשִׁיעַ וְעֵינֶיךָ עַל רָמִים תַּשְׁפִּיל׃ כִּי אַתָּה נֵירֵנוּ יְיָ וַיְיָ יַגִּיהַּ חָשְׁכֵּנוּ׃

לַיְיָ הַיְשׁוּעָה עַל עַמְּךָ בִרְכָתֶךָ סֶּלָה׃ יְיָ צְבָאוֹת עִמָּנוּ מִשְׂגָּב לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֶלָה׃ יְיָ צְבָאוֹת אַשְׁרֵי אָדָם בֹּטֵחַ בָּךְ׃ יְיָ הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם קָרְאֵנוּ׃ כִּי לֹא עַל צִדְקֹתֵינוּ אֲנַחְנוּ מַפִּילִים תַּחֲנוּנֵינוּ לְפָנֶיךָ׃ כִּי עַל רַחֲמֶיךָ הָרַבִּים׃ אֲדֹנָי שְׁמָעָה אֲדֹנָי סְלָחָה אֲדֹנָי הַקְשִׁיבָה וַעֲשֵׂה אַל תְּאַחַר לְמַעַנְךָ אֱלֹהַי׃ כִּי שִׁמְךָ נִקְרָא עַל עִירְךָ וְעַל עַמֶּךָ׃

Selichoth zum Mussafgebete am Versöhnungstag.

אל מלך Allmächtiger! König! der Du auf dem Throne der Barmherzigkeit sitzest und Gnade übest, der Du die Missethaten Deines Volkes vergibst und nach und nach hinwegnimmst, der Du Sündern viel Vergebung und Frevlern viel Verzeihung gewährest und allem Fleisch und Geist Wohlthat erzeigst — o vergilt ihnen nicht nach ihrer Bosheit! Allmächtiger! der Du uns gelehrt hast, Dich nach Deinen dreizehn Gnadentiteln anzuflehen*), gedenk uns heute den Bund dieser dreizehn, wie Du es einst dem Demüthigen (Mosche) kund gethan! Denn so steht geschrieben, (II. M. 34, 5): „Der Ewige ließ sich in der Wolke herab, stellte sich zu ihm hin und rief den Namen: Ewiger!

Es zog nämlich der Ewige ihm vorüber und rief:

„„Der Ewige, der Ewige, allmächtig, allbarmherzig und allgnädig, langmüthig und groß an Gnade und Wahrheit, der die Gnade dem tausendsten Geschlechte aufbewahrt, der da vergibt Missethat, Frevel und Sünde und der rein macht!" —

סלח Vergib unsere Missethat und unsere Sünde und laß uns Dein Eigenthum bleiben! Verzeihe uns, unser Vater, denn wir haben gesündigt; vergib uns, unser König, denn wir haben gefrevelt! denn Du, Herr! bist gütig und verzeihend und groß an Gnade Allen, die Dich anrufen —

אל תבוא Komme nicht in's Gericht mit uns, denn kein Lebender ist gerecht vor Dir. Wir haben nicht Sprache, uns zu verantworten, nicht die Kühnheit, das Haupt zu erheben. Siehe! Deine Feinde toben und Deine Hasser erheben das Haupt. Dem Herrn, unserem Gotte ist die Barmherzigkeit und die Verzeihung, obgleich wir ihm ungehorsam waren. Die Missethaten übermannen uns — Du sühnest unsere Frevel. Thue uns nicht nach unseren Sünden, vergilt uns nicht nach unseren Missethaten; sondern wie hoch der Himmel ist über der Erde, so mächtig laß Deine Gnade über uns walten! So fern der Osten ist vom Westen, entferne von uns unsere Frevel; wie ein Vater sich erbarmt über Kinder, so erbarme Dich, Ewiger, über uns! Denn dem armen Volke stehest Du bei, Du blickest auf die Stolzen und erniedrigst sie. Denn Du bist unsere Leuchte, Gott; Gott erhellet unsere Finsterniß.

ליי הישועה Bei'm Ewigen ist die Hülfe; Deinen Segen über Dein Volk! Selah! Der Ewige Zebaoth sei mit uns, unsere Zuflucht der Gott Jakob's! Selah! Ewiger Zebaoth, Heil dem Manne, der Dir vertraut! Ewiger, hilf! o König, antworte uns am Tage unseres Flehens! Denn nicht um unserer Tugenden willen legen wir unsere Bitten Dir vor, sondern im Vertrauen auf Deine große Barmherzigkeit. Herr, erhöre! Herr, verzeihe! Herr, vernimm und willfahre, säume nicht! um Deinetwillen, mein Gott! denn nach Deinem Namen wird Deine Stadt und Dein Volk genannt.

---

*) Die im II. M. 34, 6. 7. vorkommenden Worte, mit welchen Gott dem Mosche seine allwaltende Gnade in 13 verschiedenen Benennungen (מדות) bekannt machte, und (nach der Tradition) ihm dabei zugleich die Versicherung gab, daß jeder Bußfertige, der diese 13 Gnadentitel in seinem Gebete erwähnt, Verzeihung erlangen soll (Talmud Rosch hasch. 17, b.)

קכא ע״ס א״ב כפול ובסוף חתום שמעון חזק. אלהינו ואלהי אבותינו.

ח׳ אֵיךְ אֶשָּׂא רֹאשׁ וְאָרִים פָּנִים· ק׳ אָבְדוּ חֲסִידֵי נְשׂוּאֵי
פָנִים· ח׳ בָּרֵי לֵבָב יְקָרִים מִפְּנִינִים· ק׳ בִּדְמֵי כַפָּרָה
נִכְנָסִים לִפְנִים: גְּדוֹלֵי כְהֻנָּה מְשׁוּחֵי מֶרְקָחִים· גִּבּוֹרֵי
כֹחַ מְלֻמְּדֵי לְקָחִים· דְּבִירָה פְּנִימָה נִפְרָשִׁים נִלְקָחִים·
דָּתֵי הַיּוֹם לַעֲרוֹךְ מְפַקְּחִים: הֵאִיר הֶעָשׂוֹר הִבְרִיק
הַשַּׁחַר· הַטְהַר מַהֵר מֵאַחִים נִבְחַר· וְהִלְכוֹת הַתָּמִיד
לֹא אֵחַר· וּבָטְלוּ הַפָּיָסוֹת בְּצוֹם הַמְּבֹחָר: זֶבַח
הַשָּׂעִיר לְשֵׁם עֹלֶה· זֵהוּם הַטֻּמְאָה מֵגִין וְתוֹלֶה· חֶטְאוֹ
בְּסוֹף שׁוֹגֵג יַעֲלֶה· חוֹבָתוֹ נוֹדַע בְּיוֹרֵד וְעוֹלֶה: טָעָה
בַּתְּחִלָּה וְנוֹדַע בְּסוֹפָהּ· טְרִיָּתוֹ חִיצוֹן וְכִפּוּר לִתְרוּפָה·
יִוָּדַע כַּפָּרָתוֹ נְכוֹנָה וּצְרוּפָה· יִשְׁוֶה לְנִכְנַס לִפְנִים
פְּרוּפָה: כֹּהֲנֵי גָבוֹהַּ אֵינָם מִתְכַּפְּרִים· כַּפָּרַת סָאַב
בִּדְמֵי צְפִירִים· לְבַד סְלִיחָתָם בְּיוֹם הַכִּפֻּרִים· לִדְמֵי
הַפָּר בְּהַזָּיוֹת מְסֻפָּרִים: מָרַד הַזָּר וְנִכְנַס בְּטֻמְאָה·
מְקוֹם טָהֳרָה וּפְרִישׁוּת יִרְאָה· נִתְכַּפֵּר לוֹ בִשְׂעִיר
הַרְצָאָה· נִמְחַל זְדוֹנוֹ בִּדְמֵי הַזָּאָה: סוֹלֵחַ וּמוֹחֵל פִּשְׁעֵי
יְרֵאָיו· סְלִיחָה יָמֵן לַעֲמוּסֵי מִקְרָאָיו· עֵת מְשַׁתְּלֵחַ
נִדְחַף לַאֲחוֹרָיו· עֲוֹנוֹת נִמְחָלִים לִבְנֵי בְחִירָיו: פִּיפִיּוֹת
חֶרֶב חֵץ נָחוּץ· פּוֹלֵט וּמַפְלִיט שֶׁבֶת חוּץ· צָרִי וּמָזוֹר
קִלְקוּלוֹ רָחוּץ· צוֹבֵר דְּבִירָה פְּנִימָה וָחוּץ: קְדוֹשׁ
עֲטָיוֹת בַּדִּים לְבָנִים· קְשׁוּטָם כַּפָּרַת אָבוֹת וּבָנִים·
רִצּוּי עֲבֹדָתָם בָּהֶם מִתְלַבְּנִים· רֶשַׁע וְעָוֹן וְחֵטְא
סָרְבָנִים: שַׁעֲרוּרִיָּה מִיּוֹם הוּשַׁמָּה עִירִי· שָׁבַת מְשׁוֹשִׂי

121. איך Wie kann ich das Haupt erheben? wie kann ich aufblicken? Dahin sind meine Frommen und Angesehenen, die lautern Herzens und werther als Perlen waren, die mit dem Versöhnungsblute in's Allerheiligste traten. Diese gesalbten Hohenpriester, diese Helden und Gesetzgelehrten hielten sich einige Tage vor dem Versöhnungstage abgesondert im Innern des Tempels auf, um sich im Dienste dieses Tages genau zu unterrichten. Sobald dann der Morgen des Zehnten (des Monats Tischri) leuchtete, eilte der Auserwählte (Hohepriester) in's Reinigungsbad und brachte hierauf unverzüglich das tägliche Opfer dar; keine Verlosung der Opferhandlungen fand an diesem hehren Fasttage statt [1]). Das Opfer des Ziegenbockes, der als dem Ewigen heilig darzubringen war, war bestimmt, Solche von der Strafe zu schützen, deren Sünde darin bestand, daß sie ihre Unreinheit vergessend das Heiligthum betreten hatten; doch mußten sie, sobald sie sich an ihre Schuld erinnerten noch ein auf- und absteigendes Opfer [2]) bringen. Wußten sie bei ihrem Betreten des Heiligthums nichts davon, daß sie unrein seien und wurden erst später darüber belehrt, so diente ihnen der andere im Vorhof geopferte Ziegenbock nebst dem Versöhnungstage zum sühnenden Heilmittel, und war die Versöhnung auf solche erkannte Unreinheit vollständig und bewährt und jener gleich, die das innerhalb des Vorhanges (in's Allerheiligste) gebrachte Blut bewirkte. Die Priester des Höchsten aber konnten auf Unreinheiten nicht mittelst des Blutes der Ziegenböcke gesühnt werden; sie erlangten ihre Verzeihung durch die Sprengungen des Blutes der Stiere. Ein Fremder, der unrein freventlich das Heiligthum, den Ort der Reinheit und besonderer Ehrfurcht betreten hatte, erhielt Verzeihung durch die Opferung des Ziegenbocks, sein Muthwillen wurde durch das gesprengte Blut vergeben. Er, der die Sünden seiner Verehrer vergibt, Er hält die Verzeihung bereit für seine liebevoll Berufenen; sobald der weggeschickte Bock den Berg hinabgestürzt war, waren auch die Vergehungen der Gotterwählten vergeben. Wer mit dem zweischneidigen Schwerte, dem scharfen Pfeile der Verläumdung sich versündigt hatte, so daß er die Strafe der Ausstoßung aus der Gemeinde verdiente, er fand ein Balsam und Heilmittel zu seinem Gebrechen an dem im Allerheiligsten und Außen auf dem goldenen Altar aufgelegten Räucherwerke. Die heiligen Anzüge von weißen Linnen und ihre Verzierungen waren Sühne den Vätern und Kindern, durch den wohlgefälligen Opferdienst bleichten die Frevel, Missethaten und Sünden der Abgewichenen. — Seitdem aber meine Stadt verödet worden ist, meine

---

1) Weil am Versöhnungstage der ganze Opferdienst vom Hohenpriester allein verrichtet wurde.

2) D. h. ein größeres der Reiche, ein geringeres der Arme. III. M. 5, 1—14.

וְנִשְׁתַּק שִׁירִי· תְּשׁוּרוֹת חָדְלוּ מֵאֲהָבַי לְיוֹצְרִי· תְּרוּפָה בַּמֶּה אֶמְצָא וָצֳרִי: שִׁחַרְנוּךָ מֶלֶךְ בְּנַפְשׁוֹת נַעֲנוֹת· מְצַפְצְפִים וּמִתְוַדִּים שְׁגָגוֹת וּזְדוֹנוֹת· עֲנוּ כְּנִתְרַצֵּיתָ וְסָלַחְתָּ לַעֲוֹנוֹת· וּבְיוֹם זֶה הוֹרֵיתָ חֲנוֹת: ח׳ נקול נִתְבַּשֵּׂר מִלְּפָנֶיךָ כַּאֲשֶׁר הֶחֱנַן· קו׳ ח׳ חֶסֶד הִבְטַחְתּוֹ וּבְרִית שְׁנַן· זָכְרֵנוּ הַיּוֹם מִדּוֹת כְּתִקּוּנָן· קְרִיאָתֵנוּ רְצֵה כְּיוֹם רְדִתְךָ בֶּעָנָן: אל מלך יושב וכו׳ עד לכל קוראיך·

אַל תָּבוֹא בְמִשְׁפָּט עִמָּנוּ כִּי לֹא יִצְדַּק לְפָנֶיךָ כָל חָי: לְמַעַן שִׁמְךָ יְיָ וְסָלַחְתָּ לַעֲוֹנֵנוּ כִּי רַב הוּא: כִּי רַבּוּ מְשׁוּבוֹתֵינוּ לְךָ חָטָאנוּ: לְךָ לְבַדְּךָ חָטָאנוּ וְהָרַע בְּעֵינֶיךָ עָשִׂינוּ: חָטָאנוּ עִם אֲבוֹתֵינוּ הֶעֱוִינוּ הִרְשָׁעְנוּ: כִּי עֲוֹנֹתֵינוּ רַבּוּ מִלְּמְנוֹת וְחַטֹּאתֵינוּ עָצְמוּ מִסַּפֵּר: כִּי עֲוֹנֹתֵינוּ רָבוּ לְמַעְלָה רֹאשׁ וְאַשְׁמָתֵנוּ גָדְלָה עַד לַשָּׁמָיִם: ליי הישועה וכו׳.

קכב שנייה. ע״ס א״ב ונסוף חתום בנימין. א״ו״א.

ח׳ אֲבָל אֲנַחְנוּ חַטָּאִים וַאֲשֵׁמִים· ק׳ בַּמֶּה יִתְכַּפְּרוּ עֲוֹנוֹתֵינוּ הָעֲצוּמִים: ח׳ גָּלָה כָבוֹד וְנִטַּל תִּפְאָרָה· ק׳ מֵאָז אֵין סְלִיחָה וְכַפָּרָה: דִּירַת הַקֹּדֶשׁ כְּנִבְנָה עַל מְכוֹנוֹ· הַחוֹטֵא מֵבִיא קָרְבָּן וְנִסְלַח לַעֲוֹנוֹ: וְאִם לֹא הִשִּׂיג בִּמְרֻבָּה תַּקָּנָתוֹ בִּמְעָט· כִּי אֵין לַייָ מַעְצוֹר לְהוֹשִׁיעַ בְּרַב אוֹ בִמְעָט: זִמַּנְתָּ שְׁמֹנָה עֲדָיִים לְכֹהֵן גָּדוֹל הַמְכַפֵּר· חַטָּאֵי עַמְּךָ בָּהֶם לְהִתְכַּפֵּר: טֹהַר כְּתֹנֶת אֲרוּגָה פִּשְׁתִּים וָצֶמֶר· חֵטְא זְרִיעַת כִּלְאַיִם לְכַלּוֹת וְלִגְמֹר: יְפִי מִכְנְסֵי בַד מִמָּתְנַיִם עַד יְרֵכַיִם· כִּפֵּר לְגִלּוּי עֶרְוַת חַמּוּקֵי יְרֵכַיִם: לְבוּדָה וּנְתוּנָה מִצְנֶפֶת בְּרֹאשׁ· לְגַסּוּת הָרוּחַ גָּדְלָה לְמַעְלָה רֹאשׁ: מְלֶאכֶת הָאַבְנֵט נָבוּב וְחָלוּל כֻּלּוֹ· נַקֵּה יְנַקֶּה עַל גּוֹנֵב וּמַחְבִּיא פָעֳלוֹ: סָדוּר עַל לִבּוֹ חֹשֶׁן הַמִּשְׁפָּט·

Wonne gestört und mein Lied verstummt ist, und die Opfergaben, die mich beliebt bei meinem Schöpfer machten, aufgehört haben, wo soll ich nun den heilenden Balsam finden? Mit gedemüthigten Seelen ersuchen wir Dich darum, o König! und bekennen flehend unsere unvorsätzlichen und vorsätzlichen Sünden. Wie Du dem Demüthigen (Mosche) wohlwollend Verzeihung der Sünden versprochen und ihm diesen Tag als den der Begnadigung bezeichnet hast, so mögen auch wir, wie er, mit Deiner Huld begünstigt werden, mit der Gnade, die Du ihm verheißen und dem Bunde, den Du mit ihm geschlossen hast; gedenke uns heute und nimm unser Anrufen Deiner dreizehn Gnadennamen wohlgefällig an, wie Du es an jenem Tage gethan, da Du Dich in einer Wolke herabließest!

אל תבוא Komme nicht in's Gericht mit uns, denn kein Lebender ist gerecht vor Dir. Um Deines Namens willen, Herr, verzeihe unsere Missethat! Denn groß ist sie, denn viel sind unsere Ausschweifungen; Dir haben wir gesündigt. Dir allein haben wir gesündigt, und was böse in Deinen Augen ist, haben wir gethan. Wir sündigten nebst unseren Vätern, wir fehlten und frevelten. Ja unsere Vergehungen sind zuviel, um gezählt werden zu können, unsere Sünden übersteigen jede Zahl. Unsere Vergehungen sind uns über den Kopf gewachsen und unsere Schuld steigt bis zum Himmel.

122. אבל Wahrlich, wir haben uns versündigt und verschuldet, und wissen nicht, womit wir unsere schwere Schulden sühnen sollen; unsere Würde ist verschwunden, unsere Herrlichkeit uns hinweggenommen, und wir haben keine Versöhnungsopfer mehr. Als die heilige Wohnung noch auf ihrem Grunde stand, brachte der Sünder ein Opfer und seine Schuld wurde verziehen; war er nicht vermögend, viel zu opfern, so half ihm auch das Wenige, denn Gott hält nichts ab, zu helfen mit Viel oder Wenigem. Du bestimmtest acht Kleidungsstücke für den sühnenden Hohenpriester, um durch dieselben die Sünden Deines Volkes zu versöhnen. — Sein heiliges Oberhemd, ein aus Leinen und Wolle verfertigtes Gewebe, nahm die Sünde der Saatvermischungen hinweg. Die schönen leinernen Beinkleider, von den Lenden bis an die Schenkel reichend, dienten als Sühne der Blutschande. Der Kopfbund, der ihm auf dem Haupte saß, versöhnte den Uebermuth und Stolz. Der künstlich inwendig hohl gearbeitete Gürtel, diente als Reinigung dem Diebe, der geheim sein Werk treibt. Das Rechtsschild, welches der Priester auf dem Herzen trug, sühnte

לְכַפֵּר וּלְהָפֵר עַוּוּת דִּין וּמִשְׁפָּט׃ עֲנִיבַת הָאֵפוֹד בְּשָׁנִי וְשֵׁשׁ מָשְׁזָר. כַּפָּרָה עַל פֶּשַׁע עֲבוֹדַת זָר׃ פַּעֲמוֹנֵי פָז וְרִמּוֹנֵי אַרְגָּמָן. צַחְצוּחַ רֶשַׁע מִלָּשְׁנִי וּבָם יִטְבַּע וְיִטְמָן׃ קָבוּעַ עַל מִצְחוֹ צִיץ נֵזֶר מְפֻתָּח בְּשֵׁם. רִצּוּי סְלִיחָה לְחִלּוּל הַשֵּׁם׃ שִׁחַתְנוּ דֶרֶךְ וְאִבַּדְנוּ אֵלֶּה וְכָאֵלֶּה. תַּמְנוּ וְנִשְׁאַרְנוּ רֵיקִים מֵאֵלֶּה וּמֵאֵלֶּה׃ תַּקִּיף תּוֹמֵךְ שְׁפָלִים נִקְרָא שִׁמְךָ מֵעוֹלָם. בִּיטָה בְּשִׁפְלוּתֵנוּ וּבַמֵּצַר אַל תִּתְעַלָּם׃ נַפְשֵׁנוּ חַלְצָה כִּי שָׁחָה עַד עָפָר. יָהּ הֲקִימֵנוּ וְנַעֲרֵנוּ מֵעָפָר׃ ס׳ נקול מִדַּת הֲמוֹן רַחֲמֶיךָ תִּהְיֶה לָנוּ הַיּוֹם לְעֶזְרָה. קו״ח יוֹשֶׁר לְהָלִיץ וּמְחִילָה לְבַשְּׂרָה. נִיב שְׂפָתֵינוּ יְקַבֵּל וְיֶעֱרַב לְפָנֶיךָ. נָא אַל תְּשִׁיבֵנוּ רֵיקָם מִלְּפָנֶיךָ׃ אל מלך יושב וכו׳.

אַל תָּבוֹא בְמִשְׁפָּט עִמָּנוּ כִּי לֹא יִצְדַּק לְפָנֶיךָ כָל חָי׃ לַאדֹנָי אֱלֹהֵינוּ הָרַחֲמִים וְהַסְּלִחוֹת כִּי מָרַדְנוּ בוֹ׃ דִּבְרֵי עֲוֹנֹת גָּבְרוּ מֶנּוּ פְּשָׁעֵינוּ אַתָּה תְכַפְּרֵם׃ כִּי כִגְבֹהַּ הַשָּׁמַיִם עַל הָאָרֶץ הַגֵּבֶר חַסְדְּךָ עָלֵינוּ׃ כִּרְחֹק מִזְרָח מִמַּעֲרָב תַּרְחִיק מִמֶּנּוּ אֶת פְּשָׁעֵינוּ׃ כְּרַחֵם אָב עַל בָּנִים תְּרַחֵם יְיָ עָלֵינוּ׃ כִּי אַתָּה עַם עָנִי תוֹשִׁיעַ וְעֵינֶיךָ עַל רָמִים תַּשְׁפִּיל׃ כִּי אַתָּה נֵירֵנוּ יְיָ וַיְיָ יַגִּיהַּ חָשְׁכֵּנוּ׃ ליי הישועה וכו׳.

קכג ע״ס א״ב ותתום כו אליעזר ברב נתן. א״ו״א.

ס׳ אֲכַפְּרָה פְּנֵי מֶלֶךְ רַב הִנֵּה נָא אָאֵל. ק׳ אֲשַׁלְּמָה שָׂפָה בְּעַד קָרְבָּנוֹת קְרֵבִים הַהַרְאֵל. ס׳ בְּכָל יוֹם כִּפּוּר בְּעוֹד עִמָּנוּ אֵל. ק׳ בִּקְרוֹת הַגֶּבֶר נִתְמַלֵּאת עֲזָרָה מִיִּשְׂרָאֵל׃ גָּדוֹל כְּהֻנָּה כָּל עֲבוֹדַת הַיּוֹם עָלָיו. לִטְבִילַת חוֹל מַשְׁכִּים וְלָבַשׁ וְקִדֵּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו. דֵּי קַרְנֵי אַיֶּלֶת כְּהִפְצִיל נֵם הַצּוֹפֶה מִלָּיו. רָץ וְקָרַץ הַתָּמִיד וְלָקַח הַדָּם אֵלָיו׃

die Rechtsverdrehung. Der Knoten des Schulterkleides aus rothen Schnüren und gezwirntem Byssus war eine Versöhnung der Sünde des Götzendienstes. Die Glöckchen aus Gold und die Aepfelchen aus hochrother Wolle an dem Saum des Oberkleides hoben den Frevel der Verläumdung auf, durch sie wurde er versenkt und getilgt. An seiner Stirne glänzte das goldene Schaublatt, worin der heilige Gottesname eingegraben war, als Verzeihungsmittel für den, der den göttlichen Namen entweihet hatte. — Wir verdarben unseren Weg, darum haben wir alles dieses verloren, wir vergingen und sind nun von all diesem entblößt. Allgewaltiger! Der Du Dich von Ewigkeit her Unterstützer der Erniedrigten nennest, schaue doch auf unsere Gesunkenheit, wende Dich nicht ab von unserer Bedrängniß, rette unsere zum Staub gebeugte Seele, richte uns auf, o Gott, erhebe uns aus dem Staube! Möge Deine allerbarmungsvolle Weise heute unser Beistand sein, uns vertheidigen und uns Vergebung verkündigen; nimm das Wort unserer Lippen wohlgefällig auf, und laß uns doch nicht leer von Dir zurückkehren!

אל תבוא Komme nicht in's Gericht mit uns, denn kein Lebender ist gerecht vor Dir. Dem Herrn, unserem Gotte, ist die Barmherzigkeit und die Verzeihung, obgleich wir ihm ungehorsam waren. Die Missethaten übermannen uns — Du sühnest unsere Frevel. Wie hoch der Himmel ist über der Erde, so mächtig laß Deine Gnade über uns walten! so ferne der Osten ist vom Westen, entferne von uns unsere Frevel! wie ein Vater sich erbarmet über Kinder, so erbarme Dich, Ewiger, über uns! Denn dem armen Volke stehest Du bei, Du blickest auf die Stolzen und erniedrigst sie. Denn Du bist unsere Leuchte, Gott; Gott erhellet unsere Finsterniß.

123. אכפרה Mit dem großen Könige mich auszusöhnen will ich mich bestreben, will mit den Lippen die Opfer ersetzen, die einst auf den Altar gebracht wurden. — Damals, als Gott noch unter uns residirte, war an jedem Versöhnungstage schon mit dem Hahnenruf der Tempelvorhof voll von Israeliten. Der Hohepriester, der an diesem Tage den ganzen Opferdienst selbst zu verrichten hatte, nahm in aller Frühe ein gewöhnliches Bad, dann legte er die Dienstkleider an und wusch sich die Hände und Füße. Sobald der Morgen erstrahlte, verkündete es ihm ein Wächter, worauf er freudig eilte, das tägliche Morgenopfer zu schlachten; er empfing das Blut, putzte die Lichter, sprengte

הֵטִיב וְזָרַק וְהִקְטִיר וְהֶעֱלָה וְקִדֵּשׁ וּפָשַׁט פַּסִּים· יָרַד בַּקֹּדֶשׁ וְטָבַל וְקִדֵּשׁ וְעָט פְּלוּסִים· וּבָא אֵצֶל פָּרוֹ וּפָרַט עָלָיו מַעֲשִׂים· וְכִפֶּר בַּעֲדוֹ וּבְעַד בֵּיתוֹ בְּאָנָּא וּבְפִיּוּסִים: זַרַז אֵצֶל שְׂעִירֵי עַם בְּפוּר חֶלְשׁוֹ· עָלָה בִּימִין הַגְּבַהּ אָמַר סֶגֶן לְרֹאשׁוֹ· חַטָּאת לַשֵּׁם צָרַח בִּכְתָבוֹ וּפֵרוּשׁוֹ· חָזַר לְפָרוֹ וְכִפֶּר עַל בְּנֵי אַהֲרֹן קְדוֹשׁוֹ: טָשׁ וּשְׁחָטוֹ וְקִבֵּל הַדָּם הוּא בְּעַצְמוֹ· זִמְּנוֹ לִמְמָרֵס בּוֹ שֶׁלֹּא יִקְרַשׁ דָּמוֹ· יָרוּץ בְּמַחְתַּת פַּרְוַיִם קַלָּה לַמִּזְבֵּחַ לִמְרוֹמוֹ· יְחַתֶּה לוֹחֲשׁוֹת בְּמַעֲזָבוֹ וְהוֹרִיד עִמּוֹ: כַּף קַלָּה וַאֲרֻכַּת יָד אֵלָיו הוֹצִיאוֹ· רָצוּף לָהּ מַחְתָּה דַּקָּה מִן הַדַּקָּה הִמְצִיאוֹ· לְתוֹכָהּ קָדַר וְחָפַן וּכְמִדָּתָהּ הֱבִיאוֹ· לְכַף נָתַן וְהַשְּׂמֹאל וְהַיָּמִין הָאֵשׁ וֶהֱבִיאוֹ: מְהַלֵּךְ בֵּין הַפָּרֹכוֹת עַד בּוֹאוֹ לַדְּבִיר· בֵּין בַּדָּיו מַחְתַּת הָאֵשׁ הֶחְבִּיר· נָתַן אֶת הַקְּטֹרֶת וְחוּצָה לוֹ הִצְבִּיר· הִתְפַּלֵּל קְצָרָה בְּצֵאתוֹ מִן הַדְּבִיר: סָר אֶל הַמְמָרֵס וְנָטַל דַּם הַפָּר· רָגַשׁ וְשָׁנָה בִּדְבִיר וּכְמַצְלִיף שְׁמֹנָה סִפֵּר· עַד הַשָּׂעִיר בָּא וּשְׁחָטוֹ וְקִבֵּל דָּם בִּכְפָר· עַל עָמְדוֹ עָמַד וְחִטְּאוֹ כָּרִאשׁוֹן וְכִפֶּר: פָּרֹכֶת יָז כְּמִשְׁפַּט כַּפֹּרֶת וַעֲשִׂיּוֹתָיו· בָּא לַמִּזְבֵּחַ סָגוֹר וְטִהֲרוֹ וְכִלֵּל קַרְנוֹתָיו· צַת חֲלָבִים וְהַחַי הִטְעִין שִׁגְגַת עַם וַעֲוֹנוֹתָיו· צִוָּה לְעִתִּי לַעֲשׂוֹת לוֹ כָּל חֻקּוֹתָיו: קָרָא פָּרָשָׁה בִּכְתָב וּבֶעָשׂוֹר בְּעַל פֶּה· וְקִדֵּשׁ וּפָשַׁט וְטָבַל וּשְׁמֹנָה לָבַשׁ לְמוּסָפַי· רָחַץ וְטָבַל וְקִדֵּשׁ בְּהִנָּדוּיִין עָט לְהִתְיַפֶּה· רָץ לַמִּצְנַע וּכְלֵי קְטֹרֶת הוֹצִיא לְתִרְפֶּה: שָׁלַח מַדָּיו בַּקֹּדֶשׁ וְהִגְנִיזָם נֶצַח· נָחַץ

das Blut und ließ die Opferstücke in Rauch aufgehen. Nun wusch er sich, zog die golddurchwirkte Kleidung aus, badete sich an heiliger Stätte, wusch abermals Hände und Füße und legte die pelusischen Kleider an[1]). Dann ging er zu dem für seine Familie bestimmten Stier, bekannte dort seine und seines Hauses Sünden und versöhnte sie, bat zu Gott und flehte. Hierauf eilte er zu den zwei für das Volk bestimmten Ziegenböcken hin, um über sie das Loos zu ziehen[2]). Traf das Loos „Für den Herrn!“ den Ziegenbock, der ihm zur Rechten stand, so rief der beigeordnete Priester ihm zu: „Erhebe Deine Rechte!“ Er rief alsdann: „Das Sündopfer dem Ewigen!“ indem er dabei den Namen Gottes buchstäblich aussprach, und kehrte wieder zu seinem Stiere zurück, um die heilige Nachkommenschaft Aharon's zu versöhnen. Er schlachtete diesen Stier, empfing mit eigener Hand das Blut und reichte es einem Priester hin, der es umrührte, damit es nicht gestehe. Dann eilte er mit einer leichten Kohlenpfanne aus röthlichem Golde zum Altar hinauf, scharrte von dessen Heerd glühende Kohlen in die Pfanne und ging damit hinunter. Jetzt wurde ihm ein leichter Löffel mit einem langen Stiele nebst einer Pfanne mit feinst gestoßenem Räucherwerk gereicht; er griff hinein und faßte vorschriftsmäßig beide Hände voll Räuchergewürz und that es in den Löffel, hielt diesen in der linken und die Pfanne in der rechten Hand und ging so innerhalb des Vorhanges in's Allerheiligste, bis er an die heilige Lade kam; dort setzte er die Pfanne zwischen die beiden Stangen der Lade nieder, schüttete das Räucherwerk darauf, und zwar immer abwärts von seiner Hand, und verrichtete, während er wieder aus dem Allerheiligsten sich entfernte, ein kurzes Gebet. Hierauf begab er sich zu dem Priester hin, der das Blut des Stieres flüssig hielt, nahm es ihm aus der Hand, kehrte wieder in's Allerheiligste zurück und sprengte mit dem Blut achtmal gegen den Deckel der heiligen Lade. Nun ging er zu dem Ziegenbocke, schlachtete ihn, fing das Blut in einem Becken auf und verrichtete die Entsündigung und Versöhnung wie vorher (mit dem Blute des Stieres), er sprengte damit gegen den Vorhang, wie er gegen den Deckel gesprengt hatte, ging alsdann zum goldenen Altare und reinigte ihn rings um seine Ecken. Nach diesem ließ er das Opferfett verbrennen, belud den lebendigen Bock mit den Sünden des Volkes[3]) und befahl einem dazu bestimmten Manne, ganz nach Vorschrift mit dem Bocke zu verfahren[4]). Hierauf las der Hohepriester einen Abschnitt aus der Gesetzrolle inwendig vor und den Abschnitt „Und am Zehnten“ (IV. M. 29, 7) sprach er auswendig her, wusch sich dann Hände und Füße, zog die linnene Kleidung aus, badete sich und legte seinen aus acht Stücken bestehenden Ornat an, um das Zugabsopfer darzubringen. Nachher badete und wusch er sich abermals, hüllte sich in die Kleider aus indischem Leinen, eilte in das Allerheiligste, nahm das Räuchergeräth heraus, zog

[1]) Aus Pelusium, eine Stadt an der Grenze Egyptens, wo zu jener Zeit sehr feine Leinwand verfertigt wurde. [2]) Welcher von beiden als Sündopfer geschlachtet und welcher nach der Wüste geschickt werden sollte.
[3]) Er bekannte die Sünden des Volkes mit Auflegung seiner Hand auf den Bock.
[4]) Ihn in die Wüste zu führen und dort von einem Berge hinabzustürzen.

וְטָבַל וְקִדֵּשׁ וְצִיץ נָתַן עַל הַמֵּצַח· שָׁחַט הַתָּמִיד וְאֵבָרָיו הִקְטִיר וְהֶעֱלָה לְצַח· שִׁלַּם עֲבוֹדָתוֹ וְקִדֵּשׁ וּפָשַׁט וּבִגְדֵי חוֹל צִחְצַח: תַּמְתִּי לְפָרֵשׁ כַּפֶּה עֲבֹדַת יוֹם כַּפָּרָה· תְּהִי אַזְכָּרָתָם כְּהַקְרָבָתָם בְּבֵית הַבְּחִירָה· תִּשָּׂא חֲטָאֵינוּ וְכַשֶּׁלֶג וְכַצֶּמֶר תַּצְהִירָה· כְּאָז עַל גַּב שָׁלוּחַ בְּיַד אִישׁ עִתִּי הַמִּדְבָּרָה: ח׳ כקול תָּרְנוּ לִמְצוֹא כַפָּרָה וְאֵין בַּמֶּה לְהִתְכַּפֵּר· קו״ח נִתְבַּטְּלוּ קָרְבָּנוֹת וּפַסּוּ מַכְשִׁיר וּמְכַפֵּר· תַּמְצִיאֵנוּ כֹפֶר וְטַהֲרֵנוּ כְּכָל הַכָּתוּב בַּסֵּפֶר· כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר: אל מלך יושב וכו׳.

אַל תָּבוֹא בְמִשְׁפָּט עִמָּנוּ כִּי לֹא יִצְדַּק לְפָנֶיךָ כָל חָי: אֵלֶיךָ יְיָ שִׁוַּעְנוּ וּבַבֹּקֶר תְּפִלָּתֵנוּ תְקַדְּמֶךָּ: נִשָּׂא לְבָבֵנוּ אֶל כַּפָּיִם אֶל אֵל בַּשָּׁמָיִם: אֵלֶיךָ נָשָׂאנוּ אֶת עֵינֵינוּ הַיֹּשְׁבִי בַּשָּׁמָיִם: אַתָּה הוּא מַלְכֵּנוּ מִקֶּדֶם פֹּעֵל יְשׁוּעוֹת בְּקֶרֶב הָאָרֶץ: הוֹשִׁיעֵנוּ אֱלֹהִים כִּי בָאוּ מַיִם עַד נָפֶשׁ: הוֹשִׁיעָה יְיָ כִּי גָמַר חָסִיד כִּי פַסּוּ אֱמוּנִים מִבְּנֵי אָדָם: הוֹשִׁיעֵנוּ אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ וְקַבְּצֵנוּ וְהַצִּילֵנוּ מִן הַגּוֹיִם לְהוֹדוֹת לְשֵׁם קָדְשֶׁךָ לְהִשְׁתַּבֵּחַ בִּתְהִלָּתֶךָ: ליי הישועה וכו׳ עד על עירך ועל עמך.

קכד ע״ס א״ב. אלהינו ואלהי אבותינו.

ח׳ אָפְסוּ אִשִּׁים וּבָטְלוּ קָרְבָּנוֹת· ק׳ בַּמֶּה נְקַדֵּם וְנִכַּף פְּנֵי שׁוֹכֵן מְעוֹנוֹת· ח׳ גֶּבֶר הָגוּן בְּקִרְבֵּנוּ אַיִן לְרַצּוֹתְךָ בְּתַחֲנוּנוֹת· ק׳ דְּרוֹשׁ רַחֲמִים בַּעֲדֵנוּ לְהַמְצִיא לָנוּ חֲנִינוֹת: הֲלֹא מִקֶּדֶם כְּשֶׁגּוּ הוֹרִים לְפָנֶיךָ· וַדַּי אָשָׁם וְחַטָּאת מְכַפְּרִים פָּנֶיךָ· זֶבַח וּמִנְחָה סֻלָּקוּ וְנֶהֱרַס בֵּית מְעוֹנֶךָ· חַלּוֹת פָּנֶיךָ לֹא נוּכַל לְהָשִׁיב חֲרוֹנֶךָ: טֶנֶף שֶׁמְּצָאתָנוּ בַּמֶּה נְדִיחַ וְנַרְחִיץ פֶּשַׁע· יַחַד קָרֵב וּמַקְרִיב קַצְתָּ מִלֵּישַׁע· כַּפָּרָה אִם אַיִן מֵאַיִן יֵשַׁע· לְמִלְכְּלָכִים בְּכָל יוֹם בְּחֵטְא וּבְרֶשַׁע: מְשׁוּגָתֵנוּ אִתָּנוּ תָלִין בְּאֶפֶס תָּמִיד וּמִנְחַת עֶרֶב· נִיחוֹחֵי שַׁחַר

die Kleidung aus und ließ sie auf ewig an einer heiligen Stelle aufbewahren. Er badete und wusch sich dann eilend wieder, legte das goldene Diadem an seine Stirne, schlachtete das tägliche Abendopfer und ließ dessen Stücke dem Herrn in Rauch aufgehen. Wenn nun der Dienst des Tages beendigt war, so wusch er sich, zog die festlichen Kleider aus und legte seine gewöhnliche Kleidung an. Hiermit schließe ich die mündliche Schilderung des Opferdienstes am Versöhnungstage, o möchte uns dessen Erwähnung wie einst die wirkliche Ausübung angerechnet werden; o möchtest Du unsere Sünden vergeben, und sie weiß wie Schnee und Wolle werden lassen, wie damals, als sie auf dem durch einen bestimmten Mann geführten Bocke in die Wüste getragen wurden. Wir sehen uns nach Versöhnung um und haben kein Sühnmittel, denn die Opfer haben aufgehört und reinigende Priester sind nicht mehr; o reiche Du uns Versöhnung und reinige uns, ganz wie in Deinem Gesetzbuche steht [1]): „An diesem Tage wird euch Gott versöhnen!"

אל תבוא Komme nicht in's Gericht mit uns, denn kein Lebender ist gerecht vor Dir. Zu Dir, Herr! flehen wir, jeden Morgen tritt unser Gebet vor Dich. Wir erheben unser Herz sammt den Händen zu Gott im Himmel. Zu Dir erheben wir unsere Augen, der Du im Himmel thronest! Du bist unser König von jeher, der Hilfe schaffet inmitten des Landes! Hilf uns, Gott! denn das Wasser dringt an's Leben. Hilf, o Ewiger! denn die Frommen haben geendet, denn die Redlichen unter den Menschen sind dahin. Hilf uns, Gott unseres Heils! bring' uns zusammen und rette uns aus den Völkern, daß wir Deinem heiligen Namen danken und uns Deines Lobes rühmen!

124. אפסו Dahin sind die Feueropfer, aufgehoben die Opfergaben; womit können wir vortreten, womit uns beugen vor dem Bewohner der Höhen? Kein würdiger Mann ist unter uns, der durch Gebete Dich zu besänftigen, durch sein Flehen uns Gnade auszuwirken im Stande wäre. Wenn vormals unsere Eltern vor Dir fehlten, so söhnten sie sich mittels Schuld- und Sündopfer wieder mit Dir aus; jetzt aber haben Schlacht- und Mehlopfer aufgehört, Deine heilige Wohnung ist zerstört, und unser Flehen vermag nicht Deinen Zorn abzuwenden. Womit sollen wir unseren Sündenschmutz abspülen, womit unsere Frevel waschen, da Du Dich nicht mehr zu Opfernden wie Geopfertem wendest? Entbehren wir solcher Sühnmittel, woher soll da die Hülfe kommen den tagtäglich mit Sünden und Frevel sich Befleckenden? Unsere Verirrungen während des Tages müssen mit uns übernachten, aus Mangel des sühnenden täglichen Abendopfers, und unsere

---

[1]) III. M. 16, 30.

גַּם הֵם פַּסּוּ הַמַּצְדִּיקִים שִׁגְגַת עֶרֶב· סִרְחוֹנוֹת יוֹם יוֹם נוֹסִיף וְלֹא נִגְרַע מִקֶּרֶב· עֲוֹנוֹתֵינוּ רַבּוּ וְגָבְרוּ הֶרֶב: פַּסּוּ כָּל אֵלֶּה וְנִשְׁאַרְנוּ רֵקִים· צוֹם קָבַעְנוּ לְמַעֵט דָּם וְחֵלֶב תְּמוּר חֵלֶב וָדָם הַנִּזְרָקִים· קוֹמָה נִכָּף בְּתַחַן שְׁתַּיִם תְּמוּר עֲקֵדַת כֶּבֶשׂ בִּשְׁנֵי פְּרָקִים· רֹאשׁ נָשׁוּחַ וְצַוָּאר נִפְשׁוֹט תְּמוּר קְרִיצָה וּמְלִיקָה וְקִבּוּל דָּם בַּמִּזְרָקִים: פ׳ כקול שַׁדַּי שׁוּר בִּמְעָרִימִים כָּל זֹאת לְחַלּוֹתֶךָ· קו״פ שְׁעֵה שַׁוְעָתָם וְתַרְבֶּה לָמוֹ מְחִילָתֶךָ· תַּרְאֶה לְעַמְּךָ יֶשְׁעֲךָ וְאַהֲבָתֶךָ· תַּחַת כִּי הֵם עַמְּךָ וְנַחֲלָתֶךָ: אל מלך יושב וכו׳.

אַל תָּבוֹא בְמִשְׁפָּט עִמָּנוּ כִּי לֹא יִצְדַּק לְפָנֶיךָ כָּל חָי: הַאֲזִינָה יְיָ תְּפִלָּתֵנוּ הַקְשִׁיבָה בְּקוֹל תַּחֲנוּנֵינוּ: הַקְשִׁיבָה לְקוֹל שַׁוְעָתֵנוּ מַלְכֵּנוּ וֵאלֹהֵינוּ כִּי אֵלֶיךָ נִתְפַּלָּל: יְיָ בֹּקֶר תִּשְׁמַע קוֹלֵנוּ בֹּקֶר נַעֲרָךְ לְךָ וּנְצַפֶּה: אֵלֶיךָ יְיָ שִׁוַּעְנוּ וּבַבֹּקֶר תְּפִלָּתֵנוּ תְקַדְּמֶךָּ: תִּכּוֹן תְּפִלָּתֵנוּ קְטֹרֶת לְפָנֶיךָ מַשְׂאַת כַּפֵּינוּ מִנְחַת עָרֶב: בְּקָרְאֵנוּ עֲנֵנוּ אֱלֹהֵי צִדְקֵנוּ בַּצָּר הִרְחַבְתָּ לָּנוּ חָנֵּנוּ וּשְׁמַע תְּפִלָּתֵנוּ: קוֹלֵנוּ אֶל יְיָ נִקְרָא וַיַּעֲנֵנוּ מֵהַר קָדְשׁוֹ סֶלָה: ליי הישועה וכו׳.

קכה ע״ס א״ב ובסוף חתום שמעון בר יצחק חזק. אלהינו ואלהי אבותינו.

ח׳ אָפֵס מֵזִיחַ מְחַבֵּב וּמְכַפֵּר· ק׳ בָּטְלוּ תְמִידֵי עֶרֶב וָצֶפֶר· ח׳ גֶּחָלִים לוֹחֲשׁוֹת עַמּוֹ לְהֵחָפֵר· ק׳ דָּמִים וְאֵמוּרִים פַּסּוּ מִלְּכַפֵּר: הַמָּשׁוּחַ פַּס וּבְגָדִים מְרֻבֶּה· וְאֵין מְרַצֶּה וּתְפִלָּה מַרְבֶּה· זְדוֹנוֹת וּשְׁגָגוֹת עָצְמוּ לְהַרְבֵּה· חֻבְּלָה רוּחֵנוּ וּמְאוֹרֵנוּ כָּבָה: טִירַת מִקְדָּשֵׁנוּ מֵעֵת חָרְבָה· יוֹם יוֹם הוֹסַפְנוּ חוֹבָה· כָּשַׁל כֹּחֵנוּ מִשְּׁמוֹעַ דִּבָּה· לוּלֵי רַחֲמֶיךָ וְתוֹרָתְךָ הִרְחָבָה: מָסֹרֶת בְּיָדֵינוּ מִימוֹת אֲבוֹת· נָהוֹג לְפָנֶיךָ תַּחַן לְהַרְבּוֹת· שִׁיחוֹת נְעִימוֹת

Verirrungen des Nachts können nicht gereinigt werden, da auch die Morgenopfer verschwunden sind. So nehmen unsere Fehler mit jedem Tage zu, statt sich zu vermindern, unsere Missethaten steigen immer höher. Ja, Alles ist dahin, von Allem sind wir entblößt! — Darum fasten wir heute, um unser Blut und Fett zu vermindern und damit das Opferfett und das gesprengte Opferblut zu ersetzen, wir verbeugen uns im zweimaligen Gebete[1]), zum Ersatze der Opferlämmer zu den zwei Tageszeiten; wir krümmen unser Haupt und strecken den Hals vor, zum Ersatze des Schlachtens der Opfer und Auffangen ihres Blutes in die Becken. Allmächtiger! schaue auf die, welche alles dies in der Absicht thun, Dich zu erbitten; wende Dich zu ihrem Flehen und laß ihnen Dein volles Verzeihen angedeihen, zeige ihnen Dein Heil und Deine Liebe, weil sie Dein Volk und Dein Erbtheil sind.

אל תבוא Komme nicht in's Gericht mit uns, denn kein Lebender ist gerecht vor Dir. Höre, Ewiger, unser Gebet, vernimm unseres Flehens Stimme. Vernimm die Stimme unserer Klagen, unser König und Herr! denn zu Dir beten wir. Erhöre, Herr, jeden Morgen unser Rufen, jeden Morgen, wo wir uns zu Dir schicken und harren! Zu Dir, Herr! flehen wir, jeden Morgen tritt unser Gebet vor Dich. Unser Gebet gelte Dir für Weihrauchsduft, die Erhebung unserer Hände wie ein Abendopfer! So wir rufen, erhöre uns, Gott unseres Heils! schaffe uns Raum in der Bedrängniß! sei uns gnädig und höre unser Gebet! Laut rufen wir zum Ewigen, und Er erhöret uns von seinem heiligen Berge. Selah!

125. אפס Sie sind nicht mehr, die das Unglück abwandten, die beliebt machten und versöhnten, die täglichen Abend- und Morgenopfer haben aufgehört, die glühenden Kohlen auf dem Altare sind zu unserer Schande erloschen, Blut und Opferstücke versöhnen nicht mehr, der gesalbte, mit vielen Kleidern ausgezeichnete Hohepriester ist nicht mehr, und Niemand weiß durch andächtiges Gebet Dich zu erflehen; die Frevel und Vergehen haben mächtig zugenommen, und unser Gemüth ist niedergeschlagen, unser Licht verloschen. Seitdem unser heiliger Palast zerstört ist vermehrt sich täglich unsere Schuld, unsere Kraft wäre schon längst ermattet vor der feindseligen Rede, wenn nicht Deine Barmherzigkeit und Dein tröstliches Gesetz uns erhielten. Von unseren Voreltern haben wir die Ueberlieferung, vor Dich zu treten mit vielem Gebete,

---

[1]) Des Morgens und des Nachmittags.

וְתַחֲנוּנוֹת עֲרֵבוֹת. עֲצָרָה לִקְרֹא וְאוֹהֲבֵם נְדָבוֹת: פֶּלֶל לְהַסְדִּיר כְּרָגִיל וְשָׁלֵם. צוֹם לִקְבּוֹעַ שְׂפָתַיִם לְשַׁלֵּם. קַדֵּם לִקְרָאתְךָ הִכּוֹן לְהִשְׁתַּלֵּם. רְוָחָה לְהַמְצִיא לְיוֹנַת אֵלֶם: שַׁעַר פָּתוּחַ הֱכַנְתָּ לַשָּׁבִים. תַּבְנִית יָד מִתַּחַת לַכְּרוּבִים. שַׁבְנוּ עָדֶיךָ נְעָרִים וְשָׂבִים. מְקַוִּים לַהֲמוֹן רַחֲמֶיךָ הָרַבִּים: עֵינֵינוּ כָלוּ לְיֵשַׁע צִדְקוֹתֶיךָ. וְאַף רוּחֵנוּ בְּקִרְבֵּנוּ לְתַאֲוָתֶךָ. נֶגְדְּךָ תַּאֲוָתֵנוּ וְדִמְעָתֵנוּ בְּסִפְרָתֶךָ. בְּךָ מִבְטַחֵנוּ וְשַׁעֲשׁוּעֵנוּ תוֹרָתֶךָ: רְצֵה תְפִלָּתֵנוּ כְּאַזְכָּרַת קֹמֶץ. יֶעֱרַב שִׂיחֵנוּ לְהִטָּהֵר מִשֶּׁמֶץ. צַדְּקֵנוּ וּבְךָ נִתְהַלֵּל וְנִתְאַמֵּץ. חַטְּאֵנוּ בְּאֵזוֹב וְנוֹסִיף אֹמֶץ: ק׳ בקול קַוֵּה אֶל יְיָ חַנּוּן וּמְרַחֵם. ק׳ ח׳ חֲבוֹשׁ שִׁבְרֵנוּ אֲבֵלֵינוּ לְנַחֵם. זַעֲקָתֵנוּ קְשׁוֹב מֵרָעָה לְהִנָּחֵם. אֲשֶׁר בְּךָ יָתוֹם מְתֻרְחָם: אל מלך יושב וכו׳.

אַל תָּבוֹא בְמִשְׁפָּט עִמָּנוּ כִּי לֹא יִצְדַּק לְפָנֶיךָ כָל חָי: חָטָאנוּ וְעָוִינוּ הִרְשַׁעְנוּ וּמָרַדְנוּ וְסוֹר מִמִּצְוֹתֶךָ וּמִמִּשְׁפָּטֶיךָ: בְּךָ בָטְחוּ אֲבוֹתֵינוּ בָּטְחוּ וַתְּפַלְּטֵמוֹ: וְיִבְטְחוּ בְךָ יוֹדְעֵי שְׁמֶךָ כִּי לֹא עָזַבְתָּ דֹּרְשֶׁיךָ יְיָ: דִּרְשׁוּ יְיָ בְּהִמָּצְאוֹ קְרָאֻהוּ בִּהְיוֹתוֹ קָרוֹב: קָרוֹב יְיָ לְנִשְׁבְּרֵי לֵב וְאֶת דַּכְּאֵי רוּחַ יוֹשִׁיעַ: קָרוֹב יְיָ לְכָל קֹרְאָיו לְכֹל אֲשֶׁר יִקְרָאֻהוּ בֶאֱמֶת: ליי הישועה וכו׳.

קכו ע״ס א״ב ובסוף חתום גרשם בן יהודה חזק. אלהינו ואלהי אבותינו.

ק׳ אָמְנָם אֲנַחְנוּ חָטָאנוּ וְהֶעֱוִינוּ. ח׳ בָּגוֹד בָּגַדְנוּ בְּךָ אָבִינוּ. ק׳ גָּלִינוּ מִבְּלִי דַעַת וְנִדְוִינוּ. ח׳ דְּחוּיִים וּדְחוּפִים וְלִישׁוּעָתְךָ קִוִּינוּ: הַעֲבֵר אָדוֹן עֲוֹן עֲבָדֶיךָ. וְאַל תְּטַבְאֵף זֶרַע חֲסִידֶיךָ: זְכֹר רַחֲמֶיךָ יְיָ וַחֲסָדֶיךָ. חֶסֶד וֶאֱמֶת תֵּן כְּנִשְׁבַּעְתָּ לִידִידֶיךָ. טֵרוּף וְעִנּוּי מִמֶּרֶק פְּשָׁעִים. יִסּוּרֵי תוֹכָחוֹת שְׁמֹנָה וְתִשְׁעִים. כָּרַתָּ וְהִכְתַּבְתָּ

lieblichen Reden und einnehmenden Bitten, mit Enthaltsamkeit und dem Spenden milder Gaben. So haben wir unsere Gebete auf's Beste geordnet, haben ein Fasten eingesetzt und erscheinen vor Dir, mit unseren Lippen die Opfer ersetzend; o möchtest Du der duldenden Taube (Israel) Rettung verschaffen! Der Du eine geöffnete Pforte für die Reuigen bestimmt, der Du von den Cherubim herab ihnen Deine Hand reichest, wir kehren jung und alt zu Dir zurück, auf Deine große Barmherzigkeit vertrauend, nach Deinem Heil und Deiner Milde schmachtend und in unserem Geiste nach Dir sich sehnend. Du kennest unsere Wünsche, unsere Thränen sind vor Dir gezählt; auf Dich ist unser Vertrauen, Deine Lehre ist unsere Lust. O habe Wohlgefallen an unserem Gebete, wie einst an den Mehlopfern, laß unser Wort Dir angenehm sein, uns von den Flecken zu reinigen, rechtfertige uns, daß wir Deiner uns rühmend getrosten Muthes sind, entsündige uns wie mit Ysop, daß wir zunehmen an Kraft! Wir harren Deiner, allgnädiger und allbarmherziger Gott! verbinde unsere Wunden, tröste unsere Trauernden, vernimm unser Flehen um Abwendung des Uebels, Du, bei dem Erbarmen findet der Verwaiste!

אל תבוא Komme nicht in's Gericht mit uns, denn kein Lebender ist gerecht vor Dir. Wir haben gefehlt, gesündigt und gefrevelt, wir waren widerspenstig und sind abgewichen von Deinen Geboten und Rechten. Dir vertrauten unsere Väter, vertrauten, und Du rettetest sie. Dir vertrauen, die Deinen Namen kennen, denn Du verlässest sie nicht, die Dich suchen, Ewiger! Nahe ist der Ewige gebrochenen Herzen, er hilft zerknirschten Gemüthern. Nahe ist der Ewige Allen, die ihn anrufen, Allen, die ihn aufrichtig anrufen.

126. אמנם Wahrlich, wir haben gesündigt und gefehlt, wir waren untreu Dir, unser Vater! Durch unsere Unvernunft traf uns Exil und Schmerz; doch verstoßen und vertrieben hoffen wir noch immer auf Deine Hilfe. Entferne, Herr, die Schuld Deiner Diener, und wende Dich im Zorne nicht von der Nachkommenschaft Deiner Frommen! Gedenke, Ewiger, Dein Erbarmen und Deine Huld, laß Deine Gnade und Treue walten, wie Du Deinen Geliebten zugeschworen! Zerrüttung und Leiden zur Austilgung der Frevel, die achtundneunzig Strafgerichte[1]), die Du in Deiner Lehre zum Schrecken

---

[1]) In dem Strafabschnitte V. M. 28, 15 ff.

לְאַיֵּם פּוֹשְׁעִים׃ לֹא תָשִׂים עַל עָם בְּךָ נוֹשָׁעִים׃ מְפַשֵּׁעַ רַב נַקֵּה בָנֶיךָ׃ נִכְנָעִים וְשָׁבִים וּמִתְחַנְּנִים לְפָנֶיךָ׃ סָרְחָן כִּתְמָם לַבֵּן בְּהַעֲבָרַת סַמְמָנֶיךָ׃ עֲוֹנָם תִּכְבּשׁ וְתַשְׁלִיךְ בְּצוּל שְׁאוֹנֶךָ׃ פְּקַח קוֹחַ קְרָא אֲסִירֶיךָ לְהַתֵּר׃ צַחַן שִׁמְצָתֵנוּ תַּעֲבִיר כְּבַנֶּתֶר׃ קְרַע שְׁטָרֵנוּ וְחוֹבוֹתֵינוּ וַתֵּר׃ רַחֵם תִּזְכּוֹר פָּנִים בְּהַסְתֵּר׃ שְׁבוּעָה זְכוֹר וּבְרִית קַדְמוֹנִית׃ תָּחֹן זְכוּת אָבוֹת מְנוּיֵי אַחֲרוֹנִית׃ גְּדֶרֶת הַגִּינָה וּמְלֶאכֶת הַתַּבְנִית׃ רְצֵה לְהַחֲזִיר חִבָּה רִאשׁוֹנִית׃ שָׁפְטָה מִשְׁפָּטֵנוּ מוּדִים עוֹשְׁקִים׃ מְאַתְּנוּ לְשַׁלְּחֵנוּ וּבָנוּ מַחֲזִיקִים׃ בְּנֵי יְהוּדָה וְיִשְׂרָאֵל הָעֲשׁוּקִים׃ יָהּ שׁוּב שְׁבִיתֵנוּ כְּבַנֶּגֶב אֲפִיקִים׃ הַבֵּט מִשָּׁמַיִם וּרְאֵה מִזְּבוּל מְרוֹמֶיךָ׃ וְגֹל יִתְגַּלְגְּלוּ הֲמוֹן מֵעֶיךָ וְרַחֲמֶיךָ׃ דַּי תֹּאמַר לְיִסּוּרֵי בְחִירֶיךָ נְעִימֶיךָ׃ הֵיטִיבָה בִרְצוֹנְךָ עִירְךָ וְעַמֶּךָ׃ ס׳ נקול חַטֹּאתֵינוּ בִּמְצֻלוֹת יָם תַּצְלִיל׃ ק״י זְבוּל קָדְשְׁךָ בִּמְרוֹם הָרִים תַּתְלִיל׃ קְנוּיֶיךָ יֵלְכוּ בְּשִׂמְחַת לֵבָב וְחָלִיל׃ אָז תַּחְפֹּץ זִבְחֵי צֶדֶק עוֹלָה וְכָלִיל׃ אל מלך יושב וכו׳.

אַל תָּבוֹא בְמִשְׁפָּט עִמָּנוּ כִּי לֹא יִצְדַּק לְפָנֶיךָ כָל חָי׃ אַל תַּשְׁלִיכֵנוּ לְעֵת זִקְנָה כִּכְלוֹת כֹּחֵנוּ אַל תַּעַזְבֵנוּ׃ וְחֶסֶד יְיָ מֵעוֹלָם וְעַד עוֹלָם עַל יְרֵאָיו וְצִדְקָתוֹ לִבְנֵי בָנִים׃ לְמַעַן שִׁמְךָ יְיָ תְּחַיֵּנוּ בְּצִדְקָתְךָ תוֹצִיא מִצָּרָה נַפְשֵׁנוּ׃ אֱלֹהִים צְבָאוֹת שׁוּב נָא הַבֵּט מִשָּׁמַיִם וּרְאֵה וּפְקֹד גֶּפֶן זֹאת׃ נִפְּלָה נָא בְיַד יְיָ כִּי רַבִּים רַחֲמָיו׃ אָדָם יְלוּד אִשָּׁה קְצַר יָמִים וּשְׂבַע רֹגֶז׃ אָדָם לַהֶבֶל דָּמָה יָמָיו כְּצֵל עוֹבֵר׃ וְהוּא לִקְבָרוֹת יוּבָל וְעַל גָּדִישׁ יִשְׁקוֹד׃ ליי הישועה וכו׳.

קכז פזן כנגון. ע״ס א״ב ובמזקל ס׳ ה׳ תכועות וכסוף מתוס ברוך בר שמואל. א״ו״א.

אֲנִי הוּא הַשּׁוֹאֵל׃ בְּעַד בֵּית יִשְׂרָאֵל׃ אֲנִי אֶדְרוֹשׁ

der Sünder verzeichnen ließest, o lege sie nicht auf dem Volke, das von Deiner Hilfe abhängt! Reinige von den vielen Sünden Deine Kinder, die demüthig und reuig vor Dir flehen, wasche ihre Fehler und Flecken weiß mit Deinen Reinigungssalben, unterdrücke ihre Schuld und wirf sie in die rauschenden Fluthen! Verkündige Befreiung Deinen Gefangenen, löse ihre Banden; schaffe unsere Beschmutzungen wie mit Seife hinweg, zerreiße unseren Schuldschein und erlasse uns unsere Schulden, gedenke Deines Erbarmens, selbst wenn Du Dein Antlitz verbirgst! Gedenke des Schwures und des Bundes mit den Frühern, begnadige uns, wegen des Verdienstes jener drei Stammväter, und stelle die zierliche Mauer und den Grund des Tempels liebevoll wie ehemals wieder her! Nimm Dich unserer Rechtssache gegen die unterdrückenden Frevler an, die uns festhalten und uns keinerlei Freiheit gestatten; O Gott, bringe Du die Gedrückten und verbannten Kinder Juda's und Israels zurück, wie frische Quellen in dürres Land! Schaue vom Himmel, siehe von dem Wohnsitz Deiner Höhe herab, und laß Deine unendliche Barmherzigkeit über uns walten, sprich zu den Leiden Deiner holden Erwählten: „Genug!" und thue wieder wohl in Deinem Wohlgefallen Deiner Stadt und Deinem Volke! Versenke unsere Sünden in die Fluthen des Meeres; errichte wieder Deinen heiligen Wohnsitz auf jener Bergeshöhe (Zion), daß Deine Erworbenen wieder freudigen Herzens dorthin wallen und Du wieder Wohlgefallen hast an den Opfern der Gerechtigkeit, an den Ganz- und Brandopfern.

אל תבוא Komme nicht in's Gericht mit uns, denn kein Lebender ist gerecht vor Dir. Verwirf uns nicht zur Zeit des Alters, wenn unsere Kraft dahin schwindet verlaß uns nicht! Die Gnade Gottes walte von Ewigkeit zu Ewigkeit über seine Verehrer und seine Gerechtigkeit über Kindeskinder! Um Deines Namens willen, Ewiger! erhalte uns am Leben, in Deiner Gerechtigkeit befreie aus der Angst unsere Seele! Gott Zebaoth! kehre doch wieder, schaue vom Himmel und sieh' und nimm dieses Weinstockes Dich wieder an! Laßt uns fallen in die Hand des Ewigen, denn groß ist sein Erbarmen. Der Mensch, vom Weib geboren, ist kurz an Tagen, satt an Unruhe. Der Mensch ist einem Hauche gleich, seine Tage wie ein Schatten, der vorüber eilt. Er wird zu den Gräbern gebracht und eilet hin zum Erdhaufen.

Der Vorbeter:

127. אני Ich bitte für das Haus Israel, ersuche Gott und

אֶל אֵל · וְאָשִׂים דִּבְרָתִי׃ בְּקִירוֹת הַלְּבָבוֹת · אֲנָחוֹתַי
רַבּוֹת · לְבָבִי אֵיךְ סַבּוֹת · לֵאלֹהֵי צוּר יְשׁוּעָתִי׃ גְּבוּרוֹתָיו
הִפְלִיא · אֱלֹהִים אֲדֹנָי חֵילִי · וְעָשָׂה מִשְׁכָּן לִי · וְיָגַעְתִּי
וּמָצָאתִי׃ דְּבָרוֹ גַּם מִלֵּא · אֱלֹהֵי אֵשׁ אוֹכְלָה ·
וְהֶעֱלֵיתִי עוֹלָה · וְגַם שָׁעָה לְמִנְחָתִי׃ הַזָּוִיתִי בָּחַר ·
בְּיוֹם זֶה הַנִּבְחָר · כְּתָמִיד הַשַּׁחַר · כְּכֹהֵן רֹאשׁ
הַחִלּוֹתִי׃ וְאַחֲרָיו הָעֲבוֹדוֹת · סְדוּרוֹת נִכְבָּדוֹת ·
וְעִנְיַן הַתּוֹדוֹת · בְּאָנָּא הַשֵּׁם הוֹדֵיתִי׃ זְהִירִים
וּטְהוֹרִים · בְּיוֹם זֶה מִתְכַּפְּרִים · בְּדַם פָּר וּשְׂעִירִים ·
בְּהָעִיר עִם רַבָּתִי׃ חֲתִיַּת גֶּחָלִים · פְּרַקְלִיט לַמּוּלִים ·
וּבִשְׁנֵי הָאֵילִים · כְּבֵן לְאָב בָּאתִי׃ טְבִילוֹת וְקִדּוּשִׁים ·
כְּמִשְׁפָּטָם נַעֲשִׂים · לְשׁוֹכֵן תַּרְשִׁישִׁים · עֲבוֹדַת יוֹם
הֲכִינוֹתִי׃ יְדִידוּת הַשִּׁירִים · בְּקוֹלוֹת וּזְמָרִים · כְּשָׁמְעִי
קוֹל מָרִים · אֱזַי יָדַי הֱרִימוֹתִי׃ כְּנִיסַת הַקְּטֹרֶת ·
פְּנֵי הַכַּפֹּרֶת · בְּקִרְבִּי תִּפְאֶרֶת · וְהוּרַמְתִּי וְהוּנַפְתִּי׃
לְפָנִים הָיְתָה זֹאת · וְעַתָּה בְּרְגָזוֹת · לְלַעַג וּלְבִזּוֹת ·
אֲשֶׁר מַעֲשַׂי קִפַּחְתִּי׃ מְאֹד תָּרוּ עֵינַי · וְהִכְבַּדְתִּי
אָזְנַי · צַדִּיק הוּא יְיָ · כִּי פִיהוּ מָרִיתִי׃ נְלוֹזִים אָהַבְתִּי ·
וְצֶדֶק שָׂנֵאתִי · וּמַעֲשַׂי קִלְקַלְתִּי · הֲרֵעוֹתִי אֲשֶׁר
עָשִׂיתִי׃ סְלַח נָא לַעֲוֹנוֹת · אֱלֹהִים מִמְּעוֹנוֹת · רְאֵה
נְפָשׁוֹת נַעֲנוֹת · הִנֵּה נָא זָקַנְתִּי׃ עֲשֵׂה נָא נִפְלָאוֹת ·
אֱלֹהֵי הַצְּבָאוֹת · עֲנֵנוּ נוֹרָאוֹת · וְאַל תֶּחֱרַשׁ לְדִמְעָתִי׃
פְּתַח יָד הָרָמָה · לְאֹם לֹא רֻחָמָה · בְּלֹא שִׂפְתֵי
מִרְמָה · הַאֲזִינָה תְּפִלָּתִי׃ צְפֵה אֵל עֶלְבּוֹנִי · וְאַל נָא

lege ihm meine Worte vor. Aus dem Innersten meines Herzens seufze ich auf; wie soll mein Herz ich wenden zu meinem Gotte, meines Heiles Fels? — Einst zeigte Gott, der Herr, meine Macht, seine mächtigen Wunder, Er bestimmte seinen Wohnsitz bei mir, und ich fand Erholung nach meiner Mühe. — Seine Verheißung vollführte mein Gott, der ein verzehrendes Feuer ist, und ich brachte ihm meine Ganzopfer, Er wandte sich zu meinen Speiseopfern und nahm meine Blutsprengungen an dem heutigen auserwählten Tage wohlgefällig auf. Mit dem täglichen Morgenopfer begann der Hohepriester an diesem Tage den Dienst, darauf verrichtete er die übrigen erhabenen Verrichtungen, wie sie auf einander folgten, nebst den Sündenbekenntnissen, deren Anfang „Ach, Ewiger!" lautete. An diesem Tage wurde auf die Gottergebenen mit dem Blute des Stieres und der Ziegenböcke gesühnt in jener volkreichen Stadt. Das Einscharren der Kohlen war eine Fürsprache für die Erkornen, mit den zwei Widdern erschien ich vor dem Vater. Mit vorschriftsmäßigem mehrmaligem Baden und Waschen bereitete ich mich vor zum Dienste vor dem Throner in den Himmelssphären; vernahm ich die lieblichen Lieder und Gesänge, so erhob ich meine Hände zum Gebete, und wenn das Räucherwerk vor der heiligen Lade duftete, so fühlte ich mich in voller Herrlichkeit hoch erhoben. — So war es vormals. Jetzt aber lebe ich in Kummer, Spott und Schmach, meiner übeln Handlungen wegen. Meine Augen schweiften nur nach dem Bösen umher, meine Ohren waren verstopft; gerecht ist er, der Ewige, denn widerspenstig war ich ihm. Ich liebte Verkehrtheiten, haßte das Recht, verdarb meine Sitten und übte Schlechtigkeiten. O verzeihe die Missethaten, Gott der Höhe! o schaue die demüthigen Seelen, o siehe wie ich gealtert bin! Zeige uns Wunder, Gott Zebaoth! antworte uns mit Deinen Allmachtsthaten, schweige nicht zu unseren Thränen! Thue Deine erhabene Hand dem verstoßenen Volke auf, erhöre unser Gebet mit Lippen ohne Falsch; schaue auf unsere Schmach, und nicht auf unsere Schuld,

לַעֲוֹנִי׃ עֲשֵׂה אֵל דִּין עָנִי׃ וְאַל אֶרְאֶה בְּרָעָתִי׃ קְרָאתִיךָ גּוֹחִי׃ וְדִבַּרְתִּי שִׂיחִי׃ בְּהִתְעַטֵּף רוּחִי׃ אֶת יְיָ זָכַרְתִּי׃ רְאֵה גֹּאֲלִי מַכְּיִי׃ שְׁמַע נָא קוֹל בִּכְיִי׃ וְגַם תִּדְרֹשׁ דָּכְיִי׃ וְאַל תִּדְרֹשׁ לְחַטָּאתִי׃ שְׁמַע אֶת קוֹל נְאוּמִי׃ וְתִדְרֹשׁ אֶת שְׁלוֹמִי׃ מַה בֶּצַע בְּדָמִי׃ אֱלֵי שַׁחַת בְּרִדְתִּי׃ תְּהִלָּתְךָ אֲסַפֵּר׃ וְחַטֹּאתַי כַּפֵּר׃ דְּבָרֵי אַל תָּפֵר׃ וְהָקֵם נָא אֲלֻמָּתִי׃ בִּנְךָ נִמְכַּר גְּאָלוֹ׃ וּבָרֵךְ אֶת חֵילוֹ׃ וּמָתַי תֹּאמַר לוֹ׃ יָדַעְתִּי בְּנִי יָדַעְתִּי׃ רְאִיתִיךָ סוֹבֵל בְּצָרוֹת מִתְחַבֵּל׃ שְׁמַעְתִּיךָ קוֹבֵל׃ וְגָאַלְתִּי וְהִצַּלְתִּי׃ וְעַתָּה גֹּאֲלִי שׁוּר׃ בְּשַׁלְשְׁלָאוֹת קָשׁוּר׃ וּבַקֵּשׁ הֶחָשׁוּר׃ כְּשֶׂה אוֹבֵד תָּעִיתִי׃ כְּלִילַת תִּפְאָרָה׃ נְפוּלָה וּשְׁבוּרָה׃ וּמֶנִּי נֶעֱדָרָה׃ וַיֵּצֵא הָאֶחָד מֵאִתִּי׃ בְּרִיחַי הֵן שָׁבָר׃ וְעָלַי הִתְעַבָּר׃ וְדוֹד חָמַק עָבָר׃ וּכְעַרְעָר נִשְׁאַרְתִּי׃ שְׁעָרַי גַּם טָבְעוּ׃ וְדַלְיוֹתַי רָעוּ׃ וְנָדוּ גַּם נָעוּ׃ וּבֹשְׁתִּי וְגַם נִכְלַמְתִּי׃ מְלִיצַי נֶאֱלָמוּ׃ מְנַאֲצַי הוּרָמוּ׃ וְהַעְלֵם יַעְלִימוּ׃ מְנוּחָתִי וְטוֹבָתִי׃ אֱלֹהִים אֲדֹנָי חֵילִי׃ אֱזוֹן וּשְׁמַע קוֹלִי׃ עֲנֵנִי וֶאֱמָר־לִי׃ קַח נָא אֶת בִּרְכָתִי׃ חֲוֵה אֶת שִׁפְלוּתִי׃ וְרַחֵם עַל עֲדָתִי׃ וְנַפְשִׁי יְחִידָתִי׃ וְטוֹב אוֹתָהּ לְךָ תְּתִי׃ קְנֵה שֵׁנִית בִּנְךָ׃ רְאֵה וּפְקַח עֵינְךָ׃ וְאַל תַּעְלֵם אָזְנְךָ׃ לְרַוְחָתִי לְשַׁוְעָתִי׃ אל מלך יושב.

אַל תָּבוֹא בְמִשְׁפָּט עִמָּנוּ כִּי לֹא יִצְדַּק לְפָנֶיךָ כָל חָי׃ מָה אֱנוֹשׁ כִּי תִזְכְּרֶנּוּ וּבֶן אָדָם כִּי תִפְקְדֶנּוּ׃ אַתָּה הוּא מַלְכֵּנוּ מִקֶּדֶם פֹּעֵל יְשׁוּעוֹת בְּקֶרֶב הָאָרֶץ׃ אַתָּה הוּא מַלְכֵּנוּ אֱלֹהִים צַוֵּה יְשׁוּעוֹת יַעֲקֹב׃ חָנֵּנוּ אֲדֹנָי כִּי אֵלֶיךָ נִקְרָא כָּל הַיּוֹם׃ חַי חַי הוּא יוֹדְךָ כָּמוֹנוּ הַיּוֹם אָב לְבָנִים יוֹדִיעַ אֶל אֲמִתֶּךָ׃ מַה בֶּצַע בְּדָמֵנוּ בְּרִדְתֵּנוּ אֶל שָׁחַת הֲיוֹדְךָ עָפָר הֲיַגִּיד אֲמִתֶּךָ׃ כִּי תְבַקֵּשׁ לַעֲוֹנֵנוּ וּלְחַטָּאתֵנוּ תִדְרוֹשׁ׃ וַתִּפְקְדֵנוּ לִבְקָרִים לִרְגָעִים תִּבְחָנֵנוּ׃ ליי הישועה וכו'.

führe Gott die Streitsache der Armen und laß uns nicht ferner Unheil sehen! Dich, mein Erzeuger, rufe ich an, Dir bringe ich schmachtenden Gemüthes meine Worte vor; Dein, o Herr! gedenke ich. Siehe, Erlöser, meine Erniedrigung, höre doch mein lautes Weinen und forsche nach meinem Leid, nicht nach meinen Sünden! Erhöre meine Worte und befördere mein Wohl! was nützt Dir mein Blut, mein Hinabfahren in die Gruft? Deinen Ruhm laß mich verkünden! Versöhne meine Sünden, verwirf meine Worte nicht, und richte meine Gemeinde wieder auf! Dein Sohn ist verkauft, erlöse ihn und segne seine Habe! wann wirst Du zu ihm sagen: „Ich weiß „es, mein Sohn, ich weiß es; ich sehe Dich schwere Leiden „tragen, ich höre Dich klagen; ich erlöse und errette Dich!" So schaue doch, Erlöser, auf die in Banden Geschlagenen und suche die Verfinsterten, wie verlorne Schaafe Verirrten wieder auf! — Die Krone der Herrlichkeit ist gefallen und zerschlagen, ist mir entrissen, und der Einzige verließ mich. Er zerbrach meine Riegel in seinem Zorne über mich, mein Freund entwich, verbarg sich mir, und einsam blieb ich zurück. Meine Thore versanken, meine Thüren wurden zertrümmert, Alles wurde flüchtig und mich deckte Schaam und Schande. Meine Vertheidiger verstummten, meine Lästerer erhoben sich und raubten mir Ruhe und Glück. — Gott! Herr! Du, meine Macht! vernimm und höre meine Stimme, erhöre und sprich: „Nimm meinen Segen!" Schaue meine Erniedrigung und erbarme Dich meiner Gemeinde und meiner Seele, die ich ganz Dir weihe! Erwirb Dir zum zweiten Mal Deine Kinder! siehe, öffne Deine Augen und entziehe nicht Dein Ohr, wenn ich um meine Rettung zu Dir flehe!

אל תבוא Komme nicht in's Gericht mit uns, denn kein Lebender ist gerecht vor Dir. Was ist der Mensch, daß Du sein gedenkest, was der Erdensohn, daß Du Acht auf ihn hast? Du bist unser König von jeher, der da Hilfe schafft inmitten des Landes! Du bist unser König, Gott! ordne Hilfe an für Jakob! Sei uns gnädig, Herr! denn zu Dir rufen wir alle Tage. Wer da lebet, dankt Dir, wie wir heute; der Vater thut den Söhnen Deine Treue kund. Was nützte Dir unser Blut, so wir sinken in die Gruft? kann Staub Dir danken, Deine Treue verkünden? daß Du suchest nach unserer Schuld und forschest nach unserer Sünde? daß Du uns musterst mit jedem Morgen, uns prüfest mit jedem Augenblick?!

שנייה. ע״ס א״ב ובסוף חתום יצחק הכהן החבר חזק ואמץ.

ס׳ אָדוֹן, בְּפָקְדְךָ אֱנוֹשׁ לִבְקָרִים· ק׳ בְּמִצּוּי הַדִּין אַל תְּמַתַּח: גּוּף וּנְשָׁמָה אִם תְּרִיבֵם· דָּחוּ וְלֹא יָכְלוּ קוּם: הֲיוּכַל גֶּבֶר לִזְכּוֹת בַּמִּשְׁפָּט· וְאִם יֵשׁ בְּיָדוֹ מַעַשׂ לְהִצְטַדֵּק: זְרוּיֵי יְחוּמוּ מִלֵּחָה סְרוּחָה· חָבוּי אוֹרְבוֹ בְּקִרְבּוֹ מֵעֵת הִוָּלְדוֹ: טָמוּן הוּא כְּרֶשֶׁת לְרַגְלָיו· יְסִיתֵהוּ בְּכָל יוֹם לַשַּׁחַת לְהַפִּילוֹ: כֹּחַ וּגְבוּרָה בְּגוּף אָיִן· לְפָנָיו לַעֲמוֹד וּלְהִתְיַצֵּב: מִיּוֹם עָמְדוֹ עַל דַּעְתּוֹ· נַפְשׁוֹ יָשִׂים בְּכַפּוֹ לְהָבִיא לַחְמוֹ: שְׂבֵעַ כָּל יָמָיו יְגִיעַ כַּעַס וּמַכְאוֹבוֹת· עַד שׁוּבוֹ לַעֲפָרוֹ לֹא יִשְׁקוֹט: פְּנֵה אָדוֹן בְּעִצָּבוֹן רוּחַ· צְפֵה בְּשִׁבְרוֹן לֵב: קָרוֹב אַתָּה לָרְחוֹקִים· רוֹצֶה תְּשׁוּבַת רְשָׁעִים: שַׁדַּי הִמָּצֵא לְדוֹרְשֶׁיךָ· תֹּאמַר הִנְנִי לִמְבַקְשֶׁיךָ: יְבַשְּׂרוּ סָלַחְתִּי קוֹרְאֵי בְשִׁמְךָ· צַדֵּק בְּמִשְׁפָּט עַם מְיַחֲדֶיךָ: חֲסוֹם מְגוֹל מִלְּהַרְשִׁיעַ· קְצוֹף בְּמַשְׂטִין מִלְּהַשְׂטִין: הָקֵם לָנוּ מֵלִיץ יֹשֶׁר· כֹּפֶר מָצָאתִי תַּשְׁמִיעַ לַשּׁוֹבָבִים: הִשְׁלַכְנוּ עָלֶיךָ יְהָבֵנוּ· נָא אַתָּה תְּכַלְכְּלֵנוּ: הֵעָתֵר לָנוּ בִּתְפִלָּתֵנוּ· חֶפְצֵנוּ וּבַקָּשָׁתֵנוּ מַלֵּא בְּרַחֲמִים: חזן בקול בְּךָ תָּלִינוּ בִטְחוֹנֵנוּ· ק״ה רַחֲמֶיךָ מְהֵרָה יְקַדְּמוּנוּ· חֲזַק וֶאֱמַץ שִׁמְךָ לֹא שְׁכַחְנוּ· אָנָּא לָנֶצַח אַל תִּשְׁכָּחֵנוּ: אל מלך יושב וכו׳.

אַל תָּבֹא בְמִשְׁפָּט עִמָּנוּ. כִּי לֹא יִצְדַּק לְפָנֶיךָ כָל חָי: עֲנֵנוּ יְיָ כִּי טוֹב חַסְדֶּךָ. כְּרֹב רַחֲמֶיךָ פְּנֵה אֵלֵינוּ: כִּי אַתָּה יְיָ מִשְׂגָּב לַדָּךְ. מִשְׂגָּב לְעִתּוֹת בַּצָּרָה: אַל יָשֹׁב דַּךְ נִכְלָם. עָנִי וְאֶבְיוֹן יְהַלְלוּ שְׁמֶךָ: וַאֲנַחְנוּ עֲנִיִּים וְכוֹאֲבִים יְשׁוּעָתְךָ אֱלֹהִים תְּשַׂגְּבֵנוּ: ליי הישועה וכו׳.

ארון Herr! der Du jeden Morgen die Menschen musterst, beurtheile sie nicht nach strengem Rechte; denn wolltest Du mit Körper und Seele nach der Strenge verfahren, so müßten sie stürzen, ohne sich wieder zu erheben. Kann der Mensch rein im Gericht erscheinen, da keine Thaten zu seiner Rechtfertigung sprechen? Im Schmutze gezeugt und gekeimt, sitzt von seiner Geburt an schon der Auflaurer[1]) versteckt in seinem Innern und legt ihm heimlich die Schlinge und lockt ihn täglich an, um ihn in's Verderben zu stürzen; der Körper aber hat nicht die Kraft, solcher Verlockung immer zu widerstehen. Auch hat der Mensch, sobald er zu Verstand gekommen, sein ganzes Leben daran zu setzen, um sich sein Brod zu verschaffen und ist so alle Tage mit Mühe, Verdruß und Schmerzen belastet; er hat keine Ruhe, bis er zum Staub zurückkehrt. — O wende Dich, Herr, zu dem betrübten Gemüthe, schaue auf das gebrochene Herz! Der Du den Fernen nahe bist und die Buße der Frevler willst, Allmächtiger! laß Dich finden von Denen, die Dich suchen; sprich zu Deinen Bittenden: „Hier bin ich!" Die Deinen Namen anrufen, beglücke mit dem Worte: „Ich habe verziehen!" das Volk, das Deine Einheit preist, rechtfertige es bei'm Gerichte. Laß den verhaßten Verführer verstummen, daß er uns nicht ferner beunruhige, verscheuche den Ankläger und Verhinderer; setze uns einen Fürsprecher und versichere die Abtrünnigen Deiner Versöhnung. Dir stellen wir unser Anliegen anheim, versorge Du uns! laß Dich von uns erbitten und gewähre erbarmungsvoll unsere Wünsche. Auf Dich setzen wir unser Vertrauen, komme uns mit Deinem Erbarmen bald zuvor; Allgewaltiger! wir vergessen Deinen Namen nicht, o vergiß auch Du uns ewiglich nicht!

אל תבוא Komm nicht in's Gericht mit uns, denn kein Lebender ist gerecht vor Dir. Erhöre uns, o Gott, denn wohlthuend ist Deine Huld; nach Deiner großen Barmherzigkeit wende Dich zu uns! Denn Du Ewiger, bist eine Veste für den Bedrängten, eine Veste in den Zeiten der Noth. Laß den Gedrückten nicht beschämt zurück von Dir kehren, auf daß Arme und Dürftige Deinen Namen preisen. Wir sind elend und schmerzgebeugt; Deine Hilfe, Gott, erhebe uns.

---

1) Die böse Begierde.

שנייה. ע״ס א״ב. אלהינו ואלהי אבותינו.

פ׳ אַךְ בְּךָ לַדַּל מָעֹז · ק׳ בַּצַּר לוֹ מְצוֹא סֵתֶר: גּוֹנֵז חֵטְא גּוֹעֵל רֶשַׁע · דָּן לִזְכוּת מְחַפֵּשׂ צֶדֶק: הַכֹּל לְךָ מְפָרֵשׁ שֶׂכֶל · וְכָל תַּחְפֹּץ הִתְבּוֹנֵן אָוֶן: זֹאת דַּעְתֵּנוּ כִּי כֵן דַּרְכֶּךָ · חָסוֹת בְּצִלְּךָ הִנֵּה בָאנוּ: טוֹב, חִנָּם תּוֹשִׁיט לָנוּ · יְמִין סַעַד פְּרוּסַת פֶּתַח: כְּהַקִּישׁ רָשׁ שׁוֹאֵל חֶסֶד · לוֹקֵחַ טוֹב תַּעַן: מִדָּתְךָ כִּי כֵן שֶׁבַח · נָעוּר וָרֵק מַחֲזִיק מָלֵא: סָמוֹךְ נוֹפֵל לֹא תִבְזֶה · עֲנוּת עָנִי קִרְבוּת תֶּרֶץ: פִּנְקַס חוֹב יְמָרֵק חֶסֶד · צַו סוֹפֵר כְּתוֹב שׁוֹבֵר: קוֹל הַקַּל יַחֲלִיף קָשֶׁה · רְצוֹן יוֹצֵר תְּכוֹף יֵצֶר: פ׳ כקול שַׁוֵּה לְכַף שִׁית הַקֶּרֶב · קו״פ שְׁלוֹךְ שֶׁרֶץ טְבִילָה תַּעַל · תְּבַעֵר רַע תַּעֲבִיר טָמֵא · תֵּת טָהוֹר לֶכֶת חֻקֶּיךָ: אל מלך יושב וכו׳.

אַל תָּבוֹא בְמִשְׁפָּט עִמָּנוּ כִּי לֹא יִצְדַּק לְפָנֶיךָ כָל חָי: לָמָּה יְיָ תַּעֲמֹד בְּרָחוֹק תַּעְלִים לְעִתּוֹת בַּצָּרָה: לָמָּה פָנֶיךָ תַסְתִּיר תִּשְׁכַּח עָנְיֵנוּ וְלַחֲצֵנוּ: אַל תַּסְתֵּר פָּנֶיךָ מֵעַבְדֶּךָ כִּי צַר לָנוּ מַהֵר עֲנֵנוּ: קוּמָה יְיָ בְּאַפֶּךָ הִנָּשֵׂא בְּעַבְרוֹת צוֹרְרָי וְעוּרָה אֵלַי מִשְׁפָּט צִוִּיתָ: קוּמָה עֶזְרָתָה לָּנוּ וּפְדֵנוּ לְמַעַן חַסְדֶּךָ: ליי הישועה וכו׳.

קכה ע״ס א״ב כפול וכסוף חתום אליעזר אלהינו ואלהי אבותינו.

ח׳ אֲרִיאֵל בִּהְיוֹתוֹ עַל מְכוֹנוֹ וּמוּסָדוֹ · ק׳ אָדָם לֹא לָן בְּשָׁלֵם וַעֲוֹנוֹ בְּיָדוֹ · ח׳ בְּהַעֲוֹתוֹ לַיְלָה תְּמִיד הַשַּׁחַר פּוֹקְדוֹ · ק׳ בְּהִכָּשֵׁל בְּיוֹם תְּמִיד הָעֶרֶב מְנַדְּדוֹ: גְּבוּלִים יֹשְׁבִים בְּשֵׁל עַצְמָם מִתְכַּפְּרִים · גִּלְגּוּל הָעֹלָה עַל עֲשֵׂה מְחֻזָּרִים · דִּדּוּי אַשְׁמַת זָדוֹן אַרְבָּעָה מְכַפְּרִים · דֶּרֶךְ חַטָּאוֹת שִׁגְגַת כָּרֵת מְבֹרָרִים: הָעוֹלֶה וְיוֹרֵד טֻמְאַת

אך בך Nur in Dir findet der Arme eine Schutzwehr, eine Zuflucht in seiner Bedrängniß! Du verbirgst die Sünde, schaffest weg den Frevel, richtest nach Unschuld, suchest die Tugend; Alles liegt Dir klar und deutlich vor und doch willst Du das Unrecht nicht bemerken. Wir wissen es, dies ist Deine Weise; darum kommen wir, um in Deinem Schutze uns zu bergen. Allgütiger! unverdient reichest Du uns Deine Rechte, wie man den Armen an der Thüre mit Brod erquickt; klopft der Gnadesuchende wie ein Dürftiger bei Dir an, so antwortest Du ihm: „Hier nimm das Gute!" Dies ist Deine gepriesene Eigenschaft; dem Ausgeschüttelten und Leeren gibst Du vollauf, Du unterstützest den Fallenden, verschmähest nicht des Armen Klage, ihn Dir zu nähern ist Deine Lust. — So lösche in Deiner Gnade unsere Schuld aus Deinem Buche, laß den Schreiber einen Tilgungsschein ausstellen. Unseres leisen Gebetes Stimme möge das harte Verhängniß ändern. Deinem Willen, Schöpfer, laß unsere Begierde sich anschmiegen, laß unser Inneres mit dem Händeerheben (dem Gebete) übereinstimmen. Verbanne von uns alles unsrer Reinigung Hinderliche, räume aus die bösen und unreinen Triebe und gib uns ein reines Herz, auf daß wir stets in Deinen Gesetzen wandeln! —

אל תבוא Komme nicht in's Gericht mit uns, denn kein Lebender ist gerecht vor Dir. Warum, Ewiger! stehst Du so ferne, entziehest Dich zur Zeit der Noth? Warum verbirgst Du Dein Angesicht, vergissest unser Elend und Drangsal? Verbirg nicht Dein Angesicht von Deinen Dienern, denn wir sind bedrängt; eile, erhöre uns! Erhebe Dich, Ewiger, in Deinem Zorne, erhebe Dich ob meiner Dränger Wuth; wache über mich, Recht hast Du ja geordnet! Erhebe Dich zu unserem Beistand und erlöse uns, um Deiner Gnade willen! —

128. אריאל Als der Altar noch auf seinem festen Grunde stand, übernachtete Niemand in Schalem[1]) mit einer Sünde belastet; denn was er des Nachts gesündigt hatte, machte das tägliche Morgenopfer wieder gut, und was er bei Tag Unrechtes gethan, beseitigte das Abendopfer. Die Bewohner der Ortschaften wurden durch ihre eigenen Opfer versöhnt. Die Darbringung des Ganzopfers geschah auf Vernachlässigung eines Gebotes. Um frevelhafte Verschuldungen zu entfernen, fand eine vierfache Sühne statt. Das Sündopfer sühnte solche Vergehen, auf welche die Strafe der Ausrottung steht; das auf- und absteigende Opfer versöhnte solche, die in Un-

---

[1]) D. i. Jerusalem 1. M. 14, 18. Ps. 76, 3.

מִקְדָּשׁ מְכַפֵּר· הֲלֹא גַּם עֲוֹן שְׁבוּעוֹת מֵפֵר· וְלֹא יָדַע
בְּסוֹף וְחָדַל מְכַפֵּר· וְשָׂעִיר הַפְּנִימִי תּוֹלֶה וְיוֹם מְכַפֵּר:
זְדוֹן הַטֻּמְאָה גַּם הֵם מְבַטְּלִים· זָמוּן חִיצוֹנִי לַאֲשֶׁר
מִתְּחִלָּה מֻעֲלִים· חָתוּם מֵעוֹלָם שְׂעִירֵי חֳדָשִׁים
וּרְגָלִים· חַטָּאת מְכַפְּרִים וְעַד עוֹלָם מְכַלְכְּלִים:
טִנּוּף שְׁאָר עֲבֵרוֹת יְדוּעוֹת וְלֹא יְדוּעוֹת· טָהֳרַת
מִשְׁתַּלֵּחַ וְעָלָיו לָצוּק מַגִּיעוֹת· יוֹם כִּפּוּר עִמּוֹ נוֹשֵׂא
לְהַשְׁעוֹת· יוֹדֵעַ יָשׁוּב וְנִחַם עַל הָרָעוֹת: כַּפֹּרֶת סַמִּים
וּמְעִיל עֲלֵי מְלַשְׁנִים· כְּתֹנֶת מְפַסֶּרֶת חֵץ בָּרָק
מְשַׁנְּנִים· לְרָצוֹן עַל מֵצַח לְעַזּוּת פָּנִים· לַאֲפֻדַּת
זָרָה חֵשֶׁב הָאֵפוֹד מְלַבְּנִים: מִצְנֶפֶת צוֹנֶפֶת בְּעַד רָמֵי
קוֹמָה· מִכְנְסַיִם מְחַפֶּה אֶת קִלְקוּל הַזִּמָּה· נוֹשֵׂא חֹשֶׁן
עַל לֵב לָשׁוּמָה· נוֹשֵׂא עַוּוּת מִשְׁפָּט וְעֵינַיִם מְסַמָּא:
סִדּוּר אַבְנֵט וְעִקּוּמוֹ כְּנֶגֶד עִקְמָנִים· סְלִיחָתוֹ גַּם מֵלִיץ
לְאָב וּבָנִים: עֲרוּכַת כָּל אֵלֶּה עִם הַתְּשׁוּבָה נְכוֹנִים·
עִם יוֹם כִּפּוּר בְּצֵרוּף נִמְנִים: פְּקֻדַּת הָעִיר מֵעֵת
נָפַל פּוּר· פַּסּוּ כָּל אֵלֶּה וְחָסַרְנוּ מִכִּפּוּר: צָפָה אָדוֹן
לֹא נוֹתַר בְּסִפּוּר· צִפּוּי לְבַד הַתְּשׁוּבָה וְיוֹם כִּפּוּר:
קֵרַבְנוּ בִּתְשׁוּבָה בְּיוֹם זֶה· קָרְבֵנוּ אֵלֶיךָ וַעֲוֹנוֹתֵינוּ לֹא
תִבְזֶה· רְאֵה וְהַבֵּט כִּי אֶפֶס מַזֶּה· רַחוּם סְלַח לַעֲוֹנֵינוּ
בְּיוֹם זֶה: פ׳ נקול שְׁעֵה תְשׁוּבָתֵנוּ אֵלֶיךָ לְשׁוּבָה· קו״פ עֶרֶךְ

reinheit das Heiligthum betreten oder mit Schwören sich versündigt hatten. Hatte man bei Betreten des Heiligthums nicht an die Unreinheit gedacht, also jenes Opfer noch nicht gebracht, so bewirkte der Bock, dessen Blut innerhalb des Allerheiligsten gesprengt wurde nebst dem Versöhnungstage einen Aufschub der Strafe. Auf muthwillige Verunreinigung versöhnten ebenfalls jener Bock und der Versöhnungstag. Der außerhalb (im Tempelvorhof) zu opfernde Bock sühnte auf Jene, die anfangs gar nicht wußten, daß sie unrein seien und erst später darauf aufmerksam wurden. Wem endlich seine Sünde der Verunreinigung ganz unbekannt geblieben war, auf den versöhnten die an den Neumonds- und Festtagen als Sündopfer dargebrachten Ziegenböcke und verschafften ihm Vergebung auf immer. Befleckung mit andern Sünden, sowohl bewußten als unbewußten, reinigte der fortgeschickte Bock, er trug sie zu dem Felsen der Wüste. Der Versöhnungstag half mit versöhnen, wenn man nur seine Sünden erkannte, umkehrte und von ihnen abließ. Die Räuchergewürze und der priesterliche Obermantel, sie sühnten die Sünde der Verläumdung, das Priesterhemd stumpfte die scharfen Pfeile der üblen Nachrede, das des Priesters Stirn zierende goldene Schaublatt hob die Strafe der Frechheit auf, das Gürtelband des Schulterkleides machte die Sünde des Götzendienstes weiß, der Kopfbund band den Hochmuth ein, die Beinkleider deckten die Schuld der Unzucht zu, das auf dem Herzen liegende Rechtsschild vergab die Sünde der Rechtsverdrehung und augenblendenden Bestechung, die geflochtene Arbeit des Gürtels sühnte auf die Betrüger und war eine Fürsprache, um die Sünden der Kinder gegen Eltern zu verzeihen. Diese allesammt nebst der Buße und dem Versöhnungstage waren zur Sühne bestimmt. — Seitdem aber das Loos des bösen Verhängnisses die Stadt ereilte, haben alle diese aufgehört und müssen wir deren Sühne entbehren. Schaue, Herr! von all dem Erwähnten blieb uns nichts übrig; blos auf die Buße und den Versöhnungstag hoffen wir noch. Bußfertig nähern wir uns Dir darum an diesem Tage; o, bringe uns Dir näher, und verschmähe unsere Bitte nicht! Siehe, der sprengende Priester ist nicht mehr; verzeihe Du, Allbarmherziger, heute unsere Sünden, wende Dich zu unserer reuigen Rückkehr zu Dir, achte den Vortrag unserer

שְׂפָתֵינוּ פָּרִים לְהֵחָשְׁבָה׃ זְרוּיֵינוּ קַבֵּץ נָוֵינוּ לְיַשְּׁבָה׃
הֲשִׁיבֵנוּ יְיָ אֵלֶיךָ וְנָשׁוּבָה׃ אל מלך יושב וכו׳.

אַל תָּבוֹא בְמִשְׁפָּט עִמָּנוּ. כִּי לֹא יִצְדַּק לְפָנֶיךָ כָל חָי׃ רַבַּת צְרָרוּנִי מִנְּעוּרָי. יֹאמַר נָא יִשְׂרָאֵל׃ רַבַּת צְרָרוּנִי מִנְּעוּרָי. גַּם לֹא יָכְלוּ לִי׃ עַל גַּבִּי חָרְשׁוּ חֹרְשִׁים הֶאֱרִיכוּ לְמַעֲנִיתָם׃ יְיָ צַדִּיק קִצֵּץ עֲבוֹת רְשָׁעִים׃ יֵבֹשׁוּ וְיִסֹּגוּ אָחוֹר. כֹּל שֹׂנְאֵי צִיּוֹן׃ לוּלֵי יְיָ שֶׁהָיָה לָנוּ. בְּקוּם עָלֵינוּ אָדָם׃ אֲזַי חַיִּים בְּלָעוּנוּ. בַּחֲרוֹת אַפָּם בָּנוּ׃ אֲזַי הַמַּיִם שְׁטָפוּנוּ. נַחְלָה עָבַר עַל נַפְשֵׁנוּ׃ אֲזַי עָבַר עַל נַפְשֵׁנוּ. הַמַּיִם הַזֵּידוֹנִים׃ בָּרוּךְ יְיָ. שֶׁלֹּא נְתָנָנוּ טֶרֶף לְשִׁנֵּיהֶם׃ ליי הישועה וכו׳.

ע״ס א״ב ונסוף חתום דויד בר שמואל הלוי חזק ואמץ.

ס׳ יְיָ אֱלֹהַי רַבַּת צְרָרוּנִי מִנְּעוּרָי׃ ק׳ בְּבַקְּשָׁתִיךָ אִמַּצְתָּ לִבִּי בִּהְיוֹתְךָ בְּעוֹזְרָי׃ גָּבְרוּ עַתָּה וְגַם עָתְקוּ שׁוֹבְרָי׃ דּוֹבְרִים כִּי רָעֲדוּ כָּל אֵבָרָי׃ הָיִיתִי חֶרְפָּה בֵּינֵיהֶם מָשָׁל וּשְׁנִינָה׃ וַיַּדּוּ אֶבֶן בִּי וְהֶאֱרִיכוּ עָלַי מַעֲנָה׃ זֵדִים הֱלִיצוּנִי בְּפִיהֶם וּלְשׁוֹנָם שַׁתּוּ כְּחֶרֶב שְׁנוּנָה׃ חוֹשְׁבִים עָלַי מַחְשְׁבוֹת רֶשַׁע בְּלִי חֲנִינָה׃ טוּבְךָ וּמִדַּת רַחֲמֶיךָ יָגֹלּוּ עָלֵינוּ׃ יְשׁוּעָתְךָ אֱלֹהִים תְּשַׂגְּבֵנוּ׃ כָּלְתָה נַפְשֵׁנוּ לִישׁוּעָתְךָ לֵאמֹר מָתַי תְּנַחֲמֵנוּ׃ לְמַעַן שֵׁם קָדְשְׁךָ עֲשֵׂה, לֹא לָנוּ יְיָ לֹא לָנוּ׃ מִדַּת טוּבְךָ וַחֲסָדֶיךָ הַגְבֵּר עַל צֹאן מַרְעִיתֶךָ׃ נַעֲנוּ לְךָ מְחַל רַבֵּה סְלִיחוֹתֶיךָ וּמְחִילָתֶךָ׃ סְעָדֵנוּ וְנִוָּשֵׁעָה וְהַט לִבֵּנוּ לִנְתִיבוֹתֶיךָ׃ עֲנֵנוּ יְיָ עֲנֵנוּ כִּי טוֹב חַסְדְּךָ וֶאֱמוּנָתֶךָ׃ פְּדֵה וְהַצֵּל עַמְּךָ וְרַעְיָתְךָ מִכַּף מִתְקוֹמְמֵיהֶם׃ צוּר צַדִּיק גָּדוֹל גִּבּוֹר וְנוֹרָא אֵל מוֹשִׁיעֵהֶם׃ קַדֵּשׁ קְדֻשַּׁת שִׁמְךָ עֶלְיוֹן קְרַב מַצְדִּיקֵהֶם׃ רַחֲמֶיךָ יִכָּמְרוּ עֲלֵיהֶם וְעַל בְּנֵיהֶם׃ שִׁחֲרְנוּךָ בִּתְחִנָּה הַקְשִׁיבָה אֱלֹהֵינוּ מַלְכֵּנוּ וּקְדוֹשֵׁנוּ׃ שָׁלוֹם רַב תַּרְבֶּה לִסְגֻלָּתְךָ כְּבוֹדֵנוּ וּמֵרִים רֹאשֵׁנוּ׃ תַּבִּיעֶנָה שְׂפָתֵינוּ

Lippen den Opferstieren gleich! Sammele unsere Zerstreuten wieder, setze uns wieder in unsere Wohnung ein; bringe uns zurück zu Dir, o Ewiger, laß uns zurückkehren!

אל תבוא Komm nicht in's Gericht mit uns, denn kein Lebender ist gerecht vor Dir. Sehr haben sie mich gedrängt von meiner Jugend an, spricht Israel, sehr haben sie mich gedrängt von meiner Jugend an; doch vermochten sie nichts über mich. Auf meinem Rücken pflügten die Pflüger und zogen lang ihre Furchen; Gott aber, der Gerechte, zerschnitt der Frevler Seil. Es werden beschämt und weichen zurück alle Feinde Zions. Wäre Gott nicht mit uns gewesen, als sich Menschen gegen uns erhoben, dann hätten sie lebendig uns verschlungen, da ihr Zorn gegen uns entbrannte, dann hätten die Wasser uns überfluthet, Ströme wären über unser Leben gegangen, dann wären die wilden Wasser über unser Leben gegangen. Gelobt sei der Ewige, der uns ihren Zähnen nicht zum Raube gegeben!

אלהי יי Ewiger, mein Gott! Sehr oft ward ich bedrängt von meiner Jugend an; ich suchte Dich, Du stärktest mein Herz und warst mir zum Beistand. Jetzt sind meine Zerstörer übermächtig; so daß wenn sie gegen mich reden, schon alle meine Glieder zittern. Zur Schande ward ich unter ihnen, zum Sprichwort und zum Spott, sie werfen mich mit Steinen, ziehen auf mir lange Furchen; mit messerscharfer Zunge höhnen Freche mich und brüten unbarmherzig böse Gedanken wider mich. — O daß Deine Güte und barmherzige Weise über uns walte, daß Deine Hülfe, Gott, uns erhebe! Unsere Seele schmachtet nach Deiner Hilfe, sprechend: wann wirst Du uns trösten? Deines heiligen Namens willen thue es, nicht unsertwegen, Gott! nicht unsertwegen, laß Deine Güte und Gnade groß sein über die Schaafe Deiner Weide! Wir haben gefehlt gegen Dich; o verzeihe, zeige Dich groß in Deiner Vergebung! Unterstütze Du uns, dann ist uns geholfen, lenke Du unser Herz zu Deinen Pfaden! Erhöre uns, Ewiger, erhöre uns; denn schön ist Deine Gnade, Deine Treue! Befreie, rette Dein trautes Volk aus der Hand seiner Gegner, Du, unser gerechter und großmächtiger Fels! Du, ehrfurchtbarer Gott und Beistand! Heilige Deinen heiligen Namen, Höchster! sei als Rechtfertiger Deinem Volke nahe, laß über sie und ihre Kinder Dein Erbarmen rege sein. Wir ersuchen Dich mit unserer Bitte, vernimm sie, unser Gott, unser König und Heiligster! und schenke vollkommenen Frieden Deinen Auserkornen, setze uns zu Ehren und hebe unser Haupt empor! Unsere

תְּהִלָּתֶךָ כִּי תַצִּילֵנוּ מֵרוֹשְׁשֵׁנוּ· תּוֹרָתְךָ וְעֵדוֹתֶיךָ שַׁעֲשׁוּעֵנוּ וּבָם תְּחִי נַפְשֵׁנוּ: דֹּבֵב שְׂפָתַי וְקוֹל תַּחֲנוּנַי שְׁמָעָה וְהַאֲזִינָה· וְשִׂיחוֹת דְּבָרַי לְפָנֶיךָ יֶנְעָמוּ וְכִקְטֹרֶת רְצֵה נָא· יְדִידֶיךָ יַעַלְזוּ וְיַעֲלוּ לְצִיּוֹן בְּרִנָּה· דְּבִיר קָדְשְׁךָ וְאַרְמוֹנְךָ עַל מִשְׁפָּטוֹ לְכוֹנְנָה: בְּךָ תוֹחַלְתִּי וְשִׂבְרִי רָם וְנִשָּׂא גֵּאֶה גָּדוֹל וְנוֹרָא· רַחֲמֶיךָ וַחֲסָדֶיךָ אֲבַקֵּשׁ וְלִישׁוּעָתְךָ תָּמִיד אֲשַׂבֵּרָה· שָׁפְטָה מִשְׁפָּטִי וּנְקוֹם נִקְמַת דַּם עֲבָדֶיךָ הַשָּׁפוּךְ בְּעֶבְרָה· מְגַר מִתְקוֹמְמֶיךָ וְשַׁלַּח בָּם חֲרוֹן אַף וָזַעַם וְצָרָה: וְאַתָּה קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל גּוֹאֲלָם מַלְכָּם וּגְאוֹנָם· אֲשׁוּרָם אִם הִטּוּ וְלִבָּם הָלַךְ אַחַר עֵינָם· לַעֲמַל יְגוֹנָם וּלְכֹבֶד עַל גָּלוּתָם הַבֵּט מָגִנָּם· הַבֵּט לַבְּרִית וְהִמָּלֵא רַחֲמִים עַל פְּלֵיטַת שְׁאוֹנָם: ^{ס' כקול} לְעֶזְרָתִי חוּשָׁה וְהַחֲזֵק נֶשֶׁק לִקְרַאת צָרַי וְאוֹיְבַי· ^{קו"ס} וְיִשְׂמְחוּ וִירַנְּנוּ חוֹסֵי בָךְ כִּי תַחֲבוֹשׁ מַכְאוֹבַי· יֵבוֹשׁוּ וְיַחְפְּרוּ וְיִסֹּגוּ אָחוֹר חֲפֵצֵי קִרְבִי· חַזֵּק וְאַמֵּץ מַאֲמִינֶיךָ גּוֹאֲלִי וְצוּר יְשׁוּעָתִי אֵל אֱלֹהֵי אָבִי: אל מלך יושב וכו' עד לכל קוראיך.

אַל תָּבוֹא בְמִשְׁפָּט עִמָּנוּ כִּי לֹא יִצְדַּק לְפָנֶיךָ כָל חָי: בְּךָ בָטְחוּ אֲבוֹתֵינוּ בָּטְחוּ וַתְּפַלְּטֵמוֹ: אֵלֶיךָ זָעֲקוּ וְנִמְלָטוּ בְּךָ בָטְחוּ וְלֹא בוֹשׁוּ: וְיִבְטְחוּ בְךָ יוֹדְעֵי שְׁמֶךָ כִּי לֹא עָזַבְתָּ דֹּרְשֶׁיךָ יְיָ: וְאַתָּה יְיָ אַל תִּרְחָק אֱיָלוּתִי לְעֶזְרָתִי חוּשָׁה: אַל תִּרְחַק מִמֶּנּוּ כִּי צָרָה קְרוֹבָה כִּי אֵין עוֹזֵר: שְׁמַע יְיָ וְחָנֵּנוּ יְיָ הֱיֵה עֹזֵר לָנוּ: כְּרַחֵם אָב עַל בָּנִים תְּרַחֵם יְיָ עָלֵינוּ: ליי הישועה וכו'.

עקידה. ע"ס א"ב, ובסוף חתום בנימן בן זרח חזק. אלהינו ואלהי אבותינו.

^{ס'} אַהֲבַת עֹזוּז וְתֹקֶף חִבָּה· ^{ק'} בְּרִית נְעוּרִים זְכֹר וְחֶסֶד תַּאֲוָה: גֶּדֶר מְשׂוּכָה בְּמַסְלוּל נְתִיבָה· דָּרַךְ אָב וְרָדַף בִּפְרִישׁוּת אַהֲבָה: הוּעַר מִקֶּדֶם וּמִמִּזְרָח הוּבָא· וְצֶדֶק

Lippen werden von Deinem Ruhme überströmen, wenn Du uns von unseren Plünderern errettest; Deine Lehre und Deine Zeugnisse werden unser Labsal, die Erquickung unserer Seelen sein. Das Wort meiner Lippen, die Stimme meines Bittens höre und vernimm, meine Reden seien Dir angenehm und wohlgefällig wie Weihrauchduft! Mögen Deine Geliebten frohlocken und in Jubel nach Zion ziehen, um Deinen heiligen Tempelpalast nach seinem Rechte wieder herzustellen. — Du bleibst meine Hoffnung und Zuversicht, Du Hocherhabener, Großer und Furchtbarer! Deine Barmherzigkeit und Gnade erbitte ich, warte immer auf Deine Hilfe. Richte Du mein Recht, rächend das grausam vergossene Blut Deiner Diener, stürze Deine Widersacher und schütte über sie aus grimmige, wüthende Strafe! — Du, Heiliger Israels, ihr Erlöser, König und Stolz! sind auch vom geraden Wege sie abgewichen und ist ihr Herz gefolgt den Augen, so erwäge ihren schmerzlichen Zustand und das drückende Joch ihrer Dienstbarkeit, und sei ihr Schild; schaue auf den Bund und sei erbarmungsvoll über den Ueberrest ihrer Menge! Eile, mir beizustehen, ergreife die Waffe gegen meine Dränger und Feinde, daß sich freuen und jauchzen die Dir vertrauen, wenn meine Wunde Du verbindest. Die mein Unglück wollen, lasse beschämt und in Schanden zurückweichen; die Dir glauben, stärke und kräftige Du, mein Erlöser und Fels meines Heils! Allmächtiger! Gott meiner Väter! —

אל תבוא Komme nicht in's Gericht mit uns, denn kein Lebender ist gerecht vor Dir. Dir vertrauten unsere Väter, vertrauten, und Du errettetest sie. Zu Dir schrieen sie und wurden gerettet, vertrauten Dir und wurden nicht zu Schanden. Es vertrauen Dir, die Deinen Namen erkennen, denn Du verlässest nicht, o Ewiger, die nach Dir forschen. Du, Ewiger, sei nicht fern; meine Stärke, eile zur Hilfe mir! Entferne Dich nicht von uns, denn die Noth ist nahe und Niemand hilft. Ach, höre, Gott, und sei uns gnädig! Gott, sei unser Beistand! Wie ein Vater sich erbarmet über Kinder, so erbarme Dich, Ewiger, über uns!

אהבת Gedenke, Herr, Deiner überschwenglichen Liebe, Deines gnädigen Wohlwollens, Deines Bundes, den Du in unserer Jugendzeit mit uns geschlossen als unser Stammvater (Abraham), sich ganz in Liebe Dir weihend, die rechte Bahn Deines umzäunten Gesetzes betrat und verfolgte. Von Morgen her ward er ward erweckt, von Osten hergebracht und Heil begegnete

לְרַגְלָיו נִקְרָא וְנִתְוָה: זְהֵר תּוֹעִים מִדֶּרֶךְ תּוֹעֵבָה· חֲשָׂכָם מֵאֵשׁ וּמִלֶּהָבָה: טִירוֹת בָּתִּים מָאַס מִלְּיַשְּׁבָה· יְתֵדוֹת אֹהָלִים הִסִּיעַ בַּעֲרָבָה: כָּלוּ רַב יָמָיו בְּאֶפֶס תִּקְוָה· לְמֶשֶׁק בֶּן בַּיִת כִּזְקַן בֵּיתוֹ לְהִתְחַשְּׁבָה: מַאֲמַר בְּבוֹא וּפְקִידָה בְּהִתְקָרְבָה· נֶחֱנַט שְׂרִיג יָשָׁר וּמִשְׁעֶנֶת שֵׂיבָה: שֶׂבֶר תּוֹחַלְתּוֹ מִמְּךָ לֹא נִכְזָבָה· עֶשֶׁת מַחְשַׁבְתּוֹ אֵלֶיךָ הוּשָׁבָה: פֶּקֶד בְּחִינָתוֹ בְּעֵת לְפָנֶיךָ קָרְבָה· צִוִּיתוֹ עַל חֵשֶׁק תַּאֲוָתוֹ לְךָ לְהַקְרִיבָה: קַח נָא אֶת בִּנְךָ אֶת יְחִידְךָ וְהַעֲלֵהוּ לִנְדָבָה· רְצִיתִיו חֲשַׁקְתִּיו לְרֵיחַ נִיחֹחַ לְהִתְעָרְבָה: שִׂיחַ פְּעִירָתוֹ בְּרֶגֶן וּתְנוּאוֹת לֹא הִרְבָּה· תַּעַן מְזִמּוֹתָיו לֹא הֵשִׁיב בִּתְשׁוּבָה: בִּקַּע עֵצִים וּמַעֲרֶכֶת שִׁוָּה· נִין עָקַד בִּרְצוֹן תַּאֲוָה: יָדָיו וְרַגְלָיו קָשַׁר בְּעִנּוּד וַעֲנִיבָה· פֶּן בְּפִרְכּוּס יִפָּסֵל עֹלַת חוֹבָה: מַאֲכֶלֶת לְשָׁחֲטוֹ יָד כְּשָׁלַח בְּנֶפֶשׁ רָוָה· נַעַר אַל תִּשְׁחַט קוֹל אֵלָיו בָּא: כִּי נִשְׁבַּעְתִּי עֵקֶב אֲשֶׁר עַל יְחִידְךָ נַפְשְׁךָ לֹא עָצְבָה· זַרְעֲךָ אָשִׁית כְּצִמְחֵי רְבָבָה: חַי הוּא וְאֶפְרוֹ לִפְנֵי צִבּוּר וּמוּבָא· חָשׁוּב הוּא לְפָנַי כְּטָבוּחַ בְּמוֹקֵד אַחֲוָה: זְכוּתוֹ הַמְצִיאֵנוּ כַּהֲרִיחֲךָ קְטֹרֶת הָעֲרֵבָה· קֶצֶף שַׁכֵּךְ וְחֵמָה תַּשְׁבִּית מַכַּת הַשּׁוֹבֵבָה:

ח׳ כקול וְכַאֲשֶׁר כָּבְשׁוּ יֵצֶר וּשְׁנֵיהֶם עָקְרוּ לֵב הַתַּאֲוָה·
ק׳״ה כֵּן יִכְבְּשׁוּ רַחֲמֶיךָ אֶת כַּעַסְךָ מִמְּשׁוּבָה· וּבְרַחֲמִים גְּדֹלִים אֱלֶיהָ שׁוּבָה· וְתֹאמַר שׁוּבָה מְשׁוּבָה: אל מלך וכו׳.

טוֹב יְיָ לַכֹּל וְרַחֲמָיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו: טוֹב יְיָ לְקֹוָו לְנֶפֶשׁ תִּדְרְשֶׁנּוּ: טוֹב וְיָחִיל וְדוּמָם לִתְשׁוּעַת יְיָ: אֹהֵב צְדָקָה וּמִשְׁפָּט חֶסֶד יְיָ מָלְאָה

und folgte jedem seiner Schritte. Er warnte die Verirrten vor den abscheulichen Wegen und bewahrte sie vor den Höllenflammen. Er verschmähte es, in prächtigen Häusern zu wohnen, sondern zog mit seinen Zelten in den Ebenen umher. Ohne Hoffnung auf Kinder verbrachte er die meisten seiner Jahre und betrachtete seinen ältesten Hausdiener als Sohn. Als endlich die Verheißung kam und Gott ihn bedachte, da reifte ihm ein edler Sprößling, eine Stütze für sein Greisenalter; sein festes Vertrauen zu Dir wurde nicht getäuscht, sein starker Glaube an Dich bewährte sich ihm. — Dann kam die Zeit seiner Prüfung heran, indem Du ihm befahlst, seinen theuern Liebling Dir darzubringen: „Nimm doch Deinen einzigen Sohn und bringe ihn als freiwilliges Opfer; ich habe Wohlgefallen und Lust an ihm, er diene mir zum Wohlgeruche!" Und er that seinen Mund nicht auf, um zu murren oder sich zu weigern, er machte nicht den geringsten Einwand, sondern spaltete das Holz und ordnete den Altar und band mit williger Freude sein Kind; Hände und Füße knüpfte er zusammen, damit nicht durch ein etwaiges Zucken das Ganzopfer untauglich werde, und streckte frohen Muthes die Hand mit dem Messer aus, um ihn zu schlachten. Aber da erscholl ihm die Stimme: „Schlachte nicht den Knaben! Bei mir schwöre ich, weil sich Deine Seele nicht wegen Deines Einzigen betrübte, so will ich Deine Nachkommen wie die Pflanzenmenge vermehren! Er lebe! doch die Asche (des statt seiner geopferten Widders) liege aufgehäuft vor mir! Er ist vor mir so betrachtet, als wäre er geopfert im Feuerbrande!" — O laß uns seines Verdienstes theilhaftig werden, indem Du den lieblichen Duft aufnimmst; beschwichtige den Zorn und verscheuche den Grimm von der verwilderten Tochter (Israel). Wie jene Beiden ihr Gefühl aufhielten und das liebende Herz bezwangen, so möge Deine Barmherzigkeit Deinen Zorn von der Verirrten (Israel) zurückhalten; mit großem Erbarmen kehre Dich wieder zu ihr, sprechend: Kehre zurück, Verirrte!

טוב ה׳ לכל Allen ist der Ewige wohlthätig, erbarmt sich seiner Werke aller. Gütig ist Gott den auf ihn Hoffenden, der Seele, die ihn sucht. Gut ist's, zu hoffen und zu warten auf die Hilfe des Ewigen. Er liebet Gerechtigkeit und Recht, die Erde ist voll des Ewigen Gnade.

הָאָרֶץ: וַיִּגְבַּה יְיָ צְבָאוֹת בַּמִּשְׁפָּט · וְהָאֵל הַקָּדוֹשׁ נִקְדַּשׁ בִּצְדָקָה: צֶדֶק וּמִשְׁפָּט מְכוֹן כִּסְאֶךָ · חֶסֶד וֶאֱמֶת יְקַדְּמוּ פָנֶיךָ: לְמִשְׁפָּטֶיךָ עָמְדוּ הַיּוֹם כִּי הַכֹּל עֲבָדֶיךָ: מִלְּפָנֶיךָ מִשְׁפָּטֵנוּ יֵצֵא עֵינֶיךָ תֶּחֱזֶינָה מֵישָׁרִים: וַיְיָ לְעוֹלָם יֵשֵׁב כּוֹנֵן לַמִּשְׁפָּט כִּסְאוֹ: וְהוּא יִשְׁפֹּט תֵּבֵל בְּצֶדֶק יָדִין לְאֻמִּים בְּמֵישָׁרִים: כִּי יְיָ שֹׁפְטֵנוּ יְיָ מְחֹקְקֵנוּ יְיָ מַלְכֵּנוּ הוּא יוֹשִׁיעֵנוּ: נָכוֹן כִּסְאֲךָ מֵאָז מֵעוֹלָם אָתָּה: אֹהֵב צְדָקָה וּמִשְׁפָּט · חֶסֶד יְיָ מָלְאָה הָאָרֶץ: בְּקוּם לַמִּשְׁפָּט אֱלֹהִים לְהוֹשִׁיעַ כָּל עַנְוֵי אֶרֶץ סֶלָה: הָעִירָה וְהָקִיצָה לְמִשְׁפָּטֵנוּ · אֱלֹהֵינוּ וַאדֹנֵינוּ לְרִיבֵנוּ: וְהוֹצִיא כָאוֹר צִדְקֵנוּ וּמִשְׁפָּטֵנוּ כַּצָּהֳרָיִם: כִּי עָשִׂיתָ מִשְׁפָּטִי וְדִינִי יָשַׁבְתָּ לְכִסֵּא שׁוֹפֵט צֶדֶק: ליי הישועה וכו׳.

פזמון. ע״ס א״ב.

סו״ק אֲדֹנָי שְׁמָעָה אֲדֹנָי סְלָחָה · אֲדֹנָי הַקְשִׁיבָה וַעֲשֵׂה אַל תְּאַחַר · לְמַעַנְךָ אֱלֹהַי כִּי שִׁמְךָ נִקְרָא עַל עִירְךָ וְעַל עַמֶּךָ:

ס׳ אִם עָבַרְנוּ תוֹרוֹת וְחִלַּפְנוּ חֻקִּים · בִּיטָה בִּבְרִית שְׁלֹשֶׁת מְצוּקִים · גֶּזַע כָּאֵזוֹר בְּךָ דְּבֵקִים · דָּפִים תַּשְׁלִיךְ בְּעִמְקֵי אֲרָקִים: הִנְנוּ אֲתָאנוּ לָךְ שׁוֹעִים וְדַלִּים · וְעוֹדִים לְשַׁלֵּם שָׂפָה תְּמוּר אֵילִים · זַעַם אִם יָצָא כְּרוֹעַ מַעֲלָלִים · חֲסָדֶיךָ יְקַדְּמוּנוּ אֵל אֵלִים: טֶרֶם תֹּאבַד שְׁאֵרִית עַמֶּךָ · יֶהֱמוּ עָלֵינוּ מֵעֶיךָ וְרַחֲמֶיךָ · כִּי כָלִינוּ מִפְּנֵי זַעְמֶךָ · לְהַנְגֵּם תִּתֵּן מִשָּׁמֶיךָ: מֵרֹב פְּשָׁעִים הָלַכְנוּ קְדוֹרַנִּית · נִתַּנּוּ בְּיַד מַאֲרִיכֵי מַעֲנִית · סַבּוּנוּ כִּדְבוֹרִים מוֹשְׁכֵי קֶשֶׁת וַחֲנִית · עָלֶיךָ הֹרַגְנוּ שְׂמָאלִית וִימָנִית: פְּקוֹד הַיּוֹם גֶּפֶן יְמִינְךָ נָטָעָה · צָקוּן לַחַשָׁה הַקְשִׁיבָה וּשְׁמָעָה · קַלַּע בְּיָוֵן מְצוּל כֹּבֶד פִּשְׁעָהּ · רוֹמְמוּתְךָ נֶצַח בְּפִיהָ לְהַבִּיעָה: שָׁפְטֵנוּ בְּצִדְקָתְךָ ·

Groß ist der Ewige Zebaoth im Gerichte, der heilige Gott geheiligt in Gerechtigkeit. Gerechtigkeit und Recht sind Deines Thrones Stütze, Gnad' und Wahrheit weilen vor Deinem Antlitz. Vor Deinem Gerichte stehen sie heute, denn Alle sind Deine Diener. Von Dir gehe unser Urtheil aus, denn untrüglich schauen Deine Augen. Ewiglich herrscht der Ewige, fest steht zum Gericht sein Thron, und er richtet die Welt nach Gerechtigkeit, entscheidet über Nationen nach Billigkeit. Ja, Gott ist unser Richter, Gott unser Gesetzgeber, Gott unser König, Er wird uns helfen. Fest steht Dein Thron von jeher, von Ewigkeit her bist Du! Du liebest Gerechtigkeit und Recht, die Erde ist voll des Ewigen Gnade. Du erhebst Dich zum Gerichte, Gott, zu helfen allen Duldern auf Erden, Selah. Ermuntere Dich und erwache für unser Recht, unser Gott und Herr! für unseren Streit, und lasse gleich dem Lichte unsere Unschuld leuchten und unser Recht wie Mittagshelle! Denn Du führest mein Recht und mein Gericht, setzest Dich auf den Thron, gerechter Richter!

אדני Herr, erhöre! Herr, verzeihe! Herr, vernimm und willfahre, säume nicht! um Deinetwillen, Gott! denn nach Deinem Namen wird Deine Stadt und Dein Volk genannt! — Haben wir die Lehren übertreten und die Gesetze überschritten, o so schaue auf den Bund mit den drei Stammvätern, und wirf die Fehler des an Dir fest anhangenden Stammes in die Tiefen der Erde! Wir erscheinen vor Dir, Reiche wie Arme, bereit, mit unseren Lippen die Opferthiere zu ersetzen; sollte ob unserer Thaten Bosheit der Zorn ausbrechen wollen, so komme uns mit Deiner Gnade zuvor, Gott aller Götterwesen! daß der Ueberrest Deines Volkes nicht untergehe, laß Deine Liebe und Barmherzigkeit rege über uns sein; wir vergehen sonst vor Deinem Zorne. O wende Dich darum von Deinen Himmeln und sei uns gnädig! Trübsinnig gehen wir umher wegen unserer Sündenmenge, sind in die Hände Solcher gegeben, die lang die Furchen über uns ziehen; Bogen- und Lanzenträger umringen uns wie Bienenschwärme und wir werden auf allen Seiten Deinetwegen getödtet. O bedenke heute den Weinstock, den Deine Rechte gepflanzt, vernimm und höre das andächtige Gebet Deines Volkes und schleudere seine schwere Frevel in den Abgrund, auf daß es immerdar von Deiner Erhabenheit erzähle. Nach Deiner Gerechtigkeit

הַמֶּלֶךְ הַמִּשְׁפָּט · שִׁבְתְּךָ עַל כִּסֵּא דִין וּמִשְׁפָּט · תִּזְכּוֹר
נָם לֹא יַעֲשֶׂה מִשְׁפָּט · תְּגוֹנֵן פִּרְחָיו הַיּוֹם בַּמִּשְׁפָּט ·
לְמַעַנְךָ אֱלֹהַי כִּי שִׁמְךָ נִקְרָא עַל עִירְךָ וְעַל עַמֶּךָ : אדני שמעה

אל מלך יושב וכו׳ עד לכל קוראיך.

וְאַתָּה קָדוֹשׁ יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל : וְאַתָּה הוּא וּשְׁנוֹתֶיךָ לֹא יִתָּמּוּ : אַתָּה תָקוּם תְּרַחֵם צִיּוֹן כִּי עֵת לְחֶנְנָהּ כִּי בָא מוֹעֵד : זִבְחֵי אֱלֹהִים רוּחַ נִשְׁבָּרָה לֵב נִשְׁבָּר וְנִדְכֶּה אֱלֹהִים לֹא תִבְזֶה : הֵיטִיבָה בִרְצוֹנְךָ אֶת צִיּוֹן . תִּבְנֶה חוֹמוֹת יְרוּשָׁלָיִם : אָז תַּחְפֹּץ זִבְחֵי צֶדֶק עוֹלָה וְכָלִיל . אָז יַעֲלוּ עַל מִזְבַּחֲךָ פָרִים : (וְעַתָּה יְיָ אָבִינוּ אָתָּה . אֲנַחְנוּ הַחֹמֶר וְאַתָּה יֹצְרֵנוּ וּמַעֲשֵׂה יָדְךָ כֻּלָּנוּ : אַתָּה יְיָ לֹא תִכְלָא רַחֲמֶיךָ מִמֶּנּוּ . חַסְדְּךָ וַאֲמִתְּךָ תָּמִיד יִצְּרוּנוּ :) זְכֹר רַחֲמֶיךָ יְיָ וַחֲסָדֶיךָ כִּי מֵעוֹלָם הֵמָּה : זָכְרֵנוּ יְיָ בִּרְצוֹן עַמֶּךָ . פָּקְדֵנוּ בִּישׁוּעָתֶךָ : זְכֹר עֲדָתְךָ קָנִיתָ קֶּדֶם גָּאַלְתָּ שֵׁבֶט נַחֲלָתֶךָ הַר צִיּוֹן זֶה שָׁכַנְתָּ בּוֹ : זְכֹר יְיָ חִבַּת יְרוּשָׁלָיִם אַהֲבַת צִיּוֹן אַל תִּשְׁכַּח לָנֶצַח : זְכֹר יְיָ לִבְנֵי אֱדוֹם אֵת יוֹם יְרוּשָׁלָיִם הָאֹמְרִים עָרוּ עָרוּ עַד הַיְסוֹד בָּהּ : זְכֹר לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיִשְׂרָאֵל עֲבָדֶיךָ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לָהֶם בָּךְ וַתְּדַבֵּר אֲלֵהֶם אַרְבֶּה אֶת זַרְעֲכֶם כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמָיִם . וְכָל הָאָרֶץ הַזֹּאת אֲשֶׁר אָמַרְתִּי אֶתֵּן לְזַרְעֲכֶם וְנָחֲלוּ לְעֹלָם : זְכֹר לַעֲבָדֶיךָ לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב . אַל תֵּפֶן אֶל קְשִׁי הָעָם הַזֶּה וְאֶל רִשְׁעוֹ וְאֶל חַטָּאתוֹ : אַל נָא תָשֵׁת עָלֵינוּ חַטָּאת אֲשֶׁר נוֹאַלְנוּ וַאֲשֶׁר חָטָאנוּ : חָטָאנוּ צוּרֵנוּ . סְלַח לָנוּ יוֹצְרֵנוּ :

חתום כראשי החרוזים גרשם בר יהודה יזכה לחיי עד אמן.

פ׳ גָּדוֹל עֲוֹנִי וְלַחֲטוֹא הוֹסַפְתִּי · הוֹסַפְתִּי אַשְׁמָה
וְתֶרֶב רָעָתִי · רָעָתִי רַבָּה וְלִלְקוֹת חִיַּבְתִּי · חִיַּבְתִּי
גָלוּת וְרִבְצִי שְׁכַחְתִּי : שְׁכַחְתִּי מִפְּעָלוֹת יְיָ עוֹשִׂי · עוֹשִׂי
נְטָשַׁנִי וּנְתָנַנִי בְּיַד מְעַשִּׂי · קו״פ מְעַשִּׂי וְשׁוֹסִי בְּרַגְלֵי
חֹמֶר רְמָסִי · רְמָסִי וּדְרָסִי וְכִגְרָן בְּסָסִי : פ׳ בְּסָסִי שֹׁדֵד
וּמֵיתָרַי נִתָּקוּ · נִתְּקוּ בָנַי וּמֵעַל גְּבוּלָם רֻחֲקוּ · רָחֲקוּ
מֵעַל יְיָ וְנַאֲקַת חֲלָלִים נָאֲקוּ · נָאֲקוּ וְנֶאֶנְחוּ וּמִכְּאֵב לֵב
יִצְעָקוּ : יִצְעֲקוּ בַּצַּר לָמוֹ אֶל אֱלֹהִים עֶלְיוֹן · עֶלְיוֹן
הוֹשִׁיעָה עַמְּךָ הָאֶבְיוֹן · קו״פ הָאֶבְיוֹן עַתָּה וּלְפָנִים מִזֶּה

richte uns, König des Rechtes! Wenn Du auf dem Throne des Gerichts und Rechtes sitzest, so gedenke doch des Stammvaters, der vor Dir um Schonung bat[1]) und schütze dessen Sprößlinge heute bei'm Gerichte, um Deinetwillen, Gott! denn nach Deinem Namen wird Deine Stadt und Dein Volk genannt! —

ואתה קדוש Du, Allerheiligster, thronst unter Lobgesängen Israels! Du bist, und Deine Jahre enden nie! Du erhebst Dich, erbarmst Dich Zion's, wenn gekommen ist die Zeit, daß Du ihr gnädig bist. Ein göttlich Opfer ist ein zerknirschtes Gemüth; ein zerknirschtes und demüthiges Herz, o Gott, verschmähest Du nicht! Thue Zion wohl in Deiner Huld, erbaue die Mauern Jerusalems! dann werden Opfer der Gerechtigkeit, Brand- und Ganzopfer Dir gefallen, dann wird man Stiere darbringen auf Deinem Altar. Aber jetzt, o Ewiger — doch Du bist unser Vater! wir sind der Thon und Du unser Bildner, Deiner Hände Werk sind wir Alle. Du, o Ewiger, wirst Deine Barmherzigkeit uns nicht entziehen; Deine Liebe und Treue werden uns stets bewahren. Gedenke Deiner Barmherzigkeit, o Ewiger, und Deiner Gnade; denn sie sind von Ewigkeit her. Gedenke, Herr, auch unser, wenn Du Dein Volk begnadigst, suche uns heim mit Deiner Hilfe! Gedenke Deiner Gemeinde, die Du vormals Dir erworben, Deines Erbstammes, den Du befreiet, Zion's Berg, den Du bewohnt! Gedenke, Herr, Deiner Lust an Jerusalem, vergiß nicht Deine Liebe zu Zion! Gedenk' auch, Herr, den Söhnen Edom's den Tag Jerusalem's, als sie da schrieen: „Verheeret! verheeret bis auf den Grund!" Gedenke Deiner Diener, Abraham's, Jizchak's und Israel's, was Du ihnen bei Dir zugeschworen und ihnen zugesagt hast: Ich will euere Nachkommen so viel werden lassen wie die Sterne des Himmels, und dieses ganze Land, wovon ich gesprochen, will ich eueren Nachkommen geben und sie sollen es ewig als Erbgut besitzen. Gedenke Deiner Diener, Abraham's, Jizchaks und Jakob's, kehre Dich nicht an die Hartnäckigkeit, den Frevel und die Sünde dieses Volkes! Rechne es uns doch nicht zum Verbrechen, daß wir thöricht gewesen und gesündigt haben!

גדול Groß ist mein Vergehen, ich häufte Schuld auf Sünden, und meine Laster nahmen zu; der Geißelzucht und der Vertreibung ward ich schuldig und mußte meine Wohnung vergessen. Die Werke Gottes, meines Schöpfers, hatte ich verlassen, darum verstieß er mich und übergab mich der Hand meiner Unterdrücker, die mich plündern, mit Füßen treten und wie in der Tenne auf mir dreschen. Mein Zelt ist zerstört und alle Stricke sind zerrissen, weggerissen meine Kinder, entfernt von ihrer Grenze, von ihrem Gotte entfernt. Es stöhnen und seufzen die Geschlagenen und schreien in ihrem Herzleid und Drangsal zu Gott, dem Höchsten auf: „Höchster, hilf Deinem dürftigen Volke, das einst so hoch

[1]) Nämlich Abraham, der für die sündhaften Städte Sedom und Amorah betete (I. M. 18, 23—33).

עֶלְיוֹן. עֶלְיוֹן חוּשָׁה לְעֶזְרַת עָנִי וְאֶבְיוֹן: פ׳ וְאֶבְיוֹן הַמְחֻלָּל
בְּפֶשַׁע וּבְעָוֹן מֻדְכָּא. מֻדְכָּה וּמֻכְּכָה אֶת שָׁפָל וְאֶת
דַּכָּא. דַּכָּא וְשָׁפָל הַנֶּאֱחָז בְּחַכָּה. בְּחַכָּה דַּוָּה וַעֲלָה
הָעֲנֻגָּה וְהָרַכָּה: הָרַכָּה יָשְׁבָה לָאָרֶץ בְּשִׁפְלָה. בְּשִׁפְלָה
הַשְׁפִּלָה וְהִשְׁמִיעָה קוֹל יְלָלָה. קו״פ יְלָלָה הֵילִילָה
וּבְמַר נֶפֶשׁ מִלְּלָה. מִלְּלָה יְיָ הַבִּיטָה כִּי הָיִיתִי זוֹלֵלָה:
פ׳ זוֹלֵלָה הָיְתָה נִכְבָּדוֹת מְדֻבָּר בָּהּ. בָּהּ נִשְּׂקָה אֵשׁ וְנֵרִי
כָבָה. כָּבָה נֵרִי וּמְאוֹרִי נֶחְבָּא. נֶחְבָּא כְבוֹדִי בְּבוֹא
הֹוָה עַל הֹוָה: הֹוָה מוּעָקָה מָלְאָה מָתְנֵינוּ. מָתְנֵינוּ
חַלְחָלוּ וְנִשְׁבַּר לִבֵּנוּ. קו״פ לִבֵּנוּ דָוֶה מִכֹּבֶד עָנְיֵנוּ.
עָנְיֵנוּ זְכוֹר וּרְאֵה אֶת חֶרְפָּתֵנוּ: פ׳ חֶרְפָּתֵנוּ הַעֲבֵר
וְחוֹסֶיךָ לֹא יִכָּלֵמוּ. יִכָּלְמוּ הַנֶּחֱרִים בָּךְ וְיִפְּלוּ וְלֹא
יָקוּמוּ. יָקוּמוּ סַנֵּגוֹרַי, וְקַטֵּגוֹרַי יִדְמָמוּ. יִדְמָמוּ וְעַל
פֶּה יָד יָשִׂימוּ: יָשִׂימוּ לַייָ כָּבוֹד וּתְהִלָּה. וּתְהִלָּה וְרִנָּה
בְּאַבּוּד בְּנֵי עַוְלָה. קו״פ עַוְלָה וְחַטָּאָה אַל תַּחֲשֹׁב לִסְגֻלָּה.
סְגֻלָּה הוֹשִׁיעָה אַף עַל פִּי שֶׁבְּמִצְוֹת דַּלָּה: פ׳ דַּלָּה
וְאֻמְלָלָה תְּנָה לְשֵׁם וְלִתְהִלָּה. תְּהִלָּה תַּעֲטָה בְּהַזְרִיחֲךָ
קֶרֶן אֲפֵלָה. אֲפֵלָה הָאֵר וְרַחֲמֶיךָ לֹא תִכְלָא.
תִּכְלָא עֲוֹנֵינוּ וְהַמְצֵא לָנוּ מְחִילָה: מְחִילָה הַיּוֹם
נִמְצָא לְפָנֶיךָ. לְפָנֶיךָ תָּבוֹא בְּרִית שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה אֲשֶׁר
כָּרַתָּ לְנֶאֱמָנֶךָ: קו״פ נֶאֱמָנֶיךָ זְכוֹר וּסְלַח נָא לַעֲוֹן בָּנֶיךָ.
בָּנֶיךָ בְּנֵי בְחוּנֶיךָ אַל תְּשִׁיבֵם רֵיקָם מִלְּפָנֶיךָ: זכור לנו ברית אבות.

gewesen und jetzt so erniedrigt ist! eile, Höchster, den Armen und Leidenden beizustehen, den von Frevel Zerschlagenen, von Sünden Gedrückten, Verirrten und Gebeugten, die im Netze gefangen sind!" Ja im Netze wurde die einst edle, zarte Nation gefangen, sie liegt darnieder in tiefer Erniedrigung, laut heulend und bitter jammernd: „Schaue, o Gott, wie verachtet ich bin!" Verachtet ist die Stadt, in der Herrliches geredet wurde, das Feuer verbrannte sie und mein Glanz erlosch, mein Licht entwich, meine Herrlichkeit entfloh, da Unfall auf Unfall traf. Fesseln drücken unsere Lenden, daß sie wanken, unser Herz ist gebrochen von schwerem Elend; o gedenke des Elends und siehe unsere Schande! Räume die Schande weg und laß die auf Dich Vertrauenden nicht beschämt werden; die Dich erzürnen, sie mögen erröthen und fallen, ohne sich wieder zu erheben. Laß meine Vertheidiger sich erheben, meine Ankläger aber die Hand auf den Mund legen und schweigen! — Ehre, Ruhm und Lobgesang sei Dir, Ewiger, geweihet, wenn die Gewaltthätigen verschwinden! — O rechne Deinen Auserkornen kein Unrecht und Vergehen an; hilf ihnen, wenn sie auch arm an Verdienste sind! Verschaffe den Armen und Verkommenen wieder Namen und Ruhm und erleuchte ihre Dunkelheit, Du, dessen Erbarmen nie endet! nimm unsere Schulden weg und gewähre uns Vergebung! Ja laß uns heute Vergebung vor Dir finden, laß den dreizehnfachen Gnadenbund, den Du Deinem Getreuen (Mosche) versichert[1]), sich bewähren! Deiner Treuen gedenkend verzeihe Deiner Kinder Schuld; sie sind ja Deine Kinder, Kinder Deiner Geprüften, laß sie nicht leer von Dir zurückkehren!

---

[1]) Siehe oben S. 449.

ק׳ סְלַח־לָנוּ אָבִינוּ׃ כִּי בְּרֹב אִוַּלְתֵּנוּ שָׁגִינוּ׃
ק׳ מְחַל־לָנוּ מַלְכֵּנוּ׃ כִּי רַבּוּ עֲוֹנֵינוּ׃

ק׳ אֵל אֶרֶךְ אַפַּיִם אַתָּה וּבַעַל הָרַחֲמִים נִקְרֵאתָ׃ ק׳ וְדֶרֶךְ תְּשׁוּבָה הוֹרֵיתָ׃ ק׳ גְּדֻלַּת רַחֲמֶיךָ וַחֲסָדֶיךָ ק׳ תִּזְכֹּר הַיּוֹם וּבְכָל־יוֹם לְזֶרַע יְדִידֶיךָ׃ ק׳ תֵּפֶן אֵלֵינוּ בְּרַחֲמִים׃ ק׳ כִּי אַתָּה הוּא בַּעַל הָרַחֲמִים׃ ק׳ בְּתַחֲנוּן וּבִתְפִלָּה פָּנֶיךָ נְקַדֵּם׃ ק׳ כְּהוֹדַעְתָּ לֶעָנָו מִקֶּדֶם׃ ק׳ מֵחֲרוֹן אַפְּךָ שׁוּב׃ ק׳ כְּמוֹ בְתוֹרָתְךָ כָּתוּב׃ ק׳ וּבְצֵל כְּנָפֶיךָ נֶחְסֶה וְנִתְלוֹנָן׃ ק׳ כְּיוֹם וַיֵּרֶד יְיָ בֶּעָנָן׃ ק׳ תַּעֲבֹר עַל פֶּשַׁע וְתִמְחֶה אָשָׁם׃ ק׳ כְּיוֹם וַיִּתְיַצֵּב עִמּוֹ שָׁם׃ ק׳ תַּאֲזִין שַׁוְעָתֵנוּ וְתַקְשִׁיב מִמֶּנּוּ מַאֲמָר׃ ק׳ כְּיוֹם וַיִּקְרָא בְשֵׁם יְיָ׃ וְשָׁם נֶאֱמַר

ק׳ וַיַּעֲבֹר יְהוָה׀ עַל־פָּנָיו וַיִּקְרָא

ק׳ יְהוָה׀ יְהוָה אֵל רַחוּם וְחַנּוּן אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב־חֶסֶד וֶאֱמֶת׃ נֹצֵר חֶסֶד לָאֲלָפִים נֹשֵׂא עָוֹן וָפֶשַׁע וְחַטָּאָה וְנַקֵּה׃ וְסָלַחְתָּ לַעֲוֹנֵנוּ וּלְחַטָּאתֵנוּ וּנְחַלְתָּנוּ׃

סְלַח־לָנוּ אָבִינוּ כִּי חָטָאנוּ׃ מְחַל־לָנוּ מַלְכֵּנוּ כִּי פָשָׁעְנוּ׃
כִּי־אַתָּה אֲדֹנָי טוֹב וְסַלָּח וְרַב־חֶסֶד לְכָל־קֹרְאֶיךָ׃

חין פּיוטן קסלות ווערדען כור פֿאָלגענדע סליחות געזאָגט,
משאת כפי, מאתך תהלתי, אלהים אל דמי, פזמון חג״ו.

בְּקָרְאֵנוּ עֲנֵנוּ אֱלֹהֵי צִדְקֵנוּ. בַּצָּר הִרְחַבְתָּ לָּנוּ. חָנֵּנוּ וּשְׁמַע תְּפִלָּתֵנוּ׃ אֲדֹנָי שִׁמְעָה בְקוֹלֵנוּ. תִּהְיֶינָה אָזְנֶיךָ קַשֻּׁבוֹת לְקוֹל תַּחֲנוּנֵינוּ׃ שְׁמַע קוֹל תַּחֲנוּנֵינוּ בְּשַׁוְּעֵנוּ אֵלֶיךָ. בְּנָשְׂאֵנוּ יָדֵינוּ אֶל דְּבִיר קָדְשֶׁךָ׃ שְׁמַע יְיָ וְחָנֵּנוּ יְיָ הֱיֵה עֹזֵר לָנוּ׃ שְׁמַע יְיָ קוֹלֵנוּ נִקְרָא. חָנֵּנוּ וַעֲנֵנוּ׃ וְעַתָּה שְׁמַע אֱלֹהֵינוּ אֶל תְּפִלַּת עֲבָדֶיךָ וְאֶל תַּחֲנוּנֵיהֶם וְהָאֵר פָּנֶיךָ עַל מִקְדָּשְׁךָ הַשָּׁמֵם לְמַעַן אֲדֹנָי׃ ליי הישועה וכו׳.

לַיָי הַיְשׁוּעָה עַל עַמְּךָ בִרְכָתֶךָ סֶּלָה׃ יְיָ צְבָאוֹת עִמָּנוּ מִשְׂגָּב לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֶלָה׃ יְיָ צְבָאוֹת אַשְׁרֵי אָדָם בֹּטֵחַ בָּךְ׃ יְיָ הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם קָרְאֵנוּ׃ כִּי לֹא עַל צִדְקֹתֵינוּ אֲנַחְנוּ מַפִּילִים תַּחֲנוּנֵינוּ לְפָנֶיךָ׃ כִּי עַל רַחֲמֶיךָ הָרַבִּים׃ אֲדֹנָי שְׁמָעָה אֲדֹנָי סְלָחָה אֲדֹנָי הַקְשִׁיבָה וַעֲשֵׂה אַל תְּאַחַר לְמַעַנְךָ אֱלֹהַי׃ כִּי שִׁמְךָ נִקְרָא עַל עִירְךָ וְעַל עַמֶּךָ׃

סלח לנו Verzeihe uns, Vater! denn in unserer großen Thorheit haben wir gefehlt; vergib uns, König! denn viel sind unsere Missethaten. —

אל ארך Allmächtiger! Du bist langmüthig, Herr des Erbarmens wirst Du genannt! Du selbst hast den Weg zur Bekehrung angewiesen. O, so gedenke heute und alle Tage den Nachkommen Deines Lieblings Deine große Barmherzigkeit und Gnade! Wende Dich mit Erbarmen zu uns; Du bist ja der Herr des Erbarmens! Wir kommen vor Dich mit Bitte und Gebet, wie Du es einst dem Demüthigen (Mosche) bekannt gemacht — o, so laß' ab von Deinem Zorne, wie es dort in Deiner Lehre geschrieben steht! Laß uns unter Deiner Flügel Schatten Schutz und Schirm finden, wie an jenem Tage, wo Du, Herr, Dich in einer Wolke herabgelassen! Nimm weg die Frevel, tilge die Schuld, wie an jenem Tage, wo Du Dich zu ihm (Mosche) hingestellt! Merk' auf unser Flehen, vernimm unsere Rede, wie an jenem Tage, wo Du, Herr, Deinen Namen riefst; wie es dort heißt:

Es zog der Ewige ihm vorüber und rief:

" „Der Ewige, der Ewige, allmächtig, allbarmherzig und allgnädig, langmüthig und groß an Gnade und Wahrheit, der die Gnade dem tausendsten Geschlechte aufbewahrt, der da vergibt Missethat, Frevel und Sünde und der rein macht!" —

סלח Vergib unsere Missethat und unsere Sünde und laß uns Dein Eigenthum bleiben! Verzeihe uns, unser Vater, denn wir haben gesündigt; vergib uns, unser König, denn wir haben gefrevelt! Denn Du, Herr! bist gütig und verzeihend und groß an Gnade Allen, die Dich anrufen. —

בקראנו עננו So wir rufen, erhöre uns, Gott unseres Heils! schaffe uns Raum in der Bedrängniß! Sei uns gnädig und höre unser Gebet! Herr, höre unsere Stimme, Dein Ohr merke auf unser lautes Flehen! Höre die Stimme unseres Flehens, wenn wir zu Dir rufen, wenn wir unsere Hände erheben zu Deinem heiligen Palaste! Höre, Gott, und sei uns gnädig! Gott, sei unser Beistand! Höre, Gott! wir rufen laut; sei uns gnädig und antworte uns! Erhöre nun, unser Gott, Deiner Knechte Gebet und Flehen, und laß Dein Antlitz über Dein zerstörtes Heiligthum leuchten, Deinethalben, Herr!

ליי הישועה Bei'm Ewigen ist die Hülfe; Deinen Segen über Dein Volk! Selah! Der Ewige Zebaoth sei mit uns, unsere Zuflucht der Gott Jakob's! Selah! Ewiger Zebaoth, Heil dem Manne, der Dir vertraut! Ewiger, hilf! o König, antworte uns am Tage unseres Flehens! Denn nicht um unserer Tugenden willen legen wir unsere Bitten Dir vor, sondern im Vertrauen auf Deine große Barmherzigkeit. Herr, erhöre! Herr, verzeihe! Herr, vernimm und willfahre, käume nicht! um Deinetwillen, mein Gott! denn nach Deinem Namen wird Deine Stadt und Dein Volk genannt.

ע״ס א״ב כפול. אלהינו ואלהי אבותינו.

ק׳ אֱזוֹן תַּחַן וְהַסְכֵּת עֲתִירָה · ק׳ אַף הָפֵר וְשַׁכֵּךְ עֶבְרָה ·
ק׳ בָּאִי לְחַלּוֹתְךָ בְּנֶפֶשׁ מָרָה · ק׳ בְּשִׁמְךָ הַגָּדוֹל יִמְצְאוּ
עֶזְרָה׃ גַּעְיַת נֶאֱנָחִים עֱנוּתָם חֲזֵה · גְּחִינַת קוֹמָתָם לֹא
תִבְזֶה · דְּרוֹשׁ עֶלְבּוֹנָם מִצָּר בּוֹזֶה · הוֹרֵךְ גַּת וְנִצְחָם
יַזֶּה׃ הֲלֹא אַתָּה הָיִיתָ וְהִנְּךָ · הָיֹה תִהְיֶה בַּהֲדַר גְּאוֹנֶךָ ·
וְנַמְתָּ יִכּוֹן זֶרַע אֱמוּנֶיךָ · וְהִנָּם כָּלִים מִתִּגְרַת חֲרוֹנֶךָ׃
זַעֲמוּ בְּעִוּוּיָם וּמִמַּאֲוַיָּם נִסָּחוּ · זֹרוּ בָּאֲפָסִים וְלֹא
נָחוּ · חֶבְלָה רוּחָם וְלֶעָפָר שָׁחוּ · חָרְשׁוּ חֹרְשִׁים
וּמַעֲנִית הִמְתִּיחוּ׃ טָבְעוּ בַּבֹּץ וְאֵין פּוֹצֶה · טוֹרְפֵיהֶם
שָׁלוּ מִקָּצֶה לְקָצֶה · יוֹם יוֹם לוֹחֲמָם מְנַצֶּה · יַד פּוֹרְשִׂים
מִלַּחַץ לֵיצֵא׃ כָּלוּ חַיֵּיהֶם בְּיָגוֹן וַאֲנָחָה · כָּשַׁל רַבָּה
וְעָרְבָה שִׂמְחָה · לְיֶשַׁע חוֹכִים וְהִנֵּה צְוָחָה · לִבְטוּם
קָמִים וְכָרוּ שׁוּחָה׃ מַעֲרִימִים סוֹד מִמְּךָ לְהַדִּיחָם ·
מַכְבִּידִים עֹל לְהַכְשִׁיל כֹּחָם · נֶאֱקִים אֵלֶיךָ בְּהִתְעַטֵּף
רוּחָם · נַחַת לִמְצוֹא מִכֹּבֶד טָרְחָם׃ שִׂיחַ צוֹעֲקִים
בְּמַעֲמָד צָפוּף · סְלִיחָה מְבַקְשִׁים בְּקָדְקֹד כָּפוּף ·
עוֹשְׁקֵיהֶם יְקַנְּאוּם וּנְתָנוּם לְשִׁסּוּף · עוֹעִים יִמְסְכוּ
וַיִּהְיוּ לִסְפוּף׃ פְּדֵה דְבֵקֶיךָ מֵחֶרֶץ וְכִלּוּי · פַּלְּטֵם
מִצּוֹרֵר וּתְנֵם לְעִלּוּי · צַוֵּה יְשׁוּעוֹת מְשַׁחֲרֶיךָ בְּחִלּוּי ·
צוּר עוֹלָמִים הוֹשִׁיעֵנוּ בְּגָלוּי׃ קַנּוֹא וְנוֹקֵם קַנֵּא לְשִׁמֶךָ ·
קַצֵּץ סִמְלוֹנִים מְצַוְּאֵר עַמֶּךָ · רְאֵה עֲמָלֵנוּ וְשׁוּב
מִזַּעְמֶךָ · רִיבָה רִיבֵנוּ לְמַעַן חַסְדֶּךָ׃ ק׳ בקול שְׁכִינָתְךָ הָשֵׁב

אזון תחן Vernimm die Bitte, erhöre das Flehen, wende ab den Zorn und stille den Grimm! Die mit betrübtem Gemüthe zu Dir beten, laß in Deinem großen Namen Hilfe finden! Das Wimmern der Seufzenden, ihr Elend schaue, ihr gebeugtes Haupt beachte; fordere ihre Schmach von dem schmähenden Dränger, der ihre Kelter tritt und ihren Lebenssaft verspritzt! Siehe, der Du warst, bist Du noch und bleibst ewig in Deiner hohen Majestät! Du verhießest, daß die Nachkommenschaft Deiner Getreuen fortbestehen soll; — dennoch schwindet sie nun vor der Strenge Deines Zornes dahin. Ihrer Vergehen wegen zürntest Du ihnen und rissest sie weg vom Orte ihrer Lust! In die Ferne zerstreut, ruhelos und getrübten Geistes sind sie zur Erde gebeugt und die Pflüger pflügen über sie und ziehen lang die Furchen. Sie sind in den Schlamm versunken und Niemand rettet, während ihre Verderber alle friedlich leben; ihre Gegner necken sich immerfort mit ihnen und vergebens suchen sie der Drangsal zu entkommen. In Kummer und Unmuth schwindet ihr Leben, das große Unglück trübt jede Freude, der Jammer verkümmert ihnen jede Hoffnung. Gegner ermüden sie und graben ihnen die Grube, schmieden heimlich Ränke, um sie von Dir abwendig zu machen, machen schwer das Joch, um sie zu entkräften. Und sie, sie schreien zu Dir mit schmachtendem Geiste, um Ruhe zu finden von ihren schweren Leiden, beten zu Dir in gedrängter Versammlung und bitten gesenkten Hauptes um Verzeihung; denn ihre Bedrücker haben sie gekränkt und zerrissen und zum Wahnsinn gebracht, wie eine Thürschwelle wurden sie getreten. O befreie Deine Anhänger von der gänzlichen Vernichtung, rette sie vom Feinde und erhebe sie wieder, sende Hilfe denen, die Dich flehentlich suchen; ewiger Fels, hilf Du uns öffentlich! Eiferer und Rächer, eifere für Deinen Namen! Zerschneide die Jochriemen vom Halse Deines Volkes; sieh' unser Elend, laß ab von Deinem Zorne, streite für unsere Sache, nur Deiner Gnade willen! Laß Deine

לְחֵיק אַרְמוֹנִי׃ ק׳׳ח שַׁאֲנַן הוֹשֵׁב לְוִיַּי וְכֹהֲנַי׃ תַּטֶּה אָזְנְךָ לְקוֹל תַּחֲנוּנַי׃ תִּרְצֵנִי בְּקָרְאִי יְיָ יְיָ׃

אֵל מֶלֶךְ יוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא רַחֲמִים׃ מִתְנַהֵג בַּחֲסִידוּת מוֹחֵל עֲוֹנוֹת עַמּוֹ׃ מַעֲבִיר רִאשׁוֹן רִאשׁוֹן׃ מַרְבֶּה מְחִילָה לְחַטָּאִים וּסְלִיחָה לְפוֹשְׁעִים׃ עוֹשֶׂה צְדָקוֹת עִם כָּל־בָּשָׂר וָרוּחַ׃ לֹא כְרָעָתָם תִּגְמוֹל לָהֶם׃ אֵל שֶׁהוֹרֵיתָנוּ לוֹמַר (מִדּוֹת) שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה׃ זְכָר־לָנוּ הַיּוֹם בְּרִית שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה׃ כְּמוֹ שֶׁהוֹדַעְתָּ לֶעָנָו מִקֶּדֶם׃ וְכֵן כָּתוּב׃ וַיֵּרֶד יְהוָֹה בֶּעָנָן וַיִּתְיַצֵּב עִמּוֹ שָׁם וַיִּקְרָא בְשֵׁם יְהוָֹה׃ (וְשָׁם נֶאֱמַר)

וַיַּעֲבֹר יְהוָֹה עַל־פָּנָיו וַיִּקְרָא

יְהוָֹה׀ יְהוָֹה אֵל רַחוּם וְחַנּוּן אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב־חֶסֶד וֶאֱמֶת׃ נֹצֵר חֶסֶד לָאֲלָפִים נֹשֵׂא עָוֹן וָפֶשַׁע וְחַטָּאָה וְנַקֵּה׃ וְסָלַחְתָּ לַעֲוֹנֵנוּ וּלְחַטָּאתֵנוּ וּנְחַלְתָּנוּ׃

סְלַח־לָנוּ אָבִינוּ כִּי חָטָאנוּ׃ מְחַל־לָנוּ מַלְכֵּנוּ כִּי פָשָׁעְנוּ׃

כִּי־אַתָּה אֲדֹנָי טוֹב וְסַלָּח וְרַב־חֶסֶד לְכָל־קֹרְאֶיךָ׃

אַל תָּבוֹא בְמִשְׁפָּט עִמָּנוּ כִּי לֹא יִצְדַּק לְפָנֶיךָ כָל חָי׃ אָנָּא יְיָ אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם תִּכּוֹן תְּפִלָּתֵנוּ קְטֹרֶת לְפָנֶיךָ׃ וְהוֹצִיא כָאוֹר צִדְקֵנוּ וּמִשְׁפָּטֵנוּ כַּצָּהֳרָיִם׃ תִּכּוֹן תְּפִלָּתֵנוּ קְטֹרֶת לְפָנֶיךָ מַשְׂאַת כַּפֵּינוּ מִנְחַת עָרֶב׃ תָּבוֹא לְפָנֶיךָ אֶנְקַת אָסִיר כְּגֹדֶל זְרוֹעֲךָ הוֹתֵר בְּנֵי תְמוּתָה׃ לִפְקֹחַ עֵינַיִם עִוְרוֹת לְהוֹצִיא מִמַּסְגֵּר אַסִּיר מִבֵּית כֶּלֶא יֹשְׁבֵי חֹשֶׁךְ׃ זֶה עָנִי קָרָא וַיְיָ שָׁמֵעַ וּמִכָּל צָרוֹתָיו הוֹשִׁיעוֹ׃ לַייָ הַיְשׁוּעָ׳.

קכט אלהינו ואלהי אבותינו. חתום כרלהטי החרוזים מרדכי בר שבתי ארוך.

פ׳ מַשְׂאַת כַּפַּי מִנְחַת עֶרֶב רְצֵה נָא בְּכֹשֶׁר׃ ק׳ תִּכּוֹן תְּפִלָּתִי קְטֹרֶת לְפָנֶיךָ בְּתֹם וּבְיֹשֶׁר׃ פ׳ בְּקָרְאִי עֲנֵנִי צוּרִי הַיּוֹם וּפְנֵה, ק׳ כַּאֲשֶׁר׃ יָבִיאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַמִּנְחָה׃ רֵיחַ נִיחֹחַ אִמְרֵי פִי לְפָנֶיךָ צוּר עוֹלָמִים׃ חֶלְבִּי וְדָמִי הַנִּמְעָט בְּצוֹמִי תְּמוּר חֲלָבִים וְדָמִים׃ קַבֵּל הֶגְיוֹן לִבִּי אֲשֶׁר עָרַכְתִּי זֶה עֲשֶׂרֶת הַיָּמִים׃ כְּחַטָּאת כְּאָשָׁם וְכַמִּנְחָה׃ דְּרָשׁ־נָא בְּיוֹם זֶה הוֹרְשֶׁךָ

Majestät wieder im Innersten meines Tempels residiren, laß meine Leviten und Priester dort wieder ruhig wohnen! Neige Dein Ohr zu der Stimme meines Flehens und willfahre, wenn ich rufe, Ewiger, mein Gott!

אל מלך Allmächtiger! König! der Du auf dem Throne der Barmherzigkeit sitzest und Gnade übest, der Du die Missethaten Deines Volkes vergibst und nach und nach hinwegnimmst, der Du Sündern viel Vergebung und Frevlern viel Verzeihung gewährest und allem Fleisch und Geist Wohlthat erzeigst — o vergilt ihnen nicht nach ihrer Bosheit! Allmächtiger! der Du uns gelehrt hast, Dich nach Deinen dreizehn Gnadentiteln anzuflehen, gedenk uns heute den Bund dieser dreizehn, wie Du es einst dem Demüthigen (Mosche) kund gethan! Denn so steht geschrieben, (II. M. 34, 5): „Der Ewige ließ sich in der Wolke herab, stellte sich zu ihm hin und rief den Namen: Ewiger!

Es zog nämlich der Ewige ihm vorüber und rief:

״ „Der Ewige, der Ewige, allmächtig, allbarmherzig und allgnädig, langmüthig und groß an Gnade und Wahrheit, der die Gnade dem tausendsten Geschlechte aufbewahrt, der da vergibt Missethat, Frevel und Sünde und der rein macht!“ —

סלח Vergib unsere Missethat und unsere Sünde und laß uns Dein Eigenthum bleiben! Verzeihe uns, unser Vater, denn wir haben gesündigt; vergib uns, unser König, denn wir haben gefrevelt! denn Du, Herr! bist gütig und verzeihend und groß an Gnade Allen, die Dich anrufen —

אל תבוא Komme nicht in's Gericht mit uns, denn kein Lebender ist gerecht vor Dir. Ach, Ewiger, Gott im Himmel! möge unser Gebet wie Weihrauchduft Dir gelten, daß Du wie das Licht unsere Unschuld, wie Mittagshelle unser Recht hervorgehen lässest. Unser Gebet gelte Dir wie Weihrauchduft, die Erhebung unserer Hände wie ein Abendopfer! Das Seufzen der Gefesselten komme vor Dich, nach Deines Armes Größe befreie die dem Tode Geweiheten! Oeffne die blinden Augen, führe die Gefesselten aus dem Kerker, aus dem Gefängnisse die, die im Dunkel wohnen. Der Arme ruft, Ewiger, erhöre ihn und hilf ihm aus allen seinen Nöthen!

129. משאת Möge doch die Erhebung meiner Hände zur Abendzeit Dir wohlgefällig sein, möge mein andächtiges Gebet wie Weihrauchduft Dir gelten; erhöre mich, mein Hort! wenn ich heute zu Dir rufe, wende Dich mir zu, wie damals, als die Kinder Israel Dir das Abendopfer brachten. Laß meines Mundes Worte zum Wohlgeruch Dir werden, Weltenschöpfer! mein eigenes Fett und Blut, das ich durch Fasten verlor, diene statt des Opfer-Fettes und -Blutes; meines Herzens Regung, die ich jetzt schon zehn Tage vor Dir äußere, nimm wie Sünd-, Schuld- und Speiseopfer an! O nimm Dich heute derer an, die Dich suchen, laß Dich von der Rede

וְהִדְרִישׁ לָהֶם כְּנִיב שְׂפָתַיִם· שְׁעֵה לִמְעָמְדָם וְטַהֲרֵם
כְּכֶסֶף מְזֻקָּק שִׁבְעָתַיִם· וּרְצֵה שִׂיחָתָם כְּשֶׂה אַחַת מִן
הַצֹּאן מִן הַמָּאתַיִם· מִמַּשְׁקֵה יִשְׂרָאֵל לַמִּנְחָה: כָּלִיל
וְעוֹלָה תְּחִנָּתִי תֵּחָשֵׁב וּמַשְׂטִינִי רִיב תָּרִיב· וְהוֹצֵא
כָאוֹר צִדְקִי טֶרֶם יָבֹא הַשֶּׁמֶשׁ וְיַעֲרִיב· שָׁפַךְ כַּמַּיִם לִבּוֹ
בִּתְפִלָּתוֹ כָּל אִישׁ וְהִקְרִיב· הַמַּקְרִיב קָרְבָּנוֹ לַיָי מִנְחָה:
יְשֻׁרוּן עַמְּךָ יָשִׁיר חַסְדֶּךָ בְּטוּב לֶקַח· הַטֵּה אֵלָיו
אָזְנְךָ וּשְׁמַע וְעֵינֶיךָ פְּקַח· וּרְאֵה כִּי טוֹב מִסְתּוֹפֵף
בְּשַׁעֲרֵי רַחֲמֶיךָ, וַיִּקַּח· מִן הַבָּא בְיָדוֹ מִנְחָה: בְּרֹב
רַחֲמֶיךָ אֲמָרַי הַאֲזִינָה יְיָ הֲגִיגִי בִּינָה· וְאִם נָא מָצָאתִי
חֵן בְּעֵינֶיךָ אֱלֹהֵי קֶדֶם מְעוֹנָה· וְלָקַחְתָּ מִנְחָתִי מִיָּדִי
אֲשֶׁר הֻבָאת לְךָ בִּתְחִנָּה· וַיְהִי כַּעֲלוֹת הַמִּנְחָה: שַׁדַּי
לֹא מְצָאנוּךָ שַׂגִּיא כֹחַ לַעֲדָה מִקֶּדֶם קָנִיתָ· אֶחָד
הַמַּרְבֶּה וְאֶחָד הַמַּמְעִיט בְּשׁוּבוֹ נַפְשׁוֹ רָצִיתָ· אַךְ
יָכֵן לִבּוֹ לְפָנֶיךָ בְּמִנְחָתוֹ כְּעֵת הַקְרֵב אוֹתָהּ· וְזֹאת
תּוֹרַת הַמִּנְחָה: כִּהְיוֹת מִזְבְּחִי וּמִקְדָּשִׁי עַל מְכוֹנוֹ
וּגְבוּלוֹ· הָיוּ מְכַפְּרִים עָלֵינוּ כַּשְּׂעִירִים הָעוֹלִים לְגוֹרָלוֹ·
וְעַתָּה בְּאַשְׁמָתֵנוּ לוּ חָפֵץ יְיָ לַהֲמִיתֵנוּ· לֹא· לָקַח
מִיָּדֵנוּ עֹלָה וּמִנְחָה: תַּחֲנוּנִים יְדַבֵּר עַמְּךָ יְבַקֵּשׁ
סְלִיחָה בְּלֵב מַר· הִנּוֹ מִתְיַצֵּב עַל מָצוֹר וְעוֹמֵד עַל
הַמִּשְׁמָר· מְחַלֶּה פָנֶיךָ לְעֵת מִנְחַת עֶרֶב וּמְצַפֶּה כֹפֶר
כִּי אָמַר· אֲכַפְּרָה פָנָיו בַּמִּנְחָה: יְרוּשָׁלַיִם עִירְךָ בְּנֵה
וְעָרֶיהָ מְקֻצָּה· אֲסוּרִים רְצוּצִים פְּתַח וְלַחָפְשִׁי הוֹצֵא·
וְעָרְבָה לַיָי מִנְחָתָם כִּימֵי עוֹלָם וְתָשׁוּב וְתֵרָצֶה· עוֹד

ihrer Lippen erbitten; wende Dich zu ihrem Gebete und reinige sie wie siebenfach geläutertes Silber und habe Wohlgefallen an ihrem Worte, wie an jenem aus zweihundert der wohlgenährtesten Schaafe Israels ausgewählten einem Lamme zum Abendopfer! Möge mein Flehen wie Ganz- und Brandopfer beachtet werden, rechte Du mit meinen Widersachern und laß bevor die Sonne untergehet und es Abend wird meine Unschuld wie das Licht hervortreten. Jeder von uns schüttet sein Herz im Gebete aus und opfert so sein bestes Opfer dem Ewigen zur Abendzeit. Dein Volk Jeschurun besinget Deine Huld mit wohlgewählten Worten; o, neige Dein Ohr ihm zu und höre, öffne Deine Augen und siehe, wie die Guten sich an die Thore Deiner Barmherzigkeit drängen und Jeder was er besitzt darbringt als Abendopfer! Höre meine Worte, Herr! in Deinem Erbarmen, merk' auf meine Rede; laß mich Gnade vor Dir finden, o Zuflucht, Gott der Vorzeit! und nimm die Gabe an, die ich mit meinem Gebete vor Dich bringe zu der Zeit, wo sonst aufstieg das Abendopfer! Allmächtiger! Unerreichbarer! Du zeigst Deine große Kraft der Gemeinde, die Du in der Vorzeit Dir erwarbst; Du nimmst den Reuigen wohl auf, er bringe viel oder wenig dar, wenn er nur andächtigen Herzens mit seiner Gabe vor Dich kommt; denn dies ist ja die wahre Lehre des Opfers. Als noch Altar und Heiligthum an Ort und Stelle waren, wurden wir mittelst jener durch das Loos bestimmten Ziegenböcke entsühnt; aber jetzt, wollte der Herr ob unserer Schuld uns jetzt verderben, so könnten wir ihm weder Ganz- noch Speiseopfer bringen. Gebete nur sind es, die Dein Volk vorzubringen hat, betrübten Herzens flehet es um Verzeihung; wie auf dem Walle, wie auf der Warte steht es da, zur Abendzeit vor Dir flehend und auf Versöhnung hoffend, indem es spricht: Besänftigen will ich seinen Zorn mit meinem Abendgebete. O erbaue wieder Deine Stadt Jerusalem nebst allen Städten um sie her, entfessele die Gefangenen und Gedrückten und befreie sie; laß ihre Gaben Dir wie ehemals angenehm sein, wende Dich wieder wohlgefällig

פְּנוֹת אֶל הַמִּנְחָה: ח׳ נקול וּנְפוּצוֹת יִשְׂרָאֵל לְקַבֵּץ. יָדְךָ שֵׁנִית תּוֹסִיף. ק״ו כְּרוֹעֶה עֶדְרוֹ תִּרְעֵם בִּנְוֵה טוֹב תְּאַסֵּף. וְיָשַׁב מְצָרֵף וּמְטַהֵר אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כַּזָּהָב וְכַכָּסֶף. וְהָיוּ לַיְיָ מַגִּישֵׁי מִנְחָה: אל מלך יושב וכו׳.

אַל תָּבוֹא בְמִשְׁפָּט עִמָּנוּ כִּי לֹא יִצְדַּק לְפָנֶיךָ כָל חָי: תָּבוֹא לְפָנֶיךָ תְּפִלָּתֵנוּ וְאַל תִּתְעַלַּם מִתְּחִנָּתֵנוּ: אָז תַּחְפֹּץ זִבְחֵי צֶדֶק עוֹלָה וְכָלִיל אָז יַעֲלוּ עַל מִזְבַּחֲךָ פָרִים: תָּשׁוּב תְּרַחֲמֵנוּ תִּכְבֹּשׁ עֲוֹנֹתֵינוּ וְתַשְׁלִיךְ בִּמְצֻלוֹת יָם כָּל חַטֹּאתֵינוּ. בְּמָקוֹם אֲשֶׁר לֹא יִזָּכְרוּ וְלֹא יִפָּקְדוּ וְלֹא יַעֲלוּ עַל לֵב לְעוֹלָם: כִּי אָדָם אֵין צַדִּיק בָּאָרֶץ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה טּוֹב וְלֹא יֶחֱטָא: שׁוּב מֵחֲרוֹן אַפֶּךָ וְהִנָּחֵם עַל הָרָעָה לְעַמֶּךָ: ליי הישועה וכו׳.

קל ע״ס א״ל ב״ם וכל בתיו ג׳ל ה׳ פ׳ סכנים וכסוף חתום מאיר בר יצחק מאיר.

עקידה. אלהינו ואלהי אבותינו.

ס׳ אֶת הַבְּרִית וְאֶת הַחֶסֶד וְהַשְּׁבוּעָה. ז׳ לְאַבְרָהָם אָבִינוּ בְּהַר הַמּוֹרִיָּה קְבוּעָה. ח׳ בָּהּ אָנוּ נְאוֹתִים וּשְׁאֵלָתֵנוּ תְּבוּעָה. ז׳ מְחִילָה וּסְלִיחָה בִּתְפִלַּת הַיּוֹם רְבוּעָה: גֶּזַע הַלּוּלִים מְאֹד נֶחְמָד לְמַרְאֶה. נִכְבַּשׁ לְגַבֵּי מִזְבֵּחַ לְהַעֲלוֹתוֹ בְּיִרְאָה. דְּבַר מֶלֶךְ שִׁלְטוֹן זָקֵן מִשְׁתָּאֶה. סִגֵּל מִצְוָתוֹ שְׁנִיָּה מֵרִאשׁוֹנָה לְהִתְנָאֶה: הִנְנִי לִכְהֻנָּה וּלְמַלְכוּת וְלִשְׁתֵּיהֶן זָכָה. עָדַף עֲלֵיהֶן שְׂכַר קִימָה וַהֲלִיכָה. וּבַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי מְשֻׁלָּשׁ בִּזְכִיּוֹת סָכָה. פְּאֵר הַשְּׁכִינָה מָקוֹם מָרוֹת סוֹכְכָה: זְכוּת הִשְׁתַּחֲוָיָה עַד כֹּה פָּשְׁטָה. צְבִי לַצַּדִּיק חֲזָרָתוֹ לְשָׁלוֹם לְקַשְׁטָה. חֲמוּדוֹ כְּהִטְעִין קְרִיאָתוֹ לְרַחֲמִים הוּשָׁטָה. קָרֵב חִלּוּפוֹ וְלֹא מְחֻלֶּפֶת הַשִּׁטָּה: טָהוֹר בָּנָה מִזְבֵּחַ וּמַעֲרַכְתּוֹ הֶעֱמִיד. רֶגֶל וְיָד עֲקָדוֹ כְּטָלֶה הַתָּמִיד. יָד לְצַוָּאר בְּמַכְשֶׁרֶת אֲכָלִין כְּהִצְמִיד. שָׁלַח בִּזְרִיזוּת

zu ihrem Abendopfer! Möge Deine allmächtige Hand zum zweiten Male die Zerstreuten Israels sammeln, leite Du sie, wie ein Hirt seine Heerde, und thue sie ein in ihre schöne Wohnung; läutere und reinige die Kinder Israels wie Gold und Silber, auf daß sie sündenrein Dir, Ewiger, die Opfer bringen!

אל תבוא Komme nicht in's Gericht mit uns, denn kein Lebender ist gerecht vor Dir. O laß doch vor Dich kommen unser Gebet, entziehe Dich unserem Flehen nicht! Dann werden Opfer der Gerechtigkeit, Brand- und Ganzopfer Dir gefallen, dann wird man Stiere darbringen auf Deinem Altar. O erbarme Dich unserer wieder, unterdrücke unsere Vergehungen und versenke all unsere Sünden in die Tiefe des Meeres, an einen Ort, wo ihrer nicht mehr gedacht und nicht mehr erwähnt wird und sie in Ewigkeit nicht mehr aufsteigen. Denn kein Mensch ist auf Erden so gerecht, daß er nur das Gute thue und nicht sündige. O laß ab von Deinem entbrannten Zorne und ändere den Rathschluß wegen des Uebels gegen Dein Volk!

130. את הברית Wir vertrauen dem Bunde, der Treue und dem Eidschwur, den Du unserem Vater Abraham auf dem Berge Moriah zugesichert; auf diese uns stützend bringen wir heute unsere Bitte um Vergebung und Sühne in unserem viermaligen Beten vor Dich. Unseres Stammvaters hochgeschätzter, anmuthiger Sprößling (Jizchak), er wurde werth befunden, als ein Opfer der Frömmigkeit den Altar zu besteigen; staunend wohl vernahm der Greis den Befehl des Weltbeherrschers, doch zeigte sich sein Gehorsam bei diesem zweiten Gebote noch glänzender als bei dem ersten (der Beschneidung). Für Beides ward ihm Priester- und Fürstenwürde zu Theil; überdies wurde ihm sein rüstiges Benehmen als besondere edle That angerechnet, und am dritten Tage, als er zum Berg Moriah kam, gelangte er zum dritten Glücke, daß er den Abglanz der göttlichen Majestät schaute, welcher jenen erhabenen Ort bedeckte. Die willige Unterwerfung dieses Frommen machte ihn eines unendlichen Lohnes würdig, machte, daß sein Wunsch in Frieden wieder heimzukehren zur Wahrheit wurde; der Ausruf, den er that, als er seinem Liebling das Opferholz auflegte[1]), gereichte ihm zum Erbarmen, daß Gott ihm später die Weisung gab: „Opfere einen Widder statt Deines Sohnes und verwechsle nicht meinen Befehl!" — Der Reingesinnte hatte nämlich schon den Altar gebaut, das Holz geschichtet, seinen Sohn wie ein Opferlamm an Händen und Füßen gebunden und schon das Messer über dessen Hals geschwungen, — da rief ihm schnell ein Engel Gottes „Halt ein!" mit liebevoller Stimme zu.

[1]) Indem er ihm die zweideutige Antwort gab: „Gott wird sich das Lamm zum Opfer auserſehen, mein Sohn."

לְשׁוֹן חִבָּה הֶחֱמִיד: כְּנִבְחַן צַדִּיק בְּצִדְקָתוֹ מִשָּׁמַיִם נִשְׁקַף. כָּפְרוֹ מִבֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת כַּסְּבַךְ מֻקָּף. תְּמוּר יְחִידוֹ הֵ־הִתְקָרֵב וּבְטַלִּיתוֹ תָּקַף. תַּחְתָּיו דָּמוֹ זָרַק וְאֵמוּרָיו זָקַף: מְקוֹם גְּבוּרוֹת לַדּוֹרוֹת חִין עֵרֶךְ. אָנָּא הַשֵּׁם הַנִּכְבָּד וְהַמְבֹרָךְ. יְרָאֶה יֵרָאֶה בְּרֹאשׁ בֵּית הַדֶּרֶךְ. יִצְחָק יְחִידוֹ אֶפְרוֹ צָבוּר וּמְבֹרָךְ:

פ׳ נקול מוֹשִׁיטִים לְשֵׁם זְקֵנָם וּמִתְפָּאֲרִים בַּאֲבוֹתָם. קו״ח אַשְׁרֵיהֶם מִי מְטַהֲרָם וּמַעֲבִיר חוֹבוֹתָם. יוֹצְרָם שֶׁבַּשָּׁמַיִם מִקְוֵה יִשְׂרָאֵל וְגַאֲוָתָם. רְצוֹנָם יָפִיק לְמַלְאוֹת לְטוֹבָה תַּאֲוָתָם: אל מלך יושב וכו׳.

אַל תָּבוֹא בְמִשְׁפָּט עִמָּנוּ כִּי לֹא יִצְדַּק לְפָנֶיךָ כָל חָי: יְיָ אַל בְּאַפְּךָ תוֹכִיחֵנוּ וְאַל בַּחֲמָתְךָ תְיַסְּרֵנוּ: אַל תַּעַזְבֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ אַל תִּרְחַק מִמֶּנּוּ: אַל תִּרְחַק מִמֶּנּוּ כִּי צָרָה קְרוֹבָה כִּי אֵין עוֹזֵר: אַל תַּסְתֵּר פָּנֶיךָ מֵעֲבָדֶיךָ כִּי צַר לָנוּ מַהֵר עֲנֵנוּ: ליי הישועה וכו׳.

קלא ע״ס א״ב כפול וכל בתיו ה׳ חנניס ובסוף חתום משה בר שמואל חזק. א״ו״א.

פ׳ אַל יִמְעַט לְפָנֶיךָ אֵת כָּל הַתְּלָאָה. ק׳ אֲשֶׁר אֲמָתְךָ מִימֵי קֶדֶם מְצָאָה: פ׳ בְּאֵין צֳרִי וְלֹא תְעָלָה וּרְפוּאָה. ק׳ בְּקָקוּם בּוֹקְקִים בְּלַחַץ וְרֹב בִּיאָה: גָּבְרוּ עֲוֹנוֹתַי וְתִרִיבֵנִי כְּפִיהֶם בְּסַאסְאָה. גָּמַלְתִּי רָע וְשִׁלַּמְתִּי סְאָה בִּסְאָה: דָּמִיתִי בְּרֹב חֲטָאַי לִסְדוֹם הַחַטָּאָה. דִּירָתִי חָרְבָה וְגָלִיתִי מֵאֶרֶץ נוֹרָאָה: הִנְנִי עֲזוּבָה וּנְטוּשָׁה גְּעוּלָה וּשְׂנוּאָה. הוֹנוּנִי מוֹנַי הוֹי נִגְאָלָה וּמוֹרְאָה: וַתִּזְנַח מִשָּׁלוֹם נַפְשִׁי מִיגִיעַת לֵאָה. וַתְּהִי לִי דִמְעָתִי לֶחֶם תְּבוּאָה: זָכְרִי יָמִים מִקֶּדֶם הָיִיתִי פְּלִיאָה. זְכוּרָה

Des Gerechten Frömmigkeit wurde erprobt im Himmel gefunden und als ablösendes Opfer zeigte sich ihm im Gebüsche der von den Schöpfungstagen her dazu bestimmte Widder. Diesen Widder opferte Abraham statt seines einzigen Sohnes, sprengte das Blut und brachte die Stücke auf den Altar und betete an jener geweihten Stätte für die künftigen Geschlechter: „Erhabener, hochgepriesener Gott! möge an Deines herrlichen Tempels Höhe die Asche meines einzigen Sohnes Jizchak stets aufgehäuft erscheinen!" — Die sich auf solche Ahnen berufen, solcher Stammväter sich rühmen können, Heil ihnen! Wer ist's, der sie reinigt und ihre Schuld wegschaffet? Ihr Schöpfer im Himmel ist's! Er ist Israels Trost und Stolz. Er möge ihre Bitte gewähren, ihre Wünsche zu ihrem Heil erfüllen! —

אל תבוא Komme nicht in's Gericht mit uns, denn kein Lebender ist gerecht vor Dir. Ewiger, strafe uns nicht in Deinem Zorne, züchtige uns nicht in Deinem Grimme! Verlaß uns nicht, Ewiger, unser Gott! entferne Dich nicht von uns. Entferne Dich nicht von uns, denn die Noth ist nahe und Niemand hilft. Verbirg Dein Antlitz nicht von Deinen Dienern, denn wir sind bedrängt; eile, erhöre uns!

131. אל ימעט Laß nicht geringe vor Dir sein all die Mühseligkeit, die von früher Zeit an Deine Nation betroffen hat! kein Balsam und Pflaster heilet die Wunden, welche die drängenden und drückenden Plünderer ihnen geschlagen. — Meine Missethaten nahmen überhand und Du bestraftest mich, wie ich es verdiente; weil ich Gutes mit Bösem vergolten, wurde mir nach Gebühr bezahlt. Ich glich in meiner Sündenmenge dem lasterhaften Sedom, darum wurde meine Wohnung zerstört und ich vom heiligen Boden vertrieben; so bin ich nun verlassen, verstoßen, verachtet und verhaßt und meine Höhner rufen: „Wehe der Besudelten und Befleckten!" Mein Geist verzweifelt am Frieden vor ermüdendem Mühsal, meine Thränen sind meine tägliche Nahrung. — Ich gedenke der frühern Tage, wo ich so ausgezeichnet gekrönt, wie eine Braut

זֵר וּמְקֻשָּׁטָה כְּכַלָּה נָאָה: חֻפַּת מְשׂוֹשִׂי הֶאֱכַלְתִּי
כְּזוֹלְלָה וְסוֹבָאָה· חִלַּלְתִּי נִזְרִי כִּמְוֹעֶלֶת אֲשֶׁר נִטְמָאָה:
טִהֲרַנִי בְּאַהֲבָתוֹ וַיְעָדַנִי עוֹד לְנַשְּׂאָה· טִנַּפְתִּי מַעֲשַׂי
וְלִעַבְתִּי דִּבְרֵי נְבוּאָה: יוֹקַשְׁתִּי אַחֲרֵי כֵן וְנִלְכַּדְתִּי כְּיוֹם
שׁוֹאָה· יָגַעְתִּי בְּרָעָה אַחַר רָעָה בָּאָה: כָּמַהְתִּי לְאִישִׁי
הָרִאשׁוֹן וְנַפְשִׁי לוֹ צָמְאָה· כִּי אָז מֵעַתָּה הָיִיתִי
בְּרִיאָה: לְאַהֲבָתוֹ חָמַדְתִּי הֱיוֹת בִּכְנָפָיו חֲבוּאָה· לוֹ
אֲיַחֵל אִם יְקַטְלֵנִי בִּכְלָאָה: מַה בֶּצַע בְּדָמִי בִּהְיוֹת
לִמְשׁוֹאָה· מִי כָמוֹנִי לְיַחֶדְךָ בְּאַהֲבָה וְיִרְאָה: נוֹרָא
וְאָיוֹם נַפְשִׁי לְךָ קוֹרְאָה· נִדְבוֹת פִּי רְצֵה כְּקָרְבַּן
הָעֲלָאָה: שִׂיחַ שַׁוְעִי יֵרָצֶה לְפָנֶיךָ בְּהַרְצָאָה· שִׂים
מִעוּט דָּמִי כְּדַם הַמְּצָאָה: עֲרוֹךְ חֶלְבִּי שְׁעֵה כְּחֵלֶב
הַקְּלָאָה· עֲנֵנִי וְחָנֵּנִי רָם גָּאֹה גָּאָה: פּוּר חֲרוֹנְךָ עַל
מְקַנְאֶיךָ בְּקִנְאָה· פָּקוּ פְּלִילִיָּה בְּרֹב גָּאוֹן וְגֵאָה: צָמְתוּ
חַיַּי בְּמֵימֵי רֶפֶשׁ וְצוֹאָה· צַחֲנָתָם הֶאֱכִילוּנִי עֲבוּר
טָהֳרָתִי לְטַמְּאָה: קְצִינַי נֶחֱנָקוּ עַל קִדּוּשׁ הַיִּרְאָה·
קוֹעַי וְנִכְבָּדַי גֹּרְרוּ כְּטִיט וּבְצוֹאָה· רוּחִי רָפְתָה עַל
תּוֹרָתְךָ הַמְּסֻלָּאָה· רְאִיתִיהָ פְּרוּעָה וּקְרוּעָה וּבָאֵשׁ
קְלוּאָה: שָׁבַת מְשׂוֹשׂ לִבִּי וְהָיִיתִי נִדְכָּאָה· שַׁחוֹתִי
נַעֲוֵיתִי בִּדְרִיסַת בְּנֵי לְבִיאָה: תָּעָה לְבָבִי וּפַלָּצוּת
בְּרֶתֶת וְהַדְכָּאָה· תָּעִיתִי כְּשֶׂה אוֹבֵד מִפֵּאָה לְפֵאָה:
מֵרֹב צַעַר וְקֹצֶר רוּחַ נִבְאָה· שׁוֹאֶגֶת וְנוֹהֶמֶת לְךָ
נַחֲלָתְךָ הַנֶּהֱלָאָה: הָסֵר נָא מוּעָקָה וְהַעֲבֵר חֶלְאָה·
בָּרֵךְ יְיָ חֵילָהּ כֹּחַךְ לְהַרְאָה: שִׁמְעָה חִנּוּנָהּ וּרְאֵה כָּל

geziert gewesen; allein unter dem Freudenzelte schwelgte ich in Unmäßigkeit, entweihete meine Krone und verunreinigte mich durch Ausschweifungen. Doch der Liebevolle reinigte mich wieder und nahm mich wieder auf unter seinen Schutz. Ich aber befleckte abermals meine Thaten und spottete der Propheten Worte; darum wurde ich verstrickt und gefangen am Tage des Verderbens und stürzte von einem Unglück in das andere. Nun schmachte ich nach meinem ersten Gemahle, nun sehnt sich meine Seele nach ihm; denn wohler war mir damals als jetzt. Ich begehre nach seiner Liebe, möchte mich wieder unter seinen Fittigen bergen, selbst in Todesbanden hoffe ich noch auf ihn. Was nützte Dir auch mein Blut, wenn ich in's Verderben stürze? Und wer noch sonst, wie ich, erkennet Deine Einheit mit Liebe und Ehrfurcht an? Furchtbar Erhabener! zu Dir ruft meine Seele; nimm die Gabe meines Mundes wie Opfer wohlgefällig an! Laß mein flehentliches Gebet Dir angenehm sein, laß die Verminderung meines Blutes wie Opferblut, die Hingabe meines Fettes [1]) wie Opferfett Dir gelten und erhöre und begnadige mich, Hocherhabenster! Gieße Deinen Zorn aus über die, so gegen Dich eifern und in ihrem Uebermuthe alles Recht verletzen, die mich in Schlamm und Koth versenkten, die mich mit Ekel speisten, um mich zu verunreinigen. Meine Edeln wurden erwürgt wegen ihres standhaften Glaubens an Deine Heiligkeit, meine Fürsten und Vornehmen wurden in Schmutz und Koth herumgeschleift; ach, mein Geist wird schwach, wenn ich Deine kostbare Lehre entweihet, zerrissen und vom Feuer verzehrt sehe. Dahin ist meine Herzensfreude, ich bin zerknirscht, gebeugt, gekrümmt, von Löwenbrut gepackt; mir schwindet der Sinn, Zittern und Grauen beugt mich nieder und wie ein verlornes Schaaf irre ich von Winkel zu Winkel umher. Vor großem Kummer und Niedergeschlagenheit jammert und wimmert Dein vertriebenes Erbe; o nimm den Druck von ihm und schaffe seine Flecken weg! Segne, Ewiger, sein Vermögen, zeige Dich ihm in Deiner Kraft! Erhöre sein

1) Durch das Fasten.

הַתְּלָאָה· מְצָאַתָהּ מְעַט אֲשֶׁר מֵאַרְצָהּ יָצָאָה: וְהַכְּתוּבָה עָלֶיהָ מְהֵרָה תִקְרַב וְתָבוֹאָה· אֵימָתְךָ עַל כָּל אֹם לְנַשְּׂאָה: ח׳ נקול לְהוֹדִיעַ לַכֹּל שֶׁעַל חַי נָשְׂאָה· קו״ח חָזָק גּוֹאֲלָהּ וְעַל אֶבְרָתוֹ יִשְׂאָהּ· זְבוּל קָדְשׁוֹ בְּשִׂמְחַת עוֹלָם יְבִיאָהּ· קִנְיַן כָּל טוּב לְהַשְׂבִּיעָהּ וּלְמַלְּאָהּ: אל מלך יושב וכו׳ עד לכל קוראיך.

אַל תָּבוֹא בְמִשְׁפָּט עִמָּנוּ כִּי לֹא יִצְדַּק לְפָנֶיךָ כָל חָי: וַיֹּאחֵז צַדִּיק דַּרְכּוֹ וּטְהָר יָדַיִם יֹסִיף אֹמֶץ: וְעַתָּה יִגְדַּל נָא כֹּחַ אֲדֹנָי כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ לֵאמֹר: אֲדֹנָי אֱלֹהִים אַל תַּשְׁחֵת עַמְּךָ וְנַחֲלָתְךָ אֲשֶׁר פָּדִיתָ בְּגָדְלֶךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתָ מִמִּצְרַיִם בְּיָד חֲזָקָה: אֲדֹנָי אֱלֹהִים יַעֲזָר לָנוּ עַל כֵּן לֹא נִכְלָמְנוּ: יְיָ אַל בְּאַפְּךָ תוֹכִיחֵנוּ וְאַל בַּחֲמָתְךָ תְיַסְּרֵנוּ: יְיָ אֱלֹהַי גָּדַלְתָּ מְּאֹד הוֹד וְהָדָר לָבָשְׁתָּ: יְיָ יְיָ אֵל רַחוּם וְחַנּוּן אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב חֶסֶד וֶאֱמֶת: יְיָ יִשְׁמָרֵנוּ מִכָּל רָע יִשְׁמֹר אֶת נַפְשֵׁנוּ: יְיָ יִשְׁמָר צֵאתֵנוּ וּבוֹאֵנוּ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם: ליי הישועה וכו׳.

קלב ע״ס א״ב והמחבר יוסף. אלהינו ואלהי אבותינו.

ח׳ אֹמֶץ יוֹסִיף טְהָר יָדַיִם וְכֹחוֹ יִגְדַּל וְיִישַׁר· ק׳ בְּמִקְרָא אִלְמָלֵא כָתוּב לְאָמְרוֹ אִי אֶפְשָׁר· ח׳ גֵּאָה נִתְעַטֵּף כִּשְׁלִיחַ צִבּוּר וּשְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה מִדּוֹת הִכְשַׁר· ק׳ דִּבְרַת יְקָרוֹ הֶעֱבִיר וְהֶרְאָה לְמֹשֶׁה קֶשֶׁר הַמְּקֻשָּׁר: הִזְהִירוֹ וְאָמַר לוֹ כָּל זְמַן שֶׁחוֹטְאִים בָּנַי· וְכַסֵּדֶר הַזֶּה יִהְיוּ עוֹשִׂים לְפָנַי· זוֹ הִיא הַמִּדָּה לִסְלוֹחַ אֲנִי יְיָ יְיָ· חַנּוּן קֹדֶם שֶׁיֶּחֱטָא וְאַחַר שֶׁיֶּחֱטָא וְיָשׁוּב אֵלֶּה דְּרָכַי וְעִנְיָנָי: טוֹב וְסַלָּח וְרַב חֶסֶד כְּלַפֵּי חֶסֶד מַגְבִּיר· יָשׁוּב יְרַחֵם כּוֹבֵשׁ וְנוֹשֵׂא פָּנִים מַסְבִּיר· כָּךְ הִיא הַמִּדָּה רִאשׁוֹן רִאשׁוֹן מַעֲבִיר· לִמְחוֹל וְלִסְלוֹחַ רַחֲמָיו וַחֲסָדָיו לְהַגְבִּיר: מִי כָמוֹךָ מוֹרֶה תַחְבֹּשֶׁת חָסִיד וְרוֹפֵא אָמָן· לִפִי מַכָּה גְדוֹלָה אִסְפְּלָנִיתְךָ תְּזֻמָּן· מְעַטִּים

Bitten, schaue all die Mühseligkeit, die es betroffen hat, seitdem es aus seinem Lande ziehen mußte! Bringe baldigst Deinem Volke die ihm in der Schrift verheißene glückliche Zukunft herbei, wo Du es wieder über alle Nationen erhebst, und alle Welt erkennen lässest, daß Du der mächtige Erlöser des Volkes bist, das Dein Joch, Ewiglebender, trägt; Du wirst es auf Deinen Fittigen tragen, nach Deiner heiligen Wohnung zur ewigen Freude bringen und es dort mit dem Besitz alles Guten sättigen!

אל תבוא Komme nicht in's Gericht mit uns, denn kein Lebender ist gerecht vor Dir. Der Gerechte halte fest an seinem Wege, und der reiner Hände ist nehme zu an Stärke. O, daß sich jetzt groß zeige Deine Kraft, Herr, wie Du geredet hast! Herr, Gott! verderbe nicht Dein Volk und Dein Eigenthum, welches Du erlöstest mit Deiner Größe, welches Du aus Egypten geführt mit starker Hand! Gott, der Herr, helfe uns, auf daß wir nicht beschämt werden! Ewiger, strafe uns nicht in Deinem Zorne, züchtige uns nicht in Deinem Grimme! Herr, mein Gott! Du bist sehr groß; in Majestät und Pracht kleidest Du Dich! Der Ewige, der Ewige, er ist allmächtig, allbarmherzig und allgnädig, langmüthig und groß an Gnade und Wahrheit! Der Ewige behüte uns vor allem Uebel, behüte unsere Seele! Der Ewige behüte unseren Ausgang und unseren Eingang von nun an bis in Ewigkeit!

132. אמץ Bewähre immer mehr Deine Macht, o Allerreinster! laß die Größe Deiner Kraft sich zeigen! Stände es nicht in der heiligen Schrift, so würde es Niemand auszusprechen wagen, daß der Erhabene wie ein Vorbeter sich umhüllte und seine dreizehn Gnadentitel ausrief, daß er seine Herrlichkeit an Mosche vorüber ziehen ließ und ihm die geheimnißvolle Verkettung der Geschicke zeigte. Gott belehrte ihn und sprach: Wenn meine Kinder gesündigt haben, so sollen sie nur nach dieser Ordnung vor mir beten und ich werde ihnen alsdann verzeihen nach meiner Weise, die da ist: ewig, unendlich und allgnädig bevor der Mensch sündigt und, wenn er Buße thut, auch nachdem er gesündigt; dies sind die Wege meiner Weltregierung. — Ja, Er, der Gütige, Verzeihende und Huldvolle neigt die Wagschaale der Gnade zu, er erbarmt sich wiederholt, unterdrückt und vergibt die Sünden und zeigt sich freundlich. So ist seine Weise; er nimmt die Sünden nach und nach hinweg, läßt seine Barmherzigkeit und Gnade vergebend und verzeihend vorwalten. — Wer vermag wie Du, die Heilmittel zu lehren? Du gnädiger und bewährter Arzt! Du hast nach der Größe der Wunde das Pflaster bereit, und reichst

דָּמִים הַבָּא אֶצְלְךָ לְיָדוֹ יִמָּן· נִשְׁתַּיֵּר לוֹ מִשֶּׁלְּךָ חִנָּם חָנֵּנוּ נֶאֱמָן וְרַחֲמָן: סַמְּךָ סַם חַיִּים רְטִיָּה מְפֻלָּאָה לְמַלָּנִית· עִקְּרֵי כוֹסְךָ יָפִים וְקִלּוּרֵי מַטְלָנִית· פָּתוֹחַ כֵּיוָן בְּיָדְךָ נַרְתֵּק הָאִסְפְּלָנִית· צֳרִי לְהַתְעִיל מַחַץ הַכַּת חוֹלָנִית: פּוֹעֵל עִם בַּעַל הַבַּיִת עֹשֶׂה וּבֶאֱמוּנָה נוֹהֵג בּוֹ· צוֹפֶה לִתֵּן שְׂכָרוֹ מַה שְּׁבָחוֹ וּמַה טּוּבוֹ· קִלְקֵל וְנִתְעַצֵּל בִּמְלַאכְתּוֹ שֶׁבַח רַבּוֹ אִם קֵרְבוֹ· לַאדֹנָי אֱלֹהֵינוּ הָרַחֲמִים וְהַסְּלִחוֹת כִּי מָרַדְנוּ בוֹ:

ח׳ נקול קוֹשְׁטְ מִדּוֹתֶיךָ תְּרוּמוֹת וַהֲגוּנוֹת· קו״ה רְאִיַּת דֻּגְמָתְךָ לְמַסְפִּיק לְמוֹרְדָיו מְזוֹנוֹת· שְׁאֵרִית יוֹסֵף מְקַוָּה סְלִיחָה מְצוֹא לַעֲוֹנוֹת· תִּגְמוֹל הַטּוֹב כְּיוֹסֵף לְאֶחָיו רַחֲמֶיךָ וַחֲסָדֶיךָ לְתַנּוֹת: אל מלך יושב וכו׳.

אַל תָּבוֹא בְמִשְׁפָּט עִמָּנוּ כִּי לֹא יִצְדַּק לְפָנֶיךָ כָּל חָי: הַבֵּט מִשָּׁמַיִם וּרְאֵה מִזְּבֻל קָדְשְׁךָ וְתִפְאַרְתֶּךָ אַיֵּה קִנְאָתְךָ וּגְבוּרֹתֶךָ הֲמוֹן מֵעֶיךָ וְרַחֲמֶיךָ אֵלַי הִתְאַפָּקוּ: אֱלֹהִים צְבָאוֹת שׁוּב נָא הַבֵּט מִשָּׁמַיִם וּרְאֵה וּפְקֹד גֶּפֶן זֹאת: וְעַתָּה יְיָ אָבִינוּ אָתָּה אֲנַחְנוּ הַחֹמֶר וְאַתָּה יֹצְרֵנוּ וּמַעֲשֵׂה יָדְךָ כֻּלָּנוּ: אַל תַּעַזְבֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ אַל תִּרְחַק מִמֶּנּוּ: אַל תַּסְתֵּר פָּנֶיךָ מִמֶּנּוּ בְּיוֹם צַר לָנוּ הַטֵּה אֵלֵינוּ אָזְנְךָ בְּיוֹם נִקְרָא מַהֵר עֲנֵנוּ: ליי הישועה.

קלג שנייה. ע״ס א״ב, וכל בתי הפיוט של ד׳ ד׳ סכנים. אלהינו ואלהי אבותינו.

ס׳ אַךְ בְּךָ לַדַּל עֶזְרָה· ק׳ בְּיוֹם רָעָה תּוֹשִׁיעַ מְהֵרָה:

ס׳ גַּשׁ זֶה נִצְרָךְ וְנִבְזֶה· ק׳ דָּרוֹשׁ וּבַקֵּשׁ בְּצוֹם הַיּוֹם הַזֶּה:

הַטּוֹב תִּרְאֶה וּפֶשַׁע תִּמְחֶה· וְעָנִי הַבָּא בְּצֶדֶק תַּנְחֶה:

זַעֲקֶיךָ בְּאֵימָה הַקְשֵׁב וּשְׁמַע· חַפֵּשׂ זְכוּת וְקַבֵּץ דֶּמַע:

טֶנֶף שְׁטוֹף מֵעַם מְחַכֶּה· יֶשַׁע הָחִישׁ לְנִשְׁבָּר וְנִדְכֶּה:

כְּנָשׁ מְקָרֵב בַּקֵּשׁ רַחֲמֶיךָ· לִפְנֵי שְׁכִינָתְךָ בְּעַד עַמְּךָ:

מַלֵּט וְהַצֵּל מִזַּעַם וְעֶבְרָה· נֶגֶף עֲצוֹר וְקַבֵּל עֲתִירָה:

es dem Kranken für weniges Geld[1]) und bewahrest ihm noch von Deiner Güte auf; o Treuer und Barmherziger, schenke uns Deine Gnade! Dein Balsam ist Lebensbalsam, ein ausgezeichnetes Mittel gegen alle Wunden; trefflich sind Deine Salben und Arzneimittel alle, aus Deiner offenen, milden Hand sind sie unfehlbar, heilen alle Seelenkrankheiten. — Der Arbeiter, der seinem Herrn treu gedient, hat gerechten Anspruch auf seinen Lohn; der aber nachlässig in seiner Arbeit war, hat es nur der Großmuth seines Herrn zu verdanken, wenn er ihm Lohn gibt. So ist bei dem Ewigen, unserem Gotte, Erbarmen und Nachsicht, obgleich wir ungehorsam gegen ihn sind; an seinen erhabenen, würdigen Eigenschaften sehen wir ein Beispiel, wie man auch den Ungehorsamen speisen solle. — Die Ueberreste Josephs harren auf Vergebung der Sünden; o vergilt ihnen Gutes, wie Joseph einst seinen Brüdern gethan, und wir werden Deine Huld und Liebe ewig preisen.

אל תביא Komme nicht in's Gericht mit uns, denn kein Lebender ist gerecht vor Dir. Schau herab vom Himmel und siehe von Deiner heiligen, herrlichen Wohnung! Wo ist Dein Eifer und Deine Stärke? Die Regung Deines Innern und Deiner Barmherzigkeit halten sich zurück gegen mich. Gott Zebaoth! kehre doch wieder, schaue vom Himmel und siehe und nimm Dich Deines Weinstocks wieder an! Und nun, o Ewiger, Du unser Vater! wir sind der Thon und Du unser Bildner und Deiner Hände Werk sind wir alle. Verlaß uns nicht, Ewiger, unser Gott! entferne Dich nicht von uns! Verbirg nicht Dein Antlitz von uns am Tage unserer Noth; neige uns Dein Ohr, eile, erhöre uns am Tage unseres Rufens!

133. אך בך Nur in Dir findet der Arme Hilfe, am Tage der Noth hilfst Du schnell. Dürftige und Elende treten vor Dich hin; o nimm Dich ihrer an an dem heutigen Fasttage, siehe auf ihre Gutthaten, verlösche die Frevel und leite mildevoll die Armen! Vernimm und höre sie, die ehrfurchtsvoll Dich anrufen, suche das Verdienst, sammle die Thränen, entferne den Schmutz von dem zu Dir harrenden Volke, sende baldigst Hilfe den Gebrochenen und Zerknirschten! Wenn der Vorbeter vor Deine Herrlichkeit tritt, um für Dein Volk Dein Erbarmen anzuflehen, so befreie und rette von dem Zorn und und Grimm, halte die Plage zurück und nimm die Bitte

---

[1]) Der Bußfertige erlangt Gnade, wenn er auch nur wenige Gutthaten aufzuweisen hätte.

סְעוֹד וּסְמוֹךְ יְצִיר כַּפֶּיךָ· עֲצוֹר מֵהֶם חֲרוֹן אַפֶּךָ: פְּתַח פֶּתַח וְהַסְכֵּת תְּחִנָּה· צְעָקָה קְשׁוֹב שׁוֹכֵן מְעוֹנָה: פ׳ נקיל קַבֵּץ פְּזוּרֵי צֹאן מַרְעִיתֶךָ· קו״פ רְעֵה בְשִׁבְטְךָ עַם רַעְיָתֶךָ: שַׁכְלֵל הֲדוֹם בִּמְרוֹם הָרִים· תְּמַהֵר לְעַמְּךָ לוֹבֵשׁ תֻּמִּים וְאוּרִים: אל מלך יושב וכו׳.

אַל תָּבוֹא בְמִשְׁפָּט עִמָּנוּ כִּי לֹא יִצְדַּק לְפָנֶיךָ כָל חָי: עֶרֶב וָבֹקֶר וְצָהֳרָיִם נָשִׂיחָה וְנֶהֱמֶה וַיִּשְׁמַע קוֹלֵנוּ: אֵלֶיךָ יְיָ שִׁוַּעְנוּ וּבַבֹּקֶר תְּפִלָּתֵנוּ תְקַדְּמֶךָּ: אֵלֶיךָ זָעֲקוּ וְנִמְלָטוּ בְּךָ בָטְחוּ וְלֹא בוֹשׁוּ: בְּךָ בָטְחוּ אֲבוֹתֵינוּ בָּטְחוּ וַתְּפַלְּטֵמוֹ: קוֹלֵנוּ אֶל יְיָ נִקְרָא וַיַּעֲנֵנוּ מֵהַר קָדְשׁוֹ סֶלָה: ליי הישועה וכו׳.

קלד חתום בו מרדכי הסגן (הוא מרדכי בר שבתי ארוך). אלהינו ואלהי אבותינו.

פ׳ מֵאִתְּךָ תְּהִלָּתִי שְׁמַע עֲתִירָה וְשַׁוְעָה· ק׳ וּבְךָ תִקְוָתִי לְהַעֲבִיר מַעֲשֶׂה הָרָעָה· פ׳ בְּרַחֲמֶיךָ תִּשְׁפּוֹט עַם חֲנֻנְךָ בְּתְשׁוּעָה, לְחַדֵּשׁ פ׳ בָּעֶרֶב מֵעֶרֶב עַד עָרֶב: עֶרֶב רֶגֶשׁ אַרְבַּע תְּפִלּוֹת שְׁעֵה וְהַטֵּה אָזְנֶךָ· וְצַדִּיק נֶחֱלַק עָלָיו לַיְלָה זְכוֹר וּפְקַח עֵינֶיךָ· תִּכּוֹן תְּפִלָּתִי קְטֹרֶת לְפָנֶיךָ· מַשְׂאַת כַּפַּי מִנְחַת עָרֶב: עֶרֶב דִּינִי הוֹצֵא כָאוֹר יוֹשֵׁב בַּשַּׁחַק· שִׁמְצָה וּנְאָצָה הָסֵר וְתִזָּרֶה כַּשַּׁחַק· וְתֵרָצֶה שִׂיחָתִי כְּיוֹם וַיֵּצֵא יִצְחָק, לָשׂוּחַ בַּשָּׂדֶה לִפְנוֹת עָרֶב: עֶרֶב כָּמַהּ לְךָ בְשָׂרִי וְלִבִּי לְהַלֶּלְךָ קֶדֶם· וּלְקַרְאת חֲסָדֶיךָ בְּצוֹמוֹ יָצָא וְלֹא רָדַם· כְּיוֹמוֹ תִּתֵּן שְׂכָרוֹ וַיֵּצֵא אָדָם, לְפָעֳלוֹ וְלַעֲבוֹדָתוֹ עֲדֵי עָרֶב: עֶרֶב יוֹם וְאִישׁוֹן לַיְלָה נָשָׂא עַמְּךָ עֵינָיו וְנָחַץ· פְּגִיעָתוֹ כִּפְגִיעַת יַעֲקֹב וּרְפָא הַמַּחַץ· כְּבוֹא הַשֶּׁמֶשׁ זְרוֹק עָלָיו מַיִם טְהוֹרִים וְרָחַץ, בַּמַּיִם וְטָהֵר בָּעָרֶב: עֶרֶב הֱיֵה כְטַל לְיִשְׂרָאֵל וְיִפְרַח

an! Unterstütze die Gebilde Deiner Hand, halte Deinen strafenden Zorn ab von ihnen, öffne die Pforte, daß ihr Gebet Eingang finde; vernimm ihr Rufen, Throner in der Höhe! Sammele die zerstreuten Schaafe Deiner Heerde, leite mit Deinem Hirtenstabe Dein geliebtes Volk; gründe wieder Deinen Sitz auf jener Bergeshöhe und setze baldigst wieder Deinem Volke den Hohepriester in seinem vollen Schmucke ein!

אל תבוא Komme nicht in's Gericht mit uns, denn kein Lebender ist gerecht vor Dir. Abends, Morgens und Mittags flehen und klagen wir, und Er hört unsere Stimme Zu Dir, Herr! flehen wir, jeden Morgen tritt unser Gebet vor Dich. Zu Dir schrieen sie und wurden gerettet, vertrauten Dir und wurden nicht zu Schanden. Dir vertrauten unsere Väter, vertrauten, und Du errettetest sie. Laut rufen wir zum Ewigen, und er erhöret uns von seinem heiligen Berge. Selah!

134. מאתך Von Dir kommt mein Ruhm, Erhörer der Bitten und Gebete! auf Dich setze ich meine Hoffnung, daß Du meine Uebelthaten beseitigen, daß Du mit Erbarmen richten wirst Dein Volk, das zu Dir flehet vom Neunten dieses Monats an vom Abend bis zum Abend. Am Abend des Tages, an welchem ich viermal zu Dir bete, wende Dich und neige Dein Ohr mir zu; des Gerechten (Abraham), dem die Nacht sich theilte[1]) sei eingedenk und blicke gnädig wie auf Weihrauchduft auf mein Gebet, auf die Erhebung meiner Hände zur Abendzeit! Am Abend laß wie das Licht mein Recht hervorgehen, Himmelsthroner! entferne Schmach und Schimpf, daß sie wie Staub verfliegen, nimm wohlgefällig auf mein Gebet, wie das des Jizchak, als er auf dem Felde betete zur Abendzeit[2]). Am Abend sehnt sich mein Herz nach Dir, am frühen Morgen schon trat ich fastend vor Deine Gnade hin, um unermüdet Dich zu loben; o gewähre mir Lohn an diesem Tage, gleich einem Arbeiter, der rüstig an die Arbeit gehet und daran bleibt bis zum Abend. Am Abend des Tages, beim Grauen der Nacht erhebt Dein Volk seine Augen und betet flehentlich vor Dir, wie Jakob betete; o heile die Wunden, besprenge es beim Sonnenuntergange mit Deinem Reinigungswasser, daß es lauter und rein ist am Abend! Am Abend sei wie

1) Siehe Raschi zu 1. M. 14, 5.
2) Siehe Raschi zu 1. M. 24, 63.

כְּשׁוֹשַׁנָּה· וּרְאֵה צוֹמוֹ אֲשֶׁר צָם וְנַפְשׁוֹ עִנָּה· חֲתוֹם אוֹתוֹ בְּסֵפֶר חַיִּים כִּי פָנָה, הַיּוֹם כִּי יִנָּטוּ צִלְלֵי עָרֶב׃ עֶרֶב סְלִיחוֹתֶיךָ מְקַוֶּה וּבְרַחֲמֶיךָ יִנְעַם· תֵּן לוֹ תִקְוָתוֹ וְהַעֲבֵר רִשְׁעָתוֹ וָזַעַם· אַתָּה קָדוֹשׁ יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת, וְכָל הָעָם, נִצָּב עָלֶיךָ מִן בֹּקֶר עַד עָרֶב׃ עֶרֶב וָבֹקֶר וְצָהֳרַיִם אֲשִׂיחָה לְפָנֶיךָ שׁוֹכֵן מְעוֹנַי· רַחֲשִׁי וְלַחֲשִׁי יֶעֱרַב כִּקְטֹרֶת נִקְטַר לְפָנִים וְלִפְנַי· עֲשֵׂה עִמִּי אוֹת לְטוֹבָה וְיִוָּדַע לַיי· לֹא יוֹם וְלֹא לַיְלָה וְהָיָה לְעֵת עֶרֶב׃ ^{ס׳ כקול} עֶרֶב נִיב שְׂפָתַי רְצֵה טֶרֶם אֶקְרָא תְּהִי נִמְצָא· ^{ק׳״ס} וְלַעֲנוֹת וְלִפְנוֹת הַזֶּה וְעָלָה מִן הָרַחֲצָה· שַׁעֲרֵי סְלִיחָה פְּתַח לוֹ וְנָקִי וְצַדִּיק יִמָּצֵא· וְהַשַּׁעַר לֹא יִסָּגֵר עַד הָעָרֶב׃ ^{א׳} מלך יושב וכו׳.

אַל תָּבוֹא בְמִשְׁפָּט עִמָּנוּ כִּי לֹא יִצְדַּק לְפָנֶיךָ כָל חָי׃ שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל שְׁמוֹר שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל׃ כִּי הוּא יַכְאִיב וְיֶחְבָּשׁ יִמְחַץ וְיָדָיו תִּרְפֶּינָה׃ כִּי לֹא יִזְנַח לְעוֹלָם אֲדֹנָי׃ כִּי אִם הוֹגָה וְרִחַם כְּרֹב חֲסָדָיו׃ כִּי הוּא יָדַע יִצְרֵנוּ זָכוּר כִּי עָפָר אֲנָחְנוּ׃ כִּי הוּא יָדַע מְתֵי שָׁוְא וַיַּרְא אָוֶן וְלֹא יִתְבּוֹנָן׃ כִּי בוֹ יִשְׂמַח לִבֵּנוּ כִּי בְשֵׁם קָדְשׁוֹ בָטָחְנוּ׃ יְהִי חַסְדְּךָ יי עָלֵינוּ כַּאֲשֶׁר יִחַלְנוּ לָךְ׃ ליי הישועה וכו׳.

ע״ס א״ב וכל בתיו של בב בב חבנים ובסוף חתום אליה בר שמעיה חזק.

אלהינו ואלהי אבותינו.

^{ס׳} אֵיכָכָה אֶפְצֶה פֶּה וְאֵיךְ אָרִים עָיִן· ^{ק׳} כִּי אֵין מַעַשׂ וּבְיָדִי זְכוּת אַיִן· ^{ס׳} גָּעִיתִי הָיִיתִי כְּשִׁכּוֹר וּכְגֶבֶר עֲבָרוֹ יָיִן· ^{ק׳} דָּמִיתִי לְגִבּוֹר שֶׁאֵין בְּיָדוֹ כְּלֵי זָיִן׃ הֶחָרֵד לֵב דַּל וְחָדֵל הַחוּקִּים סַרְסוּר· וּמַה יִּפְעַר נִבְעַר מִדַּעַת וּמֵבִין חָסוּר· זְדוֹנוֹ בְּחֻבּוֹ טָמוּן וְאָוֶן בְּקִרְבּוֹ אָסוּר· חוֹטֵא רַב מְרִי בְּיַד מְנֻוָּל מָסוּר׃ טוֹרַד לֵב נִבְזֶה הַלָּזֶה הַבָּא לְבַקֵּשׁ· יָשָׁר הֶעֱוָה תּוֹכָחוֹת קָץ פְּתַלְתּוֹל וְעִקֵּשׁ·

Thau für Israel, auf daß es wie eine Rose blühe! siehe auf sein Fasten und die Kasteiung seiner Seele, und besiegele sein Urtheil im Buche des Lebens jetzt, wo der Tag, sich wendet und sich neigen die Schatten des Abends! Am Abend hofft es auf Deine Verzeihung, freut sich Deines Erbarmens; o gewähre ihm seine Hoffnung, schaffe seine Frevel hinweg, Du, Heiliger, der unter Lobgesängen thronet! Siehe, das ganze Volk steht vor Dir von Morgen bis Abend. Abends, Morgens und Mittags flehe ich vor Dir, Throner in der Höhe! mögen meine Herzensregungen Dir wie Räucherwerk angenehm sein, das im Allerheiligsten duftete! Gib mir ein Zeichen zum Guten, daß jener nur Dir, Ewiger, allein bekannter Tag bald eintreffe, der nicht Tag ist und nicht Nacht, zur Zeit des Abends[1])! Am Abend nimm die Rede meiner Lippen wohlgefällig auf; noch ehe ich rufe, laß Dich erhörend finden! Ja, wende Dich erhörend, besprengend und reinigend uns zu, öffne die Pforten der Verzeihung, daß wir schuldlos und gerecht werden; verschließe die Pforte nicht bis Abend! —

אל תביא Komme nicht in's Gericht mit uns, denn kein Lebender ist gerecht vor Dir! Hüter Israels! behüte den Ueberrest Israels! — Denn er verwundet und verbindet, er schlägt und seine Hände heilen. Denn nicht auf immer verläßt der Herr, sondern er betrübt und erbarmt sich gnadenvoll wieder. Denn er kennt unseren Trieb, ist eingedenk, daß nur Staub wir sind. Denn er kennt die Leute der Falschheit, durchblickt das Unrecht, wenn's Niemand merkt. Ja, sein erfreut sich unser Herz, denn wir vertrauen auf seinen heiligen Namen. Deine Güte, Ewiger, walte über uns, wie wir auf Dich harren!

איכבה Wie kann den Mund ich öffnen, wie das Aug' erheben, da ich keine That und kein Verdienst aufzuweisen habe? Ich seufze, bin einem Betrunkenen, vom Wein Benebelten gleich, bin wie ein Kriegsmann ohne Waffen. Das Herz des Armen zittert, der als Vermittler Hingestellte zagt, was vermag der Unwissende, der Vernunftlose vorzubringen, in dessen Brust der Frevel sich birgt, in dessen Innern das Unrecht nistet? Der widerspenstig so oft gefehlt, der der bösen Begierde Heimgefallene mit seinem verkehrten Herzen, wie kann dieser Verächtliche es wagen vor Gott zu bitten? Er hat das Gerade krumm gemacht, die Ermahnungen verachtet, ist verkehrt und verstockt; darum wanken seine Kniee,

---

[1]) D. i. der einstige Tag der Erlösung, nach Secharja 14, 7.

כְּשֶׁל בִּרְכָּיו וְאַשְׁמָתוֹ וְצַחֲנָתוֹ לוֹ לְמוֹקֵשׁ׃ לִבּוֹ אָוֶן חוֹרֵשׁ בְּפֹעַל כַּפָּיו נוֹקֵשׁ׃ מַעַן טַעַן כְּפוֹצֶה לְהָשִׁיב מָה אֶמְצָא׃ נִתְעַבְתִּי וְנֶאֱלַחְתִּי כִּי מָלֵאתִי דֹפִי וְשִׁמְצָה׃ סֶפֶק מֵימַי לֹא נֶאֱמָנוּ כְּאַכְזָב מוֹצָא׃ עֲצָרוֹתַי אָוֶן וּמִרְמָה וְצוֹמוֹתַי לְרִיב וּמַצָּה׃ פֶּשַׁע מְחֵה וְעָוֹן שָׂא וְאָשָׁם כַּפֵּר׃ צָעַקְתִּי מִצָּרָה לִי נִכְלַם כּוֹשׁ וְחָפֵר׃ קֶצֶף שַׁכֵּךְ וְרֹגֶז הַנַּח וְכַעַס הָפֵר׃ רְצֵה מְרַצֶּה וּמְחַבֵּב וַעֲרֵב גּוֹמֵץ חוֹפֵר׃ שִׁבְטֵי פְלֵיטֵי יִשְׂרָאֵל הִכּוֹנוּ בְּלֵב נָבָר׃ תֹּם הַחֲזִיקוּ תַּחַן הָפִיקוּ נַשְּׁקוּ בַר׃ אָרַת יְיָ בְּהִמָּצְאוֹ לְדָרְשׁוֹ חַיִל יִגְבָּר׃ לֹא בָזָה וְלֹא שִׁקַּץ עֱנוּת עָנִי וְנִשְׁבָּר׃ יוֹם יְשׁוּעָה וְעֵת רָצוֹן אֶמְצָא לְפָנֶיךָ׃ הָגוּן וְרָאוּי וְשָׁלֵם וְרָצוּי אֵחָשֵׁב לְפָנֶיךָ׃ בְּעָמְדִי לְהִתְפַּלֵּל וּלְבַקֵּשׁ רַחֲמִים עַל בָּנֶיךָ׃ רְצִיתִי אֶתְכֶם הַשְׁמִיעֵנִי סָלַחְתִּי נִתְבַּשֵּׂר מִמְּעוֹנֶךָ׃ שִׁקְדוּ נָא בְּנֵי עֶלְיוֹן וּמַלְּאוּ קָשׁוֹת׃ מִכְשׁוֹל הָרִימוּ פַּנּוּ דֶרֶךְ יַשְּׁרוּ מַעֲקַשּׁוֹת׃ עָוֹן עִזְבוּ וְהִתְוַדּוּ וְאַל תּוֹסִיפוּ לְהַקְשׁוֹת׃ יוֹדֵעַ יָשׁוּב יִרְצֶה יִקַּח כְּבוּשִׁים וּבַקָּשׁוֹת׃ ס׳ נקול הַקְשִׁיבָה חַנּוּן חַנּוּן הַאֲזִינָה עֶרֶךְ שַׁוְעָתִי׃ קו״ם זַעֲקִי רְצֵה הִתְרַצֶּה וְהִתְפַּיֵּס לְקוֹל תְּחִנָּתִי׃ קְרָאתִיךָ מִמֵּצַר קְרַב אֵלַי וּלְכָה לִישׁוּעָתִי׃ חוּשָׁה לְעֶזְרָתִי אֲדֹנָי תְּשׁוּעָתִי׃

אל מלך יושב וכו׳ עד לכל קוראיך.

אַל תָּבוֹא בְמִשְׁפָּט עִמָּנוּ. כִּי לֹא יִצְדַּק לְפָנֶיךָ כָל חָי׃ רַבַּת צְרָרוּנִי מִנְּעוּרָי. יֹאמַר נָא יִשְׂרָאֵל׃ רַבַּת צְרָרוּנִי מִנְּעוּרָי. גַּם לֹא יָכְלוּ לִי׃ עַל גַּבִּי חָרְשׁוּ חֹרְשִׁים הֶאֱרִיכוּ לְמַעֲנִיתָם׃ יְיָ צַדִּיק קִצֵּץ עֲבוֹת רְשָׁעִים׃ יֵבֹשׁוּ וְיִסֹּגוּ אָחוֹר. כֹּל שֹׂנְאֵי צִיּוֹן׃ לוּלֵי יְיָ שֶׁהָיָה לָנוּ. בְּקוּם עָלֵינוּ אָדָם׃ אֲזַי חַיִּים בְּלָעוּנוּ.

seine Sündenschuld ist ihm zum Anstoß, und er ist verstrickt in seinen Thaten, die seines Herzens Tücke ausgebrütet. Wo finde ich Worte der Entschuldigung? Ich bin besudelt, befleckt, bin voller Schmach und Schimpf; meine Wassergüsse sind unbeständig, ihr Quell ist trügerisch[1]), Trug und List sind meine Zusammenkünfte, mein Fasten zu Streit und Hader. O tilge den Frevel, vergib die Missethat, verzeihe die Schuld! rufe ich erröthend und schamerfüllt zu Dir in meiner Noth. Stille den Zorn, beschwichtige den Unwillen und störe den Verdruß, nimm den Fürbitter liebevoll auf; Jenen aber, der uns die Grube gräbt, verwirre! — Ihr Stämme des Ueberrestes Israels, bereitet euch ein lauteres Herz, ergreifet die Tugend, lasset Gebete strömen, bewaffnet euch mit Reinheit und strebet mit aller Andacht, den Herrn zu suchen, da er sich finden läßt; denn er verachtet und verschmähet nicht die Klage des Armen und Zerknirschten. — Laß mich einen Tag des Heils und der Gnade vor Dir finden, achte mich wie einen Würdigen und Vollkommnen, wenn ich vor Dir stehe, um für Deine Kinder zu beten und zu bitten; „Ich habe euch gnädig aufgenommen, ich habe verziehen!" laß uns aus Deiner Wohnung vernehmen! — Beeilet euch, Kinder des Allerhöchsten, und beschneidet die harten Herzen! Schaffet hinweg den Anstoß, räumet den Weg, ebnet das Krumme, lasset die Sünde und bekennet sie und seid nicht ferner hartnäckig! Wer Einsicht hat, kehre zurück und besänftige Gott mit rührenden Worten und Gebeten! — Vernimm, Allgnädiger! höre die Bitte, den Vortrag meines Flehens! habe Wohlgefallen an meinem Gebete, sei geneigt und gewogen meines Flehens Stimme! Ich rufe Dich an in der Noth, nähere Dich mir zur Hilfe; eile mir zum Beistande, Herr meines Heils!

אל תבוא Komm nicht in's Gericht mit uns, denn kein Lebender ist gerecht vor Dir. Sehr haben sie mich gedrängt von meiner Jugend an, spricht Israel, sehr haben sie mich gedrängt von meiner Jugend an; doch vermochten sie nichts über mich. Auf meinem Rücken pflügten die Pflüger und zogen lang ihre Furchen; Gott aber, der Gerechte, zerschnitt der Frevler Seil. Es werden beschämt und weichen zurück alle Feinde Zions. Wäre Gott nicht mit uns gewesen, als sich Menschen gegen uns erhoben, dann hätten sie lebendig uns verschlungen, da ihr Zorn gegen

[1]) D. h. ich habe keine festen Grundsätze.

בַּחֲרוֹת אַפָּם בָּנוּ: אֲזַי הַמַּיִם שְׁטָפוּנוּ. נַחְלָה עָבַר עַל נַפְשֵׁנוּ: אֲזַי עָבַר עַל נַפְשֵׁנוּ. הַמַּיִם הַזֵּידוֹנִים: בָּרוּךְ יְיָ. שֶׁלֹּא נְתָנָנוּ טֶרֶף לְשִׁנֵּיהֶם: ליי הישועה וכו׳.

ע״ס א״ב ונסוף חתום דויד בר שמואל הלוי חזק ואמץ.

ח׳ יְיָ אֱלֹהַי רַבַּת צְרָרוּנִי מִנְּעוּרָי. ק׳ בִּקַּשְׁתִּיךָ אִמַּצְתָּ לִבִּי בִּהְיוֹתְךָ בְּעֶזְרִי. גָּבְרוּ עַתָּה וְגַם עָתְקוּ שׁוֹבְרַי. דּוֹבְרִים כִּי רָעֲדוּ כָּל אֵבָרַי: הָיִיתִי חֶרְפָּה בֵּינֵיהֶם מָשָׁל וּשְׁנִינָה. וַיַּדּוּ אֶבֶן בִּי וְהֶאֱרִיכוּ עָלַי מַעֲנָה. זֵדִים הֱלִיצוּנִי בְּפִיהֶם וּלְשׁוֹנָם שַׁתּוּ כְּחֶרֶב שְׁנוּנָה. חוֹשְׁבִים עָלַי מַחְשְׁבוֹת רֶשַׁע בְּלִי חֲנִינָה: טוּבְךָ וּמִדַּת רַחֲמֶיךָ יָגֹלּוּ עָלֵינוּ. יְשׁוּעָתְךָ אֱלֹהִים תְּשַׂגְּבֵנוּ. כָּלְתָה נַפְשֵׁנוּ לִישׁוּעָתְךָ לֵאמֹר מָתַי תְּנַחֲמֵנוּ. לְמַעַן שֵׁם קָדְשְׁךָ עֲשֵׂה, לֹא לָנוּ יְיָ לֹא לָנוּ: מִדַּת טוּבְךָ וַחֲסָדֶיךָ הַגְבֵּר עַל צֹאן מַרְעִיתֶךָ. נַעֲנוּ לְךָ מְחֹל רַבֵּה סְלִיחוֹתֶיךָ וּמְחִילָתֶךָ. סְעָדֵנוּ וְנִוָּשֵׁעָה וְהַט לִבֵּנוּ לִנְתִיבוֹתֶיךָ. עֲנֵנוּ יְיָ עֲנֵנוּ כִּי טוֹב חַסְדְּךָ וֶאֱמוּנָתֶךָ: פְּדֵה וְהַצֵּל עַמְּךָ וְרַעְיָתְךָ מִכַּף מִתְקוֹמְמֵיהֶם. צוּר צַדִּיק גָּדוֹל גִּבּוֹר וְנוֹרָא אֵל מוֹשִׁיעֵהֶם. קַדֵּשׁ קְדֻשַּׁת שִׁמְךָ עֶלְיוֹן קָרֵב מַצְדִּיקֵיהֶם. רַחֲמֶיךָ יִכָּמְרוּ עֲלֵיהֶם וְעַל בְּנֵיהֶם: שְׁחַרְנוּךָ בִּתְחִנָּה הַקְשִׁיבָה אֱלֹהֵינוּ מַלְכֵּנוּ וּקְדוֹשֵׁנוּ. שָׁלוֹם רַב תַּרְבֶּה לִסְגֻלָּתֶךָ כְּבוֹדֵנוּ וּמֵרִים רֹאשֵׁנוּ. תַּבַּעְנָה שְׂפָתֵינוּ תְּהִלָּתֶךָ כִּי תַצִּילֵנוּ מֵרוֹשְׁשֵׁינוּ. תּוֹרָתְךָ וְעֵדוֹתֶיךָ שַׁעֲשׁוּעֵנוּ וּבָם תְּחִי נַפְשֵׁנוּ: דֹּבֵב שִׂפְתֵי וְקוֹל תַּחֲנוּנַי שְׁמָעָה וְהַאֲזִינָה. וְשִׂיחוֹת דִּבְרֵי לְפָנֶיךָ יִנְעָמוּ וְכִקְטֹרֶת רְצֵה נָא. יְדִידֶיךָ יַעֲלְזוּ וְיַעֲלוּ לְצִיּוֹן בְּרִנָּה. דְּבִיר

uns entbrannte, dann hätten die Wasser uns überfluthet, Ströme wären über unser Leben gegangen, dann wären die wilden Wasser über unser Leben gegangen. Gelobt sei der Ewige, der uns ihren Zähnen nicht zum Raube gegeben!

אלהי ײ Ewiger, mein Gott! Sehr oft ward ich bedrängt von meiner Jugend an; ich suchte Dich, Du stärktest mein Herz und warst mir zum Beistand. Jetzt sind meine Zerstörer übermächtig; so daß, wenn sie gegen mich reden, schon alle meine Glieder zittern. Zur Schande ward ich unter ihnen, zum Sprichwort und zum Spott, sie werfen mich mit Steinen, ziehen auf mir lange Furchen; mit messerscharfer Zunge höhnen Freche mich und brüten unbarmherzig böse Gedanken wider mich. — O daß Deine Güte und barmherzige Weise über uns walte, daß Deine Hilfe, Gott, uns erhebe! Unsere Seele schmachtet nach Deiner Hilfe, sprechend: wann wirst Du uns trösten? Deines heiligen Namens willen thue es, nicht unsertwegen, Gott! nicht unsertwegen, laß Deine Güte und Gnade groß sein über die Schaafe Deiner Weide! Wir haben gefehlt gegen Dich; o verzeihe, zeige Dich groß in Deiner Vergebung! Unterstütze Du uns, dann ist uns geholfen, lenke Du unser Herz zu Deinen Pfaden! Erhöre uns, Ewiger, erhöre uns; denn schön ist Deine Gnade, Deine Treue! Befreie, rette Dein trautes Volk aus der Hand seiner Gegner, Du, unser gerechter und großmächtiger Fels! Du, ehrfurchtbarer Gott und Beistand! Heilige Deinen heiligen Namen, Höchster! sei als Rechtfertiger Deinem Volke nahe, laß über sie und ihre Kinder Dein Erbarmen rege sein. Wir ersuchen Dich mit unserer Bitte, vernimm sie, unser Gott, unser König und Heiligster! und schenke vollkommenen Frieden Deinen Auserkornen, setze uns zu Ehren und hebe unser Haupt empor! Unsere Lippen werden von Deinem Ruhme überströmen, wenn Du uns von unseren Plünderern errettest; Deine Lehre und Deine Zeugnisse werden unser Labsal, die Erquickung unserer Seelen sein. Das Wort meiner Lippen, die Stimme meines Bittens höre und vernimm, meine Reden seien Dir angenehm und wohlgefällig wie Weihrauchduft! Mögen Deine Geliebten frohlocken und in Jubel nach Zion ziehen, um Deinen heiligen

קָדְשְׁךָ וְאַרְמוֹנְךָ עַל מִשְׁפָּטוֹ לְכוֹנְנָה: בְּךָ תוֹחַלְתִּי וְשִׂבְרִי רָם וְנִשָּׂא גֵּאֶה גָּדוֹל וְנוֹרָא· רַחֲמֶיךָ וַחֲסָדֶיךָ אֲבַקֵּשׁ וְלִישׁוּעָתְךָ תָּמִיד אֲשַׂבֵּרָה· שָׂפְטָה מִשְׁפָּטִי וּנְקוֹם נִקְמַת דַּם עֲבָדֶיךָ הַשָּׁפוּךְ בְּעֶבְרָה· מָגֵר מִתְקוֹמְמֶיךָ וְשַׁלַּח בָּם חֲרוֹן אַף וָזַעַם וְצָרָה: וְאַתָּה קָדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל גּוֹאֲלָם מַלְכָּם וּגְאוֹנָם· אֲשׁוּרָם אִם הִטּוּ וְלִבָּם הָלַךְ אַחַר עֵינָם· לְעָמָל יְגוֹנָם וּלְכֹבֶד עַל גָּלוּתָם הַבֵּט מָגִנָּם· הַבֵּט לַבְּרִית וְהִמָּלֵא רַחֲמִים עַל פְּלֵיטַת שְׁאוֹנָם: ח׳ כתיל לְעֶזְרָתִי חוּשָׁה וְהַחֲזֵק נֶשֶׁק לִקְרַאת צָרִי וְאוֹיְבִי· קו״ח וְיִשְׂמְחוּ וִירַנְּנוּ חוֹסֵי בָךְ כִּי תַחְבּוֹשׁ מַכְאוֹבִי· יֵבוֹשׁוּ וְיַחְפְּרוּ וְיִסֹּגוּ אָחוֹר חֲפֵצֵי קְרָבִי· חַזֵּק וְאַמֵּץ מַאֲמִינֶיךָ גּוֹאֲלִי וְצוּר יְשׁוּעָתִי אֵל אֱלֹהֵי אָבִי: אל מלך יושב וכו׳ עד לכל קוראיך.

אַל תָּבוֹא בְמִשְׁפָּט עִמָּנוּ כִּי לֹא יִצְדַּק לְפָנֶיךָ כָּל חָי: מִקּוֹל מְחָרֵף וּמְגַדֵּף. מִפְּנֵי אוֹיֵב וּמִתְנַקֵּם: כִּי עָלֶיךָ הֹרַגְנוּ כָל הַיּוֹם נֶחְשַׁבְנוּ כְּצֹאן טִבְחָה: כִּי אָכַל אֶת יַעֲקֹב וְאֶת נָוֵהוּ הֵשַׁמּוּ: הַעַל אֵלֶּה תִתְאַפַּק יְיָ תֶּחֱשֶׁה וּתְעַנֵּנוּ עַד מְאֹד: אֵל נְקָמוֹת יְיָ אֵל נְקָמוֹת הוֹפִיעַ: הִנָּשֵׂא שֹׁפֵט הָאָרֶץ הָשֵׁב גְּמוּל עַל גֵּאִים: וְהָשֵׁב לִשְׁכֵנֵינוּ שִׁבְעָתַיִם אֶל חֵיקָם חֶרְפָּתָם אֲשֶׁר חֵרְפוּךָ אֲדֹנָי: יְיָ כַּגִּבּוֹר יֵצֵא. כְּאִישׁ מִלְחָמוֹת יָעִיר קִנְאָה יָרִיעַ אַף יַצְרִיחַ עַל אֹיְבָיו יִתְגַּבָּר: ליי הישועה וכו׳.

עקדה. ע״ס א״ב ונסוף חתום קלונימוס בר רבי יהודה חזק ואמץ. א״ו״א.

ח׳ אֶת הַקּוֹל קוֹל יַעֲקֹב נוֹהֵם· ק׳ בִּידֵי רָשָׁע בָּהֶם מִתְלַהֵם· ח׳ גְּבִיר שַׂמְתּוֹ בְּאֶרֶץ לֹא לָהֶם· ק׳ דְּכָאוּם בַּעֲבוֹדוֹת וְעֻלָּם מְטִילִים עֲלֵיהֶם: הוֹרְגִים תּוֹלִים מַשְׁמִידִים בְּכָל מִינֵי מַשְׁמֵד· וּבְכָל זֹאת עָלֶיךָ אוֹתָם לְהַצְמֵד· וְנוֹחַ אֵל חַי קִלְקוּלָם לִלְמֵד· חוֹבְטִים וְחוֹבְלִים בְּאֵין מַאֲמָד: טוֹמְנִים פַּח לִלְכּוֹד כְּשַׁךְ יְקוּשִׁים· יְחוּדְךָ לְהָמִיר

Tempelpalast nach seinem Rechte wieder herzustellen. — Du bleibst meine Hoffnung und Zuversicht, Du Hocherhabener, Großer und Furchtbarer! Deine Barmherzigkeit und Gnade erbitte ich, warte immer auf Deine Hilfe. Richte Du mein Recht, rächend das grausam vergossene Blut Deiner Diener, stürze Deine Widersacher und schütte über sie aus grimmige, wüthende Strafe! — Du, Heiliger Israels, ihr Erlöser, König und Stolz! sind auch vom geraden Wege sie abgewichen und ist ihr Herz gefolgt den Augen, so erwäge ihren schmerzlichen Zustand und das drückende Joch ihrer Dienstbarkeit, und sei ihr Schild; schaue auf den Bund und sei erbarmungsvoll über den Ueberrest ihrer Menge! Eile, mir beizustehen, ergreife die Waffe gegen meine Dränger und Feinde, daß sich freuen und jauchzen die Dir vertrauen, wenn meine Wunde Du verbindest. Die mein Unglück wollen, lasse beschämt und in Schanden zurückweichen; die Dir glauben, stärke und kräftige Du, mein Erlöser und Fels meines Heils! Allmächtiger! Gott meiner Väter! —

אל תבוא Komme nicht in's Gericht mit uns, denn kein Lebender ist gerecht vor Dir. Die Stimme des Schmähenden und Lästernden ertönt, des Feindes, des Racheschnaubenden. Man würgt uns täglich Deinetwegen, wir werden Schlachtvieh gleich geachtet. Jakob verzehren sie, verheeren seine Wohnung. Willst Du hierbei an Dich halten, o Ewiger? schweigen und uns so sehr niederdrücken? Gott der Rache, Ewiger, Gott der Rache, erscheine! Erhebe Dich, Richter der Erde, vergilt den Uebermüthigen! Gib siebenfach zurück in ihren eigenen Busen ihre Schmach, womit sie Dich schmähen, o Herr! Der Ewige ziehe aus wie ein Held, wie Kriegesheld weck' Er seinen Eifer, jauchze und erhebe Feldgeschrei und siege über seine Feinde! —

את הקול Die Stimme, die so wimmert, ist die Stimme von Jakob's Kindern, die von Frevler Händen geschlagen werden. Einst die Herren, werden sie jetzt in fremden Landen gedrückt durch Knechtschaft und durch das Joch, das man ihnen aufgelegt. Man würgt sie, hängt sie und vertilgt sie auf allerlei Art; doch um so fester hangen sie Dir an. Dich, lebendiger Gott! sollten sie verlassen und dafür den heidnischen Unfug lernen, deßhalb wurden sie geschlagen ohne Maaß und Ziel. Die Vogelfänger legten Schlingen und glaubten uns darin zu fangen, daß wir Deine Einheit gegen den

בְּבַעַל לְהַאֲשִׁים· כָּלָה לְגַמֵּר בְּעַם קְדוֹשִׁים· לֹא יִזָּכֵר
שֵׁם יִשְׂרָאֵל לְהַרְשִׁים׃ מְזִמּוֹת נִבְלוּ תְּעוּבָם בְּשַׁלְמוּתָם
לְצַיֵּן· נְטוּשׁ יִרְאָתְךָ בְּהַבְלֵיהֶם לְעַיֵּן· שִׂיחַ פּוֹצִים
עִמְּךָ לְהַדַּיֵּן· עַד מָוֶת אֲהַבְנוּהוּ חֲצָצֶיךָ הִזְדַּיֵּן׃
פּוֹשְׁטִים צַוָּאר לְאֶבְחַת הֶרֶג רַב· צִדְקָנִיּוֹת חָשׁוֹת
קִנֵּיהֶן לְקָרַב· קָרְבָּן כָּלִיל רֵיחַ הֶנֱעָרַב· רוֹגְשִׁים לְקַדֵּם
מִנְחָתָם לְהַעֲרִיב׃ שׁוֹחֲטִים הָאָבוֹת בְּנֵיהֶם בְּדָמֵיהֶם
מִתְבּוֹסְסִים· תְּבוּסָתָם עֲלֵיהֶם בְּאַהַב מִתְעַלְּסִים·
קָצִים בְּחַיֵּיהֶם וְנַפְשׁוֹתָם לֹא חָסִים· לְיַחֵד שִׁמְךָ
דָּצִים וְשָׂשִׂים׃ וּמִתְאַשְּׁרִים לְהַשְׁמִיעַ שְׁמַע יִשְׂרָאֵל
בְּקִרְיאָתָם· נוֹהֵם פִּיהֶם בְּבִרְכַּת זִבְחָתָם· יַחַד אָבוֹת
וּבָנִים חֲתָנִים וְכַלּוֹתָם· מְמַהֲרִים לָטֶבַח כְּבְאַפִּרְיוֹן
חֻפָּתָם׃ וְלָדֵי נְעָמֶךָ נִטְעֵי שַׁעֲשׁוּעִים· סְפִים כָּלִים
גְּווֹעִים מְנוּעִים· בְּךָ נִשְׁבַּעְתָּ בְּעֵקֶד הָרוֹעִים· רְבוֹת
זַרְעָם כְּכוֹכְבֵי רְקִיעִים׃ רְאֵה תִרְאֶה עֲקֵדוֹת אֵלֶּה
נֶעֱקָדוּ· בְּחַיֵּיהֶם נֶאֱהָבוּ וּבְמוֹתָם לֹא נִפְרָדוּ· יִחוּד
שִׁמְךָ לְקַדֵּם שָׁקָדוּ· יְדִידוּת יָשְׁרָם פְּקוֹד כַּאֲשֶׁר
נֶאֱחָדוּ׃ הָאֵל זְכוֹר וְאַל תִּשְׁכַּח· וּשְׁאֵרִית הַפְּלֵיטָה
מַכְאוֹב מוּכָּח· דּוֹרֵשׁ דָּמִים דְּרוֹשׁ לְהִתְוַכַּח· הוֹפִיעַ
בְּנִקְמַת עַם נִשְׁכָּח׃ חָפוֹץ וּבְעֶבְרוֹת צוֹרְרֵי הִנָּשֵׂא·
זַעֲוָה תָּשִׂים מַפְרִיךְ וְשׁוֹסֶה· קִנּוּיֶיךָ תָּחֹן בְּאֶבְרָתְךָ
מַחֲסֶה· וְעַל כָּל פְּשָׁעֵימוֹ אַהֲבָה תְּכַסֶּה׃ חזן בקול אַמֵּץ
וְשַׂגֵּב פְּלֵטַת שְׂרִידֶיךָ· קו"ס מוֹחֲלִים לְחַסְדְּךָ זֶרַע

Baals=Dienst vertauschen würden. Sie wollten ganz das heilige Volk vernichten, der Name Israel sollte nicht mehr gedacht werden; darum hefteten sie in ihrer Arglist das Zeichen ihres Gräuels an ihre Kleider, damit wir beim Anblick dieser Nichtigkeit zum Abfall von Deiner Religion bewegt werden sollten; darum eröffneten sie Streitreden gegen Deinen Glauben. — Doch wir, bewaffnet mit Deinen Pfeilen[1]), erwiederten: „Wir bleiben unserem Gotte getreu bis in den Tod!" und streckten den Hals dem großen Schlachtmesser entgegen. Edle Frauen eilten und brachten ihre Kleinen her, daß sie als Opfer Dir bluten mögen, willig reichten sie dieselben als als angenehme Gabe Dir. Väter, im eigenen Blute schwimmend, schlachteten ihre Kinder und sahen in freudiger Gottergebenheit das Blut zusammenfließen; um Deinen einzigen Namen zu erheben, schonten sie nicht ihr Leben, in seliger Begeisterung riefen sie bei ihrer Tödtung als Segensspruch: „Höre Israel!"[2]) Einstimmig eilten Eltern und Kinder, Bräutigame und Bräute hin zur Schlachtbank, wie zu ihrem Trauhimmel, und es endeten Deine holden Kinder, die lieblichen Pflänzlinge wurden aufgerieben. — Der Du bei Dir selbst den Stammvätern bei Jizchak's Opferung zugeschworen hast, ihre Nachkommen wie die Sterne des Himmels zu vermehren, o siehe, siehe die vielen Opferungen Dieser, die im Leben Dich liebten und in ihrem Tode sich nicht von Dir trennten, die bereit waren, Deinen einzigen Namen zu verherrlichen! gedenke ihrer frommen fest an Dir haltenden Liebe! Gedenke, o Gott, und vergiß nie den Ueberrest jener mit Schmerzen Heimgesuchten! Blutschuldforderer! fordere und rechte, erscheine zur Rache des vergessenen Volkes. Thue es, erhebe Dich ob meiner Dränger Wuth, bringe zum Entsetzen die Bedrücker und Räuber! Nimm Dich schonend Deiner Erkorenen an, daß sie Schutz unter Deinen Fittigen finden; alle ihre Frevel bedecke Deine Liebe! Stärke und erhebe den Rest Deiner Geretteten, die Nachkommen Deiner Frommen,

[1]) Ueberzeugt von der Wahrhaftigkeit Deiner Gebote.
[2]) Höre Israel u. s. w. (V. M. 6, 5), die feierliche Anerkennung der Einheit Gottes.

חֲסִידֶיךָ· צַעֲקָתָם קְשׁוֹב מִמְּכוֹן הוֹדֶךָ· זְכֹר לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיִשְׂרָאֵל עֲבָדֶיךָ: אל מלך יושב וכו׳.

אַל תָּבוֹא בְמִשְׁפָּט עִמָּנוּ כִּי לֹא יִצְדַּק לְפָנֶיךָ כָּל חָי: אֱלֹהִים אַל דֳּמִי לָךְ אַל תֶּחֱרַשׁ וְאַל תִּשְׁקֹט אֵל: אֱלֹהִים בָּאוּ גוֹיִם בְּנַחֲלָתֶךָ טִמְּאוּ אֶת הֵיכַל קָדְשֶׁךָ שָׂמוּ אֶת יְרוּשָׁלַםִ לְעִיִּים: נָתְנוּ אֶת נִבְלַת עֲבָדֶיךָ מַאֲכָל לְעוֹף הַשָּׁמָיִם בְּשַׂר חֲסִידֶיךָ לְחַיְתוֹ אָרֶץ: שָׁפְכוּ דָמָם כַּמַּיִם סְבִיבוֹת יְרוּשָׁלָםִ וְאֵין קוֹבֵר: אַלְמָנָה וְגֵר יַהֲרֹגוּ וִיתוֹמִים יְרַצֵּחוּ: שִׁלְּחוּ בָאֵשׁ מִקְדָּשֶׁךָ לָאָרֶץ חִלְּלוּ מִשְׁכַּן שְׁמֶךָ: לייי הישוע׳.

עקידה. ע״ס א״ב כפול וכסוף חתום דוד ביר׳בי משלם הקטן חזק.

ח׳ אֱלֹהִים אַל דֳּמִי לְדָמִי· ק׳ אַל תֶּחֱרַשׁ וְאַל תִּשְׁקֹט לְמִתְקוֹמְמִי· ח׳ בְּקַשְׁהוּ דָּרְשֵׁהוּ מִיַּד מַחֲרִימִי· ק׳ בַּל תְּכַסֶּה אֶרֶץ בְּכָל מְקוֹמִי: גּוֹלְ יִגָּלֶה לְפָנֶיךָ יִשָּׁפֵךְ וְיִזָּלֵף· גַּם בְּפוּרְפָּרְךָ מָלֵא גְוִיּוֹת יִגָּלֵף· דִּין יָדוֹן שׁוֹפֵךְ חֵלֶף בְּחֵלֶף· דְּמֵי עֲנָיֶיךָ הַנִּשְׁפָּךְ כִּשְׁגָרֵי אֲלָפִים: הִתְיָעֲצוּ יַחַד סוֹךְ מָסַךְ רַעַל· הַלּוֹט הַלּוֹט פְּנֵי כָל הָאָרֶץ לְהַעַל· וְלֹא יִזָּכֵר שֵׁם קֹדֶשׁ הַמְּעַל· וְלֶכֶת אַחֲרֵי הַתֹּהוּ מִשְׁקָץ וּמְגֹעָל: זֶרַע קֹדֶשׁ בָּנִים לֹא יְשַׁקֵּרוּ· זֶה אֵלִי וְאַנְוֵהוּ זָעֲקוּ וְשׁוֹרְרוּ· חֶבֶל נַחֲלָתֵנוּ הוּא וּבוֹ נִתְאַמָּרוּ· חַיַּת יְחִידָתָם בִּצְרוֹר הַחַיִּים צָרָרוּ: טַף וְנָשִׁים יַחַד הִשְׁלִימוּ לֵעָקֵד· טְלָאִים הַמְבֻקָּרִים בְּלִשְׁכַּת בֵּית הַמּוֹקֵד· יָחִיד וְנִשָּׂא עָלֶיךָ נֶהֱרַג וְנִשְׁקַד· יִחוּדוֹ גִּיהֵד לוֹ לְבַד רֹאשׁ לִיקֹּד: כְּבָשִׂים בְּנֵי שָׁנָה לְעֹלָה תְּמִימִים· כְּבָשׁוּ עוֹלוֹת כְּזִבְחֵי אִמּוּרֵי שְׁלָמִים· לְאִמּוֹתָם אוֹמְרִים לֹא תִּבְכְּרוּ רַחֲמִים· לְקָרְבָּן אִשֶּׁה לַיְיָ נִתְבַּקַּשְׁנוּ מִמְּרוֹמִים: מְפַרְפְּרִים הַיְלָדִים וְזֶה עַל זֶה מִפַּרְכְּסִים· מְמַהֲרִים שְׁחוֹט אֲחֵרִים וּבִדְמֵיהֶם מִתְבּוֹסְסִים· נָתוּן עַל רֹבֶד הֵיכָלְךָ וְאַף לְמִמְרָסִים· נֶגֶד עֵינֶיךָ לָעַד יִהְיוּ תּוֹסָסִים:

die Deiner Gnade harren; vernimm ihr Flehen vom Sitze Deiner Majestät aus, gedenke an Abraham, Jizchak und Israel, Deine Diener! —

אל תבוא Komme nicht in's Gericht mit uns, denn kein Lebender ist gerecht vor Dir. Gott, sei nicht so still, schweige nicht und ruhe nicht, Allmächtiger! Gott! Völker drangen in Dein Erbe ein, verunreinigten Deinen heiligen Palast, machten Jerusalem zum Steinhaufen. Sie gaben die Leichen Deiner Knechte dem Vogel des Himmels zum Fraß, das Fleisch Deiner Frommen dem Gewild des Landes, ihr Blut vergossen sie wie Wasser rings um Jerusalem, und Niemand vergrub es. Wittwe wie Fremdling brachten sie um, Waisen tödteten sie. Sie legten Feuer an Dein Heiligthum, entweihten zum Staube die Wohnung Deines Namens. —

אלהים[1]) Gott! schweige nicht zu meinem Blute; schweige nicht, sei nicht still gegen meine Gegner! suche, fordere es von meinen Verderbern, die Erde decke es nirgends zu. Laß es Dir stets offenbar sein das vergossene, verspritzte Blut, die Erschlagenen seien stets an Deinem Purpur gezeichnet, auf daß Du Gleiches mit Gleichem vergeltend richtest wegen des Bluts Deiner Armen, das wie von geschlachteten Kälbern floß. In ihrem Rathe beschlossen die Feinde, den Giftkelch mir zu mischen, die Wahrheit zu verhüllen auf der ganzen Erde; der heilige, erhabene Gottesname sollte nicht mehr gedacht werden, dem nichtigen, verwerflichen Gräuel sollten wir nachwandeln. Aber die Kinder des heiligen Stammes verläugneten Dich nicht; sie riefen laut: „Er ist mein Gott, ihn will ich rühmen; Er ist das Loos meines Erbes, ihn nur verehren wir!“ und gaben willig ihre Seele dem ewigen Leben hin. Kinder und Frauen waren einstimmig und ließen sich binden, den ausgesuchten Lämmern gleich, die einst auf dem Altar geopfert wurden, indem sie sprachen: „Einziger! Erhabener! Deinetwegen lassen wir uns tödten und martern; Deine Einheit erkennen wir an, vor Dir nur beugen wir das Haupt!“ So wurden kleine, schuldlose Kinder wie Ganzopfer hingeschlachtet, wurden geknebelt, um sie wie das Opferfett zu verbrennen. Sie sprachen zu ihren Müttern: „Lasset doch euer Mitleid! sehet, wir sind ja vom Himmel als dem Ewigen wohlgefällige Feueropfer bestimmt!“ Haufenweise wurden die Kinder zusammengeworfen; noch zuckten diese, so wurden schon andere geschlachtet und Blut zu Blut gemischt. — O es liegt auf dem Estrich Deines Palastes, dort wird es umgerührt, daß es immerdar vor Dir brause! — Eine große Opferstätte

[1]) Diese und ähnliche Selichoth stammen aus der Schreckenszeit der Kreuzzüge (Ende des 11. Jahrhunderts) und schildern die fürchterlichen Verfolgungen, denen damals die Juden ausgesetzt waren.

סִדְּרוּ לְפָנֶיךָ סִדּוּר מַעֲרָכָה גְּדוֹלָה׃ סֶבֶב וְגַם הַיְסוֹד
קָטוֹן מֵהָכִילָה׃ עוֹלָלִים וְיוֹנְקִים הַנִּזְבָּחִים כָּלִיל עוֹלָה׃
עוֹלָתְךָ יְדַשְּׁנֶה יִזְכֹּר כָּל מִנְחוֹתֶיךָ סֶלָה׃ פִּנּוֹת וַעֲזָרוֹת
מָלְאוּ קָרְבְּנֵי זְבָחִים׃ פְּדָרִים וְאֵבָרִים הָרֹאשׁ וְהָרֶגֶל
וּנְתָחִים׃ צְרֵדֵי מְנָחוֹת כַּמָּה עֶשְׂרֹנֵי מֹחִים׃ צַדְקָנִיּוֹת
קִנֵּיהֶם הֵמָּה עוֹלְלֵי טְפָחִים׃ קַיִץ לַמִּזְבֵּחַ הֵם בְּנֵי בֵי רַב׃
קָרְבַּן הָעָם לְכַפֵּר תַּלְמִיד עִם צוֹרַב׃ רַחַשׁ מֶרְכָּךְ זֶה
מֵאָז לֹא נִקְרַב׃ רֵיחַ נִיחֹחַ מִנְחַת יְהוּדָה תֶּעֱרַב׃
שָׂרְתֵי כְהֻנָּה כָּשְׁרוּ נָשִׁים כַּאֲנָשִׁים׃ שְׁחִיטָה זְרִיקָה
וְקַבָּלָה מַקְרִיבִים וּמַגִּישִׁים׃ תִּקְרֶבֶת מִנְחָה טְהוֹרָה
נַפְשׁוֹת הַקְּדוֹשִׁים׃ תְּנוּפַת חָזֶה וְשׁוֹק וּלְחָיֵי הָרָאשִׁים׃
דְּמָעוֹת מִטִּפָּה וּמִטִּפָּה נוֹבְעִים וּמַקְלְחִים׃ וְשׁוֹחֲטִים
וְנִשְׁחָטִים אֵלּוּ עַל אֵלּוּ נִגְנָחִים׃ דְּמֵי אָבוֹת וּבָנִים נוֹגְעִים
וְטוֹפְחִים׃ בִּרְכַּת הַזֶּבַח שְׁמַע יִשְׂרָאֵל צוֹרְחִים׃ יִרְאֶה
יֵרָאֶה פְּעֻלַּת בָּנוֹת בּוֹטְחוֹת׃ בְּחֹם הַיּוֹם עֲרֻמּוֹת
לַשֶּׁמֶשׁ נִשְׁטָחוֹת׃ יָפָה בַּנָּשִׁים מְבַקְּעוֹת כֶּרֶס וּמְפַלַּחַת׃
מִבֵּין רַגְלֶיהָ שִׁלְיָה וָלָד מַפְרִיחוֹת׃ שָׁמוֹעַ הֲנִשְׁמַע אוֹ
אִם נִרְאָה׃ לְהַאֲמִין מִי יַאֲמִין גְּדוֹלָה פְּלִיאָה׃ מוֹלִיכִים
בְּנֵיהֶם לַטֶּבַח כְּלַחֻפָּה נָאָה׃ הַעַל אֵלֶּה תִּתְאַפַּק רָם
גֵּאֶה גָּאָה׃ ס׳ כקול קֶדֶם נִשְׁעַנְנוּ וַתַּעֲמֹד עֲקֵדַת הַר מֹר׃
קי״ס טְמוּנָה לְיֶשַׁע בְּכָל דֹּר וָדֹר לִשְׁמֹר׃ נִתּוֹסְפוּ אֵלֶּה
וְכָאֵלֶּה עַד בְּלִתִּי לֵאמֹר׃ חַי זָכְרֵךְ קִיּוּם תִּשְׁמָר
לָנוּ וְצָרוֹתֵינוּ תִּגְמוֹר׃ אל מלך יושב וכו׳.

טוֹב יְיָ לַכֹּל וְרַחֲמָיו עַל כָּל־מַעֲשָׂיו׃ טוֹב יְיָ לְקֹוָו לְנֶפֶשׁ תִּדְרְשֶׁנּוּ׃ טוֹב

ordneten damals die Feinde an; der Altar sammt seinem Grunde hätte nicht die Kinder und Säuglinge alle fassen können, die damals als Brand- und Ganzopfer geschlachtet wurden. Gedenke, Gott, jener Opferasche, jener Gaben immerfort! — Alle Winkel und Höfe füllten sie mit Geschlachteten, mit Zerstückten und Verstümmelten an; statt trockenem Mehlopfer lagen viele Maß Gehirn da; fromme Frauen brachten als Entbindungsopfer ihre Kleinen in den Windeln. Wie ein Zusatzopfer des Altars wurde die Schuljugend hingeworfen, wie ein Sühnopfer für die Gemeinde die Schüler sammt den Gelehrten. Im Tiegel gesottene Opfer wurden seit der Tempelzerstörung nicht mehr dargebracht; so nimm jetzt dafür die dampfenden Stücke von Jehuda's Kindern wohlgefällig auf! Wie Priester dienten da Männer wie Frauen, schlachteten, spritzten Blut, fingen es auf, brachten reine, heilige Leiber zum Opfer und machten Wendungen mit Bruststücken, Schenkeln und Kinnladen. Thränen flossen und rannen von allen Seiten, Schlächter wie Geschlachtete röchelten beide, das Blut der Väter und der Kinder floß zusammen, und als Segensspruch riefen sie: „Höre Israel“! Wurden je solche Thaten gesehen? Sorglose Töchter wurden bei heißem Sonnenschein nackt hingestreckt, zarten Frauen die Leiber aufgeschlitzt und die Kinder herausgerissen. Wurde je solches gehört, je solches gesehen? scheint es nicht unglaublich, zum Verwundern? Eltern führten ihre Kinder selbst zur Schlachtbank hin wie zum Trauhimmel! Kannst Du dabei an Dich halten? Hocherhabener! Von jeher stützen wir uns auf die Opferung Jizchak's auf dem Berge Moriah, daß sie uns beistehe, sie, die zu unserem Heile auf alle Geschlechter aufbewahrt bleibt; nun aber sind der Opferungen noch unzählige, viele, viele hinzugekommen, — Ewiglebender, bewahre uns das Verdienst jener Verklärten und endige unser Leiden!

טוב יי לכל Allen ist der Ewige wohlthätig, erbarmt sich seiner Werke aller. Gütig ist Gott den auf ihn Hoffenden, der Seele, die ihn sucht. Wohl dem, der

וְיָחִיל וְדוּמָם לִתְשׁוּעַת יְיָ: טוֹב לַחֲסוֹת בַּיְיָ מִבְּטֹחַ בָּאָדָם: טוֹב לַחֲסוֹת בַּיְיָ מִבְּטֹחַ בִּנְדִיבִים: טוֹב וְיָשָׁר יְיָ עַל כֵּן יוֹרֶה חַטָּאִים בַּדָּרֶךְ: טוֹב יְיָ לְמָעוֹז בְּיוֹם צָרָה וְיֹדֵעַ חֹסֵי בוֹ: כִּי הוּא יָדַע יִצְרֵנוּ זָכוּר כִּי עָפָר אֲנָחְנוּ: כִּי טוֹב יְיָ לְעוֹלָם חַסְדּוֹ וְעַד דֹּר וָדֹר אֱמוּנָתוֹ: ליי הישועה וכו׳.

פזמון. סימן אמתי חתום בראשי החרוזים.

חו״ק יְיָ יְיָ אֵל רַחוּם וְחַנּוּן· אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב חֶסֶד וֶאֱמֶת· נֹצֵר חֶסֶד לָאֲלָפִים· נֹשֵׂא עָוֹן וָפֶשַׁע וְחַטָּאָה וְנַקֵּה· וְסָלַחְתָּ לַעֲוֹנֵנוּ וּלְחַטָּאתֵנוּ וּנְחַלְתָּנוּ: ח׳ אֶזְכְּרָה אֱלֹהִים וְאֶהֱמָיָה· בִּרְאוֹתִי כָל עִיר עַל תִּלָּהּ בְּנוּיָה· וְעִיר הָאֱלֹהִים מֻשְׁפֶּלֶת עַד שְׁאוֹל תַּחְתִּיָּה· וּבְכָל זֹאת אָנוּ לְיָהּ וְעֵינֵינוּ לְיָהּ: מִדַּת הָרַחֲמִים עָלֵינוּ הִתְגַּלְגְּלִי· וְלִפְנֵי קוֹנֵךְ תְּחִנָּתֵנוּ הַפִּילִי· וּבְעַד עַמֵּךְ רַחֲמִים שַׁאֲלִי· כִּי כָל לֵבָב דַּוָּי וְכָל רֹאשׁ לָחֳלִי: תָּמַכְתִּי יְתֵדוֹתַי בִּשְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה תֵּיבוֹת· וּבְשַׁעֲרֵי דְמָעוֹת כִּי לֹא נִשְׁלָבוֹת· לָכֵן שָׁפַכְתִּי שִׂיחַ פְּנֵי בוֹחֵן לִבּוֹת· בָּטוּחַ אֲנִי בְּאֵלֶּה וּבִזְכוּת שְׁלֹשֶׁת אָבוֹת: יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ שׁוֹמֵעַ קוֹל בְּכִיּוֹת· שֶׁתָּשִׂים דִּמְעָתֵנוּ בְּנֹאדְךָ לִהְיוֹת· וְתַצִּילֵנוּ מִכָּל גְּזֵרוֹת אַכְזָרִיּוֹת· כִּי לְךָ לְבַד עֵינֵינוּ תְלוּיוֹת· וְסָלַחְתָּ לַעֲוֹנֵנוּ וּלְחַטָּאתֵנוּ וּנְחַלְתָּנוּ:

יי יי אל עד ונחלתנו, ואח״כ אל מלך יושב וכו׳.

וְאַתָּה קָדוֹשׁ יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל: וְאַתָּה הוּא וּשְׁנוֹתֶיךָ לֹא יִתָּמּוּ: אַתָּה תָקוּם תְּרַחֵם צִיּוֹן כִּי עֵת לְחֶנְנָהּ כִּי בָא מוֹעֵד: זִבְחֵי אֱלֹהִים רוּחַ נִשְׁבָּרָה לֵב נִשְׁבָּר וְנִדְכֶּה אֱלֹהִים לֹא תִבְזֶה: הֵיטִיבָה בִרְצוֹנְךָ אֶת צִיּוֹן· תִּבְנֶה חוֹמוֹת יְרוּשָׁלָיִם: אָז תַּחְפֹּץ זִבְחֵי צֶדֶק עוֹלָה וְכָלִיל· אָז יַעֲלוּ עַל מִזְבַּחֲךָ פָרִים: (וְעַתָּה יְיָ אָבִינוּ אָתָּה· אֲנַחְנוּ הַחֹמֶר וְאַתָּה יֹצְרֵנוּ וּמַעֲשֵׂה יָדְךָ כֻּלָּנוּ: אַתָּה יְיָ לֹא תִכְלָא רַחֲמֶיךָ מִמֶּנּוּ· חַסְדְּךָ וַאֲמִתְּךָ תָּמִיד יִצְּרוּנוּ:) זְכֹר רַחֲמֶיךָ יְיָ וַחֲסָדֶיךָ כִּי מֵעוֹלָם הֵמָּה: זָכְרֵנוּ יְיָ בִּרְצוֹן עַמֶּךָ· פָּקְדֵנוּ בִּישׁוּעָתֶךָ: זְכֹר עֲדָתְךָ קָנִיתָ קֶּדֶם גָּאַלְתָּ שֵׁבֶט נַחֲלָתֶךָ הַר צִיּוֹן זֶה שָׁכַנְתָּ בּוֹ: זְכֹר יְיָ חִבַּת יְרוּשָׁלָיִם

geduldig auf des Ewigen Hilfe wartet! Besser ist's, dem Ewigen vertrauen, als auf Menschen sich verlassen; besser, dem Ewigen vertrauen, als auf Fürsten sich verlassen. Gütig ist der Ewige und gerade, zeigt Irrenden die rechte Bahn. Gütig ist Gott, Zuflucht am Tage der Noth; er kennet die auf ihn vertrauen. Denn er kennet unseren Sinn, gedenket, daß nur Staub wir sind. Ja gütig ist der Ewige, ewig seine Gnade, seine Treue für und für.

" " Ewiger! Ewiger! der Du allmächtig, barmherzig und gnädig bist, langmüthig und groß an Gnade und Wahrheit, der Du Gnade aufbewahrest dem tausendsten Geschlechte, Missethat, Frevel und Sünde vergibst und rein machest: o vergib unsere Missethat und unsere Sünde und laß uns Dein Eigenthum bleiben! — Wehmuthsvoll wird die Erinnerung mir, o Gott! wenn ich jede Stadt noch fest gebaut, nur die Gottesstadt so tief erniedrigt sehe; — aber unsere Hoffnung ist doch zu Gott, unser Auge doch auf Gott gerichtet. O göttliches Erbarmen, walte über uns! Laß unsere Bitte vor den Schöpfer kommen und erflehe Mitleid für Dein Volk; denn jedes Herz ist gramvoll und jedes Haupt erkrankt. Auf das dreizehnfache Gnadenwort[1]) ist meine Zuversicht gerichtet und auf den Glauben daß Deine Pforten den Thränen nicht verschlossen sind; hierauf und auf die Frömmigkeit der drei Stammväter vertrauend ergieße ich mein Gebet vor Dir, Herzensprüfer! O möge es Dein Wille sein, Erhörer der Weinenden Stimme, stets unserer Thränen eingedenk zu sein und uns vor allen harten Verhängnissen zu schützen; denn nur zu Dir allein sind unsere Augen gerichtet. O vergib unsere Missethat und unsere Sünde und laß uns Dein Eigenthum bleiben! —

ואתה קדוש Du, Allerheiligster, thronst unter Lobgesängen Israels! Du bist, und Deine Jahre enden nie! Du erhebst Dich, erbarmst Dich Zion's, wenn gekommen ist die Zeit, daß Du ihr gnädig bist. Ein göttlich Opfer ist ein zerknirschtes Gemüth; ein zerknirschtes und demüthiges Herz, o Gott, verschmähest Du nicht! Thue Zion wohl in Deiner Huld, erbaue die Mauern Jerusalems! dann werden Opfer der Gerechtigkeit, Brand- und Ganzopfer Dir gefallen, dann wird man Stiere darbringen auf Deinem Altar. Aber jetzt, o Ewiger — doch Du bist unser Vater! wir sind der Thon und Du unser Bildner, Deiner Hände Werk sind wir Alle. Du, o Ewiger, wirst Deine Barmherzigkeit uns nicht entziehen; Deine Liebe und Treue werden uns stets bewahren. Gedenke Deiner Barmherzigkeit, o Ewiger, und Deiner Gnade; denn sie sind von Ewigkeit her. Gedenke, Herr, auch unser, wenn Du Dein Volk begnadigst, suche uns heim mit Deiner Hilfe! Gedenke Deiner Gemeinde, die Du vormals Dir erworben, Deines Erbstammes, den Du befreiet, Zion's Berg, den Du bewohnt! Gedenke, Herr, Deiner Lust an Jerusalem, vergiß nicht Deine

[1]) Siehe oben S. 449 die Note.

אַהֲבַת צִיּוֹן אַל תִּשְׁכַּח לָנֶצַח: זְכֹר יְיָ לִבְנֵי אֱדוֹם אֵת יוֹם יְרוּשָׁלָיִם הָאֹמְרִים עָרוּ עָרוּ עַד הַיְסוֹד בָּהּ: זְכֹר לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיִשְׂרָאֵל עֲבָדֶיךָ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לָהֶם בָּךְ וַתְּדַבֵּר אֲלֵהֶם אַרְבֶּה אֶת זַרְעֲכֶם כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמָיִם. וְכָל הָאָרֶץ הַזֹּאת אֲשֶׁר אָמַרְתִּי אֶתֵּן לְזַרְעֲכֶם וְנָחֲלוּ לְעֹלָם: זְכֹר לַעֲבָדֶיךָ לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב. אַל תֵּפֶן אֶל קְשִׁי הָעָם הַזֶּה וְאֶל רִשְׁעוֹ וְאֶל חַטָּאתוֹ: אַל נָא תָשֵׁת עָלֵינוּ חַטָּאת אֲשֶׁר נוֹאַלְנוּ וַאֲשֶׁר חָטָאנוּ: חָטָאנוּ צוּרֵנוּ. סְלַח לָנוּ יוֹצְרֵנוּ:

קלה

ע"ס א"ב כפול.

פ׳ אֵלֶיךָ צוּרִי כַּפַּי שִׁטַּחְתִּי. גֹּדֶל וְגֹבַהּ לֵב הִנַּחְתִּי. אֶבֶן רוּחַ נִשְׁבָּרָה זָבַחְתִּי. וַאֲנִי בְּשֵׁם קָדְשְׁךָ בָּטָחְתִּי: בָּטַחְתִּי בְךָ וְלֹא בְזַיִן מִבַּרְזֶל. לְהֵרָג כְּנִמְסַרְתִּי רַב וּבַרְזֶל. קו"פ בִּקֵּשׁ יוֹנַת אֵלֶם וְגוֹזֵל. וְהֵשִׁיב אֶת הַגְּזֵלָה אֲשֶׁר גָּזָל: פ׳ גָּזַל וְאִבֵּד חֲסִידֵי עֶלְיוֹן וִישִׁישָׁיו. וְחִלֵּל בְּרִיתוֹ וְהֶחֱרִיב מִקְדָּשׁ וְקָדָשָׁיו. גָּדַר הַפָּרְכוֹת וְהָרַג נְבִיאָיו וְכֹהֲנָיו וּקְדֹשָׁיו. זֶה דוֹר דֹּרְשָׁיו: דּוֹרְשָׁיו דָּמָם יְהִי כֹפֶר וּפִדְיוֹם. לִפְנֵי כִסֵּא כְבוֹדְךָ אָיוֹם. קו"פ דְּבוּקִים אַחֲרֶיךָ כַּעֲמִידִים וּתְיוֹם. כִּי עָלֶיךָ הֹרַגְנוּ כָל הַיּוֹם:

נרוב הקהלות אומרים כאן טהר ר׳ ישמעאל והוא לקוח מסליחת אלה אזכרה.

פ׳ טִהֵר רַבִּי יִשְׁמָעֵאל עַצְמוֹ וְהִזְכִּיר אֶת הַשֵּׁם בִּסְלוּדִים. וְעָלָה לַמָּרוֹם וְשָׁאַל מֵאֵת הָאִישׁ לְבוּשׁ הַבַּדִּים. וְנָם לוֹ קַבְּלוּ עֲלֵיכֶם צַדִּיקִים וִידִידִים. כִּי שָׁמַעְתִּי מֵאַחֲרֵי הַפַּרְגּוֹד כִּי בְּזֹאת אַתֶּם נִלְכָּדִים: יָרַד וְהִגִּיד לַחֲבֵרָיו מַאֲמַר אֵל. וְצִוָּה הַבְּלִיַּעַל לְהָרְגָם בְּכֹחַ וְלָאֵל. קו"פ וּשְׁנַיִם מֵהֶם הוֹצִיאוּ תְּחִלָּה שֶׁהֵם גְּדוֹלֵי יִשְׂרָאֵל. רַבִּי יִשְׁמָעֵאל כֹּהֵן גָּדוֹל וְרַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל נְשִׂיא יִשְׂרָאֵל: פ׳ כְּרוֹת רֹאשׁוֹ תְּחִלָּה הִרְבָּה לִבְעוֹן. וְגַם הָרְגֵנִי תְּחִלָּה וְאַל אֶרְאֶה בְּמִיתַת מְשָׁרֵת

Liebe zu Zion! Gedenk' auch, Herr, den Söhnen Edom's den Tag Jerusalem's, als sie da schrieen: „Verheeret! verheeret bis auf den Grund!" Gedenke Deiner Diener, Abraham's, Jizchak's und Israel's, was Du ihnen bei Dir zugeschworen und ihnen zugesagt hast: Ich will euere Nachkommen so viel werden lassen wie die Sterne des Himmels, und dieses ganze Land, wovon ich gesprochen, will ich eueren Nachkommen geben und sie sollen es ewig als Erbgut besitzen. Gedenke Deiner Diener, Abraham's, Jizchaks und Jakob's, kehre Dich nicht an die Hartnäckigkeit, den Frevel und die Sünde dieses Volkes! Rechne es uns doch nicht zum Verbrechen, daß wir thöricht gewesen und gesündigt haben!

135. אליך Zu Dir, Schöpfer, erhebe ich meine Hände, lege Stolz und Hochmuth ab, und bringe Dir mein gebeugtes Gemüth zum Opfer dar, indem ich auf Deinen heiligen Namen vertraue. Auf Dich vertraute ich, nicht auf Stahl und Eisen, als man mich sammt Lehrern und Oberhirten der Schlachtbank überlieferte. O suche wieder die verscheuchte Taube (Israel), führe die Geraubten wieder zurück! Der Feind[1]) raubte und vernichtete die Frommen und Erwählten des Höchsten, er entweihete seinen Bund, zerstörte seinen Tempel und seine Heiligthümer, durchstach die heiligen Vorhänge und ermordete die Propheten, Priester und Heilige, das ganze Geschlecht der Gottesverehrer. O möge das Blut Deiner Verehrer, vor Deinem herrlichen Throne, Erhabenster, als auslösende Sühne gelten für die, welche Dir unzertrennlich fest anhangen und sich jeden Tag für Dich tödten lassen! —

טהר[2]) So hatte einst in aller Reinheit und Ehrfurcht Rabbi Ismael den heiligen Gottesnamen ausgesprochen, sich zur Höhe erhoben und den in Linnen gekleideten Engel über das ihm und seinen Gefährten bevorstehende schreckliche Schicksal befragt. „Gerechte und Geliebte!" erwiederte ihm dieser, „nehmet die „Strafe über euch hin; denn ich habe es hinter dem Vor„hange vernommen, daß ihr dazu auserseben seid." — Der Priester kam und erzählte seinen Gefährten den Beschluß des Allmächtigen. — Nun befahl der Tyrann sie mit aller Grausamkeit zu tödten, und zwei von Israels Großen wurden zuerst hinaus auf den Richtplatz geführt, nämlich Rabbi Jismael, der Hohepriester, und Rabbi Simon Sohn Gamliel's, der Fürst Israels. Enthauptet mich zuerst! bringt doch mich zuerst um! bat flehentlich der Letztere, damit ich nicht den Tod des Dieners

1) Titus und seine Consorten.
2) Siehe über das Folgende die Note oben S. 175.

לָדֻר בְּמָעוֹן · וּלְהַפִּיל גּוֹרָלוֹת צִוָּה צִפְעוֹן · וְנָפַל הַגּוֹרָל עַל רַבָּן שִׁמְעוֹן: לִשְׁפּוֹךְ דָּמוֹ מִהֵר כְּשׁוֹר פָּר · וּכְשֶׁנֶּחְתַּךְ רֹאשׁוֹ נְטָלוֹ רַבִּי יִשְׁמָעֵאל וְצָרַח עָלָיו בְּקוֹל מַר כַּשּׁוֹפָר · קו״ח אֵי הַלָּשׁוֹן הַמְמַהֶרֶת לְהוֹרוֹת אִמְרֵי שֶׁפֶר · בַּעֲוֹנוֹת אֵיךְ עַתָּה לוֹחֶכֶת אֶת הֶעָפָר: ח׳ מַה מְּאֹד בָּכָה עָלָיו בַּחֲרָדָה · בַּת בְּלִיַּעַל לְקוֹל בְּכִיַּת רַבִּי יִשְׁמָעֵאל עָמָדָה · תֹּאַר יָפְיוֹ בְּלִבָּהּ חָמְדָה · וְשָׁאֲלָה מֵאֵת אָבִיהָ חַיָּתוֹ לְהַעֲמִידָה: נָאַץ בְּלִיַּעַל דָּבָר זֶה לַעֲשׂוֹתוֹ · לְהַפְשִׁיט עוֹרוֹ מֵעַל פָּנָיו שָׁאֲלָה מֵאִתּוֹ · קו״ח וְלֹא עִכֵּב דָּבָר זֶה לַעֲשׂוֹתוֹ · וּכְשֶׁהִגִּיעוּ לִמְקוֹם תְּפִלִּין צָרַח בְּקוֹל מַר לְיוֹצֵר נִשְׁמָתוֹ: ח׳ שַׂרְפֵי מַעְלָה צָעֲקוּ בְּמָרָה · זוּ תוֹרָה וְזוּ שְׂכָרָהּ עֹטֶה כַּשַּׂלְמָה אוֹרָה · אוֹיֵב מְנָאֵץ שִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא · וּמְחָרֵף וּמְגַדֵּף עַל דִּבְרֵי תוֹרָה: עָנְתָה בַּת קוֹל מִשָּׁמַיִם · אִם אֶשְׁמַע קוֹל אַחֵר אֶהֱפוֹךְ אֶת הָעוֹלָם לְמַיִם · קו״ח לְתֹהוּ וָבֹהוּ אָשִׁית הֲדוֹמַיִם · גְּזֵרָה הִיא מִלְּפָנַי קַבְּלוּהָ מְשַׁעַשְׁעֵי דָּת יוֹמַיִם: ח׳ פְּקִידִים נֶהֶרְגוּ מְאַחֲרֵי שֶׁבֶת בָּתֵּי כְנֵסִיּוֹת · מְלֵאֵי מִצְוֹת כְּרִמּוֹן וּכְזָוִיּוֹת · וְהוֹצִיאוּ אֶת רַבִּי עֲקִיבָה דּוֹרֵשׁ כִּתְרֵי אוֹתִיּוֹת · וְסָרְקוּ בְשָׂרוֹ בְּמַסְרְקוֹת פִּיפִיּוֹת: צִוָּה לְהוֹצִיא רַבִּי חֲנַנְיָא בֶּן תְּרַדְיוֹן מִבֵּית אוּלָמוֹ · וּבַחֲבִילֵי זְמוֹרוֹת שָׂרְפוּ גָלְמוֹ · קו״ח וּסְפוֹגִין שֶׁל צֶמֶר שָׂמוּ עַל לִבּוֹ לְעַכֵּב עַצְמוֹ · וּכְשֶׁנִּסְתַּלְּקוּ מִיַּד נִשְׂרַף וְסֵפֶר תּוֹרָה עִמּוֹ: ח׳ קוֹנְנוּ עַם לֹא אַלְמָן · כִּי עַל דָּבָר מְעַט נִשְׁפַּךְ דָּמָן · לְקַדֵּשׁ

des in der Höhe Wohnenden mit ansehen muß. Doch der Wütherich befahl das Loos zu werfen und es fiel auf Rabbi Simeon! Da fielen sie über ihn her, wie über einen Stier, um sein Blut zu vergießen. Als man ihm den Kopf abhieb, hob ihn Rabbi Jismael auf und schrie mit jammernder Stimme: „Wehe! die Zunge, die so geläufig die herrlichsten Lehren vortrug, soll jetzt den Staub lecken!“ und er weinte ohne Aufhören. Die Tochter des Tyrannen, den Rabbi Jismael so weinen sehend und in ihrem Herzen Mitleid über seine Schönheit hegend, bat ihren Vater, ihm doch das Leben zu lassen; aber er versagte ihr ihre Bitte. Da verlangte sie, daß man für sie die schöne Haut seines Angesichtes abziehen möge; dies zu thun verweigerte er ihr nicht. Sie zogen die Haut ab; als sie an die Stelle kamen, wo die Tefillin hingelegt werden, schrie er bitterlich zum Schöpfer auf. Und die Serafim in der Höhe riefen jammernd: „Ist das die Lehre und ihr Lohn? Du im Lichtgewand Umhüllter! Darf der Feind Deinen großen und furchtbaren Namen so lästern und die Worte Deiner Lehre schmähen und verhöhnen?“ — „Schweigt!“ rief eine himmlische Stimme; „wenn ich noch eine Widerrede höre, so verwandle ich die Welt in Wasser, versetze den Erdball wieder in Nichts; mein Beschluß ist es so, die sich mit meiner Lehre beschäftigen, sollen ihn übernehmen!“ — Hierauf wurden die übrigen Vornehmen umgebracht, die allezeit in den Lehrhäusern sich aufgehalten hatten und so reich an Tugenden waren, wie der Granatapfel an Körnern ist. Rabbi Akiba, der jeden Buchstabenstrich des Gesetzes zu deuten wußte, wurde hinausgeführt und mit vielschneidigen Striegeleisen ihm das Fleisch vom Leibe gerissen. Dann wurde befohlen, den Rabbi Chananja Sohn Teradjon's aus seinem Lehrhaus vorzuführen. Er wurde in Bündel Reben gesteckt und diese angezündet und, um ihn recht lange zu martern, ihm nasse Baumwolle auf's Herz gelegt; als man diese wegnahm, verbrannte er alsbald sammt seiner Gesetzrolle. Klage, Du unverwittwetes Volk, über das ohne Ursache vergossene Blut, über die Frommen, die sich zur Heiligung des

שֵׁם שָׁמַיִם מָסְרוּ עַצְמָן׃ כַּהֲרִיגַת רַבִּי חוּצְפִּית הַמְתֻרְגְּמָן׃ רְעָדָה תֶּאֱחֹז כָּל שׁוֹמֵעַ שְׁמוּעָה׃ וְתִזַּל כָּל עַיִן דִּמְעָה׃ קו״ם נֶהֱפַךְ לְאֵבֶל כָּל שַׁעֲשׁוּעַ׃ עַל הֲרִיגַת רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן שַׁמּוּעַ׃ ם׳ שִׁחֲתוּנִי צוֹרְרַי וּמְעַנַּי׃ וּמִלְאוּ כְרֵסָם מַעֲדַנַּי׃ וְהִשְׁקוּנִי מֵי רוֹשׁ וְלַעֲנַי׃ כַּהֲרִיגַת רַבִּי חֲנִינָא בֶּן חֲכִינַאי׃ תָּקְפוּ עָלֵינוּ צָרוֹת מְצוֹת לְהָפֵר׃ וּמֵאַנּוּ לָקַחַת הוֹן וָכֹפֶר׃ קו״ם כִּי אִם נְפָשׁוֹת הַהוֹגוֹת אִמְרֵי שֶׁפֶר׃ כְּמוֹ רַבִּי יְשֵׁבָב הַסּוֹפֵר׃ ם׳ יָחֲתוּנוּ בְּנֵי עֲדִינָה שׁוֹמֵמָה׃ הֵרֵעוּ לָנוּ מִכָּל מַלְכֵי אֲדָמָה׃ וְהָרְגוּ מִמֶּנּוּ כַּמָּה וְכַמָּה׃ כַּהֲרִיגַת רַבִּי יְהוּדָה בֶּן דָּמָא׃ דִּבַּרְתָּ בֵּית יַעֲקֹב אֵשׁ וּבֵית יוֹסֵף לֶהָבָה׃ הֵן עַתָּה קַשׁ אוֹרָם כָּבָה׃ קו״ם חַי זַעֲקִי קָשׁוֹב וְקָרֵב בִּעוּר יוֹם הַבָּא׃ כִּי הֵמָּה הִסְכִּימוּ לַהֲרוֹג עֲשָׂרָה צַדִּיקִים עִם רַבִּי יְהוּדָה בֶּן בָּבָא׃ ם׳ חֲסִידִים אֵלּוּ וַהֲרִיגָתָם׃ אַב הָרַחֲמִים זְכוֹר אוֹתָם׃ זְכוּתָם וּזְכוּת אֲבוֹתָם׃ תַּעֲמֹד לִבְנֵיהֶם בְּעֵת צָרָתָם׃ צָרָתָם וְעֶלְבּוֹנָם שׁוּר מִמְּרוֹמִים׃ וְהִמָּלֵא עַל צֶאֱצָאֵימוֹ רַחֲמִים׃ קו״ם זְכוּתָם זְכוֹר וּזְכוּת שְׁלֹשֶׁת הַקְּדוֹמִים׃ אֵל מֶלֶךְ יוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא רַחֲמִים׃

אין פפר״ם ווערד מעהרערען קהלות זאגט אמן היערויף זכר לנו ברית אבות או״וו, אין אייניגען קהלות וויד ערזט נאך פאלגענדעס געזאגט.

סוף הטזן של סליחת אליך לורי.

ם׳ הַיּוֹם כַּמָּה רְבָבוֹת נָפְלוּ מֵעַמֶּךָ׃ וּמָסְרוּ עַצְמָם עַל יִחוּד שְׁמֶךָ׃ הוֹצֵא לָאוֹר מִשְׁפָּטָם וְדִינָם מִמְּרוֹמֶךָ׃ וְשָׁמַעְתָּ אֶל תְּפִלַּת עֲבָדֶיךָ וְעַמֶּךָ׃ וְעַמְּךָ שׁוֹלְלִים וּבוֹזְזִים וְחֵילוֹ יָבֹזּוּ׃

göttlichen Namens hingaben, über die Ermordung des Gesetzerklärers Rabbi Chuzpith! Beben ergreife Jeden, der es hört, jedes Auge rinne von Thränen, jede Freude wandle sich in Trauer, ob der Ermordung des Rabbi Elasar Sohn Schamua's. Meine Dränger und Peiniger haben mich zu Grunde gerichtet und mit meinen Schätzen sich gefüllt, und als hätten sie mit Gift und Wermuth mich getränkt war es mir, als sie den Rabbi Chaninah Sohn Chachinai's hinrichteten. Um uns von den Gesetzen abzuwenden, legten sie schweres Leid uns auf und nahmen kein Gut als Lösegeld an; aber die Personen nahmen sie weg, die mit dem herrlichen Gottesworte sich beschäftigen, wie den Gesetzschreiber Rabbi Jeschebab. Jene Wollüstlinge brachten uns tief in's Elend, verfuhren übler mit uns, als alle andern Reiche der Erde, sie brachten gar viele von uns um, wie auch den Rabbi Jehuda Sohn Dama's. Herr! der Du sprachst: das Haus Jakob's solle dem Feuer, und das Haus Joseph's der Flamme gleichen[1]), siehe jetzt das Feuer von nichtigen Stoppeln verlöscht! Lebendiger! vernimm unser Flehen und bringe den brennenden Vergeltungstag herbei[2]); denn einstimmig haben jene Grausamen zehn unserer Gerechten gemordet, darunter Rabbi Jehuda Sohn Baba's war. Gedenke, barmherziger Vater, dieser Frommen und ihrer Ermordung und laß ihr Verdienst und das Verdienst ihrer Ahnen beistehen ihren Kindern zur Zeit der Noth! Schaue vom Himmel herab auf die Verfolgung und die Schmach, die sie erlitten und erbarme Dich ihrer Nachkommen; gedenke ihrer Tugenden, so wie die der drei Stammväter, Du Allmächtiger! König! der Du auf dem Throne der Barmherzigkeit sitzest!

הים Die viele Tausende Gefallenen Deines Volkes, die ihr Leben zur Verherrlichung Deines einzigen Namens hingaben, lasse Du heute ihr Recht in klarem Lichte in Deiner Höhe erscheinen und erhöre ihretwegen das Gebet Deines Dir dienenden Volkes! Siehe Dein Volk

---

1) Obadia 18.
2) Nach Malachi, 3, 19.

וּשְׂמֵחִים לְמְחִתָּה וּלְאֵד יַעֲלוּזוּ׃ קו״ח מִי נָתַן לִמְשִׁסָּה יַעֲקֹב בְּקוֹל יַכְרִיזוּ׃ הֲלֹא יְיָ זוּ׃ ח׳זוּ חֵטְא גָּרַם וְרוֹדֶה חֲבָטָנוּ׃ סַרְנוּ מִנִּי דֶּרֶךְ וְכַסּוֹרֵרָה בָּעַטְנוּ׃ זָעַמְנוּ בְמִדָּה וּכְרוֹעַ מֵעֲלָלֵינוּ לְעַטְנוּ׃ לַיְיָ אֱלֹהֵינוּ חָטָאנוּ׃ חָטָאנוּ וְהִנְנוּ בְּאַשְׁמָה גְדוֹלָה׃ לְלַעַג וָקֶלֶס נְתוּנִים בַּגּוֹלָה׃ קו״ח חֲזוֹן הַמִּקְרָא עָלֵינוּ עָלָה׃ הִנֵּה יְיָ מְטַלְטֶלְךָ טַלְטֵלָה׃ ח׳טַלְטֵלָה וְעִצָּבוֹן כִּי גָבְרוּ וְעָצְמוּ׃ זְאֵבֵי עֲרָבוֹת אָכְלוּ הָמָמוּ׃ טָרְפוּנוּ לַבֹּקֶר לֹא גָרְמוּ׃ אַכְזָרִי הֵמָּה לֹא יְרַחֵמוּ׃ יְרַחֲמוּ מִשָּׁמַיִם עֲשׂוֹת נֵס׃ וְיַצִּיל עֲנִיָּיו מִיַּד חָזָק וּמְאַנֵּס׃ קו״ח יְדִידוּת מִשְׁכְּנוֹתָיו לְאֹרֶךְ וְרֹחַב יְפַרְנֵס׃ כְּתֹרֶן בְּרֹאשׁ הָהָר וְכַנֵּס׃ ח׳כַּנֵּס נוֹתְרָה שְׁאֵרִית נַחֲלָתוֹ׃ בְּעָלוּהָ אֲדוֹנִים קָשִׁים זוּלָתוֹ׃ כָּעֵת יֵאָמֵר לְיַעֲקֹב בֶּן מְחִילָתוֹ׃ בָּחַר לוֹ יָהּ יִשְׂרָאֵל לִסְגֻלָּתוֹ׃ לִסְגֻלָּתוֹ אַל יְהִי דוֹמֵם וְשׁוֹמֵם׃ כִּימֵי עוֹלָם חָרְבוֹתָיו יְקוֹמֵם׃ קו״ח לְמַלְכּוֹ יִתֵּן עֹז וִירוֹמֵם׃ מַשְׁפִּיל אַף מְרוֹמֵם׃ ח׳מְרוֹמֵם יַרְאֵנִי בְּשׁוֹרְרַי׃ נִקְמָתוֹ וְנִקְמַת בְּחִירַי׃ מוּסַר כְּלִמָּתִי לְעָרַי׃ כִּי נָשָׂאתִי חֶרְפַּת נְעוּרָי׃ נְעוּרַי זָכַרְתִּי לָךְ אַהֲבַת כְּלוּלָה׃ לְעֵת זִקְנָה חֶסֶד גְּמוּלָה׃ קו״ח נָא תִכּוֹן תְּפִלָּתֵנוּ כְּעוֹלָה׃ הַאֲזִינָה אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֶלָה׃ ח׳סֶלָה לְקוֹיֶךָ הֱיֵה מַשְׁעֵנָם׃ לְמַעַנְךָ עֲשֵׂה אִם לֹא לְמַעֲנָם׃ שׁוֹטְנֵימוֹ יֵבֹשׁוּ וְיִכָּלְמוּ בְּמַעֲנָם׃ עַל יְיָ וְלֹא עָנָם׃ עָנָם לְיִשְׂרָאֵל וְיִחֲדוּךָ׃ כִּי שִׂמַּחְתָּ מֵעִיר לָגֹל וְחִמְּדוּךָ׃ קו״ח עַל כֵּן בָּאוּרִים כַּבְּדוּךָ׃ יְיָ בַּצַּר פְּקָדוּךָ׃ ח׳פְּקָדוּךָ פִּיּוֹת פּוֹנוֹת לְךָ לִקְרָא׃ חַלְּצֵם מֵעֹנֶשׁ וּמִגְּזֵרָה חֲמוּרָה׃ פְּנֵה נָא אֶל הָרִנָּה וְהָעֲתִירָה׃ מָעֻזָּם בְּעֵת צָרָה׃ צָרָה וְצוּקָה הָסֵר מִנִּי מְחֹלָלַי׃ וְשַׁעֲרֵי דְמָעוֹת לֹא יִנָּעֲלוּ בְּמַעֲלַי׃ קו״ח צְבוּרוֹת בְּנֹאדְךָ הֲלֹא בְּסִפְרָתְךָ גּוֹאֲלִי׃ שַׁוְעָתִי שָׁמַעְתָּ קוֹלִי׃ ח׳קוֹלִי אָרִים דֶּרֶךְ בַּקָּשָׁה׃ מִפְּנֵי עָקַת אוֹיֵב הַמַּרְעִישָׁה׃ קִפְּחַתְנִי חֲמַת הַמֵּצִיק הַמִּתְקַשָּׁה׃ אֵם עַל בָּנִים רֻטָּשָׁה׃ רֻטָּשָׁה יְלָדֶיהָ לְעֵינֶיהָ נִשְׁחָטִים׃ פָּנֶיהָ לִכְלִמּוֹת

wird beraubt, seine Habe geplündert, man freut sich seines Sturzes und frohlockt bei seinem Unglücke; doch sie rufen laut: „Wer gab Jakob der Plünderung hin? Fürwahr, Er, der Ewige!" Unsere Sünde ist schuld daran, daß der Dränger uns geschlagen hat; wir wichen vom Tugendwege ab, schlugen verwildert aus, darum wurde uns nun nach ihrem Maaße gemessen, und nach unseren schlechten Handlungen uns vergolten. Ja, wir haben gegen den Ewigen, unseren Gott, gesündigt, wir haben uns schwer verschuldet, darum sind wir dem Spott und Hohn in der Verbannung übergeben und jene Prophezeiung hat sich an uns erfüllt: Siehe, der Ewige schleudert Dich weit weg[1])! Die Vertreibung und der Schmerz nahmen mächtig überhand, Wölfe fielen heulend des Abends über uns her, zerrissen uns und ließen nichts auf den Morgen zum Benagen übrig; grausam waren sie, ohne Mitleid. O erbarme Dich im Himmel, thue Wunder und rette Deine Armen aus der Hand der gewaltigen Peiniger, stelle ihnen Deine liebliche Wohnung wieder her in ihrer vollen Größe als Heerzeichen und Panier auf des Berges Gipfel! Klein ist der übrige Rest Deines Erbtheils, harte Herren haben seiner sich bemächtigt; o laß die Zeit erscheinen, wo Du Jakobs Kinder wieder verzeihend aufnimmst, Gott! der Du Israel als Deine Erkornen erwählst! Sei nicht länger stille und schweigend! richte die Trümmer Deiner Erkornen wieder auf, daß sie werden wie in den frühern Tagen, verleihe Macht und Hoheit ihrem Könige, Du, der erniedrigt und erhöhet! Erhabener, lasse mich Deine Rache schauen, die Du für Deine Erwählten an meinen Auflauerern nehmen wirst, die Strafe, welche meine Gegner trifft, die da mich beschimpft und von meiner Jugend an mich mit Schmach beladen haben. Sei eingedenk der treuen Liebe unserer Jugend und vergilt sie uns im Alter mit erneuerten Wohlthaten; nimm unser Gebet wie Opfer an und erhöre uns, Gott Jakob's! Selah. Sei immerfort Stütze denen, die zu Dir hoffen, thue es Deinetwegen, wenn auch nicht ihretwegen! laß ihre Widersacher beschämt und zu Schanden werden, wenn sie zu Dir rufen, antworte ihnen nicht! Aber Israel antworte, die stets Deine Einheit preisen, die an Dir festhielten, selbst als Du ihre Stadt in Schutthaufen verwandeltest, die selbst in Höhlen wohnend Dich verehrten, die bei aller Bedrängniß Dich, Ewiger, suchten! Zu Dir wenden sie sich auch jetzt und rufen Dich an; o errette sie vom Unheil und bösen Verhängniß, wende Dich zu ihrem Gesuch und Flehen, Du ihre Zuflucht zur Zeit der Noth! Unser Schöpfer! entferne von uns Leid und Drangsal, laß wegen unserer Vergehen uns die Thränenpforte nicht verschlossen werden; Erlöser! sammele Du unsere Thränen in Deinen Schlauch, rechne sie uns an und erhöre unsere flehentliche Stimme! Bittend erheben wir unsere Stimme ob des gewaltigen Druckes des Feindes, der mich kahl gemacht, ob der heftigen Wuth des Drängers, die Mutter sammt Kindern zerschmetterte; die Kinder wurden vor den Augen der

---

[1]) Jesaia 22, 17.

וּלְחָיֶיהָ לְמוֹרְטִים׃ קו״ח רוֹזְנִים מִלִּשְׁכַּת הַגָּזִית מִתְמַעֲטִים׃ שֶׁשָּׁם עָלוּ שְׁבָטִים׃ ח׳ שְׁבָטִים תָּשִׁיב לִנְוַת בֵּית עֲטֶרֶת׃ לִהְיוֹת שְׁאֵרִית מְכֻתֶּרֶת׃ תַּשְׁמִיעַ לִפְלֵיטַת יְהוּדָה הַנִּשְׁאֶרֶת׃ וְהָיִיתָ עֲטֶרֶת תִּפְאָרֶת׃ תִּפְאֶרֶת אֱמוּנֶיךָ עַם זוּ קָנִיתָ׃ לֹא שִׁקַּצְתָּם קְרָאוּךָ וְעָנִיתָ׃ קו״ח יָחִיד בְּקָרְאִי עֲנֵנִי מִשִּׁבְתְּךָ הֲכִינוֹתָ׃ וְשָׁמַעְתָּ אֶת תְּפִלָּתָם וְאֶת תְּחִנָּתָם אֲשֶׁר הִתְחַנָּנְתָּ׃ ח׳ הִתְחַנַּנְתָּ עַל בָּנֶיךָ שֶׁכָּלוּ׃ וּמֵעַל שֻׁלְחָן אֲבִיהֶם גָּלוּ׃ אָמַרְתָּ רַחֲמִים עַל מְדוֹתַי יִגָּלוּ׃ בַּיָי יִצְדְּקוּ וְיִתְהַלָּלוּ׃ וְיִתְהַלְלוּ חוֹסֶיךָ תְּפִלָּתָם וּתְפִלָּתִי בִּנְעִימִים׃ וְתִתְנַהֵג עִמָּהֶם בְּמִדַּת צְדָקָה וְרַחֲמִים׃ קו״ח זַכּוֹתֶיךָ קַדְמֶם וּזְכוּת שְׁלֹשֶׁת קְדוּמִים׃ אֵל מֶלֶךְ יוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא רַחֲמִים׃ זכר לנו וכו׳.

סליחות לתענית שני וחמישי ושני׃

לשני׃

דאַן זאָגט סלח לנו (זייטע 10) ח״ו ביז על עירך ועל עמך (זייטע 14), דאַן תבא לפניך סמן ג׳, ישראל עמך סמן ו׳, אין מי יקרא סמן כ״א, ישראל נושע סמן י״ד, אדון בינה סמן ה׳, (מאַן זאָגט סליחות מיט דען פֿאָרשטעהענדען פסוקים); דאַן זכר לנו ברית (זייטע 26) ח״ו ביז ואנחנו הרשענו (זייטע 30), היערויף משיח צדקך אמר ח״ו ביז הרחמים והסליחות (זייטע 32).

לחמישי׃

דאַן זאָגט סלח לנו ח״ו ביז על עירך ועל עמך, דאַן אך בך מקוה ישראל סמן צ׳, אם עונינו סמן ח׳, איה כל נפלאותיך סמן י״ג, רועה ישראל סמן ע״ה, גדול עוני סמן ע״ו, דאַן זכר לנו ברית (זייטע 26) ח״ו ביז ענדע.

לשני בתרא׃

דאַן זאָגט סלח לנו ח״ו ביז על עירך ועל עמך, דאַן אליך נשואות סמן ט״ז, אין כמדת בשר סמן י״א, אזון תחן סמן כ״ג, ה׳ ה׳ אל רחום סמן כ״ד, אל נא רפא נא סמן כ״ה, דאַן זכר לנו ברית (זייטע 26) ח״ו ביז ענדע.

Mutter geschlachtet und sie selbst mußte ihr Gefühl der Schmach, ihre Wange den Raufern preis geben; die Großen, welche allen Stämmen das Gesetz erläuterten, wurden aus der Marmorvorhalle des Tempels verjagt. — Bringe Du den Ueberrest meiner Stämme geschmückt wieder zurück in die herrliche Wohnung, laß dem übrigen Reste Jehuda's die erfreuliche Verkündigung werden: „Du sollst wieder in prachtvollem Glanze erscheinen!“ Ja, Du wirst Deine Getreuen, die Du zu Deiner Verherrlichung Dir erworben, nicht verwerfen, Du wirst ihnen antworten, so sie zu Dir rufen. Einziger! ich rufe Dich an, erhöre mich von Deinem Wohnsitze herab; erhöre das Gebet und die Bitte, womit Deine verwaisten Kinder, die von ihres Vaters Tisch vertrieben sind, Dich erflehen! Du versprachst uns, Deine Barmherzigkeit über Deine Gerechtigkeit vorwalten zu lassen; so laß uns durch Dich, Ewiger, gerechtfertigt werden und uns Deiner rühmen! Laß Deine Anhänger sich der wohlgefälligen Aufnahme ihres und meines Gebetes rühmen, leite Du sie nach Deiner milden und barmherzigen Weise, komme ihnen mit Deinem Verzeihen, mit dem Verdienste der drei Stammväter zu Hilfe, Allmächtiger! König! der Du auf dem Throne der Barmherzigkeit sitzest!

מאן זאגט סלח לנו (זייטע 10) ח״ז״ו ביז אן על עירך ועל עמך (זייטע 14), דאן פאנגט מאן היער אן.

קלו ע״ס א״ב ובסוף חתום בנימן. אלהינו ואלהי אבותינו.

אדברה וירוח לי כי רוחי הציקתני. על מרירות נפשי ועל כבד שעבודי: בין כל אמה ולשון אני לבד נוקשתי. לכת מיום ליום לאחור ולא לפנים: גמרת אמר לדור ודור עלי. בלי לגלגל רחמים להוציאי לחרות: דחה דחיתני כבשתי ידים. ולא כדוחה בשמאל ומקרב בימין: הכנעתי בבבל והשפלתי במדי והטבעתי ביון. ועתה ביד כל־אמה ולשון: וכי ברזל אני ואם בשרי נחוש. לשא ולסבול כל־אלו הצרות: זה לי כמה שנים חרבה ושוממה. אלף ועוד שכולה וגלמודה *): חבושה בבתי כלאים חרושה כשדה. חפורה כגנב חפוית ראש כאבל: טמאו מקדשי וחללו קדשי. ופגלו ובטלו ניחוחי אשי: יקש חטאי. ועצם פשעי. ועון עקבי. (אמת) הם גרמו לי: כביר כח הלא גלוי לך. כי לקיתי בכפל על כל־סאה סאתים: לחצוני רעצוני כל־יוצא ובא. אכלוני בכל־פה עד כלו כל־כחי: מהר וחושה לאנקת בניך. הנעלבים הנאנחים ונאנקים: נלאיתי נשוא על גלות ושביה. ומרפס רגלי כל־גוי מדינה ועם: שוחחים איה מלככם וצור מעוזכם. יחשוף זרועו ויגן עליכם: עתי גאלה מניתם ונגמרו. תקות התשועה פסקה והלכה לה: פרצוף פני כבוש

*) כן בכ״י, והנה מהודעת הפייטן שבימיו עברו כבר אלף שנים אחר החרבן למדנו כי חי ד׳ תת״ע.

136. ארברה Reden muß ich, muß mir Luft machen, denn mich drängt mein Gemüth, erbittert über schwere Dienstbarkeit. Unter allen Völkern und Nationen bin ich allein die Verstrickte, gehe täglich rückwärts nur, nicht vorwärts. Du scheinst das Urtheil über mich auf alle Geschlechter hinaus beschlossen zu haben, Dich nie mehr meiner zu erbarmen, mich nie wieder in Freiheit setzen zu wollen. Du hast mit beiden Händen mich fortgestoßen, nicht, wie sonst, mit der Linken verwiesen und mit der Rechten herbeigezogen. Ich wurde Babel unterworfen, erniedrigt in Medien, und sank tief unter den Griechen, und noch jetzt unter allen Völkern und Nationen. Bin ich Eisen? ist mein Fleisch von Stahl, um solche Leiden alle zu ertragen? Schon über tausend Jahre bin ich zerstört und verheert, verwaist und verlassen, gefangen, wie ein Feld beackert, wie ein Dieb beschämt und verhüllten Hauptes wie ein Leidtragender. Meine Tempel sind entheiligt, meine Heiligthümer entweihet, meine Feueropfer entwürdigt und verworfen; meine Sündenschlinge, meine Frevellast, die Missethaten, die an meinen Fersen kleben, sie haben alles dieses mir verursacht. Allgewaltiger! Dir ist es ja bekannt, daß ich zwiefach, in doppeltem Maße geschlagen worden bin, mich drängte und drückte wer nur vorüber ging, überall verdarb man mich, bis all meine Kraft vernichtet war. O, eile herbei zu Deinen seufzenden Kindern, die in ihrer Schmach zu Dir aufschreien! ich bin müde des schweren Joches, der Verbannung und Knechtschaft, der Fußtritte aller Völker und Länderbewohner. „Nun," ruft man uns zu, „wo ist denn euer König, euer Felsenschutz? warum entblößt er nicht seinen Arm, um euch zu schützen? ihr habt Erlösungsfristen ausgerechnet, die sind Alle verflossen, und mit der Hoffnung auf Hilfe ist es vorbei!" — In die Erde möchte

בְּקַרְקַע׃ בְּשָׁמְעִי נְאוּצָם וְנִבּוּל חֵרוּפָם׃ צֶדֶק דִּינְךָ וְיֹשֶׁר מִשְׁפָּטֶךָ׃ מַצְדִּיק אֲנִי עַל כָּל־הַבָּא עָלָי׃ קוּמָה אֱלֹהִים וְרִיבָה רִיבִי׃ וְהוֹצֵא לָאוֹר מִשְׁפָּטִי וְדִינִי׃ רְאֵה שׁוֹמֵמוֹתַי וְשׁוֹמֵמוֹת הֵיכָלֶךָ׃ אִם לֹא לְמַעֲנִי עֲשֵׂה לְמַעֲנֶךָ׃ שְׁבוּעַת הוֹרִים וּכְרִיתוּת בְּרִיתָם׃ זְכוֹר וְאַל תָּפֵר כִּי אֵל נֶאֱמָן אָתָּה׃ תִּזְכּוֹר אַהֲבָתָם וּתְחַיֶּה זַרְעָם׃ טֶרֶם יֹאבְדוּ בְּיַד מַעֲבִידֵיהֶם׃ בָּנֶיךָ הֵם מַטַּע נִטְעֶךָ׃ יִכְמְרוּ רַחֲמֶיךָ עַל שְׁאֵרִיתָם׃ אל מלך יושב וכו׳.

חָנֵּנוּ אֱלֹהִים חָנֵּנוּ כִּי בְךָ חָסָיָה נַפְשֵׁנוּ וּבְצֵל כְּנָפֶיךָ נֶחֱסֶה עַד יַעֲבֹר הַוּוֹת׃ הוֹשַׁע יְיָ אֶת עַמְּךָ אֵת שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל׃ שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל שְׁמוֹר שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל׃ אֱלֹהִים בָּאוּ גוֹיִם בְּנַחֲלָתֶךָ טִמְּאוּ אֶת הֵיכַל קָדְשֶׁךָ שָׂמוּ אֶת יְרוּשָׁלַםִ לְעִיִּים׃ נָתְנוּ אֶת נִבְלַת עֲבָדֶיךָ מַאֲכָל לְעוֹף הַשָּׁמָיִם בְּשַׂר חֲסִידֶיךָ לְחַיְתוֹ אָרֶץ׃ שָׁפְכוּ דָמָם כַּמַּיִם סְבִיבוֹת יְרוּשָׁלַםִ וְאֵין קוֹבֵר׃ וַיֹּאמְרוּ לֹא יִרְאֶה יָּהּ וְלֹא יָבִין אֱלֹהֵי יַעֲקֹב׃ הַעַל אֵלֶּה תִתְאַפַּק יְיָ תֶּחֱשֶׁה וּתְעַנֵּנוּ עַד מְאֹד׃ כִּי עָלֶיךָ הֹרַגְנוּ כָל־הַיּוֹם נֶחְשַׁבְנוּ כְּצֹאן טִבְחָה׃ אֱלֹהִים אַל דֳּמִי לָךְ אַל תֶּחֱרַשׁ וְאַל תִּשְׁקֹט אֵל׃

ליי הישועה וכו׳ עד ועל עמך.

קלז רלאזי סמרוזים אברהם בר מנחם חזק. אלהינו ואלהי אבותינו.

אֶבֶן הָרֹאשָׁה׃ לְעִיִּים וְלַחֲרִישָׁה׃ וְנוֹחִיל מוֹרָשָׁה׃ מְנוֹד רֹאשׁ בַּלְאֻמִּים׃ בְּקִרְבִּי לֵב נִכְאָב׃ נִדְוֶה וְנִדְאָב׃ נִשְׁאַרְנוּ כְּאֵין אָב׃ וְהָיִינוּ כִּיתוֹמִים׃ רַכָּה וַעֲנֻגָּה׃ שׁוֹשַׁנִּים סוּגָה׃ עַתָּה הִיא נוּגָה׃ מְסוּרָה בְּיַד קָמִים׃ הָיְתָה כְּאַלְמָנָה׃ קִרְיָה נֶאֱמָנָה׃ וְזֶרַע מִי מָנָה׃ נִמְכְּרוּ בְּלֹא דָמִים׃ מְעֻנָּגָה וְרַכָּה׃ צָלְחָה לַמְּלוּכָה׃ וּמַעֲנִיתָהּ אָרְכָה׃ זֶה כַּמָּה שָׁנִים וְיָמִים׃ בֵּית יַעֲקֹב לְבִזָּה׃ לְלַעַג וּלְלִיזָה׃ וְהָעִיר הָעַלִּיזָה׃ לְמַטְּעֵי כְרָמִים׃ רוֹוָה תַרְעֵלָה׃ בְּיַד בְּנֵי עַוְלָה׃

ich mein Gesicht bergen, höre ich solchen Spott und Hohn. Dein gerechtes Urtheil und gerades Gericht erkenne ich an bei Allem, was mich betroffen hat. — Auf, o Gott! führe meine Streitsache, laß mein Recht an das Tageslicht treten; siehe meine Verheerung, die Verheerung Deines Tempels und willfahre, wenn nicht meinetwegen, so um Deinetwillen! O, hebe nicht den Schwur der Vorfahren und das mit ihnen geschlossene Bündniß auf, denn Du bist ein wahrhafter Gott; gedenke ihrer Liebe und erhalte ihre Nachkommen, daß sie nicht zu Grunde gehen unter der Hand ihrer Dränger. Sie sind ja Deine Kinder, Deine Lieblingspflanzung; o erbarme Dich ihres Restes!

חננו Sei uns gnädig, Gott, sei uns gnädig! denn bei Dir sucht unsere Seele Schutz, im Schatten Deiner Flügel bergen wir uns, bis vorüber ist das Elend. Ewiger, errette Dein Volk, den Rest Israels! Behüter Israels, behüte den Rest Israels! Gott! Völker drangen in Dein Erbe ein, verunreinigten Deinen heiligen Palast, machten Jerusalem zum Steinhaufen. Sie gaben die Leichen Deiner Knechte dem Vogel des Himmels zum Fraß, das Fleisch Deiner Frommen dem Gewild des Landes; ihr Blut vergoßen sie wie Wasser rings um Jerusalem, und Niemand vergrub es. Und sie sprachen: Gott siehet es nicht, der Gott Jakobs bemerkt es nicht. Willst Du hierbei an Dich halten, o Ewiger? schweigen und uns so sehr niederdrücken? Man würgt uns täglich Deinetwegen, wir werden Schlachtvieh gleich geachtet. Gott, sei nicht still, schweige nicht und ruhe nicht Allmächtiger!

137. אבן Ach, wie ward der Hauptstein (der Tempel) zertrümmert und verwüstet, wie sind die Erben der heiligen Lehre zum Gespötte der Völker geworden! Mein Herz im Busen leidet, ist schmerzerfüllt, daß wir wie vaterlose Waisen geworden! Die einst Zarte und Edle, mit Rosen Umzäunte, ist jetzt betrübt, in die Gewalt ihrer Gegner übergeben. Die Stadt der Treue ward einer Wittwe gleich, ihre unzählbare Menge ward umsonst verkauft, und schon seit vielen Jahren und Tagen werden lange Furchen gezogen über die edle und zarte Nation, die einst in Herrschaft prangte. Jakob's Haus ist zur Beute, zum Spotte und zur Verachtung und die fröhliche Stadt zur Weinbergspflanzung geworden. Berauscht vom Wermuthsbecher, Gewaltthätigen preis gegeben, ist die

הָרְצוּיָה כְּעוֹלָה· וְכִקְטֹרֶת הַסַּמִּים: מְאָסָה לְזָנוֹחַ· תּוֹרַת אֲבִי זָנוֹחַ· וְלֹא מָצְאָה מָנוֹחַ· לֵילוֹת וְיָמִים: נוֹרָא אֵל עֶלְיוֹן· מִמְּךָ יְהִי צִבְיוֹן· לְהָשִׁיב לְרִיב צִיּוֹן· שְׁנַת שִׁלּוּמִים: חַדֵּשׁ יָמֵינוּ כְּקֶדֶם· מְעוֹנָה אֱלֹהֵי קֶדֶם· וְלַבֵּן כְּצֶמֶר אָדֹם· וְכַשֶּׁלֶג כְּתָמִים: חַזְּקֵנוּ בְּיִרְאָתֶךָ· וּבְקִיּוּם תּוֹרָתֶךָ· וּפָקְדֵנוּ בִּישׁוּעָתֶךָ· מֶלֶךְ מָלֵא רַחֲמִים: אל מלך יושב וכו׳ עד לכל קוראיך.

כִּי הוּא יַכְאִיב וְיֶחְבָּשׁ יִמְחַץ וְיָדָיו תִּרְפֶּינָה: כִּי הוּא טָרָף וְיִרְפָּאֵנוּ יַךְ וְיַחְבְּשֵׁנוּ: הָרוֹפֵא לִשְׁבוּרֵי לֵב וּמְחַבֵּשׁ לְעַצְּבוֹתָם: הוֹשִׁיעָה יְיָ כִּי גָמַר חָסִיד כִּי פַסּוּ אֱמוּנִים מִבְּנֵי אָדָם: ליי הישועה וכו׳.

קלח ע״ס א״ב כפול. אלהינו ואלהי אבותינו.

אֵם קְרוּאָה חֲבַצֶּלֶת הַשָּׁרוֹן· אֲבָלוּהָ הֲמוֹדָה רִאשׁוֹן וְאַחֲרוֹן: בְּלָעוּהָ כְּתַנִּין כִּפְעִירַת גָּרוֹן· בָּגְדוּ בָהּ כְּשֶׁטֶף חָרוֹן: גּוּרֵי אֲרָיוֹת הִצִּיגוּהָ כִּכְלִי רִיק· גָּבְרוּ עָלֶיהָ חַרְבָּם לְהַבְרִיק· דּוֹבְרֵי כָזָב לָמָּה לֹא תַבְרִיק· דְּגָלֶיךָ לְהוֹשִׁיעַ וּמַכָּתָם לְהַמְרִיק: הוֹרִידוּ אַבִּירֶיהָ לַטֶּבַח כְּכָרִים· הוֹבִישׁוּ אֵילֶיהָ בְּשַׁאֲגַת כְּפִירִים· וְנוֹהֲמִים עָלֶיהָ קוֹל לְהָרִים· וְעֵינֶיהָ נִשֵּׂאת אֶל הֶהָרִים: זָדוּ לְצוּדָהּ רוֹמְשֵׂי לַיְלָה· זֵרוּהָ מִפִּנָּה לְפִנָּה וּמִמְּסִלָּה לִמְסִלָּה· חָרַק אֲרִי שֵׁן וְקוֹל הֶעֱלָה· חוֹרֶיהָ וּסְגָנֶיהָ לְבָבֶל הֶגְלָה: טָמְנוּ רֶשֶׁת וְהִדְרִיךְ קֶשֶׁת· טְהוֹרִים לָצוּד וּנְתִיבָתָם בַּחֹשֶׁךְ לְהָשֵׁת· יָהַר זְאֵב וַיָּעַץ בֹּשֶׁת· יָרַד בַּחֲלִילוּתָיו אֶצְלָהּ לָגֶשֶׁת: כּוֹס הִשְׁקָהּ

Nation, die einst wie Opferduft und Räucherwerk wohlgefällig war. Sie hat die Lehre des Abi sanoach[1]) verachtet und verlassen, darum findet sie keine Ruhe Tag und Nacht. Allgefürchteter! höchster Gott! Möge es Dein Wille sein, Dich der Rechtssache Zions anzunehmen und ihm das Jahr der Vergeltung herbeizuführen. Du, unsere Zuflucht, Gott der Vorwelt! erneuere wie vormals unsere Tage, laß die blutrothe Sünden weiß wie Wolle, die Flecken wie Schnee werden. Stärke uns in Deinem Glauben und in der Ausübung Deiner Lehre, bedenke uns mit Deiner Hilfe, erbarmungsvoller König!

כי הוא Er verwundet und verbindet, er schlägt und seine Hand heilet. Er zerreißt und heilt uns wieder, er schlägt und verbindet uns wieder. Er heilet die gebrochenen Herzens sind und verbindet ihre Wunden. Hilf, o Ewiger! denn die Frommen sin dahin, entschwunden sind die Redlichen den Menschenkindern.

138. אם Die Nation, die Lilie Scharons[2]) genannt, ist zum ersten Male (von den Babyloniern) und zuletzt (von den Römern) aufgerieben und zerrüttet worden; mit aufgesperrtem Rachen, gleich einem Drachen fielen sie erbarmungslos über sie her, als Dein Zorn sich über sie ergossen hatte. Die jungen Löwen (die Babylonier) machten sie einem leeren Gefäße gleich[3]) und besiegten sie mit dem blitzenden Schwerte. Warum sandtest Du nicht Deine Blitze unter die Lügenredner? warum halfst Du nicht Deinen Heeren und verbandest nicht ihre Wunden? Sie führten unsere Vornehmen wie Lämmer zur Schlachtbank hin, ängstigten unsere Mächtigen mit ihrem Löwengebrüll, tobten über sie her mit gewaltiger Stimme, und sie — sie erhoben ihre Augen zu den Bergen (nach Hilfe schauend). Wie das Gewild der Nacht stellten die Frevler uns nach und trieben uns von Winkel zu Winkel und von Straße zu Straße. Wie ein Löwe knirschte Nebuchadnezar die Zähne, brüllte und vertrieb unsere Edlen und Großen nach Babel; er legte das Netz und spannte den Bogen, um die Reinen zu fangen und sie auf finstern Pfaden zu führen. Frech wie ein Wolf ersann er den Schimpf und kam mit seinen Schaaren herab, um ihn über uns zu bringen; den Becher mit dem betäubenden Weine ließ er uns

1) Ein Beiname Mosche's (Megil. 13a).
2) Nach Hoheslied 2, 1.
3) D. h. plünderten sie ganz aus.

מִיֵּין הַחֵמָה׃ כִּי צוֹרָהּ שָׁמָהּ לְשַׁמָּה׃ לְבוֹזְזִים נָתַן כָּל עַמָּהּ׃ לָכֵן נֶאֱנָחָה בְּנֶפֶשׁ עֲגוּמָה׃ מוֹשֵׁל עַל מוֹשֵׁל הִכְאִיבוּהָ׃ מְרוֹרִים הִשְׂבִּיעוּהָ וְלַעֲנָה הִרְווּהָ׃ נְהָרוֹת בָּבֶל בִּמְבוּכָה הוֹשִׁיבוּהָ׃ נִדּוּהָ וְנִזְפוּהָ וְכַזּוֹנָה חֲשָׁבוּהָ׃ סַעַר גָּמַר כָּל גְּדִיבֶיהָ׃ סִגֵּף וְסִחֵף פַּאֲתֶיהָ וְרַבֶּיהָ׃ עָמַד מְפָרִים וּבִלְבֵּל מוֹשָׁבֶיהָ׃ עִלֵּף בְּמָצוֹר כָּל מְאַהֲבֶיהָ׃ פּוֹצָה פֶּה בְּהֶגֶה וּמְצַפְצֶפֶת׃ פָּנֶיהָ מְעֻזָּה וְגַם מְחֻצֶּפֶת׃ צוֹעֶקֶת עַל גּוֹזָלֶיהָ הַוּוֹת מְרַחֶפֶת׃ צוּר לָמָּה תִּישַׁן מְטַפֶּפֶת׃ קָדוֹשׁ עֹבֵר עַל פֶּשַׁע׃ קוֹל חִנּוּנָהּ יֶעֱרַב וְיִשַׁע׃ רְצֵה בְּשַׁאֲגַת עַם נוֹשַׁע׃ רֻטְּשָׁה אֵם עַל בָּנִים לֹא תִרְשַׁע׃ שֶׁוַע נִבְזִים לֹא תִבְזֶה׃ שְׁעוּלִים לְטַהֵר כְּתֵם תַּזֶּה׃ תְּכַפֵּר וְתִמְחֹל אֱלִי זֶה׃ תִּסְלַח נָא לַעֲוֹן הָעָם הַזֶּה׃ אל מלך יושב וכו׳ עד לכל קוראיך.

טוֹב יְיָ לַכֹּל וְרַחֲמָיו עַל כָּל־מַעֲשָׂיו׃ טוֹב יְיָ לְקֹוָו לְנֶפֶשׁ תִּדְרְשֶׁנּוּ׃ טוֹב יְיָ לְמָעוֹז בְּיוֹם צָרָה וְיֹדֵעַ חֹסֵי בוֹ׃ כִּי טוֹב יְיָ לְעוֹלָם חַסְדּוֹ וְעַד דֹּר וָדֹר אֱמוּנָתוֹ׃ טוֹב לַחֲסוֹת בַּיְיָ מִבְּטֹחַ בָּאָדָם׃ טוֹב לַחֲסוֹת בַּיְיָ מִבְּטֹחַ בִּנְדִיבִים׃ טוֹב וְיָשָׁר יְיָ עַל כֵּן יוֹרֶה חַטָּאִים בַּדָּרֶךְ׃ טוֹב וְיָחִיל וְדוּמָם לִתְשׁוּעַת יְיָ׃ הוֹשִׁיעֵנוּ אֱלֹהִים כִּי בָאוּ מַיִם עַד נָפֶשׁ׃ הוֹשַׁע יְיָ אֶת־עַמְּךָ אֵת שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל׃ הוֹשִׁיעָה אֶת עַמֶּךָ וּבָרֵךְ אֶת נַחֲלָתֶךָ וּרְעֵם וְנַשְּׂאֵם עַד הָעוֹלָם׃ הוֹשִׁיעָה יְיָ כִּי גָמַר חָסִיד כִּי פַסּוּ אֱמוּנִים מִבְּנֵי אָדָם׃ עָזְרֵנוּ אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ עַל דְּבַר כְּבוֹד שְׁמֶךָ וְהַצִּילֵנוּ וְכַפֵּר עַל חַטֹּאתֵינוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ׃ ליי הישועה וכו׳.

קלט

פזמון.

ראשי החרוזים אברהם יצחק אפרים (אך שונה הפיוט וגם נשמטו חרוזים מפני דרכי שלום).

אֲבוֹתַי כִּי בָטְחוּ׃ בְּשֵׁם אֱלֹהֵי צוּרִי׃ גָּדְלוּ וְהִצְלִיחוּ׃ וְגַם עָשׂוּ פֶרִי׃ וּמֵעֵת הֻדְּחוּ׃ וְהָלְכוּ עִמּוֹ קֶרִי׃ הָיוּ הָלוֹךְ וְחָסוֹר׃ עַד הַחֹדֶשׁ הָעֲשִׂירִי׃ בָּעֲשִׂירִי לַחֹדֶשׁ׃

leeren. Ach! unser Schöpfer ließ uns zum Entsetzen werden, er gab sein Volk ganz den Räubern preis; darum seufzt es nun aus betrübter Seele. Ein Herrscher nach dem Andern kränkten es, sättigten es mit Bitterkeit und berauschten es mit Wermuth; an Babel's Ströme brachten sie es in Bestürzung, verbannten und verstießen es gleich einer Buhlerin. Dann bestürmte der Tiger (die Medier) all unsere Edeln und peinigte und stürzte unsere Vornehmen und Großen nieder; nachher standen die wilden Eber (die Römer) gegen uns auf und zerstörten unsere Wohnungen und schwächten all unsere Geliebten durch die Belagerung. Darum öffnen wir den Mund zum Gebet und flehen und erkühnen und erfrechen uns zu rufen: Der Du einst schirmend über den Unserigen schwebtest, unser Fels! warum schlummerst Du? Heiligster, der Du Frevel übersiehest, laß unsere bittende Stimme Dir angenehm sein; wende Dich wohlgefällig zum Flehen des Volkes, dem nur durch Dich geholfen werden kann, verwirf nicht die verlassene Mutter sammt den Kindern! Verschmähe nicht das Gebet der Geschmäheten; reinige Deine Erkorenen von ihren Flecken, besprenge sie, verzeihe und vergib ihnen, Du, unser Gott! verzeihe doch die Sünde dieses Volkes!

טוב יי לכל Allen ist der Ewige wohlthätig, erbarmt sich seiner Werke aller. Gütig ist Gott den auf ihn Hoffenden, der Seele die ihn sucht. Gütig ist Gott, Zuflucht am Tage der Noth; er kennet, die auf ihn vertrauen. Ja gütig ist der Ewige, ewig seine Gnade, seine Treue für und für. Besser ist's, dem Ewigen vertrauen, als auf Menschen sich verlassen; besser, dem Ewigen vertrauen, als auf Fürsten sich verlassen. Gütig ist der Ewige und gerade, zeigt Irrenden die rechte Bahn. Wohl dem, der geduldig auf des Ewigen Hilfe wartet! Hilf uns, o Gott! denn das Wasser dringt an's Leben. Hilf, Ewiger, Deinem Volke, dem Ueberreste Israels! Hilf Deinem Volke, segne Dein Eigenthum, weide und trage sie bis in Ewigkeit! Hilf, o Ewiger! denn die Frommen sind dahin, entschwunden sind die Redlichen den Menschenkindern. Steh' uns bei, Gott unseres Heils, der Verherrlichung Deines Namens willen; rette uns und verzeihe unsere Sünden, Deines Namens willen! —

139. אבותי Als meine Vorfahren dem Namen Gottes, meines Schöpfers, noch vertrauten, da waren sie groß und glücklich und fruchtbar; als sie aber abwichen und ihm zuwider wandelten, nahmen sie immer mehr ab bis zum zehnten Monat (Tebeth). Am zehnten dieses Monats rückte Babel's

סָמַךְ מֶלֶךְ בָּבֶל, אֶל עִיר הַקֹּדֶשׁ, וְנִקְרַב רַב הַחוֹבֵל· הֻכְּתָה הָדֵשׁ, צְבִי צִיצַת נוֹבֵל· וַיְהִי לְאֵבֶל נֵבֶל, עֻגָבִי וְכִנּוֹרִי: רֵאשִׁית בִּכּוּרָה, לְרֵאשִׁית הַחֵרֶם· אֲחֵרִים הִזְכִּירָהּ, וְהֶעָוֹן גּוֹרֵם· צָרָה כְּמַבְכִּירָה, עַצְמוֹתַי יְגָרֵם· מִזַּיִת וְעַד קָמָה וָכֶרֶם, כָּעֵת בַּמָּרוֹם תַּמְרִיא: הָיְתָה כְּאַלְמָנָה, כְּלִילַת יְפִי נִמְשֶׁלֶת, רָבַע מִי מָנָה· לְפִי חֶרֶב נֶחֱשֶׁלֶת· כְּבַמִּקְשָׁה מְלוּנָה· וּבֶעָוֹן נִכְשֶׁלֶת· וְהַחְתֵּל לֹא חֻתֶּלֶת מְעַט צֳרִי: אֱלֹהִים יְיָ חֵילִי· כָּתַב לִי יוֹם זֶה· צוֹמוֹת קָבַע לִי, בְּיַד נָבִיא וְחוֹזֶה· שַׁלֵּם יְמֵי אֶבְלִי, שְׁכִינָתְךָ לַחֲזֶה· וְתִבְחַר צוֹם כָּזֶה, כִּי תָבוֹא עַל שְׁבָרִי: פְּנֵה אֶל הַמִּנְחָה, רוֹמֵם מִקְדָּשִׁי· יֶשְׁעֲךָ לִי שְׁלָחָה, מֵרִים אֶת רֹאשִׁי· הֲפוֹךְ לְשָׂשׂוֹן וּלְשִׂמְחָה, אֶת עִנּוּי נַפְשִׁי· צוֹם הָרְבִיעִי· וְצוֹם הַחֲמִישִׁי· וְצוֹם הַשְּׁבִיעִי וְצוֹם הָעֲשִׂירִי: (הָיוֹ הָלוֹךְ וְחָסוֹר עַד הַחֹדֶשׁ הָעֲשִׂירִי:)

אבותי כי בטחו וכו׳. אל מלך יושב עד לכל קוראיך. ואתה קדוש וכו׳ עד סלח לנו יוצרנו.

ע״ס א״ב ונסוף חתום יצחק בר יקר חזק ואמץ.

אָרִיד בְּשִׂיחִי· בְּשִׂיחִי לְגוֹחִי· לְגוֹחִי בַּהֲשִׂיחִי· כִּי אִם בְּרוּחִי: בְּרוּחִי וּבִלְשׁוֹנִי· בִּלְשׁוֹנִי עֶלְבּוֹנִי· עֶלְבּוֹנִי לְקוֹנִי· נִחַר גְּרוֹנִי: גְּרוֹנִי וּשְׂפָתַיִם· וּשְׂפָתַיִם בְּנִיבוֹתַיִם· בְּנִיבוֹתַיִם נְתִיבוֹתַיִם· לְפָנָיו דְּלָתַיִם: דְּלָתַיִם לִתְשׁוּבָה· לִתְשׁוּבָה שׁוּבָה· שׁוּבָה מְשׁוּבָה· הַבַּת הַשּׁוֹבֵבָה: הַשּׁוֹבֵבָה נַעֲוֵית· נַעֲוֵית וְנִדְוֵית· נִדְוֵית וְנִתְוֵית· אֲבַדּוֹן וָמָוֶת: וּמָוֶת וְצוּקָה· וְצוּקָה מְצִיקָה· מְצִיקָה וְהֶחֱזִיקָה· וַתֵּלֶךְ הָלוֹךְ וְזָעָקָה: וְזָעָקָה

König vor die heilige Stadt, es nahete sich der große Verderber, und die Herrliche wurde zerschlagen und zertrümmert und einer welkenden Blume gleich; in Trauer wurde mein Harfen= Flöten= und Zytherton verwandelt. Die einst Erstling der Früchte genannt war, fiel jetzt als Erstling dem Banne anheim; das Verbrechen des Götzendienstes verursachte ihr dies. Wie eine Erstlingsgebärerin ward sie von Leid bedrängt, ihre Gebeine wurden zermalmt; nichts blieb übrig von Oelbäumen, Getreidefeldern und Weinbergen damals, als Du Dich weghobst zur Höhe. — Die einst einer herrlichen Krone verglichen war, wurde jetzt einer Wittwe gleich, ihre unzählbare Menge fiel durch das Schwert; einer Hütte im Kürbisfelde ward sie gleich, sie, die durch ihre Vergehen strauchelte, und fand keinen Verband und keinen Balsam für ihre Wunde. — Gott und Herr, meine Macht! der Du diesen Tag mir verzeichnet, der Du durch Deine Propheten mir Fasttage bestimmt hast, o laß die Tage meiner Trauer endigen, laß mich wieder Deine Herrlichkeit schauen; habe Wohlgefallen an meinem heutigen Fasten und beschenke mich in Deiner Gnade! Wende Dich zu meinem Opfer, erhebe wieder mein Heiligthum, sende mir Dein Heil, Du, Erheber meines Hauptes! Verwandele in Wonne und Freude meine Kasteiung, das Fasten des vierten, des fünften, des siebenten und des zehnten Monats!

אריד בשיחי Ich bin vertieft in mein Gebet, in mein Gebet zu meinem Schöpfer, zu meinem Schöpfer wend' ich mich in meinem Geiste; mit Geist und Zunge klage ich meine Schmach dem Schöpfer, denn es röchelt meine Kehle. — Kehle und Lippe und mein Wort, beschäftigt euch mit den Tugendpfaden und den Pforten der Buße! Die Pforten der Buße stehen dem Rückkehrenden allezeit offen; kehre darum zurück, abtrünnige, verirrte Tochter Israel! Weil verirrt und ausgeartet, ward sie heimgesucht mit Schmerz, Verlust und Tod, zum Tod bedrängt und eingeengt, wandelt sie in Angst und Jammer umher. Wie jammert sie nun, da Gottes Drohen

מְגַעֲרָתְךָ· מְגַעֲרָתְךָ וְקִנְאָתְךָ· קִנְאָתְךָ וּגְבוּרָתְךָ·
תְּמַכָּה חֲמָתֶךָ: חֲמָתְךָ מְלֵאָה· מְלֵאָה נִלְאָה· נִלְאָה
נְבֵאָה· עַל אֲדָמָה טְמֵאָה: טְמֵאָה כִּצְרוּעָה· כִּצְרוּעָה
פְּרוּעָה· פְּרוּעָה מְדֻעָה· וְהִיא לֹא יָדָעָה: יָדָעָה
נֶאֱלָמָה· נֶאֱלָמָה נֶעֱלָמָה· נֶעֱלָמָה חָכְמָה· כִּסְּתָה
כְלִמָּה: כְּלִמָּה וְחֶרְפָּה· חֶרְפָּה פְּרוּפָה· פְּרוּפָה
צְרוּפָה· הָיְתָה לִשְׂרֵפָה: לִשְׂרֵפָה חֲבוּשָׁה· חֲבוּשָׁה
נְטוּשָׁה· נְטוּשָׁה רְטוּשָׁה· גְּרוּשָׁה מֵאִישָׁהּ: מֵאִישָׁהּ
לְבִזָּיוֹן· לְבִזָּיוֹן וְכִלָּיוֹן· וְכִלָּיוֹן בְּצִיּוֹן· לֹא תוּכַל נִקָּיוֹן:
נִקָּיוֹן וְכַפָּרָה· וְכַפָּרָה מְחֻסָּרָה· מְחֻסָּרָה מְגֹרָה·
כַּפָּרָה סוֹרֵרָה: סוֹרֵרָה בִּבְעָלָהּ· בִּבְעָלָהּ מָעֲלָה·
מָעֲלָה מְעִילָה· אֵין דֵּי עֹלָה: עֹלָה וּמִנְחָה· מִנְחָה
זְנָחָה· זָנְחָה נֶאֱנָחָה· כְּמַכְוָה פֹּרָחָה: פֹּרָחָה טוּמְאָה·
טֻמְאָה וְקִנְאָה· וְקִנְאָה תְּקַנְּאָה· לְךָ צָמֵאָה: צָמְאָה
נַפְשִׁי· נַפְשִׁי לְהַנְפִּישִׁי· לְהַנְפִּישִׁי מְרַפְּשִׁי· אֱלֹהֵי
קָדְשִׁי: קָדְשִׁי וּמוֹשִׁיעִי· מוֹשִׁיעִי מִמַּרְשִׁיעִי· מִמַּרְשִׁיעִי
תְּשַׁעַשְׁעִי· יְיָ רֹעִי: רֹעִי אֵלִי· אֵלִי וּמַצִּילִי· מַצִּילִי
תַּנְחִילִי· כַּרְמִי שֶׁלִּי: שֶׁלִּי שֶׁלָּךְ· וְשֶׁלְּךָ לְמוֹלֵךְ·
לְמוֹלֵךְ נִאֲצוּ לָךְ· וּלְשׁוֹנָם תְּהַלֵּךְ: תְּהַלֵּךְ גָּזַרְתָּ· גָּזַרְתָּ
הֶעֱבַרְתָּ· הֶעֱבַרְתָּ וְיִתַּרְתָּ· עַם זוּ יָצַרְתָּ: יָצַרְתָּ חֹק
לִי· בָּרֵר יְקַר מִלּוּלִי· מִלּוּלִי לְאֵלִי· אֱלֹהִים יְיָ חֵילִי:
חֵילִי חַזְּקֵנוּ· חַזְּקֵנוּ וְאַמְּצֵנוּ· וְאַמְּצֵנוּ מַלְכֵּנוּ· יְיָ
מְחֹקְקֵנוּ: זכור לנו ברית וכו׳.

---

sein Eifer und Grimm sie getroffen und sie matt und schwach auf fremdem Boden, wie Unreine und Aussätzige gemieden und verachtet und unbeachtet umherirrt. Die einst Kenntniß-reiche ist verstummt, die Weisheit ihr entzogen, und Schmach bedecket sie; mit Schmach und Schande umschlungen, ist sie der Läuterung im Feuer übergeben, eingekerkert, verlassen und verstoßen, vertrieben von ihrem Gatten (Gott). Ihr Gatte überließ sie der Schmähung, dem Verderben in der Wüste, und sie kann sich nicht reinigen, kann nicht versöhnt werden; denn sie stürzte in ihrer Abtrünnigkeit. Abtrünnig wurde sie ihrem Gatten, treulos ihrem Gemahl, so sehr treulos, daß Brand und Speiseopfer nicht zur Sühn' ausreichen. So ist sie nun ganz verlassen und seufzet, als blühte an ihr der Brand-aussatz. Die einst Blühende ist jetzt mit Schmutz und Eifer-sucht besudelt; — o eifere für sie, Du, nach dem sie lechzet! Es lechzet meine Seele nach Ruhe; entziehe mich dem Schlamme, Gott, mein Heiliger; Heiliger, Helfer, hilf mir von meinen Drängern; erfreue mich wieder, Ewiger, mein Hort! Mein Hort, mein Gott, errette mich, gib meinen Weinberg mir wieder zum Erbe! Das Meinige ist Dein! Das Deinige und Dich lästerten Deine Feinde und wild fuhr ihre Zunge gegen das Volk, mit dem Du Deinen Bund geschlossen, das Du durch's Meer geführt, groß gemacht und Dir gebildet hast. Der Du uns Dein Gesetz verliehen, o erfülle mein flehentliches Gebet vor Dir, Gott, Ewiger, meine Macht! Du, meine Macht, gib uns Kraft; stärke uns, Du, unser König! Ewiger, unser Gesetz-geber! —

מאן זאגט סלח לנו (זייטע 10) ח"נ"ו. ביז חן על עירך ועל עמך (זייטע 14), דאן פאנגט מאן היער אן.

קמ ע"ס א"ב ואחריו חתום שמעון בר יצחק חזק ואמץ. אלהינו ואלהי אבותינו.

אַתָּה הָאֵל עוֹשֵׂה פְלָאוֹת· בָּעַמִּים הוֹדַעְתָּ עֹז נוֹרָאוֹת· גָּאַלְתָּ בִזְרוֹעַ עַמְּךָ מִתְּלָאוֹת· דִּכִּיתָ צָרֵיהֶם בְּמוֹתֵי תַחֲלוּאוֹת: הָאוֹיֵב בְּקוּמוֹ לְעוֹרֵר מְדָנִים· וְדִמָּה לְהַכְרִית פִּרְחֵי שׁוֹשַׁנִּים· זָמַם לִשְׁקוֹל עַל גִּנְזֵי אֲדוֹנִים· חֲלִיפֵי מְאַת כִּכְּרֵי אֲדָנִים: טְלָאֶיךָ הִזְהַרְתָּ שִׁקְלֵיהֶם לְהַקְדִּים· יָדַעְתָּ הָעֲתִידוֹת וְדָרַשְׁתָּ נִשְׁקָדִים· כִּבּוּי לְהַמְצִיא לְלַהַב יוֹקְדִים· לְקוּחִים לַמָּוֶת לְתֶחִי נִפְקָדִים: מַסֵּכָה זָרָה בְּעָבְדָם לְפָנִים· נִמְסְרוּ לְהָתֵז קְנוֹקְנוֹת וּגְפָנִים· סְבָבוּם מוֹקְשִׁים בְּכָל דְּפָנִים· עֵינֵיהֶם לְךָ תּוֹלִים וּבְסִתְרְךָ נִצְפָּנִים: פּוּר נֶהְפַּךְ בְּאוֹיְבִים לִשְׁלוֹט· צְלוּב הוּכַן אֲגָגִי לִקְלוֹט· קוֹלֵעַ וּבוֹלֵעַ פְּנֵי הַלּוֹט הַלּוֹט· רִיבֵי עָם בָּאַשְׁמַנִּים לַעֲלוֹט: שָׁלוֹם וֶאֱמֶת נִכְתָּב לְכָל צַד· תֹּקֶף יֶשַׁע סֶלַע וּמְצָד· שׁוֹדֵד הֻשַּׁדַּד וּבְרִשְׁתּוֹ הוּצַד· מְלָשְׁנִי נִסְחַף נִצְמַת וְנִרְצָד: עָשׂוּ שְׂמָחוֹת וְלַדּוֹרוֹת קְבָעוּם· וּמִקְרָאוֹת שִׁלְּשׁוּם וְלֹא רִבְּעוּם· נִסְכְּמוּ מִמַּעַל וְעִמָּם טְבָעוּם· בְּסֵפֶר נֶחֱקַק עַל מָה קְבָעוּם: רָמָה יָדְךָ לִסְלוֹחַ לַפּוֹשְׁעִים· יְהוּדִי וַהֲדַסָּה הֲקֵמֹתָ מוֹשִׁיעִים· צִדְקָתָם עוֹמֶדֶת לָעַד לְשַׁעֲשׁוּעִים· חֵקֶר כְּבוֹדָם לְהַזְכִּיר לְנוֹשָׁעִים: קַנֵּא לְשִׁמְךָ נוֹרָא וְנִקְדָּשׁ· חַיֵּה כַּרְמְךָ נֶהֱרַס וְנִדָּשׁ· זְרוּיֵינוּ קַבֵּץ וְשִׁיר לְךָ יְחֻדָּשׁ· קַיֵּם וְהַחֲיֵם בְּבִנְיַן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ: וְכַעֲשׂוֹתְךָ נִסִּים בְּאוֹתָן

140. אתה Du, o Gott! Wunderthäter! Du zeigtest den Völkern Deine gewaltigen Großthaten, indem Du mit starkem Arme Dein Volk von Mißgeschick befreitest und ihre Dränger selbst in's tödtliche Verderben stürztest. Als einst der feindliche Haman, Unglück bereitend, die edlen Blüthen zu zerstören dachte, wollte er in die Schatzkammer seines Herrn so viel Silber legen, daß es die hundert Kikar Silber der Heiligthumsschwellen aufwäge. Doch Du hattest schon vorher Deinen Geliebten befohlen mit ihren Schekel Silber ihm zuvorzukommen[1]); denn Du kennest die Zukunft und wachest über Deine Verehrer, darum schufst Du im voraus das Löschmittel für den später lodernden Brand und erhieltest so die dem Tode Bestimmten am Leben. Weil die Vorfahren, wenn auch nur zum Scheine, das Götzenbild des Nebuchadnezar verehrten[2]), schienen ihre jungen Reben sammt dem Weinstock dem Verderben heimgegeben und Fallstricke umgaben sie von allen Seiten; da hoben sie ihre Augen zu Dir empor und fanden Schutz in Deinem Schatten. Das Loos wandte sich und fiel auf ihre Feinde, der bereit stehende Galgen nahm den Agagiten (Haman) selbst auf, Schande umhüllte ihn, den Verderbenschleuderer und Finsterniß bedeckte die Widersacher unseres Volkes. Friede und Wahrheit und die mächtige Hilfe unses Felsenschutzes ward überall hin verkündet, denn der Zerstörer war zerstört, in seinem eigenen Netz gefangen, mein Verleumder war gestürzt, gefesselt und besiegt. Darob wurden Freudenfeier auch für die Nachwelt angeordnet und durch das Vorlesen dreier Schriftstellen wird jährlich an jene Begebenheit erinnert[3]); im Himmel bestätigte man das Purimfest, das auf Erden eingesetzt wurde, wie es im Buche Ester mit allen Einzelheiten verzeichnet ist. So war Deine Hand erhoben, den Sündern zu verzeihen und Du beriefst zu ihren Rettern den Jehudi (Mordechai) und die Hadassa (Ester), deren Frömmigkeit ewiglich ihrem Volke beisteht, deren hohe Würde den Befreiten zum immerwährenden Andenken bleibt. — Eifere für Deinen erhabenen, heiligen Namen, schaue auf Deinen verwüsteten und verheerten Weinberg, sammle unsere Zerstreuten und ein neues Lied wird dann Dir gesungen werden! Erhalte uns und laß uns den Wiederaufbau des heiligen Tempels erleben! Ja, wie Du Wunder übtest in jenen Tagen,

---

[1]) Nach dem Talmud (Megil. 13) gab Gott das Gebot der Entrichtung der Schekel-Steuer (2. M. 30, 13), damit diese jene zehn Tausend Kikar Silber aufwiege, welche einst Haman für die Erlaubniß, Israel vertilgen zu dürfen, anbieten werde. Siehe auch unsere Jozeroth-Uebersetzung zu הפסקה ראשונה S. 93.

[2]) Daniel 3, 1. Talmud Megil. 12.

[3]) Nämlich 2. M. 17, 8–15. 5. M. 25, 17—19 und 1. Sam. Cap. 15. nach Talmud Megil. 7.

הַיָּמִים׃ אִתָּנוּ הַפֶּלֶא תְּשׁוּעַת עוֹלָמִים׃ מְצוֹא לְפָנֶיךָ כֹּפֶר וְתַנְחוּמִים׃ אֵל מֶלֶךְ יוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא רַחֲמִים׃

אל מלך יושב וכו׳ עד לכל קוראיך.

אֲמָרֵנוּ הַאֲזִינָה יְיָ בִּינָה הֲגִיגֵנוּ׃ הַאֲזִינָה יְיָ תְּפִלָּתֵנוּ. הַקְשִׁיבָה בְּקוֹל תַּחֲנוּנֵינוּ׃ הַקְשִׁיבָה לְקוֹל שַׁוְעָתֵנוּ מַלְכֵּנוּ וֵאלֹהֵינוּ. כִּי אֵלֶיךָ נִתְפַּלָּל׃ יְיָ בֹּקֶר תִּשְׁמַע קוֹלֵנוּ. בֹּקֶר נַעֲרָךְ לְךָ וּנְצַפֶּה׃ אֵלֶיךָ יְיָ שִׁוַּעְנוּ וּבַבֹּקֶר תְּפִלָּתֵנוּ תְקַדְּמֶךָּ׃ קוֹלֵנוּ אֶל יְיָ נִקְרָא וַיַּעֲנֵנוּ מֵהַר קָדְשׁוֹ סֶלָה׃ קוֹלֵנוּ אֶל יְיָ נִקְרָא וְאֶל יְיָ נִתְחַנָּן׃ מִן הַמֵּצַר קָרָאנוּ יָהּ עָנָנוּ בַּמֶּרְחַבְיָה׃ ליי הישועה וכו׳ עד על עירך ועל עמך.

קמא שנייה. ע״ס א״ב, והמחבר שמואל. אלהינו ואלהי אבותינו.

אַתָּה הָאֵל עוֹשֵׂה פֶלֶא׃ בְּכָל־דּוֹר וָדוֹר לְעַם לְךָ מְהַלְלֶה׃ גְּבוּרוֹת רַחֲמֶיךָ מִי יוּכַל לְסַפֵּר׃ דַּלִּים מְקִים מֵעָפָר וָאֵפֶר׃ הַנֶּהֱרָגִים הוֹרְגִים אֶת הוֹרְגֵיהֶם׃ וְהַנִּצְלָבִים צוֹלְבִים אֶת צוֹלְבֵיהֶם׃ זָד אֲגָגִי עַל אוֹמֶן הֲדַסָּה׃ חָשַׁב לִתֵּן יַעֲקֹב לָבַז וְלִמְשִׁסָּה׃ טַף וְנָשִׁים רַב עִם תַּלְמִיד׃ יוֹם אֶחָד לַהֲרוֹג וּלְאַבֵּד וּלְהַשְׁמִיד׃ כְּעָמִיר גֹּרְנָה תִּינוֹקוֹת אִסֵּף׃ לִפְנֵי אֲבוֹתָם שְׁאָרָם לִשְׁסֵף׃ מִחוּץ אִמּוֹתָם גּוֹעוֹת כִּדְאָגָה׃ נִינֵיהֶם כְּנִתְּנוּ כְּמוֹ צֹאן לַהֲרֵגָה׃ סְפָרִים גּוֹלְלִים וְלָרַב נוֹתְנִים׃ עַד עַתָּה הָיִינוּ סְבוּרִים כִּי בָם נַאֲרִיךְ יָמִים וְשָׁנִים׃ פְּגִיעָתָם עָלְתָה בִּשְׁתֵּי שָׁעוֹת בַּלַּיְלָה׃ צוֹר פָּץ כְּקוֹל גְּדָיִים עוֹלֶה לְמָעְלָה׃ קָמוּ מַלְאָכִים וְנָמוּ לִפְנֵי אֵל׃ (רַחוּם) לֹא קוֹל גְּדָיִים הֵם כִּי אִם קוֹל קְטַנֵּי עַמְּךָ (בֵּית) יִשְׂרָאֵל׃ רַחֲמָן רִחֵם וְחוֹתָם קָרַע׃ וְהֵשִׁיב הָרָעָה עַל רֹאשׁ הָמָן הָרָע׃ שֵׁנָה נָדְדָה וְנֶהֶפְכוּ עִנְיָנִים׃ לְהִתָּלוֹת עַל עֵץ אָב עִם בָּנִים׃ תָּקְפוּ מֵתִים וּמֵתוּ הַחַיִּים׃ כִּי יְיָ הֵפִיר עֲצַת גּוֹיִם׃

בכי״י עוד תרוז וחתום בו שם המחבר, וזהו שַׁדַּי אַתָּה לֹא שָׁנִיתָ, מִבְּנֵי בְנֵיהֶם

so mögest Du auch uns wundersame Hilfe senden immerdar, daß Versöhnung und Trost wir bei Dir finden, Gott und König, der Du auf dem Throne der Barmherzigkeit sitzest!

אמרינו Unsere Worte vernimm, o Ewiger, merk auf unsere Gedanken! Höre, Ewiger, unser Gebet, vernimm unseres Flehens Stimme! Vernimm die Stimme unserer Klagen, unser König und Gott! denn zu Dir beten wir. Erhöre, Herr, jeden Morgen unser Rufen, jeden Morgen, wo wir uns zu Dir schicken und harren. Zu Dir, Herr, flehen wir, jeden Morgen tritt unser Gebet vor Dich. Laut rufen wir zum Ewigen, und er erhöret uns von seinem heiligen Berge. Selah! Laut rufen wir zum Ewigen, bitten ihn, den Ewigen. Aus der Bedrängniß rufen wir Gott, er antwortet uns mit Befreiung.

141. אתה Du, o Gott! der Du in jedem Zeitalter Deinem zu Dir flehenden Volke Wunder erzeigest, wer vermag Dein mächtiges Erbarmen zu erzählen? Du richtest Arme auf aus dem Staube, die zum Tod Bestimmten tödten ihre Mörder, die gehängt werden sollen, henken ihre Henker. So hatte der Agagite (Haman) böse Anschläge gegen Mordechai und Ester gefaßt und wollte ganz Jakob dem Verderben und der Plünderung preis geben; Kinder und Frauen, Lehrer und Schüler sollten an einem Tage ermordet, vernichtet und ausgerottet werden, wie die Garben in der Scheune sollten die Säuglinge zusammengehäuft und vor den Augen ihrer Eltern zerhauen werden. Da jammerten angstvoll die Mütter draußen, ihre Kinder gleich wie Schaafe zum Schlachten bestimmt zu sehen. Die heiligen Bücher rollten die Kinder zusammen, gaben sie dem Lehrer und sprachen: „Bisher glaubten wir, daß wir durch das Studium dieser Bücher lange leben würden!“ und bis zwei Stunden in die Nacht hinein stiegen ihre Gebete empor. Der Schöpfer sprach: „Eine Stimme, wie von Lämmern steigt empor!“ und es stellten sich die Engel auf und erwiederten: „Barmherziger Gott! nicht Stimme von Lämmern ist's, sondern die flehende Stimme der kleinen Kinder aus Deinem Volke, das Haus Israel[1]). Da erbarmte sich der Allerbarmer, zerriß das Siegel und brachte die bösen Anschläge Haman's auf dessen eigenes Haupt zurück. Er ließ den Schlaf vom König Ahasveros weichen und dadurch die Begebenheiten sich dergestalt ändern, daß der Vater Haman sammt seinen Söhnen an den Galgen gehängt wurden. So wurden die Todten belebt und die Lebenden starben; denn Gott vereitelt die Rathschläge der Völker. —

(Allmächtiger! Unveränderlicher! wie Du Dich Jener erbarmtest, so

[1]) Nach einer im Midrasch rabba zu Ester Blatt 129 vorkommenden Legende, die auch in Targum Jeruschalmi zu Ester 6, 1 übergegangen ist.

אֲנַחְנוּ רַחֵם כְּמוֹ רִחַמְתָּ, וְזָכְרֵנוּ וּפָקְדֵנוּ בִּפְקֻדַּת יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים, אֵל מֶלֶךְ יוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא רַחֲמִים: אל מלך יושב וכו׳.

בְּקָרְאֵנוּ עֲנֵנוּ אֱלֹהֵי צִדְקֵנוּ. בַּצָּר הִרְחַבְתָּ לָּנוּ. חָנֵּנוּ וּשְׁמַע תְּפִלָּתֵנוּ: שִׁמְעָה תְפִלָּתֵנוּ יְיָ וְשַׁוְעָתֵנוּ הַאֲזִינָה אֶל דִּמְעָתֵנוּ אַל תֶּחֱרַשׁ: שִׁמְעָה יְיָ צֶדֶק הַקְשִׁיבָה רִנָּתֵנוּ הַאֲזִינָה תְפִלָּתֵנוּ בְּלֹא שִׂפְתֵי מִרְמָה: וְעַתָּה שְׁמַע אֱלֹהֵינוּ אֶל תְּפִלַּת עֲבָדֶיךָ וְאֶל תַּחֲנוּנֵיהֶם וְהָאֵר פָּנֶיךָ עַל מִקְדָּשְׁךָ הַשָּׁמֵם לְמַעַן אֲדֹנָי: כִּי שֹׁמֵעַ אֶל אֶבְיוֹנִים יְיָ וְאֶת אֲסִירָיו לֹא בָזָה: כִּי לֹא בָזָה וְלֹא שִׁקַּץ עֱנוּת עָנִי וְלֹא הִסְתִּיר פָּנָיו מִמֶּנּוּ וּבְשַׁוְּעוֹ אֵלָיו שָׁמֵעַ: זֶה עָנִי קָרָא וַיְיָ שָׁמֵעַ וּמִכָּל צָרוֹתָיו הוֹשִׁיעוֹ: ליי הישועה וכו׳ עד על עירך ועל עמך.

קמב ע״ס א״ב ואחריו חתום מנחם ברבי מכיר יחיה אמן ואמן. א״ו״א.

אָדָם בְּקוּם עָלֵינוּ חֵיל אֲחָזָתְנוּ לִרְעוֹד · בְּהִסְתַּחֲפוּ לְמַלְכוּת חָנֵף כִּמְעַט כָּשַׁלְנוּ לִמְעוֹד · גָּמְרוּ לְמָכְרֵנוּ כְּתֵל וְחָרִיץ בְּלִי מִסְעוֹד · אָמְרוּ לְכוּ וְנַכְחִידֵם מִגּוֹי וְלֹא יִזָּכֵר שֵׁם יִשְׂרָאֵל עוֹד: דַּלּוּ עֵינַי לַמָּרוֹם קְרָאתִיךָ אוֹיְבַי לָקֹב · הַכְּרֵת שֵׁם וּשְׁאָר וּמְחֵה שֵׁם לִרְקוֹב · וְצַר צוֹרְרַי בְּנִבְלֵיהֶם אֲשֶׁר נִבְּלוּ לַעֲקוֹב · וַיֹּאמְרוּ לֹא יִרְאֶה יָּהּ וְלֹא יָבִין אֱלֹהֵי יַעֲקֹב: זְרוּיִים עֻנָּה וַיֻּגָּה וְלֹא מִלֵּב לְכַלּוֹתָם · חָכוּ לְפָנִים וְרָדִים כַּהֲסָרַת טַבַּעַת לְהַחֲלוֹתָם · טוּב דְּבָרוֹ הֵקִים לְעֵינֵי הַגּוֹיִם לְעַלּוֹתָם · בְּאֶרֶץ אֹיְבֵיהֶם לֹא מְאַסְתִּים וְלֹא גְעַלְתִּים לְכַלּוֹתָם: יָדַע רֶמֶז הַקּוֹרוֹת לְעַם מְעֻפָּר וּמְהֻדָּם · כָּתַב הַסֵּתֶר אַסְתִּיר וּמָר דְּרוֹר מְפֻרְדָּם · לִשְׁבּוֹת הָמָן מִמָּחֳרָת הֲמַן הָעֵץ קָנְדָּם · תַּחַת הַנַּעֲצוּץ יַעֲלֶה בְרוֹשׁ וְתַחַת הַסִּרְפַּד יַעֲלֶה הֲדַס: מַקְשִׁיב דְּבַר שֶׁקֶר כָּתַב שִׂטְנָה וָעֶצֶב · נִתְעַטֵּף בְּבִגְדֵי שָׂרָד כְּטָעָה בְּמִנְיַן קֶצֶב · סֵרַר לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בִּשְׁנֵים כְּלֵי בֵית הַמַּחְצֵב · וַיָּבֹא

erbarme Dich auch unserer, die wir ihre Nachkommen sind; gedenke unserer und bedenke uns mit Deinem Heil und Erbarmen, Gott und König, der Du auf dem Throne der Barmherzigkeit sitzest!)

בקראני So wir rufen erhöre uns, Gott unseres Heils! schaffe uns Raum in der Bedrängniß! Sei uns gnädig und höre unser Gebet! Höre unser Gebet, o Gott! und unser Flehen vernimm; zu unseren Thränen schweige nicht! Erhöre, Gott, die Unschuld, merk' auf unseren Hilferuf, vernimm unser Beten mit Lippen ohne Falsch! Erhöre nun, unser Gott, Deiner Diener Gebet und Flehen, und laß Dein Antlitz über Dein zerstörtes Heiligthum leuchten, Deinethalben, Herr! Denn Gott hört auf die Leidenden, und seine Gefesselten verschmähet er nicht. Denn nicht verschmähet und verachtet er des Armen Klage und verbirgt sein Antlitz nicht vor ihm; wenn er zu ihm flehet hört Er es. Der Arme ruft und Gott hört es und hilft ihm aus allen Nöthen.

142. אחה Als jener Mensch (Haman) sich gegen uns erhob, ergriff uns Angst und Beben, als er sich mit einem gewissenlosen König verband, wankten wir und wären beinahe gefallen; denn sie beschlossen, uns, die wir ohne Stütze waren, wie einen Sandhaufen zur Füllung eines Grabens zu verkaufen; sie sprachen: „Wohlan! vertilgen wir sie unter den Völkern, daß der Name Israel nicht mehr erwähnt werde!" Da richteten sich unsere Augen zur Höhe und wir riefen Dich an, solche Feinde zu strafen, ihren Namen und Stamm auszurotten und ihr Andenken zu vertilgen, daß solche Dränger leiden mögen für ihre Bosheit, die sie listig ersonnen, indem sie sprachen: „Gott sieht es nicht, Jakob's Gott bemerkt es nicht!" — Doch wenn auch Gott die Zerstreuten quälte und betrübte, so hatte er nicht die Absicht, sie zu verderben. Sie hatten sich mit einer Scheinsünde vergangen [1]), darum züchtigte sie Gott damit, daß er zu ihrem Schrecken den König seinen Siegelring ausziehen ließ; aber der Allgütige hielt auch seine Verheißung, sie vor den Augen der Völker zu erheben und sie selbst in Feindes Land nicht zu verwerfen und nicht ganz zu verderben. Andeutungen auf jene Begebenheiten wurden dem zahllosen, blühenden Volke in den Schriftstellen gegeben: הסתר אַסְתִּיר (5. M. 31, 18), welches auf Ester bezogen werden kann und מר דרור (2. M. 30, 22), welches im Targum מרא דכיא heißt und also auf Mordechai bezogen werden kann; daß Haman des Morgens endete, ist in dem Verse וישבת המן ממחרת (Jos. 5, 12) und daß er am Galgen gehenkt wurde in dem Verse המן העץ (1. M. 3, 11) angedeutet. Auch zielt darauf der Vers hin: Statt des Dornstrauchs (Haman) erhebe sich die Cypresse (Mordechai) und statt der Distel (Wasti) sprieße die Myrthe (Ester) auf (Jesaia 55 13) [2]). — Der auf Lügenreden hörende König (Achasveros), der schon früher ein Verhinderungsschreiben in Betreff des Tempelbaues erlassen hatte [3]), legte sich die erbeutete Priesterkleidung an, indem er glaubte, die verheißene Erlösungszeit aus der babylonischen Gefangenschaft sei bereits vorüber, und er verordnete, daß man sich beim Gastmahle verschiedener

---

[1]) Indem sie sich vor dem Götzenbilde Nebuchadnezars nur zum Scheine niederwarfen. Talm. Megil. 12.

[2]) Alle diese Deutungen beruhen auf Wortspielen, die hier zum besseren Verständnisse in die Uebersetzung mitaufgenommen sind, und haben ihre Quelle im Talmud Chulin 139 b und Megil. 10 b.

[3]) Die folgende allegorische Erzählung ist aus Midr. rabba zu Ester 1, 9 entnommen.

גַּם הַשָּׂטָן בְּתוֹכָם לְהִתְיַצֵּב: עָם הַנִּמְצְאִים בְּשׁוּשָׁן בְּאָכְלָם מִזֶּבַח עוֹכְרָם. פָּעַר פִּיו לְהַשְׂטִינָם וּלְהַסְגִּירָם בְּיַד נוֹתֵן מִכְרָם. צוּר הִסְכִּים לִכְתּוֹב אִגֶּרֶת לְאַבֵּד שִׁבְרָם. אָמַרְתִּי אַפְאֵיהֶם אַשְׁבִּיתָה מֵאֱנוֹשׁ זִכְרָם: קְדוֹשִׁים מַלְאֲכֵי שָׁלוֹם מַר יִבְכָּיוּן בִּצְעָקָה. רַחוּם הַבֵּט לַבְּרִית וְאַל תָּפֵר לְהַרְחִיקָה. שָׁמְעָה מוֹרָשָׁה וַתִּלְבַּשׁ בִּגְדֵי אַלְמְנוּת וּמוּעָקָה. וַתָּשֶׂם יָדָהּ עַל רֹאשָׁהּ וַתֵּלֶךְ הָלוֹךְ וְזָעָקָה: תִּשְׁבִּי שָׂם אֵזוֹר שַׂק בְּמָתְנָיו תַּחְבֹּשֶׁת. מַהֵר וְהוֹדִיעַ יְשֵׁנֵי מַכְפֵּל אָבוֹת שְׁלֹשֶׁת. נָחַץ לָרוֹעֶה מַה לְּךָ נִרְדָּם לְהִתְעַשֵּׁת. קוּם קְרָא אֶל אֱלֹהֶיךָ אוּלַי יִתְעַשֵּׁת: חוֹתַם טִיט אֲשֶׁר נַעֲשָׂה לִבְלְשָׁן סֹפֵר. מִנִּינְוֵה לָמְדוּ לְאַחֵר גְּזֵרָה כַּעַס לְהָפֵר. בֶּן קִישׁ הִקִּישׁ דַּלְתוֹת בֵּית הַסֵּפֶר. וַיְכַס שַׂק וַיֵּשֶׁב עַל הָאֵפֶר: רִבֵּץ תִּינוֹקוֹת לְפָנָיו יָמִים שְׁלֹשָׁה צְמֵאִים וּמְכֻפָּנִים. בְּקוֹל קוֹל יַעֲקֹב לַחֲלוּשֵׁי יְדֵי עַז פָּנִים. יָדָיו אֱמוּנָה לָאֵל הַצִּילֵנִי נָא מֵעַלְבּוֹנִים. פֶּן יָבוֹא וְהִכַּנִי אֵם עַל בָּנִים: מִזֶּה אֵלֶּה וּמִזֶּה אֵלֶּה בְּנֵי אֵיתָנֵי וְרַבָּנִי. כֻּלָּם צָעֲקוּ וַתַּעַל שַׁוְעָתָם אֵלָיו. יָהּ לְקוֹל רִנּוּן כְּבוֹא שָׁאַל לְפָנָי. וּמֶה קוֹל הַצֹּאן הַזֶּה בְּאָזְנָי: רוֹעֶה הֱשִׁיבוּ הֵם קְטַנֵּי קֹדֶשׁ זֶרַע. יָהּ הַצֵּל לְקוּחִים לַמָּוֶת מֵאוֹיֵב הָרָע. חַנּוּן נִכְמְרוּ רַחֲמָיו וַיְבַקֵּשׁ לְבַכּוֹת הַמְאֹרָע. וַיְהִי כִּקְרוֹא מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל אֶת הַסֵּפֶר וַיִּקְרָע: יְהִירִים הוֹקִיעַ בְּלֵב הָאֵלָּה וַאֲבִיהֶם מִלְמַעְלָה. אִישׁ בְּשָׁלֹשׁ אַמּוֹת וְהָרְבִיעִית אֲוִיר מְגֻלָּה. מִשְׁנֶה נָקַם חָזָה וְשָׂמַח וְשָׂח תְּהִלָּה. אוֹתִי

Gefäße aus dem Tempel bedienen solle. Da kam auch der Ankläger und stellte sich unter sie, und als die in Schuschan wohnenden Jehudim an jener unglückseligen Mahlzeit auch Antheil nahmen, öffnete er den Mund und verklagte sie, um sie der Gewalt des Hamans zu überliefern, der einen Preis auf sie setzte; der Schöpfer stimmte damit überein, das Vernichtungsurtheil über sie zu schreiben: „Mein Spruch ist, sie weg zu schaffen, ihr Andenken von den Menschen zu vertilgen!" — Da weinten bitterlich die heiligen Friedensengel und schrieen: „Allbarmherziger, schaue auf Deinen Bund und brich ihn nicht gänzlich!" es hörte es die uns zum Erbtheil gegebene Thora und hüllte sich in Wittwenkleidern und Trauer, rang die Hände über dem Kopfe und ging jammernd einher. Der Tischbite (Elias) umgürtete mit einem Sacke seine Lenden und eilte, die drei in Machpelah schlafenden Väter davon in Kenntniß zu setzen, und lief zum treuen Hirten (Mosche) und rief: „Was schlummerst Du so ruhig? Auf, rufe zu Deinem Gotte, vielleicht achtet er darauf!" Dann offenbarte er dem Mordechai, daß das Urtheil blos in Lehm gesiegelt sei[1]), und sie nahmen sich die Stadt Nineweh zum Beispiele, daß auch nach dem beschlossenen Urtheile durch Buße die Strafe noch abzuwenden sei. Der Sohn Kisch's (Mordechai) klopfte nun an die Thüren der Lehrschulen, hüllte sich in Sack und setzte sich in den Staub; drei Tage lang ließ er die Kinder durstend und hungernd vor sich bringen, um durch Jakob's Gebete die Gewalt des Frechen zu brechen, und mit ausgebreiteten Händen rief er zum Herrn: „O rette mich vor der Schmach, laß den Feind nicht kommen und mir die Mütter sammt den Kindern erschlagen!" Zu beiden Seiten standen die Kinder der Frommen und ihre Lehrer, sie riefen insgesammt und ließen ihr Flehen aufsteigen zu Gott. Und als das Gebet vor dem Ewigen kam, fragte er seine Umgebung: „Welche Stimme wie von Lämmern kommt vor meine Ohren?" „Es ist die Stimme der kleinen Kinder Deines heiligen Stammes", erwiederte der treue Hirte (Mosche), „o rette, Gott, die zum Tode Geweiheten von dem bösen Feinde!" Da wurde des Allgnädigen Barmherzigkeit rege ob des beweinenswerthen Verhängnisses, Er, Israels König, las noch einmal das Urtheil und — zerriß es. Mordechai, der Jehudi, ließ nun den Haman nebst seinen Söhnen an einen Galgen hängen, unten die Söhne und über sie der Vater, drei Ellen nahm ein Jeder ein, und eine vierte war Zwischenraum; der nunmehrige Minister (Mordechai) sah das Strafgericht und stimmte ein freudiges Danklied an.

[1]) D. h. daß der Beschluß noch widerrufen werden könne.

הֵשִׁיב עַל כַּבְנֵי וְאוֹתוֹ תָּלָה: וַתִּכְתֹּב אֶסְתֵּר תֹּקֶף לִקְרוֹת
כִּבְהַלֵּל מְהוֹדִים. מִלְמַעְלָה קִיְּמוּ מַה שֶּׁקִּבְּלוּ מִלְמַטָּה
הוֹדִים. נֵס יְנוֹסֵס לְפַרְסֵם כְּאָז פִּלְאוֹ מַסְהִידִים. בָּעֵת
הַזֹּאת רֶוַח וְהַצָּלָה יַעֲמוֹד לַיְּהוּדִים: אל מלך יושב וכו׳.

טוֹב יְיָ לַכֹּל וְרַחֲמָיו עַל כָּל־מַעֲשָׂיו: טוֹב יְיָ לְקֹוָו לְנֶפֶשׁ תִּדְרְשֶׁנּוּ: טוֹב
יְיָ לְמָעוֹז בְּיוֹם צָרָה וְיֹדֵעַ חֹסֵי בוֹ: כִּי טוֹב יְיָ לְעוֹלָם חַסְדּוֹ וְעַד דֹּר וָדֹר
אֱמוּנָתוֹ: טוֹב לַחֲסוֹת בַּיְיָ מִבְּטֹחַ בָּאָדָם: טוֹב לַחֲסוֹת בַּיְיָ מִבְּטֹחַ בִּנְדִיבִים:
טוֹב וְיָשָׁר יְיָ עַל כֵּן יוֹרֶה חַטָּאִים בַּדָּרֶךְ: טוֹב וְיָחִיל וְדוּמָם לִתְשׁוּעַת יְיָ:
הוֹשִׁיעֵנוּ אֱלֹהִים כִּי בָאוּ מַיִם עַד נָפֶשׁ: הוֹשַׁע יְיָ אֶת־עַמְּךָ אֵת שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל:
הוֹשִׁיעָה אֶת עַמֶּךָ וּבָרֵךְ אֶת נַחֲלָתֶךָ וּרְעֵם וְנַשְּׂאֵם עַד הָעוֹלָם: הוֹשִׁיעָה יְיָ
כִּי גָמַר חָסִיד כִּי פַסּוּ אֱמוּנִים מִבְּנֵי אָדָם: עָזְרֵנוּ אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ עַל דְּבַר כְּבוֹד
שְׁמֶךָ וְהַצִּילֵנוּ וְכַפֵּר עַל חַטֹּאתֵינוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ: ליי הישועה וכו׳.

קמג פזמון. ע״פ חשר״ק ונסוף מתוס משלם.

כְּמָתַי מִסְפַּר חִלִּינוּ פָּנֶיךָ. לְשַׁוְעַת נִכְאִים אַל תַּעְלֵם
אָזְנֶךָ. הַקְשֵׁב תְּחִנָּתָם מִשְּׁמֵי מְעוֹנֶךָ. כְּבִימֵי מָר
וַהֲדַס הוֹשַׁעְתָּ בָּנֶיךָ: תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל אַתָּה יוֹשֵׁב.
שַׁוְעָתָם תַּאֲזִין וְרִנָּתָם תַּקְשֵׁב. רְפָאוֹת לְמַחַץ תַּקְדֵּם
וְתַחְשֵׁב. קְנוּיֶיךָ לְהֵיטִיב וְגוֹיֵהֶם לְיַשֵּׁב: צַר וְאוֹיֵב
הִלְטִישׁ עֵינָיו. פִּיהוּ פָּעַר לִשְׁאוֹף עָנָו. עָשָׂה בְּשֶׁלוֹ
לְהַשְׁמִיד קְהַל הֲמוֹנָיו. סֶגֶל לְאַבֵּד חָרָה בְּנִשְׁתְּוָנָיו:
נוֹקֵם לְצָרִים וְנוֹטֵר לְאוֹיְבִים. מָדַדְתָּ מִדָּתָם כְּזָדוּ
לַאֲהוּבִים. לוֹחֵם וְנִינָיו נִתְלוּ צְלוּבִים. כְּבַהֲרָזַת
דָּגִים חֲרָזוּ תְּחוּבִים: יוֹם אֲשֶׁר שִׁבְּרוּ צוֹרְרִים. טִבְחָה
לָשִׁית בְּעַם נְצוּרִים. חָלְפָה הֲדַת וְנָפְלוּ פְּגָרִים. זָלְעֲפוּ
וְזָעֲמוּ מוּבָסִים מְגָרִים: וּבְכֵן יִתְעַלֶּה שִׁמְךָ וְיִתְנַשֵּׂא.
הוֹדְךָ שְׁמֵי שָׁמַיִם כִּסָּה. דָּכִים כְּרוֹמִמְךָ נְתוּנִים

So ward ich wieder in Ruhe gebracht und mein Feind gehangen. Ester schrieb die wunderbare Geschichte nieder, daß sie jährlich vorgelesen und dem Danklied Hallel gleich geachtet werde und es wurde im Himmel bestätigt, was man hienieden freudig übernommen hatte. Möge der Herr wie damals so auch jetzt seinen Bekennern Wunder erzeigen, möge auch für diese Zeit den Jehudim Heil und Rettung entstehen!

טוב יי לכל Allen ist der Ewige wohlthätig, erbarmt sich seiner Werke aller. Gütig ist Gott den auf ihn Hoffenden, der Seele die ihn sucht. Gütig ist Gott, Zuflucht am Tage der Noth; er kennet, die auf ihn vertrauen. Ja gütig ist der Ewige, ewig seine Gnade, seine Treue für und für. Besser ist's, dem Ewigen vertrauen, als auf Menschen sich verlassen; besser, dem Ewigen vertrauen, als auf Fürsten sich verlassen. Gütig ist der Ewige und gerade, zeigt Irrenden die rechte Bahn. Wohl dem, der geduldig auf des Ewigen Hilfe wartet! Hilf uns, o Gott! denn das Wasser dringt an's Leben. Hilf, Ewiger, Deinem Volke, dem Ueberreste Israels! Hilf Deinem Volke, segne Dein Eigenthum, weide und trage sie bis in Ewigkeit! Hilf, o Ewiger! denn die Frommen sind dahin, entschwunden sind die Redlichen den Menschenkindern. Steh' uns bei, Gott unseres Heils, der Verherrlichung Deines Namens willen; rette uns und verzeihe unsere Sünden, Deines Namens willen! —

143. במתי In nur geringer Anzahl beten wir vor Dir; o entziehe nicht Dein Ohr dem Flehen der Gebeugten, erhöre ihre Bitte in Deiner himmlischen Wohnung, wie Du in den Tagen des Mordechai und der Ester Deinen Kindern beigestanden hast. Der Du unter Israels Lobgesängen thronest, Du horchest auf ihre Klage und vernimmst ihr Flehen; Du bereitest im voraus Heilung den Wunden, erzeigst Wohlthaten Deinen Erworbenen und stellest ihre Wohnungen fest. Der grausame Feind (Haman) blitzte mit den Augen und drohete Rache schnaubend, den Demüthigen (Mordechai) zu verschlingen, berieth mit seiner Rotte sich, das gesammte Volk der Gläubigen zu verderben und schrieb überall hin die Edikte, sie zu vertilgen. Doch Du, der Du an Drängern Rache, an Deinen Feinden Strafe übest, maßest ihnen zu nach dem Maße ihres Frevels gegen Deine Lieblinge; der Barbar sammt seinen Kindern wurden an den Galgen gehängt, wie die Fische an der Schnur wurden sie zusammengereihet. An demselben Tage, an dem die Tyrannen in dem von Gott behüteten Volke ein Schlachten anzurichten hofften, änderte sich der Befehl so, daß sie selbst fielen und ihre Leichname schimpflich verdorrten und verwesten. Darum werde erhoben Dein Name und verherrlicht, Du, dessen Majestät die höchsten Himmel bedeckt; indem Du Gebeugte, der Bedrückung preis Gegebene

לְמִשְׁסָּה· גֵּיא וַאֲפָסֶיהָ תְּהִלָּתְךָ מְכַסָּה: בִּינָה הֲגִיגֵנוּ וּרְאֵה בַּצָּר· הֲשִׁיבֵנוּ לִמְנוּחָתֶךָ כִּי יָדְךָ לֹא תִקְצָר· אָדוֹן קְרָאנוּךָ מִן הַמֵּצַר· אָנָּא הוֹצִיאֵנוּ לָרְוָיָה וְחַלְּצֵנוּ מִצָּר: מְאֹד תַּרְבֶּה לָנוּ מְחִילָה· שְׁמַע תְּפִלָּה וְהַעֲבֵר תִּפְלָה· לוֹחֲצֵינוּ הַמְעֵד וּמַלְאֵם חַלְחָלָה· מִמֶּנּוּ רַחֲמֶיךָ לָעַד לֹא תִכְלָא: (כְּבִימֵי מוֹר וַהֲדַס הוֹשַׁעְתָּ בָנֶיךָ:) אל מלך יושב וכו׳. ואתה קדוש וכו׳ עד סלח לנו יוצרנו.

חין דען אייזטען קהלות ווירד דיענגע ניכט געזאגט, אמן פאנגט זאגלייך אן פניך האר.

מַעֲשֵׂה יָדָיו כֻּלָּם· כָּל בָּאֵי עוֹלָם· יְבִיאֵם בַּמִּשְׁפָּט לְהוֹבִילָם· עַל כָּל נֶעְלָם: נֶעְלָם וְגָלוּי תִּסְלַח· וְלֹא תִטּוֹר לְנִתְעָב וְנֶאֱלָח· חֶפְצְךָ בְּיָדֵינוּ יִצְלָח· אַתָּה אֲדֹנָי טוֹב וְסַלָּח: סַלָּח נִפְלְאוֹתֶיךָ הַגְבֵּר· וְתַעֲצוֹר דֶּבֶר וְכָל־שֶׁבֶר· כִּי מַה יִּצְדַּק לְדַבֵּר· יָמָיו כְּצֵל עוֹבֵר: עוֹבֵר וְגָז חִישׁ מִפָּנֶיךָ· וְהֵיךְ יַעֲמֹד לְפָנֶיךָ· חַי נִקְדָּשׁ בְּאוֹפַנֶּיךָ· חֶסֶד וֶאֱמֶת יְקַדְּמוּ פָנֶיךָ:

פָּנֶיךָ הָאֵר בְּצִדְקוֹתֶיךָ· לְעַם שׁוֹמְרֵי חֻקּוֹתֶיךָ· תְּמַהֵר וּתְקָרֵב חֲשׁוּקָתֶךָ· אֲדֹנָי כְּכָל־צִדְקֹתֶיךָ: צִדְקֹתֶיךָ לְהַרְבּוֹת תַּרְאֵנִי· וְנֶחָמוֹת טוֹבוֹת תְּבַשְּׂרֵנִי· בְּעָמְדִי פְּנֵי אֲדוֹנִי· וַתָּרֶם כִּרְאֵים קַרְנִי: קַרְנִי תָּרוּם בְּעֶלְצוֹן· בְּשׁוּבְךָ לִגְדּוֹר פֶּרֶץ· וּתְפִלָּתִי כְּזִבְחֵי צֹאן· יְיָ בְּעֵת רָצוֹן: רָצוֹן עֲנִיתֶךָ תַּעֲנֵנוּ· וְיוֹם יְשׁוּעָה תְּחָנֵנוּ· הַבֶּט נָא עַמְּךָ כֻלָּנוּ· יְיָ תִּשְׁפֹּת שָׁלוֹם לָנוּ: שָׁלוֹם לָנוּ תַּטְרִיף· וְחַטֹּאתֵינוּ תְּטַהֵר לִצְרֵף· וְהֵמָה עֲזוֹב וְהֶרֶף· וּמַעֲשֵׂי יָדֶיךָ אַל תֶּרֶף: תֶּרֶף שְׁגָגוֹת מְעִילָה· וּזְדוֹנוֹת נַעַר בִּמְצוּלָה· רְצוּי חֵן קָרֵב לְהִנָּצְלָה· בָּעֵת הַזֹּאת רֶוַח וְהַצָּלָה: זכור לנו ברית אבות וכו׳.

erhebst, ertönt Dein Ruhm bis an der Welt Enden. — Merk auf unser Flehen, schaue das Drangsal und bringe uns zurück zur Ruhe, denn Deine Macht ist unbeschränkt; Herr! aus der Betrübniß rufen wir Dich an, o befreie uns aus der Noth! Gewähre uns viel Verzeihung, erhöre unser Gebet, schaffe das Unwürdige hinweg, laß unsere Bedrücker wanken und von Schrecken erfüllt werden; entziehe uns Dein Erbarmen nicht, wie Du in den Tagen des Mordechai und der Ester Deinen Kindern beigestanden hast!

מעשה Seiner Hände Werk sind sie Alle, alle Weltbewohner zieht er über das Verborgenste vor Gericht. — Der Du das Geheime und Offenbare verzeihest, der Du dem Sündenverderbten nicht nachträgst, laß Deinen Willen durch unsere Hand glücklich vollführt werden; denn Du, Herr, bist der Gütige und Verzeihende! Verzeihender, laß Deine Wunder über uns walten, halte Pest und alles Unglück ab! Was kann Der zu seiner Rechtfertigung sagen, dessen Tage ein verfliegender Schatten sind? Der schnell vor Deinem Angesichte dahinschwindet, wie kann Der vor Dir bestehen? Lebendiger, von Deinen Ofanim Verherrlichter, laß Gnad' und Wahrheit vor Deinem Antlitz weilen!

פניך Laß huldvoll Dein Antlitz strahlen dem Volke, das Deine Gesetze bewahret, bringe baldigst wieder Deine Erkorenen Dir näher, Herr, nach Deiner ganzen Huld! Zeige sie uns Deine große Milde, verkünde uns Deine herrlichen Tröstungen, die wir vor Deinem Angesichte stehen, Herr! erhebe unser Glückshorn hoch, wie das Horn eines Reem! Zur Wonne erhebe unser Glückshorn sich, wenn Du unsere Risse wieder einzäunen wirst. Ach, nimm unser Gebet wie Lämmeropfer an zur Gnadenzeit, o Ewiger! Antworte uns: „Ich habe euch gnädig erhört!“ begnadige uns mit dem Tage des Heils; schaue doch, Dein Volk sind wir ja alle, so beselige uns mit Deinem Frieden, Ewiger! Gewähre uns unseren Unterhalt in Frieden, reinige und läutere uns von Sünden, laß ab vom Grimme, laß Deiner Hände Werk nicht sinken! Uebersiehe die Irrthümer und Vergehungen, versenke die Frevel in die Fluthen, führe Wohlgefallen und Gunst uns zu, daß wir gerettet werden in dieser Zeit der Befreiung und Rettung.

אזו זאגט סלח לנו (זייטע 10) ח"ז"ו, ביז אן על עירך ועל עמך (זייטע 14), דאן פאנגט אן היער אן.

קמד ע"ס א"ב. אלהינו ואלהי אבותינו.

אָתָאנוּ לְךָ יוֹצֵר רוּחוֹת· בְּרֹב עֲוֹנֵינוּ כָּבְדוּ אֲנָחוֹת· גְּזֵרוֹת עָצְמוּ וּצְרִיחוֹת· כִּי בְּשִׁבְעָה עָשָׂר בְּתַמּוּז נִשְׁתַּבְּרוּ הַלּוּחוֹת: גָּלִינוּ מִבֵּית הַבְּחִירָה· וְחָשַׁךְ בַּעֲדֵנוּ אוֹרָה· דִּינֵנוּ נֶחְתַּם וְנִגְזְרָה גְזֵרָה· כִּי בְּשִׁבְעָה עָשָׂר בְּתַמּוּז נִשְׂרְפָה הַתּוֹרָה: הָרְסוּ אוֹיְבֵינוּ הַהֵיכָל· וּבָרְחָה שְׁכִינָה מִזָּוִית הֵיכָל· וְנִמְסַרְנוּ בְּיַד זֵדִים לְמַאֲכָל· כִּי בְּשִׁבְעָה עָשָׂר בְּתַמּוּז הָעֳמַד*) צֶלֶם בְּהֵיכָל: זֹרֵינוּ מֵעִיר אֶל עִיר· וְנִלְכַּד מִמֶּנּוּ רַב וְצָעִיר· חָרְבָה עִירֵנוּ וְאֵשׁ בָּהּ הִבְעִיר· כִּי בְּשִׁבְעָה עָשָׂר בְּתַמּוּז הָבְקְעָה הָעִיר: טָפַשׁ בְּמִקְדָּשֵׁנוּ צַר הַמַּשְׁמִיד· וְנִטַּל מֵחָתָן וְכַלָּה אֶצְעָדָה וְצָמִיד· יַעַן כִּעַסְנוּךָ נִתַּנּוּ לְהַשְׁמִיד· כִּי בְּשִׁבְעָה עָשָׂר בְּתַמּוּז בָּטַל הַתָּמִיד: כָּלָה מִמֶּנּוּ כָּל הוֹד וָשֶׁבַח· חַרְבּוֹ שָׁלַף אוֹיֵב עָלֵינוּ לָאֶבַח· לִהְיוֹת עוֹלָלִים וְיוֹנְקִים מוּכָנִים לַטֶּבַח· כִּי בְּשִׁבְעָה עָשָׂר בְּתַמּוּז בָּטְלוּ עוֹלָה וָזָבַח: מָרַדְנוּ לְשׁוֹכֵן מְעוֹנוֹת· לָכֵן נִתְפַּזַּרְנוּ בְּכָל פִּנּוֹת· נֶהְפַּךְ מְחוֹלֵנוּ לְאֵבֶל וְקִינוֹת· כִּי בְּשִׁבְעָה עָשָׂר בְּתַמּוּז בָּטְלוּ קָרְבָּנוֹת: סָרַרְנוּ לְפָנֶיךָ מֵרִיב לְשׁוֹנוֹת· לָכֵן לָמְדָה לְשׁוֹנֵנוּ לוֹמַר קִינוֹת· עֲוֹנֵינוּ רַבּוּ מִלְּהִמָּנוֹת· כִּי בְּשִׁבְעָה עָשָׂר

*) בספר כ"י הגירסא העמיד אפוסטמוס צלם בהיכל.

144. אתאנו Wir kommen zu Dir, Schöpfer aller Geister! schwer seufzend ob unserer Sündenmenge, klagend ob der vielen Unglücksfälle; denn ach, am siebzehnten Tag in Tamus wurden die Gesetztafeln zerbrochen. Aus dem erwählten Gotteshause wurden wir vertrieben, jeder Lichtstrahl um uns her ward verfinstert, unser Urtheil wurde besiegelt, unsere Strafe beschlossen — ach, am siebzehnten Tag in Tamus ward die Gesetzrolle verbrannt. Unsere Feinde rissen das Heiligthum nieder, aus dessen Räume die Gottheit entschwebt war, der Gewalt der Tyrannen wurden wir übergeben, uns zu verderben — ach, am siebzehnten Tag in Tamus wurde im Heiligthum ein Götzenbild aufgestellt. Von Stadt zu Stadt wurden wir umhergeworfen, der Hohe und Niedrige wurde ergriffen, unsere Stadt wurde zerstört, in Brand gesteckt — ach, am siebzehnten Tag in Tamus wurde die Stadt erstürmt. Wild tobte der zerstörende Feind in unserem Heiligthum, Bräutigam und Braut wurden ihrer Geschmeide beraubt; weil wir Dich erzürnten überließest Du uns der Verheerung — ach, am siebzehnten Tag in Tamus hörte das tägliche Opfer auf. Hinweg von uns ist Pracht und Ruhm, des Feindes Schwert ward über uns geschwungen und Kinder und Säuglinge zur Schlachtbank hingeführt — ach, am siebzehnten Tag in Tamus hörten Ganz- und Schlachtopfer auf. Dem Himmelsthroner widerstrebten, wir darum wurden wir nach allen Enden zerstreut und unsere Tänze in Trauer und Klagen verwandelt — ach, am siebzehnten Tag in Tamus hörten die Opfer auf. Mit frechen Reden waren wir Dir widerspenstig, darum mußte sich unsere Zunge an Klagelieder gewöhnen; unzählig viele wurden unsere Missethaten — ach, am siebzehnten Tag in Tamus

בְּתַמּוּז גָּרְמוּ לָנוּ עֲוֹנוֹת: פֹּזַּרְנוּ בְּלִי מְצוֹא רְוָחָה. לָכֵן רָבְתָה בָּנוּ אֲנָחָה. צוּר רְאֵה נַפְשֵׁנוּ כִּי שָׁחָה. וְשִׁבְעָה עָשָׂר בְּתַמּוּז הֲפָךְ־לָנוּ לְשָׂשׂוֹן וּלְשִׂמְחָה: קָשִׁינוּ עֹרֶף וְרָבְתָה בָנוּ אָסוֹן. לָכֵן נִתַּנּוּ לִמְשִׁסָּה וְרִפְשׁוֹן. רְאֵה יְיָ וְחַלְּצֵנוּ מֵאָסוֹן. וְשִׁבְעָה עָשָׂר בְּתַמּוּז הֲפָךְ־לָנוּ לְשִׂמְחָה וּלְשָׂשׂוֹן: שְׁעֵה אֵלֵינוּ שׁוֹכֵן רוּמָה. וְקַבֵּץ נְפוּצוֹתֵינוּ מִקַּצְוֹוֹת אֲדָמָה. תֹּאמַר לְצִיּוֹן קוּמָה וְנָקוּמָה. וְשִׁבְעָה עָשָׂר בְּתַמּוּז הֲפָךְ־לָנוּ לְיוֹם יְשׁוּעָה וְנֶחָמָה:

אל מלך יושב וכו׳ עד לכל קוראיך.

כִּי עִמְּךָ הַסְּלִיחָה לְמַעַן תִּוָּרֵא: הַאֲזִינָה יְיָ תְּפִלָּתֵנוּ הַקְשִׁיבָה בְּקוֹל תַּחֲנוּנֵינוּ: הַקְשִׁיבָה לְקוֹל שַׁוְעָתֵנוּ מַלְכֵּנוּ וֵאלֹהֵינוּ. כִּי אֵלֶיךָ נִתְפַּלָּל: יְיָ בֹּקֶר תִּשְׁמַע קוֹלֵנוּ. בֹּקֶר נַעֲרָךְ לְךָ וּנְצַפֶּה: שִׁמְעָה תְפִלָּתֵנוּ יְיָ וְשַׁוְעָתֵנוּ הַאֲזִינָה אֶל דִּמְעָתֵנוּ אַל תֶּחֱרַשׁ: שְׁמַע קוֹלֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְקַבֵּל בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹן אֶת תְּפִלָּתֵנוּ: שְׁמַע יְיָ קוֹלֵנוּ נִקְרָא חָנֵּנוּ וַעֲנֵנוּ: אֱלֹהִים שְׁמַע תְּפִלָּתֵנוּ הַאֲזִינָה לְאִמְרֵי פִינוּ: שְׁמַע קוֹל תַּחֲנוּנֵינוּ בְּשַׁוְּעֵנוּ אֵלֶיךָ בְּנָשְׂאֵנוּ יָדֵינוּ אֶל דְּבִיר קָדְשֶׁךָ: שְׁמַע יְיָ וְחָנֵּנוּ יְיָ הֱיֵה עוֹזֵר לָנוּ: בְּצִדְקָתְךָ תַּצִּילֵנוּ וּתְפַלְּטֵנוּ הַטֵּה אֵלֵינוּ אָזְנְךָ וְהוֹשִׁיעֵנוּ: לַיי הַישׁוּע׳.

קמה ע״ס א״ב ואח״כ חתום קלונימוס ברבי יהודה חזק ואמץ. א״ו״א.

אֲסָפוּנוּ מְצוּקוֹת זוּ מִזּוּ גָּבָרוּ. בַּחֹדֶשׁ זֶה כַּמָּה חָבָרוּ. גָּעוּ עַד נֶפֶשׁ וְרֹאשׁ עָבָרוּ. בְּשִׁבְעָה עָשָׂר בּוֹ הַלֻּחוֹת נִשְׁתַּבָּרוּ: דִּכְּאוּנוּ צָרִים וּנְתָנוּנוּ לְהַשְׁמִיד. הוֹרֵגְנוּ נֶהְפַּךְ נָפַלְנוּ וְאֵין מַעֲמִיד. וַתִּזְנַח מִשָּׁלוֹם נַפְשֵׁנוּ לְהַצְמִיד. בְּשִׁבְעָה עָשָׂר בּוֹ מֵעֵת הוּסַר הַתָּמִיד: זֵרוּנוּ מֵהֲלְאָה וְנוֹתַרְנוּ כַּנֵּם. חוּצָה הֻדַּחְנוּ פְּנִימָה מֵהִכָּנֵם. טָהֳרַת הֵיכָל טִמְּאוּנוּ זָרָה לְהִכָּנֵם. בְּשִׁבְעָה עָשָׂר בּוֹ הַמַּסֵּכָה צָרָה כְּהִתְכַּנֵּס: יָקַשְׁנוּ בַּעֲוֹנֵינוּ וּבְאַף הַסְּעִיר.

haben die Sünden uns das Unglück verursacht. Wir wurden zerstreut ohne Erleichterung zu finden, Trübsale nur häuften sich über uns; o siehe, Schöpfer, unsere gebeugte Seele und verwandle den siebzehnten Tag in Tamus uns in Wonne und Freude! Für unseren Starrsinn überströmte uns das Mißgeschick und wir wurden der Plünderung und Bedrückung übergeben; schaue, Herr, und errette uns vom Unheil, verwandle uns den siebzehnten Tag in Tamus in Freud' und Wonne! Wende Dich zu uns, Throner in der Höhe! sammele unsere Zerstreuten aus allen Enden der Erde; sprich zu Zion: „erhebe dich!“ daß wir uns wieder erheben, verwandle uns den siebzehnten Tag in Tamus in einen Tag der Hilfe und des Trostes!

כי עמך Allein bei Dir ist die Verzeihung, damit man Dich ehrfürchte; höre, Ewiger, unser Gebet, vernimm unseres Flehens Stimme! Vernimm die Stimme unserer Klagen, unser König und Herr! denn zu Dir beten wir. Erhöre, Herr, jeden Morgen unser Rufen, jeden Morgen, wo wir uns zu Dir schicken und harren! Höre unser Gebet, o Gott! und unser Flehen vernimm; zu unseren Thränen schweige nicht! Erhöre unsere Stimme, Ewiger, unser Gott! und nimm unser Gebet mit Barmherzigkeit und Wohlgefallen auf! Höre, Gott! wir rufen laut; sei uns gnädig und antworte uns! Höre die Stimme unseres Flehens, wenn wir zu Dir rufen, wenn wir unsere Hände erheben zu Deinem heiligen Palaste. Ach, höre Gott, und sei uns gnädig! Gott, sei unser Beistand! In Deiner Huld rette und befreie uns, neige Dein Ohr uns zu und hilf uns!

145. אפפוני Leiden umringten uns, Eins stärker als das Andere, gar vielerlei trafen in diesem Monate zusammen uns bis an's Leben dringend und über das Haupt steigend; ach, am siebzehnten Dieses wurden die Gesetztafeln zerbrochen. — Dränger drückten uns und gaben uns der Vertilgung preis, unsere Herrlichkeit wandte sich, wir fielen und Niemand richtete uns auf; unsere Seele verzweifelte am Frieden, seitdem am siebzehnten Dieses das tägliche Opfer aufgehoben wurde. Wir wurden weithin zerstreut und blieben als Wahrzeichen übrig, wir wurden hinausgestoßen und nicht wieder eingelassen, weil wir des Tempels Reinheit durch Götzendienst verunreinigt hatten; ach, am siebzehnten Dieses kam das gegossene Bild in's Heiligthum. Wir wurden in unseren Sünden verstrickt, durch Gottes Zorn hinweggestürmt. Er goß seinen

כִּלָּה חֲמָתוֹ וְאֵשׁ בָּהּ הִבְעִיר· לְבֵט חִבֵּט וּבִמְאֵרָה הִגְעִיר· בְּשִׁבְעָה עָשָׂר בּוֹ הָבְקְעָה הָעִיר: מְרוֹם אֶרֶץ הִשְׁלִיךְ לְרָמוֹס· נְוֵי תִּפְאֶרֶת מִכְלוֹל מֶעֱמוֹס· סוֹדֵי וּמַחֲמַדֵּי מֶנִּי לַחֲמוֹס· בְּשִׁבְעָה עָשָׂר בּוֹ כְּשָׂרַף הַתּוֹרָה אַפּוֹסְטְמוֹס: עֵדוּת נֶאֱמָנָה לְתוֹרָה וְלִתְעוּדָה· פֶּקְדוֹת קִרְבּוֹ וְהָעִיר לְכוּדָה· צוֹפֶה מֵאָז הֱיוֹת עֲתוּדָה· צוֹם הָרְבִיעִי יִהְיֶה לְבֵית יְהוּדָה: קִרְיוֹת מִבְצָרֵי הִנָּם לְהֵרָסוֹן· רֻטְּשׁוּ וְאֵינָם כְּבוֹדֵי לְהִמָּסוֹן· שׁוֹבְבֵנוּ כְּקֶדֶם יְשׁוּעוֹת לַחֲסוֹן· צוֹם הָרְבִיעִי יִהְיֶה לְבֵית יְהוּדָה לְשָׂשׂוֹן: תְּעוּפַת עֹפֶל עָרְבָה לָהּ שִׂמְחָה· קִפָּאוֹן אוֹרָהּ מְהֵרָה לְצָמְחָה· לְהָקֵם חֲזוֹן צוֹפֶה הִמָּחָה· צוֹם הָרְבִיעִי יִהְיֶה לְבֵית יְהוּדָה לְשָׂשׂוֹן וּלְשִׂמְחָה: וְעוּדָה לְשִׁמְךָ וּבְךָ נִתְאֶמֶת· נוֹאֶקֶת מַר מְצַפְצֶפֶת וְנוֹאֶמֶת· יְקָר דַּרְכְּךָ הַטּוֹב וְהָאֱמֶת· צוֹם הָרְבִיעִי יִהְיֶה לְבֵית יְהוּדָה לְשָׂשׂוֹן וּלְשִׂמְחָה וְהָאֱמֶת: *(לְכַפֵּר עָוֹן וּלְמָרֵק חוֹבִים· נְדוּדִים שְׁדוּדִים נֶעֱצָבִים נִדְאָבִים· יְמוֹת עוֹלָם כְּמֵאָז נֶאֱהָבִים· צוֹם הָרְבִיעִי יִהְיֶה לְבֵית יְהוּדָה לְשָׂשׂוֹן וּלְשִׂמְחָה וּלְמוֹעֲדִים טוֹבִים:) מְסֻכֶּפֶת רַעְיָתְךָ נִגְזֶרֶת פִּיהָ לֶאֱלוֹם· בְּרֹב עִנּוּיָהּ יַקִּיפוּ לְגַלֵּם· יֶשְׁעֲךָ הַרְבֵּה אַל עֵילוֹם· צוֹם הָרְבִיעִי יִהְיֶה לְבֵית יְהוּדָה לְשָׂשׂוֹן וּלְשִׂמְחָה וְהָאֱמֶת וְהַשָּׁלוֹם: יְהוּדָה וְיִשְׂרָאֵל יְהָבָם

---

*) מכאן הסוגר ליתנו בכ"י.

Grimm aus und zündete das Feuer an in der Stadt, das verzehrend und Alles zerstörend um sich griff; ach, am siebzehnten Dieses wurde die Stadt erstürmt. Von der Höhe herab ward ich zur Erde geworfen und zertreten, meine herrliche Krone durfte ich nicht mehr tragen, mein köstliches Gesetz wurde mir geraubt; ach, am siebzehnten Dieses verbrannte Apostemos[1]) die Gesetzrolle. Die in der wahrhaften Lehre angedrohten Heimsuchungen trafen ein, die Stadt wurde erobert, wie es die Propheten längst vorhergesagt, und ein Fasten im vierten Monate ward dem Hause Juda. Meine festen Städte sind niedergerissen und liegen verödet da, meine Herrlichkeit ist zerronnen; o setze uns wieder wie früher ein, kräftige uns mit Deinem Heile und laß das Fasten im vierten Monate dem Hause Juda zur Wonne werden! Finsterniß deckt die Veste (Jerusalem), alle Freude ist verscheucht aus ihr; o laß ihr umwölktes Licht baldigst wieder hell hervorbrechen, daß sich bestätige des Sehers Weissagung: das Fasten im vierten Monate soll dem Hause Juda zur Wonne und Freude werden! Die Deinem Namen anhangende, Dir verbundene Nation seufzt und klagt bitterlich und bittet um die Erfüllung Deiner köstlichen und wahrhaften Verheißung: das Fasten im vierten Monate soll dem Hause Juda zur Wonne und wahren Freude werden! (Zur Sühne ihrer Missethat und Tilgung ihrer Schulden sind sie unstät, zerrüttet, bekümmert und betrübt; o mögen sie wieder auf immer, wie einst geliebt werden, daß das Fasten im vierten Monat sich dem Hause Juda in Wonne und Freude und frohe Feste verwandele.) Deine Trauten werden gepeinigt und ausgeschlossen und müssen schweigen, sie winden sich vor großem Schmerz; o zeige uns Dein großes Heil, ewiger Gott! laß das Fasten im vierten Monat dem Hause Juda zur Wonne und Freude und zum wahren Frieden werden! Juda und Israel stellen Dir ihr Anliegen anheim; stärke und

---

[1]) Ein Heerführer der Syrer unter Antiochus (Commentar Barten. zu Taanith Abschn. 4).

עָלֶיךָ יָהָבוּ· חַזֵּק וְאַמֵּץ מְשׁוֹךְ אַחֲרֶיךָ אֲהָבוּ· בָּנֶיךָ בְּחוֹנֶיךָ כַּנֵּס וּכְקֶדֶם יֶאֱהָבוּ· צוֹם הָרְבִיעִי יִהְיֶה לְבֵית יְהוּדָה לְשָׂשׂוֹן וּלְשִׂמְחָה וְהָאֱמֶת וְהַשָּׁלוֹם אֱהָבוּ: קְנוּיִים לְךָ וּבְךָ נֶעֱצָמִים· יְרוּדִים מְרוּדִים וּמִבְטֶחָם שָׁמַיִם· יָחִיד לְבַד בְּךָ הַשְׁמִיעֵם בִּנְאוּמִים· בֵּיתִי יִבָּנֶה בָּהּ שַׁבְתִּי לִירוּשָׁלַםִ בְּרַחֲמִים: אל מלך יושב וכו׳.

לְמַעַן שִׁמְךָ יְיָ וְסָלַחְתָּ לַעֲוֹנֵנוּ כִּי רַב הוּא: לְמַעַן יֵחָלְצוּן יְדִידֶיךָ הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וַעֲנֵנוּ: לְמַעַן שִׁמְךָ יְיָ תְּחַיֵּנוּ בְּצִדְקָתְךָ תוֹצִיא מִצָּרָה נַפְשֵׁנוּ: לְמַעַנְךָ אֱלֹהֵינוּ עֲשֵׂה וְלֹא לָנוּ רְאֵה עֲמִידָתֵנוּ דַּלִּים וְרֵקִים: עֲנֵנוּ יְיָ כִּי טוֹב חַסְדֶּךָ כְּרֹב רַחֲמֶיךָ פְּנֵה אֵלֵינוּ: פְּנֵה אֵלֵינוּ וְחָנֵּנוּ כִּי יְחִידִים וַעֲנִיִּים אֲנָחְנוּ: וַאֲנַחְנוּ עֲנִיִּים וְכוֹאֲבִים יְשׁוּעָתְךָ אֱלֹהִים תְּשַׂגְּבֵנוּ: כִּי אַתָּה יְיָ מִשְׂגָּב לַדָּךְ מִשְׂגָּב לְעִתּוֹת בַּצָּרָה: בַּצַּר לָנוּ נִקְרָא יְיָ וְאֶל אֱלֹהֵינוּ נְשַׁוֵּעַ יִשְׁמַע מֵהֵיכָלוֹ קוֹלֵנוּ וְשַׁוְעָתֵנוּ לְפָנָיו תָּבוֹא בְאָזְנָיו: כִּי שֹׁמֵעַ אֶל אֶבְיוֹנִים יְיָ וְאֶת אֲסִירָיו לֹא בָזָה: כִּי לֹא בָזָה וְלֹא שִׁקַּץ עֱנוּת עָנִי וְלֹא הִסְתִּיר פָּנָיו מִמֶּנּוּ וּבְשַׁוְּעוֹ אֵלָיו שָׁמֵעַ: ליי הישועה וכו׳.

קמו ע״ס א״ב ואחריו סתום יעקב בן חזקיה חזק. א״ו״א.

אֶדְאַג מֵחַטָּאתִי וְאַגִּיד עֲוֹנִי· בְּמֶרֶר רוּחִי אֶתְאוֹנֵן בִּמְעֹנִי· גִּדַּלְנִי כְּאָב בְּפִשְׁעִי לְפָקְדֵנִי· דּוֹדִי זְמַן מְרוֹרוֹת הִלְעָנִי: הַצָּרוֹת מִתְגַּבְּרוֹת מִכָּל עֲבָרִים· וּבָטְלוּ הַמְעוֹרְרִים נִדְמִים לַעֲתָרִים· זְלְזַלְתִּי מִשֶּׁחָרַב נָכוֹן שֶׁבֶּהָרִים· חָסַרְתִּי כְּהַיּוֹם חֲמִשָּׁה דְבָרִים: טֹרַדְנוּ בְּעֶשֶׂר מִיּוֹם יְיָ שָׂמָהּ· יוֹם זֶה לָכֵן נָצוּמָה· כְּהַיּוֹם נִשְׁתַּבְּרוּ בְּחַטָּאתִי הָעֲצוּמָה· לֻחוֹת מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים הֵמָּה: מִדֵּי זָכְרִי יוֹם יְגוֹנִי· נַפְשִׁי הוֹמָה וְיִבְכָּיוּן עֵינַי· סֻגַּרְתִּי בְּבִטּוּל כִּפּוּר הֲמוֹנַי· עֹלַת תָּמִיד הָעֲשׂוּיָה בְּהַר סִינַי: פָּרַצְתָּנוּ זְנַחְתָּנוּ קַדִּישׁ וְעִיר· צָמְתוּ חַיֵּינוּ

kräftige sie und ziehe sie an Dich, die Dich lieben! Sammle Deine geprüften Kinder, daß sie wieder wie ehemals geliebt werden und das Fasten im vierten Monate dem Hause Juda zur Wonne und Freude und zur Liebe der Wahrheit und des Friedens werde. Deine Erworbenen stärken sich in Dir und setzen bei allen Unglücksfällen ihre Hoffnung auf Dich; Einziger! laß Du selbst sie das Trostwort vernehmen: Mein Haus soll wieder erbaut werden, ich kehre erbarmungsvoll wieder nach Jerusalem zurück!

למען שמך Um Deines Namens willen, Herr, verzeihe unsere Missethat, denn groß ist sie! Auf daß errettet werden Deine Lieben, laß uns Deine Rechte beistehen und erhöre uns! Um Deines Namens willen, Herr, laß uns leben, führe uns aus der Noth, um Deiner Gerechtigkeit willen! Deinetwillen, unser Gott, willfahre, nicht unsertwegen! siehe unseren Stand — arm und leer! Erhöre uns, o Gott! denn wohlthuend ist Deine Huld; nach Deiner großen Barmherzigkeit wende Dich zu uns! Wende Dich uns zu und sei uns gnädig, denn vereinsamt und arm sind wir! Wir sind elend und schmerzgebeugt; Deine Hilfe, Gott, erhebe uns! Sei Du, Ewiger, eine Veste für den Bedrückten, eine Veste in den Zeiten der Noth! In unserer Bedrängniß rufen wir den Ewigen an, flehen zu unserem Gotte; er höret unsere Stimme von seinem Heiligthume aus und unser Flehen kommt vor ihn. Denn Gott hört auf die Leidenden, und seine Gefesselten verschmäht er nicht. Denn nicht verschmähet und verachtet Er des Armen Klage und verbirgt sein Antlitz nicht vor ihm; wenn er zu ihm flehet, hört Er es.

146. אא־אי׃ Es ist mir bange wegen meiner Sünde, ich bekenne meine Schuld und erhebe betrübten Geistes meine Klagen. Er, der wie ein Vater mich erzog, ahndete meine Frevel, Er, mein Freund, ließ mich herbe, bittere Zeiten erleben. Die durch ihr Gebet das Erbarmen zu erwecken verstanden, sind dahin, seit der auf des Berges Spitze gelegene Tempel zerstört ist und ich bin herabgewürdigt. Fünf Unglücksfälle sind uns am heutigen Tage zugestoßen, weil wir abgewichen waren von den dort am Sinai verkündeten göttlichen Zehngeboten; darum fasten wir heute. Heute wurden unserer schweren Versündigung wegen die Gesetztafeln, das Werk Gottes, zerbrochen; wenn ich an diesen Unglückstag denke, jammert meine Seele und meine Augen thränen. Heute wurde ich blosgestellt durch das Aufhören des Sühnopfers für mein Volk, des täglichen Opfers, das man schon am Berge Sinai zubereitete. Allheiliger! Allsehender! Du hast uns verlassen und niedergerissen, Du ließest die wilden Griechen

הַצָּפִיר וְהַשָּׂעִיר׃ קָבוּעַ צוֹם הָרְבִיעִי לְרַב וְצָעִיר׃ רַב עֲוֹנֵינוּ גָּרְמוּ וְהָבְקְעָה הָעִיר׃ שָׂרַדְנוּ בְּגָלוּתֵנוּ בְּלִי עֶזְרָה׃ תַּאֲוַת רְשָׁעִים תַּתָּה לְהַגְּבִירָה׃ יָשֹׁמּוּ יְשָׁרִים עַל אוֹתָהּ הַצָּרָה׃ עַל אַפּוֹסְטְמוֹס הָרָשָׁע שֶׁשָּׂרַף אֶת הַתּוֹרָה׃ קָדוֹשׁ בְּזָכְרִי זֹאת אֶשְׁתּוֹמֵם׃ כִּי נִתְחַבְּרוּ אוֹתִי לְהַשְׁמֵם׃ חָשַׁךְ הַיּוֹם חֹשֶׁךְ לְהַעֲמֵם׃ זַרְזִיר עַל כְּנַף שִׁקּוּצִים מְשֹׁמֵם׃ קִרְיַת מֶלֶךְ הַקְּרוּיָה נִדָּחָה׃ דּוֹרֵשׁ אֵין לָהּ וּבִימִינְךָ הָבְטָחָה׃ צוֹם הָאֲנָחָה הֲפוֹךְ לַהֲנָחָה׃ וְיִהְיֶה לְבֵית יְהוּדָה לְשָׂשׂוֹן וּלְשִׂמְחָה׃ חֶזְיוֹן קֵץ הַרְאֵה לָאֲהוּבִים׃ זֶה יוֹתֵר מֵאֶלֶף שָׁנִים וְעוֹד נֶעֱלָבִים׃ קָדוֹשׁ הֲפוֹךְ עִנּוּיֵנוּ בְּיָמִים קְרוֹבִים׃ לְשָׂשׂוֹן וּלְשִׂמְחָה וּלְמוֹעֲדִים טוֹבִים׃ אל מלך יושב וכו׳. טוב יי לכל וכו׳.

קמז פזמון. לרבי המרוזים שלמה (גבירול), וחקול כמשקל שלש שלש תנועות.

שְׁעֵה נֶאֱסָר, אֲשֶׁר נִמְסַר, בְּיַד בָּבֶל וְגַם שֵׂעִיר׃ לְךָ יֶהֱמֶה, זֶה כַּמֶּה, וְיִתְחַנֵּן כְּבֶן צָעִיר׃ יוֹם גָּבַר הָאוֹיֵב וַתִּבָּקַע הָעִיר׃ לְזֹאת אֶבְכֶּה, וְאֶסְפֹּק כַּף, בְּיוֹם חָמֵשׁ פִּזְּרַנִי׃ וְעַל רֶגֶל, הָעֵגֶל, הַלֻּחוֹת יְצָאוּנִי׃ וְגַם הִשְׁמִיד, הַתָּמִיד, וּבַסּוּגַר הֱבִיאַנִי׃ וְהוּשַׂם אֱלִיל, בְּהֵיכַל כָּלִיל, וּמֵעֲצָתוֹ כִּלָּאַנִי׃ וְהַמִּנְחָה, הֻנָּחָה, וְדָתְךָ צָר בְּאֵשׁ הִבְעִיר׃ יום גבר וכו׳. מְאֹד אֶתְחַל, וְאֶתְחַלְחַל, בְּיוֹם שַׁדַּי דְּחָפַנִי׃ מְאוֹר חָשַׁךְ, בְּצוּל שֵׁשַׁךְ, כְּמוֹ כַדּוּר צְנָפַנִי׃ וְהַשְׁפִּיפוֹן, מִצָּפוֹן, כְּשִׁבֹּלֶת שְׁטָפָנִי׃ וְהַצַּיָּד, שָׁלַח יָד, הַצָּפִיר וְהַשָּׂעִיר׃ יום גבר וכו׳. הוֹד לִבִּי, וּמִשְׂגַּבִּי, הֶלְעַד

unser Leben beengen; ein Fasttag des vierten Monats ward eingesetzt für Groß und Klein, denn ob unserer Sündenmenge wurde heute die Stadt Jerusalem erstürmt. Als Verbannte sind wir übrig, ohne Beistand, aber der Frevler Gelüste gewährtest Du in hohem Maße; alle Redlichen entsetzten sich über jene Unthat, als der Bösewicht Apostemos die Gesetzrolle verbrannte. Heiligster! ich schaudere, wenn ich bedenke, wie sich heute Alles zu meiner Zerrüttung vereinigte; finster ward der Tag, düster und dunkel, als ein Götzengräuel in Rabengestalt in's Heiligthum gebracht wurde. Die sonst Königsstadt geheißen, ist jetzt verlassen und Niemand fragt nach ihr, dennoch vertrauet sie auf Deine Rechte; o verwandle den Fasttag des Trübsals in einen Tag des Labsals, der dem Hause Juda's zur Wonne und Freude werde! O zeige das prophezeihete Leidensende Deinen Geliebten, die nun schon mehr als tausend Jahre erniedrigt sind; verwandle, Heiligster, unser Elend baldigst in Wonne und Freude und fröhlichen Festen! —

147. שעה Wende Dich zu dem Gefesselten, in die Hand Babel's und Seïrs Ueberlieferten, der schon so lange seufzet, und wie ein kleines Kind zu Dir flehet, am Tage, da der Feind siegte und die Stadt erstürmte. Darob bin ich gebeugt und schlage die Hände zusammen, daß an diesem Tage fünffaches Leid mich betroffen! Wegen des goldenen Kalbes entschwanden mir die Gesetztafeln; auch das tägliche Opfer ward abgeschafft und ich ward in Verschloß gebracht; ein Götzenbild ward in des Tempels Allerheiligste gestellt und mir entzog Gott seinen Schutz; die Opfergaben unterblieben und der Dränger ließ Dein Gesetzbuch in Feuer auflodern, am Tage, da der Feind siegte und die Stadt erstürmte. Ich gräme und entsetze mich am Tage, da der Allmächtige mich verstoßen, mein Licht verfinsterte und in Schechach's (Babylon's[1]) Tiefe wie einen Ball mich hinschleuderte; der Basilisk (Nebuchadnezar), von Norden kommend, stürmte mich hinweg, die Jäger (die Römer) verfolgten mich, so wie die schnellen Griechen, am Tage, da der Feind siegte und die Stadt erstürmte. Stolz meines Herzens! meine Veste! will Dein

---

[1]) Siehe Raschi zu Jirm. 25, 26. 51, 41.

אפך יעשן׃ (הלא תראה, עם נלאה, אשר השחר כמוכבשן׃) גדור פרצי׃ בבן פרצי׃ ומחדק לקוט שושן׃ בנה בית זבול, והשב גבול, הכרמל והבשן׃ ועין פקח, ונקם נקח, מאצר ומדישן׃ שפוט אלם, ואז ישלם, המבעה והמבעיר׃ יום גבר האויב׃ ותבקע העיר׃

שעה נאסר וכו׳. אל מלך יושב וכו׳.

ואתה קדוש יושב תהלות ישראל׃ ואתה הוא ושנותיך לא יתמו׃ אתה תקום תרחם ציון כי עת לחננה כי בא מועד׃ זבחי אלהים רוח נשברה לב נשבר ונדכה אלהים לא תבזה׃ היטיבה ברצונך את ציון. תבנה חומות ירושלם׃ אז תחפץ זבחי צדק עולה וכליל. אז יעלו על מזבחך פרים׃ (ועתה יי אבינו אתה. אנחנו החמר ואתה יצרנו ומעשה ידך כלנו׃ אתה יי לא תכלא רחמיך ממנו. חסדך ואמתך תמיד יצרונו׃) זכור רחמיך יי וחסדיך כי מעולם המה׃ זכרנו יי ברצון עמך. פקדנו בישועתך׃ זכור עדתך קנית קדם גאלת שבט נחלתך הר ציון זה שכנת בו׃ זכור יי חבת ירושלים אהבת ציון אל תשכח לנצח׃ זכור יי לבני אדום את יום ירושלם האמרים ערו ערו עד היסוד בה׃ זכור לאברהם ליצחק ולישראל עבדיך אשר נשבעת להם בך ותדבר אלהם ארבה את זרעכם ככוכבי השמים. וכל הארץ הזאת אשר אמרתי אתן לזרעכם ונחלו לעלם׃ זכור לעבדיך לאברהם ליצחק וליעקב. אל תפן אל קשי העם הזה ואל רשעו ואל חטאתו׃ אל נא תשת עלינו חטאת אשר נואלנו ואשר חטאנו׃

חטאנו צורנו׃ סלח לנו יוצרנו׃

ע״ס א״ב וכל בתי הפיוט של ג׳ ג׳ תבות וסיום כל החרוזים על לה״ב, ובסוף חתום משה בר שמואל חזק.

אודה עלי פשעי׃ לצור מעזי ומושיעי׃ אנא מרק רשעי׃ אך לא בעי׃ בעי השדה וגלים׃ נתתי ברוע מעללים׃ בצדק שלשת הגדולים׃ יניח חטאים גדולים׃ גדולים מעשיך אבינו׃ בשבעים פתנים כהיינו׃ לולי רחמיך קוינו׃ כמעט כסדום היינו לעמורה דמינו׃ דמינו לקאת

Zorn ewig rauchen? siehest Du nicht das matte Volk, das wie ein Ofen schwarz geworden? O bessere meine Risse aus durch Perez's Sohn (den Messias[1]), suche die Rose[2]) aus den Dornen hervor, erbaue wieder das Haus Deiner Wohnung und stelle die Grenzen des Karmel und des Baschan[3]) wieder her! O öffne Deine Augen und übe Gericht an Ezer und Dischon[4])! nimm Dich der Verstummten an, daß die Verheerer und Verbrenner den Schaden ersetzen müssen, am Tage da der Feind gesiegt und die Stadt erstürmt. —

ואתה קדוש Du, Allerheiligster, thronst unter Lobgesängen Israels! Du bist, und Deine Jahre enden nie! Du erhebst Dich, erbarmst Dich Zion's, wenn gekommen ist die Zeit, daß Du ihr gnädig bist. Ein göttlich Opfer ist ein zerknirschtes Gemüth; ein zerknirschtes und demüthiges Herz, o Gott, verschmähest Du nicht! Thue Zion wohl in Deiner Huld, erbaue die Mauern Jerusalems! dann werden Opfer der Gerechtigkeit, Brand- und Ganzopfer Dir gefallen, dann wird man Stiere darbringen auf Deinem Altar. Aber jetzt, o Ewiger — doch Du bist unser Vater! wir sind der Thon und Du unser Bildner, Deiner Hände Werk sind wir Alle. Du, o Ewiger, wirst Deine Barmherzigkeit uns nicht entziehen; Deine Liebe und Treue werden uns stets bewahren. Gedenke Deiner Barmherzigkeit, o Ewiger, und Deiner Gnade; denn sie sind von Ewigkeit her. Gedenke, Herr, auch unser, wenn Du Dein Volk begnadigst, suche uns heim mit Deiner Hilfe! Gedenke Deiner Gemeinde, die Du vormals Dir erworben, Deines Erbstammes, den Du befreiet, Zion's Berg, den Du bewohnt! Gedenke, Herr, Deiner Lust an Jerusalem, vergiß nicht Deine Liebe zu Zion! Gedenk' auch, Herr, den Söhnen Edom's den Tag Jerusalem's, als sie da schrieen: „Verheeret! verheeret bis auf den Grund!" Gedenke Deiner Diener, Abraham's, Jizchak's und Israel's, was Du ihnen bei Dir zugeschworen und ihnen zugesagt hast: Ich will euere Nachkommen so viel werden lassen wie die Sterne des Himmels, und dieses ganze Land, wovon ich gesprochen, will ich eueren Nachkommen geben und sie sollen es ewig als Erbgut besitzen. Gedenke Deiner Diener, Abraham's, Jizchaks und Jakob's, kehre Dich nicht an die Hartnäckigkeit, den Frevel und die Sünde dieses Volkes! Rechne es uns doch nicht zum Verbrechen, daß wir thöricht gewesen und gesündigt haben! Wir haben gesündigt, unser Schutz! verzeihe uns, unser Schöpfer!

אודה Ich bekenne meinen Frevel vor dem Fels meiner Macht und Hilfe. Ach, reinige mich von meiner Schuld, doch nicht durch schwere Leiden! In ödes, wüstes Gefilde bin ich durch meine Uebelthaten gerathen; möge Gott um des Verdienstes meiner drei großen Ahnen willen die vielen Fehler beseitigen. Groß sind Deine Thaten, unser Vater! Unter siebenzig Nattern lebten wir, und wäre nicht Deine Barmherzigkeit, zu der wir hoffen, so wären wir längst wie Sedom und Amorah verschwunden. Dem Pelikan der Wüste wurden wir gleich, weil wir todte

---

1) Aus dem Hause David's, der von Perez entstammte (Ende Ruth).
2) Israel, nach Hohesl. 2, 2.
3) Beinamen des gelobten Landes (Jirm. 50, 19).
4) Namen zweier edomitischen Stämme (1. M. 36, 21).

מִדְבָּר· מֵת לַחַי כְּחֻבָּר· וְהוּשַׁב לִי דָּבָר· מַה
לַתֶּבֶן אֶת הַבָּר: הַבָּר בְּנָשְׁקִי אֲהַבְתַּנִי· רַע
בְּבָחֳרִי נְטַשְׁתַּנִי· בְּהַקְנִיאִי לְךָ הִקְנֵאתַנִי· אִם
חָטָאתִי וּשְׁמַרְתָּנִי: וּשְׁמַרְתַּנִי מֵחֲרָבוֹת שְׁחוּזוֹרֹת·
וְאַכִּירָה פְּלָאֶיךָ חֲזוֹת· מִלְּכַלּוֹתִי בְּגַאֲוַת עֲלִיזוֹת· וְאַף
גַּם זֹאת: זֹאת הִיא נֶחָמָתִי· הִתְוַדּוֹת וַעֲזוֹב חַטָּאתִי·
וָאֶתְוַדֶּה וְלֹא בֹשְׁתִּי· אָמְנָם אָנֹכִי חָטָאתִי: חָטָאתִי
לְרַב הָעֲלִילִיָּה· אָלָה כְּאַבְלָה נְשִׁיָּה· וְהֻכֵּיתִי בְּלִי רְטִיָּה·
פֶּצַע וְחַבּוּרָה וּמַכָּה טְרִיָּה: טְרִיָּה מַכָּתִי וַאֲנוּשָׁה·
כְּזִלְזַלְתִּי יוֹם נְפִישָׁה· וְקָאַתְנִי מְנוּחַת יְרֻשָּׁה· יָם וְדָרוֹם
יְרָשָׁה: יְרֻשָּׁה אֶרֶץ נִדָּחִי· בָּשָׂר וָעֶצֶם לְפַצְּחִי· וְצָרַחְתִּי
מֵרֹב שִׂיחִי· אִם כֹּחַ אֲבָנִים כֹּחִי: כֹּחִי כָּשַׁל מִסֵּבֶל·
כִּהְיוֹתִי בֶּן מְנַבֵּל· וּבְתָעוּתִי אַחֲרֵי הַהֶבֶל· מְחוֹלִי נֶהְפַּךְ
לְאֵבֶל: לְאֵבֶל כִּנּוֹרִי הוּמַר· וְעֻגָבִי לִבְכִי נִתְיַמַּר· בְּקוֹל
שִׁירִים וְזִמַּר· בְּמַר נֶפֶשׁ מִסְפֵּד מָר: מַר לְמָתוֹק
כְּהָפְצַח· כַּעַם אָדוֹם וָצַח· וּבְשֶׁפֶךְ דַּם רֶצַח· הָיָה
כְּאֵבִי נֶצַח: נֶצַח הַחֶרֶב חֲדָרָה· וְאַלְמָנָה וְשַׁכֻּלָה
וּבַעֲרָה· וְכִמְעַט הֻכֵּיתִי בְּעֶבְרָה· מַכַּת בִּלְתִּי סָרָה:
סָרָה עֲטֶרֶת גְּאוֹנִי· בְּבִגְדִי בְּמִבְטַחִי וּבְמַשְׁעֲנִי· שָׁמֵם
בֵּית מְעוֹנִי· פַּלְגֵי מַיִם תֵּרֵד עֵינִי: עֵינִי נִגְּרָה בְּאִישׁוֹנִי·
כְּזָנִיתִי בְּלִבִּי וּבְעֵינַי· וְכִסַּתְנִי כְּלִמַּת מוֹנַי· וְאֵיךְ אֶשָּׂא
פָנָי: פָּנַי חֳמַרְמְרוּ מִמְּצוּקָה· בְּהַכְעִיסִי לְשׁוֹמֵעַ
צְעָקָה· וְגָנַבְתִּי וְלָקַחְתִּי בְּחָזְקָה· וּמַה יֶּשׁ לִי עוֹד
צְדָקָה: צְדָקָה וָחֶסֶד גָּעַלְתִּי· וְהֵעַדְתִּי שֶׁקֶר וְחָמַדְתִּי·

Götzen neben den lebendigen Gott uns setzten; da wurde das Prophetenwort uns verkündet: Was soll das Stroh unter dem Waizen?[1]) Einst, als die reine Tugend wir umfaßten, da liebtest Du uns; als das Schlechte wir erwählten, da verließest Du uns. Wir reizten Dich und Du straftest uns, ahndetest unsere Sünden; doch hast Du uns immer vor der Schärfe des Schwertes bewahrt, und wir erkennen Deine sichtbaren Wunder, wie Du uns nicht durch jene stolze übermüthige Macht in Feindes Land aufreiben ließest. — Dies ist mein Trost. Ich bekenne und bereue meine Sünden, ich schäme mich nicht, zu bekennen: Wahrlich, ich habe gegen Gott, den Thatenreichen, gesündigt! Ob der Eidschwüre trauerte mein Land und ich wurde schwer gezüchtigt, mit Wunden und eiternden Beulen geschlagen; den Ruhetag (Sabbath) hatte ich verachtet, darum war meine Wunde so unheilbar und schmerzhaft, darum spie mein Ruheplatz, mein nach West und Süd sich ausbreitendes Erbe mich aus. Das Land vertrieb und verstieß mich und zerschlagen an Fleisch und Bein rufe ich im meinem großen Kummer aus: Ist denn meine Stärke die eines Steines? Meine Kraft erlahmt unter der schweren Last! Ich war ein Sohn, der den Vater schmähete, irrte dem Tande nach, darum wurde mein Tanz in Trauer umwandelt, meine Zyther wechselte in Trauer, mein Flötenton in Weinen und statt der Lieder und Gesänge stimmt mein betrübtes Gemüth bittere Klage an. Als ich das Bittere süß nannte zürnte die strahlende Gottheit, und wegen des unschuldigen Blutvergießens ward immerwährender Schmerz mein Loos. Das gewaltige Schwert drang in die innersten Gemächer, machte Wittwen kinderlos und räumte auf; fast unheilbar war der wüthende Schlag. Gefallen ist die Krone meiner Hoheit, da ich meiner Zuflucht, meiner Stütze treulos wurde; verödet liegt meine Wohnung und mein Auge zerfließt in Strömen. Es rinnet mein Auge in meiner Verfinsterung, weil ich mit Herz und Augen ausgeschweift; der Spott meiner Dränger bedeckt mich, ich kann mein Angesicht nicht erheben. Mein Gesicht brennt vor Bedrängniß, weil ich den Erhörer der Klagen erzürnt; denn ich habe geraubt und Gewaltthat geübt — wie kann ich noch Wohlthat erwarten? Wohlthun und Milde habe ich verschmähet, habe falsch gezeugt und war habgierig, darum bin ich

[1]) Jirmia 23, 28.

וּבְיַד אַכְזָרִים סֻגַּרְתִּי· מִן הַמֵּצַר קָרָאתִי: קָרָאתִי לְרוֹכֵב עֲרָבוֹת· מַפְלִיא פְּלָאוֹת מְרֻבּוֹת· הַרְאֵנוּ נֶחָמוֹת טוֹבוֹת· כַּאֲשֶׁר הֶרְאִיתָנוּ צָרוֹת רַבּוֹת: רַבּוֹת רָעוֹת עֲדָתֶךָ· בְּעָלוּהָ אֲדוֹנִים זוּלָתֶךָ· חֵרְפוּ וְנִאֲצוּ לְעֻמָּתֶךָ· תִּשְׁמַע הַשָּׁמַיִם מְכוֹן שִׁבְתֶּךָ: שִׁבְתְּךָ פָּעַלְתָּ אֲדוֹנֵינוּ· תְּכוֹנֵן וּתְקוֹמֵם בְּחַיֵּינוּ· וְתִשְׁכּוֹן בֵּית מַאֲוַיֵּינוּ· הֲלֹא אַתָּה תָּשׁוּב תְּחַיֵּנוּ: תְּחַיֵּנוּ אָדוֹן מִיּוֹמָיִם· וְדַלֵּנוּ מִמַּעֲמַקֵּי מַיִם· צָרַת חֳרְבָה פַּעֲמַיִם· יַשְׁקִיף וְיֵרֶא יְיָ מִשָּׁמָיִם: מִשָּׁמַיִם הָבֵא רְוָחָה· שְׁכַח מֵעֲדָתְךָ אֲנָחָה· וְאַל לָנֶצַח תִּשְׁכָּחָה· אֲדֹנָי שְׁמָעָה אֲדֹנָי סְלָחָה: סְלָחָה לְמֵרֶחֶם מְשֻׁחָר· חֶטְאָם זַכֵּה לְהַצְחַר· קַבְּצֵם לַמָּקוֹם הַמֻּבְחָר· יְיָ הַקְשִׁיבָה וַעֲשֵׂה אַל תְּאַחַר: זכר לנו ברית וכו'.

---

grausamen Händen übergeben und rufe nun aus der Enge, rufe zum Himmelslenker, der zahllose Wunder thut: O zeige uns so große Tröstungen, wie Du viele Leiden uns zeigtest! Viel sind die Leiden Deiner Gemeinde, Herren außer Dir beherrschen uns, schmähen und lästern sogar gegen Dich; o vernimm es im Himmel, Deinem Wohnsitze! Deinen Wohnsitz, den Du selbst bereitet, unser Herr, gründe und stelle ihn wieder her, in unseren Tagen, residire wieder im Tempel unserer Lust und laß uns wieder neu aufleben. Belebe uns wieder nach zwiefachen Leiden, ziehe uns aus des Wassers Tiefen; schaue, Herr, vom Himmel herab und siehe die Noth der zweimal Zerstörten! Bringe Erlösung vom Himmel herab Deiner Gemeinde und laß sie die Seufzer vergessen! ach, vergiß sie nicht auf immer; Herr, erhöre, Herr verzeihe! Verzeihe den von Mutterleib an Dir Geweiheten, reinige, wasche sie weiß von Sünden und sammele sie ein zu dem erwähltem Orte! Herr, vernimm und willfahre, säume nicht!

תפלת שחרית

בימי הסליחות והתשובה.

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל נְטִילַת יָדָיִם:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר יָצַר אֶת־הָאָדָם בְּחָכְמָה וּבָרָא בוֹ נְקָבִים נְקָבִים חֲלוּלִים חֲלוּלִים גָּלוּי וְיָדוּעַ לִפְנֵי כִסֵּא כְבוֹדֶךָ שֶׁאִם יִפָּתֵחַ אֶחָד מֵהֶם אוֹ יִסָּתֵם אֶחָד מֵהֶם אִי אֶפְשַׁר לְהִתְקַיֵּם וְלַעֲמוֹד לְפָנֶיךָ: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ רוֹפֵא כָל־בָּשָׂר וּמַפְלִיא לַעֲשׂוֹת:

אֱלֹהַי נְשָׁמָה שֶׁנָּתַתָּ בִּי טְהוֹרָה הִיא אַתָּה בְרָאתָהּ אַתָּה יְצַרְתָּהּ אַתָּה נְפַחְתָּהּ בִּי וְאַתָּה מְשַׁמְּרָהּ בְּקִרְבִּי וְאַתָּה עָתִיד לִטְּלָהּ מִמֶּנִּי וּלְהַחֲזִירָהּ בִּי לֶעָתִיד לָבֹא: כָּל־זְמַן שֶׁהַנְּשָׁמָה בְקִרְבִּי מוֹדֶה אֲנִי לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי רִבּוֹן כָּל־הַמַּעֲשִׂים אֲדוֹן כָּל־הַנְּשָׁמוֹת בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמַּחֲזִיר נְשָׁמוֹת לִפְגָרִים מֵתִים:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר נָתַן
לַשֶּׂכְוִי בִינָה לְהַבְחִין בֵּין יוֹם וּבֵין לָיְלָה׃
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁלֹּא עָשַׂנִי נָכְרִי׃
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁלֹּא עָשַׂנִי עָבֶד׃
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁלֹּא עָשַׂנִי אִשָּׁה׃

דיא פרויען זאגען׃ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁעָשַׂנִי כִּרְצוֹנוֹ׃
נק״ק מ״ץ מוסיפין בא״י אלהינו מלך העולם מגביה שפלים (עיין א״ח סי׳ מו)׃

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם פּוֹקֵחַ עִוְרִים׃
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם מַלְבִּישׁ עֲרֻמִּים׃
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם מַתִּיר אֲסוּרִים׃
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם זוֹקֵף כְּפוּפִים׃
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם רוֹקַע הָאָרֶץ עַל־הַמָּיִם׃
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם שֶׁעָשָׂה לִי כָּל־צָרְכִּי׃
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר הֵכִין מִצְעֲדֵי־גָבֶר׃
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אוֹזֵר יִשְׂרָאֵל בִּגְבוּרָה׃
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם עוֹטֵר יִשְׂרָאֵל בְּתִפְאָרָה׃
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם הַנּוֹתֵן לַיָּעֵף כֹּחַ׃
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם הַמַּעֲבִיר שֵׁנָה מֵעֵינָי
וּתְנוּמָה מֵעַפְעַפָּי׃ וִיהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי
אֲבוֹתֵינוּ שֶׁתַּרְגִּילֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ וְדַבְּקֵנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְאַל תְּבִיאֵנוּ
לֹא לִידֵי חֵטְא וְלֹא לִידֵי עֲבֵרָה וְעָוֹן וְלֹא לִידֵי נִסָּיוֹן וְלֹא לִידֵי
בִזָּיוֹן וְאַל תַּשְׁלֶט בָּנוּ יֵצֶר הָרָע וְהַרְחִיקֵנוּ מֵאָדָם רָע וּמֵחָבֵר
רָע וְדַבְּקֵנוּ בְּיֵצֶר הַטּוֹב וּבְמַעֲשִׂים טוֹבִים וְכוֹף אֶת יִצְרֵנוּ
לְהִשְׁתַּעְבֶּד־לָךְ וּתְנֵנוּ הַיּוֹם וּבְכָל־יוֹם לְחֵן וּלְחֶסֶד
וּלְרַחֲמִים בְּעֵינֶיךָ וּבְעֵינֵי כָל־רוֹאֵינוּ וְתִגְמְלֵנוּ חֲסָדִים
טוֹבִים בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ גּוֹמֵל חֲסָדִים טוֹבִים לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל׃

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהַי וֵאלֹהֵי אֲבוֹתַי שֶׁתַּצִּילֵנִי הַיּוֹם וּבְכָל־יוֹם מֵעַזֵּי פָנִים וּמֵעַזּוּת פָּנִים מֵאָדָם רָע וּמֵחָבֵר רָע וּמִשָּׁכֵן רָע וּמִפֶּגַע רָע וּמִשָּׂטָן הַמַּשְׁחִית מִדִּין קָשֶׁה וּמִבַּעַל דִּין קָשֶׁה בֵּין שֶׁהוּא בֶן־בְּרִית וּבֵין שֶׁאֵינוֹ בֶן־בְּרִית׃

לְעוֹלָם יְהֵא אָדָם יְרֵא שָׁמַיִם בְּסֵתֶר וּמוֹדֶה עַל־הָאֱמֶת וְדוֹבֵר אֱמֶת בִּלְבָבוֹ וְיַשְׁכֵּם וְיֹאמַר׃

רִבּוֹן כָּל־הָעוֹלָמִים לֹא עַל־צִדְקוֹתֵינוּ אֲנַחְנוּ מַפִּילִים תַּחֲנוּנֵינוּ לְפָנֶיךָ כִּי עַל רַחֲמֶיךָ הָרַבִּים. מָה אֲנַחְנוּ מֶה חַיֵּינוּ מֶה חַסְדֵּנוּ מַה־צִּדְקוֹתֵינוּ מַה־יְּשׁוּעָתֵנוּ מַה־כֹּחֵנוּ מַה־גְּבוּרָתֵנוּ מַה־נֹּאמַר לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ הֲלֹא כָּל־הַגִּבּוֹרִים כְּאַיִן לְפָנֶיךָ וְאַנְשֵׁי הַשֵּׁם כְּלֹא הָיוּ וַחֲכָמִים כִּבְלִי מַדָּע וּנְבוֹנִים כִּבְלִי הַשְׂכֵּל כִּי רֹב מַעֲשֵׂיהֶם תֹּהוּ וִימֵי חַיֵּיהֶם הֶבֶל לְפָנֶיךָ. וּמוֹתַר הָאָדָם מִן־הַבְּהֵמָה אָיִן כִּי הַכֹּל הָבֶל׃

אֲבָל אֲנַחְנוּ עַמְּךָ בְּנֵי בְרִיתֶךָ. בְּנֵי אַבְרָהָם אֹהַבְךָ שֶׁנִּשְׁבַּעְתָּ לּוֹ בְּהַר הַמֹּרִיָּה. זֶרַע יִצְחָק יְחִידוֹ שֶׁנֶּעֱקַד עַל גַּב־הַמִּזְבֵּחַ עֲדַת יַעֲקֹב בִּנְךָ בְּכוֹרֶךָ שֶׁמֵּאַהֲבָתְךָ שֶׁאָהַבְתָּ אוֹתוֹ וּמִשִּׂמְחָתְךָ שֶׁשָּׂמַחְתָּ־בּוֹ קָרָאתָ אֶת שְׁמוֹ יִשְׂרָאֵל וִישֻׁרוּן׃

לְפִיכָךְ אֲנַחְנוּ חַיָּבִים לְהוֹדוֹת לְךָ וּלְשַׁבֵּחֲךָ וּלְפָאֶרְךָ וּלְבָרֵךְ וּלְקַדֵּשׁ וְלָתֵת־שֶׁבַח וְהוֹדָיָה לִשְׁמֶךָ׃ אַשְׁרֵינוּ מַה־טּוֹב חֶלְקֵנוּ וּמַה־נָּעִים

גּוֹרָלֵנוּ וּמַה־יָּפָה יְרֻשָּׁתֵנוּ אַשְׁרֵינוּ שֶׁאֲנַחְנוּ מַשְׁכִּימִים וּמַעֲרִיבִים עֶרֶב וָבֹקֶר וְאוֹמְרִים פַּעֲמַיִם בְּכָל־יוֹם

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד:

בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:

אַתָּה הוּא עַד שֶׁלֹּא נִבְרָא הָעוֹלָם אַתָּה הוּא מִשֶּׁנִּבְרָא הָעוֹלָם אַתָּה הוּא בָּעוֹלָם הַזֶּה וְאַתָּה הוּא לָעוֹלָם הַבָּא קַדֵּשׁ אֶת שִׁמְךָ עַל מַקְדִּישֵׁי שְׁמֶךָ וְקַדֵּשׁ אֶת שִׁמְךָ בְּעוֹלָמֶךָ וּבִישׁוּעָתְךָ תָּרִים וְתַגְבִּיהַּ קַרְנֵנוּ בָּא״יְ מְקַדֵּשׁ אֶת־שִׁמְךָ בָּרַבִּים:

אַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ וּבִשְׁמֵי הַשָּׁמַיִם הָעֶלְיוֹנִים· אֱמֶת אַתָּה הוּא רִאשׁוֹן וְאַתָּה הוּא אַחֲרוֹן וּמִבַּלְעָדֶיךָ אֵין אֱלֹהִים· קַבֵּץ קוֶֹיךָ מֵאַרְבַּע כַּנְפוֹת הָאָרֶץ יַכִּירוּ וְיֵדְעוּ כָּל־בָּאֵי עוֹלָם כִּי אַתָּה־הוּא הָאֱלֹהִים לְבַדְּךָ לְכֹל מַמְלְכוֹת הָאָרֶץ· אַתָּה עָשִׂיתָ אֶת־הַשָּׁמַיִם וְאֶת־הָאָרֶץ אֶת־הַיָּם וְאֶת כָּל־אֲשֶׁר בָּם· וּמִי בְּכָל־מַעֲשֵׂה יָדֶיךָ בָּעֶלְיוֹנִים אוֹ בַתַּחְתּוֹנִים שֶׁיֹּאמַר לְךָ מַה־תַּעֲשֶׂה· אָבִינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם עֲשֵׂה עִמָּנוּ חֶסֶד בַּעֲבוּר שִׁמְךָ הַגָּדוֹל שֶׁנִּקְרָא עָלֵינוּ וְקַיֶּם־לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ מַה־שֶּׁכָּתוּב בָּעֵת הַהִיא אָבִיא אֶתְכֶם וּבָעֵת קַבְּצִי אֶתְכֶם כִּי־אֶתֵּן אֶתְכֶם לְשֵׁם וְלִתְהִלָּה בְּכֹל עַמֵּי הָאָרֶץ בְּשׁוּבִי אֶת־שְׁבוּתֵיכֶם לְעֵינֵיכֶם אָמַר יְיָ:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לַעֲסוֹק בְּדִבְרֵי תוֹרָה:

וְהַעֲרֶב־נָא יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֶת דִּבְרֵי תוֹרָתְךָ בְּפִינוּ וּבְפִי עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל וְנִהְיֶה אֲנַחְנוּ וְצֶאֱצָאֵינוּ

(וצאצאי צאצאינו) וְצֶאֱצָאֵי עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל כֻּלָּנוּ יוֹדְעֵי
שְׁמֶךָ וְלוֹמְדֵי תוֹרָתֶךָ לִשְׁמָהּ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ
הַמְלַמֵּד תּוֹרָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ
אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר בָּחַר־בָּנוּ מִכָּל־
הָעַמִּים וְנָתַן לָנוּ אֶת תּוֹרָתוֹ בָּא״י נוֹתֵן הַתּוֹרָה:
יְבָרֶכְךָ יְיָ וְיִשְׁמְרֶךָ: יָאֵר יְיָ פָּנָיו אֵלֶיךָ וִיחֻנֶּךָּ: יִשָּׂא יְיָ פָּנָיו
אֵלֶיךָ וְיָשֵׂם לְךָ שָׁלוֹם: אֵלּוּ דְבָרִים שֶׁאֵין לָהֶם שִׁעוּר הַפֵּאָה
וְהַבִּכּוּרִים וְהָרֵאָיוֹן וּגְמִילוּת חֲסָדִים וְתַלְמוּד תּוֹרָה: אֵלּוּ
דְבָרִים שֶׁאָדָם אוֹכֵל פֵּרוֹתֵיהֶם בָּעוֹלָם הַזֶּה וְהַקֶּרֶן קַיֶּמֶת
לָעוֹלָם הַבָּא: וְאֵלּוּ הֵן כִּבּוּד אָב וָאֵם וּגְמִילוּת חֲסָדִים
וְהַשְׁכָּמַת בֵּית הַמִּדְרָשׁ שַׁחֲרִית וְעַרְבִית וְהַכְנָסַת אוֹרְחִים
וּבִקּוּר חוֹלִים וְהַכְנָסַת כַּלָּה וְהַלְוָיַת הַמֵּת וְעִיּוּן תְּפִלָּה
וַהֲבָאַת שָׁלוֹם בֵּין אָדָם לַחֲבֵרוֹ וְתַלְמוּד תּוֹרָה כְּנֶגֶד כֻּלָּם:

במדב׳ כ״ח וַיְדַבֵּר יְהֹוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר: צַו אֶת־בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אֶת־קָרְבָּנִי לַחְמִי
לְאִשַּׁי רֵיחַ נִיחֹחִי תִּשְׁמְרוּ לְהַקְרִיב לִי
בְּמוֹעֲדוֹ: וְאָמַרְתָּ לָהֶם זֶה הָאִשֶּׁה אֲשֶׁר
תַּקְרִיבוּ לַיהֹוָה כְּבָשִׂים בְּנֵי־שָׁנָה תְמִימִם
שְׁנַיִם לַיּוֹם עֹלָה תָמִיד: אֶת־הַכֶּבֶשׂ אֶחָד
תַּעֲשֶׂה בַבֹּקֶר וְאֵת הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תַּעֲשֶׂה בֵּין
הָעַרְבָּיִם: וַעֲשִׂירִית הָאֵיפָה סֹלֶת לְמִנְחָה
בְּלוּלָה בְּשֶׁמֶן כָּתִית רְבִיעִת הַהִין: עֹלַת
תָּמִיד הָעֲשֻׂיָה בְּהַר סִינַי לְרֵיחַ נִיחֹחַ אִשֶּׁה
לַיהֹוָה: וְנִסְכּוֹ רְבִיעִת הַהִין לַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד

בַּקֹּדֶשׁ הַסֵּךְ נֶסֶךְ שֵׁכָר לַיהוָה: וְאֵת הַכֶּבֶשׂ
הַשֵּׁנִי תַּעֲשֶׂה בֵּין הָעַרְבָּיִם כְּמִנְחַת הַבֹּקֶר
וּכְנִסְכּוֹ תַּעֲשֶׂה אִשֵּׁה רֵיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה:

ושחט אתו על ירך המזבח צפנה לפני יי
וזרקו בני אהרן הכהנים את דמו על המזבח סביב:

א אֵיזֶהוּ מְקוֹמָן שֶׁלִּזְבָחִים קָדְשֵׁי קָדָשִׁים שְׁחִיטָתָן בַּצָּפוֹן
פַּר וְשָׂעִיר שֶׁלְּיוֹם הַכִּפּוּרִים שְׁחִיטָתָן בַּצָּפוֹן וְקִבּוּל דָּמָן
בִּכְלֵי שָׁרֵת בַּצָּפוֹן וְדָמָן טָעוּן הַזָּיָה עַל־בֵּין הַבַּדִּים וְעַל
הַפָּרֹכֶת וְעַל־מִזְבַּח הַזָּהָב מַתָּנָה אַחַת מֵהֶן מְעַכֶּבֶת שְׁיָרֵי
הַדָּם הָיָה שׁוֹפֵךְ עַל יְסוֹד מַעֲרָבִי שֶׁלַּמִּזְבֵּחַ הַחִיצוֹן אִם־
לֹא נָתַן לֹא עִכֵּב: ב פָּרִים הַנִּשְׂרָפִים וּשְׂעִירִים הַנִּשְׂרָפִים
שְׁחִיטָתָן בַּצָּפוֹן וְקִבּוּל דָּמָן בִּכְלֵי שָׁרֵת בַּצָּפוֹן וְדָמָן טָעוּן
הַזָּיָה עַל־הַפָּרֹכֶת וְעַל־מִזְבַּח הַזָּהָב מַתָּנָה אַחַת מֵהֶן
מְעַכֶּבֶת שְׁיָרֵי הַדָּם הָיָה שׁוֹפֵךְ עַל יְסוֹד מַעֲרָבִי שֶׁלַּמִּזְבֵּחַ
הַחִיצוֹן אִם־לֹא נָתַן לֹא־עִכֵּב אֵלּוּ וָאֵלּוּ נִשְׂרָפִין בְּבֵית
הַדָּשֶׁן: ג חַטֹּאת הַצִּבּוּר וְהַיָּחִיד אֵלּוּ הֵן חַטֹּאת הַצִּבּוּר
שְׂעִירֵי רָאשֵׁי חֳדָשִׁים וְשֶׁלְּמוֹעֲדוֹת שְׁחִיטָתָן בַּצָּפוֹן וְקִבּוּל
דָּמָן בִּכְלֵי שָׁרֵת בַּצָּפוֹן וְדָמָן טָעוּן אַרְבַּע מַתָּנוֹת עַל אַרְבַּע
קְרָנוֹת: כֵּיצַד עָלָה בַכֶּבֶשׁ וּפָנָה לַסּוֹבֵב וּבָא־לוֹ לְקֶרֶן
דְּרוֹמִית מִזְרָחִית· מִזְרָחִית צְפוֹנִית· צְפוֹנִית מַעֲרָבִית·
מַעֲרָבִית דְּרוֹמִית· שְׁיָרֵי הַדָּם הָיָה שׁוֹפֵךְ עַל יְסוֹד דְּרוֹמִי·
וְנֶאֱכָלִין לִפְנִים מִן־הַקְּלָעִים לְזִכְרֵי כְהֻנָּה בְּכָל־מַאֲכָל
לְיוֹם וָלַיְלָה עַד־חֲצוֹת: ד הָעוֹלָה קֹדֶשׁ קָדָשִׁים שְׁחִיטָתָהּ
בַּצָּפוֹן וְקִבּוּל דָּמָהּ בִּכְלֵי שָׁרֵת בַּצָּפוֹן וְדָמָהּ טָעוּן שְׁתֵּי
מַתָּנוֹת שֶׁהֵן אַרְבַּע וּטְעוּנָה הַפְשֵׁט וְנִתּוּחַ וְכָלִיל לָאִשִּׁים:
ה זִבְחֵי שַׁלְמֵי צִבּוּר וַאֲשָׁמוֹת· אֵלּוּ הֵן אֲשָׁמוֹת אֲשַׁם גְּזֵלוֹת

אֲשַׁם מְעִילוֹת אֲשַׁם שִׁפְחָה חֲרוּפָה אֲשַׁם נָזִיר אֲשַׁם
מְצוֹרָע אָשָׁם תָּלוּי· שְׁחִיטָתָן בַּצָּפוֹן וְקִבּוּל דָּמָן בִּכְלִי שָׁרֵת
בַּצָּפוֹן וְדָמָן טָעוּן שְׁתֵּי מַתָּנוֹת שֶׁהֵן אַרְבַּע· וְנֶאֱכָלִין לִפְנִים
מִן הַקְּלָעִים לְזִכְרֵי כְהֻנָּה בְּכָל־מַאֲכָל לְיוֹם וָלַיְלָה עַד חֲצוֹת:
ו הַתּוֹדָה וְאֵיל נָזִיר קָדָשִׁים קַלִּים שְׁחִיטָתָן בְּכָל־מָקוֹם
בָּעֲזָרָה וְדָמָן טָעוּן שְׁתֵּי מַתָּנוֹת שֶׁהֵן אַרְבַּע· וְנֶאֱכָלִין בְּכָל
הָעִיר לְכָל אָדָם בְּכָל מַאֲכָל לְיוֹם וָלַיְלָה עַד חֲצוֹת: הַמּוּרָם
מֵהֶם כַּיּוֹצֵא בָהֶם אֶלָּא שֶׁהַמּוּרָם נֶאֱכָל לַכֹּהֲנִים לִנְשֵׁיהֶם
וְלִבְנֵיהֶם וּלְעַבְדֵיהֶם: ז שְׁלָמִים קָדָשִׁים קַלִּים שְׁחִיטָתָן
בְּכָל־מָקוֹם בָּעֲזָרָה וְדָמָן טָעוּן שְׁתֵּי מַתָּנוֹת שֶׁהֵן אַרְבַּע
וְנֶאֱכָלִין בְּכָל־הָעִיר לְכָל־אָדָם בְּכָל־מַאֲכָל לִשְׁנֵי יָמִים
וְלַיְלָה אֶחָד: הַמּוּרָם מֵהֶם כַּיּוֹצֵא בָהֶם אֶלָּא שֶׁהַמּוּרָם
נֶאֱכָל לַכֹּהֲנִים לִנְשֵׁיהֶם וְלִבְנֵיהֶם וּלְעַבְדֵיהֶם: ח הַבְּכוֹר
וְהַמַּעֲשֵׂר וְהַפֶּסַח קָדָשִׁים קַלִּים שְׁחִיטָתָן בְּכָל־מָקוֹם
בָּעֲזָרָה וְדָמָן טָעוּן מַתָּנָה אֶחָת· וּבִלְבָד שֶׁיִּתֵּן כְּנֶגֶד הַיְסוֹד:
שִׁנָּה בַאֲכִילָתָן הַבְּכוֹר נֶאֱכָל לַכֹּהֲנִים וְהַמַּעֲשֵׂר לְכָל־אָדָם
וְנֶאֱכָלִין בְּכָל־הָעִיר בְּכָל־מַאֲכָל לִשְׁנֵי יָמִים וְלַיְלָה אֶחָד·
הַפֶּסַח אֵינוֹ נֶאֱכָל אֶלָּא בַלַּיְלָה וְאֵינוֹ נֶאֱכָל אֶלָּא עַד־חֲצוֹת
וְאֵינוֹ נֶאֱכָל אֶלָּא לִמְנוּיָו וְאֵינוֹ נֶאֱכָל אֶלָּא צָלִי:

רַבִּי יִשְׁמָעֵאל אוֹמֵר בִּשְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה מִדּוֹת הַתּוֹרָה
נִדְרֶשֶׁת: מִקַּל וָחֹמֶר וּמִגְּזֵרָה שָׁוָה· מִבִּנְיַן אָב מִכָּתוּב
אֶחָד· וּמִבִּנְיַן אָב מִשְּׁנֵי כְתוּבִים· מִכְּלָל וּפְרָט וּמִפְּרָט
וּכְלָל· כְּלָל וּפְרָט וּכְלָל אִי אַתָּה דָן אֶלָּא כְּעֵין הַפְּרָט· מִכְּלָל
שֶׁהוּא צָרִיךְ לִפְרָט· וּמִפְּרָט שֶׁהוּא צָרִיךְ לִכְלָל· כָּל־דָּבָר
שֶׁהָיָה בִּכְלָל וְיָצָא מִן־הַכְּלָל לְלַמֵּד לֹא לְלַמֵּד עַל־עַצְמוֹ
יָצָא אֶלָּא לְלַמֵּד עַל־הַכְּלָל כֻּלּוֹ יָצָא· כָּל־דָּבָר שֶׁהָיָה בִּכְלָל

וְיָצָא לִטְעוֹן טוֹעַן אֶחָד שֶׁהוּא כְעִנְיָנוֹ יָצָא לְהָקֵל וְלֹא לְהַחֲמִיר · כָּל־דָּבָר שֶׁהָיָה בִּכְלָל וְיָצָא לִטְעוֹן טוֹעַן אַחֵר שֶׁלֹּא כְעִנְיָנוֹ יָצָא לְהָקֵל וּלְהַחֲמִיר · כָּל־דָּבָר שֶׁהָיָה בִּכְלָל וְיָצָא לִדּוֹן בַּדָּבָר הֶחָדָשׁ אִי אַתָּה יָכוֹל לְהַחֲזִירוֹ לִכְלָלוֹ עַד שֶׁיַּחֲזִירֶנּוּ הַכָּתוּב לִכְלָלוֹ בְּפֵרוּשׁ · דָּבָר הַלָּמֵד מֵעִנְיָנוֹ · וְדָבָר הַלָּמֵד מִסּוֹפוֹ · וְכֵן שְׁנֵי כְתוּבִים הַמַּכְחִישִׁים זֶה אֶת־זֶה עַד שֶׁיָּבוֹא הַכָּתוּב הַשְּׁלִישִׁי וְיַכְרִיעַ בֵּינֵיהֶם:

יְהִי רָצוֹן לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁיִּבָּנֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ: וְשָׁם נַעֲבָדְךָ בְּיִרְאָה כִּימֵי עוֹלָם וּכְשָׁנִים קַדְמוֹנִיּוֹת:

סדר עטיפת הטלית·

בעפֿאָר מאַן זיך מיט דעם טלית איינהיללט, שפּריכט מאַן פֿאָלגענדעס:

הֲרֵינִי מִתְעַטֵּף גּוּפִי בְּצִיצִת וְכֵן תִּתְעַטֵּף נִשְׁמָתִי רמ״ח אֵבָרֶיהָ ושס״ה גִּידֶיהָ בְּאוֹר הַצִּיצִת הָעוֹלֶה תרי״ג וּכְשֵׁם שֶׁאֲנִי מִתְכַּסֶּה בְּטַלִּית בָּעוֹלָם הַזֶּה כֵּן אֶזְכֶּה לַחֲלוּקָא דְרַבָּנָן וּלְטַלִּית נָאָה לָעוֹלָם הַבָּא וְעַל יְדֵי מִצְוַת צִיצִת תִּנָּצֵל נַפְשִׁי רוּחִי וְנִשְׁמָתִי וּתְפִלָּתִי מִן הַחִיצוֹנִים וְהַטַּלִּית יִפְרשׁ כְּנָפָיו עֲלֵיהֶם וְיַצִּילֵם כְּנֶשֶׁר יָעִיר קִנּוֹ עַל גּוֹזָלָיו יְרַחֵף: אמן

דאַן ווירד שטעהענד דיעזע ברכה געשפּראָכען:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לְהִתְעַטֵּף בְּצִיצִת:

היערויף איינהיללט מאַן זיך מיט דעם טלית אונד שפּריכט:

מַה־יָּקָר חַסְדְּךָ אֱלֹהִים וּבְנֵי אָדָם בְּצֵל כְּנָפֶיךָ יֶחֱסָיוּן:
יִרְוְיֻן מִדֶּשֶׁן בֵּיתֶךָ וְנַחַל עֲדָנֶיךָ תַשְׁקֵם:
כִּי עִמְּךָ מְקוֹר חַיִּים בְּאוֹרְךָ נִרְאֶה־אוֹר:
מְשׁךְ חַסְדְּךָ לְיֹדְעֶיךָ וְצִדְקָתְךָ לְיִשְׁרֵי־לֵב:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁתְּהֵא חֲשׁוּבָה מִצְוַת צִיצִת זוֹ כְּאִלּוּ קִיַּמְתִּיהָ בְּכָל־פְּרָטֶיהָ וְדִקְדּוּקֶיהָ וְכַוָּנוֹתֶיהָ ותרי״ג מִצְוֹת הַתְּלוּיִם בָּהּ: אמן.

סדר הנחת תפלין·

פאר תפלין־לעגען ווירד פאלגענדעס געזאגט:

הִנְנִי מְכַוֵּן בַּהֲנָחַת תְּפִלִּין לְקַיֵּם מִצְוַת בּוֹרְאִי שֶׁצִּוָּנוּ לְהָנִיחַ תְּפִלִּין כַּכָּתוּב בַּתּוֹרָה וּקְשַׁרְתָּם לְאוֹת עַל יָדֶךָ וְהָיוּ לְטֹטָפֹת בֵּין עֵינֶיךָ. וְהֵם אַרְבַּע פָּרָשׁוֹת אֵלּוּ. שְׁמַע. וְהָיָה אִם שָׁמֹעַ. קַדֶּשׁ. וְהָיָה כִּי יְבִאֲךָ. שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם יִחוּדוֹ וְאַחְדוּתוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ וְשֶׁנִּזְכּוֹר נִסִּים וְנִפְלָאוֹת שֶׁעָשָׂה עִמָּנוּ בְּהוֹצִיאוֹ אוֹתָנוּ מִמִּצְרַיִם וַאֲשֶׁר לוֹ הַכֹּחַ וְהַמֶּמְשָׁלָה בָּעֶלְיוֹנִים וּבַתַּחְתּוֹנִים לַעֲשׂוֹת בָּהֶם כִּרְצוֹנוֹ. וְצִוָּנוּ לְהָנִיחַ עַל הַיָּד לְזִכְרוֹן זְרוֹעוֹ הַנְּטוּיָה וְשֶׁהִיא נֶגֶד הַלֵּב לְשַׁעְבֵּד בָּזֶה תַּאֲוַת וּמַחְשְׁבוֹת לִבֵּנוּ לַעֲבוֹדָתוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ. וְעַל הָרֹאשׁ נֶגֶד הַמּוֹחַ שֶׁהַנְּשָׁמָה שֶׁבְּמוֹחִי עִם חוּשַׁי וְכוֹחוֹתַי כֻּלָּם יִהְיוּ מְשֻׁעְבָּדִים לַעֲבוֹדָתוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ. וּמִשֶּׁפַע מִצְוַת תְּפִלִּין יִתְמַשֵּׁךְ עָלַי לִהְיוֹת לִי חַיִּים אֲרוּכִים וְשֶׁפַע קֹדֶשׁ וּמַחֲשָׁבוֹת קְדוֹשׁוֹת בְּלִי הִרְהוּר חֵטְא וְעָוֹן כְּלָל וְשֶׁלֹּא יְפַתֵּנוּ וְלֹא יִתְגָּרֶה בָּנוּ יֵצֶר הָרָע וְיַנִּיחֵנוּ לַעֲבוֹד אֶת יְיָ כַּאֲשֶׁר עִם לְבָבֵנוּ: אמן·

נון לעגט מאן דיא תפלה של יד אויף דען לינקען ארם אונד זאגט דיעזע ברכה:

בָּ״אַ יְ״אֱ״מֶ״הָ אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לְהָנִיחַ תְּפִלִּין:

דאן ווירד דיא קשירה צוגעצאגען אונד זיעבען כריכות אום דען ארם געמאכט; דאן לעגט מאן דיא תפלה של ראש אונד זאגט דיעזע ברכה:

בָּ״אַ יְ״אֱ״מֶ״הָ אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל מִצְוַת תְּפִלִּין:

נאכדעם מאן דיא תפלה של ראש בעפעסטיגט האט, וויקעלט מאן דיא רצועה של יד, מאכט דריי כריכות אום דען מיטטעלפינגער אונד זאגט דאביי:

וְאֵרַשְׂתִּיךְ לִי לְעוֹלָם· וְאֵרַשְׂתִּיךְ לִי בְּצֶדֶק וּבְמִשְׁפָּט וּבְחֶסֶד וּבְרַחֲמִים· וְאֵרַשְׂתִּיךְ לִי בֶּאֱמוּנָה וְיָדַעַתְּ אֶת יְיָ:

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁתְּהֵא חֲשׁוּבָה מִצְוַת הֲנָחַת תְּפִלִּין זוֹ כְּאִלּוּ קִיַּמְתִּיהָ בְּכָל־פְּרָטֶיהָ וְדִקְדּוּקֶיהָ וְכַוָּנוֹתֶיהָ ותרי״ג מִצְוֹת הַתְּלוּיִם בָּהּ· אמן

בָּרוּךְ שֶׁאָמַר וְהָיָה הָעוֹלָם· בָּרוּךְ הוּא· בָּרוּךְ עוֹשֶׂה
בְרֵאשִׁית· בָּרוּךְ אוֹמֵר וְעוֹשֶׂה· בָּרוּךְ גּוֹזֵר וּמְקַיֵּם·
בָּרוּךְ מְרַחֵם עַל הָאָרֶץ· בָּרוּךְ מְרַחֵם עַל הַבְּרִיּוֹת·
בָּרוּךְ מְשַׁלֵּם שָׂכָר טוֹב לִירֵאָיו· בָּרוּךְ חַי לָעַד וְקַיָּם
לָנֶצַח· בָּרוּךְ פּוֹדֶה וּמַצִּיל בָּרוּךְ שְׁמוֹ· בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ
אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם· הָאֵל הָאָב הָרַחֲמָן הַמְהֻלָּל בְּפִי
עַמּוֹ מְשֻׁבָּח וּמְפֹאָר בִּלְשׁוֹן חֲסִידָיו וַעֲבָדָיו· וּבְשִׁירֵי
דָוִד עַבְדֶּךָ נְהַלֶּלְךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בִּשְׁבָחוֹת וּבִזְמִירוֹת נְגַדֶּלְךָ
וּנְשַׁבֵּחֲךָ וּנְפָאֶרְךָ וְנַזְכִּיר שִׁמְךָ וְנַמְלִיכְךָ מַלְכֵּנוּ אֱלֹהֵינוּ
יָחִיד חֵי הָעוֹלָמִים· מֶלֶךְ מְשֻׁבָּח וּמְפֹאָר עֲדֵי־עַד שְׁמוֹ
הַגָּדוֹל· בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מֶלֶךְ מְהֻלָּל בַּתִּשְׁבָּחוֹת:

ד"ה א' י"ו.

הוֹדוּ לַייָ קִרְאוּ בִשְׁמוֹ הוֹדִיעוּ בָעַמִּים עֲלִילֹתָיו: שִׁירוּ
לוֹ זַמְּרוּ־לוֹ שִׂיחוּ בְּכָל־נִפְלְאֹתָיו: הִתְהַלְלוּ בְּשֵׁם קָדְשׁוֹ
יִשְׂמַח לֵב מְבַקְשֵׁי יְיָ: דִּרְשׁוּ יְיָ וְעֻזּוֹ בַּקְּשׁוּ פָנָיו תָּמִיד:
זִכְרוּ נִפְלְאֹתָיו אֲשֶׁר עָשָׂה מֹפְתָיו וּמִשְׁפְּטֵי־פִיהוּ: זֶרַע
יִשְׂרָאֵל עַבְדּוֹ בְּנֵי יַעֲקֹב בְּחִירָיו: הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּכָל־
הָאָרֶץ מִשְׁפָּטָיו: זִכְרוּ לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ דָּבָר צִוָּה לְאֶלֶף
דּוֹר: אֲשֶׁר כָּרַת אֶת־אַבְרָהָם וּשְׁבוּעָתוֹ לְיִצְחָק:
וַיַּעֲמִידֶהָ לְיַעֲקֹב לְחֹק לְיִשְׂרָאֵל בְּרִית עוֹלָם: לֵאמֹר
לְךָ אֶתֵּן אֶרֶץ־כְּנָעַן חֶבֶל נַחֲלַתְכֶם: בִּהְיוֹתְכֶם מְתֵי
מִסְפָּר כִּמְעַט וְגָרִים בָּהּ: וַיִּתְהַלְּכוּ מִגּוֹי אֶל־גּוֹי וּמִמַּמְלָכָה
אֶל־עַם אַחֵר: לֹא־הִנִּיחַ לְאִישׁ לְעָשְׁקָם וַיּוֹכַח עֲלֵיהֶם
מְלָכִים: אַל־תִּגְּעוּ בִּמְשִׁיחָי וּבִנְבִיאַי אַל־תָּרֵעוּ: שִׁירוּ
לַייָ כָּל־הָאָרֶץ בַּשְּׂרוּ מִיּוֹם־אֶל־יוֹם יְשׁוּעָתוֹ: סַפְּרוּ
בַגּוֹיִם אֶת־כְּבוֹדוֹ בְּכָל־הָעַמִּים נִפְלְאֹתָיו: כִּי גָדוֹל יְיָ

וּמְהֻלָּל מְאֹד וְנוֹרָא הוּא עַל־כָּל־אֱלֹהִים׃ כִּי כָּל־אֱלֹהֵי
הָעַמִּים אֱלִילִים וַיְיָ שָׁמַיִם עָשָׂה׃ הוֹד וְהָדָר לְפָנָיו עֹז
וְחֶדְוָה בִּמְקֹמוֹ׃ הָבוּ לַייָ מִשְׁפְּחוֹת עַמִּים הָבוּ לַייָ כָּבוֹד
וָעֹז׃ הָבוּ לַייָ כְּבוֹד שְׁמוֹ שְׂאוּ מִנְחָה וּבֹאוּ לְפָנָיו הִשְׁתַּחֲווּ
לַייָ בְּהַדְרַת־קֹדֶשׁ׃ חִילוּ מִלְּפָנָיו כָּל־הָאָרֶץ אַף־תִּכּוֹן
תֵּבֵל בַּל־תִּמּוֹט׃ יִשְׂמְחוּ הַשָּׁמַיִם וְתָגֵל הָאָרֶץ וְיֹאמְרוּ
בַגּוֹיִם יְיָ מָלָךְ׃ יִרְעַם הַיָּם וּמְלֹאוֹ יַעֲלֹץ הַשָּׂדֶה וְכָל־
אֲשֶׁר־בּוֹ׃ אָז יְרַנְּנוּ עֲצֵי הַיָּעַר מִלִּפְנֵי יְיָ כִּי־בָא לִשְׁפּוֹט
אֶת־הָאָרֶץ׃ הוֹדוּ לַייָ כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ׃ וְאִמְרוּ
הוֹשִׁיעֵנוּ אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ וְקַבְּצֵנוּ וְהַצִּילֵנוּ מִן־הַגּוֹיִם לְהוֹדוֹת
לְשֵׁם קָדְשֶׁךָ לְהִשְׁתַּבֵּחַ בִּתְהִלָּתֶךָ׃ בָּרוּךְ יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
מִן־הָעוֹלָם וְעַד־הָעֹלָם וַיֹּאמְרוּ כָל־הָעָם אָמֵן וְהַלֵּל לַייָ׃
רוֹמְמוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲווּ לַהֲדֹם רַגְלָיו קָדוֹשׁ הוּא׃
רוֹמְמוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲווּ לְהַר קָדְשׁוֹ כִּי קָדוֹשׁ יְיָ
אֱלֹהֵינוּ׃ וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר עָוֹן וְלֹא יַשְׁחִית וְהִרְבָּה
לְהָשִׁיב אַפּוֹ וְלֹא יָעִיר כָּל־חֲמָתוֹ׃ אַתָּה יְיָ לֹא־תִכְלָא
רַחֲמֶיךָ מִמֶּנִּי חַסְדְּךָ וַאֲמִתְּךָ תָּמִיד יִצְּרוּנִי׃ זְכֹר רַחֲמֶיךָ
יְיָ וַחֲסָדֶיךָ כִּי מֵעוֹלָם הֵמָּה׃ תְּנוּ עֹז לֵאלֹהִים עַל־יִשְׂרָאֵל
גַּאֲוָתוֹ וְעֻזּוֹ בַּשְּׁחָקִים׃ נוֹרָא אֱלֹהִים מִמִּקְדָּשֶׁיךָ אֵל יִשְׂרָאֵל
הוּא נוֹתֵן עֹז וְתַעֲצֻמוֹת לָעָם בָּרוּךְ אֱלֹהִים׃ אֵל־נְקָמוֹת
יְיָ אֵל נְקָמוֹת הוֹפִיעַ׃ הִנָּשֵׂא שֹׁפֵט הָאָרֶץ הָשֵׁב גְּמוּל
עַל־גֵּאִים׃ לַייָ הַיְשׁוּעָה עַל־עַמְּךָ בִרְכָתֶךָ סֶּלָה׃ יְיָ צְבָאוֹת
עִמָּנוּ מִשְׂגָּב־לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֶלָה׃ יְיָ צְבָאוֹת אַשְׁרֵי
אָדָם בֹּטֵחַ בָּךְ׃ יְיָ הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם־קָרְאֵנוּ׃
הוֹשִׁיעָה אֶת־עַמֶּךָ וּבָרֵךְ אֶת־נַחֲלָתֶךָ וּרְעֵם וְנַשְּׂאֵם
עַד־הָעוֹלָם׃ נַפְשֵׁנוּ חִכְּתָה לַייָ עֶזְרֵנוּ וּמָגִנֵּנוּ הוּא׃ כִּי־

בוֹ יִשְׂמַח לִבֵּנוּ כִּי בְשֵׁם קָדְשׁוֹ בָטָחְנוּ: יְהִי־חַסְדְּךָ יְיָ עָלֵינוּ כַּאֲשֶׁר יִחַלְנוּ לָךְ: הַרְאֵנוּ יְיָ חַסְדֶּךָ וְיֶשְׁעֲךָ תִּתֶּן לָנוּ: קוּמָה עֶזְרָתָה לָּנוּ וּפְדֵנוּ לְמַעַן חַסְדֶּךָ: אָנֹכִי יְיָ אֱלֹהֶיךָ הַמַּעַלְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם הַרְחֶב־פִּיךָ וַאֲמַלְאֵהוּ: אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁכָּכָה לּוֹ אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁיְיָ אֱלֹהָיו: וַאֲנִי בְּחַסְדְּךָ בָטַחְתִּי יָגֵל לִבִּי בִּישׁוּעָתֶךָ אָשִׁירָה לַייָ כִּי גָמַל עָלָי:

מִזְמוֹר לְתוֹדָה הָרִיעוּ לַייָ כָּל־הָאָרֶץ: עִבְדוּ אֶת־יְיָ בְּשִׂמְחָה בֹּאוּ לְפָנָיו בִּרְנָנָה: דְּעוּ כִּי יְיָ הוּא אֱלֹהִים הוּא עָשָׂנוּ וְלוֹ אֲנַחְנוּ עַמּוֹ וְצֹאן מַרְעִיתוֹ: בֹּאוּ שְׁעָרָיו בְּתוֹדָה חֲצֵרוֹתָיו בִּתְהִלָּה הוֹדוּ לוֹ בָּרְכוּ שְׁמוֹ: כִּי־טוֹב יְיָ לְעוֹלָם חַסְדּוֹ וְעַד־דֹּר וָדֹר אֱמוּנָתוֹ:

יְהִי כְבוֹד יְיָ לְעוֹלָם יִשְׂמַח יְיָ בְּמַעֲשָׂיו: יְהִי שֵׁם יְיָ מְבֹרָךְ מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם: מִמִּזְרַח־שֶׁמֶשׁ עַד־מְבוֹאוֹ מְהֻלָּל שֵׁם יְיָ: רָם עַל־כָּל־גּוֹיִם יְיָ עַל הַשָּׁמַיִם כְּבוֹדוֹ: יְיָ שִׁמְךָ לְעוֹלָם יְיָ זִכְרְךָ לְדֹר־וָדֹר: יְיָ בַּשָּׁמַיִם הֵכִין כִּסְאוֹ וּמַלְכוּתוֹ בַּכֹּל מָשָׁלָה: יִשְׂמְחוּ הַשָּׁמַיִם וְתָגֵל הָאָרֶץ וְיֹאמְרוּ בַגּוֹיִם יְיָ מָלָךְ: יְיָ מֶלֶךְ יְיָ מָלָךְ יְיָ יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד: יְיָ מֶלֶךְ עוֹלָם וָעֶד אָבְדוּ גוֹיִם מֵאַרְצוֹ: יְיָ הֵפִיר עֲצַת גּוֹיִם הֵנִיא מַחְשְׁבוֹת עַמִּים: רַבּוֹת מַחֲשָׁבוֹת בְּלֶב־אִישׁ וַעֲצַת יְיָ הִיא תָקוּם: עֲצַת יְיָ לְעוֹלָם תַּעֲמֹד מַחְשְׁבוֹת לִבּוֹ לְדֹר וָדֹר: כִּי הוּא אָמַר וַיֶּהִי הוּא צִוָּה וַיַּעֲמֹד: כִּי־בָחַר יְיָ בְּצִיּוֹן אִוָּהּ לְמוֹשָׁב לוֹ: כִּי־יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ יָהּ יִשְׂרָאֵל לִסְגֻלָּתוֹ: כִּי לֹא־יִטֹּשׁ יְיָ עַמּוֹ וְנַחֲלָתוֹ לֹא יַעֲזֹב: וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר עָוֹן וְלֹא יַשְׁחִית וְהִרְבָּה לְהָשִׁיב אַפּוֹ וְלֹא יָעִיר כָּל־חֲמָתוֹ: יְיָ הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם־קָרְאֵנוּ:

אַשְׁרֵי יוֹשְׁבֵי בֵיתֶךָ עוֹד יְהַלְלוּךָ סֶּלָה:
אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁכָּכָה לּוֹ אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁיְיָ אֱלֹהָיו:

קמ״ה
תְּהִלָּה לְדָוִד אֲרוֹמִמְךָ אֱלוֹהַי הַמֶּלֶךְ וַאֲבָרְכָה שִׁמְךָ לְעוֹלָם
וָעֶד: בְּכָל־יוֹם אֲבָרְכֶךָּ וַאֲהַלְלָה שִׁמְךָ לְעוֹלָם וָעֶד: גָּדוֹל יְיָ
וּמְהֻלָּל מְאֹד וְלִגְדֻלָּתוֹ אֵין חֵקֶר: דּוֹר לְדוֹר יְשַׁבַּח מַעֲשֶׂיךָ
וּגְבוּרֹתֶיךָ יַגִּידוּ: הֲדַר כְּבוֹד הוֹדֶךָ וְדִבְרֵי נִפְלְאוֹתֶיךָ
אָשִׂיחָה: וֶעֱזוּז נוֹרְאוֹתֶיךָ יֹאמֵרוּ וּגְדֻלָּתְךָ אֲסַפְּרֶנָּה: זֵכֶר
רַב־טוּבְךָ יַבִּיעוּ וְצִדְקָתְךָ יְרַנֵּנוּ: חַנּוּן וְרַחוּם יְיָ אֶרֶךְ אַפַּיִם
וּגְדָל־חָסֶד: טוֹב יְיָ לַכֹּל וְרַחֲמָיו עַל־כָּל־מַעֲשָׂיו: יוֹדוּךָ יְיָ
כָּל־מַעֲשֶׂיךָ וַחֲסִידֶיךָ יְבָרְכוּכָה: כְּבוֹד מַלְכוּתְךָ יֹאמֵרוּ
וּגְבוּרָתְךָ יְדַבֵּרוּ: לְהוֹדִיעַ לִבְנֵי הָאָדָם גְּבוּרֹתָיו וּכְבוֹד הֲדַר
מַלְכוּתוֹ: מַלְכוּתְךָ מַלְכוּת כָּל־עֹלָמִים וּמֶמְשַׁלְתְּךָ בְּכָל־
דּוֹר וָדֹר: סוֹמֵךְ יְיָ לְכָל־הַנֹּפְלִים וְזוֹקֵף לְכָל־הַכְּפוּפִים: עֵינֵי
כֹל אֵלֶיךָ יְשַׂבֵּרוּ וְאַתָּה נוֹתֵן־לָהֶם אֶת־אָכְלָם בְּעִתּוֹ: פּוֹתֵחַ
אֶת־יָדֶךָ וּמַשְׂבִּיעַ לְכָל־חַי רָצוֹן: צַדִּיק יְיָ בְּכָל־דְּרָכָיו וְחָסִיד
בְּכָל־מַעֲשָׂיו: קָרוֹב יְיָ לְכָל־קֹרְאָיו לְכֹל אֲשֶׁר יִקְרָאֻהוּ
בֶאֱמֶת: רְצוֹן־יְרֵאָיו יַעֲשֶׂה וְאֶת־שַׁוְעָתָם יִשְׁמַע וְיוֹשִׁיעֵם:
שׁוֹמֵר יְיָ אֶת־כָּל־אֹהֲבָיו וְאֵת כָּל־הָרְשָׁעִים יַשְׁמִיד: תְּהִלַּת
יְיָ יְדַבֶּר פִּי וִיבָרֵךְ כָּל־בָּשָׂר שֵׁם קָדְשׁוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:
וַאֲנַחְנוּ נְבָרֵךְ יָהּ מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם הַלְלוּיָהּ:

קמו הַלְלוּיָהּ הַלְלִי נַפְשִׁי אֶת־יְהוָה: אֲהַלְלָה יְהוָה בְּחַיָּי
אֲזַמְּרָה לֵאלֹהַי בְּעוֹדִי: אַל־תִּבְטְחוּ בִנְדִיבִים בְּבֶן־אָדָם שֶׁאֵין
לוֹ תְשׁוּעָה: תֵּצֵא רוּחוֹ יָשֻׁב לְאַדְמָתוֹ בַּיּוֹם הַהוּא אָבְדוּ
עֶשְׁתֹּנֹתָיו: אַשְׁרֵי שֶׁאֵל יַעֲקֹב בְּעֶזְרוֹ שִׂבְרוֹ עַל־יְהוָה אֱלֹהָיו:
עֹשֶׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ אֶת־הַיָּם וְאֶת־כָּל־אֲשֶׁר־בָּם הַשֹּׁמֵר

אֱמֶת לְעוֹלָם׃ עֹשֶׂה מִשְׁפָּט ׀ לָעֲשׁוּקִים נֹתֵן לֶחֶם לָרְעֵבִים
יְהוָה מַתִּיר אֲסוּרִים׃ יְהוָה ׀ פֹּקֵחַ עִוְרִים יְהוָה זֹקֵף כְּפוּפִים
יְהוָה אֹהֵב צַדִּיקִים׃ יְהוָה ׀ שֹׁמֵר אֶת־גֵּרִים יָתוֹם וְאַלְמָנָה
יְעוֹדֵד וְדֶרֶךְ רְשָׁעִים יְעַוֵּת׃ יִמְלֹךְ יְהוָה ׀ לְעוֹלָם אֱלֹהַיִךְ
צִיּוֹן לְדֹר וָדֹר הַלְלוּיָהּ׃

קמז הַלְלוּיָהּ ׀ כִּי־טוֹב זַמְּרָה אֱלֹהֵינוּ כִּי־נָעִים נָאוָה תְהִלָּה׃
בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַםִ יְהוָה נִדְחֵי יִשְׂרָאֵל יְכַנֵּס׃ הָרֹפֵא לִשְׁבוּרֵי לֵב
וּמְחַבֵּשׁ לְעַצְּבוֹתָם׃ מוֹנֶה מִסְפָּר לַכּוֹכָבִים לְכֻלָּם שֵׁמוֹת
יִקְרָא׃ גָּדוֹל אֲדוֹנֵינוּ וְרַב־כֹּחַ לִתְבוּנָתוֹ אֵין מִסְפָּר׃
מְעוֹדֵד עֲנָוִים יְהוָה מַשְׁפִּיל רְשָׁעִים עֲדֵי־אָרֶץ׃ עֱנוּ לַיהוָה
בְּתוֹדָה זַמְּרוּ לֵאלֹהֵינוּ בְכִנּוֹר׃ הַמְכַסֶּה שָׁמַיִם ׀ בְּעָבִים
הַמֵּכִין לָאָרֶץ מָטָר הַמַּצְמִיחַ הָרִים חָצִיר׃ נוֹתֵן לִבְהֵמָה
לַחְמָהּ לִבְנֵי עֹרֵב אֲשֶׁר יִקְרָאוּ׃ לֹא בִגְבוּרַת הַסּוּס יֶחְפָּץ
לֹא־בְשׁוֹקֵי הָאִישׁ יִרְצֶה׃ רוֹצֶה יְהוָה אֶת־יְרֵאָיו אֶת־
הַמְיַחֲלִים לְחַסְדּוֹ׃ שַׁבְּחִי יְרוּשָׁלַםִ אֶת־יְהוָה הַלְלִי אֱלֹהַיִךְ
צִיּוֹן׃ כִּי־חִזַּק בְּרִיחֵי שְׁעָרָיִךְ בֵּרַךְ בָּנַיִךְ בְּקִרְבֵּךְ׃ הַשָּׂם
גְּבוּלֵךְ שָׁלוֹם חֵלֶב חִטִּים יַשְׂבִּיעֵךְ׃ הַשֹּׁלֵחַ אִמְרָתוֹ אָרֶץ
עַד־מְהֵרָה יָרוּץ דְּבָרוֹ׃ הַנֹּתֵן שֶׁלֶג כַּצָּמֶר כְּפוֹר כָּאֵפֶר
יְפַזֵּר׃ מַשְׁלִיךְ קַרְחוֹ כְפִתִּים לִפְנֵי קָרָתוֹ מִי יַעֲמֹד׃
יִשְׁלַח דְּבָרוֹ וְיַמְסֵם יַשֵּׁב רוּחוֹ יִזְּלוּ־מָיִם׃ מַגִּיד דְּבָרָו*
לְיַעֲקֹב חֻקָּיו וּמִשְׁפָּטָיו לְיִשְׂרָאֵל׃ לֹא עָשָׂה כֵן ׀ לְכָל־גּוֹי
וּמִשְׁפָּטִים בַּל־יְדָעוּם הַלְלוּיָהּ׃

*) דבריו ק׳.

קמח הַלְלוּיָהּ ׀ הַלְלוּ אֶת־יְהוָה מִן־הַשָּׁמַיִם הַלְלוּהוּ
בַּמְּרוֹמִים׃ הַלְלוּהוּ כָל־מַלְאָכָיו הַלְלוּהוּ כָּל־צְבָאָו*׃
הַלְלוּהוּ שֶׁמֶשׁ וְיָרֵחַ הַלְלוּהוּ כָּל־כּוֹכְבֵי אוֹר׃ הַלְלוּהוּ שְׁמֵי

*) צבאיו ק׳.

הַשָּׁמָיִם וְהַמַּיִם אֲשֶׁר מֵעַל הַשָּׁמָיִם: יְהַלְלוּ אֶת־שֵׁם
יְהוָה כִּי הוּא צִוָּה וְנִבְרָאוּ: וַיַּעֲמִידֵם לָעַד לְעוֹלָם חָק־נָתַן
וְלֹא יַעֲבוֹר: הַלְלוּ אֶת־יְהוָה מִן־הָאָרֶץ תַּנִּינִים וְכָל־
תְּהֹמוֹת: אֵשׁ וּבָרָד שֶׁלֶג וְקִיטוֹר רוּחַ סְעָרָה עֹשָׂה דְבָרוֹ:
הֶהָרִים וְכָל־גְּבָעוֹת עֵץ פְּרִי וְכָל־אֲרָזִים: הַחַיָּה וְכָל־
בְּהֵמָה רֶמֶשׂ וְצִפּוֹר כָּנָף: מַלְכֵי־אֶרֶץ וְכָל־לְאֻמִּים שָׂרִים
וְכָל־שֹׁפְטֵי אָרֶץ: בַּחוּרִים וְגַם־בְּתוּלוֹת זְקֵנִים עִם־
נְעָרִים: יְהַלְלוּ אֶת־שֵׁם יְהוָה כִּי־נִשְׂגָּב שְׁמוֹ לְבַדּוֹ הוֹדוֹ
עַל־אֶרֶץ וְשָׁמָיִם: וַיָּרֶם קֶרֶן לְעַמּוֹ תְּהִלָּה לְכָל־חֲסִידָיו
לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל עַם קְרֹבוֹ הַלְלוּיָהּ:

קמט הַלְלוּיָהּ שִׁירוּ לַיהוָה שִׁיר חָדָשׁ תְּהִלָּתוֹ בִּקְהַל
חֲסִידִים: יִשְׂמַח יִשְׂרָאֵל בְּעֹשָׂיו בְּנֵי־צִיּוֹן יָגִילוּ בְמַלְכָּם:
יְהַלְלוּ שְׁמוֹ בְמָחוֹל בְּתֹף וְכִנּוֹר יְזַמְּרוּ־לוֹ: כִּי־רוֹצֶה יְהוָה
בְּעַמּוֹ יְפָאֵר עֲנָוִים בִּישׁוּעָה: יַעְלְזוּ חֲסִידִים בְּכָבוֹד יְרַנְּנוּ
עַל־מִשְׁכְּבוֹתָם: רוֹמְמוֹת אֵל בִּגְרוֹנָם וְחֶרֶב פִּיפִיּוֹת בְּיָדָם:
לַעֲשׂוֹת נְקָמָה בַּגּוֹיִם תּוֹכֵחוֹת בַּלְאֻמִּים: לֶאְסֹר מַלְכֵיהֶם
בְּזִקִּים וְנִכְבְּדֵיהֶם בְּכַבְלֵי בַרְזֶל: לַעֲשׂוֹת בָּהֶם מִשְׁפָּט
כָּתוּב הָדָר הוּא לְכָל־חֲסִידָיו הַלְלוּיָהּ:

קנ הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ־אֵל בְּקָדְשׁוֹ הַלְלוּהוּ בִּרְקִיעַ עֻזּוֹ:
הַלְלוּהוּ בִגְבוּרֹתָיו הַלְלוּהוּ כְּרֹב גֻּדְלוֹ: הַלְלוּהוּ בְּתֵקַע
שׁוֹפָר הַלְלוּהוּ בְּנֵבֶל וְכִנּוֹר: הַלְלוּהוּ בְתֹף וּמָחוֹל הַלְלוּהוּ
בְּמִנִּים וְעֻגָב: הַלְלוּהוּ בְצִלְצְלֵי־שָׁמַע הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי
תְרוּעָה: כֹּל הַנְּשָׁמָה תְּהַלֵּל יָהּ הַלְלוּיָהּ: כ״ה ת״י״ה:

בָּרוּךְ יְיָ לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן: בָּרוּךְ יְיָ מִצִּיּוֹן שֹׁכֵן
יְרוּשָׁלָםִ הַלְלוּיָהּ: בָּרוּךְ יְיָ אֱלֹהִים אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל

עֹשֵׂה נִפְלָאוֹת לְבַדּוֹ: וּבָרוּךְ שֵׁם כְּבוֹדוֹ לְעוֹלָם וְיִמָּלֵא כְבוֹדוֹ אֶת־כָּל־הָאָרֶץ אָמֵן וְאָמֵן:

דאַ פֿאַנגענדע ביז נאָך ברכו מוזט שטעהענד זאָ בעטען.

ד"ה א׳ כ"ט

וַיְבָרֶךְ דָּוִיד אֶת־יְיָ לְעֵינֵי כָּל־הַקָּהָל וַיֹּאמֶר דָּוִיד בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אָבִינוּ מֵעוֹלָם וְעַד־עוֹלָם: לְךָ יְיָ הַגְּדֻלָּה וְהַגְּבוּרָה וְהַתִּפְאֶרֶת וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד כִּי־כֹל בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ לְךָ יְיָ הַמַּמְלָכָה וְהַמִּתְנַשֵּׂא לְכֹל לְרֹאשׁ: וְהָעֹשֶׁר וְהַכָּבוֹד מִלְּפָנֶיךָ וְאַתָּה מוֹשֵׁל בַּכֹּל וּבְיָדְךָ כֹּחַ וּגְבוּרָה וּבְיָדְךָ לְגַדֵּל וּלְחַזֵּק לַכֹּל: וְעַתָּה אֱלֹהֵינוּ מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ וּמְהַלְלִים לְשֵׁם תִּפְאַרְתֶּךָ: נחמי׳ ט׳ אַתָּה הוּא יְיָ לְבַדֶּךָ אַתָּ עָשִׂיתָ אֶת־הַשָּׁמַיִם שְׁמֵי הַשָּׁמַיִם וְכָל־צְבָאָם הָאָרֶץ וְכָל־אֲשֶׁר עָלֶיהָ הַיַּמִּים וְכָל־אֲשֶׁר בָּהֶם וְאַתָּה מְחַיֶּה אֶת־כֻּלָּם וּצְבָא הַשָּׁמַיִם לְךָ מִשְׁתַּחֲוִים: אַתָּה הוּא יְיָ הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר בָּחַרְתָּ בְּאַבְרָם וְהוֹצֵאתוֹ מֵאוּר כַּשְׂדִּים וְשַׂמְתָּ שְׁמוֹ אַבְרָהָם: וּמָצָאתָ אֶת־לְבָבוֹ נֶאֱמָן לְפָנֶיךָ וְכָרוֹת עִמּוֹ הַבְּרִית לָתֵת אֶת־אֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי הַחִתִּי הָאֱמֹרִי וְהַפְּרִזִּי וְהַיְבוּסִי וְהַגִּרְגָּשִׁי לָתֵת לְזַרְעוֹ וַתָּקֶם אֶת־דְּבָרֶיךָ כִּי צַדִּיק אָתָּה: וַתֵּרֶא אֶת־עֳנִי אֲבֹתֵינוּ בְּמִצְרָיִם וְאֶת־זַעֲקָתָם שָׁמַעְתָּ עַל־יַם־סוּף: וַתִּתֵּן אֹתֹת וּמֹפְתִים בְּפַרְעֹה וּבְכָל־עֲבָדָיו וּבְכָל־עַם אַרְצוֹ כִּי יָדַעְתָּ כִּי הֵזִידוּ עֲלֵיהֶם וַתַּעַשׂ־לְךָ שֵׁם כְּהַיּוֹם הַזֶּה: וְהַיָּם בָּקַעְתָּ לִפְנֵיהֶם וַיַּעַבְרוּ בְתוֹךְ־הַיָּם בַּיַּבָּשָׁה וְאֶת־רֹדְפֵיהֶם הִשְׁלַכְתָּ בִמְצוֹלֹת כְּמוֹ־אֶבֶן בְּמַיִם עַזִּים:

וַיּוֹשַׁע יְהֹוָה בַּיּוֹם הַהוּא אֶת־יִשְׂרָאֵל מִיַּד מִצְרָיִם וַיַּרְא יִשְׂרָאֵל אֶת־מִצְרַיִם מֵת עַל־שְׂפַת הַיָּם: וַיַּרְא יִשְׂרָאֵל אֶת־הַיָּד הַגְּדֹלָה אֲשֶׁר עָשָׂה יְהֹוָה בְּמִצְרַיִם וַיִּירְאוּ הָעָם אֶת־יְהֹוָה וַיַּאֲמִינוּ בַּיהֹוָה וּבְמֹשֶׁה עַבְדּוֹ:

אָז יָשִׁיר־מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־הַשִּׁירָה הַזֹּאת לַיהוָה וַיֹּאמְרוּ
לֵאמֹר אָשִׁירָה לַיהוָה כִּי־גָאֹה גָּאָה סוּס
וְרֹכְבוֹ רָמָה בַיָּם׃ עָזִּי וְזִמְרָת יָהּ וַיְהִי־לִי
לִישׁוּעָה זֶה אֵלִי וְאַנְוֵהוּ אֱלֹהֵי
אָבִי וַאֲרֹמְמֶנְהוּ׃ יְהוָה אִישׁ מִלְחָמָה יְהוָה
שְׁמוֹ׃ מַרְכְּבֹת פַּרְעֹה וְחֵילוֹ יָרָה בַיָּם וּמִבְחַר
שָׁלִשָׁיו טֻבְּעוּ בְיַם־סוּף׃ תְּהֹמֹת יְכַסְיֻמוּ יָרְדוּ בִמְצוֹלֹת כְּמוֹ
אָבֶן׃ יְמִינְךָ יְהוָה נֶאְדָּרִי בַּכֹּחַ יְמִינְךָ
יְהוָה תִּרְעַץ אוֹיֵב׃ וּבְרֹב גְּאוֹנְךָ תַּהֲרֹס
קָמֶיךָ תְּשַׁלַּח חֲרֹנְךָ יֹאכְלֵמוֹ כַּקַּשׁ׃ וּבְרוּחַ
אַפֶּיךָ נֶעֶרְמוּ מַיִם נִצְּבוּ כְמוֹ־נֵד
נֹזְלִים קָפְאוּ תְהֹמֹת בְּלֶב־יָם׃ אָמַר
אוֹיֵב אֶרְדֹּף אַשִּׂיג אֲחַלֵּק שָׁלָל תִּמְלָאֵמוֹ
נַפְשִׁי אָרִיק חַרְבִּי תּוֹרִישֵׁמוֹ יָדִי׃ נָשַׁפְתָּ
בְרוּחֲךָ כִּסָּמוֹ יָם צָלְלוּ כַּעוֹפֶרֶת בְּמַיִם
אַדִּירִים׃ מִי־כָמֹכָה בָּאֵלִם יְהוָה מִי
כָּמֹכָה נֶאְדָּר בַּקֹּדֶשׁ נוֹרָא תְהִלֹּת עֹשֵׂה
פֶלֶא׃ נָטִיתָ יְמִינְךָ תִּבְלָעֵמוֹ אָרֶץ׃ נָחִיתָ
בְחַסְדְּךָ עַם־זוּ גָּאָלְתָּ נֵהַלְתָּ בְעָזְּךָ אֶל־נְוֵה
קָדְשֶׁךָ׃ שָׁמְעוּ עַמִּים יִרְגָּזוּן חִיל
אָחַז יֹשְׁבֵי פְּלָשֶׁת׃ אָז נִבְהֲלוּ אַלּוּפֵי
אֱדוֹם אֵילֵי מוֹאָב יֹאחֲזֵמוֹ רָעַד נָמֹגוּ
כֹּל יֹשְׁבֵי כְנָעַן׃ תִּפֹּל עֲלֵיהֶם אֵימָתָה
וָפַחַד בִּגְדֹל זְרוֹעֲךָ יִדְּמוּ כָּאָבֶן עַד־
יַעֲבֹר עַמְּךָ יְהוָה עַד־יַעֲבֹר עַם־זוּ
קָנִיתָ׃ תְּבִאֵמוֹ וְתִטָּעֵמוֹ בְּהַר נַחֲלָתְךָ מָכוֹן

לְשִׁבְתְּךָ פָּעַלְתָּ יְהוָה מִקְּדָשׁ אֲדֹנָי כּוֹנְנוּ
יָדֶיךָ: יְהוָה יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד: יְיָ
יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד: כי בא סוס פרעה ברכבו ובפרשיו בים וישב יי עלהם את מי הים. ובני ישרא׳ הלכו ביבשה בתוך הים:
כִּי לַיְיָ הַמְּלוּכָה וּמוֹשֵׁל בַּגּוֹיִם: וְעָלוּ מוֹשִׁיעִים בְּהַר צִיּוֹן לִשְׁפֹּט אֶת־הַר עֵשָׂו וְהָיְתָה לַיְיָ הַמְּלוּכָה: וְהָיָה יְיָ לְמֶלֶךְ עַל־כָּל־הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְיָ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד: וּבְתוֹרָתְךָ כָּתוּב לֵאמֹר שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד:

יִשְׁתַּבַּח שִׁמְךָ לָעַד מַלְכֵּנוּ הָאֵל הַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ כִּי לְךָ נָאֶה יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שִׁיר וּשְׁבָחָה הַלֵּל וְזִמְרָה עֹז וּמֶמְשָׁלָה נֶצַח גְּדֻלָּה וּגְבוּרָה תְּהִלָּה וְתִפְאֶרֶת קְדֻשָּׁה וּמַלְכוּת בְּרָכוֹת וְהוֹדָאוֹת מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֵל מֶלֶךְ גָּדוֹל בַּתִּשְׁבָּחוֹת אֵל הַהוֹדָאוֹת אֲדוֹן הַנִּפְלָאוֹת הַבּוֹחֵר בְּשִׁירֵי זִמְרָה מֶלֶךְ אֵל חֵי הָעוֹלָמִים: הש״ץ אומר ח״ק.

דער פֿאָרבעטער רופֿט אויס: וואָהרענד דעסען בעטעט דיא געמיינדע לייזע:

ח׳ בָּרְכוּ אֶת־יְיָ הַמְבֹרָךְ: קו״ק
בָּרוּךְ יְיָ הַמְבֹרָךְ לְעוֹלָם וָעֶד:
בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם יוֹצֵר אוֹר וּבוֹרֵא חֹשֶׁךְ עֹשֶׂה שָׁלוֹם וּבוֹרֵא אֶת־הַכֹּל:

ק׳ יִתְבָּרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאַר וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא שְׁמוֹ שֶׁל מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שֶׁהוּא רִאשׁוֹן וְהוּא אַחֲרוֹן וּמִבַּלְעָדָיו אֵין אֱלֹהִים סֹלּוּ לָרֹכֵב בָּעֲרָבוֹת בְּיָהּ שְׁמוֹ וְעִלְזוּ לְפָנָיו. וּשְׁמוֹ מְרוֹמָם עַל כָּל בְּרָכָה וּתְהִלָּה:
בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:
יְהִי שֵׁם יְיָ מְבֹרָךְ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם:

הַמֵּאִיר לָאָרֶץ וְלַדָּרִים עָלֶיהָ בְּרַחֲמִים. וּבְטוּבוֹ מְחַדֵּשׁ בְּכָל־יוֹם תָּמִיד מַעֲשֵׂה־בְרֵאשִׁית: מָה רַבּוּ מַעֲשֶׂיךָ יְיָ. כֻּלָּם בְּחָכְמָה עָשִׂיתָ. מָלְאָה הָאָרֶץ קִנְיָנֶךָ: הַמֶּלֶךְ הַמְרוֹמָם לְבַדּוֹ מֵאָז הַמְשֻׁבָּח וְהַמְפֹאָר וְהַמִּתְנַשֵּׂא מִימוֹת

עוֹלָם: אֱלֹהֵי עוֹלָם בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים רַחֵם עָלֵינוּ אֲדוֹן עֻזֵּנוּ צוּר מִשְׂגַּבֵּנוּ מָגֵן יִשְׁעֵנוּ מִשְׂגָּב בַּעֲדֵנוּ: אֵל בָּרוּךְ גְּדוֹל דֵּעָה הֵכִין וּפָעַל זָהֳרֵי חַמָּה. טוֹב יָצַר כָּבוֹד לִשְׁמוֹ. מְאוֹרוֹת נָתַן סְבִיבוֹת עֻזּוֹ: פִּנּוֹת צְבָאָיו קְדוֹשִׁים רוֹמְמֵי שַׁדַּי תָּמִיד מְסַפְּרִים כְּבוֹד־אֵל וּקְדֻשָּׁתוֹ: תִּתְבָּרַךְ יְיָ אֱלֹהֵינוּ עַל־שֶׁבַח מַעֲשֵׂה יָדֶיךָ וְעַל־מְאוֹרֵי־אוֹר שֶׁעָשִׂיתָ יְפָאֲרוּךָ סֶּלָה: תִּתְבָּרַךְ צוּרֵנוּ מַלְכֵּנוּ וְגֹאֲלֵנוּ בּוֹרֵא קְדוֹשִׁים יִשְׁתַּבַּח שִׁמְךָ לָעַד מַלְכֵּנוּ יוֹצֵר מְשָׁרְתִים וַאֲשֶׁר מְשָׁרְתָיו כֻּלָּם עוֹמְדִים בְּרוּם עוֹלָם וּמַשְׁמִיעִים בְּיִרְאָה יַחַד בְּקוֹל דִּבְרֵי אֱלֹהִים חַיִּים וּמֶלֶךְ עוֹלָם: כֻּלָּם אֲהוּבִים כֻּלָּם בְּרוּרִים כֻּלָּם גִּבּוֹרִים וְכֻלָּם עֹשִׂים בְּאֵימָה וּבְיִרְאָה רְצוֹן קוֹנָם וְכֻלָּם פּוֹתְחִים אֶת־פִּיהֶם בִּקְדֻשָּׁה וּבְטָהֳרָה בְּשִׁירָה וּבְזִמְרָה וּמְבָרְכִים וּמְשַׁבְּחִים וּמְפָאֲרִים וּמַעֲרִיצִים וּמַקְדִּישִׁים וּמַמְלִיכִים אֶת־שֵׁם הָאֵל הַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא קָדוֹשׁ הוּא: וְכֻלָּם מְקַבְּלִים עֲלֵיהֶם עוֹל מַלְכוּת שָׁמַיִם זֶה מִזֶּה. וְנוֹתְנִים רְשׁוּת זֶה לָזֶה. לְהַקְדִּישׁ לְיוֹצְרָם בְּנַחַת־רוּחַ בְּשָׂפָה בְרוּרָה וּבִנְעִימָה קְדֻשָּׁה כֻּלָּם כְּאֶחָד עוֹנִים וְאוֹמְרִים בְּיִרְאָה. קָדוֹשׁ׀ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְיָ צְבָאוֹת מְלֹא כָל־הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ: וְהָאוֹפַנִּים וְחַיּוֹת הַקֹּדֶשׁ בְּרַעַשׁ גָּדוֹל מִתְנַשְּׂאִים לְעֻמַּת שְׂרָפִים לְעֻמָּתָם מְשַׁבְּחִים וְאוֹמְרִים:

בָּרוּךְ כְּבוֹד־יְיָ מִמְּקוֹמוֹ:

לְאֵל בָּרוּךְ נְעִימוֹת יִתֵּנוּ. לְמֶלֶךְ אֵל חַי וְקַיָּם זְמִירוֹת יֹאמֵרוּ וְתִשְׁבָּחוֹת יַשְׁמִיעוּ. כִּי הוּא לְבַדּוֹ פּוֹעֵל גְּבוּרוֹת עֹשֶׂה חֲדָשׁוֹת בַּעַל מִלְחָמוֹת זוֹרֵעַ צְדָקוֹת מַצְמִיחַ יְשׁוּעוֹת בּוֹרֵא רְפוּאוֹת נוֹרָא תְהִלּוֹת אֲדוֹן הַנִּפְלָאוֹת הַמְחַדֵּשׁ בְּטוּבוֹ בְּכָל־יוֹם תָּמִיד מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית: כָּאָמוּר לְעֹשֵׂה

אוֹרִים גְּדֹלִים כִּי לְעוֹלָם חַסְדּוֹ: אוֹר חָדָשׁ עַל־צִיּוֹן תָּאִיר וְנִזְכֶּה כֻלָּנוּ מְהֵרָה לְאוֹרוֹ. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ יוֹצֵר הַמְּאוֹרוֹת:

אַהֲבָה רַבָּה אֲהַבְתָּנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ חֶמְלָה גְדוֹלָה וִיתֵרָה חָמַלְתָּ עָלֵינוּ אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ בַּעֲבוּר אֲבוֹתֵינוּ שֶׁבָּטְחוּ בְךָ וַתְּלַמְּדֵם חֻקֵּי חַיִּים כֵּן תְּחָנֵּנוּ וּתְלַמְּדֵנוּ: אָבִינוּ הָאָב הָרַחֲמָן הַמְרַחֵם רַחֵם עָלֵינוּ וְתֵן בְּלִבֵּנוּ לְהָבִין וּלְהַשְׂכִּיל לִשְׁמֹעַ לִלְמוֹד וּלְלַמֵּד לִשְׁמוֹר וְלַעֲשׂוֹת וּלְקַיֵּם אֶת־כָּל־דִּבְרֵי תַלְמוּד תּוֹרָתֶךָ בְּאַהֲבָה: וְהָאֵר עֵינֵינוּ בְּתוֹרָתֶךָ וְדַבֵּק לִבֵּנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְיַחֵד לְבָבֵנוּ לְאַהֲבָה וּלְיִרְאָה שְׁמֶךָ וְלֹא־נֵבוֹשׁ לְעוֹלָם וָעֶד: כִּי בְשֵׁם קָדְשְׁךָ הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא בָּטָחְנוּ נָגִילָה וְנִשְׂמְחָה בִּישׁוּעָתֶךָ: וַהֲבִיאֵנוּ לְשָׁלוֹם מֵאַרְבַּע כַּנְפוֹת הָאָרֶץ וְתוֹלִיכֵנוּ קוֹמְמִיּוּת לְאַרְצֵנוּ: כִּי אֵל פּוֹעֵל יְשׁוּעוֹת אָתָּה וּבָנוּ בָחַרְתָּ מִכָּל־עַם וְלָשׁוֹן וְקֵרַבְתָּנוּ לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל סֶלָה בֶּאֱמֶת. לְהוֹדוֹת לְךָ וּלְיַחֶדְךָ בְּאַהֲבָה: בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַבּוֹחֵר בְּעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּאַהֲבָה: יחיד אומר אל מלך נאמן.

דברים ו׳ ד׳.

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהֹוָה אֱלֹהֵינוּ יְהֹוָה ׀ אֶחָד:

בלחש בָּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:

וְאָהַבְתָּ אֵת יְהֹוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל־לְבָבְךָ וּבְכָל־נַפְשְׁךָ וּבְכָל־מְאֹדֶךָ: וְהָיוּ הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם עַל־לְבָבֶךָ: וְשִׁנַּנְתָּם לְבָנֶיךָ וְדִבַּרְתָּ בָּם בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתֶךָ וּבְלֶכְתְּךָ בַדֶּרֶךְ וּבְשָׁכְבְּךָ וּבְקוּמֶךָ: וּקְשַׁרְתָּם לְאוֹת עַל־יָדֶךָ וְהָיוּ לְטֹטָפֹת בֵּין עֵינֶיךָ: וּכְתַבְתָּם עַל־מְזֻזוֹת בֵּיתֶךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ:

דברים י״א י״ג. וְהָיָה אִם־שָׁמֹעַ תִּשְׁמְעוּ אֶל־מִצְוֹתַי אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּה אֶתְכֶם הַיּוֹם לְאַהֲבָה אֶת־יְהֹוָה אֱלֹהֵיכֶם וּלְעָבְדוֹ בְּכָל־לְבַבְכֶם וּבְכָל־נַפְשְׁכֶם: וְנָתַתִּי מְטַר־אַרְצְכֶם בְּעִתּוֹ יוֹרֶה

וּמַלְקוֹשׁ וְאָסַפְתָּ דְגָנֶךָ וְתִירשְׁךָ וְיִצְהָרֶךָ: וְנָתַתִּי עֵשֶׂב
בְּשָׂדְךָ לִבְהֶמְתֶּךָ וְאָכַלְתָּ וְשָׂבָעְתָּ: הִשָּׁמְרוּ לָכֶם פֶּן־יִפְתֶּה
לְבַבְכֶם וְסַרְתֶּם וַעֲבַדְתֶּם אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְהִשְׁתַּחֲוִיתֶם
לָהֶם: וְחָרָה אַף־יְהוָה בָּכֶם וְעָצַר אֶת־הַשָּׁמַיִם וְלֹא־יִהְיֶה
מָטָר וְהָאֲדָמָה לֹא תִתֵּן אֶת־יְבוּלָהּ וַאֲבַדְתֶּם מְהֵרָה מֵעַל
הָאָרֶץ הַטֹּבָה אֲשֶׁר יְהוָה נֹתֵן לָכֶם: וְשַׂמְתֶּם אֶת־דְּבָרַי
אֵלֶּה עַל־לְבַבְכֶם וְעַל־נַפְשְׁכֶם וּקְשַׁרְתֶּם אֹתָם לְאוֹת עַל־
יֶדְכֶם וְהָיוּ לְטוֹטָפֹת בֵּין עֵינֵיכֶם: וְלִמַּדְתֶּם אֹתָם אֶת־
בְּנֵיכֶם לְדַבֵּר בָּם בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתֶךָ וּבְלֶכְתְּךָ בַדֶּרֶךְ
וּבְשָׁכְבְּךָ וּבְקוּמֶךָ: וּכְתַבְתָּם עַל־מְזוּזוֹת בֵּיתֶךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ:
לְמַעַן יִרְבּוּ יְמֵיכֶם וִימֵי בְנֵיכֶם עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע
יְהוָה לַאֲבֹתֵיכֶם לָתֵת לָהֶם כִּימֵי הַשָּׁמַיִם עַל־הָאָרֶץ:
במדבר ט"ו ל"ז וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר: דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצִת עַל־כַּנְפֵי בִגְדֵיהֶם לְדֹרֹתָם
וְנָתְנוּ עַל־צִיצִת הַכָּנָף פְּתִיל תְּכֵלֶת: וְהָיָה לָכֶם לְצִיצִת
וּרְאִיתֶם אֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת־כָּל־מִצְוֹת יְהוָה וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם
וְלֹא תָתוּרוּ אַחֲרֵי לְבַבְכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם אֲשֶׁר־אַתֶּם
זֹנִים אַחֲרֵיהֶם: לְמַעַן תִּזְכְּרוּ וַעֲשִׂיתֶם אֶת־כָּל־מִצְוֹתָי
וִהְיִיתֶם קְדשִׁים לֵאלֹהֵיכֶם: אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר
הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לִהְיוֹת לָכֶם לֵאלֹהִים אֲנִי
יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: יש לצרף אלהיכם לאמת, אכן יתן רוח מעט שלא יבלע הא'.

אֱמֶת וְיַצִּיב וְנָכוֹן וְקַיָּם וְיָשָׁר וְנֶאֱמָן וְאָהוּב וְחָבִיב וְנֶחְמָד
וְנָעִים וְנוֹרָא וְאַדִּיר: וּמְתֻקָּן וּמְקֻבָּל וְטוֹב וְיָפֶה הַדָּבָר הַזֶּה
עָלֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד: אֱמֶת אֱלֹהֵי עוֹלָם מַלְכֵּנוּ צוּר יַעֲקֹב מָגֵן
יִשְׁעֵנוּ: לְדוֹר וָדוֹר הוּא קַיָּם וּשְׁמוֹ קַיָּם וְכִסְאוֹ נָכוֹן וּמַלְכוּתוֹ
וֶאֱמוּנָתוֹ לָעַד קַיֶּמֶת: וּדְבָרָיו חָיִים וְקַיָּמִים נֶאֱמָנִים

וְנֶחֱמָדִים לָעַד וּלְעוֹלְמֵי עוֹלָמִים עַל אֲבוֹתֵינוּ וְעָלֵינוּ עַל בָּנֵינוּ וְעַל דּוֹרוֹתֵינוּ וְעַל כָּל דּוֹרוֹת זֶרַע יִשְׂרָאֵל עֲבָדֶיךָ:

עַל הָרִאשׁוֹנִים וְעַל הָאַחֲרוֹנִים דָּבָר טוֹב וְקַיָּם לְעוֹלָם וָעֶד: אֱמֶת וֶאֱמוּנָה חֹק וְלֹא יַעֲבוֹר: אֱמֶת שָׁאַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ· מַלְכֵּנוּ מֶלֶךְ אֲבוֹתֵינוּ גּוֹאֲלֵנוּ גּוֹאֵל אֲבוֹתֵינוּ יוֹצְרֵנוּ צוּר יְשׁוּעָתֵנוּ פּוֹדֵנוּ וּמַצִּילֵנוּ מֵעוֹלָם שְׁמֶךָ· אֵין אֱלֹהִים זוּלָתֶךָ:

עֶזְרַת אֲבוֹתֵינוּ אַתָּה הוּא מֵעוֹלָם מָגֵן וּמוֹשִׁיעַ לִבְנֵיהֶם אַחֲרֵיהֶם בְּכָל־דּוֹר וָדוֹר: בְּרוּם עוֹלָם מוֹשָׁבֶךָ וּמִשְׁפָּטֶיךָ וְצִדְקָתְךָ עַד אַפְסֵי אָרֶץ: אַשְׁרֵי אִישׁ שֶׁיִּשְׁמַע לְמִצְוֹתֶיךָ וְתוֹרָתְךָ וּדְבָרְךָ יָשִׂים עַל לִבּוֹ: אֱמֶת אַתָּה הוּא אָדוֹן לְעַמֶּךָ וּמֶלֶךְ גִּבּוֹר לָרִיב רִיבָם: אֱמֶת אַתָּה הוּא רִאשׁוֹן וְאַתָּה הוּא אַחֲרוֹן וּמִבַּלְעָדֶיךָ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ גּוֹאֵל וּמוֹשִׁיעַ: מִמִּצְרַיִם גְּאַלְתָּנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וּמִבֵּית עֲבָדִים פְּדִיתָנוּ: כָּל־בְּכוֹרֵיהֶם הָרָגְתָּ וּבְכוֹרְךָ גָּאָלְתָּ וְיַם־סוּף בָּקַעְתָּ וְזֵדִים טִבַּעְתָּ וִידִידִים הֶעֱבַרְתָּ וַיְכַסּוּ מַיִם צָרֵיהֶם אֶחָד מֵהֶם לֹא נוֹתָר: עַל־זֹאת שִׁבְּחוּ אֲהוּבִים וְרוֹמְמוּ אֵל וְנָתְנוּ יְדִידִים זְמִירוֹת שִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת בְּרָכוֹת וְהוֹדָאוֹת לְמֶלֶךְ אֵל חַי וְקַיָּם: רָם וְנִשָּׂא גָּדוֹל וְנוֹרָא מַשְׁפִּיל גֵּאִים וּמַגְבִּיהַּ שְׁפָלִים מוֹצִיא אֲסִירִים וּפוֹדֶה עֲנָוִים וְעוֹזֵר דַּלִּים וְעוֹנֶה לְעַמּוֹ בְּעֵת שַׁוְּעָם אֵלָיו: תְּהִלּוֹת לְאֵל עֶלְיוֹן בָּרוּךְ הוּא וּמְבֹרָךְ· מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְךָ עָנוּ שִׁירָה בְּשִׂמְחָה רַבָּה וְאָמְרוּ כֻלָּם:

מִי־כָמֹכָה בָּאֵלִם יְהוָֹה מִי כָּמֹכָה נֶאְדָּר בַּקֹּדֶשׁ נוֹרָא תְהִלֹּת עֹשֵׂה פֶלֶא: שִׁירָה חֲדָשָׁה שִׁבְּחוּ גְאוּלִים לְשִׁמְךָ עַל־שְׂפַת הַיָּם יַחַד כֻּלָּם הוֹדוּ וְהִמְלִיכוּ וְאָמְרוּ· יְיָ יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד: צוּר יִשְׂרָאֵל קוּמָה בְּעֶזְרַת יִשְׂרָאֵל וּפְדֵה כִנְאֻמֶךָ יְהוּדָה וְיִשְׂרָאֵל

(גאלנו יי צבאות שמו קדוש ישראל) ברוך אתה יי גאל ישראל:

אדני שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך:

ברוך אתה יי אלהינו ואלהי אבותינו אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב האל הגדול הגבור והנורא אל עליון גומל חסדים טובים וקונה הכל וזוכר חסדי אבות ומביא גואל לבני בניהם למען שמו באהבה. בי"ת זכרנו.

זכרנו לחיים מלך חפץ בחיים. וכתבנו בספר החיים למענך אלהים חיים:

מלך עוזר ומושיע ומגן. ברוך אתה יי מגן אברהם:

אתה גבור לעולם אדני מחיה מתים אתה רב להושיע. מכלכל חיים בחסד מחיה מתים ברחמים רבים סומך נופלים ורופא חולים ומתיר אסורים ומקים אמונתו לישני עפר מי כמוך בעל גבורות ומי דומה לך מלך ממית ומחיה ומצמיח ישועה. בי"ת מי כמוך.

מי כמוך אב הרחמים זוכר יצוריו לחיים ברחמים.

ונאמן אתה להחיות מתים. ברוך אתה יי מחיה המתים:

אתה קדוש ושמך קדוש וקדושים בכל־יום יהללוך סלה. ב"א יי האל (בי"ת המלך) הקדוש:

קדושה לש"ץ בחזרת התפלה.

נקדש את שמך בעולם כשם שמקדישים אותו בשמי מרום ככתוב על יד נביאך וקרא זה אל זה ואמר קו"ה קדוש | קדוש קדוש יי צבאות מלא כל הארץ כבודו: ח' לעמתם ברוך יאמרו. קו"ה ברוך כבוד יי ממקומו: ח' ובדברי קדשך כתוב לאמר: קו"ה ימלך יי לעולם אלהיך ציון לדר ודר הללויה: ח' לדור ודור נגיד גדלך ולנצח נצחים קדשתך נקדיש ושבחך אלהינו מפינו לא ימוש לעולם ועד כי אל מלך גדול וקדוש אתה. ב"א יי האל (בי"ת המלך) הקדוש:

אתה חונן לאדם דעת ומלמד לאנוש בינה חננו מאתך דעה בינה והשכל. ברוך אתה יי חונן הדעת:

השיבנו אבינו לתורתך וקרבנו מלכנו לעבודתך והחזירנו בתשובה שלמה לפניך. ב"א יי הרוצה בתשובה:

סלח לנו אבינו כי חטאנו מחל לנו מלכנו כי פשענו כי מוחל וסולח אתה. ברוך אתה יי חנון המרבה לסלוח:

רְאֵה בְעָנְיֵנוּ וְרִיבָה רִיבֵנוּ וּגְאָלֵנוּ מְהֵרָה לְמַעַן שְׁמֶךָ כִּי גוֹאֵל חָזָק אָתָּה. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ גּוֹאֵל יִשְׂרָאֵל:

(בת"ל מוסיף הש"ץ כאן עננו ומסיים בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הָעוֹנֶה בְּעֵת צָרָה:)

רְפָאֵנוּ יְיָ וְנֵרָפֵא הוֹשִׁיעֵנוּ וְנִוָּשֵׁעָה כִּי תְהִלָּתֵנוּ אָתָּה. וְהַעֲלֵה רְפוּאָה שְׁלֵמָה לְכָל מַכּוֹתֵינוּ כִּי אֵל מֶלֶךְ רוֹפֵא נֶאֱמָן וְרַחֲמָן אָתָּה. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ רוֹפֵא חוֹלֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:

בָּרֵךְ עָלֵינוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֶת־הַשָּׁנָה הַזֹּאת וְאֶת־כָּל־מִינֵי תְבוּאָתָהּ לְטוֹבָה וְתֵן בְּרָכָה עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה וְשַׂבְּעֵנוּ מִטּוּבֶךָ וּבָרֵךְ שְׁנָתֵנוּ כַּשָּׁנִים הַטּוֹבוֹת. בָּא"י מְבָרֵךְ הַשָּׁנִים:

תְּקַע בְּשׁוֹפָר גָּדוֹל לְחֵרוּתֵנוּ וְשָׂא נֵס לְקַבֵּץ גָּלֻיּוֹתֵינוּ וְקַבְּצֵנוּ יַחַד מֵאַרְבַּע כַּנְפוֹת הָאָרֶץ. בָּא"י מְקַבֵּץ נִדְחֵי עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל:

הָשִׁיבָה שׁוֹפְטֵינוּ כְּבָרִאשׁוֹנָה וְיוֹעֲצֵינוּ כְּבַתְּחִלָּה וְהָסֵר מִמֶּנּוּ יָגוֹן וַאֲנָחָה וּמְלוֹךְ עָלֵינוּ אַתָּה יְיָ לְבַדְּךָ בְּחֶסֶד וּבְרַחֲמִים וְצַדְּקֵנוּ בַּמִּשְׁפָּט. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מֶלֶךְ אוֹהֵב צְדָקָה וּמִשְׁפָּט:

(בעשי"ת הַמֶּלֶךְ הַמִּשְׁפָּט, ואם לא אמרו, דעת רוב הפוסקים שאין צריך לחזור.)

וְלַמַּלְשִׁינִים אַל תְּהִי תִקְוָה וְכָל עוֹשֵׂי רִשְׁעָה כְּרֶגַע יֹאבֵדוּ וְכֻלָּם מְהֵרָה יִכָּרֵתוּ וְהַזֵּדִים מְהֵרָה תְעַקֵּר וּתְשַׁבֵּר וּתְמַגֵּר וְתַכְנִיעַ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ. בָּא"י שׁוֹבֵר אוֹיְבִים וּמַכְנִיעַ זֵדִים:

עַל הַצַּדִּיקִים וְעַל הַחֲסִידִים וְעַל זִקְנֵי עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל וְעַל פְּלֵיטַת סוֹפְרֵיהֶם וְעַל גֵּרֵי הַצֶּדֶק וְעָלֵינוּ יֶהֱמוּ רַחֲמֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְתֵן שָׂכָר טוֹב לְכָל הַבּוֹטְחִים בְּשִׁמְךָ בֶּאֱמֶת וְשִׂים חֶלְקֵנוּ עִמָּהֶם לְעוֹלָם וְלֹא נֵבוֹשׁ כִּי בְךָ בָּטָחְנוּ. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ מִשְׁעָן וּמִבְטָח לַצַּדִּיקִים:

וְלִירוּשָׁלַיִם עִירְךָ בְּרַחֲמִים תָּשׁוּב וְתִשְׁכּוֹן בְּתוֹכָהּ כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ וּבְנֵה אוֹתָהּ בְּקָרוֹב בְּיָמֵינוּ בִּנְיַן עוֹלָם וְכִסֵּא דָוִד מְהֵרָה לְתוֹכָהּ תָּכִין. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ בּוֹנֵה יְרוּשָׁלָיִם:

אֶת צֶמַח דָּוִד עַבְדְּךָ מְהֵרָה תַצְמִיחַ וְקַרְנוֹ תָּרוּם בִּישׁוּעָתֶךָ כִּי לִישׁוּעָתְךָ קִוִּינוּ כָּל הַיּוֹם. בָּא"י מַצְמִיחַ קֶרֶן יְשׁוּעָה:

שְׁמַע קוֹלֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ חוּס וְרַחֵם עָלֵינוּ וְקַבֵּל בְּרַחֲמִים

וּבְרָצוֹן אֶת תְּפִלָּתֵנוּ כִּי אֵל שׁוֹמֵעַ תְּפִלּוֹת וְתַחֲנוּנִים אָתָּה׃ וּמִלְּפָנֶיךָ מַלְכֵּנוּ רֵיקָם אַל תְּשִׁיבֵנוּ׃ חזן חייכעם תענית זאגט זמאן עננו.

עֲנֵנוּ יְיָ עֲנֵנוּ. בְּיוֹם צוֹם תַּעֲנִיתֵנוּ. כִּי בְצָרָה גְדוֹלָה אֲנָחְנוּ. אַל־תֵּפֶן אֶל־רִשְׁעֵנוּ. וְאַל־תַּסְתֵּר פָּנֶיךָ מִמֶּנּוּ. וְאַל־תִּתְעַלַּם מִתְּחִנָּתֵנוּ. הֱיֵה נָא קָרוֹב לְשַׁוְעָתֵנוּ. יְהִי נָא חַסְדְּךָ לְנַחֲמֵנוּ. טֶרֶם נִקְרָא אֵלֶיךָ עֲנֵנוּ. כַּדָּבָר שֶׁנֶּאֱמַר וְהָיָה טֶרֶם יִקְרָאוּ וַאֲנִי אֶעֱנֶה, עוֹד הֵם מְדַבְּרִים וַאֲנִי אֶשְׁמָע׃ כִּי אַתָּה יְיָ הָעוֹנֶה בְּעֵת צָרָה. פּוֹדֶה וּמַצִּיל בְּכָל עֵת צָרָה וְצוּקָה׃

כִּי אַתָּה שׁוֹמֵעַ תְּפִלַּת עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּרַחֲמִים. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה׃

רְצֵה יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל וּבִתְפִלָּתָם. וְהָשֵׁב אֶת הָעֲבוֹדָה לִדְבִיר בֵּיתֶךָ וְאִשֵּׁי יִשְׂרָאֵל וּתְפִלָּתָם בְּאַהֲבָה תְקַבֵּל בְּרָצוֹן וּתְהִי לְרָצוֹן תָּמִיד עֲבוֹדַת יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ.

וְתֶחֱזֶינָה עֵינֵינוּ בְּשׁוּבְךָ לְצִיּוֹן בְּרַחֲמִים. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמַּחֲזִיר שְׁכִינָתוֹ לְצִיּוֹן׃

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שָׁאַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד צוּר חַיֵּינוּ מָגֵן יִשְׁעֵנוּ. אַתָּה הוּא לְדוֹר וָדוֹר נוֹדֶה לְּךָ וּנְסַפֵּר תְּהִלָּתֶךָ. עַל חַיֵּינוּ הַמְּסוּרִים בְּיָדֶךָ וְעַל נִשְׁמוֹתֵינוּ הַפְּקוּדוֹת לָךְ וְעַל נִסֶּיךָ שֶׁבְּכָל יוֹם עִמָּנוּ וְעַל נִפְלְאוֹתֶיךָ וְטוֹבוֹתֶיךָ שֶׁבְּכָל־עֵת עֶרֶב וָבֹקֶר וְצָהֳרָיִם. הַטּוֹב כִּי לֹא־כָלוּ רַחֲמֶיךָ וְהַמְרַחֵם כִּי לֹא־תַמּוּ חֲסָדֶיךָ מֵעוֹלָם קִוִּינוּ לָךְ׃

מודים דרבנן.

מוֹדִים אֲנַחְנוּ לָךְ שָׁאַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ אֱלֹהֵי כָל בָּשָׂר יוֹצְרֵנוּ יוֹצֵר בְּרֵאשִׁית בְּרָכוֹת וְהוֹדָאוֹת לְשִׁמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקָּדוֹשׁ עַל שֶׁהֶחֱיִיתָנוּ וְקִיַּמְתָּנוּ כֵּן תְּחַיֵּנוּ וּתְקַיְּמֵנוּ וְתֶאֱסוֹף גָּלֻיּוֹתֵינוּ לְחַצְרוֹת קָדְשֶׁךָ לִשְׁמוֹר חֻקֶּיךָ וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנֶךָ וּלְעָבְדְּךָ בְּלֵבָב שָׁלֵם עַל שֶׁאֲנַחְנוּ מוֹדִים לָךְ. בָּרוּךְ אֵל הַהוֹדָאוֹת׃

וְעַל כֻּלָּם יִתְבָּרַךְ וְיִתְרוֹמַם שִׁמְךָ מַלְכֵּנוּ תָּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד׃

בי"ת וּכְתוֹב לְחַיִּים טוֹבִים כָּל־בְּנֵי בְרִיתֶךָ׃

וְכֹל הַחַיִּים יוֹדוּךָ סֶּלָה וִיהַלְלוּ אֶת שִׁמְךָ בֶּאֱמֶת הָאֵל יְשׁוּעָתֵנוּ

וְעֶזְרָתֵנוּ סֶלָה · בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַטּוֹב שִׁמְךָ וּלְךָ נָאֶה לְהוֹדוֹת:

לש"ץ אֱ"וֵ אֲבוֹתֵינוּ בָּרְכֵנוּ בַּבְּרָכָה הַמְשֻׁלֶּשֶׁת בַּתּוֹרָה הַכְּתוּבָה עַל יְדֵי מֹשֶׁה עַבְדֶּךָ הָאֲמוּרָה מִפִּי אַהֲרֹן וּבָנָיו כֹּהֲנִים עַם קְדוֹשֶׁךָ כָּאָמוּר: יְבָרֶכְךָ יְיָ וְיִשְׁמְרֶךָ: יָאֵר יְיָ פָּנָיו אֵלֶיךָ וִיחֻנֶּךָּ: יִשָּׂא יְיָ פָּנָיו אֵלֶיךָ וְיָשֵׂם לְךָ שָׁלוֹם:

שִׂים שָׁלוֹם טוֹבָה וּבְרָכָה חֵן וָחֶסֶד וְרַחֲמִים עָלֵינוּ וְעַל כָּל־יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ בָּרְכֵנוּ אָבִינוּ כֻּלָּנוּ כְּאֶחָד בְּאוֹר פָּנֶיךָ כִּי בְאוֹר פָּנֶיךָ נָתַתָּ לָּנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ תּוֹרַת חַיִּים וְאַהֲבַת חֶסֶד וּצְדָקָה וּבְרָכָה וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְשָׁלוֹם וְטוֹב בְּעֵינֶיךָ לְבָרֵךְ אֶת־עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּכָל־עֵת וּבְכָל־שָׁעָה בִּשְׁלוֹמֶךָ ·

בי"ת בְּסֵפֶר חַיִּים בְּרָכָה וְשָׁלוֹם וּפַרְנָסָה טוֹבָה נִזָּכֵר וְנִכָּתֵב לְפָנֶיךָ אֲנַחְנוּ וְכָל עַמְּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְחַיִּים טוֹבִים וּלְשָׁלוֹם. בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ עוֹשֵׂה הַשָּׁלוֹם:

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ הַמְבָרֵךְ אֶת־עַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בַּשָּׁלוֹם:

אֱלֹהַי נְצוֹר לְשׁוֹנִי מֵרָע וּשְׂפָתַי מִדַּבֵּר מִרְמָה וְלִמְקַלְלַי נַפְשִׁי תִדּוֹם וְנַפְשִׁי כֶּעָפָר לַכֹּל תִּהְיֶה פְּתַח לִבִּי בְּתוֹרָתֶךָ וּבְמִצְוֹתֶיךָ תִּרְדּוֹף נַפְשִׁי וְכָל הַחוֹשְׁבִים עָלַי רָעָה מְהֵרָה הָפֵר עֲצָתָם וְקַלְקֵל מַחֲשַׁבְתָּם . עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ עֲשֵׂה לְמַעַן יְמִינֶךָ עֲשֵׂה לְמַעַן קְדֻשָּׁתֶךָ עֲשֵׂה לְמַעַן תּוֹרָתֶךָ . לְמַעַן יֵחָלְצוּן יְדִידֶיךָ הוֹשִׁיעָה יְמִינְךָ וַעֲנֵנִי: יִהְיוּ לְרָצוֹן אִמְרֵי פִי וְהֶגְיוֹן לִבִּי לְפָנֶיךָ יְיָ צוּרִי וְגוֹאֲלִי: עֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו הוּא יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן: יְהִי רָצוֹן לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁיִּבָּנֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ:

ושם נעבדך ביראה כימי עולם וכשנים קדמוניות.

וערבה לײ מנחת יהודה וירושלים כימי עולם וכשנים קדמוניות:

אין דען עשרת ימי תשובה ווירד גלייך נאך שמנה עשרה דאז אבינו מלכנו געזאגט.

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ חָטָאנוּ לְפָנֶיךָ:

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ אֶלָּא אָתָּה:

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ עֲשֵׂה עִמָּנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ:

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ חַדֵּשׁ עָלֵינוּ שָׁנָה טוֹבָה:

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ בַּטֵּל מֵעָלֵינוּ כָּל־גְּזֵרוֹת קָשׁוֹת:

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ בַּטֵּל מַחְשְׁבוֹת שׂוֹנְאֵינוּ:

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ הָפֵר עֲצַת אוֹיְבֵינוּ:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ כַּלֵּה כָל־צַר וּמַשְׂטִין מֵעָלֵינוּ:
אָ״מ כַּלֵּה דֶּבֶר וְחֶרֶב וְרָעָב וּשְׁבִי וּמַשְׁחִית (וּמַגֵּפָה) מִבְּנֵי בְרִיתֶךָ:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ מְנַע מַגֵּפָה מִנַּחֲלָתֶךָ:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ שְׁלַח רְפוּאָה שְׁלֵמָה לְחוֹלֵי עַמֶּךָ:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ הַחֲזִירֵנוּ בִּתְשׁוּבָה שְׁלֵמָה לְפָנֶיךָ:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ סְלַח וּמְחַל לְכָל־עֲוֹנוֹתֵינוּ:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ מְחֵה וְהַעֲבֵר פְּשָׁעֵינוּ (וחטאתנו) מִנֶּגֶד עֵינֶיךָ:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ קְרַע רֹעַ גְּזַר דִּינֵנוּ:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ מְחוֹק בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים כָּל־שִׁטְרֵי חוֹבוֹתֵינוּ:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ זָכוֹר כִּי עָפָר אֲנָחְנוּ:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ זָכְרֵנוּ בְּזִכְרוֹן טוֹב לְפָנֶיךָ:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ כָּתְבֵנוּ בְּסֵפֶר חַיִּים טוֹבִים:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ כָּתְבֵנוּ בְּסֵפֶר זְכֻיּוֹת:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ כָּתְבֵנוּ בְּסֵפֶר פַּרְנָסָה וְכַלְכָּלָה:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ כָּתְבֵנוּ בְּסֵפֶר גְּאֻלָּה וִישׁוּעָה:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ כָּתְבֵנוּ בְּסֵפֶר סְלִיחָה וּמְחִילָה:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ הַצְמַח לָנוּ יְשׁוּעָה בְּקָרוֹב:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ הָרֵם קֶרֶן יִשְׂרָאֵל עַמֶּךָ:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ הָרֵם קֶרֶן מְשִׁיחֶךָ:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ שְׁמַע קוֹלֵנוּ חוּס וְרַחֵם עָלֵינוּ:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ קַבֵּל בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹן אֶת־תְּפִלָּתֵנוּ:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ נָא אַל־תְּשִׁיבֵנוּ רֵיקָם מִלְּפָנֶיךָ:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ עֲשֵׂה לְמַעַן הֲרוּגִים עַל־שֵׁם קָדְשֶׁךָ:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ עֲשֵׂה לְמַעַן טְבוּחִים עַל־יִחוּדֶךָ:
אָ״מ עֲשֵׂה לְמַעַן בָּאֵי בָאֵשׁ וּבַמַּיִם עַל־קִדּוּשׁ שְׁמֶךָ:

חין נעילה וויד סטאַטט כתבנו חתמנו געזאַגט.

אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ נְקוֹם לְעֵינֵינוּ נִקְמַת דַּם־עֲבָדֶיךָ הַשָּׁפוּךְ:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ עֲשֵׂה לְמַעַנְךָ אִם־לֹא־לְמַעֲנֵנוּ:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ עֲשֵׂה לְמַעַנְךָ וְהוֹשִׁיעֵנוּ:
אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ עֲשֵׂה לְמַעַן רַחֲמֶיךָ הָרַבִּים:
א״מ עֲשֵׂה לְמַעַן שִׁמְךָ הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא שֶׁנִּקְרָא עָלֵינוּ:
א״מ חָנֵּנוּ וַעֲנֵנוּ כִּי אֵין בָּנוּ מַעֲשִׂים עֲשֵׂה עִמָּנוּ צְדָקָה וָחֶסֶד וְהוֹשִׁיעֵנוּ:

מַן מאָנטאַג אונד דאָנערשטאַג בעטעט מאַן נאָך ש״ע דאַז והוא רחום.

וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר עָוֺן וְלֹא יַשְׁחִית וְהִרְבָּה לְהָשִׁיב אַפּוֹ וְלֹא יָעִיר כָּל־חֲמָתוֹ: אַתָּה יְיָ לֹא־תִכְלָא רַחֲמֶיךָ מִמֶּנּוּ חַסְדְּךָ וַאֲמִתְּךָ תָּמִיד יִצְּרוּנוּ: הוֹשִׁיעֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְקַבְּצֵנוּ מִן־הַגּוֹיִם לְהוֹדוֹת לְשֵׁם קָדְשֶׁךָ לְהִשְׁתַּבֵּחַ בִּתְהִלָּתֶךָ: אִם־עֲוֺנוֹת תִּשְׁמָר־יָהּ אֲדֹנָי מִי יַעֲמֹד: כִּי־עִמְּךָ הַסְּלִיחָה לְמַעַן תִּוָּרֵא: לֹא כַחֲטָאֵינוּ תַּעֲשֶׂה־לָּנוּ וְלֹא כַעֲוֺנוֹתֵינוּ תִּגְמוֹל עָלֵינוּ: אִם־עֲוֺנֵינוּ עָנוּ בָנוּ יְיָ עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ: זְכֹר רַחֲמֶיךָ יְיָ וַחֲסָדֶיךָ כִּי מֵעוֹלָם הֵמָּה: יַעֲנֵנוּ יְיָ בְּיוֹם צָרָה יְשַׂגְּבֵנוּ שֵׁם אֱלֹהֵי יַעֲקֹב: יְיָ הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם־קָרְאֵנוּ: אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ חָנֵּנוּ וַעֲנֵנוּ כִּי אֵין בָּנוּ מַעֲשִׂים צְדָקָה עֲשֵׂה עִמָּנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ: אֲדוֹנֵנוּ אֱלֹהֵינוּ שְׁמַע קוֹל תַּחֲנוּנֵינוּ וּזְכָר־לָנוּ אֶת־בְּרִית אֲבוֹתֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ: וְעַתָּה אֲדֹנָי אֱלֹהֵינוּ אֲשֶׁר הוֹצֵאתָ אֶת־עַמְּךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּיָד חֲזָקָה וַתַּעַשׂ־לְךָ שֵׁם כַּיּוֹם הַזֶּה חָטָאנוּ רָשָׁעְנוּ: אֲדֹנָי כְּכָל־צִדְקוֹתֶיךָ יָשָׁב־נָא אַפְּךָ וַחֲמָתְךָ מֵעִירְךָ יְרוּשָׁלַיִם הַר־קָדְשֶׁךָ כִּי בַחֲטָאֵינוּ וּבַעֲוֺנוֹת אֲבֹתֵינוּ יְרוּשָׁלַיִם וְעַמְּךָ לְחֶרְפָּה לְכָל־סְבִיבוֹתֵינוּ: וְעַתָּה שְׁמַע אֱלֹהֵינוּ אֶל־תְּפִלַּת עַבְדְּךָ וְאֶל־תַּחֲנוּנָיו וְהָאֵר פָּנֶיךָ עַל־מִקְדָּשְׁךָ הַשָּׁמֵם לְמַעַן אֲדֹנָי:

הַטֵּה אֱלֹהַי׀ אָזְנְךָ וּשְׁמָע פְּקַח עֵינֶיךָ וּרְאֵה שֹׁמְמֹתֵינוּ וְהָעִיר אֲשֶׁר נִקְרָא שִׁמְךָ עָלֶיהָ כִּי׀ לֹא עַל־צִדְקוֹתֵינוּ אֲנַחְנוּ מַפִּילִים תַּחֲנוּנֵינוּ לְפָנֶיךָ כִּי עַל־רַחֲמֶיךָ הָרַבִּים: אֲדֹנָי׀ שְׁמָעָה אֲדֹנָי׀ סְלָחָה אֲדֹנָי הַקְשִׁיבָה וַעֲשֵׂה אַל־תְּאַחַר לְמַעַנְךָ אֱלֹהַי כִּי־שִׁמְךָ נִקְרָא עַל־עִירְךָ וְעַל־עַמֶּךָ: אָבִינוּ הָאָב הָרַחֲמָן הַרְאֵנוּ אוֹת לְטוֹבָה וְקַבֵּץ נְפוּצוֹתֵינוּ מֵאַרְבַּע כַּנְפוֹת הָאָרֶץ יַכִּירוּ וְיֵדְעוּ כָּל־הַגּוֹיִם כִּי אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ: וְעַתָּה יְיָ אָבִינוּ אָתָּה אֲנַחְנוּ הַחֹמֶר וְאַתָּה יוֹצְרֵנוּ וּמַעֲשֵׂה יָדְךָ כֻּלָּנוּ: הוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ צוּרֵנוּ מַלְכֵּנוּ וְגוֹאֲלֵנוּ: חוּסָה יְיָ עַל־עַמֶּךָ וְאַל־תִּתֵּן נַחֲלָתְךָ לְחֶרְפָּה לִמְשָׁל־בָּם גּוֹיִם לָמָּה יֹאמְרוּ בָעַמִּים אַיֵּה אֱלֹהֵיהֶם: יָדַעְנוּ כִּי חָטָאנוּ וְאֵין מִי יַעֲמוֹד בַּעֲדֵנוּ שִׁמְךָ הַגָּדוֹל יַעֲמָד־לָנוּ בְּעֵת צָרָה: יָדַעְנוּ כִּי אֵין בָּנוּ מַעֲשִׂים צְדָקָה עֲשֵׂה עִמָּנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ: כְּרַחֵם אָב עַל־בָּנִים כֵּן תְּרַחֵם יְיָ עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ: חֲמוֹל עַל־עַמֶּךָ רַחֵם עַל־נַחֲלָתֶךָ חוּסָה־נָּא כְּרֹב רַחֲמֶיךָ חָנֵּנוּ וַעֲנֵנוּ כִּי לְךָ יְיָ הַצְּדָקָה עֹשֵׂה נִפְלָאוֹת בְּכָל־עֵת:

הַבֶּט־נָא רַחֶם־נָא עַל עַמְּךָ מְהֵרָה לְמַעַן שְׁמֶךָ בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים יְיָ אֱלֹהֵינוּ חוּס וְרַחֵם וְהוֹשִׁיעָה צֹאן מַרְעִיתֶךָ וְאַל־יִמְשָׁל־בָּנוּ קֶצֶף כִּי לְךָ עֵינֵינוּ תְלוּיוֹת הוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ: רַחֵם עָלֵינוּ לְמַעַן בְּרִיתֶךָ הַבִּיטָה וַעֲנֵנוּ בְּעֵת צָרָה כִּי לְךָ יְיָ הַיְשׁוּעָה בְּךָ תוֹחַלְתֵּנוּ אֱלוֹהַּ סְלִיחוֹת אָנָּא סְלַח־נָא אֵל טוֹב וְסַלָּח כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם אָתָּה:

אָנָּא מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם זְכוֹר וְהַבֵּט לִבְרִית בֵּין הַבְּתָרִים וְתֵרָאֶה לְפָנֶיךָ עֲקֵדַת יָחִיד לְמַעַן יִשְׂרָאֵל: אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ חָנֵּנוּ וַעֲנֵנוּ כִּי שִׁמְךָ הַגָּדוֹל נִקְרָא עָלֵינוּ עֹשֵׂה נִפְלָאוֹת בְּכָל־עֵת

עֲשֵׂה עִמָּנוּ כְּחַסְדֶּךָ חַנּוּן וְרַחוּם הַבִּיטָה וַעֲנֵנוּ בְּעֵת צָרָה כִּי לְךָ יְיָ הַיְשׁוּעָה׃ אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ מַחֲסֵנוּ אַל־תַּעַשׂ עִמָּנוּ כְּרוֹעַ מַעֲלָלֵינוּ זְכֹר רַחֲמֶיךָ יְיָ וַחֲסָדֶיךָ וּכְרֹב טוּבְךָ הוֹשִׁיעֵנוּ וַחֲמָל־נָא עָלֵינוּ כִּי אֵין לָנוּ אֱלוֹהַּ אַחֵר מִבַּלְעָדֶיךָ׃ צוּרֵנוּ אַל־תַּעַזְבֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ אַל־תִּרְחַק מִמֶּנּוּ׃ כִּי נַפְשֵׁנוּ קָצְרָה מֵחֶרֶב וּמִשְּׁבִי וּמִדֶּבֶר וּמִמַּגֵּפָה וּמִכָּל־צָרָה וְיָגוֹן הַצִּילֵנוּ כִּי לְךָ קִוִּינוּ וְאַל תַּכְלִימֵנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְהָאֵר פָּנֶיךָ בָּנוּ׃ וּזְכָר־לָנוּ אֶת בְּרִית אֲבוֹתֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ רְאֵה בְצָרוֹתֵינוּ וּשְׁמַע קוֹל תְּפִלָּתֵנוּ כִּי אַתָּה שׁוֹמֵעַ תְּפִלַּת כָּל־פֶּה׃

אֵל רַחוּם וְחַנּוּן רַחֵם עָלֵינוּ וְעַל כָּל־מַעֲשֶׂיךָ כִּי אֵין כָּמוֹךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ אָנָּא שָׂא נָא פְשָׁעֵינוּ אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ צוּרֵנוּ וְגוֹאֲלֵנוּ אֵל חַי וְקַיָּם הַחֲסִין בַּכֹּחַ חָסִיד וָטוֹב עַל כָּל־מַעֲשֶׂיךָ כִּי אַתָּה הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ׃ אֵל אֶרֶךְ אַפַּיִם וּמָלֵא רַחֲמִים עֲשֵׂה עִמָּנוּ כְּרֹב רַחֲמֶיךָ וְהוֹשִׁיעֵנוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ שְׁמַע מַלְכֵּנוּ תְּפִלָּתֵנוּ וּמִיַּד אוֹיְבֵינוּ הַצִּילֵנוּ שְׁמַע מַלְכֵּנוּ תְּפִלָּתֵנוּ וּמִכָּל צָרָה וְיָגוֹן הַצִּילֵנוּ׃ אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ אַתָּה וְשִׁמְךָ עָלֵינוּ נִקְרָא אַל־תַּנִּחֵנוּ׃ אַל־תַּעַזְבֵנוּ אָבִינוּ וְאַל־תִּטְּשֵׁנוּ בּוֹרְאֵנוּ וְאַל־תִּשְׁכָּחֵנוּ יוֹצְרֵנוּ כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם אָתָּה׃

אֵין כָּמוֹךָ חַנּוּן וְרַחוּם יְיָ אֱלֹהֵינוּ אֵין כָּמוֹךָ אֵל אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב חֶסֶד וֶאֱמֶת הוֹשִׁיעֵנוּ בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים מֵרַעַשׁ וּמֵרֹגֶז הַצִּילֵנוּ׃ זְכֹר לַעֲבָדֶיךָ לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב אַל־תֵּפֶן אֶל־קָשְׁיֵנוּ וְאֶל־רִשְׁעֵנוּ וְאֶל־חַטָּאתֵנוּ׃ שׁוּב מֵחֲרוֹן אַפֶּךָ וְהִנָּחֵם עַל־הָרָעָה לְעַמֶּךָ׃ וְהָסֵר מִמֶּנּוּ מַכַּת הַמָּוֶת כִּי רַחוּם אָתָּה כִּי כֵן דַּרְכֶּךָ עֹשֶׂה חֶסֶד חִנָּם בְּכָל־דּוֹר וָדוֹר׃ חוּסָה יְיָ עַל־עַמֶּךָ וְהַצִּילֵנוּ מִזַּעְמֶךָ וְהָסֵר מִמֶּנּוּ מַכַּת הַמַּגֵּפָה וּגְזֵרָה קָשָׁה כִּי אַתָּה שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל׃ לְךָ יְיָ

הַצְּדָקָה וְלָנוּ בֹּשֶׁת הַפָּנִים: מַה־נִּתְאוֹנֵן מַה־נֹּאמַר מַה־נְּדַבֵּר וּמַה־נִּצְטַדָּק: נַחְפְּשָׂה דְרָכֵינוּ וְנַחְקֹרָה וְנָשׁוּבָה אֵלֶיךָ כִּי יְמִינְךָ פְשׁוּטָה לְקַבֵּל שָׁבִים: אָנָּא יְיָ הוֹשִׁיעָה נָּא אָנָּא יְיָ הַצְלִיחָה נָא: אָנָּא יְיָ עֲנֵנוּ בְּיוֹם קָרְאֵנוּ: לְךָ יְיָ חִכִּינוּ לְךָ יְיָ קִוִּינוּ לְךָ יְיָ נְיַחֵל אַל־תֶּחֱשֶׁה וּתְעַנֵּנוּ כִּי נָאֲמוּ גוֹיִם אָבְדָה תִקְוָתָם כָּל־בֶּרֶךְ וְכָל־קוֹמָה לְךָ לְבַד תִּשְׁתַּחֲוֶה:

הַפּוֹתֵחַ יָד בִּתְשׁוּבָה לְקַבֵּל פּוֹשְׁעִים וְחַטָּאִים נִבְהֲלָה נַפְשֵׁנוּ מֵרֹב עִצְּבוֹנֵנוּ אַל־תִּשְׁכָּחֵנוּ נֶצַח קוּמָה וְהוֹשִׁיעֵנוּ כִּי חָסִינוּ בָךְ: אָבִינוּ מַלְכֵּנוּ אִם אֵין בָּנוּ צְדָקָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים זְכָר־לָנוּ אֶת־בְּרִית אֲבוֹתֵינוּ וְעֵדוּתֵנוּ בְּכָל־יוֹם יְיָ אֶחָד: הַבִּיטָה בְעָנְיֵנוּ כִּי רַבּוּ מַכְאוֹבֵינוּ וְצָרוֹת לְבָבֵנוּ: חוּסָה יְיָ עָלֵינוּ בְּאֶרֶץ שִׁבְיֵנוּ וְאַל־תִּשְׁפּוֹךְ חֲרוֹנְךָ עָלֵינוּ כִּי אֲנַחְנוּ עַמְּךָ בְּנֵי בְרִיתֶךָ: אֵל הַבִּיטָה דַּל כְּבוֹדֵנוּ בַּגּוֹיִם וְשִׁקְּצוּנוּ כְּטֻמְאַת הַנִּדָּה: עַד־מָתַי עֻזְּךָ בַּשְּׁבִי וְתִפְאַרְתְּךָ בְּיַד־צָר: עוֹרְרָה גְבוּרָתְךָ וְקִנְאָתְךָ עַל־אוֹיְבֶיךָ הֵם יֵבוֹשׁוּ וְיֵחַתּוּ מִגְּבוּרָתָם וְאַל־יִמְעֲטוּ לְפָנֶיךָ תְּלָאוֹתֵינוּ: מַהֵר יְקַדְּמוּנוּ רַחֲמֶיךָ בְּיוֹם צָרָתֵנוּ וְאִם לֹא לְמַעֲנֵנוּ לְמַעַנְךָ פְעַל וְאַל תַּשְׁחִית זֵכֶר שְׁאֵרִיתֵנוּ: וְחוֹן אוֹם הַמְיַחֲדִים שִׁמְךָ פַּעֲמַיִם בְּכָל־יוֹם תָּמִיד בְּאַהֲבָה וְאוֹמְרִים שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ ׀ אֶחָד:

ש״ב כ״ד י״ד וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־גָּד צַר־לִי מְאֹד נִפְּלָה־נָּא בְיַד־יְהוָה כִּי־רַבִּים רַחֲמָו וּבְיַד אָדָם אַל־אֶפֹּלָה:

רַחוּם וְחַנּוּן חָטָאתִי לְפָנֶיךָ יְיָ מָלֵא רַחֲמִים רַחֵם עָלַי וְקַבֵּל תַּחֲנוּנָי: יְיָ אַל־בְּאַפְּךָ תוֹכִיחֵנִי

וְאַל־בַּחֲמָתְךָ תְיַסְּרֵנִי׃ חָנֵּנִי יְיָ כִּי־אֻמְלַל אָנִי רְפָאֵנִי יְיָ כִּי נִבְהֲלוּ עֲצָמָי׃ וְנַפְשִׁי נִבְהֲלָה מְאֹד וְאַתָּה יְיָ עַד־מָתָי׃ שׁוּבָה יְיָ חַלְּצָה נַפְשִׁי הוֹשִׁיעֵנִי לְמַעַן חַסְדֶּךָ׃ כִּי אֵין בַּמָּוֶת זִכְרֶךָ בִּשְׁאוֹל מִי יוֹדֶה־לָּךְ׃ יָגַעְתִּי בְּאַנְחָתִי אַשְׂחֶה בְכָל־לַיְלָה מִטָּתִי בְּדִמְעָתִי עַרְשִׂי אַמְסֶה׃ עָשְׁשָׁה מִכַּעַס עֵינִי עָתְקָה בְּכָל־צוֹרְרָי׃ סוּרוּ מִמֶּנִּי כָּל־פֹּעֲלֵי אָוֶן כִּי־שָׁמַע יְיָ קוֹל בִּכְיִי׃ שָׁמַע יְיָ תְּחִנָּתִי יְיָ תְּפִלָּתִי יִקָּח׃ יֵבֹשׁוּ וְיִבָּהֲלוּ מְאֹד כָּל־אֹיְבָי יָשֻׁבוּ יֵבֹשׁוּ רָגַע׃ (תהלים ו׳.)

אַן מאָנטאָג אונד דאָננערשטאָג ווירד היער דאָז יי אלהי ישראל איינגעשאָלטעט.

קו״ח יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל שׁוּב מֵחֲרוֹן אַפֶּךָ וְהִנָּחֵם עַל־הָרָעָה לְעַמֶּךָ׃

ק׳ הַבֵּט מִשָּׁמַיִם וּרְאֵה כִּי הָיִינוּ לַעַג וָקֶלֶס בַּגּוֹיִם נֶחְשַׁבְנוּ כַּצֹּאן לַטֶּבַח יוּבָל לַהֲרוֹג וּלְאַבֵּד וּלְמַכָּה וּלְחֶרְפָּה׃

קו״ח וּבְכָל־זֹאת שִׁמְךָ לֹא שָׁכָחְנוּ נָא אַל־תִּשְׁכָּחֵנוּ׃ ״

ק׳ זָרִים אוֹמְרִים אֵין תּוֹחֶלֶת וְתִקְוָה חוֹן אוֹם לְשִׁמְךָ מְקַוֶּה טָהוֹר יְשׁוּעָתֵנוּ קָרְבָה יָגַעְנוּ וְלֹא הוּנַח לָנוּ רַחֲמֶיךָ יִכְבְּשׁוּ אֶת־כַּעַסְךָ מֵעָלֵינוּ׃

קו״ח אָנָּא שׁוּב מֵחֲרוֹנְךָ וְרַחֵם סְגֻלָּה אֲשֶׁר בָּחָרְתָּ׃ ״

ק׳ חוּסָה יְיָ עָלֵינוּ בְּרַחֲמֶיךָ וְאַל־תִּתְּנֵנוּ בִּידֵי אַכְזָרִים לָמָּה יֹאמְרוּ הַגּוֹיִם אַיֵּה נָא אֱלֹהֵיהֶם לְמַעַנְךָ עֲשֵׂה עִמָּנוּ חֶסֶד וְאַל־תְּאַחַר׃

קו״ח אָנָּא שׁוּב מֵחֲרוֹנְךָ וְרַחֵם סְגֻלָּה אֲשֶׁר בָּחָרְתָּ׃ ״

ק׳ קוֹלֵנוּ תִשְׁמַע וְתָחוֹן וְאַל־תִּטְּשֵׁנוּ בְּיַד אוֹיְבֵינוּ לִמְחוֹת אֶת־שְׁמֵנוּ זְכוֹר אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לַאֲבוֹתֵינוּ כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם אַרְבֶּה אֶת־זַרְעֲכֶם וְעַתָּה נִשְׁאַרְנוּ מְעַט מֵהַרְבֵּה׃

קו"ח וּבְכָל־זֹאת שִׁמְךָ לֹא שָׁכָחְנוּ נָא אַל־תִּשְׁכָּחֵנוּ: יי

ק' עָזְרֵנוּ ׀ אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ עַל־דְּבַר כְּבוֹד־שְׁמֶךָ

קו"ח וְהַצִּילֵנוּ וְכַפֵּר עַל־חַטֹּאתֵינוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ:

יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל שׁוּב מֵחֲרוֹן אַפֶּךָ וְהִנָּחֵם עַל־הָרָעָה לְעַמֶּךָ:

חוץ תענית לכור (חין פיוטן קהלות יעדען טחג) ווירד היער שומר ישראל געזחגט.

שׁוֹמֵר יִשְׂרָאֵל שְׁמוֹר שְׁאֵרִית יִשְׂרָאֵל וְאַל־יֹאבַד יִשְׂרָאֵל הָאוֹמְרִים שְׁמַע יִשְׂרָאֵל:

שׁוֹמֵר גּוֹי אֶחָד שְׁמוֹר שְׁאֵרִית עַם אֶחָד וְאַל־יֹאבַד גּוֹי אֶחָד הַמְיַחֲדִים שִׁמְךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד:

שׁוֹמֵר גּוֹי קָדוֹשׁ שְׁמוֹר שְׁאֵרִית עַם קָדוֹשׁ וְאַל־יֹאבַד גּוֹי קָדוֹשׁ הַמְשַׁלְּשִׁים בְּשָׁלשׁ קְדֻשּׁוֹת לְקָדוֹשׁ:

מִתְרַצֶּה בְּרַחֲמִים וּמִתְפַּיֵּס בְּתַחֲנוּנִים הִתְרַצֵּה וְהִתְפַּיֵּס לְדוֹר עָנִי כִּי אֵין עוֹזֵר:

א"ם חָנֵּנוּ וַעֲנֵנוּ כִּי אֵין בָּנוּ מַעֲשִׂים עֲשֵׂה עִמָּנוּ צְדָקָה וָחֶסֶד וְהוֹשִׁיעֵנוּ:

וַאֲנַחְנוּ לֹא נֵדַע מַה־נַּעֲשֶׂה כִּי עָלֶיךָ עֵינֵינוּ: זְכֹר רַחֲמֶיךָ יְיָ וַחֲסָדֶיךָ כִּי מֵעוֹלָם הֵמָּה: יְהִי־חַסְדְּךָ יְיָ עָלֵינוּ כַּאֲשֶׁר יִחַלְנוּ לָךְ: אַל־תִּזְכָּר־לָנוּ עֲוֹנוֹת רִאשׁוֹנִים מַהֵר יְקַדְּמוּנוּ רַחֲמֶיךָ כִּי דַלּוֹנוּ מְאֹד: חָנֵּנוּ יְיָ חָנֵּנוּ כִּי־רַב שָׂבַעְנוּ בוּז: בְּרֹגֶז רַחֵם תִּזְכּוֹר: כִּי הוּא יָדַע יִצְרֵנוּ זָכוּר כִּי־עָפָר אֲנָחְנוּ: עָזְרֵנוּ אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ עַל־דְּבַר כְּבוֹד־שְׁמֶךָ וְהַצִּילֵנוּ וְכַפֵּר עַל־חַטֹּאתֵינוּ לְמַעַן שְׁמֶךָ:

הש"ץ אומר חצי קדיש.

בשני וחמישי אומרים אל ארך אפים וצריכים לומר מעומד.

אֵל אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב־חֶסֶד וֶאֱמֶת אַל־בְּאַפְּךָ תוֹכִיחֵנוּ: חוּסָה יְיָ עַל עַמֶּךָ וְהוֹשִׁיעֵנוּ מִכָּל־רָע: חָטָאנוּ לְךָ אָדוֹן סְלַח־נָא כְּרֹב רַחֲמֶיךָ אֵל:

ביי'ם אויזהעבען דער ס"ת אויז דעם ארון הקודש ווירד פאָלגענדעס געבעטעט:

וַיְהִי בִּנְסֹעַ הָאָרֹן וַיֹּאמֶר משֶׁה קוּמָה יְיָ וְיָפֻצוּ אֹיְבֶיךָ וְיָנֻסוּ מְשַׂנְאֶיךָ מִפָּנֶיךָ: כִּי מִצִּיּוֹן תֵּצֵא תוֹרָה וּדְבַר יְיָ מִירוּשָׁלָיִם:

בָּרוּךְ שֶׁנָּתַן תּוֹרָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בִּקְדֻשָּׁתוֹ:

דער חזן עמפפאַנגט דיא ס"ת מיט ביידען אַרמען אונד רופט לויט:

גַּדְּלוּ לַייָ אִתִּי· וּנְרוֹמְמָה שְׁמוֹ יַחְדָּו:

דיא געמיינדע אַנטוואָרטעט:

לְךָ יְיָ הַגְּדֻלָּה וְהַגְּבוּרָה וְהַתִּפְאֶרֶת וְהַנֵּצַח וְהַהוֹד כִּי כֹל בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ לְךָ יְיָ הַמַּמְלָכָה וְהַמִּתְנַשֵּׂא לְכֹל לְרֹאשׁ: רוֹמְמוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲווּ לַהֲדֹם רַגְלָיו קָדוֹשׁ הוּא: רוֹמְמוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲווּ לְהַר קָדְשׁוֹ כִּי קָדוֹשׁ יְיָ אֱלֹהֵינוּ: אַב הָרַחֲמִים הוּא יְרַחֵם עַם עֲמוּסִים וְיִזְכֹּר בְּרִית אֵיתָנִים וְיַצִּיל נַפְשׁוֹתֵינוּ מִן הַשָּׁעוֹת הָרָעוֹת וְיִגְעַר בְּיֵצֶר הָרָע מִן הַנְּשׂוּאִים וְיָחֹן אוֹתָנוּ לִפְלֵטַת עוֹלָמִים וִימַלֵּא מִשְׁאֲלוֹתֵינוּ בְּמִדָּה טוֹבָה יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים:

כהגיע הש"ץ על הבימה מניח הס"ת על השולחן ופותח ואומר:

וְתִגָּלֶה וְתֵרָאֶה מַלְכוּתוֹ עָלֵינוּ בִּזְמַן קָרוֹב וְיָחֹן פְּלֵטָתֵנוּ וּפְלֵטַת עַמּוֹ בֵּית יִשְׂרָאֵל לְחֵן וּלְחֶסֶד לְרַחֲמִים וּלְרָצוֹן וְנֹאמַר אָמֵן: הַכֹּל הָבוּ גֹדֶל לֵאלֹהֵינוּ וּתְנוּ כָבוֹד לַתּוֹרָה: כֹּהֵן קְרָב יַעֲמֹד (ר"פ ב"פ הכהן) בָּרוּךְ שֶׁנָּתַן תּוֹרָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בִּקְדֻשָּׁתוֹ: תּוֹרַת יְיָ תְּמִימָה מְשִׁיבַת נָפֶשׁ עֵדוּת יְיָ נֶאֱמָנָה מַחְכִּימַת פֶּתִי: פִּקּוּדֵי יְיָ יְשָׁרִים מְשַׂמְּחֵי לֵב מִצְוַת יְיָ בָּרָה מְאִירַת עֵינָיִם: יְיָ עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן יְיָ יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ בַשָּׁלוֹם: הָאֵל תָּמִים דַּרְכּוֹ אִמְרַת יְיָ צְרוּפָה· מָגֵן הוּא לְכֹל הַחוֹסִים בּוֹ:

קהל וְאַתֶּם הַדְּבֵקִים בַּייָ אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כֻּלְּכֶם הַיּוֹם:

פאָר'ם ברכה איבער דיא ס"ת: בָּרְכוּ אֶת־יְיָ הַמְבֹרָךְ:

והעם עונין בָּרוּךְ יְיָ הַמְבֹרָךְ לְעוֹלָם וָעֶד: וחוזר המברך ב"י ה"ל ו'

בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר בָּחַר־בָּנוּ מִכָּל־הָעַמִּים וְנָתַן־לָנוּ אֶת־תּוֹרָתוֹ בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ נוֹתֵן הַתּוֹרָה:

ואח"כ ברכה בָּ"אַ יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם אֲשֶׁר נָתַן־לָנוּ תּוֹרַת אֱמֶת וְחַיֵּי עוֹלָם נָטַע בְּתוֹכֵנוּ· בָּרוּךְ אַתָּה יְיָ נוֹתֵן הַתּוֹרָה:

בשני וחמישי קורין בתורה.

אתם נצבים היום כלכם לפני יהוה אלהיכם ראשיכם
שבטיכם זקניכם ושטריכם כל איש ישראל: טפכם
נשיכם וגרך אשר בקרב מחניך מחטב עציך עד שאב
מימיך: לעברך בברית יהוה אלהיך ובאלתו אשר יהוה
אלהיך כרת עמך היום: לוי. למען הקים־אתך היום ׀ לו
לעם והוא יהיה־לך לאלהים כאשר דבר־לך וכאשר
נשבע לאבתיך לאברהם ליצחק וליעקב: ולא אתכם
לבדכם אנכי כרת את־הברית הזאת ואת־האלה הזאת:
כי את־אשר ישנו פה עמנו עמד היום לפני יהוה אלהינו
ואת אשר איננו פה עמנו היום: ישראל. כי־אתם ידעתם את
אשר־ישבנו בארץ מצרים ואת אשר־עברנו בקרב הגוים
אשר עברתם: ותראו את־שקוציהם ואת גלליהם עץ
ואבן כסף וזהב אשר עמהם: פן־יש בכם איש או־אשה
או משפחה או־שבט אשר לבבו פנה היום מעם יהוה
אלהינו ללכת לעבד את־אלהי הגוים ההם פן־יש בכם
שרש פרה ראש ולענה: והיה בשמעו את־דברי האלה
הזאת והתברך בלבבו לאמר שלום יהיה־לי כי בשררות
לבי אלך למען ספות הרוה את־הצמאה: לא־יאבה יהוה
סלח לו כי אז יעשן אף־יהוה וקנאתו באיש ההוא ורבצה
בו כל־האלה הכתובה בספר הזה ומחה יהוה את־שמו
מתחת השמים: והבדילו יהוה לרעה מכל שבטי ישראל
ככל אלות הברית הכתובה בספר התורה הזה: ואמר
הדור האחרון בניכם אשר יקומו מאחריכם והנכרי
אשר יבא מארץ רחוקה וראו את־מכות הארץ ההוא
ואת־תחלאיה אשר־חלה יהוה בה: גפרית ומלח שרפה

כָּל־אַרְצָהּ לֹא תִזָּרַע וְלֹא תַצְמִחַ וְלֹא־יַעֲלֶה בָהּ כָּל־עֵשֶׂב
כְּמַהְפֵּכַת סְדֹם וַעֲמֹרָה אַדְמָה וּצְבוֹיִם* אֲשֶׁר הָפַךְ יְהוָה
בְּאַפּוֹ וּבַחֲמָתוֹ׃ וְאָמְרוּ כָּל־הַגּוֹיִם עַל־מֶה עָשָׂה יְהוָה כָּכָה
לָאָרֶץ הַזֹּאת מֶה חֳרִי הָאַף הַגָּדוֹל הַזֶּה׃ וְאָמְרוּ עַל אֲשֶׁר
עָזְבוּ אֶת־בְּרִית יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתָם אֲשֶׁר כָּרַת עִמָּם
בְּהוֹצִיאוֹ אֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם׃ וַיֵּלְכוּ וַיַּעַבְדוּ אֱלֹהִים אֲחֵרִים
וַיִּשְׁתַּחֲווּ לָהֶם אֱלֹהִים אֲשֶׁר לֹא־יְדָעוּם וְלֹא חָלַק לָהֶם׃
וַיִּחַר־אַף יְהוָה בָּאָרֶץ הַהִוא לְהָבִיא עָלֶיהָ אֶת־כָּל־הַקְּלָלָה
הַכְּתוּבָה בַּסֵּפֶר הַזֶּה׃ וַיִּתְּשֵׁם יְהוָה מֵעַל אַדְמָתָם בְּאַף
וּבְחֵמָה וּבְקֶצֶף גָּדוֹל וַיַּשְׁלִכֵם° אֶל־אֶרֶץ אַחֶרֶת כַּיּוֹם הַזֶּה׃
הַנִּסְתָּרֹת לַיהוָה אֱלֹהֵינוּ וְהַנִּגְלֹת לָנוּ וּלְבָנֵינוּ• עַד־
עוֹלָם לַעֲשׂוֹת אֶת־כָּל־דִּבְרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת׃

וַיֵּלֶךְ מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֶל־כָּל־יִשְׂרָאֵל׃
וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם בֶּן־מֵאָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה אָנֹכִי הַיּוֹם לֹא־אוּכַל
עוֹד לָצֵאת וְלָבוֹא וַיהוָה אָמַר אֵלַי לֹא תַעֲבֹר אֶת־הַיַּרְדֵּן
הַזֶּה׃ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ הוּא ׀ עֹבֵר לְפָנֶיךָ הוּא־יַשְׁמִיד אֶת־
הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה מִלְּפָנֶיךָ וִירִשְׁתָּם יְהוֹשֻׁעַ הוּא עֹבֵר לְפָנֶיךָ
כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה׃ לוי. וְעָשָׂה יְהוָה לָהֶם כַּאֲשֶׁר עָשָׂה
לְסִיחוֹן וּלְעוֹג מַלְכֵי הָאֱמֹרִי וּלְאַרְצָם אֲשֶׁר הִשְׁמִיד אֹתָם׃
וּנְתָנָם יְהוָה לִפְנֵיכֶם וַעֲשִׂיתֶם לָהֶם כְּכָל־הַמִּצְוָה אֲשֶׁר
צִוִּיתִי אֶתְכֶם׃ חִזְקוּ וְאִמְצוּ אַל־תִּירְאוּ וְאַל־תַּעַרְצוּ מִפְּנֵיהֶם
כִּי ׀ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ הוּא הַהֹלֵךְ עִמָּךְ לֹא יַרְפְּךָ וְלֹא יַעַזְבֶךָּ׃
ישראל. וַיִּקְרָא מֹשֶׁה לִיהוֹשֻׁעַ וַיֹּאמֶר אֵלָיו לְעֵינֵי כָל־יִשְׂרָאֵל
חֲזַק וֶאֱמָץ כִּי אַתָּה תָּבוֹא אֶת־הָעָם הַזֶּה אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר
נִשְׁבַּע יְהוָה לַאֲבֹתָם לָתֵת לָהֶם וְאַתָּה תַּנְחִילֶנָּה אוֹתָם׃

*) וצבוים ק׳. °) ל רבתי. •) נקוד על לנו ולבנינו ע.

וַיהוָה הוּא | הַהֹלֵךְ לְפָנֶיךָ הוּא יִהְיֶה עִמָּךְ לֹא יַרְפְּךָ וְלֹא
יַעַזְבֶךָּ לֹא תִירָא וְלֹא תֵחָת׃ וַיִּכְתֹּב מֹשֶׁה אֶת־הַתּוֹרָה
הַזֹּאת וַיִּתְּנָהּ אֶל־הַכֹּהֲנִים בְּנֵי לֵוִי הַנֹּשְׂאִים אֶת־אֲרוֹן בְּרִית
יְהוָה וְאֶל־כָּל־זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל׃ וַיְצַו מֹשֶׁה אוֹתָם לֵאמֹר מִקֵּץ |
שֶׁבַע שָׁנִים בְּמֹעֵד שְׁנַת הַשְּׁמִטָּה בְּחַג הַסֻּכּוֹת׃ בְּבוֹא כָל־
יִשְׂרָאֵל לֵרָאוֹת אֶת־פְּנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחָר
תִּקְרָא אֶת־הַתּוֹרָה הַזֹּאת נֶגֶד כָּל־יִשְׂרָאֵל בְּאָזְנֵיהֶם׃
הַקְהֵל אֶת־הָעָם הָאֲנָשִׁים וְהַנָּשִׁים וְהַטַּף וְגֵרְךָ אֲשֶׁר
בִּשְׁעָרֶיךָ לְמַעַן יִשְׁמְעוּ וּלְמַעַן יִלְמְדוּ וְיָרְאוּ אֶת־יְהוָה
אֱלֹהֵיכֶם וְשָׁמְרוּ לַעֲשׂוֹת אֶת־כָּל־דִּבְרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת׃
וּבְנֵיהֶם אֲשֶׁר לֹא־יָדְעוּ יִשְׁמְעוּ וְלָמְדוּ לְיִרְאָה אֶת־יְהוָה
אֱלֹהֵיכֶם כָּל־הַיָּמִים אֲשֶׁר אַתֶּם חַיִּים עַל־הָאֲדָמָה אֲשֶׁר
אַתֶּם עֹבְרִים אֶת־הַיַּרְדֵּן שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ׃

הַאֲזִינוּ הַשָּׁמַיִם וַאֲדַבֵּרָה וְתִשְׁמַע הָאָרֶץ אִמְרֵי־פִי׃
יַעֲרֹף כַּמָּטָר לִקְחִי תִּזַּל כַּטַּל אִמְרָתִי כִּשְׂעִירִם עֲלֵי־דֶשֶׁא
וְכִרְבִיבִים עֲלֵי־עֵשֶׂב׃ כִּי שֵׁם יְהוָה אֶקְרָא הָבוּ גֹדֶל
לֵאלֹהֵינוּ׃ לוי. הַצּוּר תָּמִים פָּעֳלוֹ כִּי כָל־דְּרָכָיו מִשְׁפָּט
אֵל אֱמוּנָה וְאֵין עָוֶל צַדִּיק וְיָשָׁר הוּא׃ שִׁחֵת לוֹ לֹא בָּנָיו
מוּמָם דּוֹר עִקֵּשׁ וּפְתַלְתֹּל׃ הַ* לְיהוָה תִּגְמְלוּ־זֹאת עַם נָבָל
וְלֹא חָכָם הֲלוֹא־הוּא אָבִיךָ קָּנֶךָ הוּא עָשְׂךָ וַיְכֹנְנֶךָ׃ ישראל.
זְכֹר יְמוֹת עוֹלָם בִּינוּ שְׁנוֹת דֹּר־וָדֹר שְׁאַל אָבִיךָ וְיַגֵּדְךָ
זְקֵנֶיךָ וְיֹאמְרוּ לָךְ׃ בְּהַנְחֵל עֶלְיוֹן גּוֹיִם בְּהַפְרִידוֹ בְּנֵי אָדָם
יַצֵּב גְּבֻלֹת עַמִּים לְמִסְפַּר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל׃ כִּי חֵלֶק יְהוָה עַמּוֹ
יַעֲקֹב חֶבֶל נַחֲלָתוֹ׃ יִמְצָאֵהוּ בְּאֶרֶץ מִדְבָּר וּבְתֹהוּ יְלֵל
יְשִׁמֹן יְסֹבְבֶנְהוּ יְבוֹנְנֵהוּ יִצְּרֶנְהוּ כְּאִישׁוֹן עֵינוֹ׃ כְּנֶשֶׁר

*) ה׳ רבתי, והיא מלה לעצמה.

יָעִיר קִנּוֹ עַל־גּוֹזָלָיו יְרַחֵף יִפְרֹשׂ כְּנָפָיו יִקָּחֵהוּ יִשָּׂאֵהוּ עַל־אֶבְרָתוֹ׃ יְהוָה בָּדָד יַנְחֶנּוּ וְאֵין עִמּוֹ אֵל נֵכָר׃

וְזֹאת הַבְּרָכָה אֲשֶׁר בֵּרַךְ מֹשֶׁה אִישׁ הָאֱלֹהִים אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי מוֹתוֹ׃ וַיֹּאמַר יְהוָה מִסִּינַי בָּא וְזָרַח מִשֵּׂעִיר לָמוֹ הוֹפִיעַ מֵהַר פָּארָן וְאָתָה מֵרִבְבֹת קֹדֶשׁ מִימִינוֹ אֵשְׁדָּת לָמוֹ׃ אַף חֹבֵב עַמִּים כָּל־קְדֹשָׁיו בְּיָדֶךָ וְהֵם תֻּכּוּ לְרַגְלֶךָ יִשָּׂא מִדַּבְּרֹתֶיךָ׃ תּוֹרָה צִוָּה־לָנוּ מֹשֶׁה מוֹרָשָׁה קְהִלַּת יַעֲקֹב׃ וַיְהִי בִישֻׁרוּן מֶלֶךְ בְּהִתְאַסֵּף רָאשֵׁי עָם יַחַד שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל׃ יְחִי רְאוּבֵן וְאַל־יָמֹת וִיהִי מְתָיו מִסְפָּר׃ וְזֹאת לִיהוּדָה וַיֹּאמַר שְׁמַע יְהוָה קוֹל יְהוּדָה וְאֶל־עַמּוֹ תְּבִיאֶנּוּ יָדָיו רָב לוֹ וְעֵזֶר מִצָּרָיו תִּהְיֶה׃ לוי. וּלְלֵוִי אָמַר תֻּמֶּיךָ וְאוּרֶיךָ לְאִישׁ חֲסִידֶךָ אֲשֶׁר נִסִּיתוֹ בְּמַסָּה תְּרִיבֵהוּ עַל־מֵי מְרִיבָה׃ הָאֹמֵר לְאָבִיו וּלְאִמּוֹ לֹא רְאִיתִיו וְאֶת־אֶחָיו לֹא הִכִּיר וְאֶת־בָּנָו לֹא יָדָע כִּי שָׁמְרוּ אִמְרָתֶךָ וּבְרִיתְךָ יִנְצֹרוּ׃ יוֹרוּ מִשְׁפָּטֶיךָ לְיַעֲקֹב וְתוֹרָתְךָ לְיִשְׂרָאֵל יָשִׂימוּ קְטוֹרָה בְּאַפֶּךָ וְכָלִיל עַל־מִזְבְּחֶךָ׃ בָּרֵךְ יְהוָה חֵילוֹ וּפֹעַל יָדָיו תִּרְצֶה מְחַץ מָתְנַיִם קָמָיו וּמְשַׂנְאָיו מִן־יְקוּמוּן׃ לְבִנְיָמִן אָמַר יְדִיד יְהוָה יִשְׁכֹּן לָבֶטַח עָלָיו חֹפֵף עָלָיו כָּל־הַיּוֹם וּבֵין כְּתֵפָיו שָׁכֵן׃ ישראל. וּלְיוֹסֵף אָמַר מְבֹרֶכֶת יְהוָה אַרְצוֹ מִמֶּגֶד שָׁמַיִם מִטָּל וּמִתְּהוֹם רֹבֶצֶת תָּחַת׃ וּמִמֶּגֶד תְּבוּאֹת שָׁמֶשׁ וּמִמֶּגֶד גֶּרֶשׁ יְרָחִים׃ וּמֵרֹאשׁ הַרְרֵי־קֶדֶם וּמִמֶּגֶד גִּבְעוֹת עוֹלָם׃ וּמִמֶּגֶד אֶרֶץ וּמְלֹאָהּ וּרְצוֹן שֹׁכְנִי סְנֶה תָּבוֹאתָה לְרֹאשׁ יוֹסֵף וּלְקָדְקֹד נְזִיר אֶחָיו׃ בְּכוֹר שׁוֹרוֹ הָדָר לוֹ וְקַרְנֵי רְאֵם קַרְנָיו בָּהֶם עַמִּים יְנַגַּח יַחְדָּו אַפְסֵי־אָרֶץ וְהֵם רִבְבוֹת אֶפְרַיִם וְהֵם אַלְפֵי מְנַשֶּׁה׃

לתענית צבור.

וַיְחַל מֹשֶׁה אֶת־פְּנֵי יְהוָה אֱלֹהָיו וַיֹּאמֶר לָמָה יְהוָה יֶחֱרֶה אַפְּךָ בְּעַמֶּךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּכֹחַ גָּדוֹל וּבְיָד

חֲזָקָה׃ לָמָּה יֹאמְרוּ מִצְרַיִם לֵאמֹר בְּרָעָה הוֹצִיאָם
לַהֲרֹג אֹתָם בֶּהָרִים וּלְכַלֹּתָם מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה שׁוּב
מֵחֲרוֹן אַפֶּךָ וְהִנָּחֵם עַל־הָרָעָה לְעַמֶּךָ׃ זְכֹר לְאַבְרָהָם
לְיִצְחָק וּלְיִשְׂרָאֵל עֲבָדֶיךָ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לָהֶם בָּךְ וַתְּדַבֵּר
אֲלֵהֶם אַרְבֶּה אֶת־זַרְעֲכֶם כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמָיִם וְכָל־הָאָרֶץ
הַזֹּאת אֲשֶׁר אָמַרְתִּי אֶתֵּן לְזַרְעֲכֶם וְנָחֲלוּ לְעֹלָם׃ וַיִּנָּחֶם
יְהוָה עַל־הָרָעָה אֲשֶׁר דִּבֶּר לַעֲשׂוֹת לְעַמּוֹ׃ לוי.
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה פְּסָל־לְךָ שְׁנֵי־לֻחֹת אֲבָנִים כָּרִאשֹׁנִים
וְכָתַבְתִּי עַל־הַלֻּחֹת אֶת־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר הָיוּ עַל־הַלֻּחֹת
הָרִאשֹׁנִים אֲשֶׁר שִׁבַּרְתָּ׃ וֶהְיֵה נָכוֹן לַבֹּקֶר וְעָלִיתָ בַבֹּקֶר
אֶל־הַר סִינַי וְנִצַּבְתָּ לִי שָׁם עַל־רֹאשׁ הָהָר׃ וְאִישׁ לֹא־יַעֲלֶה
עִמָּךְ וְגַם־אִישׁ אַל־יֵרָא בְּכָל־הָהָר גַּם־הַצֹּאן וְהַבָּקָר אַל־יִרְעוּ
אֶל־מוּל הָהָר הַהוּא׃ ישראל. וַיִּפְסֹל שְׁנֵי־לֻחֹת אֲבָנִים כָּרִאשֹׁנִים
וַיַּשְׁכֵּם מֹשֶׁה בַבֹּקֶר וַיַּעַל אֶל־הַר סִינַי כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה
אֹתוֹ וַיִּקַּח בְּיָדוֹ שְׁנֵי לֻחֹת אֲבָנִים׃ וַיֵּרֶד יְהוָה בֶּעָנָן וַיִּתְיַצֵּב
עִמּוֹ שָׁם וַיִּקְרָא בְשֵׁם יְהוָה׃ וַיַּעֲבֹר יְהוָה עַל־פָּנָיו וַיִּקְרָא
יְהוָה יְהוָה אֵל רַחוּם וְחַנּוּן אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב־חֶסֶד וֶאֱמֶת׃
נֹ*צֵר חֶסֶד לָאֲלָפִים נֹשֵׂא עָוֹן וָפֶשַׁע וְחַטָּאָה וְנַקֵּה לֹא יְנַקֶּה
פֹּקֵד עֲוֹן אָבוֹת עַל־בָּנִים וְעַל־בְּנֵי בָנִים עַל־שִׁלֵּשִׁים וְעַל־
רִבֵּעִים׃ וַיְמַהֵר מֹשֶׁה וַיִּקֹּד אַרְצָה וַיִּשְׁתָּחוּ׃ וַיֹּאמֶר אִם־נָא
מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ אֲדֹנָי יֵלֶךְ־נָא אֲדֹנָי בְּקִרְבֵּנוּ כִּי עַם־
קְשֵׁה־עֹרֶף הוּא וְסָלַחְתָּ לַעֲוֹנֵנוּ וּלְחַטָּאתֵנוּ וּנְחַלְתָּנוּ׃
וַיֹּאמֶר הִנֵּה אָנֹכִי כֹּרֵת בְּרִית נֶגֶד כָּל־עַמְּךָ אֶעֱשֶׂה נִפְלָאֹת
אֲשֶׁר לֹא־נִבְרְאוּ בְכָל־הָאָרֶץ וּבְכָל־הַגּוֹיִם וְרָאָה כָל־הָעָם
אֲשֶׁר־אַתָּה בְקִרְבּוֹ אֶת־מַעֲשֵׂה יְהוָה כִּי־נוֹרָא הוּא אֲשֶׁר
אֲנִי עֹשֶׂה עִמָּךְ׃

*) נ׳ רבתי.

בײ'ם חויפהעבען דער ספר תורה װירד פאָלגענדעס געבעטעט:

וְזֹאת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר שָׂם מֹשֶׁה לִפְנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַל פִּי יְיָ בְּיַד מֹשֶׁה: עֵץ חַיִּים הִיא לַמַּחֲזִיקִים בָּהּ וְתוֹמְכֶיהָ מְאֻשָּׁר: דְּרָכֶיהָ דַרְכֵי נֹעַם וְכָל נְתִיבוֹתֶיהָ שָׁלוֹם: אֹרֶךְ יָמִים בִּימִינָהּ בִּשְׂמֹאלָהּ עֹשֶׁר וְכָבוֹד: יְיָ חָפֵץ לְמַעַן צִדְקוֹ יַגְדִּיל תּוֹרָה וְיַאְדִּיר:

בשני וחמישי אומר הש"ץ יהי רצון.

יְהִי רָצוֹן מִלִּפְנֵי אָבִינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם. לְכוֹנֵן אֶת־בֵּית חַיֵּינוּ וּלְהָשִׁיב אֶת־שְׁכִינָתוֹ בְּתוֹכֵנוּ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ וְנֹאמַר אָמֵן:

יְהִי רָצוֹן מִלִּפְנֵי אָבִינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם. לְרַחֵם עָלֵינוּ וְעַל פְּלֵטָתֵנוּ וְלִמְנוֹעַ מַשְׁחִית וּמַגֵּפָה מֵעָלֵינוּ וּמֵעַל כָּל־עַמּוֹ בֵּית יִשְׂרָאֵל וְנֹאמַר אָמֵן:

יְהִי רָצוֹן מִלִּפְנֵי אָבִינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם. לְקַיֶּם־בָּנוּ חַכְמֵי יִשְׂרָאֵל. הֵם וּנְשֵׁיהֶם וּבְנֵיהֶם וּבְנוֹתֵיהֶם וְתַלְמִידֵיהֶם וְתַלְמִידֵי תַלְמִידֵיהֶם. בְּכָל־מְקוֹמוֹת מוֹשְׁבוֹתֵיהֶם וְנֹאמַר אָמֵן:

יְהִי רָצוֹן מִלִּפְנֵי אָבִינוּ שֶׁבַּשָּׁמַיִם. שֶׁנִּשְׁמַע וְנִתְבַּשֵּׂר בְּשׂוֹרוֹת טוֹבוֹת יְשׁוּעוֹת וְנֶחָמוֹת. וִיקַבֵּץ נִדָּחֵינוּ מֵאַרְבַּע כַּנְפוֹת הָאָרֶץ וְנֹאמַר אָמֵן:

אַחֵינוּ כָּל־בֵּית־יִשְׂרָאֵל הַנְּתוּנִים בְּצָרָה וּבְשִׁבְיָה. הָעוֹמְדִים בֵּין בַּיָּם וּבֵין בַּיַּבָּשָׁה. הַמָּקוֹם יְרַחֵם עֲלֵיהֶם וְיוֹצִיאֵם מִצָּרָה לִרְוָחָה. וּמֵאֲפֵלָה לְאוֹרָה. וּמִשִּׁעְבּוּד לִגְאֻלָּה. הַשְׁתָּא בַּעֲגָלָא וּבִזְמַן קָרִיב וְנֹאמַר אָמֵן:

דער חזן טרעגט דיא ס"ת נאך דעם ארון הקודש צוריק אונד זאגט:

יְהַלְלוּ אֶת־שֵׁם יְהוָֹה כִּי־נִשְׂגָּב שְׁמוֹ לְבַדּוֹ.

דיא געמיינדע אנטוואָרטעט: הוֹדוֹ עַל־אֶרֶץ וְשָׁמָיִם: וַיָּרֶם קֶרֶן לְעַמּוֹ תְּהִלָּה לְכָל־חֲסִידָיו לִבְנֵי יִשְׂרָאֵל עַם קְרֹבוֹ הַלְלוּיָהּ:

כד לְדָוִד מִזְמוֹר לַיהוָֹה הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ תֵּבֵל וְיֹשְׁבֵי בָהּ: כִּי הוּא עַל־יַמִּים יְסָדָהּ וְעַל־נְהָרוֹת יְכוֹנְנֶהָ: מִי יַעֲלֶה בְהַר יְהוָֹה וּמִי יָקוּם בִּמְקוֹם קָדְשׁוֹ: נְקִי כַפַּיִם וּבַר לֵבָב אֲשֶׁר

לֹא־נָשָׂא לַשָּׁוְא נַפְשִׁי וְלֹא נִשְׁבַּע לְמִרְמָה׃ יִשָּׂא בְרָכָה
מֵאֵת יְהוָֹה וּצְדָקָה מֵאֱלֹהֵי יִשְׁעוֹ׃ זֶה דּוֹר דֹּרְשָׁו מְבַקְשֵׁי
פָנֶיךָ יַעֲקֹב סֶלָה׃ שְׂאוּ שְׁעָרִים רָאשֵׁיכֶם וְהִנָּשְׂאוּ פִּתְחֵי
עוֹלָם וְיָבוֹא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד׃ מִי זֶה מֶלֶךְ הַכָּבוֹד יְהוָֹה עִזּוּז
וְגִבּוֹר יְהוָֹה גִּבּוֹר מִלְחָמָה׃ שְׂאוּ שְׁעָרִים רָאשֵׁיכֶם וּשְׂאוּ
פִּתְחֵי עוֹלָם וְיָבֹא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד׃ מִי הוּא זֶה מֶלֶךְ
הַכָּבוֹד יְהוָֹה צְבָאוֹת הוּא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד סֶלָה׃

בײ'ם אײנהעבען דער ס"ת אין דען ארון הקודש זאָגט מאַן׃

וּבְנֻחֹה יֹאמַר שׁוּבָה יְהוָֹה רִבְבוֹת אַלְפֵי יִשְׂרָאֵל׃ קוּמָה
יְהוָֹה לִמְנוּחָתֶךָ אַתָּה וַאֲרוֹן עֻזֶּךָ׃ כֹּהֲנֶיךָ יִלְבְּשׁוּ־צֶדֶק
וַחֲסִידֶיךָ יְרַנֵּנוּ׃ בַּעֲבוּר דָּוִד עַבְדֶּךָ אַל־תָּשֵׁב פְּנֵי מְשִׁיחֶךָ׃
כִּי לֶקַח טוֹב נָתַתִּי לָכֶם תּוֹרָתִי אַל־תַּעֲזֹבוּ׃ עֵץ חַיִּים
הִיא לַמַּחֲזִיקִים בָּהּ וְתוֹמְכֶיהָ מְאֻשָּׁר׃ דְּרָכֶיהָ דַרְכֵי־נֹעַם
וְכָל־נְתִיבוֹתֶיהָ שָׁלוֹם׃ הֲשִׁיבֵנוּ יְהוָֹה אֵלֶיךָ וְנָשׁוּבָה
חַדֵּשׁ יָמֵינוּ כְּקֶדֶם׃

אַשְׁרֵי יוֹשְׁבֵי בֵיתֶךָ עוֹד יְהַלְלוּךָ סֶּלָה׃

אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁכָּכָה לּוֹ אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁיְיָ אֱלֹהָיו׃
קמה
תְּהִלָּה לְדָוִד אֲרוֹמִמְךָ אֱלוֹהַי הַמֶּלֶךְ וַאֲבָרְכָה שִׁמְךָ לְעוֹלָם
וָעֶד׃ בְּכָל־יוֹם אֲבָרְכֶךָּ וַאֲהַלְלָה שִׁמְךָ לְעוֹלָם וָעֶד׃ גָּדוֹל יְיָ
וּמְהֻלָּל מְאֹד וְלִגְדֻלָּתוֹ אֵין חֵקֶר׃ דּוֹר לְדוֹר יְשַׁבַּח מַעֲשֶׂיךָ
וּגְבוּרֹתֶיךָ יַגִּידוּ׃ הֲדַר כְּבוֹד הוֹדֶךָ וְדִבְרֵי נִפְלְאוֹתֶיךָ
אָשִׂיחָה׃ וֶעֱזוּז נוֹרְאוֹתֶיךָ יֹאמֵרוּ וּגְדֻלָּתְךָ אֲסַפְּרֶנָּה׃ זֵכֶר
רַב־טוּבְךָ יַבִּיעוּ וְצִדְקָתְךָ יְרַנֵּנוּ׃ חַנּוּן וְרַחוּם יְיָ אֶרֶךְ אַפַּיִם
וּגְדָל־חָסֶד׃ טוֹב יְיָ לַכֹּל וְרַחֲמָיו עַל־כָּל־מַעֲשָׂיו׃ יוֹדוּךָ יְיָ
כָּל־מַעֲשֶׂיךָ וַחֲסִידֶיךָ יְבָרְכוּכָה׃ כְּבוֹד מַלְכוּתְךָ יֹאמֵרוּ
וּגְבוּרָתְךָ יְדַבֵּרוּ׃ לְהוֹדִיעַ לִבְנֵי הָאָדָם גְּבוּרֹתָיו וּכְבוֹד הֲדַר

מַלְכוּתוֹ: מַלְכוּתְךָ מַלְכוּת כָּל־עֹלָמִים וּמֶמְשַׁלְתְּךָ בְּכָל־דּוֹר וָדֹר: סוֹמֵךְ יְיָ לְכָל־הַנֹּפְלִים וְזוֹקֵף לְכָל־הַכְּפוּפִים: עֵינֵי כֹל אֵלֶיךָ יְשַׂבֵּרוּ וְאַתָּה נוֹתֵן לָהֶם אֶת־אָכְלָם בְּעִתּוֹ: פּוֹתֵחַ אֶת־יָדֶךָ וּמַשְׂבִּיעַ לְכָל־חַי רָצוֹן: צַדִּיק יְיָ בְּכָל־דְּרָכָיו וְחָסִיד בְּכָל־מַעֲשָׂיו: קָרוֹב יְיָ לְכָל־קֹרְאָיו לְכֹל אֲשֶׁר יִקְרָאֻהוּ בֶאֱמֶת: רְצוֹן־יְרֵאָיו יַעֲשֶׂה וְאֶת־שַׁוְעָתָם יִשְׁמַע וְיוֹשִׁיעֵם: שׁוֹמֵר יְיָ אֶת־כָּל־אֹהֲבָיו וְאֵת כָּל־הָרְשָׁעִים יַשְׁמִיד: תְּהִלַּת יְיָ יְדַבֶּר פִּי וִיבָרֵךְ כָּל־בָּשָׂר שֵׁם קָדְשׁוֹ לְעוֹלָם וָעֶד: וַאֲנַחְנוּ נְבָרֵךְ יָהּ מֵעַתָּה וְעַד־עוֹלָם הַלְלוּיָהּ:

כ לַמְנַצֵּחַ מִזְמוֹר לְדָוִד: יַעַנְךָ יְהוָה בְּיוֹם צָרָה יְשַׂגֶּבְךָ שֵׁם׀ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב: יִשְׁלַח־עֶזְרְךָ מִקֹּדֶשׁ וּמִצִּיּוֹן יִסְעָדֶךָּ: יִזְכֹּר כָּל־מִנְחֹתֶיךָ וְעוֹלָתְךָ יְדַשְּׁנֶה־סֶלָה: יִתֶּן־לְךָ כִלְבָבֶךָ וְכָל־עֲצָתְךָ יְמַלֵּא: נְרַנְּנָה׀ בִּישׁוּעָתֶךָ וּבְשֵׁם־אֱלֹהֵינוּ נִדְגֹּל יְמַלֵּא יְהוָה כָּל־מִשְׁאֲלוֹתֶיךָ: עַתָּה יָדַעְתִּי כִּי הוֹשִׁיעַ יְהוָה מְשִׁיחוֹ יַעֲנֵהוּ מִשְּׁמֵי קָדְשׁוֹ בִּגְבֻרוֹת יֵשַׁע יְמִינוֹ: אֵלֶּה בָרֶכֶב וְאֵלֶּה בַסּוּסִים וַאֲנַחְנוּ׀ בְּשֵׁם־יְהוָה אֱלֹהֵינוּ נַזְכִּיר: הֵמָּה כָּרְעוּ וְנָפָלוּ וַאֲנַחְנוּ קַמְנוּ וַנִּתְעוֹדָד: יְהוָה הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם־קָרְאֵנוּ:

וּבָא לְצִיּוֹן גּוֹאֵל וּלְשָׁבֵי פֶשַׁע בְּיַעֲקֹב נְאֻם יְיָ: וַאֲנִי זֹאת בְּרִיתִי אוֹתָם אָמַר יְיָ רוּחִי אֲשֶׁר עָלֶיךָ וּדְבָרַי אֲשֶׁר שַׂמְתִּי בְּפִיךָ לֹא יָמוּשׁוּ מִפִּיךָ וּמִפִּי זַרְעֲךָ וּמִפִּי זֶרַע זַרְעֲךָ אָמַר יְיָ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם: וְאַתָּה קָדוֹשׁ יוֹשֵׁב תְּהִלּוֹת יִשְׂרָאֵל: וְקָרָא זֶה אֶל־זֶה וְאָמַר קָדוֹשׁ׀ קָדוֹשׁ קָדוֹשׁ יְיָ צְבָאוֹת מְלֹא כָל־הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ: וּמְקַבְּלִין דֵּן מִן דֵּן וְאָמְרִין קַדִּישׁ בִּשְׁמֵי מְרוֹמָא עִלָּאָה בֵּית שְׁכִינְתֵּהּ קַדִּישׁ עַל אַרְעָא עוֹבַד גְּבוּרְתֵּהּ קַדִּישׁ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא יְיָ צְבָאוֹת מַלְיָא

כָל־אַרְעָא זִיו יְקָרֵהּ: וַתִּשָּׂאֵנִי רוּחַ וָאֶשְׁמַע אַחֲרַי קוֹל רַעַשׁ גָּדוֹל בָּרוּךְ כְּבוֹד יְיָ מִמְּקוֹמוֹ: וּנְטָלַתְנִי רוּחָא וְשִׁמְעֵית בַּתְרַי קָל זִיעַ סַגִּיא דִּמְשַׁבְּחִין וְאָמְרִין בְּרִיךְ יְקָרָא דַיְיָ מֵאֲתַר בֵּית שְׁכִינְתֵּהּ: יְיָ׀ יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד: יְיָ מַלְכוּתֵהּ קָאֵם לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא: יְיָ אֱלֹהֵי אַבְרָהָם יִצְחָק וְיִשְׂרָאֵל אֲבֹתֵינוּ שָׁמְרָה זֹּאת לְעוֹלָם לְיֵצֶר מַחְשְׁבוֹת לְבַב עַמֶּךָ וְהָכֵן לְבָבָם אֵלֶיךָ: וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר עָוֹן וְלֹא יַשְׁחִית וְהִרְבָּה לְהָשִׁיב אַפּוֹ וְלֹא יָעִיר כָּל חֲמָתוֹ: כִּי אַתָּה אֲדֹנָי טוֹב וְסַלָּח וְרַב חֶסֶד לְכָל־קֹרְאֶיךָ: צִדְקָתְךָ צֶדֶק לְעוֹלָם וְתוֹרָתְךָ אֱמֶת: תִּתֵּן אֱמֶת לְיַעֲקֹב חֶסֶד לְאַבְרָהָם אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לַאֲבֹתֵינוּ מִימֵי קֶדֶם: בָּרוּךְ אֲדֹנָי יוֹם׀ יוֹם יַעֲמָס־לָנוּ הָאֵל יְשׁוּעָתֵנוּ סֶלָה: יְיָ צְבָאוֹת עִמָּנוּ מִשְׂגָּב לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֶלָה: יְיָ צְבָאוֹת אַשְׁרֵי אָדָם בֹּטֵחַ בָּךְ: יְיָ הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְיוֹם קָרְאֵנוּ: בָּרוּךְ (הוּא) אֱלֹהֵינוּ שֶׁבְּרָאָנוּ לִכְבוֹדוֹ וְהִבְדִּילָנוּ מִן הַתּוֹעִים וְנָתַן לָנוּ תּוֹרַת אֱמֶת וְחַיֵּי עוֹלָם נָטַע בְּתוֹכֵנוּ הוּא יִפְתַּח לִבֵּנוּ בְּתוֹרָתוֹ וְיָשֵׂם בְּלִבֵּנוּ אַהֲבָתוֹ וְיִרְאָתוֹ וְלַעֲשׂוֹת רְצוֹנוֹ וּלְעָבְדוֹ בְּלֵבָב שָׁלֵם לְמַעַן לֹא נִיגַע לָרִיק וְלֹא נֵלֵד לַבֶּהָלָה: יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וֵאלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁנִּשְׁמוֹר חֻקֶּיךָ בָּעוֹלָם הַזֶּה וְנִזְכֶּה וְנִחְיֶה וְנִרְאֶה וְנִירַשׁ טוֹבָה וּבְרָכָה לִשְׁנֵי יְמוֹת הַמָּשִׁיחַ וּלְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא: לְמַעַן יְזַמֶּרְךָ כָבוֹד וְלֹא יִדֹּם יְיָ אֱלֹהַי לְעוֹלָם אוֹדֶךָּ: בָּרוּךְ הַגֶּבֶר אֲשֶׁר יִבְטַח בַּייָ וְהָיָה יְיָ מִבְטַחוֹ: בִּטְחוּ בַייָ עֲדֵי עַד כִּי בְּיָהּ יְיָ צוּר עוֹלָמִים: וְיִבְטְחוּ בְךָ יוֹדְעֵי שְׁמֶךָ כִּי לֹא עָזַבְתָּ דֹרְשֶׁיךָ יְיָ: יְיָ חָפֵץ לְמַעַן צִדְקוֹ יַגְדִּיל תּוֹרָה וְיַאְדִּיר:

ש״ץ אומר קדיש תתקבל.

וְעַתָּה יִגְדַּל־נָא כֹּחַ אֲדֹנָי כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ לֵאמֹר:
זְכֹר רַחֲמֶיךָ יְיָ וַחֲסָדֶיךָ כִּי מֵעוֹלָם הֵמָּה:

יִתְגַּדַּל וְיִתְקַדַּשׁ שְׁמֵהּ רַבָּא בְּעָלְמָא דִּי־בְרָא כִרְעוּתֵהּ וְיַמְלִיךְ מַלְכוּתֵהּ בְּחַיֵּיכוֹן וּבְיוֹמֵיכוֹן וּבְחַיֵּי דְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל בַּעֲגָלָא וּבִזְמַן קָרִיב וְאִמְרוּ

אָמֵן׃ יְהֵא שְׁמֵהּ רַבָּא מְבָרַךְ לְעָלַם וּלְעָלְמֵי עָלְמַיָּא׃ יִתְבָּרַךְ וְיִשְׁתַּבַּח וְיִתְפָּאַר וְיִתְרוֹמַם וְיִתְנַשֵּׂא וְיִתְהַדָּר וְיִתְעַלֶּה וְיִתְהַלָּל שְׁמֵהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְעֵלָּא מִן כָּל בִּרְכָתָא וְשִׁירָתָא תֻּשְׁבְּחָתָא וְנֶחֱמָתָא דַּאֲמִירָן בְּעָלְמָא וְאִמְרוּ אָמֵן: ק׳ קַבֵּל בְּרַחֲמִים וּבְרָצוֹן אֶת תְּפִלָּתֵנוּ:

תִּתְקַבַּל צְלוֹתְהוֹן וּבָעוּתְהוֹן דְּכָל יִשְׂרָאֵל קֳדָם אֲבוּהוֹן דִּי בִשְׁמַיָּא וְאִמְרוּ אָמֵן: ק׳ יְהִי שֵׁם יְיָ מְבֹרָךְ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם:

יְהֵא שְׁלָמָא רַבָּא מִן־שְׁמַיָּא וְחַיִּים עָלֵינוּ וְעַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן: ק׳ עֶזְרִי מֵעִם יְיָ עֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ:

עֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו הוּא יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם עָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ אָמֵן:

בזיס סילה ננס״כנ מלין קודס עלינו.

עָלֵינוּ לְשַׁבֵּחַ לַאֲדוֹן הַכֹּל לָתֵת גְּדֻלָּה לְיוֹצֵר בְּרֵאשִׁית שֶׁלֹּא עָשָׂנוּ כְּגוֹיֵי הָאֲרָצוֹת וְלֹא שָׂמָנוּ כְּמִשְׁפְּחוֹת הָאֲדָמָה שֶׁלֹּא שָׂם חֶלְקֵנוּ כָּהֶם וְגוֹרָלֵנוּ כְּכָל הֲמוֹנָם׃ וַאֲנַחְנוּ כּוֹרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים וּמוֹדִים לִפְנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שֶׁהוּא נוֹטֶה שָׁמַיִם וְיוֹסֵד אָרֶץ וּמוֹשַׁב יְקָרוֹ (נ״א וכסא כבודו) בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וּשְׁכִינַת עֻזּוֹ בְּגָבְהֵי מְרוֹמִים: הוּא אֱלֹהֵינוּ אֵין עוֹד (נ״א אַחֵר)׃ אֱמֶת מַלְכֵּנוּ אֶפֶס זוּלָתוֹ כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתוֹ וְיָדַעְתָּ הַיּוֹם וַהֲשֵׁבֹתָ אֶל־לְבָבֶךָ כִּי יְהוָֹה הוּא הָאֱלֹהִים בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל־הָאָרֶץ מִתָּחַת אֵין עוֹד:

עַל כֵּן נְקַוֶּה לְךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ לִרְאוֹת מְהֵרָה בְּתִפְאֶרֶת עֻזֶּךָ לְהַעֲבִיר גִּלּוּלִים מִן הָאָרֶץ וְהָאֱלִילִים כָּרוֹת יִכָּרֵתוּן׃ לְתַקֵּן

עוֹלָם בְּמַלְכוּת שַׁדַּי וְכָל־בְּנֵי בָשָׂר יִקְרְאוּ בִשְׁמֶךָ · לְהַפְנוֹת אֵלֶיךָ כָּל־רִשְׁעֵי אָרֶץ · יַכִּירוּ וְיֵדְעוּ כָּל־יוֹשְׁבֵי תֵבֵל כִּי לְךָ תִּכְרַע כָּל־בֶּרֶךְ תִּשָּׁבַע כָּל־לָשׁוֹן: לְפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ יִכְרְעוּ וְיִפּוֹלוּ · וְלִכְבוֹד שִׁמְךָ יְקָר יִתֵּנוּ · וִיקַבְּלוּ כֻלָּם אֶת־עֹל מַלְכוּתֶךָ · וְתִמְלוֹךְ עֲלֵיהֶם מְהֵרָה לְעוֹלָם וָעֶד · כִּי הַמַּלְכוּת שֶׁלְּךָ הִיא וּלְעוֹלְמֵי עַד תִּמְלוֹךְ בְּכָבוֹד: כַּכָּתוּב בְּתוֹרָתֶךָ יְהוָֹה׀ יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד: וְנֶאֱמַר וְהָיָה יְיָ לְמֶלֶךְ עַל־כָּל־הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְיָ אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד: קריש יתום.

נאָך דעם טאָגליכען מאָרגענגעבעט ווירד מייכער דער פֿאָלגענדען מזמורים געבעטעט:

מָאן זאָנטאַג. היום ראשון בשבת שבו היו הלויים אומרים במקדש

כד לְדָוִד מִזְמוֹר לַיהוָֹה הָאָרֶץ וּמְלוֹאָהּ תֵּבֵל וְיֹשְׁבֵי בָהּ: כִּי־הוּא עַל־יַמִּים יְסָדָהּ וְעַל־נְהָרוֹת יְכוֹנְנֶהָ: מִי־יַעֲלֶה בְהַר יְהוָֹה וּמִי יָקוּם בִּמְקוֹם קָדְשׁוֹ: נְקִי כַפַּיִם וּבַר־לֵבָב אֲשֶׁר לֹא־נָשָׂא לַשָּׁוְא נַפְשִׁי וְלֹא נִשְׁבַּע לְמִרְמָה: יִשָּׂא בְרָכָה מֵאֵת יְהוָֹה וּצְדָקָה מֵאֱלֹהֵי יִשְׁעוֹ: זֶה דּוֹר דֹּרְשָׁו מְבַקְשֵׁי פָנֶיךָ יַעֲקֹב סֶלָה: שְׂאוּ שְׁעָרִים רָאשֵׁיכֶם וְהִנָּשְׂאוּ פִּתְחֵי עוֹלָם וְיָבוֹא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד: מִי זֶה מֶלֶךְ הַכָּבוֹד יְהוָֹה עִזּוּז וְגִבּוֹר יְהוָֹה גִּבּוֹר מִלְחָמָה: שְׂאוּ שְׁעָרִים רָאשֵׁיכֶם וּשְׂאוּ פִּתְחֵי עוֹלָם וְיָבֹא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד: מִי הוּא זֶה מֶלֶךְ הַכָּבוֹד יְהוָֹה צְבָאוֹת הוּא מֶלֶךְ הַכָּבוֹד סֶלָה:

מָאן מאָנטאַג. היום שני בשבת שבו היו הלויים אומרים במקדש

מח שִׁיר מִזְמוֹר לִבְנֵי־קֹרַח: גָּדוֹל יְהוָֹה וּמְהֻלָּל מְאֹד בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ הַר־קָדְשׁוֹ: יְפֵה נוֹף מְשׂוֹשׂ כָּל־הָאָרֶץ הַר־צִיּוֹן יַרְכְּתֵי צָפוֹן קִרְיַת מֶלֶךְ רָב: אֱלֹהִים בְּאַרְמְנוֹתֶיהָ נוֹדַע לְמִשְׂגָּב: כִּי־הִנֵּה הַמְּלָכִים נוֹעֲדוּ עָבְרוּ יַחְדָּו: הֵמָּה רָאוּ כֵּן תָּמָהוּ נִבְהֲלוּ נֶחְפָּזוּ: רְעָדָה אֲחָזָתַם שָׁם חִיל כַּיּוֹלֵדָה:

בְּרוּחַ קָדִים תְּשַׁבֵּר אֳנִיּוֹת תַּרְשִׁישׁ: כַּאֲשֶׁר שָׁמַעְנוּ כֵּן רָאִינוּ בְּעִיר יְהֹוָה צְבָאוֹת בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהִים יְכוֹנְנֶהָ עַד־עוֹלָם סֶלָה: דִּמִּינוּ אֱלֹהִים חַסְדֶּךָ בְּקֶרֶב הֵיכָלֶךָ: כְּשִׁמְךָ אֱלֹהִים כֵּן תְּהִלָּתְךָ עַל־קַצְוֵי־אֶרֶץ צֶדֶק מָלְאָה יְמִינֶךָ: יִשְׂמַח הַר־צִיּוֹן תָּגֵלְנָה בְּנוֹת יְהוּדָה לְמַעַן מִשְׁפָּטֶיךָ: סֹבּוּ צִיּוֹן וְהַקִּיפוּהָ סִפְרוּ מִגְדָּלֶיהָ: שִׁיתוּ לִבְּכֶם לְחֵילָה פַּסְּגוּ אַרְמְנוֹתֶיהָ לְמַעַן תְּסַפְּרוּ לְדוֹר אַחֲרוֹן: כִּי זֶה אֱלֹהִים אֱלֹהֵינוּ עוֹלָם וָעֶד הוּא יְנַהֲגֵנוּ עַל־מוּת:

אַם דיענזטאָג. היום שלישי בשבת שבו היו הלוים אומרים במקדש

פב מִזְמוֹר לְאָסָף אֱלֹהִים נִצָּב בַּעֲדַת־אֵל בְּקֶרֶב אֱלֹהִים יִשְׁפֹּט: עַד־מָתַי תִּשְׁפְּטוּ־עָוֶל וּפְנֵי רְשָׁעִים תִּשְׂאוּ־סֶלָה: שִׁפְטוּ־דַל וְיָתוֹם עָנִי וָרָשׁ הַצְדִּיקוּ: פַּלְּטוּ־דַל וְאֶבְיוֹן מִיַּד רְשָׁעִים הַצִּילוּ: לֹא יָדְעוּ וְלֹא יָבִינוּ בַּחֲשֵׁכָה יִתְהַלָּכוּ יִמּוֹטוּ כָּל־מוֹסְדֵי אָרֶץ: אֲנִי אָמַרְתִּי אֱלֹהִים אַתֶּם וּבְנֵי עֶלְיוֹן כֻּלְּכֶם: אָכֵן כְּאָדָם תְּמוּתוּן וּכְאַחַד הַשָּׂרִים תִּפֹּלוּ: קוּמָה אֱלֹהִים שָׁפְטָה הָאָרֶץ כִּי־אַתָּה תִנְחַל בְּכָל־הַגּוֹיִם:

אַם מיטטוואָך. היום רביעי בשבת שבו היו הלוים אומרים במקדש

צד אֵל־נְקָמוֹת יְהֹוָה אֵל נְקָמוֹת הוֹפִיעַ: הִנָּשֵׂא שֹׁפֵט הָאָרֶץ הָשֵׁב גְּמוּל עַל־גֵּאִים: עַד־מָתַי רְשָׁעִים יְהֹוָה עַד־מָתַי רְשָׁעִים יַעֲלֹזוּ: יַבִּיעוּ יְדַבְּרוּ עָתָק יִתְאַמְּרוּ כָּל־פֹּעֲלֵי אָוֶן: עַמְּךָ יְהֹוָה יְדַכְּאוּ וְנַחֲלָתְךָ יְעַנּוּ: אַלְמָנָה וְגֵר יַהֲרֹגוּ וִיתוֹמִים יְרַצֵּחוּ: וַיֹּאמְרוּ לֹא יִרְאֶה־יָּהּ וְלֹא יָבִין אֱלֹהֵי יַעֲקֹב: בִּינוּ בֹּעֲרִים בָּעָם וּכְסִילִים מָתַי תַּשְׂכִּילוּ: הֲנֹטַע אֹזֶן הֲלֹא יִשְׁמָע אִם־יֹצֵר עַיִן הֲלֹא יַבִּיט: הֲיֹסֵר גּוֹיִם הֲלֹא יוֹכִיחַ הַמְלַמֵּד אָדָם דָּעַת: יְהֹוָה יֹדֵעַ מַחְשְׁבוֹת אָדָם כִּי הֵמָּה הָבֶל: אַשְׁרֵי הַגֶּבֶר אֲשֶׁר־תְּיַסְּרֶנּוּ יָּהּ וּמִתּוֹרָתְךָ

תְּלַמְּדֶנּוּ׃ לְהַשְׁקִיט לוֹ מִימֵי רָע עַד־יִכָּרֶה לָרָשָׁע שָׁחַת׃
כִּי ׀ לֹא־יִטֹּשׁ יְהוָה עַמּוֹ וְנַחֲלָתוֹ לֹא יַעֲזֹב׃ כִּי־עַד־צֶדֶק יָשׁוּב
מִשְׁפָּט וְאַחֲרָיו כָּל־יִשְׁרֵי־לֵב׃ מִי־יָקוּם לִי עִם־מְרֵעִים
מִי־יִתְיַצֵּב לִי עִם־פֹּעֲלֵי אָוֶן׃ לוּלֵי יְהוָה עֶזְרָתָה לִּי
כִּמְעַט ׀ שָׁכְנָה דוּמָה נַפְשִׁי׃ אִם־אָמַרְתִּי מָטָה רַגְלִי
חַסְדְּךָ יְהוָה יִסְעָדֵנִי׃ בְּרֹב שַׂרְעַפַּי בְּקִרְבִּי תַּנְחוּמֶיךָ
יְשַׁעַשְׁעוּ נַפְשִׁי׃ הַיְחָבְרְךָ כִּסֵּא הַוּוֹת יֹצֵר עָמָל עֲלֵי־חֹק׃
יָגוֹדּוּ עַל־נֶפֶשׁ צַדִּיק וְדָם נָקִי יַרְשִׁיעוּ׃ וַיְהִי יְהוָה לִי
לְמִשְׂגָּב וֵאלֹהַי לְצוּר מַחְסִי׃ וַיָּשֶׁב עֲלֵיהֶם ׀ אֶת־אוֹנָם
וּבְרָעָתָם יַצְמִיתֵם יַצְמִיתֵם יְהוָה אֱלֹהֵינוּ׃

היום חמישי בשבת שבו היו הלויים אומרים במקדש מַן דאָננערזטאַג.

פא לַמְנַצֵּחַ עַל־הַגִּתִּית לְאָסָף׃ הַרְנִינוּ לֵאלֹהִים עוּזֵּנוּ הָרִיעוּ
לֵאלֹהֵי יַעֲקֹב׃ שְׂאוּ־זִמְרָה וּתְנוּ־תֹף כִּנּוֹר נָעִים עִם־נָבֶל׃
תִּקְעוּ בַחֹדֶשׁ שׁוֹפָר בַּכֵּסֶה לְיוֹם חַגֵּנוּ׃ כִּי חֹק לְיִשְׂרָאֵל
הוּא מִשְׁפָּט לֵאלֹהֵי יַעֲקֹב׃ עֵדוּת ׀ בִּיהוֹסֵף שָׂמוֹ בְּצֵאתוֹ
עַל־אֶרֶץ מִצְרָיִם שְׂפַת לֹא־יָדַעְתִּי אֶשְׁמָע׃ הֲסִירוֹתִי
מִסֵּבֶל שִׁכְמוֹ כַּפָּיו מִדּוּד תַּעֲבֹרְנָה׃ בַּצָּרָה קָרָאתָ
וָאֲחַלְּצֶךָּ אֶעֶנְךָ בְּסֵתֶר רַעַם אֶבְחָנְךָ עַל־מֵי מְרִיבָה סֶלָה׃
שְׁמַע עַמִּי וְאָעִידָה בָּךְ יִשְׂרָאֵל אִם־תִּשְׁמַע־לִי׃ לֹא־יִהְיֶה
בְךָ אֵל זָר וְלֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל נֵכָר׃ אָנֹכִי ׀ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
הַמַּעַלְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם הַרְחֶב־פִּיךָ וַאֲמַלְאֵהוּ׃ וְלֹא־שָׁמַע
עַמִּי לְקוֹלִי וְיִשְׂרָאֵל לֹא־אָבָה לִי׃ וָאֲשַׁלְּחֵהוּ בִּשְׁרִירוּת
לִבָּם יֵלְכוּ בְּמוֹעֲצוֹתֵיהֶם׃ לוּ עַמִּי שֹׁמֵעַ לִי יִשְׂרָאֵל בִּדְרָכַי
יְהַלֵּכוּ׃ כִּמְעַט אוֹיְבֵיהֶם אַכְנִיעַ וְעַל־צָרֵיהֶם אָשִׁיב יָדִי׃
מְשַׂנְאֵי יְהוָה יְכַחֲשׁוּ־לוֹ וִיהִי עִתָּם לְעוֹלָם׃ וַיַּאֲכִילֵהוּ
מֵחֵלֶב חִטָּה וּמִצּוּר דְּבַשׁ אַשְׂבִּיעֶךָ׃

חַג פְרייטַאג. הַיּוֹם יוֹם שִׁשִּׁי בְּשַׁבָּת שֶׁבּוֹ הָיוּ הַלְוִיִּם אוֹמְרִים בְּמִקְדָּשׁ׃

צג יְהֹוָה מָלָךְ גֵּאוּת לָבֵשׁ לָבֵשׁ יְהֹוָה עֹז הִתְאַזָּר אַף־תִּכּוֹן
תֵּבֵל בַּל־תִּמּוֹט׃ נָכוֹן כִּסְאֲךָ מֵאָז מֵעוֹלָם אָתָּה׃ נָשְׂאוּ
נְהָרוֹת׀ יְהֹוָה נָשְׂאוּ נְהָרוֹת קוֹלָם יִשְׂאוּ נְהָרוֹת דָּכְיָם׃
מִקֹּלוֹת׀ מַיִם רַבִּים אַדִּירִים מִשְׁבְּרֵי־יָם אַדִּיר בַּמָּרוֹם
יְהֹוָה׃ עֵדֹתֶיךָ׀ נֶאֶמְנוּ מְאֹד לְבֵיתְךָ נַאֲוָה־קֹדֶשׁ יְהֹוָה
לְאֹרֶךְ יָמִים׃

נוהגין בהרבה קהלות לומר בכל יום אחר שיר של יום או
קודם לו מזמור פ"ג.

פג שִׁיר מִזְמוֹר לְאָסָף׃ אֱלֹהִים אַל־דֳּמִי־לָךְ אַל־תֶּחֱרַשׁ
וְאַל־תִּשְׁקֹט אֵל׃ כִּי־הִנֵּה אוֹיְבֶיךָ יֶהֱמָיוּן וּמְשַׂנְאֶיךָ נָשְׂאוּ
רֹאשׁ׃ עַל־עַמְּךָ יַעֲרִימוּ סוֹד וְיִתְיָעֲצוּ עַל־צְפוּנֶיךָ׃ אָמְרוּ
לְכוּ וְנַכְחִידֵם מִגּוֹי וְלֹא־יִזָּכֵר שֵׁם־יִשְׂרָאֵל עוֹד׃ כִּי נוֹעֲצוּ
לֵב יַחְדָּו עָלֶיךָ בְּרִית יִכְרֹתוּ׃ אָהֳלֵי אֱדוֹם וְיִשְׁמְעֵאלִים
מוֹאָב וְהַגְרִים׃ גְּבָל וְעַמּוֹן וַעֲמָלֵק פְּלֶשֶׁת עִם־יֹשְׁבֵי צוֹר׃
גַּם־אַשּׁוּר נִלְוָה עִמָּם הָיוּ זְרוֹעַ לִבְנֵי־לוֹט סֶלָה׃ עֲשֵׂה־לָהֶם
כְּמִדְיָן כְּסִיסְרָא כְיָבִין בְּנַחַל קִישׁוֹן׃ נִשְׁמְדוּ בְעֵין־דֹּאר
הָיוּ דֹּמֶן לָאֲדָמָה׃ שִׁיתֵמוֹ נְדִיבֵמוֹ כְּעֹרֵב וְכִזְאֵב וּכְזֶבַח
וּכְצַלְמֻנָּע כָּל־נְסִיכֵמוֹ׃ אֲשֶׁר אָמְרוּ נִירְשָׁה לָּנוּ אֵת נְאוֹת
אֱלֹהִים׃ אֱלֹהַי שִׁיתֵמוֹ כַגַּלְגַּל כְּקַשׁ לִפְנֵי־רוּחַ׃ כְּאֵשׁ
תִּבְעַר־יָעַר וּכְלֶהָבָה תְּלַהֵט הָרִים׃ כֵּן תִּרְדְּפֵם בְּסַעֲרֶךָ
וּבְסוּפָתְךָ תְבַהֲלֵם׃ מַלֵּא פְנֵיהֶם קָלוֹן וִיבַקְשׁוּ שִׁמְךָ
יְהֹוָה׃ יֵבֹשׁוּ וְיִבָּהֲלוּ עֲדֵי־עַד וְיַחְפְּרוּ וְיֹאבֵדוּ׃ וְיֵדְעוּ כִּי־
אַתָּה שִׁמְךָ יְהֹוָה לְבַדֶּךָ עֶלְיוֹן עַל־כָּל־הָאָרֶץ׃